

De Geheime Leer deel 3

H.P. Blavatsky

De Geheime Leer
deel 3

De Geheime Leer

deel 3

H.P. Blavatsky

Theosophical University Press Agency
Den Haag

De geheime leer: deel 3

ISBN 978-94-91433-33-7, paperback

ISBN 978-94-91433-34-4, PDF e-boek

Oorspronkelijke titel

The Secret Doctrine, Vol. 3, (blz. 1-432)

(eerste druk, Londen, 1897)

Nur 720

Trefwoorden: theosofie, esoterie

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© 2025 Theosophical University Press Agency

Daal en Bergselaan 68, 2565AG Den Haag

+31 (0)70 3231776

www.theosofie.net / info@theosofie.net

Voorwoord van de vertalers

In 1888 publiceerde H.P. Blavatsky deel 1 en 2 van *The Secret Doctrine*. Ze spreekt daarin over het voorbereiden van deel 3 en 4 van dit werk, maar deze delen zijn tijdens haar leven nooit afgemaakt en gepubliceerd. Na haar dood werd veel materiaal gevonden over de oude mysteriën en de levens van grote adepten, bestemd voor deel 3.

In 1897, zes jaar na het overlijden van H.P. Blavatsky, heeft de Theosophical Publishing Society in Londen dit materiaal gepubliceerd als *The Secret Doctrine* deel 3, geredigeerd door Annie Besant. Die uitgave bestaat uit twee grote afdelingen: (a) een inleiding en 51 hoofdstukken over oude mysteriën en grote adepten, en (b) de eerste drie esoterische instructies die Blavatsky onder leden van de esoterische sectie verspreidde, aangevuld met opgetekende mondelinge leringen.

De huidige Nederlandse publicatie bevat nieuwe vertalingen van afdeling (a). Dit materiaal is ook uitgegeven in *Blavatsky Collected Writings* (geredigeerd door Boris de Zirkoff), vooral in deel 14 maar ook in deel 7 en 13. De teksten daarin wijken soms af van de versies opgenomen door Besant. Zijn aanvullingen (op basis van *The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*) en correcties zijn soms gevolgd en gebruikt wanneer dat logisch leek.

Bij elk hoofdstuk wordt vermeld waar het in deel 3 van *The Secret Doctrine* (afgekort *SD*) uitgegeven in 1897 is te vinden; daarnaast wordt aangegeven waar het in *H.P. Blavatsky: Collected Writings* (afgekort *CW*) is te vinden.

Alle verwijzingen en geciteerde teksten zijn gecontroleerd, aangevuld en zo nodig gecorrigeerd. Op basis van de originele bronnen konden onnauwkeurigheden worden verbeterd.

Voor het gedeelte ‘Het mysterie van de Boeddha’ is de research in de volgende boeken geraadpleegd:

- Henk Spierenburg, *The Buddhism of Blavatsky*, Point Loma Publications, 1991
- David Reigle, *Blavatsky's Secret Books*, Wizards Bookshelf, 1999
- Urs App, *Blavatsky on Buddhism*, UniversityMedia, 2023

Tibetaanse woorden worden in de meeste gevallen weergegeven in de Wylie-transliteratie. Chinese termen worden meestal weergegeven in de Wade-Giles-transliteratie.

Voor meer informatie over deel 3 van *The Secret Doctrine* (en deel 4, over praktisch occultisme), zie:

- Boris de Zirkoff, 'The Secret Doctrine – volume III', *Blavatsky Collected Writings*, 14:xxv-xliv
- Daniel H. Caldwell, *The Myth of the 'Missing' Third Volume of The Secret Doctrine*, blavatskyarchives.com/sdiiipt1.htm

Inhoud

Voorwoord vertalers	v
Inleiding	1
1 Een eerste verkenning	17
2 Hedendaagse kritiek en de Ouden	36
3 De oorsprong van de magie	44
4 De geheimhouding door de ingewijden	53
5 Enkele redenen voor geheimhouding	68
6 De gevaren van toegepaste magie	81
7 Oude wijn in nieuwe zakken	92
8 Het boek <i>Henoch</i> , de oorsprong en de basis van het christendom	99
9 Hermetische en kabbalistische leringen	111
10 Verschillende occulte stelsels die alfabetten en getallen verklaren	119
11 De zeshoek met het middelpunt, of de zevende sleutel	127
12 De plicht van een echte occultist tegenover de religies	132
13 Na-christelijke adepten en hun leringen	135
14 Simon en zijn biograaf Hippolytus	141
15 Paulus, de echte stichter van het huidige christendom	147
16 Petrus, een joodse kabbalist, geen ingewijde	152
17 Apollonius van Tyana	155
18 Feiten die aan biografieën van adepten ten grondslag liggen	165
19 Cyprianus van Antiochië	195
20 De oosterse guptavidyā en de kabbala	200
21 Hebreeuwse allegorieën	225
22 De <i>Zohar</i> over de schepping en de elohim	241
23 Wat de occultisten en kabbalisten te zeggen hebben	256
24 Hedendaagse kabbalisten in de wetenschap en de occulte astronomie	261
25 Oosters en westers occultisme	269

26	De afgodsbeelden en de terafim	283
27	Egyptische magie	291
28	De oorsprong van de mysteriën	313
29	De beproeving van de zonne-ingewijde	327
30	De ‘zon van inwijding’ van de mysteriën	338
31	De doelstellingen van de mysteriën	343
32	Sporen van de mysteriën	350
33	Het einde van de mysteriën in Europa	364
34	De na-christelijke opvolgers van de mysteriën	370
35	Symboliek van zon en sterren	385
36	Heidense verering van sterren, of astrologie	397
37	Zielen van de sterren – universele heliolatrie	405
38	Astrologie en astrolatrie	413
39	Cyclussen en avatāra’s	422
40	Geheime cyclussen	427

Het mysterie van de Boeddha

41	De leer over de avatāra’s	443
42	De zeven beginselen	458
43	Het mysterie van de Boeddha	461
44	‘Reïncarnaties’ van Boeddha	473
45	Een ongepubliceerde toespraak van de Boeddha	481
46	Nirvāṇa-moksha	484
47	De geheime boeken over ‘Lam rim’ en Dzyan	495
48	Amida-boeddha, Kuan-shih-yin, en Kuan-yin – Wat het ‘Boek over Dzyan’ en de lamakloosters van Tsongkhapa zeggen	498
49	Tsongkhapa – lohans in China	501
50	Nog enkele misvattingen rechtgezet	507
51	De ‘leer van het oog’ en de ‘leer van het hart’, of het ‘zegel van het hart’	518

Index

Illustraties

Thoth en Horus wijden de koning in	177
De dierenriem van de boeddhisten	183

De talisman van Lady Ellenborough	184
Kosmogonische schema's van Éliphas Lévi en van het oosterse occultisme	273
Fragmenten uit het Dodenboek van Nebqed	295
Krishṇa gekruisigd in de ruimte	357
Beeld van een lohan	503

Inleiding

[‘Introductory’, *SD* 3:1-13; *CW* 14:1-16]

‘Kennis is macht’; dit is een heel oud axioma. De eerste stap op weg naar kennis is het vermogen om de waarheid te begrijpen, om het ware van het onware te onderscheiden. Kennis is alleen voor mensen die, nadat ze zich van elk vooroordeel hebben bevrijd en hun verwaandheid en egoïsme hebben overwonnen, bereid zijn om elke waarheid aan te nemen als die voor hen eenmaal is bewezen. Hun aantal is heel gering. De meeste mensen baseren hun mening op de verschillende vooroordelen van boekrecensenten, die zich op hun beurt laten leiden door de populariteit of impopulariteit van de schrijver, in plaats van naar de gebreken of verdiensten van het boek zelf te kijken. Buiten de theosofische kring zal dit boek daarom door het grote publiek ongetwijfeld nog koeler worden ontvangen dan de twee eerdere delen. In onze tijd kan geen enkele bewering rekenen op een eerlijke beoordeling, of zelfs maar een gehoor, tenzij haar redenering de weg volgt van erkend en geaccepteerd onderzoek en strikt binnen de grenzen van de officiële wetenschap of orthodoxe theologie blijft.

Dit is een tijd van paradoxen. Hij is bij uitstek materialistisch en evenzeer piëtistisch. Onze literatuur, ons moderne denken en onze zogenaamde vooruitgang verlopen beide langs deze twee evenwijdige lijnen, zo onverenigbaar en verschillend, en toch zijn beide – elk op zijn eigen manier – populair en heel orthodox. Wie het waagt om een derde lijn te trekken, als een verbinding en verzoening van die twee, moet zich op het ergste voorbereiden. Recensenten zullen zijn werk afkraken, aanbidders van wetenschap en kerk zullen het bespotten, zijn tegenstanders zullen het verkeerd citeren, en gezagsgetrouwe bibliotheken zullen het zelfs afwijzen.

De absurde misvattingen over de oude wijsheid-religie (bodhisme) in zogenaamd ontwikkelde kringen, zelfs na de bewonderenswaardig duidelijke en wetenschappelijk gepresenteerde verklaringen in *Esoteric Buddhism*, zijn een goed bewijs daarvoor. Ze zouden zelfs als waarschuwing hebben kunnen dienen voor die theosofen die, gehard door een bijna levenslange strijd in dienst van hun zaak, niet terughoudend zijn met hun pen, en zich absoluut niet laten afschrikken door dogma-

tische vooroordelen en wetenschappelijk gezag. Maar wat theosofische schrijvers ook doen, noch het materialisme, noch het leerstellige piëtisme zullen hun filosofie ooit onbevooroordeeld behandelen.

Hun leringen zullen systematisch worden verworpen, en hun theorieën zullen zelfs niet worden opgenomen in de tijdgebonden, steeds veranderende ‘werkhypothesen’ van de huidige wetenschap. Voor een voorstander van de theorie dat de mens een dier is, zijn onze leringen over het ontstaan van het heelal en van de mens op zijn best ‘sprookjes’. Want voor iemand die elke morele verantwoordelijkheid wil ontlopen, is het ongetwijfeld gemakkelijker om afstamming van een gemeenschappelijke aapachtige voorouder te accepteren, en in een redeloze, staartloze baviaan een broeder te zien, dan de pitri’s, de ‘zonen van God’, als voorouders te erkennen en om hongrige mensen uit de sloppenwijken als broeders te moeten beschouwen.

‘Houd op!’ schreeuwen de piëtisten op hun beurt. ‘U zult van nette kerkgaande christenen nooit esoterische boeddhisten maken!’

In feite streven we er helemaal niet naar om zo’n metamorfose tot stand te brengen. Maar dit kan en zal theosofen niet ervan weerhouden te zeggen wat ze te zeggen hebben, vooral niet tegen degenen die onze leer tegenover die van de moderne wetenschap stellen alleen om hun geliefde theorieën en persoonlijke succes veilig te stellen. Ook al is het zo dat we veel van onze punten niet kunnen bewijzen, zij kunnen dat ook niet; toch kunnen we laten zien dat de meeste geleerden – in plaats van historische en wetenschappelijke feiten te verstrekken aan mensen die minder weten dan zij en die op wetenschappers vertrouwen om voor hen te denken en hun mening te vormen – alleen maar proberen om oude feiten uit de weg te ruimen, of ze te vervormen tot middelen om hun eigen specifieke opvattingen te ondersteunen.

We doen dit niet uit kwaadwilligheid of zelfs maar als kritiek, want de schrijfster geeft onmiddellijk toe dat de meeste mensen die ze bekritiseert, wat geleerdheid betreft onmetelijk veel hoger staan dan zijzelf. Maar grote geleerdheid sluit vooroordeel en vooringenomenheid niet uit, noch is ze een waarborg tegen verwaandheid, maar eerder het tegenovergestelde. Bovendien roepen we onze ‘grote autoriteiten’ alleen ter verantwoording ter verdediging van onze eigen uitspraken, d.w.z. ter verdediging van de oude wijsheid en haar grote waarheden.

Als we niet uit voorzorg antwoord geven op bepaalde bezwaren tegen de grondstellingen in dit boek – bezwaren die op gezag van een of andere geleerde ongetwijfeld zullen worden ingebracht tegen het

esoterische karakter van alle archaische en oude werken over filosofie – zullen onze uitspraken opnieuw worden tegengesproken en zelfs in diskrediet worden gebracht. Een van de belangrijkste punten van dit boek is om erop te wijzen dat de werken van de oude Indiase, Griekse, en andere beroemde filosofen, evenals alle heilige teksten van de wereld, diepzinnige esoterische allegorieën en symboliek bevatten. Een ander doel is te bewijzen dat de sleutel die de oosterse hindoe-boeddhistische canon van het occultisme ter interpretatie verschaft, ook past op de christelijke evangeliën en op de oude Egyptische, Griekse, Chaldeeuwse en Perzische geschriften, en zelfs op de Hebreeuwse boeken van Mozes, en dus bij alle volkeren een en dezelfde moet zijn geweest, hoe verschillend hun respectieve methoden en exoterische ‘sluiers’ ook waren.

Deze beweringen worden stellig ontkend door enkele van de meest vooraanstaande geleerden van onze tijd. In zijn Edinburgh-lezingen verwierp prof. Max Müller deze grondstelling van de theosofen door te wijzen op de Indiase śāstra’s en pandits die zo’n esoterie niet kennen.¹ De Sanskrietgeleerde verklaarde met zoveel woorden dat de *Purāṇa*’s en de *Upanishads* geen verborgen betekenis, geen esoterisch element of ‘sluiers’, bevatten. Omdat het woord upanishad ‘geheime leer’ betekent, is deze bewering op zijn minst opmerkelijk.

Sir M. Monier-Williams heeft over het boeddhisme dezelfde mening. Volgens hem had Gautama, de Boeddha, een afkeer van alle aanspraken op esoterische leringen. Hij heeft ze zelf nooit onderwezen! Al die ‘aanspraken’ op occulte kennis en ‘magische krachten’ zijn afkomstig van arhats, de latere volgelingen van het ‘licht van Azië’! Prof. B. Jowett haalt met evenveel minachting de spons over de ‘absurde’ interpretaties die de neoplatonisten geven van Plato’s *Timaeus* en de boeken van Mozes. Volgens de Regius-hoogleraar Grieks bevatten Plato’s *Dialogen* geen spoor van een oosterse (gnosti-

---

¹Vgl. *Life and Letters of the Right Honourable Friedrich Max Müller*, Londen, 1902, 2:312-4: letter to H.S. Olcott, 10-6-1893. De meeste pandits weten nu niets over de esoterische filosofie, omdat ze de sleutel ertoe hebben verloren; toch zou niemand van hen, als hij eerlijk is, ontkennen dat de *Upanishads* en vooral de *Purāṇa*’s allegorisch en symbolisch zijn; noch dat er in India nog steeds een paar grote geleerden zijn die, als ze dat zouden willen, hun de sleutel tot zulke interpretaties zouden kunnen geven. Noch verwerpen ze het feitelijke bestaan van mahātma’s – ingewijde yogi’s en adepten – zelfs in dit tijdperk, het kaliyuga.

sche) geest van mystiek, en ook niets wat op wetenschap lijkt. En prof. Sayce, de assyrioloog, spant de kroon. Hoewel hij niet ontkent dat de Assyrische tabletten en het spijkerschrift een verborgen betekenis bevatten, ‘veel heilige teksten zijn zo geschreven dat ze alleen voor ingewijden begrijpelijk zijn’,¹ houdt hij vol dat de assyriologen nu over de ‘sleutels en tekstverklaringen’ daarvan beschikken. De wetenschappers hebben nu, zo verzekert hij, aanwijzingen om de esoterische verslagen te kunnen interpreteren,

iets wat zelfs de ingewijde priesters [van Chaldea] niet hadden.²

Volgens het wetenschappelijke oordeel van de huidige oriëntalisten en professoren stond de wetenschap in de tijd van de Egyptische en Chaldeeuwse astronomen nog in de kinderschoenen. Aan Pāṇini, de grootste grammaticus ter wereld, was de schrijfkunst onbekend. Dat gold ook voor Heer Boeddha en alle anderen in India tot 300 v.Chr. De grootste onwetendheid heerste in de dagen van de Indiase rishi’s, en zelfs in die van Thales, Pythagoras, en Plato. Theosofen moeten werkelijk bijgelovige onwetenden zijn om, ondanks zulke geleerde bewijzen, het tegenovergestelde te beweren!

Het lijkt er echt op dat er sinds de schepping van de wereld maar één tijdperk van echte kennis is geweest – het huidige tijdperk. In de nevelige schemering, in de grijze dageraad van de geschiedenis, staan de bleke schaduwen van de oude wijzen van wereldfaam. Ze zochten vergeefs naar de juiste betekenis van hun eigen mysteriën, waarvan de geest is heengegaan zonder zich aan de hiërofantten te openbaren en latent in de ruimte is blijven bestaan tot de komst van de geleerden van de moderne wetenschap en hun onderzoek. Het schitterende hoogtepunt van kennis is pas nu bereikt bij de ‘alwetende’ die, terwijl hij zich koestert in de verblindende zonnegloed van inductief onderzoek, zich trouw bezighoudt met het formuleren van ‘werkhypothesen’ en luid zijn recht op universele kennis opeist.

Is het dan verbazingwekkend dat volgens de huidige opvattingen de kennis van een filosoof uit de oudheid, en soms zelfs die van zijn directe opvolgers in de afgelopen eeuwen, voor de wereld altijd nutteloos en voor hemzelf altijd waardeloos is geweest? Want, zoals herhaaldelijk met zoveel woorden wordt verklaard, terwijl de rishi’s en de

---

¹ A.H. Sayce, *The Hibbert Lectures*, 1887, blz. 16.

² *Op.cit.*, blz. 17.

wijzen van weleer over de dorre velden van mythe en bijgeloof grote afstanden hebben afgelegd, zijn de middeleeuwse geleerden en zelfs de gemiddelde wetenschapper van de 18de eeuw door hun 'bovennatuurlijke' religie en overtuigingen altijd min of meer bekrompen geweest. Het is waar dat algemeen wordt erkend dat sommige oude en middeleeuwse geleerden, zoals Pythagoras, Plato, Paracelsus en Roger Bacon, gevolgd door een aantal grote namen, werkelijk veel mijlpalen hebben bereikt in de kostbare mijnen van de filosofie en de onontgonnen aderen van de natuurwetenschap. Maar het feitelijke opdelven hiervan, het smelten van het goud en zilver, en het slijpen van de kostbare juwelen die ze bevatten, zijn allemaal te danken aan het geduldige werk van de hedendaagse wetenschapper.

En heeft de onwetende en tot dusver misleide wereld niet aan het ongeëvenaarde genie van laatstgenoemde de juiste kennis te danken over de werkelijke aard van de kosmos, de ware oorsprong van het heelal en de mens, zoals die worden onthuld in de mechanistische theorieën van de natuurwetenschappers, in lijn met een streng wetenschappelijke filosofie? Vóór ons beschaafde tijdperk was wetenschap slechts een naam, filosofie een hersenschim en een valstrik. Volgens de bescheiden beweringen van de hedendaagse autoriteiten op het gebied van echte wetenschap en filosofie is de boom van kennis pas nu uit het dode onkruid van bijgeloof voortgekomen, zoals een prachtige vlinder tevoorschijn komt uit een lelijke rups. We hebben dus niets om onze voorouders voor te bedanken. De Ouden hebben op zijn best de grond voorbereid en bemest; het zijn de nu levenden die de zaden van kennis hebben geplant en de mooie planten hebben gekweekt die absolute ontkenning en steriel agnosticisme worden genoemd.

Dat is echter niet het standpunt van de theosofen. Ze herhalen wat twintig jaar geleden werd gezegd. Het is niet voldoende om te spreken over de 'onhoudbare opvattingen uit een onbeschaafd verleden' (Tyndall); over de 'kindertaal' van de vedische dichters (Max Müller); over de 'dwaasheden' van de neoplatonisten (Jowett); en hoe weinig de Chaldeeuw-Assyrische ingewijde priesters wisten over hun eigen symboliek, vergeleken met wat een Britse oriëntalist (Sayce) daarover weet. Zulke veronderstellingen moeten gebaseerd zijn op concretere bewijzen dan alleen het woord van deze geleerden. Want geen enkele arrogantie kan de goudmijnen van verstandelijk denken verbergen waaruit zoveel van de huidige filosofen en geleerden hebben geput.

Hoeveel van de meest vooraanstaande Europese wetenschappers eer en erkenning hebben gekregen enkel voor het oppoetsen van denkbeelden van deze oude filosofen, die ze altijd in diskrediet willen brengen, daarover mag een onpartijdig nageslacht beslissen. Het lijkt dus niet helemaal onwaar om, zoals in *Isis ontsluit* (2:120) wordt gezegd, van bepaalde oriëntalist en geleerden van dode talen te zeggen dat ze liever hun logica en redeneervermogen laten meeslepen door hun grenzeloze verwaandheid en eigendunk dan te erkennen dat de oude filosofen iets wisten wat de huidige geleerden niet weten.

Dit boek gaat voor een deel over de ingewijden en de geheime kennis die tijdens de mysteriën werd overgedragen; daarom moeten de uitspraken van degenen die, ondanks dat Plato een ingewijde was, beweren dat er in zijn werken geen verborgen mystiek te vinden is, eerst worden onderzocht. Te veel van de huidige geleerden in het Grieks of Sanskriet zijn maar al te zeer geneigd om aan de feiten voorbij te gaan ten gunste van hun eigen theorieën die op persoonlijke oordelen gebaseerd zijn. Bij elke gelegenheid vergeten ze gemakshalve niet alleen de talrijke veranderingen van de taal, maar ook dat er een reden was voor de allegorische stijl in de geschriften van oude filosofen en voor de terughoudendheid van de mystici; dat zowel de voorchristelijke als de postchristelijke klassieke schrijvers – in ieder geval de grote meerderheid – de heilige plicht hadden om de plechtige geheimen die hun in de heiligdommen werden meegedeeld, nooit te onthullen; en dat alleen dit al voldoende is om hun vertalers en niet-ingewijde critici jammerlijk te misleiden. Maar deze critici zullen dat niet erkennen, zoals we zullen zien.

Al meer dan 22 eeuwen is iedereen die Plato heeft gelezen zich ervan bewust dat hij, net als de meeste andere bekende Griekse filosofen, was ingewijd; dat hij daarom, gebonden aan de sodalische eed, over bepaalde dingen alleen in versluisde allegorieën kon spreken. Zijn eerbied voor de mysteriën is grenzeloos; hij geeft openlijk toe dat hij ‘in raadsels’ spreekt, en we zien dat hij de grootste voorzorgsmaatregelen neemt om de ware betekenis van zijn woorden te verbergen. Telkens wanneer het onderwerp de grotere geheimen van de oosterse wijsheid betreft, zoals de kosmogonie van het heelal of de ideële voorafbestaande wereld, hult Plato zijn filosofie in de diepste duisternis. Zijn *Timaeus* is zo chaotisch dat alleen een ingewijde de verborgen betekenis ervan kan begrijpen. Zoals al in *Isis ontsluit* werd gezegd:

De beschouwingen van Plato over de schepping van de oorspronkelijke mens in het *Gastmaal*, en de verhandeling over de kosmogonie in de *Timaeus*, moeten, indien we ze willen aannemen, allegorisch worden opgevat. De neoplatonisten probeerden, voor zover hun theïrgische gelofte van geheimhouding hun dat toestond, deze verborgen pythagorische inhoud van de *Timaeus*, *Cratylus* en *Parmenides* en enkele andere trilogieën en dialogen te verklaren. De pythagorische leer dat *God het universele bewustzijn is dat alles doordringt*, en het dogma van de onsterfelijkheid van de ziel, zijn de belangrijkste denkbeelden in deze schijnbaar onsamenhangende leringen. De vroomheid van Plato en zijn diepe eerbied voor de MYSTERIËN zijn voldoende waarborg dat hij zijn loslippigheid het niet zou laten winnen van dat diepe gevoel van verantwoordelijkheid dat door iedere adept wordt gevoeld. ‘Alleen door zich voortdurend te vervolmaken in volmaakte MYSTERIËN wordt een mens daarin werkelijk volmaakt,’¹ zegt hij in de *Phaedrus*.

Hij nam niet de moeite om zijn ongenoegen te verbergen dat de mysteriën minder geheim waren geworden dan vroeger. In plaats van ze te ontwijden door ze binnen het bereik van het grote publiek te brengen, zou hij ze angstvallig willen beschermen tegen allen, behalve de ernstigste en waardigste van zijn leerlingen.² Hoewel hij op elke bladzijde over de goden spreekt, kan toch niet in twijfel worden getrokken dat hij een monotheïst was, want de hele draad van zijn betoog toont aan dat hij met de term *goden* een klasse van wezens bedoelt die van veel lagere graad zijn dan godheden, en slechts één graad hoger dan mensen. Zelfs Josephus merkte dit feit op, en bevestigde het, ondanks het vanzelfsprekende vooroordeel van zijn volk. In zijn beroemde aanval op Apion zegt deze historicus: ‘Zij echter onder de Grieken die *in overeenstemming met de waarheid* filosofeerden, waren nergens onwetend van . . . ook waren ze zich bewust van de ontmoedigende oppervlakkigheid van de mythische allegorieën, op grond waarvan zij ze terecht minachtten. Plato die hierdoor was getroffen zegt dat het niet nodig is een van de andere dichters in ‘de regering’ op te nemen, en hij *stuurt* Homerus

---

¹ *Phaedrus*, 249c.

² Deze bewering wordt door Plato zelf duidelijk bevestigd wanneer hij zegt: ‘U zegt dat ik in mijn vorige uiteenzetting u niet voldoende de aard van het *Eerste* heb verklaard. *Ik sprak met opzet in raadsels*, opdat wanneer het schrijftablet, hetzij te land of ter zee, een ongeluk mocht overkomen, niemand, *zonder enige voorafgaande kennis van het onderwerp, de inhoud ervan zou kunnen begrijpen*’ (*Brieven*, 2:312d; Cory, *Ancient Fragments*, ed. 1832, blz. 310).

vriendelijk *weg*, na hem te hebben gekroond en gezalfd, opdat hij vooral niet door *zijn mythen het orthodoxe geloof in één God* zou vernietigen.’^{1,2}

En dit is de ‘God’ van elke filosoof, de oneindige en onpersoonlijke God. Dit alles en nog veel meer, dat hier niet kan worden geciteerd, leidt tot de onbetwistbare zekerheid dat, (a) aangezien alle wetenschappen en filosofieën in handen van de tempelhiërofanten waren, Plato ze – als een door hen ingewijde – moet hebben gekend; en (b) die logische conclusie op zich al meer dan genoeg is om iemand te rechtvaardigen de geschriften van Plato als allegorieën en ‘duistere uitspraken’ te beschouwen – versluerde waarheden die hij niet mocht onthullen.

Nu we dit hebben vastgesteld, kan men zich afvragen hoe het komt dat een van de grootste kenners van het Grieks in Engeland, prof. Jowett, de hedendaagse vertaler van Plato’s werken, probeert aan te tonen dat geen van de dialogen – zelfs niet de *Timaeus* – enig element van oosterse mystiek bevat? Wie de ware geest van Plato’s filosofie kan ontdekken, zal niet gemakkelijk overtuigd worden door de argumenten die het hoofd van Balliol College zijn lezers voorlegt. De *Timaeus* is voor hem dan misschien ‘duister en weezinwekkend’, maar het is even zeker dat deze duisternis niet ontstaat, zoals de professor zijn publiek vertelt, ‘in het beginstadium van de natuurwetenschap’, maar veeleer in haar dagen van geheimhouding; niet ‘uit de verwarring van theologische, wiskundige en fysiologische begrippen’ of ‘uit de wens om zich een beeld te vormen van de hele natuur zonder enige adequate kennis van haar delen’.³

Wiskunde en meetkunde vormden de ruggengraat van de occulte kosmogonie, vandaar dat de ‘theologie’ en de fysiologische opvattingen van de oude wijzen in onze tijd dagelijks door de wetenschap worden bevestigd; tenminste, voor degenen die weten hoe ze oude esoterische werken moeten lezen en opvatten. ‘Kennis van de delen’ helpt ons weinig als deze kennis ons alleen maar meer onwetendheid brengt over het geheel, of de ‘aard en rede van het universele’ zoals Plato de godheid noemde, en ertoe leidt dat we de meest grove blunders maken op grond van de inductieve methoden, waarop we zo trots zijn.

---

¹ Josephus, *Tegen Apion*, boek 2, §37.

² *Isis ontsluit*, 1:375-6.

³ *The Dialogues of Plato*, vertaald door B. Jowett, Regius-hoogleraar Grieks aan de universiteit van Oxford, 1871, deel 2, blz. 467.

Plato kon misschien ‘niet inductief redeneren of generaliseren in moderne zin’;¹ ook heeft hij misschien niets geweten over de bloedsomloop, die, zo wordt ons verteld, ‘hem absoluut onbekend was’,² maar geen enkel feit kan weerleggen dat hij wist wat bloed werkelijk is – en dat is meer dan elke fysioloog of bioloog nu kan beweren.

Hoewel de grens die prof. Jowett aan de kennis van de ‘natuurfilosoof’ stelt veel ruimer is dan die van bijna elke andere moderne commentator en criticus, weegt zijn kritiek toch zoveel zwaarder dan zijn lof dat het misschien goed is zijn eigen woorden te citeren om zijn vooroordeel aan te tonen. Zo zegt hij:

De zintuigen onder controle van de rede te brengen; een weg te vinden door het labyrint of de chaos van uiterlijke schijn, hetzij de rechte weg van de wiskunde óf de meer omslachtige paden die worden ingegeven door de analogie van de mens met de wereld, en van de wereld met de mens; in te zien dat alle dingen een oorzaak hebben en naar een einddoel streven – dit is de geest van de oude natuurfilosoof.³ Maar de voorwaarden voor kennis die voor hen golden erkennen wij niet, en ook de ideeën die in zijn verbeelding postvatten hebben geen vat op ons. Want hij gaat heen en weer tussen stof en geest; hij wordt beheerst door abstracties; zijn indrukken worden bijna willekeurig aan iets buiten de natuur ontleend; hij ziet het licht, maar niet de voorwerpen die door dat licht worden onthuld; en hij zet dingen naast elkaar die voor ons zo ver uiteen liggen als de polen omdat hij niets daartussen kan ontdekken.⁴

De voorlaatste bewering is verwerpelijk voor een hedendaagse ‘natuurfilosoof’, die de ‘objecten’ voor zich ziet, maar niet het licht van het universele denkvermogen dat ze onthult, d.w.z. iemand die op een diametraal tegenovergestelde manier te werk gaat. Daarom komt de geleerde professor tot de conclusie dat de oude filosoof, die hij nu beoordeelt aan de hand van Plato’s *Timaeus*, beslist onfilosofisch en

---

¹ *Op.cit.*, blz. 505.

² *Op.cit.*, blz. 530.

³ Deze definitie van de oude ‘natuurfilosoof’ plaatst hem (natuurlijk onbedoeld) op een veel hoger niveau dan zijn huidige collega ‘natuurwetenschapper’, aangezien laatstgenoemde als hoogste doel heeft de mensheid te laten geloven dat het heelal en de mens geen enkele oorzaak hebben – in ieder geval geen bewuste oorzaak – en dat ze door blind toeval en een doelloos wervelen van atomen zijn ontstaan. Welke van de twee hypothesen het meest redelijk en logisch is, mag de onpartijdige lezer beslissen.

⁴ *Op.cit.*, blz. 467.

zelfs irrationeel moet hebben gehandeld. Immers:

Hij gaat abrupt over van personen op ideeën en getallen, en *van ideeën en getallen op personen*;¹ hij verwacht subject en object, eerste en laatste oorzaken, en dromend van meetkundige figuren² verdwaalt hij in een stroom van gedachten. En we moeten dan ons denkvermogen gebruiken *om deze dubbelzinnige taal te begrijpen*, of om het schemerachtige karakter van deze kennis te begrijpen, en het genie van oude filosofen dat onder zulke omstandigheden [?] in veel gevallen door een goddelijke kracht een voorgevoel van de waarheid schijnt te hebben gehad.³

Of ‘zulke omstandigheden’ onwetendheid en mentale traagheid in ‘het genie van de oude filosofen’ betekenen of iets anders, weten we niet. Maar wat we wel weten is dat de betekenis van de door ons gecursiveerde tekst volkomen duidelijk is. Of de Regius-hoogleraar Grieks nu wel of niet gelooft in een verborgen betekenis van meetkundige figuren en van het esoterische ‘jargon’, hij erkent niettemin dat de geschriften van deze filosofen een ‘dubbelzinnige taal’ bevatten. Daarom erkent hij dat ze een verborgen betekenis moeten hebben gehad. Waarom spreekt hij zichzelf dan op de volgende pagina vierkant

---

¹De cursivering is van mij. Iedereen die de oosterse filosofie begint te bestuderen, iedere kabbalist, zal inzien waarom personen met ideeën, getallen, en meetkundige figuren in verband worden gebracht. Want het getal, zegt Philolaus, ‘is de dominerende en uit zichzelf voortgebrachte schakel van de eeuwige voortzetting van de dingen’. Alleen een hedendaagse geleerde blijft blind voor die grote waarheid.

²Ook hier lijkt de oude filosoof zijn hedendaagse collega de baas te zijn. Want hij ‘verwacht alleen . . . eerste en laatste oorzaken’ (dit wordt ontkend door degenen die de geest van oude wijsheid kennen), terwijl zijn opvolger nu erkent dat hij volkomen onbekend is met beide. Tyndall laat zien dat de wetenschap ‘machteloos’ is om ook maar één van de grote vraagstukken van de natuur op te lossen en dat de ‘getrainde [lees: huidige materialistische] verbeelding verbijssterd afziet van het overdenken van de vraagstukken van de wereld van de stof’. Hij betwijfelt zelfs of de huidige wetenschappers ‘over de verstandelijke vermogens beschikken om de meest elementaire natuurkrachten te kunnen onderzoeken.’ (*Scientific Use of the Imagination and Other Essays*, 1872, blz. 30.) Maar voor Plato en zijn leerlingen waren de lagere vormen slechts de concrete beelden van de hogere abstracte denkbeelden; de onsterfelijke ziel heeft een rekenkundig begin, zoals het lichaam een meetkundig begin heeft. Dit begin, dat de weerspiegeling van de grote universele archaëus (anima mundi) is, ontwikkelt zich en verspreidt zich vanuit het centrum over het hele lichaam van de macrokosmos.

³Jowett, *The Dialogues of Plato*, 1871, deel 2, blz. 467-8.

tegen? En waarom zou hij de *Timaeus* – die bij uitstek pythagorische (mystieke) dialoog – elke occulte betekenis ontzeggen en zoveel moeite doen om zijn lezers ervan te overtuigen dat

de invloed die de *Timaeus* op het nageslacht heeft uitgeoefend, deels aan een misverstand is toe te schrijven.¹

Het volgende citaat uit zijn inleiding tot de *Timaeus* is in directe tegenspraak met de alinea die eraan voorafgaat en hierboven is geciteerd:

In de veronderstelde diepten van deze dialoog vonden de neoplatonisten verborgen betekenissen en verbanden met de joodse en christelijke geschriften, en daaruit distilleerden ze leringen die volkomen in strijd zijn met de geest van Plato. Omdat ze dachten dat hij door de Heilige Geest was geïnspireerd, of zijn wijsheid van Mozes² had ontvangen, schenen ze in zijn geschriften de christelijke drie-eenheid, het Woord, en de kerk te vinden . . . en de neoplatonisten hadden een interpretatiemethode die aan woorden elke betekenis kon ontlenuen. Ze konden echt geen onderscheid maken tussen de meningen van de ene filosoof en de andere, of tussen de serieuze gedachten van Plato en zijn terloopse fantasieën. . . .³ [Maar] er bestaat geen gevaar dat de huidige commentatoren van de *Timaeus* deze dwaasheden van de neoplatonisten zullen begaan.⁴

Daarvoor bestaat natuurlijk geen enkel gevaar, eenvoudig omdat de huidige commentatoren nooit over de sleutel tot occulte interpretaties

---

¹ *Op.cit.*, blz. 468.

² Nergens maken de neoplatonisten zich schuldig aan zulke dwaasheden. De geleerde professor Grieks moet gedacht hebben aan twee pseudowerken die door Eusebius en Hiëronymus werden toegeschreven aan Ammonius Saccas, die niets schreef; of hij moet de neoplatonisten met Philo Judaeus hebben verward. Maar Philo leefde meer dan 130 jaar voor de geboorte van de grondlegger van het neoplatonisme. Hij behoorde tot de school van Aristobulus de jood, die leefde onder Ptolemaeus Philometor (150 jaar v.Chr.), en hij zou de pionier zijn van de beweging die ten doel had om te bewijzen dat Plato en zelfs de peripatetische filosofie zich baseerden op de ‘geopenbaarde’ boeken van Mozes. Valckenaer probeert aan te tonen dat de schrijver van de *Commentaren op de boeken van Mozes* niet Aristobulus was, de leraar van Ptolemaeus. Wie hij ook was, hij was geen neoplatonist, maar leefde eerder of in de tijd van Philo Judaeus, want deze schijnt zijn werken te kennen en zijn methoden te volgen.

³ Dit gold alleen voor Clemens van Alexandrië, een christelijke neoplatonist en een schrijver met een rijke verbeelding.

⁴ *Op.cit.*, blz. 468.

hebben beschikt. En voor we verdergaan met de verdediging van Plato en de neoplatonisten, moet het geleerde hoofd van het Balliol College eerbiedig worden gevraagd: wat weet hij, of kan hij weten, over de esoterische canon van interpretatie? Met ‘canon’ wordt hier die sleutel bedoeld die door de meester aan de discipel, of door de hiërofant aan de kandidaat voor inwijding, mondeling van ‘mond tot oor’ werd meegegeeld; dit heeft sinds onheuglijke tijden plaatsgevonden, in de loop van een lange reeks tijdperken waarin de innerlijke – niet de openbare – mysteriën de heiligste instelling van elk land waren. Zonder zo’n sleutel kunnen de dialogen van Plato, of heilige geschriften, van de *Veda's* tot Homerus, van de *Zend-Avesta* tot de mozaïsche boeken, niet juist worden geïnterpreteerd.

Hoe kan Eerw. dr. Jowett dan weten dat de interpretaties die de neoplatonisten van de heilige boeken van de verschillende volkeren gaven ‘dwaasheden’ waren? En waar heeft hij de gelegenheid gevonden om deze ‘interpretaties’ te bestuderen? De geschiedenis leert dat deze werken, overal waar ze werden ontdekt, door de christelijke kerkvaders en hun fanatieke volgelingen werden vernietigd. De uitspraak dat mensen zoals Ammonius, een genie en een heilige, wiens geleerdheid en heilige leven hem de titel theodidaktos (‘door god onderwezen’) opleverden, en mensen zoals Plotinus, Porphyrius en Proclus, ‘geen onderscheid konden maken tussen de meningen van de ene filosoof en de andere, of tussen de serieuze gedachten van Plato en zijn fantasieën’, is voor een wetenschapper een onhoudbaar standpunt.

Het komt erop neer dat (a) hele reeksen beroemde filosofen, de grootste geleerden en wijzen van Griekenland en van het Romeinse Rijk, domme dwazen waren, en (b) dat alle andere commentatoren, liefhebbers van de Griekse filosofie, van wie sommigen tot de scherpste denkers van deze tijd behoren – die het niet eens zijn met dr. Jowett – ook dwazen zijn en niet beter dan degenen die ze bewonderen. De neerbuigende taal in dit citaat gaat gepaard met de meest naïeve verwaandheid, die zelfs in onze tijd van zelfverheerlijking en een elkaar bewonderende kliek opmerkelijk is. We moeten de opvattingen van de professor vergelijken met die van enkele andere wetenschappers.

Prof. Alexander Wilder uit New York, een van de beste platonisten van onze tijd, zegt over Ammonius, de stichter van de neoplatonische school:

Zijn diep spirituele intuïtie, zijn uitgebreide kennis, zijn trouwheid met de kerkvaders, Pantaenus, Clemens en Athenagoras, en met de geleerdste filosofen van die tijd, maakten hem bij uitstek geschikt voor het werk¹ dat hij zo grondig heeft verricht. Hij slaagde erin de grootste geleerden en bekende figuren van het Romeinse Rijk, die er niet voor voelden om hun tijd aan dialectiek of bijgelovige praktijken te verspillen, voor zijn denkbeelden te interesseren. De resultaten van zijn inspanningen zijn tot op de dag van vandaag in elk land van de christelijke wereld waarneembaar; elk leerstelsel van enge betekenis draagt nu de sporen van zijn vormende hand.

Elke oude filosofie heeft haar aanhangers in onze tijd; en zelfs het jodendom . . . heeft veranderingen ondergaan die werden ingegeven door de ‘door god onderwezen’ Alexandriër. . . . Hij beschikte over een zeldzame geleerdheid en begaafdheid, leidde een onberispelijk leven en had een beminnelijk karakter. Op grond van zijn bijna bovenmenselijke kennis en vele uitstekende kwaliteiten verwierf hij de titel theodidaktos, ofwel door god onderwezen; maar hij volgde het bescheiden voorbeeld van Pythagoras en nam alleen de titel philaleet, of liefhebber van de waarheid, aan.²

Het zou voor de waarheid en de feiten goed zijn als de huidige geleerden even bescheiden in de voetsporen van hun grote voorgangers traden. Maar zij – de philalethen – doen dat niet!

Bovendien weten we dat

Ammonius³, evenals Orpheus, Pythagoras, Confucius, Socrates en Jezus zelf, niets op schrift heeft gesteld.⁴ In plaats daarvan . . . deelde hij zijn belangrijkste leringen mee aan personen die goed

---

¹ Het werk van het verzoenen van de verschillende religieuze stelsels.

² Alexander Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 7, 4.

³ Het is algemeen bekend dat Ammonius, hoewel hij uit christelijke ouders was geboren, de leringen van de kerk had afgezworen – ongeacht wat Eusebius en Hiëronymus zeggen. Porphyrius, de leerling van Plotinus, die elf jaar bij Ammonius had gewoond en er geen belang bij had een onwaarheid te verkondigen, verklaart stellig dat hij het christendom volledig had afgezworen. Aan de andere kant weten we dat Ammonius in de stralende goden, beschermers, geloofde en dat de neoplatonische filosofie zowel ‘heidens’ als mystiek was. Maar Eusebius, de meest gewetenloze vervalser van oude teksten, en Hiëronymus, een radicale fanaticus, die er allebei belang bij hadden om dit feit te ontkennen, spreken Porphyrius tegen. Wij hechten liever geloof aan laatstgenoemde, die met een smetteloze reputatie, en bekend om zijn eerlijkheid, de geschiedenis is ingegaan.

⁴ Twee werken worden ten onrechte aan Ammonius toegeschreven. Het ene,

geïnstrueerd en gedisciplineerd waren, en legde hun de verplichting van geheimhouding op; zoals dat vóór zijn tijd door Zarathoestra en Pythagoras en in de mysteriën werd gedaan. Afgezien van enkele geschriften van zijn leerlingen, hebben we alleen de verklaringen van zijn tegenstanders om daaruit te kunnen opmaken wat hij werkelijk onderwees.¹

Waarschijnlijk kwam de geleerde vertaler van Plato's *Dialogen* op grond van de vooroordelen van zulke 'tegenstanders' tot deze conclusie:

Dat wat werkelijk groots en kenmerkend voor hem [Plato] was, was zijn streven om abstracties te doorgronden en deze met elkaar in verband te brengen, en dit werd door hen [de neoplatonisten] *helemaal niet begrepen* [?].

Nogal minachtend voor de oude methoden van verstandelijk onderzoek zegt hij:

Tegenwoordig . . . moet een filosoof uit de oudheid op basis van zijn werken en door de hedendaagse geschiedenis van het denken worden beoordeeld.²

Dit komt op hetzelfde neer als te zeggen dat de oude Griekse canon van verhoudingen (als die ooit wordt gevonden) en de Athena Promachos van Phidias moeten worden beoordeeld op basis van de hedendaagse geschiedenis van de bouw- en beeldhouwkunst, dus op basis van de Albert Hall en het Memorial Monument, en de afzichtelijke madonna's met hoepelrokken die men in het mooie Italië overal

---

nu verloren gegaan, *De Consensu Moysis et Jesu*, wordt genoemd door dezelfde 'betrouwbare' Eusebius, de bisschop van Caesaraea, en de vriend van de christelijke keizer Constantijn, die echter als heiden is gestorven. Het enige wat over dit pseudo-werk bekend is, is dat Hiëronymus het veel lof toezwaait (*De viris illustribus*, hfst. 55, en Eusebius, *Historia ecclesiastica*, 6:19). Het andere onechte werk wordt de *Diatessaron* (of de 'Overeenstemming van de evangeliën') genoemd. Dit is gedeeltelijk bewaard gebleven. Maar het bestaat alleen in de Latijnse versie van bisschop Victor van Capua (zesde eeuw), die het zelf aan Tatianus toeschreef, en waarschijnlijk even onterecht als dat latere geleerden het *Diatessaron* aan Ammonius toeschreven. Daarom kan men er geen groot vertrouwen in stellen, noch in zijn 'esoterische' interpretatie van de evangeliën. We vragen ons af of dit misschien het werk is dat prof. Jowett ertoe bracht de neoplatonische interpretaties als 'dwaasheden' te beschouwen?

¹ Wilder, *Op.cit.*, blz. 7.

² Jowett, *The Dialogues of Plato*, 1871, deel 2, blz. 468.

ziet. Prof. Jowett merkt op dat ‘mystiek geen kritiek is’. Nee; maar kritiek is niet altijd oprecht en eerlijk.

La critique est aisée, mais l’art est difficile.¹

Aan die ‘kunst’ ontbreekt het onze criticus van de neoplatonisten volledig – ondanks zijn geleerdheid in het Grieks. Hij bezit overduidelijk evenmin de sleutel tot de ware geest van de mystiek van Pythagoras en Plato, aangezien hij zelfs aan de *Timaeus* een element van oosterse mystiek ontzegt, en probeert aan te tonen dat de Griekse filosofie een invloed op het Oosten heeft. Hij heeft er kennelijk niet aan gedacht dat het precies omgekeerd is; ‘de diepere en meer doordringende geest van het Oosten’ was – via Pythagoras en door zijn eigen inwijding in de mysteriën – tot in de diepste diepten van Plato’s ziel doorgedrongen.

Maar dr. Jowett ziet dit niet in. Evenmin is hij bereid toe te geven dat er – volgens de ‘hedendaagse geschiedenis van het denken’ – ooit iets goeds of redelijks uit dat Nazareth van de heidense mysteriën zou kunnen voortkomen; zelfs niet dat er in de *Timaeus* of enige andere dialoog een verborgen waarheid zit die moet worden verklaard. Voor hem

is de zogenaamde mystiek van Plato puur Grieks, en komt deze voort uit zijn onvolmaakte kennis² en hoge aspiraties, en is ze het voortbrengsel van een tijd waarin filosofie niet volledig van poëzie en mythologie gescheiden was.³

Naast verschillende andere even onjuiste stellingen, willen we vooral de volgende veronderstellingen betwisten: (a) dat Plato’s geschriften volledig vrij zijn van enig element van oosterse filosofie, en (b) dat elke hedendaagse geleerde, zonder zelf een mysticus en kabbalist te zijn, zich een oordeel over de oude esoterie kan aanmatigen. Om dit te doen, moeten we met verklaringen komen die meer gezag bezitten dan de onze zouden hebben, en met uitspraken van andere wetenschappers, even groot als – zo niet groter dan – dr. Jowett, experts op hun onderzoeksgebied, om de argumenten van de Regius-hoogleraar Grieks uit Oxford teniet te doen.

¹ Vertaling: Kritiek is gemakkelijk maar de kunst is moeilijk.

² ‘Onvolmaakte kennis’ van wat? Dat Plato onbekend was met veel van de huidige ‘werkhypothesen’ – even onbekend als ons directe nageslacht zal zijn met deze huidige hypothesen wanneer ze op hun beurt, na te zijn verworpen, het lot van de ‘meeste ervan’ delen – is misschien een verholde zegen.

³ *Op.cit.*, blz. 468-9.

Dat Plato onmiskenbaar een vurig bewonderaar en volgeling van Pythagoras is geweest, zal niemand ontkennen. En het is even onmiskenbaar, zoals J. Matter zegt, dat Plato ‘enerzijds zijn leringen had ontleend aan, en anderzijds zijn wijsheid had geput uit, dezelfde bronnen als die van de filosoof van Samos.’¹ De leringen van Pythagoras zijn door en door oosters en zelfs brahmaans, want deze grote filosoof wees altijd naar het Oosten als de bron van zijn kennis en filosofie. Plato legt in zijn *Brieven* dezelfde verklaring af, en zegt dat hij zijn leringen heeft ontleend aan ‘oude en heilige leerstellingen’.² Volgens Colebrooke zijn veel van de Indiase leringen dezelfde als die van de platonisten en pythagoreeërs, en hij zegt dat hij ‘geneigd is te concluderen dat de Indiërs eerder de leraren dan de leerlingen waren’.³ Bovendien vallen de denkbeelden van zowel Pythagoras als Plato te goed samen met de stelsels van India en met het zoroastrianisme om wat hun oorsprong betreft enige ruimte voor twijfel te laten voor iemand die over enige kennis van deze stelsels beschikt. Nogmaals:

Pantaenus, Athenagoras en Clemens waren grondig in de platonische filosofie onderwezen en begrepen dat deze in essentie één is met de oosterse stelsels.⁴

De geschiedenis van Pantaenus en zijn tijdgenoten kan de sleutel geven tot de platonische en tegelijkertijd oosterse elementen die in de evangeliën zo opvallend de overhand hebben op de joodse geschriften.

---

¹J. Matter, hoogleraar aan de Koninklijke Academie van Straatsburg, *Histoire critique du gnosticisme*, Straatsburg, 1843, deel 1, hfst. 3, blz. 51. ‘Bij Pythagoras en Plato vinden we in Griekenland de eerste elementen van het [oosterse] gnosticisme’, zegt hij. (*Op.cit.*, blz. 53.)

²Plato, *brief 7*, 335a.

³Henry Thomas Colebrooke, *Transactions of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland*, Londen, 1827, deel 1, blz. 578-9; vgl. Godfrey Higgins, *Anacalypsis*, 1836, deel 1, blz. 816.

⁴Wilder, *New Platonism and Alchemy*, blz. 4.

1 Een eerste verkenning

[‘Preliminary survey’, *SD* 3:14-29; *CW* 14:16-33]

Het spoor van de ingewijden die vermogens en transcendentale kennis hebben verworven, kan van onze tijd worden teruggevolgd tot het vierde wortelras. De geschiedenis van hen kan hier door de veelheid van de te behandelen onderwerpen niet worden beschreven. Een hoofdstuk daarover zou, hoe historisch het wat feiten en waarheid ook was, door kerk en wetenschap bij voorbaat worden afgewezen als godslastering en fabel. Daarom zullen we dat onderwerp slechts terloops aanroeren. De wetenschap schraapt naar eigen goeddunken tientallen namen van helden uit de oudheid, eenvoudig omdat het mythische element in hun geschiedenis te groot is; de kerk staat erop dat bijbelse aartsvaders als historische figuren worden beschouwd, en noemt haar zeven ‘ster-engelen’ de ‘historische kanalen en instrumenten van de Schepper’. Beide krijgen gelijk, want elk wordt gesteund door een sterke achterban. De mensheid is op zijn best een treurige kudde Panurgische schapen, die blindelings de leider volgen die haar op dat moment het beste uitkomt.

De mensheid – in ieder geval de meerderheid ervan – heeft een hekel aan zelf nadenken. Ze voelt zich beledigd over de geringste uitnodiging om even buiten de oude gebaande paden te treden, een eigen oordeel te vormen, en fris een nieuwe weg in te slaan. Geef haar een onbekend probleem om op te lossen, en als dit haar wiskundigen niet aanstaat en ze weigeren het te behandelen, dan zal de menigte, die geen wiskunde kent, de onbekende grootheid aanstaren en hopeloos verstrikt raken in allerlei x 'en en y 's, ze zal zich ervan afkeren en proberen de ongenode rustverstoorder van haar verstandelijke nirvāṇa te verscheuren. Dit verklaart misschien het gemak en het bijzondere succes van de rooms-katholieke kerk bij het bekeren van mensen die zich protestant of vrijdenker noemen, wier aantal legio is, maar die nooit de moeite hebben genomen om zelf over deze belangrijke en grote vragen met betrekking tot de innerlijke natuur van de mens na te denken.

Onze inspanningen zullen echter weinig resultaat hebben, als er geen acht wordt geslagen op de feitelijke bewijzen, de verslagen die door de geschiedenis worden bewaard en de onafgebroken vervloekin-

gen van de kerk tegen ‘zwarte magie’ en tovenaars van het vervloekte ras van Kaïn. Wanneer een organisatie bijna twee millennia lang nooit is opgehouden om haar stem tegen *zwarte* magie te verheffen, dan zou de conclusie onweerlegbaar moeten zijn dat als zwarte magie werkelijk bestaat, haar tegenhanger – witte magie – ook ergens moet bestaan. Valse zilveren munten kunnen niet bestaan als er geen echt zilvergeld is. De natuur heeft twee kanten bij wat ze ook onderneemt, en alleen al deze kerkelijke vervolging zou reeds langgeleden de ogen van het publiek moeten hebben geopend. Hoezeer reizigers ook bereid zijn om elk feit te verdraaien over de abnormale vermogens waarmee bepaalde mensen in ‘heidense’ landen begiftigd zijn; hoe gretig ze ook zijn om zulke feiten verkeerd uit te leggen, en – om een oud spreekwoord te gebruiken – ‘een witte zwaan een zwarte gans te noemen’, en deze te doden, toch zou men het getuigenis van zelfs rooms-katholieke missionarissen in overweging moeten nemen, zodra ze als organisatie zweren dat bepaalde feiten bestaan.

Dat zij ervoor kiezen om in een bepaalde soort manifestaties van deze vermogens de invloed van Satan te zien, wil nog niet zeggen dat we hun getuigenis dat ze bestaan moeten negeren. Wat zeggen ze bijvoorbeeld over China? De missionarissen die vele jaren in dat land hebben gewoond, en serieus elk feit en elke overtuiging hebben bestudeerd die een obstakel zou kunnen vormen om bekeerlingen te maken, en die een grondige kennis hebben verworven van elk exoterisch ritueel van zowel de officiële religie als de sektarische geloofsvormen – ze zweren allemaal dat er een bepaalde groep mensen bestaat die alleen met de keizer en enkele uitverkoren hoge ambtenaren in contact staat.

Een paar jaar geleden, vóór de oorlog in Tonkin, schreef de aartsbisschop van Peking, op basis van getuigenissen van enkele honderden missionarissen en christenen, aan Rome een verslag dat overeenkwam met het verslag van 25 jaar geleden dat op grote schaal in kerkelijke bladen was verspreid. Ze zouden het mysterie hebben doorgrond van bepaalde officiële delegaties die in tijden van gevaar door de keizer en heersende macht werden uitgezonden naar hun shen en kwei, zoals ze door het volk worden genoemd. Deze shen en kwei, zo verklaarden ze, waren de genii van de bergen, die over wonderbaarlijke vermogens beschikken. Ze worden door het ‘onwetende’ volk beschouwd als de beschermers van China, en door de goede en ‘geleerde’ missionarissen als de incarnatie van satanische macht.

De shen en kwei zijn mensen die in een andere bestaanstoestand verkeren dan die van de normale mens, of dan de toestand waarin ze verkeerden toen ze nog hun lichaam bezaten. Het zijn geesten en larvae zonder lichaam, die niettemin in objectieve vorm op aarde leven en in de bergen wonen, ontoegankelijk voor iedereen behalve voor degenen die ze toestaan hen te bezoeken.¹

In Tibet worden bepaalde asceten door mensen die niet met hen in contact staan ook lha's, geesten, genoemd. De shen en kwei, die de hoogste achting genieten van de keizer en de filosofen, en van de confucianisten die niet in 'geesten' geloven, zijn eenvoudig lohans – adepten – die in grote afzondering in hun onbekende verblijven leven.

Maar de Chinese exclusiviteit en de natuur lijken zich te hebben verenigd tegen Europese nieuwsgierigheid en – zoals men in Tibet oprecht denkt – ontheiliging. Marco Polo, de beroemde reiziger, was misschien wel de Europeaan die het diepst in deze landen was doorgedrongen. Wat in 1876 over hem werd gezegd, kan nu worden herhaald.

De streek van de Gobi-woestijn, en in feite het hele gebied van onafhankelijk Tartarije en Tibet, wordt nauwlettend bewaakt om het binnendringen van vreemdelingen te voorkomen. Zij aan wie het is toegestaan erdoor te trekken, staan onder de bijzondere zorg en leiding van bepaalde tussenpersonen van het hoogste gezag, en hebben zich verbonden geen informatie over plaatsen en personen aan de buitenwereld te geven. Zonder deze beperkende bepaling zouden zelfs wij voor deze bladzijden bijdragen kunnen leveren over verkenningstochten, avonturen en ontdekkingen die met belangstelling zouden worden gelezen. Vroeg of laat zal de tijd komen dat het vreselijke woestijnzand zijn lang begraven geheimen zal prijsgeven, en dan zal onze huidige arrogantie inderdaad onverwachte klappen krijgen.

'De mensen van *Pashai*'², zegt Marco Polo, de moedige reiziger uit de 13de eeuw, 'zijn zeer bedreven in tovenarij en duivelskunsten.' En zijn geleerde uitgever voegt eraan toe: 'Dit Pashai of Udyāna was het geboorteland van Padmasambhava, een van de

---

¹Dit en andere feiten kunnen worden gevonden in de verslagen van de Chinese missionarissen. Vgl. *Mémoires concernant l'histoire, les sciences, les arts, les mœurs, les usages, etc. des Chinois*, missionarissen van Peking, deel 15, 1791, blz. 208-59.

²De streken ergens in de buurt van *Udyāna* en *Kashmir*, zoals de vertaler en uitgever van Marco Polo (kolonel Yule) denkt. *The Book of Ser Marco Polo*, ed. 1875, deel 1, blz. 173.

belangrijkste apostelen van het lamaïsme, d.w.z. het Tibetaans boeddhisme, en een meester in het doen van bezweringen. De leringen van Śākya, zoals die in oude tijden in Udyāna algemeen werden aanvaard, waren waarschijnlijk sterk gekleurd door śivaitische magie, en de Tibetanen beschouwen die streek nog altijd als het gebied bij uitstek van tovenarij en hekserij.’

De ‘oude tijden’ zijn precies als de ‘moderne tijden’; wat magische praktijken betreft is er niets veranderd, behalve dat ze nog meer esoterisch en geheim zijn geworden, en dat de voorzichtigheid van de adepten groter wordt evenredig met de nieuwsgierigheid van de reiziger. Hsüan-tsang zegt over de bewoners: ‘De mensen . . . houden van studeren, maar zijn niet heel ijverig. *De kennis van magische formules is bij hen tot een officieel beroep verheven.*’¹ We zullen de eerbiedwaardige Chinese pelgrim op dit punt niet tegenspreken, en geven graag toe dat *sommigen* in de 7de eeuw ‘een officieel beroep’ maakten van de magie; dat doen *sommigen* ook nu nog, maar beslist niet de ware adepten.

Hsüan-tsang, de vrome, moedige man, die honderd keer zijn leven waagde om de gelukzaligheid te ervaren van het zien van de schaduw van de Boeddha in de grot van Peshawar, zou nooit de heilige lama’s en de wonderdoende monniken ervan beschuldigen ‘er een officieel beroep van te maken’ om aan reizigers wonderen te vertonen. Het gebod van Gautama dat besloten ligt in zijn antwoord aan zijn beschermer, koning Prasenajit, die hem verzocht wonderen te verrichten, moet Hsüan-tsang altijd voor de geest hebben gestaan. Gautama zei:

‘Grote koning, ik onderwijs mijn leerlingen niet de wet door tegen hen te zeggen: ‘ga heen, heiligen, en verricht door middel van jullie bovennatuurlijke vermogens, voor de ogen van de brahmanen en huisvaders, grotere wonderen dan enig mens kan verrichten.’ Ik zeg hun wanneer ik ze de wet leer: ‘Leef, heiligen, *waarbij jullie je goede daden verborgen houden en je zonden tonen.*’

Kolonel Yule was getroffen door de verhalen over vertoningen van magie, waarvan reizigers in Tartarije en Tibet op verschillende momenten in de geschiedenis getuige waren en die door hen werden opgetekend, en komt tot de conclusie dat de lokale bevolking ‘de hele encyclopedie van de hedendaagse ‘spiritisten’ tot hun beschikking moet hebben gehad. Du Halde vermeldt onder

---

¹ *Voyages des pèlerins bouddhistes*, 1867, deel 2, blz. 131-2; en *Histoire de la vie de Hiouen-Thsang, etc.*, 1853, blz. 426, uit het Chinees in het Frans vertaald door Stanislas Julien.

andere hun toverkunst om door bezweringen beelden van Lao-tse en hun godheden *in de lucht* te laten verschijnen, en om *een potlood antwoorden op vragen te laten schrijven zonder dat iemand het aanraakt*.¹

Eerstgenoemde bezweringen hebben betrekking op religieuze mysteries van hun heiligdommen; indien ze bij andere gelegenheden of *uit winstbejag* worden gedaan, dan worden ze beschouwd als *tovenarij*, het oproepen van de doden, en zijn streng verboden. Laatstgenoemde kunst – een potlood laten schrijven *zonder het aan te raken* – was in China en andere landen eeuwen vóór de christelijke jaartelling al bekend en werd daar beoefend. Het is in die landen het ABC van de magie.

Toen Hsüan-tsang de schaduw van Boeddha wilde vereren, nam hij zijn toevlucht niet tot ‘beroepstovenaars’, maar tot de kracht van zijn eigen ziel om hem op te roepen: de kracht van gebed, geloof, en contemplatie. Alles was duister en somber nabij de grot waarin het wonder soms zou hebben plaatsgevonden. Hsüan-tsang trad binnen en begon met zijn religieuze oefeningen. Hij bracht 100 begroetingen, maar zag of hoorde niets. Daarop, omdat hij dacht dat hij te zondig was, werd hij wanhopig en hilde bittere tranen. Maar toen hij op het punt stond alle hoop op te geven, nam hij op de oostelijke muur een zwak licht waar, maar dit verdween weer. Hij hernieuwde zijn gebeden, dit keer vol hoop, en weer zag hij het licht, dat plotseling opflitste en vervolgens weer verdween.

Daarop deed hij een plechtige gelofte: hij zou de grot niet verlaten vóór hij ten slotte in vervoering de schaduw van de ‘eerbiedwaardige van de eeuw’ zag. Daarna moest hij nog langer wachten, want pas na 200 gebeden ‘baadde de donkere grot plotseling in het licht, en de schaduw van Boeddha, met een schitterend witte kleur, verscheen majestueus op de muur, zoals wanneer wolken plotseling vaneen scheuren en opeens het heerlijke beeld vertonen van de ‘berg van licht’. Een verblindende glans verlichtte de goddelijke gelaatstrekken. Hsüan-tsang was verdiept in contemplatie en verwondering, en wilde zijn ogen niet van het verheven en onvergelijklijk mooie object afwenden.’ Hsüan-tsang voegt er in zijn dagboek, *Si-yu-ki*,² aan toe dat de mens, alleen wanneer hij ‘oprecht en vol overtuiging bidt en van boven een verborgen indruk heeft gekregen, de schaduw duidelijk ziet, maar hij kan

¹ *The Book of Ser Marco Polo*, 1875, deel 1, blz. 318vn.

² *Si-yu-ki: Buddhist Records of the Western World*, vert. Samuel Beal, Londen, 1906.

van die aanblik maar korte tijd genieten'.¹ . . .

Van het ene eind tot het andere is het land vol mystici, religieuze filosofen, boeddhistische heiligen en *magiërs*. Het geloof in een spirituele wereld, vol onzichtbare wezens, die bij bepaalde gelegenheden objectief aan stervelingen verschijnen, is algemeen. I.J. Schmidt zegt: 'De volkeren van Centraal-Azië geloven dat de aarde en haar binnenste, en ook de haar omringende atmosfeer vol is met spirituele wezens, die een deels weldadige, deels kwaadaardige invloed uitoefenen op de hele organische en anorganische natuur. . . . Vooral woestijnen en andere woeste of onbewoonde gebieden, of streken waar de invloeden van de natuur zich op reusachtige en verschrikkelijke schaal vertonen, worden als de voornaamste verblijfplaats of plaats van samenkomst van kwade geesten beschouwd. Vandaar dat de steppen van Turanië en vooral de grote zandige Gobi-woestijn sinds de grijze oudheid als woonplaats van kwaadaardige wezens zijn beschouwd.'²

. . . De door dr. Schliemann in Mycene opgegraven schatten hebben een algemene hebzucht gewekt, en de ogen van avontuurlijke speculanten richten zich op de plaatsen waar men vermoedt dat de rijkdom van volkeren van de oudheid begraven ligt, in crypte of grafkelder, of onder zand of alluviale sedimentlaag. Aan geen andere plaats, zelfs niet aan Peru, zijn zoveel overleveringen verbonden als aan de Gobi-woestijn. Indien de berichten daarover de waarheid spreken, bevond zich in het onafhankelijke Tartarije, die wildernis waar een gierende wind het zand voor zich uitdrijft, vroeger de zetel van een van de welvarendste rijken die de wereld ooit heeft gekend. Onder de oppervlakte zouden zulke schatten liggen aan goud, juwelen, standbeelden, wapens, gebruiksvoorwerpen en al wat wijst op beschaving, luxe en schone kunsten, dat geen enkele nu bestaande hoofdstad van de christelijke wereld iets vergelijkbaars kan laten zien.

Het zand in de Gobi verplaatst zich geregeld van oost naar west, voortgezwiept door verschrikkelijke stormwinden die voortdurend waaien. Van tijd tot tijd komen sommige verborgen schatten tevoorschijn, maar geen lokale bewoner durft ze aan te raken, want de hele streek verkeert in de ban van een machtige betovering. De dood zou

---

¹Max Müller, 'Buddhist Pilgrims', *Chips From a German Workshop*, 1867, deel 1, blz. 274-5.

²Sanang-Setsen Chungtaidschi, *Geschichte der Ost-Mongolen*, St. Petersburg, 1829, blz. 352.

daarvoor de straf zijn. Bahti – afzichtelijke maar trouwe aardgeesten – bewaken de verborgen schatten van dit prehistorische volk, en wachten de dag af waarop door het rondwentelen van de cyclische tijdperken hun verhaal opnieuw bekend zal worden en de mensheid kennis zal verschaffen.¹

Het bovenstaande wordt met opzet uit *Isis ontsluierd* geciteerd om het geheugen van de lezer op te frissen. Een van de cyclische perioden is zojuist geëindigd, en we hoeven misschien niet tot het einde van de mahākālpa te wachten tot er iets van de geschiedenis van de mysterieuze woestijn wordt onthuld, ondanks de bahti en zelfs de niet minder ‘afzichtelijke’ rākshasa’s van India. *Isis* bevatte geen sprookjes of verzinsels, ondanks dat het nogal chaotisch was geschreven, iets wat de schrijfster, die geen last heeft van ijdelheid, openlijk en met veel verontschuldigen erkent.

Er wordt nu algemeen erkend dat het verre Oosten, vooral India, sinds onheuglijke tijden het land van kennis en van elke vorm van wijsheid was. Toch is er geen land waaraan de oorsprong van al zijn kunsten en wetenschappen zozeer is ontzegd als het land van de oorspronkelijke ārya’s. Van de bouwkunst tot de dierenriem, elke wetenschap die deze naam waardig is, zou daar door de Grieken, de mysterieuze yavana’s, zijn geïntroduceerd – concluderen de oriëntalisten! Daarom is het niet meer dan logisch dat zelfs de kennis van de occulte wetenschap aan India wordt ontzegd, omdat over de beoefening daarvan in dat land minder bekend is dan bij elk ander volk uit de oudheid. Dit komt doordat

ze bij de hindoes zelfs nog esoterischer was en is dan bij de Egyptische priesters. Ze werd als zo heilig beschouwd dat het bestaan ervan maar half werd toegegeven, en alleen wanneer het openbaar belang het vereiste, werd ervan gebruikgemaakt. *Ze was meer dan een religieuze aangelegenheid, want ze werd als goddelijk beschouwd.* De Egyptische hiërofanten waren, ondanks hun strenge en zuivere ethiek, geenszins vergelijkbaar met de ascetische gymnosofisten, noch in heiligheid van leefwijze noch in de wonderbaarlijke vermogens die ze hadden ontwikkeld door het transcendente afzweren van alles wat aards is. Door diegenen die hen goed kenden, werden ze nog meer vereerd dan de Chaldeeuwse magiërs. ‘Ze ontzegden zich het eenvoudigste comfort in het leven, woonden in bos-

---

¹ *Isis ontsluierd*, 2010, deel 1, blz. 739-41, 744, 738-9.

sen en leidden het leven van de meest afgezonderde kluizenaars',¹ terwijl hun Egyptische broeders nog samenkwamen.

Ondanks dat de geschiedenis een smet heeft geworpen op allen die de magie en waarzeggerij beoefenden, heeft ze toch verklaard dat deze mensen de grootste geheimen op medisch gebied bezaten, en onovertroffen waren in de praktische beoefening ervan. Talrijk zijn de boekdelen die in hindoe kloosters worden bewaard, waarin de bewijzen van hun geleerdheid zijn te vinden. Als we proberen vast te stellen of deze gymnosofisten de werkelijke stichters van de magie in India zijn geweest, of dat ze slechts de kunst beoefenden die hun is nagelaten als erfdeel van de eerste rishi's², de zeven oorspronkelijke wijzen, zullen wetenschappers dit als pure speculatie beschouwen.³

Toch moet dit worden geprobeerd. In *Isis ontsluierd* werd alles wat over magie kon worden gezegd in de vorm van hints gegeven. Zo ging er, als gevolg van de grote hoeveelheid materiaal verspreid over twee dikke delen, voor de lezer veel belangrijke informatie verloren, terwijl er nog meer aan zijn aandacht ontsnapte door de gebrekkige rangschikking ervan. Maar de hints kunnen nu verder worden toegelicht. Men kan nooit genoeg herhalen dat magie zo oud is als de mens. Ze kan niet langer kwakzalverij of zinsbegoocheling worden genoemd, want de kleinere takken ervan – zoals het mesmerisme, dat men nu, alleen maar om haar echte en oorspronkelijke naam te vermijden, ten onrechte 'hypnotisme', 'gedachtelezen', 'gedrag op basis van suggestie', en nog weer anders noemt – worden tegenwoordig door de beroemdste biologen en fysiologen van zowel Europa als Amerika serieus onderzocht.

Magie is onlosmakelijk verweven met de religie van elk land en is onscheidbaar van de oorsprong van religie. Het is voor de geschiedenis even onmogelijk om een tijd te noemen waarin ze niet bestond, als een periode waarin ze ontstond, tenzij de leringen die door de ingewijden worden bewaard, worden geraadpleegd. Ook kan de wetenschap nooit

---

¹ Ammianus Marcellinus, *Rerum gestarum*, 23:6:32-3.

² De rishi's waren zeven in getal, en leefden in pre-vedische tijden. Ze stonden bekend als wijzen, en werden als halfgoden vereerd. Maar nu kan misschien worden aangetoond dat ze meer waren dan alleen maar sterfelijke filosofen. Er zijn andere groepen waarvan het aantal tien, twaalf, en zelfs eenentwintig is. Haug toont aan dat ze in de brahmaanse religie een soortgelijke plaats innemen als de twaalf zonen van Jacob in de joodse bijbel. De brahmanen beweren in rechte lijn van deze rishi's af te stammen.

³ *Isis ontsluierd*, deel 1, blz. 150&vn.

het vraagstuk van de oorsprong van de mens oplossen als ze het bewijsmateriaal van de oudste verslagen ter wereld verwerpt en weigert de sleutel tot universele symboliek uit de hand van de rechtmatige bewakers van de mysteries van de natuur aan te nemen. Telkens wanneer een schrijver heeft geprobeerd het begin van magie te verbinden aan een bepaald land of een historische gebeurtenis of figuur, heeft verder onderzoek aangetoond dat zijn hypothese ongegrond was.

Er bestaat over dit punt betreurenswaardig veel onenigheid onder de kenners van de symboliek. Sommigen dachten dat Odin, de Scandinavische priester en vorst, zo'n 70 jaar v.Chr. de magie heeft ingesteld, hoewel ze in de *Bijbel* herhaaldelijk wordt genoemd. Maar toen werd bewezen dat de mysterieuze rituelen van de priesteressen vala's (völva's) veel ouder waren dan de tijd van Odin,¹ ging men op zoek naar een nieuwe kandidaat, en probeerde men het met Zarathoestra, omdat hij de grondlegger van magische rituelen was; maar Ammianus Marcellinus, Plinius, en Arnobius hebben, evenals andere historici uit de oudheid, aangetoond dat Zarathoestra slechts een hervormer was van de magie zoals die door de Chaldeeën en Egyptenaren werd beoefend, en geenszins de grondlegger ervan.²

Wie van degenen die zich consequent van het occultisme en zelfs het spiritisme hebben afgewend, omdat deze 'onfilosofisch' en daarom het wetenschappelijk denken onwaardig zouden zijn, heeft het recht te zeggen dat hij de Ouden heeft bestudeerd; of dat hij, als hij ze heeft bestudeerd, alles heeft begrepen wat ze hebben gezegd? Alleen zij die beweren wijzer te zijn dan hun generatie, die denken dat ze alles weten wat de Ouden wisten, en dus, omdat ze nu veel meer weten, denken dat ze het recht hebben om te lachen om hun oude eenvoud en bijgeloof; degenen die denken dat ze een groot geheim hebben ontdekt door te verklaren dat de oude koninklijke sarcofaag, waarin nu geen koning-ingewijde ligt, een 'graanbak' was, en de piramide waarin deze staat, een graanschuur en misschien een wijnkelder!³

---

¹Zie G.B. Depping, 'Sur une dissertation de M. Munter, intitulée, *Die älteste Religion des Nordens vor den Zeiten Odins*', *Mémoires de la Société Royale des Antiquaires de France*, 1870, deel 2, blz. 230-1.

²Ammianus Marcellinus, *Rerum gestarum*, 23:6:31-2; Arnobius, *Adversus gentes*, 1:5, 52; Plinius, *Naturalis historia*, boek 30, hfst. 4. (*Isis onthulderd*, 1:68-9.)

³'De ouderdom van de honderden piramiden in het dal van de Nijl kan onmogelijk volgens een van de regels van de moderne wetenschap worden vastge-

De huidige samenleving noemt magie op gezag van enkele wetenschappers kwakzalverij. Maar er zijn 800 miljoen mensen op de aardbol die er tot op de dag van vandaag in geloven; er wordt gezegd dat er 20 miljoen verstandige en vaak zeer ontwikkelde mannen en vrouwen zijn, leden van diezelfde samenleving, die in de verschijnselen ervan geloven onder de naam spiritisme. De gehele oude wereld, met zijn geleerden en filosofen, zijn wijzen en profeten, geloofde erin. Waar is het land waar ze niet werd beoefend? In welk tijdperk werd ze verbannen, zelfs uit Engeland? Zowel in de Nieuwe Wereld als in de Oude Wereld (laatstgenoemde is veel jonger dan eerstgenoemde) was de wetenschap der wetenschappen al sinds de oudheid bekend en werd ze beoefend. De Mexicanen hadden hun ingewijden, hun priesterhiërofant en tovenaars, en hun inwijdingscrypten.

Van de twee beelden die in de staten langs de Stille Oceaan zijn opgegraven, stelt het ene een Mexicaanse adept voor, in de houding van een hindoe-asceet, en het andere een Azteekse priesteres, met een hoofdtooi die van het hoofd van een Indiase godin had kunnen zijn; terwijl op de 'Guatemalteekse penning' de 'boom van kennis' is afgebeeld – met zijn honderden ogen en oren, symbolisch voor zien en horen – omcirkeld door de 'slang van wijsheid' die de heilige vogel in het oor fluistert. Bernal Díaz del Castillo, een volgeling van Cortés, geeft een indruk van de bijzondere verfijning, verstandelijke ontwikkeling en beschaving, en ook van de magische kunsten van het volk dat door de Spanjaarden met bruto geweld werd onderworpen. Hun piramiden zijn zoals die van Egypte, gebouwd volgens dezelfde geheime canon van verhoudingen als die van de farao's, en de Azteken lijken hun beschaving en religie op meer dan één manier te hebben ontleend aan dezelfde

---

steld, maar Herodotus deelt ons mee dat alle elkaar opvolgende koningen er één oprichtten als gedenkteken voor zijn regeerperiode, en om te dienen als zijn graf. Maar Herodotus vertelde niet alles, hoewel hij wist dat het *werkelijke* doel van de piramide een heel ander was dan hij eraan toeschreef. Had hij geen religieuze bezwaren gehad, dan had hij eraan kunnen toevoegen dat haar uitwendige vorm het scheppende beginsel van de natuur symboliseerde, en ook de beginselen van de meetkunde, wiskunde, astrologie en astronomie illustreerde. Vanbinnen was ze een majestueuze tempel, in de donkere schuilhoeken waarvan de mysteriën werden opgevoerd, en waarvan de muren vaak getuige waren geweest van de inwijdingen van leden van de koninklijke familie. De porfieren sarcofaag, die prof. Piazz Smyth, Astronomer Royal of Scotland, tot een graantrog degradeert, was de *doopvont* waaruit de neofiet 'opnieuw geboren' tevoorschijn kwam, en een *adept* werd.' (*Isis ontsluit*, 1:645-6.)

bron als de Egyptenaren en, vóór hen, de Indiërs. Onder al deze drie volkeren werd de mysterieuze natuurwetenschap, of magie, tot de hoogste graad ontwikkeld.

Dat deze natuurlijk was, niet bovennatuurlijk, en dat de Ouden haar zo beschouwden, blijkt uit Lucianus' uitspraak dat de 'lachende filosoof' Democritus

'niet in [wonderen] geloofde'¹ . . . maar probeerde te ontdekken hoe de theürgen ze konden teweegbrengen; kortom, zijn filosofie bracht hem tot de conclusie dat de magie geheel beperkt was tot het toepassen en *navolgen* van de wetten en de werkwijze van de natuur.²

Wie kan de magie van de Ouden dan nog 'bijgeloof' noemen?

[In dit opzicht is de mening van Democritus] voor ons van het grootste belang, omdat de door Xerxes in Abdera achtergelaten magiërs zijn leermeesters waren, en hij bovendien heel lang bij de Egyptische priesters magie had bestudeerd.³ Bijna 90 van zijn 109 levensjaren had deze grote filosoof experimenten verricht, en die opgetekend in een boek dat volgens Petronius⁴ *over de natuur handelde* – feiten die hij zelf had geverifieerd. En we zien dat hij niet alleen niet gelooft in *wonderen* en het bestaan daarvan absoluut ontkent, maar beweert dat alle wonderen die door ooggetuigen werden bevestigd, hadden plaatsgevonden en konden plaatsvinden, want alle, zelfs de *meest ongelooflijke*, werden in overeenstemming met de 'verborgen natuurwetten' teweeggebracht.⁵

. . . Voeg hieraan toe dat Griekenland, de 'latere bakermat van kunst en wetenschap', en India, de bakermat van religies, zich aan de studie en beoefening ervan wijdden en dit nog doen – en wie zal het dan wagen haar waardigheid als studievak, en haar diepte als tak van wetenschap, in twijfel te trekken?⁶

Geen enkele echte theosoof zal dat ooit doen. Want als lid van onze grote oosterse organisatie weet hij ongetwijfeld dat de geheime leer van het Oosten de alfa en omega van de universele wetenschap bevat; dat in haar duistere teksten, onder de weelderige, hoewel misschien al te

¹ *Philopseudēs*, §32.

² Eusèbe Salverte, *The Occult Sciences*, 1847, deel 2, blz. 231-2.

³ Diogenes Laërtius, *Leven en leer van beroemde filosofen*, 'Democritus'.

⁴ *Satyricon*, 88; vgl. M. Vitruvius Pollio, *Handboek bouwkunde*, boek 9, proloog, §14.

⁵ Solinus, *Polyhistor*, 3:4; vgl. Salverte, *Op.cit.*, deel 2, blz. 231.

⁶ *Isis ontsluierd*, deel 1, blz. 638, 693.

overdadige groei van allegorische symboliek, de hoek- en sluitstenen van alle oude en huidige kennis verborgen liggen. Die steen, aangereikt door de goddelijke bouwer, wordt nu door de al te menselijke werkman verworpen, en wel omdat de mens in zijn dodelijke materialisme elke herinnering heeft verloren, niet alleen aan zijn heilige kindertijd maar ook aan zijn adolescentie toen hij zelf een van de bouwers was; toen ‘de morgensterren samen zongen en de zonen van God juichten van vreugde’, nadat ze de maten hadden vastgelegd voor het grondvesten van de aarde – om de veelbetekenende en poëtische taal van Job, de Arabische ingewijde, te gebruiken. Maar zij die in hun innerlijk nog ruimte kunnen maken voor de goddelijke straal, en die daarom de gegevens van de geheime wetenschappen bescheiden en in goed vertrouwen aanvaarden, weten heel goed dat juist in deze steen het absolute van de filosofie verborgen blijft, dat de sleutel is tot al die duistere vraagstukken van leven en dood, waarvan in ieder geval enkele in dit boek kunnen worden toegelicht.

De schrijfster is zich goed bewust van de enorme problemen die zich voordoen bij het behandelen van zulke diepzinnige onderwerpen, en van alle aan die taak verbonden gevaren. Hoezeer het ook een belediging is voor de menselijke natuur om de waarheid te bestempelen als bedrog, toch zien we dit dagelijks gebeuren en we accepteren het. Want elke occulte waarheid krijgt te maken met zo’n ontkenning en haar aanhangers met het martelaarschap, voordat ze uiteindelijk wordt aangenomen; en zelfs dan blijft ze maar al te vaak

een kroon,
in schijn van goud, maar in feite slechts een doornenkrans.¹

Tegenover die ene lezer die waarheden gebaseerd op occulte mysteries misschien erkent, zullen er duizend staan die ze als bedrog zullen bestempelen. Dit is niet meer dan natuurlijk, en de enige manier om dat te vermijden is dat een occultist zich aan de pythagorische ‘gelofte van stilzwijgen’ houdt en deze elke vijf jaar vernieuwt. Anders zal de beschaafde wereld – waarvan twee derde denkt te moeten geloven dat, sinds het verschijnen van de eerste adept, de ene helft van de mensheid de andere helft bedriegt en misleidt – ongetwijfeld van haar erfelijke en overgeleverde recht gebruikmaken om de indringer te stenigen.

Die welwillende critici – die het nu vermaarde axioma van Carlyle

---

¹ John Milton, *Paradise Regained*, boek 2, regel 458.

met betrekking tot zijn landgenoten zonder aarzelen verspreiden, namelijk dat ze ‘overwegend dwazen’ zijn, en die er eerst voor hebben gezorgd dat ze zelf veilig tot de enige gelukkige uitzonderingen op deze regel worden gerekend – zullen in dit boek steun vinden en zullen meer overtuigd raken van het droevige feit dat de mensheid eenvoudigweg uit schurken en geboren idioten bestaat. Maar dit maakt weinig uit. De rechtvaardiging van de occultisten en hun oeroude wetenschap dringt langzaam maar zeker door in het hart van de samenleving, elk uur, elke dag en elk jaar, in de vorm van twee kolossale takken, twee ontheemde loten van de stam van de magie – het spiritisme en de rooms-katholieke kerk.

Feiten werken heel vaak door middel van fictie. Als een immense boa-constrictor slingert de dwaling zich op allerlei manieren om de mensheid heen, en probeert in haar dodelijke kronkels elk streven naar waarheid en licht te verstikken. Maar de dwaling heeft alleen macht aan de oppervlakte, omdat ze door de occulte natuur wordt verhinderd dieper te gaan; want diezelfde occulte natuur omringt de hele aardbol, in elke richting, en laat zelfs de donkerste hoek niet onbezocht. En het occultisme moet de strijd winnen – hetzij door verschijnselen of door wonderen, door een geestenhaak of door een bisschopsstaf – vóór het huidige tijdperk ‘Sani’s (Saturnus’) drie keer zeven’ van de westelijke cyclus in Europa bereikt, met andere woorden – vóór het einde van de 21ste eeuw n.Chr.

De bodem van een lang vervlogen verleden is echt niet dood, want hij heeft alleen maar gerust. De skeletten van de heilige eiken van de oude druïden kunnen hun verdorde takken nog steeds laten ontspruiten en opnieuw tot leven laten komen, zoals dat handjevol graan in de sarcofaag van een mummie van 4000 jaar oud, dat, wanneer het wordt geplant, ontspruit, groeit en ‘een voortreffelijke oogst’ oplevert. Waarom niet? De waarheid is vreemder dan fictie. Ze kan elke dag, en hoogst onverwachts, haar wijsheid bevestigen en de verwaandheid van onze tijd aantonen, door te bewijzen dat de geheime broederschap helemaal niet is uitgestorven met de philalethen van de laatste eclectische school, dat de gnosis nog steeds op aarde bloeit en talrijke, zij het onbekende, aanhangers heeft. Dit alles kan worden gedaan door een of meerdere grote meesters die Europa bezoeken en die op hun beurt de zogenaamde ontmaskeraars en lasteraars van de magie ontmaskeren. Zulke geheime broedersschappen zijn door verschillende bekende schrijvers genoemd, en er wordt over gesproken in Mackenzie’s *Royal*

Masonic Cyclopaedia. De schrijfster herhaalt nu, voor de miljoenen die het ontkennen, onbevreesd wat in *Isis ontsluierd* werd gezegd.

Als zij [de ingewijden] slechts als verzinsels van een roman-schrijver zijn beschouwd, dan heeft dat de ‘broeder-adepten’ alleen maar geholpen om des te gemakkelijker incognito te blijven. . . .

De Saint-Germains en Cagliostro’s van deze eeuw hebben bittere lessen getrokken uit de lasterpraatjes en vervolgingen in het verleden, en volgen nu een andere tactiek.¹

Deze profetische woorden zijn in 1876 geschreven en in 1886 bevestigd. Niettemin zeggen we nogmaals:

. . . er bestaan tal van zulke mystieke broederschappen die niets met ‘beschaafde’ landen te maken hebben; en in hun onbekende gemeenschappen liggen de skeletten van het verleden verborgen. Deze ‘adepten’ zouden zich, als ze wilden, erop kunnen beroemen van vreemde, hoge afkomst te zijn, en documenten kunnen tonen waarvan de echtheid kan worden bewezen en die vele mysterieuze bladzijden in de geschiedenis van zowel de ingewijden als de niet-ingewijden zouden verklaren.² Als de kerkvaders de sleutels tot de priesterlijke geschriften en het geheim van de Egyptische en hindoesymboliek hadden gekend, dan zouden ze geen enkel monument van de oudheid onverminkt hebben gelaten.³

Maar er bestaat in de wereld een andere klasse van adepten, die ook tot een broederschap behoren, en die machtiger is dan alle andere waarmee het volk bekend is. Velen van hen zijn als persoon goed en welwillend, soms zelfs zuiver en heilig. Maar wanneer ze gezamenlijk als groep, met vastberaden ijver, een zelfzuchtig, partijdig doel nastreven, dan moeten ze tot de adepten van de zwarte kunst worden gerekend. Dit zijn onze moderne rooms-katholieke ‘paters’ en priesters. Sinds de middeleeuwen zijn de meeste hiëratische geschriften en symbolen door hen ontcijferd. Terwijl elk van die adepten, honderd keer zo geleerd is in de geheime symboliek en de oude religies als onze oriëntalisten ooit zullen zijn – de verpersoonlijking van scherpzinnig-

¹ *Isis ontsluierd*, 2:475.

² Dit is precies wat sommigen van hen van plan zijn te doen, en vele ‘mysterieuze bladzijden’ in de geschiedenis van zowel de ingewijden als de niet-ingewijden worden in dit boek toegelicht. Of deze toelichting al dan niet zal worden aanvaard, is een andere vraag.

³ *Op.cit.*

heid en slimheid – en de sleutels stevig in zijn hand geklemd houdt, zal hij alles in het werk stellen om te voorkomen dat het geheim gemakkelijk wordt onthuld.

Er zijn meer zeer geleerde kabbalisten in Rome en in heel Europa en Amerika dan algemeen wordt vermoed. Zo zijn de zogenaamd openbare ‘broederschappen’ van ‘zwarte’ adepten machtiger en gevaarlijker voor protestantse landen dan welke menigte oosterse occultisten dan ook. Mensen lachen om magie! Wetenschappers, fysiologen en biologen, spotten met de macht – en zelfs het geloof in het bestaan – van wat in de volksmond ‘tovenarij’ en ‘zwarte magie’ wordt genoemd. De archeologen hebben in Engeland hun Stonehenge met zijn duizenden geheimen, en in Bretagne zijn tweelingbroer Carnac, en toch is er niet één van hen die ook maar enig vermoeden heeft van wat er zich in de afgelopen eeuw in crypten en op mysterieuze plekken heeft afgespeeld. Meer dan dat, ze weten niet eens van het bestaan van zulke ‘magische zalen’ in hun Stonehenge, waar opmerkelijke taferelen plaatsvinden wanneer ze een nieuwe bekeerling op het oog hebben.

Honderden experimenten zijn en worden dagelijks uitgevoerd in het Salpêtrière ziekenhuis, en ook door geleerde hypnotiseurs in hun eigen huizen. Het is nu bewezen dat bepaalde gevoelige personen, zowel mannen als vrouwen, die in trance door de hypnotiseur worden opgedragen om iets te doen – van het drinken van een glas water tot het schijnbaar plegen van moord – zich na terugkeer tot hun normale toestand niets kunnen herinneren van de hun ingegeven opdracht of het ‘gesuggerende’ zoals het nu door de wetenschap wordt genoemd. Niettemin wordt de proefpersoon op het afgesproken uur, hoewel bewust en volledig wakker, door een onweerstaanbare kracht in zichzelf gedwongen om die handeling te verrichten die hem door zijn hypnotiseur is ingegeven. Het maakt niet uit wat voor handeling, of welk moment de hypnotiseur daarvoor heeft bepaald, want hij houdt de proefpersoon in de macht van zijn wil, zoals een slang een vogel gebiologeerd houdt en hem ten slotte dwingt om in zijn open kaken te springen.

Erger nog, want de vogel is zich bewust van het gevaar. Hij verzet zich, hoe hulpeloos zijn laatste inspanningen ook zijn, terwijl de gehypnotiseerde proefpersoon niet in opstand komt, maar de ingevingen en de stem van zijn eigen vrije wil en ziel schijnt te volgen. Welke Europese wetenschapper die in zulke *wetenschappelijke* experimenten gelooft – en er zijn nu maar weinig wetenschappers die ze in twijfel trekken, en die niet overtuigd zijn van de werkelijkheid ervan – is

bereid te erkennen dat dit zwarte magie is? Toch betreft het de *echte*, onmiskenbare en feitelijke tovenarij van weleer.

De Mullukurumba's van Nilgiri gaan op dezelfde manier te werk bij hun bezweringen wanneer ze proberen een vijand te vernietigen, en de dugpa's van Sikkim en Bhutan kennen geen krachtiger instrument dan hun *wil*. Bij hen werkt de wil echter niet met horten en stoten maar met zekerheid; het hangt er niet van af hoe ontvankelijk of beïnvloedbaar de proefpersoon is. Zodra de dugpa zijn slachtoffer heeft gekozen en zich met hem in verbinding heeft gesteld, zal zijn 'fluidum' zeker zijn weg vinden. Zijn wil is onmetelijk veel sterker ontwikkeld dan de wil van de Europese experimentator. De Europese selfmade, ongetrainde en *onbewuste* tovenaer in dienst van de wetenschap heeft geen idee van (en gelooft ook niet in) de verschillende, effectieve, aloude methoden die de *bewuste* tovenaer, de 'zwarte magiër' van het Oosten en het Westen, gebruikt om dit vermogen te ontwikkelen.

En nu wordt openlijk en ronduit de vraag gesteld: waarom zou een fanatieke en ijverige priester die een rijk en invloedrijk lid van de samenleving wil bekeren, niet dezelfde middelen gebruiken om zijn doel te bereiken als de Franse arts en experimentator voor zijn proefpersoon? De rooms-katholieke priester heeft hoogstwaarschijnlijk een goed geweten. Hij werkt *persoonlijk* zonder egoïstisch doel maar om 'een ziel voor eeuwige verdoemenis te behoeden'. Als er volgens hem al sprake is van magie, dan is het heilige, lovenswaardige en goddelijke magie. Dat is de kracht van blind geloof.

Wanneer betrouwbare en achtenswaardige personen met een hoge maatschappelijke positie en een onberispelijk karakter ons dus verzekeren dat rooms-katholieke priesters veel goed georganiseerde verenigingen hebben die, onder het mom van modern spiritisme en mediumschap, seances houden om te bekeren door middel van suggestie, direct en op afstand – dan antwoorden we: we weten het. Als ons bovendien wordt verteld dat die priester-hypnotiseurs zich, wanneer ze een of meer individuen willen beïnvloeden zodat ze zich bekeren, terugtrekken op een ondergrondse plaats, door hen voor dat soort doeleinden (namelijk ceremoniële magie) aangewezen en gewijd; en dat ze daar een cirkel vormen, hun gezamenlijke wilskracht op die persoon richten, en zo, door dit proces te herhalen, volledige controle over hun slachtoffer krijgen – dan antwoorden we opnieuw: hoogstwaarschijnlijk. In feite weten we dat dit zo is, of dit soort ceremoniële magie en bezwering nu in Stonehenge of elders wordt beoefend.

We weten het, zeggen we, uit eigen ervaring; en ook omdat verschillende van de beste en meest geliefde vrienden van de schrijfster door zulke middelen onbewust tot de rooms-katholieke kerk zijn aange trokken en onder haar ‘welwillende’ bescherming zijn gekomen. En daarom kunnen we alleen maar medelijdend lachen om de onwetendheid en koppigheid van die misleide wetenschappers en ontwikkelde experimentatoren die, hoewel ze geloven in de kracht van dr. Charcot en zijn volgelingen om hun proefpersonen te ‘bezweren’, alleen een minachtende glimlach vertonen zodra er over zwarte magie en haar invloed wordt gesproken. Éliphas Lévi, de abbé-kabbalist, stierf voordat de wetenschap en de Faculté de Médecine van Frankrijk hypnose en invloed door suggestie als wetenschappelijke experimenten hadden aanvaard, maar dit zei hij 25 jaar geleden over ‘bezwingen en tovenarij’:

Waar tovenaars en dodenbezweerders bij het oproepen van de geest van het kwaad vooral naar op zoek waren, was dat magnetische vermogen dat het rechtmatige bezit van een echte adept is, en dat ze zich wilden toe-eigenen om er misbruik van te maken. . . . Een van hun belangrijkste doelen was de kracht van bezweringsformules of verderfelijke invloeden. . . . Die kracht kan vergeleken worden met echte vergiftigingen door een stroom van het astrale licht. Ze versterken hun wil door middel van ceremoniën tot het punt dat ze op afstand giftig worden. . . . We hebben in ons *Dogme* gezegd wat we over bezwingen dachten, en dat deze kracht heel reëel en gevaarlijk is. De echte magiër bezweert zonder ceremonieel en alleen door middel van zijn afkeuring degenen die hij terechtwijst, en die hij meent te moeten straffen;¹ hij bezweert degenen die hem kwaad doen zelfs door ze vergiffenis te schenken, en de vijanden van ingewijden genieten nooit lang straffeloosheid voor hun wandaden.

We hebben zelf talrijke voorbeelden van deze fatale wet gezien. De beulen van martelaren komen altijd jammerlijk om; en de adepten zijn de martelaren van een dieper inzicht. De voorzienigheid [karma] lijkt degenen te verachten die hen verachten, en doodt degenen die willen voorkomen dat ze in leven blijven. De legende van de wandelende jood is een bekend verhaal dat dit geheim onthult. Een

---

¹ Dit is onjuist uitgedrukt. De echte adept van de ‘rechterhand’ straft nooit iemand, zelfs niet zijn bitterste en gevaarlijkste vijand; hij laat het laatste eenvoudig aan zijn karma over, en karma blijft nooit in gebreke om dat vroeg of laat te doen.

volk had een wijze naar de kruisiging gestuurd; dat volk had hem gezegd: ‘Loop door!’ toen hij een moment probeerde te rusten. Welnu, dat volk zal voortaan onderworpen worden aan een soortgelijke veroordeling; het zal volledig verstoten worden, en eeuwenlang zal het worden gemaand: ‘Loop door! loop door!’ en het zal rust noch medelijden vinden.¹

Dat zijn ‘fabels’ en ‘bijgeloof’, zal men antwoorden. Het zij zo. Onder de dodelijke adem van egoïsme en onverschilligheid wordt elk onaangenaam feit getransformeerd tot betekenisloze fictie, en is elke tak van de eens zo groene boom van de waarheid verdord en van zijn oorspronkelijke spirituele betekenis ontdaan. De hedendaagse kenner van de symboliek is slechts bijzonder handig in het opsporen van fallische verering en seksuele symbolen, zelfs waar ze nooit bedoeld waren. Maar voor een echte zoeker naar occulte kennis kan witte of goddelijke magie in de natuur niet bestaan zonder haar tegenhanger zwarte magie, geen dag zonder nacht, of deze nu twaalf uur of zes maanden duurt. Voor hem heeft alles in die natuur een occulte kant – een heldere en een donkere kant.

Piramiden en druïdeneiken, dolmens en Bo-bomen, planten en mineralen – alles was vol diepe betekenis en heilige waarheden van wijsheid, toen de aartsdruïde zijn magische genezingen en bezweringen uitvoerde, en de Egyptische hiërofant Chemnu opriep en leidde, de ‘mooie schim’, de vrouwelijke Frankenstein-schepping van weleer, opgeroepen om de zielskracht van de inwijdingskandidaat tijdens de laatste doodskreet van zijn aardse menselijke natuur te beproeven. Het is waar dat magie haar naam heeft verloren, en daarmee ook haar recht op erkenning.

Maar ze wordt dagelijks toegepast; en haar voortbrengsels, ‘magnetische invloed’, ‘redenaarskunst’, ‘onweerstaanbare fascinatie’, ‘een heel publiek dat wordt meegesleept en dat lijkt te zijn betoverd’, zijn termen die door iedereen worden erkend en gebruikt, ook al heeft dit tegenwoordig weinig betekenis. De effecten ervan worden duidelijker bepaald en omschreven door religieuze groeperingen zoals de shakers, de zwarte methodisten en heilsoldaten, die het ‘de werking van de Heilige Geest’ en ‘genade’ noemen. De waarheid is dat magie nog steeds volop wordt toegepast door de mensheid, hoe blind deze ook is

---

¹Éliphas Lévi, *Dogme et rituel de la haute magie*, 1861, deel 2, blz. 239, 241, 240.

voor haar stille aanwezigheid en invloed op haar leden, en hoe blind de samenleving ook is en blijft – op elk uur van de dag – voor haar weldadige en schadelijke effecten. De wereld zit vol met zulke onbewuste tovenaars – zowel in de politiek als in het dagelijks leven, in de kerk en in de bolwerken van het vrije denken.

De meeste van die magiërs zijn helaas ‘tovenaars’, niet in figuurlijke zin maar feitelijk, op grond van hun inherente egoïsme, hun wraakzuchtige aard, hun afgunst en boosaardigheid. De echte beoefenaar van de magie, die de waarheid goed kent, ziet medelijdend toe, en, als hij wijs is, zwijgt. Want elke poging die hij doet om de overal heersende blindheid op te heffen, wordt alleen beloond met ondankbaarheid, laster, en vaak vervloekingen, die, omdat ze hem niet kunnen raken, op degenen die hem kwaad toewensen zullen terugslaan. Leugens en laster – laatstgenoemde is een bijtende leugen, die werkelijk venijn toevoegt aan lege onschadelijke onwaarheden – worden zijn lot, en zo wordt de weldoener al snel aan stukken gescheurd, als beloning voor zijn welwillende verlangen om te helpen.

Er is volgens ons genoeg gezegd om aan te tonen dat het bestaan van een geheime universele leer, nog afgezien van haar praktische methoden van magie, geen wild verhaal of fictie is. Dit feit was bekend aan heel de oude wereld, en de kennis ervan is bewaard gebleven in het Oosten, in het bijzonder in India. En als zo’n wetenschap bestaat, dan heeft ze natuurlijk ergens haar wetenschappers of adepten. In ieder geval maakt het weinig uit of de beschermers van de heilige overlevering als levende, werkelijk bestaande mensen of als mythen worden beschouwd. Hun filosofie staat of valt met haar verdienste, en staat los van alle adepten. De wijze Gamaliël richtte immers de volgende woorden tot het Sanhedrin: ‘Als deze leer vals is, zal ze vergaan en vanzelf verdwijnen; maar als ze waar is, dan *kan ze niet vernietigd worden*.’¹

---

¹ Vgl. *Handelingen* 5:38-9.

2 Hedendaagse kritiek en de Ouden

[‘Modern criticism and the Ancients’, *SD* 3:30-5; vgl. ‘The denials and the mistakes of the nineteenth century’ (deels), *CW* 13:224-30]

De geheime leer van de ārya’s van het Oosten ziet men terug in de symboliek en het taalgebruik van de boeken van Hermes. Bij of rond het begin van de 19de eeuw vonden de meeste wetenschappers dat alle boeken die men hermetisch noemde geen serieuze aandacht verdienden. Ze werden eenvoudig afgeschilderd als een verzameling verhalen, bedrog, en absurde beweringen. ‘Vóór het christelijke tijdperk bestonden ze niet’, werd gezegd; ‘ze werden allemaal geschreven met een driedelig doel: speculatie, bedrog, en vrome oplichterij’; ze waren allemaal, zelfs de beste ervan, dwaze apocriefen.¹

In dit opzicht bleek de 19de eeuw een waardige dochter van de 18de te zijn, want zowel in de tijd van Voltaire als nu was alles wat niet rechtstreeks van de Royal Academy afkomstig was, onjuist, bijgelovig en dwaas. Om geloof in de wijsheid van de Ouden werd smalend gelachen, misschien zelfs meer dan nu het geval is. De gedachte alleen al om de werken en grillen van een valse Hermes, een valse Orpheus, een valse Zarathoestra, van valse orakels, valse sibillen en een in drie opzichten valse Mesmer en zijn absurde ‘fluïden’ als authentiek te aanvaarden, werd over de hele linie taboe verklaard. Dus alles wat niet haar geleerde en dogmatische oorsprong had in Oxford en Cambridge² of de Franse Académie, werd in die tijd afgedaan als ‘onwetenschappelijk’ en ‘belachelijk absurd’. Deze tendens bestaat vandaag de dag nog steeds.

---

¹Zie in dit verband *Pneumatologie des esprits* door markies De Mirville, die in zes omvangrijke boeken geprobeerd heeft te bewijzen hoe dwaas het is om het werkelijke bestaan van Satan en van de magie te loochenen, of de occulte wetenschap te ontkennen – die twee waren voor hem identiek.

²We denken de schim te zien van de oude filosoof en mysticus, Henry More – die ooit verbonden was aan de Universiteit van Cambridge – zwevend in de astrale mist boven de met mos bedekte daken van de oude stad waar hij zijn beroemde brief aan Glanvill over ‘heksen’ schreef. Die ‘ziel’ lijkt rusteloos en verontwaardigd, zoals op die dag, 5 mei 1678, toen deze doctor zich zo bitter bij de schrijver van *Saducismus triumphatus* beklagde over Scot, Adie en Webster. ‘Onze nieuwe geïnspireerde heiligen’, zo horen we de ziel mompelen,

Geen enkele echte occultist – die op grond van zijn hogere psychische ontwikkeling over onderzoeksmiddelen beschikt die veel dieper in de natuurgeheimen kunnen doordringen dan al die middelen waarover de natuurwetenschappers beschikken – staat onwelwillend tegenover het natuurwetenschappelijk onderzoek dat wordt verricht. De moeite en het werk dat men doet om zoveel mogelijk vraagstukken van de natuur op te lossen, heeft hij altijd als heilig beschouwd. De opmerking van Sir Isaac Newton dat hij zich na al zijn sterrenkundig onderzoek voelde als een klein kind dat schelpen opraaft aan het strand van de oceaan van kennis, ademt een geest van eerbied voor de grenzeloosheid van de natuur die zelfs door de occulte wijsheid niet in de schaduw kan worden gesteld. En men kan gerust erkennen dat deze vergelijking de innerlijke houding weerspiegelt van de overgrote meerderheid van echte wetenschappers ten opzichte van alle fysieke natuurverschijnselen.

Wanneer ze met hun onderzoek bezig zijn, zijn ze vaak de voorzichtigheid en de gematigdheid zelve. Ze nemen feiten waar met een onovertreffbaar geduld. Ze gaan er slechts langzaam toe over deze in de vorm van theorieën te gieten met een zorgvuldigheid die niet genoeg kan worden geprezen. En, ondanks de beperkingen van hun waarnemingsmethoden, zijn ze bewonderenswaardig nauwkeurig bij het vastleggen van die waarnemingen. Bovendien kan nog toegegeven worden dat de huidige wetenschappers er nauwgezet op letten om geen ontkenningen te verkondigen. Ze zeggen misschien dat het uiterst onwaarschijnlijk is dat er ooit een ontdekking wordt gedaan die onverenigbaar is met de theorie die nu door een bepaalde verzameling waargenomen feiten wordt gesteund. Maar zelfs bij de grootste generalisaties – die alleen in beknopte populair-wetenschappelijke boeken de vorm van dogma's aannemen – is de toon van de 'wetenschap' zelf, als men ervan uitgaat dat deze abstractie in haar beste vertegenwoordigers belichaamd is, er een van terughoudendheid en vaak bescheidenheid.

De occultist zal daarom met geen enkele minachting spreken over de fouten die wetenschappers door de beperkingen van hun methoden

---

'gezworen verdedigers van de heksen, die . . . tegen alle rede en gezond verstand in . . . geen Samuel op het toneel willen hebben, maar een schurk en bondgenoot. Laat ieder voor zichzelf uitmaken of de Heilige schrift of deze blaaskaken die bol staan van enkel onwetendheid, ijdelheid en domme trouweloosheid, moeten worden geloofd.' (Glanvill, *Saducismus triumphatus*, 1681, blz. 48; *Isis ontsluiterd*, 1:283.)

kunnen maken, en eerder de tragiek inzien van de omstandigheden waaronder grote ijver en dorst naar waarheid tot teleurstelling en vaak tot verwarring gedoemd zijn.

De hedendaagse wetenschap heeft een aspect dat valt te betreuren, en dat een ongelukkig gevolg is van de overdreven voorzichtigheid die in het gunstigste geval de wetenschap voor overhaaste conclusies behoedt. Het betreft de traagheid van wetenschappers om te erkennen dat men naast fysieke misschien andere onderzoeksinstrumenten zou moeten gebruiken om de geheimen van de natuur te doorgronden, en dat het daarom misschien onmogelijk is om de verschijnselen van een bepaald gebied goed te kunnen verklaren zonder ze ook vanuit het gezichtspunt van andere gebieden te beschouwen. Voor zover ze opzettelijk hun ogen sluiten voor bewijzen waaruit ze duidelijk hadden kunnen opmaken dat de natuur complexer is dan ze alleen op basis van de fysieke stoffelijke verschijnselen konden vermoeden, dat er middelen zijn waardoor de waarnemingen van de mens zich soms van het ene gebied naar het andere kunnen verplaatsen, en dat wetenschappers hun energie verspillen door ze alleen op de details van de fysieke bouw of kracht te richten, verdienen ze eerder kritiek dan lof.

Men voelt zich klein en nederig als men leest wat Renan – de geleerde ‘vernietiger’ van elk religieus geloof van vroeger, nu, en in de toekomst – over de arme mensheid en haar onderscheidingsvermogen heeft te zeggen.

De mensheid heeft een heel beperkt denkvermogen . . . en het aantal mensen dat de ware analogie van de dingen scherp kan onderscheiden, is bijna nihil.¹

Als men deze verklaring echter vergelijkt met een andere mening van dezelfde schrijver, namelijk:

het denken van de criticus is met handen en voeten gebonden aan de feiten; hij moet zich bij die feiten neerleggen zodat ze hem kunnen meevoeren, waarheen ze maar willen,²

dan is men opgelucht. Wanneer deze twee filosofische uitspraken bovendien worden versterkt door die derde bewering van de beroemde academicus, die verklaart dat

---

¹ Ernest Renan, *Essais de morale et de critique*, 1859, blz. v-vi; vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 2, blz. 81.

² Renan, *Op.cit.*, blz. 155; vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. 84.

elke vooropgezette mening uit de wetenschap verbannen moet worden,¹

dan blijft er weinig te vrezen over. Helaas is Renan de eerste die deze gulden regel overtreedt.

Het getuigenis van Herodotus – die ongetwijfeld sarcastisch ‘de vader van de geschiedenis’ wordt genoemd, want op elk punt waar het moderne denken het niet met hem eens is, wordt zijn getuigenis genegeerd – en de nuchtere en oprechte uitspraken in de filosofische verhalen van Plato en Thucydides, Polybius en Plutarchus, en zelfs bepaalde beweringen van Aristoteles, worden steevast terzijde geschoven wanneer ze volgens de huidige criticus een mythe betreffen. Het is enige tijd geleden dat Strauss verkondigde:

De aanwezigheid van een bovennatuurlijk element of wonder in een verhaal is een onfeilbaar teken dat het een mythe bevat.²

En dat is het criterium dat tegenwoordig stilzwijgend door elke criticus wordt gehanteerd. Maar wat is eigenlijk een mythe (μῦθος)? Wordt ons door de schrijvers uit de oudheid niet duidelijk verteld dat dit woord overlevering betekent? Was de Latijnse term *fabula*, een fabel, niet synoniem met een verhaal over iets wat in de prehistorie plaatsvond, en niet noodzakelijkerwijs een verzinsel? Met zulke autocraten en despoten als de meeste Franse, Engelse, en Duitse oriëntalist, staan ons de komende eeuw misschien nog eindeloos veel historische, geografische, etnologische en filologische verrassingen te wachten. Van de filosofie is de laatste tijd zo vaak een karikatuur gemaakt dat niets ons op dat gebied meer kan verbazen.

Een speculatieve schrijver heeft ons al verteld dat Homerus ‘eenvoudig een mythische personificatie van het heldendicht’³ was; een ander zegt dat Hippocrates, de zoon van Asclepius, ‘slechts een hersenschim kan zijn’, dat de asclepiaden – ondanks dat ze gedurende een periode van zeventienhonderd jaar bestonden – ‘uiteindelijk gewoon fictie zouden kunnen zijn’; dat de stad Troje – ondanks dr. Schliemann –

¹ Renan, *Nouvelles considérations sur le caractère général des peuples sémitiques*, 1859, blz. 9; vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. 84.

² Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. 64; vgl. David Friedrich Strauss, *Vie de Jésus*, 1856, deel 1, blz. 74.

³ L.F. Alfred Maury, *Histoire des religions de la Grèce antique*, 1857, deel 1, blz. 248; zie ook de filosofische beschouwingen van Holzmann in *Zeitschrift Für Vergleichende Sprachforschung*, 1852, blz. 487ev.

‘alleen op kaarten bestond’, enz. Waarom zou de wereld hierna niet worden uitgenodigd om elke tot nu toe historische figuur uit de oudheid als een mythe te beschouwen? Als de filologie Alexander de Grote niet als moker nodig had gehad om de brahmaanse tijdrekenkundige pretenties de hersens in te slaan, dan zou hij al lang geleden eenvoudig een symbool zijn geworden voor annexatie, of de genius van verovering, zoals De Mirville voorstelde.

Het enige wat de critici nog kunnen doen is alles ontkennen. Het is een veilig toevluchtsoord waar de laatste sceptici nog enige tijd kunnen verblijven. Iemand die onvoorwaardelijk ontkent, hoeft geen moeite te doen om te argumenteren, en hij vermijdt meteen om af en toe op een of twee punten te moeten toegeven wanneer zijn tegenstander met onweerlegbare argumenten en feiten komt. Creuzer, de grootste kenner van de symboliek van zijn tijd, de geleerdste van alle erudiete Duitse mythologen, moet jaloers zijn geweest op het kalme zelfvertrouwen van sommige sceptici, toen hij zich in een vlag van wanhopige verbijstering genoodzaakt zag te erkennen:

We moeten terugkeren tot de theorieën over daimonen en genii, zoals ze door de Ouden werden opgevat; zonder [die leer] is het absoluut onmogelijk om van de mysteriën ook maar iets te begrijpen.¹

De mysteriën van de Ouden, en het bestaan van die mysteriën, zijn niet te ontkennen.

Het occultisme is over de hele wereld nauw verbonden met Chaldeeuwse wijsheid. De verslagen vertellen dat de voorvaders van de Indiase brahmanen in de heilige ambten van de Chaldeeën – een kaste van adepten (die verschilt van de Babylonische Chaldeeën) – aan het hoofd stonden van kunsten en wetenschappen, van astronomen en zieners, en communiceerden met de ‘sterren’, en ‘instructies ontvingen van de schitterende zonen van Ilu’ (de verborgen godheid). Door de heiligheid van hun leven en hun grote kennis, die aan het nageslacht werd doorgegeven, was hun naam eeuwenlang synoniem met wetenschap. Ja; ze waren werkelijk *middelaars* tussen het volk en de aangestelde boodschappers van de hemel, *wier lichamen* schitteren aan de sterrenhemel, en zij waren de vertolkers van hun wil. Maar is dit astrologie of sabaeïsme?

---

¹G.F. Creuzer, *Symbolik und Mythologie der alten Völker*, zoals vertaald door J.D. Guignaut, *Religions de l'antiquité, etc.*, deel 3, band 1, 1838, blz. 358-9.

Hebben zij de *sterren vereerd die wij zien*, of doen de huidige (in navolging van de middeleeuwse) rooms-katholieken dat juist? Laatstgenoemden hebben zich schuldig gemaakt aan zo'n letterlijke verering, die ze hadden ontleend aan de latere Chaldeeën, de nabateeërs van Libanon en de gedoopte sabeeën¹ (niet aan de geleerde astronomen en ingewijden uit de tijd van weleer), en nu willen zij deze verering versluieren door over de bron waaruit ze vloeide een banvloek uit te spreken. Theologie en kerkendom zouden graag de heldere bron waaraan ze hun oorsprong danken, troebel maken, om te voorkomen dat het nageslacht erin zou kijken en zo die oorsprong zou zien. Volgens de occultisten wordt het tijd om iedereen te geven wat hem toekomt. Wat onze andere tegenstanders betreft – de hedendaagse scepticus en de epicurist, de cynicus en de sadduceeër – ze kunnen een antwoord op hun ontkenningen vinden in *Isis ontsluierd*. De reden voor de vele onrechtvaardige aantijgingen tegen de oude leringen wordt hier beschreven:

De gedachten van de hedendaagse commentator en criticus over de kennis in de oudheid zijn beperkt tot en richten zich op de *exoterie* van de tempels; zijn inzicht kan of wil niet doordringen in het eerbiedwaardige allerheiligste van de oudheid, waar de hiërofant de neofiet leerde de openbare eredienst in zijn ware licht te beschouwen. Geen enkele wijze van de oudheid zou hebben onderwezen dat de mens de koning van de schepping is, en dat de sterrenhemel en onze moeder aarde voor hem werden geschapen.²

Nu er boeken zoals *Phallicism*³ in druk verschijnen, is gemakkelijk in te zien dat de tijd van geheimhouding en verhulling voorbij is. De wetenschap op het gebied van filologie, symboliek, en vergelijking van religies is daarvoor te ver gevorderd, en de kerk is te wijs en voorzichtig om nu niet het beste van de situatie te maken. Intussen kunnen de 'gouden bolletjes van Hekatē' en de 'waarzegwielen van Lucifer',⁴ die op de sites van Babylon dagelijks worden opgegraven, niet langer worden gebruikt als duidelijk bewijs van Satan-verering, omdat dezelfde

¹De latere nabateeërs hadden dezelfde overtuiging als de nazarenen en de sabeeën; ze bewezen eer aan Johannes de Doper, en maakten gebruik van de doop. (Zie *Isis ontsluierd*, 2:149; Munk, *Palestine*; Dunlap, *Sōd, the Son of the Man*, enz.)

²*Isis ontsluierd*, 1:664.

³Hargrave Jennings, *Phallicism*, Londen, 1884.

⁴J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 3, blz. 215, 268ev.

symboliek in het ritueel van de rooms-katholieke kerk voorkomt. Die kerk is te geleerd om niet te weten dat zelfs de latere Chaldeeën, die geleidelijk tot dualisme waren vervallen en alle dingen tot twee oerbeginselen hadden teruggebracht, net zomin Satan of afgoden hadden vereerd als de zoroastriërs, die nu daarvan worden beschuldigd, maar dat hun religie net zo filosofisch was als alle andere; hun dualistische en exoterische theosofie werd het erfgoed van de joden, die op hun beurt gedwongen werden het met de christenen te delen. Pārsī's worden tot op de dag van vandaag beschuldigd van zanaanbidding, en toch vindt men in de Chaldeeuwse orakels onder de 'magische en filosofische voorschriften' van Zarathoestra, het volgende:

Richt uw geest niet op de grote afmetingen van de aarde,
 Want de plant van de waarheid bevindt zich niet op de grond.
 Meet ook niet de maten van de zon, om daarover regels op te stellen;
 Want hij wordt door de eeuwige wil van de Vader gedragen, en *niet*
speciaal voor u;
 Denk niet dat de maan haar weg impulsief vervolgt,
 Want ze wordt steeds door noodzakelijkheid gedreven.
 De omloop van de sterren *werd niet speciaal voor u geschapen.*¹

Er was een groot verschil tussen de *ware* eredienst die werd onderwezen aan hen die hun waardigheid hadden bewezen, en de staatsgodsdiensten. De magiërs worden van allerlei bijgeloof beschuldigd, maar zie wat hetzelfde *Chaldeeuwse orakel* zegt:

Het lezen van de vlucht van de vogels *schenkt geen waarheid,*
 En evenmin het opensnijden van de ingewanden van slachtoffers.
 Dat alles is maar spel, en *de basis van bedrog uit hebzucht.*
 Houd u verre daarvan, indien u toegang wilt hebben tot het gewijde
 paradijs van vroomheid,
 Waar deugd, wijsheid, en rechtvaardigheid samenkomen.²

Zoals wij in *Isis ontsluierd* zeiden:

Ongetwijfeld mogen zij die de mensen tegen 'bedrog uit hebzucht' waarschuwen, niet daarvan worden beschuldigd; en wanneer ze daden verrichtten die wonderbaarlijk schijnen, wie kan dan in alle

---

¹Psellus, 4; in I.P. Cory, *Ancient Fragments*, 1832, blz. 269; Psellus, in appendix van Gallaeus, *Sibyllina oracula*, blz. 93-4. Vgl. Fabricius, *Bibl. Graeca*, boek 5, hfst. 2, §40.

²Cory, *Op.cit.*

eerlijkheid ontkennen dat ze dit alleen konden doen omdat ze kennis van natuurwetenschap en psychologie bezaten in een mate die aan onze scholen onbekend is?¹

De hierboven geciteerde regels vormen een nogal vreemde leer als ze afkomstig zouden zijn van mensen van wie algemeen wordt aangenomen dat ze de zon, de maan, en de sterren als goden hebben vereerd. Aangezien de verheven diepzinnigheid van de voorschriften van de magiërs buiten het bereik van het huidige materialistische denken ligt, worden de Chaldeeuwse filosofen beschuldigd van sabaeïsme en zonanbedding – de religie van het onontwikkelde volk.

---

¹ *Isis ontsluit*, 1:665.

3 De oorsprong van de magie

[‘The origin of magic’, *SD* 3:36-43; vgl. ‘The denials and the mistakes of the nineteenth century’ (deels), *CW* 13:230-42]

De laatste tijd zijn er dingen veranderd, dat is waar. Het onderzoeksgebied heeft zich uitgebreid; oude religies worden beter begrepen; en sinds die treurige dag waarop de commissie van de Franse Académie onder leiding van Benjamin Franklin de verschijnselen van Mesmer onderzocht, enkel om ze voor kwakzalverij en boerenbedrog uit te maken, hebben zowel de heidense filosofie als het mesmerisme bepaalde rechten en privileges verworven; ze worden nu vanuit een heel ander gezichtspunt bekeken. Doet men ze nu volledig recht, en worden ze meer gewaardeerd? We zijn bang van niet. De menselijke natuur is nu dezelfde als toen Pope over de macht van het vooroordeel zei:

Veel overeenkomst is er niet
Tussen objecten en hoe het oog die ziet.
Een eigen tint geven we aan elke omgangsvorm;
Door emotie verandert de kleur van onze norm,
Of door verbeelding die uitvergroot, overdrijft,
Afzwaakt, verdraait, en alles in tienduizend schakeringen beschrijft.¹

Zo werd in de eerste decennia van onze eeuw de hermetische filosofie door mensen van de kerk en door wetenschappers vanuit twee tegengestelde gezichtspunten beschouwd. De eerste groep noemde haar zondig en duivels, de tweede ontkende botweg de authenticiteit ervan, ondanks het bewijs dat naar voren werd gebracht door de meest geleerde mensen van alle tijden, ook van onze tijd. De geleerde pater Kircher bijvoorbeeld werd gewoon genegeerd; en om zijn bewering dat alle fragmenten die we nu kennen als titels van werken van Hermes Trismegistus, Berosus, Pherecydes van Syros, enz., boekrollen waren, ontsnapt aan het vuur dat honderdduizend boeken van de grote bibliotheek van Alexandrië had verslonden, werd eenvoudig gelachen.

Niettemin wisten de ontwikkelde klassen van Europa toen, evenals nu, dat de beroemde bibliotheek van Alexandrië – ‘het wonder der eeu-

---

¹ *The Works of Alexander Pope*, ‘Moral Essays’, deel 5, 1824, blz. 250-1.

wen' – door Ptolemaeus II Philadelphus was gesticht; en dat veel van haar manuscripten zorgvuldig waren gekopieerd uit hiëratische teksten en de oudste Chaldeeuwse, Fenicische, Perzische, enz., perkamenten; deze transcripties en kopieën omvatten op hun beurt nog eens honderduizend geschriften, zoals Josephus en Strabo beweren.

Dan is er bovendien het getuigenis van Clemens van Alexandrië, waaraan men een zekere waarde moet toekennen;¹ hij bevestigt het bestaan van nog eens 30.000 delen van de boeken van Thoth in de bibliotheek van het graf van Osymandias, boven de ingang waarvan de woorden 'genezing voor de ziel' waren gegrift.

Sindsdien heeft Champollion, zoals iedereen weet, hele teksten uit

---

¹De 42 heilige boeken van de Egyptenaren waarvan Clemens van Alexandrië (*Stromateis*, 6:4) zegt dat ze in zijn tijd bestonden, waren slechts een deel van de boeken van Hermes. Iamblichus schrijft op gezag van de Egyptische priester Abammon (*De mysteriis*, 8:2) 1200 van zulke boeken aan Hermes toe, en Manetho (*De mysteriis*, 8:1) 36.000. Maar het getuigenis van Iamblichus als neoplatonist en theürg wordt door de huidige critici natuurlijk verworpen. Manetho, die bij Bunsen in hoog aanzien staat als een 'puur historische figuur' met wie 'geen van de latere uit zijn land afkomstige historici vergeleken kan worden' (*Egypt's Place in Universal History*, 1848, deel 1, blz. 97), wordt plotseling een pseudo-Manetho, zodra de denkbeelden die door hem naar voren worden gebracht botsen met de wetenschappelijke vooroordelen tegen de magie en de occulte kennis waarover de priesters van de oudheid beweerden te beschikken.

Geen enkele archeoloog twijfelt ook maar een moment aan de bijna ongelooflijke ouderdom van de boeken van Hermes. Champollion toont groot respect voor hun echtheid en waarheidsgetrouwheid, die door veel oude monumenten worden bevestigd. En Bunsen voert onweerlegbare bewijzen aan voor hun ouderdom. Uit zijn onderzoek vernemen we bijvoorbeeld dat er vóór de tijd van Mozes een reeks van 61 koningen was, die aan het mozaïsche tijdperk voorafgingen met een duidelijk aanwijsbare beschaving van enkele duizenden jaren. We kunnen dus ervan verzekerd zijn dat de boeken van Hermes Trismegistus eeuwen vóór de geboorte van de joodse wetgever al bestonden. 'Schrijfstiften en inktkokers werden gevonden op monumenten uit de vierde dynastie, de oudste van de wereld', zegt Bunsen (*Op.cit.*, deel 1, blz. 96). Wanneer de eminente egyptoloog de periode van 48.863 jaar vóór Alexander verwerpt – waarop volgens Diogenes Laërtius (*Leven en leer van beroemde filosofen*, 'Proloog', 1:1:2) de verslagen van de priesters betrekking hebben – dan wordt hij kennelijk nog meer in verlegenheid gebracht door zijn vermelding van hun 373 verduisteringen (plaatselijk en totaal of bijna) van de zon, en 832 van de maan, en merkt op: 'Als dit werkelijke waarnemingen zouden zijn, dan moeten ze zich over 10.000 jaar hebben uitstrekt' (Bunsen, *Op.cit.*, deel 1, blz. 14). 'We vernemen echter', voegt hij eraan toe, 'uit een van hun eigen oude chronologische boeken . . . dat de echte Egyptische overleveringen over het mythologische tijdperk *tienduizenden* jaren betreffen' (*Op.cit.*, deel 1, blz. 15). (Vgl. *Isis ontsluiterd*, 1:84vn.)

de ‘apocriefe’ werken van de ‘valse’ Poimandres, en de niet minder ‘valse’ asclepiaden, gevonden op inscripties in de oudste monumenten van Egypte. Zoals we in *Isis ontsluiterd* hebben gezegd:

Na hun hele leven aan de studie van de geschriften van de oude Egyptische wijsheid te hebben gewijd, verklaarden Champollion-Figeac en Champollion jr. openlijk, ondanks vele vooroordelen waaraan sommige haastige en onverstandige critici zich hadden gewaagd, dat de boeken van Hermes: ‘werkelijk een groot aantal Egyptische overleveringen bevatten die door de meest authentieke geschriften en monumenten van het Egypte van de vroegste oudheid voortdurend worden bevestigd.’¹

Niemand zal de verdienste van Champollion als egyptoloog in twijfel trekken, en als hij verklaart dat alles erop wijst dat de geschriften van de mysterieuze Hermes Trismegistus authentiek zijn, dat hun ouderdom zich in de nacht van de tijd verliest, en dat ze tot in detail worden bevestigd, dan wordt alle kritiek volledig weerlegd. ‘Deze geschriften’, zegt Champollion, ‘zijn slechts de getrouwe echo en uitdrukking van de oudste waarheden.’²

Sinds dit door hem is geschreven, zijn sommige van de ‘apocriefe verzen’ van de ‘mythische’ Orpheus ook woord voor woord in hiërogliefen teruggevonden in bepaalde inscripties van de vierde dynastie, gericht aan verschillende goden. Ten slotte heeft Creuzer het belangrijke feit ontdekt dat talrijke passages van de twee grote dichters Homerus en Hesiodus aan orfische hymnen waren ontleend; waarmee wordt bewezen dat die hymnen veel ouder zijn dan de *Ilias* en de *Odyssee*.

Zo worden de oude beweringen geleidelijk bevestigd, en de huidige kritiek moet zwichten voor de bewijzen. Er zijn nu veel schrijvers die erkennen dat literatuur zoals de hermetische werken van Egypte nooit ver genoeg terug in de prehistorie kan worden gedateerd. De teksten van veel van die oude werken – waaronder het boek *Henoch* – die aan het begin van de 19de eeuw zo luid als apocrief werden bestempeld, worden nu in de meest geheime heiligdommen van Chaldea, India, Fenicië, Egypte en Centraal-Azië ontdekt, en erkend.

Maar zelfs zulke bewijzen hebben de meeste materialisten niet kun-

¹ Champollion-Figeac, *Égypte ancienne*, 1847, blz. 139; *Isis ontsluiterd*, 1:771.

² Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 3, blz. 205.

nen overtuigen. De reden daarvoor is duidelijk en heel eenvoudig. Wat waren al deze teksten, die in de oudheid overal met diepe eerbied werden beschouwd, die in de geheime bibliotheken van alle grote tempels waren te vinden, en die bestudeerd werden (ook al werden ze niet altijd begrepen) door de grootste staatslieden, klassieke schrijvers, koningen en leken, en ook door geroemde wijzen? Niets anders dan verhandelingen over magie en occultisme; de nu bespotten en tot een taboe gemaakte theosofie – en daarom verbannen.

Waren de mensen in de tijd van Plato en Pythagoras zo onnozel en goedgelovig? Waren de miljoenen van Babylonië en Egypte, van India en Griekenland, geleid door hun wijzen, dan allemaal zulke dwazen dat in de tijden van grote geleerdheid en beschaving die voorafgingen aan het jaar één van onze jaartelling – die slechts de verstandelijke duisternis van het middeleeuwse fanatisme voortbracht – zoveel grote figuren hun leven zouden hebben gewijd aan louter een illusie, een bijgeloof dat magie wordt genoemd? Daar lijkt het op, als we de uitspraken en conclusies van de huidige filosofie moeten geloven.

Elke kunst en wetenschap heeft, ongeacht haar innerlijke waarde, haar ontdekker en beoefenaar gehad, en later ook deskundigen om haar te onderwijzen. Wat is de oorsprong van de occulte wetenschap of magie? Wie hebben haar beoefend, en wat weet men over hen, op basis van de geschiedenis of de overlevering? Clemens van Alexandrië, een van de ontwikkeldste en geleerdste van de oude kerkvaders beantwoordt deze vraag in zijn *Stromateis*. Deze oud-leerling van de neoplatonische school zegt:

Als er leringen zijn, dan moet u de leermeester zoeken.¹

Daarom vermeldt hij dat Cleanthes onderwijs heeft ontvangen van Zeno, Theophrastus van Aristoteles, Metrodorus van Epicurus, Plato van Socrates, enz. En hij voegt eraan toe dat wanneer hij bij Pythagoras, Pherecydes, en Thales is aangekomen, zijn onderzoek stukt. Hetzelfde geldt voor de Egyptenaren, Indiërs, Babyloniërs, en de magiërs zelf. Hij wil blijven vragen, zo zegt hij, wie zij allemaal tot leermeester hebben gehad. En als hij (Clemens) het onderzoek heeft teruggevoerd tot de wieg van de mensheid, tot het eerste mensengeslacht, stelt hij nogmaals de vraag: ‘Wie is hun leermeester?’ Hun leermeester kon, zo redeneert hij, beslist ‘niet een mens’ zijn geweest. En zelfs wanneer we tot de engelen

---

¹ *Stromateis*, 6:7. De volgende alinea is een parafrase uit hetzelfde hoofdstuk.

(de ‘goddelijke’ en de ‘gevalen’ engelen worden bedoeld) reiken, zou men dezelfde vraag moeten stellen: ‘wie waren hun leermeesters?’

Het doel van het lange betoog van de goede kerkvader is natuurlijk om twee verschillende meesters te ontdekken, de ene de leermeester van de bijbelse aartsvaders, de andere, de leraar van de heidenen. Maar wie de geheime leer bestudeert, hoeft niet zoveel moeite te doen. De leraren die haar onderwijzen, weten heel goed wie de eerste meesters van hun voorgangers in de occulte wetenschap en wijsheid waren.

De twee leermeesters worden ten slotte door Clemens opgespoord; deze zijn, zoals was te verwachten, God, en zijn eeuwige vijand en tegenstander de duivel; het onderwerp van Clemens’ onderzoek betreft het *tweeledige* aspect van de hermetische wetenschap, als oorzaak en gevolg. Clemens erkent de morele schoonheid van de deugden die in elk occult boek dat hij kende worden verkondigd, en wil de oorzaak weten van de schijnbare tegenstelling tussen leer en praktijk, goede en kwade magie, en komt tot de conclusie dat magie twee oorsprongen heeft: een goddelijke en een duivelse. Hij ziet de vertakking ervan in twee kanalen – vandaar zijn conclusie.

Ook wij nemen die waar, zonder zo’n vertakking – wij noemen dat het rechter- en linkerpad – noodzakelijkerwijs tot God en de duivel te herleiden. Anders zouden de occultisten, als ze zouden oordelen op basis van de gevolgen van Clemens’ eigen religie en de leefwijze van sommige van haar aanhangers na de dood van hun leermeester, het recht hebben tot ongeveer dezelfde conclusie te komen als Clemens. Ze zouden het recht hebben te zeggen dat Christus, de leermeester van alle *echte* christenen, in elk opzicht goddelijk was; en dat degenen die de inquisitie met haar verschrikkingen instelden, die kettters, joden en alchemisten uitroelden en martelden, de protestantse Calvijn die Servetus verbrandde, en zijn opvolgers met hun vervolgingspraktijken, tot aan hen die in Amerika heksen gezeseld en verbrand hebben, de duivel als leermeester moeten hebben gehad. Maar de occultisten kunnen, omdat ze niet in de duivel geloven, niet op die manier antwoorden.

Clemens’ getuigenis is echter waardevol want daaruit blijkt (1) het enorme aantal werken over de occulte wetenschap dat in zijn tijd bestond; en (2) de bijzondere vermogens die sommige mensen door middel van die wetenschap hadden verworven.

Hij wijdt het hele zesde deel van zijn *Stromateis*¹ aan dit onderzoek

---

¹ *Stromateis*, 6:3.

naar de eerste twee ‘meesters’ van respectievelijk de ware en de valse filosofie, die volgens hem beide in de heiligdommen van Egypte bewaard zijn gebleven. En hij richt zich ook met nadruk tot de Grieken, en vraagt waarom ze niet in de wonderen van Mozes geloven, terwijl ze die wél aan hun eigen filosofen toeschrijven. ‘Aeacus liet’, zo zegt hij, ‘door middel van zijn occulte vermogens op wonderbaarlijke wijze regen ontstaan; Aristaeus liet de wind waaien; Empedocles bracht de storm tot bedaren en dwong deze te gaan liggen’, enz.¹

De boeken van Hermes Trismegistus trokken het meest zijn aandacht.² Hij spreekt ook vol lof over Hystaspes (of Gushtasp), over de sibillijnse boeken, en zelfs over de echte astrologie.

Door alle eeuwen heen heeft men gebruik en misbruik gemaakt van de magie, zoals men in onze tijd gebruik en misbruik heeft gemaakt van mesmerisme of hypnose. De oude wereld had haar Apolloniussen en haar Pherecydissen, en ontwikkelde mensen konden toen en kunnen ook nu onderscheid tussen hen maken. Terwijl geen enkele klassieke of heidense schrijver ooit één woord van kritiek heeft geuit over bijvoorbeeld Apollonius van Tyana, werd Pherecydes wel door hen bekritiseerd. Hesychius van Miletus, Philo van Byblos, en Eustathius beschuldigen hem er onophoudelijk van dat hij zijn filosofie en wetenschap op demonische overleveringen – d.w.z. op tovenarij – heeft gebaseerd. Cicero verklaart dat Pherecydes *potius divinus quam physicus* is, ‘eerder een waarzegger dan een natuurwetenschapper’;³ en Diogenes Laërtius vertelt veel verhalen over zijn voorspellingen. Op een dag profeteert Pherecydes een schipbreuk honderden kilometers van hem vandaan; een andere keer voorspelt hij de gevangenneming van de Lacedaemoniërs door de Arcadiërs; ten slotte voorziet hij zijn eigen ellendige dood.⁴

Beschuldigingen zoals die van Clemens tegen de ‘heidense adepten’ bewijzen alleen dat helderziende en voorspellende vermogens in alle tijden hebben bestaan, maar bewijzen niet dat er een duivel bestaat. Ze betekenen dus niets, behalve voor de christenen, voor wie Satan één van de steunpilaren van het geloof is. Baronius en De Mirville zien bij-

¹Zie J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 3, blz. 207. Daarom wordt Empedocles Κολυσάνεμος, ‘de heerser van de wind’ genoemd. – Diogenes Laërtius, *Leven en leer van beroemde filosofen*, 8:2:60.

²*Stromateis*, 6:4.

³*De divinatione*, 1:50 (112).

⁴Diogenes Laërtius, *Leven en leer van beroemde filosofen*, 1:11:116.

voorbeeld een onweerlegbaar bewijs van demonologie in het geloof dat stof en geest tegelijk en eeuwig bestaan. De Mirville schrijft over Pherecydes:

Eerst poneert hij als hoogste beginsel Zeus of Aether, en vervolgens aan diens zijde een ander beginsel dat tegelijk met het eerste eeuwig bestaat en actief is, en dat hij het vijfde element of ogenos noemt.¹

Vervolgens zegt hij dat de betekenis van ogenos is: dat wat beperkt, dat wat vasthoudt, Hades, ‘of in één woord, de hel’.

Die synoniemen kent iedere schooljongen en hoeft De Mirville niet aan de Academie uit te leggen; wat zijn redenering betreft, elke occultist zal deze ontkennen en alleen glimlachen om de dwaasheid. Maar nu komen we tot de theologische conclusie.

Kort samengevat komen de opvattingen van de rooms-katholieke kerk, zoals verschillende schrijvers vergelijkbaar met markies De Mirville die weergeven, hierop neer: de boeken van Hermes zijn – ondanks hun wijsheid, die in Rome volledig wordt erkend – ‘het erfgoed dat Kaïn, de vervloekte, aan de mensheid heeft nagelaten’. Het wordt ‘algemeen erkend’, zegt de hedendaagse geschiedschrijver van Satan, ‘dat Cham en zijn nakomelingen onmiddellijk na de zondvloed de oude leringen van de vervloekte Kaïnieten en van het verdronken volk opnieuw hadden verspreid’.²

Dit bewijst in ieder geval dat magie, of tovenarij zoals hij haar noemt, een antediluviale kunst is, en dus is er één punt gewonnen. Want, zoals hij zegt:

... volgens het getuigenis van Berosus³ is Cham identiek aan de eerste Zarathoestra, de stichter van Bactrië, die als eerste alle magische kunsten van Babylonië invoerde, de Chemesenua – of Cham de verrader⁴ – van de loyale Noachieten, en die ten slotte het voorwerp van aanbedding werd in Egypte, dat na haar naam χημεία (waar het

¹J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 3, blz. 209.

²*Op.cit.*, deel 3, blz. 208.

³*Antiquitates*, boek 3.

⁴Zwarte magie, of tovenarij, is het *kwelijke* resultaat dat in een of andere vorm wordt verkregen door het beoefenen van occulte kunsten; daarom moet ze alleen op basis van haar gevolgen worden beoordeeld. Door het uitspreken van de naam Cham of Kaïn is nooit iemand gedood; maar als we dezelfde Clemens van Alexandrië moeten geloven, die de leermeester van elke occultist buiten het christendom tot de duivel herleidt, dan had de naam Jehovah (op een bijzondere

woord chemie van is afgeleid) te hebben gekregen, ter ere van hem een stad bouwde genaamd Chemmis, of de ‘vuurstad’.¹ Cham aanbad vuur, zo wordt gezegd, vandaar dat aan de piramiden de naam Cham-main werd gegeven; een naam die op zijn beurt is verbasterd tot ons woord voor ‘schoorsteen’ [cheminée of chimney].²

Deze bewering is geheel onjuist. Egypte was de bakermat van de chemie – dit is nu vrij goed bekend. Kenrick en anderen tonen aan dat de wortel van dit woord chemi of chem is, wat niet Cham of Ham is maar Khem, de Egyptische fallische god van de mysteriën.

Maar dit is niet alles. De Mirville is vastbesloten om zelfs voor de nu onschuldige tarot een satanische oorsprong te vinden. Hij zegt vervolgens:

De middelen voor de verspreiding van deze kwalijke magie omvatten volgens de overlevering bepaalde runen-tekens die op metalen platen [lames] zijn geschetst, die tijdens de zondvloed aan vernietiging zijn ontsnapt.³ Dit klinkt misschien als een fabel, maar wat niet zo klinkt zijn de dagelijkse vondsten van platen met bijzondere en totaal onontcijferbare karakters, karakters van een ontegenzeggelijke ouderdom, waaraan de Hamieten van al deze landen wonderbaarlijke en verschrikkelijke krachten toeschrijven.⁴

We kunnen de vrome markies aan zijn eigen orthodoxe geloof overlaten. Hij lijkt in ieder geval heel oprecht te zijn. Niettemin moeten zijn

---

manier uitgesproken als Jevo) tot gevolg dat iemand op afstand werd gedood. De mysterieuze Shem-ha-mephorash werden door de kabbalisten niet altijd voor heilige doeleinden gebruikt, vooral niet nadat de sabbat of zaterdag – die aan Saturnus of de slechte Šani was gewijd – door de joden aan Jehovah werd gewijd.

¹Chemmis, de prehistorische stad, is al dan niet gebouwd door de zoon van Noach, maar het was niet zijn naam die aan de stad werd gegeven, maar die van de mysteriegodin Khaemnu, of Chaemnis (Griekse vorm), de godheid die werd geschapen door de vurige fantasie van de neofiet en die deze kwelt tijdens zijn ‘twaalf werken’ van beproeving vóór zijn laatste inwijding. Haar mannelijke tegenhanger is Khem; Chemmis of Khemmis (tegenwoordig Akhmim) was de hoofdzetel van de god Khem. De Grieken, die Khem met Pan identificeerden, noemden de stad Panopolis.

²De Mirville, *Op.cit.*, deel 3, blz. 210. Dit lijkt meer op vrome wraak dan op filologie. Het beeld dat hij schetst is onvolledig, want de schrijver had aan de ‘schoorsteen’ een heks moeten toevoegen die op een bezemsteel eruit vliegt.

³Hoe konden ze aan de zondvloed ontsnappen, tenzij God dat zo wilde? Dat is niet logisch.

⁴De Mirville, *Op.cit.*, deel 3, blz. 210.

knappe argumenten tot in hun kern worden bestreden, want op wetenschappelijke gronden moet worden aangetoond wie, of liever wat, Kaïn en Cham werkelijk waren. De Mirville is slechts de trouwe zoon van zijn kerk, die er belang bij heeft om het antropomorfe karakter en de huidige rol van Kaïn in de Heilige Schrift te behouden. De beoefenaar van het occultisme daarentegen is uitsluitend geïnteresseerd in de waarheid. Maar de tijd zal zijn natuurlijke loop hebben.

4 De geheimhouding door de ingewijden

[‘The secrecy of initiates’, *SD* 3:44-55; *CW* 14:33-47]

Dat een aantal gelijkenissen en uitspraken van Jezus verkeerd wordt geïnterpreteerd, hoeft ons niet te verbazen. Van Orpheus, de eerste ingewijde adept van wie de geschiedenis een glimp opvangt in de nevel van het voorchristelijke tijdperk, tot Pythagoras, Confucius, Boeddha, Jezus, Apollonius van Tyana en Ammonius Saccas, heeft geen enkele leraar of ingewijde ooit iets voor openbaar gebruik op schrift gesteld. Ze hebben allemaal zonder uitzondering stilzwijgen over en geheimhouding van bepaalde feiten en daden aanbevolen; van Confucius, die weigerde om in het openbaar en overtuigend uit te leggen wat hij met zijn ‘grote uiterste’ bedoelde, of om de sleutel tot de waarzeggerij met ‘strootjes’ te geven, tot aan Jezus, die zijn discipelen opdroeg om niemand vóór zijn hoogste en laatste inwijding te vertellen dat hij Christus¹ (chrēstos), de ‘man van smarten’ en beproevingen, was, of dat hij het ‘wonder’ van de opstanding² had verricht.

De apostelen moesten het stilzwijgen bewaren, opdat de linkerhand niet zou weten wat de rechterhand deed. Duidelijker gezegd, opdat de gevaarlijke beoefenaars van de wetenschap van de linkerhand – de verschrikkelijke vijanden van de adepten van de rechterhand, vooral vóór hun hoogste inwijding – niet van de openbare kennis zouden profiteren om zowel de genezer als de patiënt te schaden. En als men bedenkt dat het bovenstaande slechts een veronderstelling is, wat kan dan de betekenis zijn van deze vreselijke woorden:

Aan jullie is het geheim van het koninkrijk van God onthuld; maar zij die buiten blijven staan, krijgen alles te horen in gelijkenissen; ‘opdat ze scherp zien, maar geen inzicht hebben, opdat ze goed horen, maar niets begrijpen, anders zouden ze zich bekeren en vergeving krijgen voor hun zonden.’³

Als men deze opmerking niet in de zin van de wet van stilzwijgendheid en karma uitlegt, dan geeft ze duidelijk blijk van egoïsme

---

¹ *Mattheus* 16:20.

² *Marcus* 5:43.

³ *Marcus* 4:11-2.

en een geest van harteloosheid. Deze woorden houden direct verband met het verschrikkelijke dogma van de predestinatie. Zal een goede en verstandige christen zo'n smet van wreed egoïsme op zijn heiland werpen?¹

Het verspreiden van zulke waarheden in gelijkenissen werd overgelaten aan de discipelen van de hoge ingewijden. Het was hun plicht om de grondgedachte van de geheime leer te volgen zonder de mysteries ervan te onthullen. Dit blijkt uit de biografieën van alle grote adepten. Pythagoras maakte bij zijn onderricht een onderscheid tussen groepen die respectievelijk exoterische en esoterische kennis ontvingen. De magiërs kregen hun instructies en werden ingewijd in de diep verborgen grotten van Bactrië. Wanneer Josephus verklaart dat Abraham wiskunde onderwees, bedoelde hij daarmee 'magie', want in de pythagorische code betekent wiskunde esoterische wetenschap, of gnosis.

Prof. Wilder merkt op:

De essenen van Judea en Karmel maakten een soortgelijk onderscheid en verdeelden hun aanhangers in neofieten, broeders, en volmaakten. . . . Ammonius verplichtte zijn discipelen onder ede om zijn hogere leringen niet bekend te maken, behalve aan hen die grondig onderwezen en getraind [voorbereid op de inwijding] waren.²

Een van de sterkste argumenten voor de noodzaak van strikte geheimhouding wordt door Jezus zelf gegeven, als men Mattheus mag geloven. De Meester zegt daarin duidelijk:

Geef wat heilig is niet aan de honden en gooi je parels niet voor de

---

¹ Is het niet duidelijk dat de woorden 'anders zouden ze zich bekeren en vergeving krijgen voor hun zonden' helemaal niet betekenen dat Jezus bang was dat door berouw een buitenstaander, of 'zij die buiten blijven staan', aan verdoemenis zou ontsnappen, zoals de letterlijke betekenis duidelijk aangeeft – maar iets heel anders? Namelijk, opdat geen van de niet-ingewijden door het begrijpen van zijn prediking, niet verhuld door gelijkenissen, enkele van de geheime leringen en mysteries van inwijding te weten zou komen en zelfs occulte vermogens zou verkrijgen. 'Zich bekeren' is, met andere woorden, het verkrijgen van kennis die uitsluitend aan de ingewijden toebehoort; 'en vergeving krijgen voor hun zonden', betekent dat hun zonden de onrechtmatige onthuller zouden treffen, degenen die de onwaardigen hadden geholpen te oogsten waar ze nooit hadden gezaaid, en hen daardoor de middelen hadden gegeven om op deze aarde hun verdiende karma te ontlopen, dat daardoor moet terugslaan op de onthuller, die, in plaats van goed, kwaad heeft gedaan en faalde.

² *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 7, 9.

zwijgen; die zouden ze maar met hun poten vertrappen, en zich omkeren en jullie verscheuren.¹

Ware en heel wijze woorden. In onze tijd worden velen, ook onder ons, wreed aan die woorden herinnerd – vaak als het al te laat is.²

Zelfs Maimonides beveelt aan om over de ware betekenis van de bijbelteksten te zwijgen. Dit gebod spreekt de gebruikelijke stellige bewering tegen dat de ‘Heilige Schrift’ het enige boek ter wereld is waarvan de goddelijke openbaringen duidelijk en onverbloemd de waarheid meedelen. Dat geldt misschien voor geleerde kabbalisten, maar voor christenen is ongetwijfeld het tegenovergestelde het geval. De geleerde Hebreeuwse filosoof zegt namelijk het volgende:

Wie de ware betekenis van het boek *Genesis* ontdekt, moet ervoor waken deze niet bekend te maken. Dit is een grondregel die al onze wijzen herhalen, en vooral met betrekking tot het werk van de zes dagen. Als iemand de *ware* betekenis ervan zelf of met de hulp van een ander ontdekt, dan zou hij moeten zwijgen, of indien hij erover spreekt dan moet hij dat op een vage, raadselachtige manier doen, zoals ik dat doe, terwijl ik het aan degenen die mij kunnen begrijpen overlaat om naar de rest te gissen.³

---

¹ *Mattheus* 7:6.

² De geschiedenis staat vol met bewijzen hiervoor. Als Anaxagoras niet de grote waarheid had verkondigd die in de mysteriën werd onderwezen, namelijk dat de zon zeker groter is dan de Peloponnesus, dan zou de fanatieke menigte hem niet hebben vervolgd en bijna gedood. Als die andere menigte die tegen Pythagoras was opgehitst, had begrepen wat de mysterieuze wijze van Crotona bedoelde met dat hij zich herinnerde dat hij de ‘zoon van Mercurius’ – god van de geheime wijsheid – was geweest dan zou hij niet hebben moeten vluchten om zo zijn leven te redden. Socrates zou ook niet ter dood zijn gebracht als hij de openbaringen van zijn goddelijke daimōn geheim had gehouden. Hij wist hoe weinig zijn eeuw – behalve de ingewijden – zijn bedoeling zou begrijpen, als hij alles wat hij over de maan wist had bekendgemaakt. Dus beperkte hij zijn uiteenzetting tot een allegorie, waarvan nu is bewezen dat deze wetenschappelijker is dan vroeger werd gedacht. Hij beweerde dat de maan bewoond wordt en dat de maanwezens in diepe, uitgestrekte en donkere valleien leven, dat onze satelliet geen lucht en geen atmosfeer heeft buiten die diepe valleien; dit moet, afgezien van de onthulling die alleen voor de enkeling vol betekenis is, noodzakelijkerwijs zo zijn, als onze heldere Selēnē al een atmosfeer heeft. De feiten die in de geheime verslagen van de mysteriën waren opgetekend, moesten op straffe van de dood versluierd blijven.

³ *Moreh Nevukhim* (De gids voor de verwarden), 2:29; geciteerd en ingekort in E.V.H. Kenealy, *The Book of God: The Apocalypse of Adam-Oannes*, 1867, blz. 71.

Nu de symboliek en de esoterie van het Oude Testament aldus door een van de grootste joodse filosofen worden erkend, is het alleen maar natuurlijk dat de kerkvaders deze ook erkennen met betrekking tot het Nieuwe Testament en de *Bijbel* in het algemeen. Zo zien we Clemens van Alexandrië en Origenes dit in niet mis te verstane woorden erkennen. Clemens, die was ingewijd in de Eleusinische mysteriën, zegt:

De leringen die daarin door de Grieken werden onderwezen, bevatten *het hoogtepunt van alle onderricht zoals dat van Mozes en de profeten was ontvangen*.¹

Dit is een kleine verdraaiing van de feiten die de welwillende kerkvader kan worden vergeven. Deze woorden houden immers de erkenning in dat de mysteriën van de joden identiek waren aan die van de heidense Grieken, die ze van de Egyptenaren overnamen, die ze op hun beurt ontleenden aan de Chaldeeën, die ze kregen van de Indiërs, de Atlantiërs, enz. – tot ver vóór de bloeitijd van dat ras. De geheime betekenis van het evangelie wordt door Clemens opnieuw openlijk erkend als hij zegt dat de mysteries van het geloof niet aan iedereen mogen worden bekendgemaakt.

Maar omdat deze overlevering niet alleen wordt bekendgemaakt aan hem die de verhevenheid van het woord beseft, is het noodzakelijk om de gesproken wijsheid, die de zoon van God onderwees, in een mysterie te verbergen.²

Origenes laat zich over de *Bijbel* en zijn symbolische fabels niet minder duidelijk uit. Hij zegt:

Als we ons aan de letter houden en als we wat er in de wet staat net zo moeten opvatten als de joden en het gewone volk, dan moet ik blozen en hardop bekennen dat God deze wetten heeft gegeven; dan lijken de wetten van mensen beter en redelijker.³

En de oprechte en eerlijke kerkvader van het vroege christendom zou in zijn tijd van relatieve zuiverheid heel goed hebben kunnen ‘blozen’. Maar de christenen van onze hoogontwikkelde en beschaafde tijd blozen helemaal niet; ze slikken integendeel het bestaan van het ‘licht’ vóór de vorming van de zon, de Hof van Eden, de walvis van Jona,

¹ *Stromateis*, 5:11.

² *Op.cit.*, 1:12.

³ *Homilia in Leviticum*, 7.

enz., hoewel dezelfde Origenes in een heel begrijpelijke opwelling van verontwaardiging vraagt:

Welk mens met een gezond verstand zal het eens zijn met de uitspraak dat er op de eerste, tweede en derde dag, waarbij over een *avond* en een *ochtend* wordt gesproken, geen zon, maan en sterren waren, en op de eerste dag geen hemel? Wie is zo dwaas om te veronderstellen dat God als een landman in het paradijs, in Eden, enz., bomen heeft geplant? Ik geloof dat ieder mens deze dingen als beeldspraak moet beschouwen, waarachter een verborgen betekenis schuilgaat.¹

Toch zijn er in ons tijdperk van verlichting miljoenen ‘van dat soort dwazen’ en niet alleen in de derde eeuw. Als hieraan de ondubbelzinnige uitspraak van Paulus in *Galaten* (4:22-25) wordt toegevoegd, dat het verhaal van Abraham en zijn twee zonen allemaal ‘een allegorie’ is, en dat ‘Hagar de berg Sinäï is’, dan kan men een christen of een heiden die weigert de *Bijbel* in een ander licht te aanvaarden dan dat van een vernuftige allegorie, weinig verwijten maken.

Rabbi Shimon ben Yochai, de samensteller van de *Zohar*, deelde de belangrijkste punten van zijn leer uitsluitend mondeling mee, en aan een heel beperkt aantal discipelen. Daarom zal de studie van de kabbala, zonder de hoogste inwijding in de merkabah, altijd onvolledig zijn, en de merkabah kan alleen worden onderwezen ‘in het donker, op een verlaten plaats, en na vele en verschrikkelijke beproevingen’. Na de dood van die grote joodse ingewijde is deze verborgen leer voor de buitenwereld een ongeschonden geheim gebleven.

Onder de eerbiedwaardige sekte van de tannaim, de wijzen, waren mensen die de geheimen praktisch onderwezen en enkele discipelen inwijdden in het grote en laatste mysterie. Maar de *Mishna Chagigah*, 2de gedeelte, zegt dat de inhoud van de merkabah ‘alleen aan wijze oude mensen mag worden meegedeeld.’² De *Gemara* van de *Chagigah* is zelfs nog strenger. ‘De belangrijkste geheimen van de mysteriën werden niet eens aan alle priesters onthuld. Alleen aan de ingewijden werden ze meegedeeld.’³ Zo zien we dat dezelfde grote mate van geheimhouding in alle oude religies voorkomt.⁴

¹ Origenes, *De principiis*, 4:1:16.

² A. Franck, *La kabbale*, 1843, blz. 56.

³ Clemens van Alexandrië, *Stromateis*, 5:7.

⁴ *Isis ontsluiterd*, 2:412; vgl. S.F. Dunlap, *Söd the Son of the Man*, 1861, blz. 89-90&vn.

Wat zegt de kabbala zelf? Zijn grote rabbi's waarschuwen iemand die hun uitspraken letterlijk neemt. We lezen in de *Zohar*:

Wee de mens die zegt dat de Torah, d.w.z. de Wet, alleen alledaagse gezegden en gewone verhalen bevat! Als dat zo was, zouden zelfs wij nu een Torah kunnen samenstellen die veel meer bewondering zou wekken. Als de Wet alleen over gewone zaken zou gaan, dan hoeven we ons alleen maar te richten tot de wereldse wetgevers,¹ tot degenen bij wie we vaak de verhevenste gedachten aantreffen. Het zou voldoende zijn om hen te imiteren en een Torah te maken naar hun woorden en voorbeeld. Maar zo is het niet; elk woord van de Torah heeft een verheven betekenis en houdt een hemels mysterie in. . . . De verhalen van de Torah zijn de gewaden van de Torah. Wee hem die dit gewaad aanziet voor de Torah zelf. . . . Gewone mensen letten alleen op de gewaden of de verhalen van de Torah; ze weten niet beter, ze zien niet wat onder het gewaad verborgen ligt. De meer ontwikkelde mensen letten niet op het gewaad, maar op het lichaam dat het omhult.²

Ammonius Saccas verkondigde dat de geheime leer van de wijsheid-religie volledig is terug te vinden in de boeken van Thoth (Hermes), waaraan zowel Pythagoras als Plato hun kennis en veel van hun filosofie hebben ontleend; en hij verklaarde dat deze boeken 'identiek zijn met de leringen van de wijzen van het Oosten'. Prof. A. Wilder merkt op:

Aangezien de naam Thoth een college of vergadering betekent, is het niet helemaal onwaarschijnlijk dat de boeken zo werden genoemd omdat ze de verzamelde orakels en leringen van de priesterbroederschap van Memphis waren. Rabbi Wise heeft een soortgelijke hypothese geopperd met betrekking tot de goddelijke uitspraken die in de Hebreeuwse geschriften zijn opgetekend.³

Dit is heel waarschijnlijk. Maar die 'goddelijke uitspraken' zijn

---

¹ De materialistische 'wetgevers', de critici en sadduceeën die hebben geprobeerd de leringen van de grote Aziatische meesters (geen geleerden in de huidige zin van het woord) van vroeger en nu aan flarden te scheuren, zouden er goed aan doen over deze woorden na te denken. Die geheime leringen zouden, als ze in Oxford en Cambridge waren bedacht en geschreven, uiterlijk ongetwijfeld briljanter lijken. Of ze even goed zouden overeenstemmen met universele waarheden en feiten is een andere vraag.

² *Zohar*, 3:152a, geciteerd in Isaac Myer, *Qabbalah*, 1888, blz. 102.

³ *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 6.

door de niet-ingewijden tot dusver nooit begrepen. Philo Judaeus, een niet-ingewijde, probeerde de geheime betekenis ervan te geven, en faalde.

Maar de boeken van Thoth of de *Bijbel*, de *Veda's* of de kabbala, eisen allemaal dezelfde geheimhouding van bepaalde natuurmysterieën die erin worden gesymboliseerd. 'Wee hem die *op onrechtmatige wijze* de woorden openbaart die door de *eerste inwijder* in het oor van manushi zijn gefluisterd.' Wie die 'inwijder' was, wordt duidelijk gemaakt in het boek *Henoch*:

Van hen [de engelen] hoorde ik alle dingen, en ik begreep wat ik zag; dingen die niet zullen gebeuren in deze generatie [ras], maar in een generatie die haar zal opvolgen in een verre toekomst [het 6de en het 7de ras], volgens de uitverkorenen [de ingewijden].¹

Over degenen die, nadat ze 'alle geheimen van de engelen' hebben geleerd, deze onthullen, wordt bovendien gezegd:

Zij hebben geheimen ontdekt [onthuld], en zij zijn het over wie is geoordeeld; maar jij niet, mijn zoon [Noach]. De Heer van de geesten weet dat je zuiver en goed bent, dat je niet kan worden verweten dat je geheimen hebt *ontdekt* [onthuld].²

Maar er zijn in onze tijd mensen die zonder hulp en alleen door hun eigen geleerdheid en scherpzinnigheid 'geheimen hebben ontdekt', en die – omdat ze eerlijk en oprecht zijn, en zich niet door dreigementen of waarschuwingen laten tegenhouden, omdat ze zich nooit tot geheimhouding verplicht hebben – van zulke ontdekkingen behoorlijk zijn geschrokken. Een van hen is de geleerde schrijver en ontdekker van de 'sleutel tot het Hebreeuws-Egyptische mysterie'. Zoals hij zegt, zitten er 'enkele vreemde kanten aan de verkondiging en samenstelling' van de *Bijbel*.

De samenstellers van dit boek waren mensen zoals wij. Ze kenden, zagen, behandelden en begrepen, door middel van de sleutelmaat,³ de *wet* van de levende, altijd actieve God.⁴ Ze hadden geen geloof

¹ *The Book of Enoch*, vert. R. Laurence, 1883, 1:2, blz. 1.

² *Op.cit.*, 64:10, blz. 79.

³ De schrijver probeert te bewijzen dat deze sleutel 'de oorsprong is van de maten waaruit de Britse inch en de oude el zijn voortgekomen'.

⁴ Als men het woord als een meervoud zou opvatten had men het mysterie misschien beter opgelost. God is *altijd aanwezig*; als hij *altijd actief* was, zou hij

nodig dat hij bestond, dat hij werkte, plande en volbracht, als een machtige mecanicien en architect.¹ Waarom was deze kennis dan alleen aan hen voorbehouden, terwijl ze, ten eerste als dienaren van God en ten tweede als apostelen van Jezus de Christus, een verblindend ritueel en een lege *geloofsleer* verspreidden, zonder feitelijke bewijzen te leveren, die juist worden verkregen door de zintuigen te gebruiken die de godheid aan alle mensen geschonken heeft om tot enig juist inzicht te komen?

Mysterie, gelijkenis, duistere uitspraken en het *verhullen* van de ware betekenis zijn een last waaronder het Oude en het Nieuwe Testament gebukt gaan. Als we aannemen dat de verhalen van de *Bijbel* opzettelijke bedenksels zijn om het onwetende volk te misleiden, zelfs al leggen ze volmaakte gedragsregels met morele verplichtingen op, hoe is het dan mogelijk om zo'n groot bedrog te rechtvaardigen als onderdeel van een goddelijk stelsel, wanneer aan dat stelsel de eigenschap van eenvoudige en volmaakte *waarheidsgetrouwheid* moet worden toegeschreven? Wat heeft het mysterie te maken met de verkondiging van de waarheden van God, of wat zou het daarmee te maken kunnen hebben?²

Helemaal niets in de begintijd van de mens. De eerste, halfgoddelijke, zuivere en spirituele rassen van de mensheid hadden de 'waarheden van God', en leefden daarnaar, en naar de idealen ervan. Ze bewaarden ze, zolang er nauwelijks kwaad was, en misbruik van die kennis en die waarheden dus nauwelijks mogelijk was. Maar evolutie en de geleidelijke val in de stof is ook een van de 'waarheden' en ook een van de wetten van 'God'. En naarmate de mensheid vooruitging, en met elke generatie meer van de aarde aards werd, begon de individualiteit van elk tijdelijk ego zich te laten gelden. Het persoonlijk egoïsme ontwikkelt zich en zet de mens ertoe aan zijn kennis en macht te misbruiken. En egoïsme is als een menselijk gebouw, waarvan de ramen en deuren altijd wijd openstaan, zodat elke vorm van ongerechtigheid de ziel van de mens kan binnendringen.

Tijdens de puberteit van de mensheid waren er maar weinig men-

---

niet langer een oneindige God kunnen zijn – noch altijd aanwezig in deze beperking.

¹De schrijver is duidelijk een vrijmetselaar die denkt zoals generaal Pike. Zolang de Amerikaanse en Engelse vrijmetselaars het 'scheppende beginsel' van het Franse 'Groot Oosten' verwerpen, zullen ze in het duister blijven tasten.

²J. Ralston Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 308-9.

sen, en nu zelfs nog minder, geneigd om de krachtige uitspraak van Pope in praktijk te brengen dat hij zijn eigen hart zou uitspreken, als het geneigd was om alleen van zichzelf te houden en met al zijn medemenssen de spot te drijven. Vandaar de noodzaak om de mens geleidelijk de goddelijke kennis en macht te ontnemen, want die werden met elke nieuwe cyclus van de mens gevaarlijker, als een tweesnijdend zwaard waarvan de kwade kant altijd de medemens bedreigde en waarvan de goede kant overvloedig voor zichzelf werd gebruikt. Die enkele 'uitverkorenen' met een innerlijke natuur die onaangetaast was gebleven door hun uiterlijke fysieke groei, werden na verloop van tijd dus de enige bewaarders van de onthulde mysteries, en gaven de kennis door aan de meest geschikte kandidaten om haar te ontvangen, en hielden haar buiten het bereik van anderen. Als men deze uitleg over de geheime leringen verwerpt, dan wordt de term religie synoniem met misleiding en bedrog.

Toch kon men het zich niet veroorloven dat het volk zonder enige vorm van morele beteugeling zou blijven. De mens verlangt altijd naar een 'hiernamaals' en kan niet leven zonder een of ander ideaal, als baken en troost. Tegelijkertijd zou men zelfs in onze tijd van algemene ontwikkeling aan de gewone man geen waarheden kunnen toevertrouwen die te metafysisch zijn, te subtiel voor hem om te begrijpen, zonder het gevaar te lopen dat er een reactie dreigt op te treden en het geloof in goden en heiligen plaatsmaakt voor een onwetenschappelijk zinloos atheïsme. Geen enkele echte filantroop, en dus ook geen occultist, zou ook maar een moment dromen van een mensheid zonder een spoor van religie. Zelfs de hedendaagse religie in Europa, beperkt tot de zondag, is beter dan geen.

Maar al is, zoals Bunyan het uitdrukte, 'religie de beste wapenrusting die een mens kan dragen', ze is ongetwijfeld ook de 'slechtste dekmantel'; en het is die 'dekmantel' en valse voorwendselen waartegen de occultisten en theosofen vechten. De ware ideële godheid, de ene levende God in de natuur, zal niet minder worden vereerd door de mens wanneer die uiterlijke mantel – geweven door de fantasie van de mens, en waarin de godheid wordt gehuld door de sluwe priester die streeft naar macht en overheersing – wordt weggerukt. Aan het begin van de 19de eeuw heeft het uur geslagen om de 'hoogste God' van elke natie te ontronen ten gunste van één universele godheid: de God van de onveranderlijke wet, niet van barmhartigheid; de God van rechtvaardige vergelding, niet van genade, want die genade is slechts een aan-

sparing tot kwaad doen en nog meer kwaad doen.

De grootste misdaad die ooit tegen de mensheid is begaan, werd gepleegd op die dag dat een priester voor het eerst een gebed formuleerde met een egoïstisch doel. Een God die gunstig gestemd kan worden door onrechtvaardige gebeden om de ‘wapens’ van de vereerder te zegenen, en nederlaag en dood te zenden aan duizenden van zijn vijanden – zijn broeders; een God waarvan men kan verwachten dat hij gehoor geeft aan lofliederen vermengd met smeekbeden voor een ‘wind die gunstig’ is voor de vereerder zelf, en die natuurlijk rampzalig is voor andere zeevaarders die uit een tegenovergestelde richting komen – het is deze opvatting van God die het egoïsme in de mens heeft aangemoedigd, en hem zijn zelfvertrouwen heeft ontnomen.

bidden is een verheffende handeling wanneer het een intens gevoel is, een vurig verlangen dat uit het diepst van ons hart voortkomt, voor het welzijn van andere mensen, en wanneer het volledig vrij is van enig egoïstisch persoonlijk doel; het verlangen naar een hiernamaals is natuurlijk en heilig in de mens, maar op voorwaarde dat hij die gelukzaligheid met anderen deelt. Men kan de woorden van de ‘heidense’ Socrates begrijpen en goed waarderen, die in zijn diepe maar niet aangeleerde wijsheid verklaarde:

Onze gebeden zouden uit algemene zegenwensen voor iedereen moeten bestaan, want de goden weten het beste wat goed voor ons is.

Maar een officieel gebed – dat om een of andere ramp of het voordeel van één persoon smeekt, zonder rekening te houden met duizenden slachtoffers daarvan – is de laagste misdaad, nog afgezien van het feit dat het getuigt van een onbeschaamde arrogantie en bijgeloof. Dit is het erfdeel dat rechtstreeks werd geroofd van de jehovieten – de joden van de woestijn en van het gouden kalf.

Door ‘Jehovah’ ontstond, zoals nu zal worden aangetoond, de noodzaak om dit substitueert voor de onuitspreekbare naam te versluieren en af te schermen, en dat leidde tot al deze ‘mysterieën, gelijknissen, duistere uitspraken en verhullingen’. In ieder geval had Mozes zijn zeventig oudsten in de verborgen waarheden ingewijd, en daardoor worden de schrijvers van het Oude Testament tot op zekere hoogte gerechtvaardigd. Maar de schrijvers van het Nieuwe Testament hebben zelfs niet zo veel of zo weinig gedaan. Ze hebben met hun dogma’s de grote centrale figuur Christus verminkt en sindsdien hebben ze de mensen in zijn heilige naam tot miljoenen dwalingen

en de meest duistere misdaden gebracht.

Het is duidelijk dat geen enkele kerkvader – met uitzondering van Paulus en Clemens van Alexandrië, die beiden in de mysteriën waren ingewijd – zelf veel over de waarheid wist. De meesten van hen waren onontwikkelde, onwetende mensen; en als bijvoorbeeld Augustinus en Lactantius, of ook de Eerw. Bede en anderen, tot de tijd van Galileo¹ zo pijnlijk onbekend waren met de meest primaire waarheden die in de heidense tempels werden onderwezen – bijvoorbeeld de bolvorm van de aarde, om over het heliocentrische stelsel nog maar te zwijgen – hoe groot moet de onwetendheid van de anderen dan zijn geweest! De vroege christenen beschouwden geleerdheid en zonde als synoniem. Vandaar dat heidense filosofen zo vaak beschuldigd werden van omgang met de duivel.

Maar de waarheid moet aan het licht komen. De occultisten, die door schrijvers zoals De Mirville worden aangeduid als ‘de volgelingen van de vervloekte Kaïn’, bevinden zich nu in een positie om de rollen om te draaien. Dat wat tot dusver alleen aan de oude en hedendaagse kabbalisten in Europa en Azië bekend was, wordt nu openbaar gemaakt en er wordt aangetoond dat het wiskundig juist is. De schrijver van de *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures* heeft nu tot ieders tevredenheid bewezen dat de twee namen van God, Jehovah en Elohim, in één betekenis van hun numerieke waarden, respectievelijk de waarde van de middellijn en de omtrek van een cirkel vertegenwoordigen; met andere woorden, ze zijn numerieke aanduidingen van meetkundige verhoudingen; en ten slotte dat *Jehovah Kaïn is* en omgekeerd.

Deze opvatting, zegt de schrijver,

helpt ook om de vreselijke smet van de naam Kaïn te verwijderen,

---

¹In zijn *Des esprits* (deel 4, blz. 105-12) beweert markies De Mirville dat paus Urbanus VIII het heliocentrische stelsel eerder kende dan Galileo. De schrijver gaat een stap verder. Hij probeert aan te tonen dat die beroemde paus niet de vervolger van Galileo was, maar juist door hem werd vervolgd en bovendien door deze astronoom uit Florence werd belasterd. Als dat zo is, des te erger voor de rooms-katholieke kerk, want terwijl haar pausen van dit uiterst belangrijke feit op de hoogte waren, bewaarden ze niettemin een stilzwijgen om óf Jozua's óf hun eigen onfeilbaarheid te beschermen. Men kan goed begrijpen dat, omdat de *Bijbel* zo superieur aan alle andere stelsels was verklaard en zijn veronderstelde monotheïsme afhankelijk was van het stilzwijgen hierover, er natuurlijk niets anders opzat dan zijn symboliek te verzwijgen, waardoor het mogelijk werd om alle blunders ervan aan zijn God toe te schrijven.

die als een complot diende om zijn goede naam te vernietigen; want zelfs zonder deze verklaring blijkt uit de tekst zelf dat hij [Kaïn] Jehovah was. De theologische scholen kunnen dus maar beter openstaan voor een eerherstel, als dat mogelijk is, van de goede naam en faam van de God die ze aanbidden.¹

Dit is niet de eerste waarschuwing die de ‘theologische scholen’ ontvingen, die er ongetwijfeld vanaf het begin van op de hoogte waren, evenals Clemens van Alexandrië en anderen. Maar als dat zo is, zullen ze er nog minder baat bij hebben, want met de erkenning ervan staat voor hen veel meer op het spel dan alleen de heiligheid en waardigheid van het gevestigde geloof.

Maar men kan ook vragen waarom de Aziatische religies, die niet dit soort dingen te verbergen hebben en die openlijk verkondigen dat hun leerstellingen een esoterische betekenis hebben, dezelfde koers volgen? Eenvoudig hierom: terwijl het huidige, en ongetwijfeld gedwongen, stilzwijgen van de kerk over dit onderwerp slechts betrekking heeft op de uiterlijke of theoretische vorm van de *Bijbel* – en de onthulling van de geheimen ervan geen daadwerkelijke schade zou hebben berokkend als ze vanaf het begin waren meegedeeld – is het met de oosterse esoterie en symboliek heel anders gesteld. De grote centrale figuur van de evangeliën zou door de onthulling van de symboliek van het Oude Testament evenmin worden beschadigd als de grondlegger van het boeddhisme door het bewijs dat de brahmaanse geschriften de *Purāṇa*’s, die vóór zijn leven al bestonden, allemaal alle-

---

¹ Skinner, *Op.cit.*, appendix 7, blz. 296. De schrijfster is blij dat dit feit nu wiskundig is aangetoond. Toen in *Isis ontsluit* werd gezegd dat Jehovah en Saturnus identiek zijn met Adam-Kadmon, Kaïn, Adam en Eva, Abel, Seth, enz., en dat ze in de geheime leer allemaal verwisselbare symbolen zijn (zie *Isis*, 2:526, 527, 545ev); kortom, dat ze overeenkomen met geheime getallen en in de *Bijbel* evenals in andere leringen meer dan één betekenis hadden – bleven de verklaringen van de schrijfster onopgemerkt. *Isis* was tekortgeschoten omdat het boek niet in een wetenschappelijke vorm was verschenen, en door te veel te geven, gaf het in feite heel weinig om de onderzoeker tevreden te stellen. Maar als men enige waarde hecht aan wiskunde en meetkunde, naast het bewijs van de *Bijbel* en de kabbala, dan moet het publiek nu tevreden zijn. Er kan geen vollediger, wetenschappelijker bewijs worden gevonden om aan te tonen dat Kaïn de transformatie is van een elohim (de sefirah binah) tot de androgyne Jah-Veh (of God-Eva), en dat Seth de mannelijke Jehovah is, dan in de gezamenlijke ontdekkingen van Seyffarth, Knight, enz., en ten slotte in het erudiete boek van Ralston Skinner. De verdere verbanden tussen deze personificaties van de eerste mensensrassen, in hun geleidelijke ontwikkeling, zullen later in de tekst worden vermeld.

gorisch zijn. Jezus van Nazareth zou er bovendien meer bij gewonnen dan verloren hebben als hij was voorgesteld als een eenvoudige sterveling die naar zijn eigen voorschriften en verdiensten moet worden beoordeeld, in plaats van als de vader van het christendom te worden beschouwd, als een God van wie veel uitspraken en daden nu zozeer aan kritiek onderhevig zijn.

In de *Veda's*, de *Brāhmaṇa's*, de *Upanishads* en vooral in de lamaïstische *Theg pa chen po mdo* (mahāyānasūtra's) en andere werken zijn de symbolen en allegorische uitspraken die de grote waarheden van de natuur versluieren van een heel andere aard, en is hun geheime betekenis moeilijker te ontrafelen. Terwijl de bijbelse symbolen bijna allemaal gebaseerd zijn op een drie-eenheid, volgen die van de oosterse boeken het zevenvoudige beginsel. Ze houden even nauw verband met de mysteries van de fysica en de fysiologie als met de paranormale en transcendentale aard van kosmische elementen en theogonie; als ze worden ontraadseld zullen ze voor de niet-ingewijden heel schadelijk blijken te zijn; in handen van de huidige generaties in hun feitelijke staat van fysieke en verstandelijke ontwikkeling zouden ze, als spiritualiteit en ethiekbeoefening ontbreken, absoluut rampzalig zijn.

Niettemin zijn de geheime leringen van de heiligdommen niet zonder getuigen gebleven; ze zijn op verschillende manieren onsterfelijk gemaakt. Ze zijn over de wereld verspreid in honderden boekdelen vol met de eigenaardige, hoofdbrekende formuleringen van de alchemisten; ze vloeiden als een onstuitbare stortvloed van occulte mystieke kennis uit de pen van dichters en barden. Alleen een genie had bepaalde privileges in die duistere tijden waarin een dromer zelfs geen fictief verhaal aan de wereld kon aanbieden zonder zijn hemel en zijn aarde bij bijbelteksten te laten aansluiten. Alleen aan een genie was het toegestaan in die eeuwen van verstandelijke blindheid, toen de angst voor het 'Heilige Officie' een dikke sluier over elke kosmische en spirituele waarheid wierp, om ongehinderd enkele van de grootste waarheden van inwijding te onthullen.

Vanwaar kreeg Ariosto, in zijn *Orlando Furioso*, zijn denkbeeld van die vallei op de maan waar we na onze dood de ideeën en beelden kunnen vinden van alles wat op aarde bestaat? Waar kwam Dante's inspiratie vandaan voor de vele beschrijvingen die in zijn *Inferno* worden gegeven – een nieuwe Apocalyps van Johannes, een echte occulte openbaring in verzen – over zijn bezoek en contact met de zielen van de zeven sferen? In poëzie en satire was elke occulte waarheid welkom

– geen daarvan werd serieus genomen. Graaf De Gabalis wordt meer gewaardeerd en is beroemder dan Porphyrius en Iamblichus.

Plato's mysterieuze Atlantis wordt fictie genoemd, terwijl de zondvloed van Noach tot op de dag van vandaag het denken van bepaalde archeologen bezighoudt, terwijl ze de wereld van archetypen van Marcello Palingenio Stellato's *Zodiacus vitae* bespotten en het als een persoonlijke belediging zouden opvatten om te worden gevraagd om de vier werelden van Mercurius Trismegistus te bespreken – de archetypische, de spirituele, de astrale en de elementaire, met nog drie andere achter de coulissen. Blijkbaar is de beschaafde wereld nog maar half voorbereid op de onthulling. Daarom zullen de ingewijden nooit het hele geheim prijsgeven, totdat de overgrote meerderheid van de mensen hun huidige karakter hebben veranderd en beter op de waarheid zijn voorbereid. Clemens van Alexandrië had absoluut gelijk toen hij zei: 'Het is vereist om de gesproken wijsheid – die door de 'zoon van God' werd onderwezen – in een mysterie te verbergen.'¹

Die wijsheid heeft, zoals we zullen zien, betrekking op alle oorspronkelijke waarheden die door de 'bouwers' van het heelal zelf aan de eerste, 'uit het denkvermogen geboren', rassen werden meegedeeld.

. . . er was in elk oud land dat aanspraak maakte op beschaving, een esoterische leer, een stelsel dat WIJSHEID² werd genoemd; en degenen die zich wijdden aan een studie ervan, werden eerst aangeduid als wijzen of wijze mensen. . . . Pythagoras noemde dit stelsel ἡ γνῶσις τῶν ὄντων, de gnosis of kennis van de dingen die zijn. Volgens de oude leraren, de wijzen van India, de magiërs van Perzië en Babylon, de zieners en profeten van Israël, de hiërofantten van Egypte en Arabië, en de filosofen van Griekenland en het Westen, omvatte die edele term WIJSHEID alle kennis die zij als in essentie

¹ *Stromateis*, 1:12.

² 'De geschriften uit de oudheid verpersoonlijkten wijsheid vaak als een emanatie en medewerker van de Schepper. Zo hebben we de Indiase Boeddha, de Babylonische Nebo, de Thoth van Memphis, de Hermes van Griekenland, en ook de godinnen Neith, Mētis, Athēna, en de gnostische macht Achamoth of Sophia. De Samaritaanse *Pentateuch* noemde het boek *Genesis*, Akamauth, of wijsheid, en twee overblijfselen van oude verhandelingen, de *Wijsheid van Salomo* en de *Wijsheid van Jezus*, gaan over hetzelfde onderwerp. Het boek *Mashalim* – de verhandelingen of spreuken van Salomo – verpersoonlijkt wijsheid als de helpster van de Schepper.' (Voetnoot van A. Wilder.)

In de geheime wijsheid van het Oosten is die helpster terug te vinden in de gezamenlijke eerste emanaties van het oerlicht, de zeven dhyāni-chohans, van

goddelijk beschouwden; een deel ervan werd door hen aangemerkt als esoterisch, de rest als exoterisch. De Hebreeuwse rabbi's noemden het uiterlijke en wereldlijke deel de merkabah, want het is het lichaam of voertuig dat de hogere kennis bevat.¹

Later zullen we spreken over de wet van de stilte die aan oosterse chela's wordt opgelegd.

---

wie is aangetoond dat ze identiek zijn aan de 'zeven geesten van de tegenwoordigheid' van de rooms-katholieken.

¹*New Platonism and Alchemy*, blz. 6-7&vn.

5 Enkele redenen voor geheimhouding

[‘Some reasons for secrecy’, *SD* 3:56-66; *CW* 14:47-59]

Het feit dat de occulte wetenschappen niet aan de wereld worden meegedeeld en door de ingewijden aan de mensheid zijn ontzegd, is vaak een punt van kritiek geweest. Er is gezegd dat de bewaarders van de geheime kennis egoïstisch zijn door de ‘schatten’ van de oude wijsheid niet te delen; dat het zonder meer misdadig is om zulke kennis – ‘als die er is’ – voor de wetenschappers, enz., achter te houden.

Toch moeten ze daarvoor enkele goede redenen hebben gehad, want vanaf het begin van de geschiedenis is dit het beleid van elke hiërofant en ‘meester’ geweest. Pythagoras, de eerste adept en echte wetenschapper in het voorchristelijke Europa, wordt ervan beschuldigd in het openbaar te hebben onderwezen dat de aarde stilstaat en dat de sterren eromheen draaien, terwijl hij aan zijn bevoorrechte adepten verklaarde dat hij geloofde in de beweging van de aarde als planeet, en in het heliocentrische stelsel. Er zijn echter veel redenen voor die geheimhouding en die werden nooit verzwegen. De belangrijkste reden werd in *Isis ontsluit* gegeven, en kan nu worden herhaald.

Vanaf het moment waarop de eerste mysticus was onderwezen [door de eerste leraar van de ‘goddelijke dynastieën’ van de eerste rassen] hoe hij het contact kon onderhouden tussen deze wereld en de werelden van de onzichtbare menigte, tussen de sferen van stof en die van zuivere geest, kwam hij tot de conclusie dat het prijsgeven van deze mysterieuze wetenschap aan de [bewuste of onbewuste ontheiliging door de niet-ingewijde] massa, betekende haar te verliezen. Misbruik ervan zou de mensheid naar een snelle vernietiging kunnen leiden; het zou gelijkstaan met ontplofbare [stoffen] om een groep kinderen heen te plaatsen, en hun lucifers te geven. De eerste door eigen inspanning adept geworden mens [goddelijke leraar] wijdde slechts enkele uitverkorenen in, en zweeg tegenover de grote menigte. [Ze erkenden hun ‘god’ en elke adept voelde het grote ‘ZELF’ in zichzelf.] Zodra de mens de ‘ātman’, het zelf, de machtige heer en beschermer, kende als het ‘ik ben’, het ‘ego sum’, het ‘asmi’, toonde deze zijn volledige macht aan hem die de ‘stille, zachte stem’ kon herkennen.

Vanaf de tijd dat de eerste vedische dichter de oermens

beschreef, tot aan de huidige tijd toe, is er geen filosoof geweest, die naam waardig, die niet deze grootse mysterieuze waarheid in het stille heiligdom van zijn hart heeft gedragen. Indien hij was ingewijd, dan had hij haar als een heilige wetenschap geleerd; was dit niet het geval, dan was hij, evenals Socrates die steeds weer tot zichzelf evenals tot zijn medemensen de edele aansporing ‘mens, ken uzelf’ herhaalde, erin geslaagd de god binnenin zichzelf te herkennen. ‘Jullie zijn goden’, zegt de koning-psalmdichter ons; en Jezus herinnert de schriftgeleerden eraan dat de uitdrukking ‘jullie zijn goden’ gericht was aan andere sterfelijke mensen, en eist voor zichzelf datzelfde voorrecht op, zonder dat er sprake is van enige godslastering.¹ En als een getrouwe echo voegt Paulus, terwijl hij beweert dat we allen ‘de tempel van de levende God’² zijn, voorzichtig eraan toe dat al deze dingen uiteindelijk alleen voor de ‘wijzen’ zijn, en dat het ‘niet geoorloofd’ is erover te spreken.³

Enkele redenen voor deze geheimhouding kunnen hier worden gegeven.

De belangrijkste wet en sleutel van de praktische theurgie, bij haar voornaamste toepassingen op de serieuze studie van kosmische en siderische, en ook psychische en spirituele mysteries, was en is nog steeds dat wat door de Griekse neoplatonisten ‘theofanie’ werd genoemd. De algemeen aanvaarde betekenis hiervan is ‘communicatie tussen de goden (of God) en die ingewijde stervelingen die spiritueel geschikt zijn om met hen in contact te staan’. Esoterisch betekent het echter meer dan dit. Het betreft namelijk niet alleen de tegenwoordigheid van een god, maar een feitelijke – zij het tijdelijke – incarnatie, als het ware de versmelting van de persoonlijke godheid (het hoger zelf) met de mens, zijn vertegenwoordiger op aarde.

De algemene wet is dat de hoogste god, de overziel van de mens (ātma-buddhi), het individu tijdens zijn leven alleen overschaduwde om het te onderwijzen of zich te openbaren; of zoals rooms-katholieken – die deze overziel ten onrechte de ‘beschermengel’ noemen – zouden zeggen: ‘Hij staat naast ons en kijkt toe.’ Maar in het geval van het theofanische mysterie incarneert hij in de theürg om zich te openbaren. Wanneer de incarnatie tijdelijk is, tijdens die mysterieuze toestanden van trance of ‘extase’, die Plotinus omschreef als

¹ *Johannes* 10:34-5.

² *Corinthiërs* 6:16.

³ *Isis ontsluierd*, 2:373-5.

het denken dat bevrijd is van zijn eindige bewustzijn, waardoor het één wordt en zich vereenzelvig met het oneindige,¹

is deze verheven toestand van korte duur. Omdat de menselijke ziel het voortbrengsel of de emanatie is van haar god, worden de ‘Vader en de Zoon’ één, en vloeit ‘de goddelijke bron als een stroom in haar menselijke bedding’.² In uitzonderlijke gevallen wordt het mysterie compleet; het Woord is werkelijk vlees geworden, waarbij het individu in de volle betekenis van het woord goddelijk wordt, omdat zijn persoonlijke god hem levenslang tot zijn permanente tabernakel heeft gemaakt – ‘de tempel van God’, zoals Paulus zegt.

Dat wat hier met de *persoonlijke* god van de mens wordt bedoeld, is natuurlijk niet alleen zijn zevende beginsel, omdat dit op zich en in essentie slechts een straal van de oneindige oceaan van licht is. In combinatie met onze goddelijke ziel, de buddhi, kan de persoonlijke god geen duade worden genoemd, want deze is weliswaar gevormd uit ātman en buddhi (de twee hogere beginselen), maar ātman is geen entiteit maar een emanatie van het absolute, en in feite daarvan niet te scheiden. De persoonlijke god is niet de monade, maar haar archetype, wat we bij gebrek aan een betere term de gemanifesteerde kāraṇātman (oorzakelijke ziel)³ noemen, een van de ‘zeven’ en belangrijkste reservoirs van menselijke monaden of ego’s.

Laatstgenoemden worden tijdens hun incarnatiecyclus geleidelijk gevormd en versterkt door de constante toevoegingen aan de individualiteit, die afkomstig zijn van de persoonlijkheden waarin dat androgyne, halfspirituele, halfaardse beginsel incarneert, dat deel heeft aan zowel hemel als aarde, en door de Vedānta-aanhangers jīva en vijñānamayakośa wordt genoemd, en door de occultisten het manas (denkvermogen); kortom, dat wat zich gedeeltelijk met de

¹ A. Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 13.

² Plotinus beweert deze verheven extase in zijn mystieke leven zes keer te hebben ervaren; Porphyrius beweert dat Apollonius van Tyana vier keer op die manier met zijn godheid verenigd was – een uitspraak die volgens ons onjuist is, want Apollonius was een nirmāṇakāya (een goddelijke incarnatie, geen avatāra) – en hij (Porphyrius) slechts één keer, toen hij meer dan zestig jaar oud was. Theofanie (of de feitelijke verschijning van een god aan de mens), theopathie (of ‘assimilatie van de goddelijke natuur’) en theopneustie (inspiratie, of beter gezegd het mysterieuze vermogen om mondeling de leringen van een god te horen) zijn nooit goed begrepen. (Vgl. *New Platonism and Alchemy*, blz. 13.)

³ Kāraṇaśarīra is het ‘oorzakelijk’ lichaam en wordt soms de ‘persoonlijke god’ genoemd. En in één opzicht is dat ook zo.

monade verenigt, en bij elke nieuwe geboorte incarneert. In volmaakte eenheid met zijn (zevende) beginsel, de zuivere geest, is het het goddelijk hoger zelf, zoals elke theosoof weet. Na elke nieuwe incarnatie vergaart buddhi-manas bij wijze van spreken het aroma van de bloem die persoonlijkheid wordt genoemd, waarvan het puur aardse bezinksel wordt achtergelaten om als een schaduw te vervagen. Dit is het moeilijkste deel van de leer, omdat het zo transcendentaal metafysisch is.

Zoals in dit en andere boeken vaak is herhaald, kan men de filosofen, wijzen, en adepten uit de oudheid nooit van afgoderij beschuldigen. In feite waren zij de enigen die het goddelijke één-zijn erkenden, en die, door hun inwijding in de mysteries van de esoterie, de ὑπόνοια (hyponoia) of verborgen betekenis van het antropomorfisme van de zogenaamde engelen, goden, en allerlei soorten spirituele wezens goed begrepen. Iedereen, die eerbied betoonde aan de ene goddelijke essentie die de hele wereld van de natuur doordringt, vereerde een van deze 'goden', hoog of laag, maar aanbad of verafgoodde die nooit, zelfs niet zijn eigen persoonlijke godheid, waarvan hij een straal is, en op wie hij een beroep doet.¹

De heilige triade emaneert uit de Ene en is de tetraktis; de goden, demonen, en zielen zijn een emanatie van de triade. Helden en mensen herhalen de hiërarchie in zichzelf.

Dit werd gezegd door Metrodorus van Chios, de pythagoreër; het laatste deel van de zin betekent dat de mens de zeven zwakke weerspiegelingen van de zeven goddelijke hiërarchieën in zich heeft; zijn hoger zelf is daarom zelf slechts de gebroken straal van de rechtstreekse straal. Hij die laatstgenoemde als een entiteit beschouwt, in de gebruikelijke zin van het woord, is een van de 'ongelovigen en atheïsten' waarover Epicurus sprak, want hij vat die God op zoals het volk dat doet – een antropomorfisme van de grofste soort.² De adepten en occultisten weten dat 'wat men goden noemt slechts de eerste beginselen zijn'.³ Niettemin zijn ze intelligente, bewuste en *levende* 'beginselen', de zeven oerlich-

¹ Dit zou namelijk in één opzicht zelfaanbidding zijn.

² 'De goden bestaan,' zei Epicurus, 'maar ze zijn niet wat de hoi polloi (het volk) denkt dat ze zijn. Niet hij die het bestaan van de door het volk aanbeden goden ontkent, maar hij die de goden opvat zoals het volk, is een ongelovige of atheïst.' (Diogenes Laërtius, *Leven en leer van beroemde filosofen*, 10:123.)

³ Aristoteles, *Metafysica*, 12:8:1074b.

ten die zijn gemanifesteerd vanuit ongemanifesteerd licht – dat voor ons duisternis is. Zij zijn de zeven – exoterisch vier – kumāra's of 'uit het denkvermogen geboren zonen' van Brahmā. En zij, de dhyāni-chohans, zijn ook de archetypen in de eonische eeuwigheid van lagere goden en hiërarchieën van goddelijke wezens; en aan de voet van de ladder van het zijn staan wij – de mensen.

Het polytheïsme staat dus, filosofisch gezien, misschien zelfs hoger dan het monotheïsme van bijvoorbeeld een protestant, die God beperkt en begrenst maar in die God hardnekkig het oneindige blijft zien; terwijl Gods veronderstelde handelingen van dat 'absolute en oneindige' de meest absurde paradox in de filosofie maken. Vanuit dit standpunt staat het rooms-katholicisme onmetelijk veel hoger en is het logischer dan het protestantisme, hoewel de rooms-katholieke kerk maar al te graag de exoterie van de heidense 'massa' heeft overgenomen en de filosofie van de zuivere esoterie heeft verworpen.

Zo heeft elke sterveling zijn onsterfelijke tegenhanger, of beter gezegd zijn archetype, in de hemel. De sterveling is daarmee onlosmakelijk verbonden, in elk van zijn incarnaties, en voor de duur van de cyclus van wedergeboorten; maar dit vindt plaats door het spirituele en verstandelijke beginsel in hem, dat volkomen verschilt van het lager *zelf*, nooit door de aardse persoonlijkheid. Bij sommigen kan de verbinding zelfs helemaal worden verbroken, indien morele en spirituele gevoelens in dat individu ontbreken. Het is zoals Paracelsus het in zijn eigenaardige, verwrongen taal zegt: de mens met zijn drie (gecombineerde) geesten hangt door middel van alle drie als een foetus aan de baarmoeder van de macrokosmos; de draad die hem verbindt, is de 'draad-ziel', sūtrātman en tajasa (de 'stralende') van de Vedānta. En door dit spirituele en verstandelijke beginsel in de mens wordt hij – door middel van tajasa, de stralende, 'want het wordt vergezeld door het lichtgevend innerlijke orgaan' – verenigd met zijn hemelse archetype, nooit door zijn lager innerlijk zelf of astrale lichaam, waarvoor er meestal niets anders op zit dan geleidelijk te verdwijnen.

Het occultisme, of de theürgie, leert de middelen om zo'n vereniging tot stand te brengen. Maar het zijn de handelingen van de mens – alleen zijn persoonlijke verdienste – die haar op aarde kunnen voortbrengen, of haar duur kunnen bepalen. Deze houdt een paar seconden – een flits – tot enkele uren aan, en in die tijd is de theürg of theofanist zelf die overschaduwende 'God'; daarom wordt hij tijdelijk met relatieve alwetendheid en almacht begiftigd. Bij volmaakte (goddelijke)

adepten zoals Boeddha¹ en anderen kan zo'n hypostatische avatârische toestand het hele leven duren; terwijl een volledig ingewijde die de volmaakte toestand van een jīvanmukta² nog niet heeft bereikt, zich na afloop van de theopneustie alles kan herinneren wat hij in die toestand heeft gezien, gehoord, of gevoeld.

Taijasa . . . is de verwezenlijking van het bovenzinnelijke.³

Iemand die minder volmaakt is, zal zich dit slechts gedeeltelijk en onduidelijk kunnen herinneren; terwijl de beginneling tijdens zijn eerste paranormale ervaringen enkel met verwarring te maken krijgt, en zich daarna al snel helemaal niets meer kan herinneren van de mysteries die tijdens deze superhypnotische toestand werden waargenomen. Hoeveel iemand zich hiervan herinnert, wanneer hij terugkeert naar zijn waaktoestand en fysieke zintuigen, hangt af van zijn spirituele en psychische zuiverheid; de fysieke hersenen van de mens, het orgaan van zijn zinnelijke natuur, vormen daarbij de grootste vijand van het spirituele geheugen.

De bovenstaande toestanden zijn beschreven om de termen die in dit boek worden gebruikt beter te begrijpen. Er zijn zoveel en zo uiteenlopende omstandigheden en toestanden dat zelfs een ziener de ene met de andere kan verwarren. We herhalen dat het Griekse, zelden gebruikte, woord 'theofanie' voor de neoplatonisten meer betekende dan voor de huidige samenstellers van woordenboeken. Het samengestelde woord theofanie (van theos, 'god', en phainesthai, 'verschijnen') betekent niet eenvoudig 'een manifestatie van God aan de mens door *werkelijk* te verschijnen' – wat absurd is – maar de feitelijke tegenwoordigheid van een god in de mens, een *goddelijke* incarnatie. Toen Simon de Magiër beweerde 'God de Vader' te zijn, wilde hij daarmee precies dat aangeven wat we hebben gezegd, namelijk dat hij een *goddelijke* incarnatie van zijn eigen Vader was, ongeacht of we laatstgenoemde als een engel, een god, of een geest opvatten; daarom werd

---

¹ Het esoterisch boeddhisme verwerpt net als het exoterisch boeddhisme de theorie dat Gautama een incarnatie of avatāra van Vishṇu was, maar onderwijst de leer zoals ze hier wordt gegeven. Ieder mens heeft het materiaal of de mogelijkheden in zich voor theofanisch contact en theopneustie; de inspirerende 'god' is daarbij altijd zijn eigen hoger zelf of goddelijke archetype.

² Iemand die volledig en absoluut gezuiverd is, en niets met de aarde gemeen heeft behalve zijn lichaam.

³ *Māṇḍūkyaopaniṣad*, 4.

hij ‘die grote kracht van God’¹ genoemd, of die kracht die ervoor zorgt dat het goddelijk zelf zich hult in zijn lager zelf – de mens.

Dit is een van de vele mysteries van het bestaan en van incarnatie. Een ander is dat wanneer een adept tijdens zijn leven die staat van heiligheid en zuiverheid bereikt die hem ‘gelijk de engelen’ maakt, zijn verschijnings- of astraallichaam bij de dood even stevig en tastbaar wordt als zijn pas gestorven lichaam, en tot de echte mens wordt getransformeerd.² Het oude fysieke lichaam valt af, zoals de afgeworpen huid van een slang, en het lichaam van de ‘nieuwe’ mens blijft zichtbaar of, als de adept dat verkiest, verdwijnt uit het zicht, terwijl het omhuld wordt door de ākāśische schil die het verbergt. In dit laatste geval heeft de adept drie opties:

(1) Hij kan in de sfeer van de aarde (vāyu of kāmaloḥa) blijven, op die etherische plaats die voor het menselijk zicht verborgen is, behalve tijdens flitsen van helderziendheid. Omdat het astrale lichaam van de adept door zijn grote zuiverheid en spiritualiteit niet langer in een toestand verkeert waarin het ākāśisch licht (de lagere of aardse ether) de semi-stoffelijke deeltjes ervan kan absorberen, moet hij in het gezelschap blijven van de uiteenvallende schillen zonder goed of nuttig werk te kunnen verrichten. Dit kan natuurlijk niet de bedoeling zijn.

(2) Hij kan door een uiterste inspanning van de wil volledig versmelten en verenigd worden met zijn monade. Maar als hij dit doet, zou hij (a) zijn hoger zelf beroven van postume samādhi, een gelukzaligheid die geen echt nirvāṇa is, want het astrale is, hoe zuiver ook, voor zo’n toestand te aards; en (b) hij zou zich dan blootstellen aan de karmische wet, omdat die daad in feite het resultaat is van persoonlijk egoïsme, van het oogsten van de vruchten die alleen door en voor zichzelf worden voortgebracht.

(3) De adept kan afstand doen van een bewust nirvāṇa en rust, om op aarde te werken voor het welzijn van de mensheid. Dit kan hij op twee manieren doen: óf hij kan, zoals hierboven werd gezegd, zijn astraallichaam tot een fysieke verschijning verdichten, en weer dezelfde persoonlijkheid aannemen; óf hij kan gebruikmaken van een geheel nieuw fysiek lichaam, of dat nu van een pasgeboren baby is of – zoals Śaṅkarāchārya zou hebben gedaan met het lichaam van een

¹ *Handelingen* 8:10.

² Zie de uitleg over dit onderwerp in G. Mitford, ‘Het levenselixir’ (Uit het dagboek van een chela), *Five Years of Theosophy*, 1885, blz. 1-32.

dode rājā – door ‘een verlaten omhulsel binnen te gaan’ en daarin zolang te leven als hij wil. Dit wordt ‘continu bestaan’ genoemd. Het hoofdstuk over ‘Het mysterie van de Boeddha’ (zie blz. 461) zal extra licht werpen op deze voor de niet-ingewijden onbegrijpelijke, of voor het grote publiek eenvoudig absurde, theorie. Dat is de leer die wordt onderwezen, en iedereen heeft de keuze om haar verder te onderzoeken, of er geen aandacht aan te besteden.

Het bovenstaande vormt maar een klein deel van wat er in *Isis ontsluierd* had kunnen worden gegeven, als de tijd daarvoor toen rijp was geweest, zoals nu. Men kan de occulte wetenschap niet bestuderen en er baat bij hebben, tenzij men zich er met hart en ziel en lichaam aan overgeeft. Sommige van haar waarheden zijn voor de gemiddelde mens te verschrikkelijk, te gevaarlijk. Niemand kan ongestraft met zulke verschrikkelijke wapens spelen. Daarom is het, zoals Paulus zegt, ‘ongeoorloofd’ erover te spreken. Laten we dit in gedachten houden en alleen spreken over dat wat ‘geoorloofd’ is.

Het citaat op blz. 68-9 heeft bovendien alleen betrekking op psychische of spirituele magie. De praktische leringen van de occulte wetenschap zijn heel anders, en er zijn maar weinig sterke geesten die daarvoor geschikt zijn. Wat extase en dergelijke vormen van zelfverlichting betreft, men kan zelf – zonder enige leraar of inwijding – in die toestand komen, want extase wordt bereikt door een innerlijke macht en controle van het hoger zelf over het fysieke ego; wat het verkrijgen van controle over de natuurkrachten betreft, hiervoor is een lange training nodig, of de aanleg van iemand die als een ‘natuurlijke magiër’ is geboren. Ondertussen wordt iemand die over geen van de vereiste kwalificaties beschikt sterk aangeraden om alleen aan een spirituele ontwikkeling te werken. Maar zelfs dit is moeilijk, omdat de eerste noodzakelijke voorwaarde een onwankelbaar geloof in zijn eigen vermogens en zijn innerlijke godheid is; anders zou iemand zich eenvoudig tot een onverantwoordelijk medium ontwikkelen.

In de hele mystieke literatuur van de oudheid ontdekken we hetzelfde idee van een spirituele esoterie, dat de persoonlijke god binnenin de gelovige bestaat, en niet ergens buiten hem. Die persoonlijke godheid is geen holle frase, of fictie, maar een onsterfelijke entiteit, die inwijder van de ingewijden, nu de hemelse inwijders van de eerste mensheid – de śiṣṭā’s van de voorafgaande cyclussen – niet meer onder ons zijn. De esoterie vloeit als een snelle en heldere onderstroom, zonder haar kristallijne zuiverheid te vermengen met het modderige en

troebele water van dogmatisme, een aan ons opgedrongen antropomorfe godheid, en religieuze onverdraagzaamheid. We vinden dit denkbeeld in de verwrongen en vreemde taal van de *Codex Nazaraeus*¹ en in de schitterende neoplatonische taal van het vierde evangelie van de latere religie, in de oudste *Veda* en in de *Avesta*, in de *Abhidharma*, in Kapila's *Sāṅkhyasūtra*'s, in de *Bhagavad Gītā* en in Patañjali's *Yogasūtra*'s.

We kunnen adeptschap en nirvāṇa, gelukzaligheid en het 'koninkrijk van de hemel' niet bereiken, tenzij we ons onlosmakelijk verbinden met onze Rex Lucis, de 'Heer van pracht en licht', de onsterfelijke god binnenin ons. Aham eva parabrahman – 'Ik ben in feite het hoogste brahman' – is altijd de ene levende waarheid in het hart en het denken van de adepten geweest, en dit helpt de mysticus om er een te worden. Men moet in de eerste plaats zijn eigen onsterfelijke beginsel erkennen, en alleen dan kan men het koninkrijk van de hemel met geweld nemen. Maar dit moet worden gedaan door de hogere mens, niet de middelste noch de derde, waarbij laatstgenoemde de stoffelijke mens is. Evenmin kan de tweede mens, de 'Zoon', op dit gebied iets doen zonder hulp van de eerste, de 'Vader', want zijn 'Vader' is de Zoon op een nog hoger gebied. Maar om te slagen moet men zich identificeren met zijn goddelijke Vader.²

De eerste mens is van de aarde, stoffelijk; *de tweede mens is hemels*.
 . . . Zie, ik deel u een mysterie mee.³

Dit zegt Paulus, waarbij hij – om door de niet-ingewijden beter begrepen te worden – slechts de duale en drie-ene mens noemt. Maar dit is niet alles, want het gebod van het orakel van Delphi moet worden volbracht: de mens moet zichzelf kennen om een volmaakte adept te worden. Maar weinig mensen kunnen die kennis verwerven, niet alleen in haar innerlijke mystieke, maar zelfs in haar letterlijke betekenis, want het gebod van dit orakel heeft twee betekenissen. Dit is niets anders dan de leer van Boeddha en de bodhisattva's.

Dat is ook de mystieke betekenis van wat Paulus tegen de Corinthiërs zei, namelijk dat ze de 'tempel van God' zijn, want dit betekent esoterisch:

¹M. Norberg, *Codex Nasareus, liber Adami appellatus*, 3 delen, 1815. Noot vert.: Tegenwoordig meestal *Ginza Rabba* genoemd.

²Vgl. *Isis ontsluierd*, 2:375.

³*1 Corinthiërs* 15:47, 51.

Jullie zijn de tempel van [de, of jullie] god, en de geest van [een, of jullie] god woont in jullie.¹

Dit heeft precies dezelfde betekenis als het ‘Ik ben in feite brahman’ van de Vedānta; en laatstgenoemde uitspraak is niet godslasterlijker dan die van Paulus – als er bij die twee beweringen al sprake zou zijn van godslastering, wat wij ontkennen. De aanhanger van de Vedānta, die nooit naar zijn lichaam verwijst als zichzelf, of zelfs maar een deel van hemzelf, of iets anders dan een illusoire vorm waardoor anderen hem kunnen zien, drukt zich openlijker en oprechter uit dan Paulus.

Het gebod van het orakel van Delphi ‘ken uzelf’ was voor elk volk van de oudheid volkomen begrijpelijk. Dat is het ook nu nog, behalve voor christenen, omdat het, behalve bij de moslims, een essentieel onderdeel is van elke oosterse religie, waaronder die van de in de kabbala onderwezen joden. Om de volledige betekenis ervan te begrijpen, is het noodzakelijk om in de eerste plaats in reïncarnatie en al haar mysteries te geloven; niet zoals de Franse reïncarnationisten van de Allan Kardec-school ze opvatten, maar zoals ze worden uiteengezet en onderwezen door de esoterische filosofie. Kortom, de mens moet weten wie hij was, voordat hij kan weten wat hij is. En hoeveel Europeanen zijn in staat om de innerlijke overtuiging te ontwikkelen dat vorige en toekomstige incarnaties ongetwijfeld bestaan – en dit zelfs al als een wet te beschouwen – laat staan mystieke kennis te verwerven van hun meest recente vorige leven? Opvoeding, cultuur, en scholing van het denken in hun jonge jaren, alles verzet

---

¹ *1 Cor.* 3:16. Heeft de lezer ooit nagedacht over de suggestieve woorden, vaak uitgesproken door Jezus en zijn apostelen? ‘Wees daarom volmaakt, zoals jullie . . . Vader volmaakt is’ (*Matth.* 5:48), zegt de grote Meester. De woorden ‘zo volmaakt als jullie Vader die in de hemel is’, worden geïnterpreteerd als God. De gedachte dat een mens zo volmaakt wordt als de oneindige, in alles volmaakte, alwetende en alomtegenwoordige godheid, is volslagen absurd. Als men het zo opvat, laat men Jezus de grootste onzin uitspreken. Wat esoterisch bedoeld werd, is: ‘Jullie Vader die boven de stoffelijke en astrale mens staat, het hoogste beginsel (op de monade na) in de mens, zijn eigen persoonlijke god, of de god van zijn eigen persoonlijkheid, van wie hij de ‘gevangenis’ en de ‘tempel’ is.’ ‘Als je volmaakt wilt zijn (d.w.z. een adept en ingewijde), ga dan naar huis en verkoop alles wat je bezit’ (*Matth.* 19:21). Iedereen die een neofiet, een chela, wilde worden, moest toen, net als nu, de gelofte van armoede afleggen. De ‘volmaakten’ was een benaming die aan de ingewijden van elke geloofsvertuiging werd gegeven. Plato noemt ze zo. De essenen hadden hun ‘volmaakten’, en Paulus stelt duidelijk dat zij, de ingewijden, alleen met andere adepten kunnen spreken. ‘Wij spreken [alleen] onder hen die volmaakt zijn, over wijsheid’ (*1 Cor.* 2:6).

zich hun hele leven lang tegen zo'n overtuiging.

Ontwikkelde mensen zijn opgevoed met het heel verderfelijke denkbeeld dat het grote verschil dat men ziet tussen mensen uit verschillende volkeren, of zelfs tussen mensen uit hetzelfde volk, het gevolg is van toeval; dat de kloof tussen de ene en de andere mens wat hun maatschappelijke positie, geboorte, intelligentie, fysieke en mentale capaciteiten betreft – elk van deze aspecten heeft een rechtstreekse invloed op ieder mensenleven – dat dit alles eenvoudig het gevolg is van blind toeval, terwijl alleen de vroomsten onder hen een twijfelachtige troost vinden in de gedachte dat het 'de wil van God' is. Ze hebben er nooit bij stilgestaan hoezeer ze hun God te schande maken door de edelste en rechtvaardigste wet van de vele wederbelichamingen van de mens op deze aarde domweg te verwerpen.

Mensen die graag als christenen worden beschouwd, en die vaak oprecht proberen een christelijk leven te leiden, hebben nooit stilgestaan bij de woorden uit hun eigen *Bijbel*. 'Bent u Elia?' vroegen de joodse priesters en levieten aan Johannes de Doper.¹ Hun verlosser onderwees zijn discipelen deze grootse waarheid van de esoterische filosofie, maar, terwijl zijn apostelen haar begrepen, schijnt niemand anders de ware betekenis ervan te hebben gekend. Nee; zelfs Nicodemus niet, die, op de bewering 'Alleen wie opnieuw wordt geboren,² kan het koninkrijk van God zien', antwoordt 'Hoe kan iemand geboren worden als hij al oud is?' en onmiddellijk wordt terechtgewezen door de opmerking 'Begrijpt u dit niet terwijl u een meester van Israël bent?' – want niemand had het recht zichzelf een 'meester' en leraar te noemen, zonder ingewijd te zijn in de mysteries (a) van een spirituele wedergeboorte door water, vuur en geest, en (b) van de wedergeboorte uit het vlees.³

Wat kan de leer van vele wederbelichamingen duidelijker uitdrukken dan het antwoord dat Jezus gaf aan de sadduceeën, 'die ontkennen

¹ *Johannes* 1:21.

² *Johannes* 3:3. Van bovenaf 'geboren', namelijk uit zijn monade of goddelijk EGO, het zevende beginsel, dat tot het einde van de kalpa blijft bestaan, de kern, en tegelijkertijd het overschaduwende beginsel als de kāraṇātman (oorzakelijke ziel), van de persoonlijkheid in elke wederbelichaming. In die zin betekent 'opnieuw geboren': 'daalt van boven neer'. Met 'boven' wordt niet de hemel of de ruimte bedoeld, die allebei niet kunnen worden beperkt of gelokaliseerd, want de ene is een toestand en de andere is oneindig, en heeft daarom geen windstreken. (Zie *New Testament, Revised Version, Op.cit.*)

³ Dit kan geen betrekking hebben op de christelijke doop, want die bestond

dat er een opstanding is', d.w.z. enige wederbelichaming, want het dogma van de opstanding in het vlees wordt nu als een absurditeit beschouwd, zelfs door intelligente geestelijken:

Wie waardig bevonden zijn deel te krijgen aan de komende wereld [nirvāṇa]¹, . . . huwen niet . . . en kunnen ook niet meer sterven,²

waaruit blijkt dat ze al eerder waren gestorven, en meer dan eens. En dan lezen we:

Dat de doden worden opgewekt, heeft ook Mozes al duidelijk gemaakt in de tekst over de doornstruik, waar hij spreekt over de Heer als de God van Abraham en de God van Izaäk en de God van Jacob. Hij is geen God van doden, maar van levenden.³

De zin 'dat de doden *worden opgewekt*' had duidelijk betrekking op de wederbelichamingen van de Jacobs en de Izaäks die toen plaatsvonden, en niet op hun toekomstige opstanding; want in zo'n geval zouden ze in de tussentijd nog steeds dood zijn geweest en konden ze niet worden aangeduid als 'de levenden'.

Maar de meest te denken gevende gelijkenissen en 'duistere uitspraken' van Christus worden gevonden in de uitleg die hij aan zijn apostelen gaf over de blinde man:

Meester, hoe komt het dat hij blind was toen hij geboren werd? Heeft hij zelf gezondigd of zijn ouders? Jezus antwoordde: Hij [de blinde, fysieke man] niet, en zijn ouders ook niet; opdat Gods werk door hem zichtbaar zou worden.⁴

---

nog niet in de tijd van Nicodemus, en hij kon daarover dus niets weten, ook al was hij een 'meester'.

¹Dit woord, dat in het Nieuwe Testament is vertaald met 'wereld' om aan de officiële interpretatie te voldoen, betekent eerder een 'tijdperk' (zoals weergegeven in de Engelse *Revised Version*) of een van de perioden tijdens het manvantara, een kalpa of eon. Esoterisch zou de zin luiden: 'Hij die, door een reeks geboorten en de karmische wet, de toestand bereikt waarin de mensheid zich zal bevinden na de zevende ronde en het zevende ras, wanneer nirvāṇa, moksha, zich aandient en wanneer de mens 'gelijk de engelen' of dhyāni-chohans wordt, is een 'zoon van de opstanding' en 'kan niet meer sterven'; dan zal er geen huwelijk zijn, omdat er geen verschillende geslachten zullen zijn' – die een gevolg zijn van onze huidige stoffelijkheid en dierlijkheid.

²Lucas 20:35-6.

³Lucas 20:37-8.

⁴Johannes 9:2, 3.

De mens is slechts de ‘tabernakel’, het ‘gebouw’, van zijn god; en natuurlijk is het niet de tempel maar zijn bewoner – het voertuig van ‘god’¹ die in een vorige incarnatie had gezondigd, en zo het karma van blindheid meebracht naar zijn nieuwe gebouw. Jezus sprak dus ware woorden; maar tot op de dag van vandaag hebben zijn volgelingen geweigerd de wijze woorden te begrijpen. Volgens hen plaveit de verlosser met zijn woorden en uitleg als het ware de weg van een vooropgezet plan dat moest leiden tot een beoogd wonder. De grote martelaar werd sindsdien achttien eeuwen lang dagelijks het slachtoffer van zijn kerkelijke discipelen en lekenvolgelingen die hem veel wreder kruisigden dan zijn allegorische vijanden dat ooit hadden kunnen doen. Dat is namelijk de letterlijke betekenis van de woorden ‘opdat Gods werk door hem zichtbaar zou worden’ in het licht van de theologische interpretatie, en die is heel onwaardig vergeleken met de esoterische verklaring.

Het bovenstaande zal ongetwijfeld opnieuw als godslastering worden beschouwd. Niettemin kennen we enkele christenen – die bevlogen zijn van hun ideaal van Jezus maar een afkeer hebben van het theologische beeld van de officiële verlosser – die onze uitleg zullen overdenken, deze niet kwetsend zullen vinden, maar misschien een verademing.

---

¹Het bewuste ego, of vijfde beginsel, manas, het voertuig van de goddelijke monade of ‘god’.

6 De gevaren van toegepaste magie

[‘The dangers of practical magic’, *SD* 3:67-75; *CW* 14:59-69]

Het vermogen tot magie heeft twee kanten: niets is gemakkelijker dan er tovenarij van te maken; *een kwade gedachte is daarvoor voldoende*. Terwijl theoretisch occultisme onschadelijk is, en goed kan doen, zijn aan toegepaste magie – of de vruchten van de boom van leven en kennis,¹ of ook de ‘wetenschap van goed en kwaad’ – vele gevaren en risico’s verbonden. Voor de studie van theoretisch occultisme zijn er ongetwijfeld een aantal boeken waaraan men veel kan hebben, naast boeken als Rāma Prasāds *Nature’s Finer Forces*,² de *Zohar*, *Sefer Jetsirah*, het boek *Henoch*, Francks *La kabbale* en vele hermetische verhandelingen. Deze zijn schaars in Europese talen, maar er zijn veel werken in het Latijn van de middeleeuwse filosofen, die algemeen bekendstaan als alchemisten en rozenkruisers.

Het bestuderen van deze boeken kan voor een onderzoeker zonder de juiste leiding echter gevaarlijk zijn. Als men aan deze studie begint zonder de juiste sleutel daartoe, en als de onderzoeker verstandelijk niet geschikt is voor magie, en dus niet in staat is om het rechter- van het linkerpad te onderscheiden, laat hij dan ons advies opvolgen en van deze studie afzien; hij zou zichzelf en zijn familie alleen onverwachte ellende en verdriet bezorgen, zonder te vermoeden waar dit vandaan komt of

---

¹ Sommige kenners van de symboliek, die zich baseren op de correspondentie tussen de getallen en de symbolen voor bepaalde dingen en personages, brengen deze ‘geheimen’ in verband met het mysterie van de voortplanting. Maar ze zijn meer dan dit. Het symbool van de ‘boom van kennis van goed en kwaad’ bevat ongetwijfeld een fallisch en seksueel element, evenals de ‘vrouw en de slang’; maar het heeft ook een psychische en spirituele betekenis. Symbolen zijn bedoeld om meer dan één betekenis te hebben.

² Noot vert.: In haar *Esoterische Instructies* (*CW* 12:604&vn) beveelt Blavatsky ‘*Nature’s Finer Forces*’ aan, maar zegt in de voetnoot dat dit ‘betrekking heeft op de acht artikelen die in *The Theosophist* [1887-9] zijn verschenen, en niet op de vijftien artikelen en de vertaling van een hoofdstuk uit de *Śaivāgama* [*Śiva-Svarodaya*], die in het boek *Nature’s Finer Forces* staan. De *Śaivāgama* is in zijn details geheel en al tantrisch, en de toepassing van de voorschriften ervan kan alleen maar schadelijk zijn. . . . De genoemde vertaling . . . beveelt zwarte magie van de ergste soort aan, en is precies het tegenovergestelde van spirituele rājayoga. Pas op, zeg ik u.’

wat de krachten zijn die worden opgewekt door zijn geest daarop te richten. Er zijn veel boeken voor gevorderden, maar deze kunnen alleen ter beschikking worden gesteld aan gezworen chela's (discipelen) die 'een gelofte hebben afgelegd', een voor altijd verbindende eed, en die daarom worden geholpen en beschermd. Voor alle andere doeleinden kunnen zulke werken, hoe goed de bedoelingen ervan misschien ook zijn, de onoplettende lezer alleen maar misleiden en hem ongemerkt naar zwarte magie of tovenarij – of nog erger – voeren.

De mystieke karakters, alfabetten en getallen die in de afdelingen en onderafdelingen van de grote kabbala worden gevonden, zijn misschien wel de gevaarlijkste delen ervan, vooral de getallen. We zeggen gevaarlijk, omdat ze direct gevolgen en resultaten voortbrengen, of de experimentator dit nu wil of niet, zelfs zonder dat hij het weet. Sommige onderzoekers zijn geneigd aan deze verklaring te twifelen, eenvoudig omdat ze na het manipuleren van deze getallen geen enkel onheilspellend verschijnsel of resultaat hebben opgemerkt. Zulke resultaten zijn nog het minst gevaarlijk; het zijn de morele oorzaken die worden gelegd en de verschillende gebeurtenissen die zich ontwikkelen en tot een onvoorziene crisis leiden, die zouden getuigen van de waarheid van wat nu wordt gezegd, als de lekenonderzoeker ze maar kon onderscheiden.

Het uitgangspunt van die specifieke tak van de occulte leer die bekendstaat als de 'wetenschap van de correspondenties' – numeriek, letterlijk of alfabetisch – heeft bij de joodse en christelijke kabbalisten als motto de twee verkeerd geïnterpreteerde verzen die zeggen dat God

van alles maat, getal en gewicht heeft bepaald;¹

en:

Hij heeft de wijsheid geschapen, hij heeft haar gezien en uitgemeten.²

Maar de oosterse occultisten hebben een ander motto: '*Absolute eenheid*, *x*, in getal en veelheid.' Zowel westerse als oosterse onderzoekers van de verborgen wijsheid geloven in deze axiomatische waarheid. Maar laatstgenoemden zijn misschien oprechter in hun verklaringen. In plaats van hun wetenschap een masker op te zetten, laten

---

¹ *Wijsheid*, 11:21.

² *Sirach*, 1:9.

ze haar gezicht openlijk zien, ook al versluieren ze zorgvuldig haar hart en ziel voor het ondankbare en ongelovige publiek, dat altijd klaarstaat om de meest heilige waarheden voor zijn eigen egoïstische doeleinden te misbruiken. Maar eenheid vormt de werkelijke basis van de occulte wetenschappen, zowel de fysische als de metafysische. Dit wordt zelfs aangetoond door Éliphas Lévi, de geleerde westerse kabbalist, ook al heeft hij de neiging nogal jezuïtisch te zijn. Hij zegt:

Absolute eenheid is het hoogste en uiteindelijke beginsel van de dingen. Daarom kan dat beginsel noch één persoon noch drie personen zijn; het is het beginsel bij uitstek (raison par excellence).¹

De betekenis van deze eenheid in veelheid in ‘God’ of de natuur kan alleen worden ontdekt door middel van transcendente methoden, door getallen, en door overeenkomsten tussen de ziel en de Ziel. Namen in de kabbala en in de *Bijbel*, zoals Jehovah, Adam-Kadmon, Eva, Kaïn, Abel en Henoeh, zijn meetkundig en sterrenkundig allemaal nauwer verbonden met fysiologie (of fallisme) dan met theologie of religie. Hoe weinig mensen tot nu toe ook bereid zijn dit toe te geven, het zal een feit blijken te zijn. Zowel in de *Bijbel* als in de *Veda's* zijn al die namen symbolen voor verborgen én gemanifesteerde dingen, maar hun respectieve mysteries verschillen enorm. Plato's motto ‘God gaat meetkundig te werk’ werd door zowel de ārya's als de joden aanvaard; maar terwijl eerstgenoemden hun kennis van correspondenties gebruikten om de meest spirituele en verheven waarheden van de natuur te versluieren, gebruikten laatstgenoemden hun scherpzinnigheid om slechts één van de mysteries van evolutie – voor hen het meest goddelijke – te verbergen, namelijk dat van geboorte en voortplanting, en vervolgens vergoddelijkten ze de geslachtsorganen.

Afgezien hiervan is elke kosmogonie, van de vroegste tot de laatste, gebaseerd op, verweven met, en heel nauw verwant aan, getallen en meetkundige figuren. Als een ingewijde deze cijfers en getallen bestudeert, zullen ze numerieke waarden opleveren die gebaseerd zijn op de in gehele getallen uitgedrukte waarden van de cirkel – ‘de geheime verblijfplaats van de altijd onzichtbare godheid’ zoals de alchemisten het omschrijven – en ze zullen ook elk ander occult feit prijsgeven dat met zulke antropografische, antropologische, kosmische of psychische mysteries verband houdt. ‘Door denkbeelden weer met getallen te ver-

---

¹ *Dogme et rituel de la haute magie*, 2de ed., 1861, deel 1, blz. 361.

binden, kunnen we met denkebeelden op dezelfde manier werken als met getallen, en tot de wiskunde van de waarheid komen', schrijft een occultist, die zijn grote wijsheid toont door onbekend te willen blijven.

Iedere kabbalist die goed bekend is met het getallenstelsel en de meetkunde van Pythagoras, kan aantonen dat de metafysische opvattingen van Plato op zuiver wiskundige beginselen zijn gebaseerd. 'Ware wiskunde', zegt het *Magikon*¹, 'is iets waarmee alle hogere wetenschappen verband houden; gewone wiskunde is slechts een bedrieglijk schimmenspel, en haar veelgeprezen onfeilbaarheid is slechts het gevolg van het feit dat ze gebaseerd is op materie, voorwaarden en relaties.' . . .

Alleen de kosmologische getallentheorie die Pythagoras van de Egyptische hiërofantanten leerde, kan de twee eenheden, stof en geest, met elkaar verzoenen en kan elk van deze het bestaan van de andere wiskundig laten bewijzen.

In hun esoterische combinatie lossen de heilige getallen van het heelal het grote raadsel op en verklaren ze de stralingstheorie en de cyclus van de emanaties. De lagere soorten moeten uit de hogere spirituele emaneren voordat ze zich kunnen ontwikkelen tot hogere soorten, en wanneer ze bij het keerpunt zijn gekomen, moeten ze weer worden opgenomen in het oneindige.²

Op deze ware wiskunde berust de kennis van de kosmos en van alle mysteries, en voor iemand die ermee bekend is, is het heel gemakkelijk om te bewijzen dat zowel het vedische als het bijbelse stelsel gebaseerd is op 'God in de natuur' en 'de natuur in God', als essentiële wet. Daarom kon deze wet – die zoals al het andere in de eeuwigheid onveranderlijk is – alleen maar juist worden uitgedrukt in de zuiverste transcendent wiskunde waarnaar Plato verwijst, vooral in de transcendent toegepaste meetkunde. De in dit geometrische en symbolische gewaad aan de mens *geopenbaarde* waarheid – we zijn niet bang om deze term te gebruiken en zullen haar niet terugnemen – heeft zich ontwikkeld en uitgebreid tot nog meer symboliek, die door mensen is bedacht om haar duidelijker te maken aan het volk dat in zijn cyclische ontwikkeling en evolutie te laat kwam om in de oorspronkelijke kennis te delen, en die haar anders nooit zouden hebben begrepen. Als later de priesters, die in alle tijden sluw en op macht belust zijn geweest, abstracte idealen –

---

¹ *Magikon, oder das geheime System einer Gesellschaft unbekannter Philosophen*, Anoniem, 2 delen, Frankfurt en Leipzig, 1784.

² *Isis ontsluiterd*, 1:55-6.

ook de echte en goddelijke wezens die in de natuur bestaan en de bewa-
kers en beschermers zijn van onze manvantarische wereld en periode –
hebben vermenselijkt en gedegradeerd, dan ligt de fout en de schuld bij
die zogenaamde leiders en niet bij het volk.

Maar het moment is aangebroken dat een gelovige die zelf nadenkt
niet meer tevreden is met de grove opvattingen van onze voorouders uit
de middeleeuwen. De middeleeuwse alchemisten en mystici zijn nu
veranderd in de sceptische schei- en natuurkundigen; en de meesten
van hen blijken zich van de waarheid te hebben afgekeerd op grond van
de puur antropomorfe denkbeelden, het grove materialisme, van de
vormen waarin ze wordt gepresenteerd. Daarom moeten toekomstige
generaties óf geleidelijk worden ingewijd in de grondwaarheden van de
exoterische religies, waaronder die van henzelf, óf ze moeten de lemen
voeten van de laatste vergulde afgodsbeelden verbrijzelen. Ontwik-
kelde mensen zouden zich nooit afkeren van een van de vormen van
zogenaamd ‘bijgeloof’ dat op kinderverhalen en onwetendheid zou zijn
gebaseerd, als ze maar konden inzien dat er aan elk ‘bijgeloof’ feiten
ten grondslag liggen. Maar zodra ze eenmaal met zekerheid inzien dat
er in de occulte wetenschappen bijna geen bewering is die niet op filo-
sofische en wetenschappelijke natuurfeiten is gebaseerd, zullen ze die
gaan bestuderen met dezelfde, zo niet grotere, gedrevenheid als die
waarmee ze haar eerst wilden vermijden.

Dit kan niet in één keer worden bereikt, want om de mensheid ten
goede te komen moeten zulke waarheden geleidelijk en heel voorzich-
tig worden onthuld, omdat het denken van de mensen er niet op is voor-
bereid. Hoezeer de agnostici van onze tijd ook de mentale houding
aannemen die door de moderne wetenschap wordt geëist, mensen zijn
altijd geneigd vast te houden aan hun oude geliefde ideeën zolang de
herinnering daaraan voortduurt. Ze zijn als keizer Julianus – de afval-
lige genoemd, omdat hij de waarheid te veel liefhad om iets anders te
accepteren – die, hoewel hij in zijn laatste theofanie zijn geliefde goden
zag als bleke, versleten, en nauwelijks waarneembare schaduwen, zich
er toch aan vastklampte.

Laat de wereld zich dan aan haar goden vastklampen, tot welk
gebied of rijk ze ook behoren. Een echte occultist zou zich schuldig
maken aan hoogverraad aan de mensheid, als hij de oude godheden
voor altijd zou vernietigen voordat hij ze kon vervangen door de hele
en onvervalste waarheid – en dit kan hij nu nog niet doen. Niettemin
kan de lezer op zijn minst het alfabet van die waarheid worden ge-

geven. In ieder geval kan hem duidelijk worden gemaakt wat de goden en godinnen van de heidenen, die door de kerk als demonen worden bestempeld, niet zijn, ook al kan hij de hele en hoogste waarheid over wat ze zijn niet te weten komen. Hij kan zich ervan overtuigen dat de hermetische ‘tres Matres’ en de ‘drie moeders’ van de *Sefer Jetsirah* één en dezelfde zijn; dat ze geen demonengodinnen zijn, maar licht, warmte en elektriciteit, en dan zullen ontwikkelde mensen hen misschien niet langer verwerpen.

Hierna kunnen de rozenkruisers-illuminati zelfs in de Koninklijke Academies volgelingen krijgen, die dan misschien meer bereid zullen zijn dan nu om de grote waarheden van de oude natuurfilosofie te erkennen, vooral wanneer hun geleerde leden tot de overtuiging zullen zijn gekomen dat, in de taal van Hermes, de ‘drie moeders’ symbool staan voor het geheel van de krachten of machten waaraan een plaats is toegewezen in het huidige stelsel van de ‘wisselwerking van krachten’.¹ Zelfs het polytheïsme van de ‘bijgelovige’ brahmaan en afgodendienaar blijkt zijn bestaansreden te hebben, want de drie śakti’s van de drie grote goden, Brahmā, Viṣṇu en Śiva, zijn identiek aan de ‘drie moeders’ van de monotheïstische jood.

Alle oude religieuze en mystieke literatuur is symbolisch. De boeken van Hermes, de *Zohar*, de *Ya-Yakav*,² het *Egyptisch Dodenboek*, de *Veda’s*, de *Upanishads* en de *Bijbel* staan even vol met symboliek als de openbaringen in *Nabatean Agriculture* van de Chaldeeuwse wijze Qūthāmā; het is tijdverspilling om te vragen welk van deze het oudste is; het zijn allemaal verschillende versies van het ene oorspronkelijke verslag van prehistorische kennis en openbaring.

De eerste vier hoofdstukken van *Genesis* bevatten een samenvatting van de rest van de *Pentateuch*, die eenvoudig verschillende allegori-

---

¹‘Synesius vermeldt stenen boeken die hij in de tempel van Memphis vond, waarop de volgende zin stond gegraveerd: ‘De ene *natuur* verheugt zich in de andere, de ene natuur zegeviert over de andere, de ene natuur schuift de andere terzijde, en alle tezamen zijn *één*.’

De rusteloosheid, die een ingewortelde eigenschap is van de stof, wordt weergegeven in het gezegde van Hermes: ‘Het leven van Ptah is activiteit’; en Orpheus noemt de natuur πολυμήχανος μήτηρ, ‘de moeder die vele dingen maakt’, of de ingenieuze, de ontwerpende, de vindingrijke moeder.’ (*Isis ont-sluierd*, 1:341.)

²Noot vert.: Of *Yo-ya-hoo*, een onverwoestbaar boek dat in het bezit is van haar leraren. Vgl. H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*, Eastern School Press, 2014, blz. 40.

sche en symbolische versies van hetzelfde verhaal bevat. Na ontdekt te hebben dat de Piramide van Cheops met al haar afmetingen tot in de kleinste details in het bouwplan van de tempel van Salomo te vinden is; en na vastgesteld te hebben dat de bijbelse namen Sem, Cham en Jafeth aanduidingen zijn

van piramidematen, in verband met de 600-jarige periode van Noach en de 500-jarige periode van Sem, Cham en Jafeth; . . . [en dat] de uitdrukkingen ‘zonen van elohim’ en ‘dochters van H-Adam’ in de eerste plaats sterrenkundige termen [zijn],¹

lijkt de schrijver van het reeds genoemde opmerkelijke werk – een boek dat in Europa helaas weinig bekend is – niets anders in zijn ontdekking te zien dan dat de *Bijbel* gebruikmaakt van wiskunde en metrologie. Hij trekt ook de meest onverwachte en bijzondere conclusies, waar nauwelijks bewijzen voor zijn. Hij lijkt te denken dat, omdat de joodse bijbelse namen allemaal sterrenkundig zijn, de geschriften van alle andere volkeren daarom ‘alleen dit en niets anders’ kunnen zijn. Maar als de geleerde en verbazend scherpzinnige schrijver dat echt denkt, dan maakt hij een grote fout.

De ‘sleutel tot het Hebreeuws-Egyptische mysterie’ ontsluit slechts een bepaald deel van de hiëratische geschriften van deze twee volkeren, en betreft niet die van andere volkeren. Hij denkt dat de kabbala ‘niets anders is dan die edele wetenschap waarop de vrijmetselarij is gebaseerd’;² in feite beschouwt hij vrijmetselarij als de essentie van de kabbala, en laatstgenoemde als de ‘rationele basis van de Hebreeuwse tekst van de Heilige Schrift’.³ Hierover gaan we met de schrijver niet in discussie. Maar waarom zou iedereen die in de kabbala iets heeft ontdekt dat verder gaat dan ‘die edele wetenschap’ waarop de vrijmetselarij zou zijn gebaseerd, openlijk moeten worden geminacht?

Door haar exclusiviteit en eenzijdigheid leidt zo’n conclusie tot veel toekomstige misvattingen en is deze absoluut verkeerd. In haar liefdeloze kritiek werpt ze een smet op de ‘goddelijke wetenschap’ zelf.

De kabbala is werkelijk ‘de kern van de vrijmetselarij’, maar ze steunt slechts in een van haar aspecten – en wel het minst esoterische –

---

¹J. Ralston Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. x.

²J. Ralston Skinner, ‘The Cabbalah – I’, *The Masonic Review*, deel 64, september 1885, blz. 66.

³*Op.cit.*

op de metrologie, want zelfs Plato maakte er geen geheim van dat de godheid altijd meetkundig te werk gaat. Voor de niet-ingewijden, hoe geleerd en geniaal ze misschien ook zijn, is de kabbala, die alleen ‘het kleet van God’ of de sluier en mantel van de waarheid behandelt,

vanaf de grond opgebouwd, met een praktische toepassing voor hedendaags gebruik.¹

Of met andere woorden ze vertegenwoordigt alleen een aardse, exacte wetenschap. Voor de ingewijden stamt de kabbalistische Heer af van het oorspronkelijke ras, dat spiritueel werd voortgebracht uit de ‘uit het denkvermogen geboren zeven’. Nadat de goddelijke wiskunde – in de tijd van Josephus een synoniem voor magie, zoals hij ons meedeelt – de aarde had bereikt, versluisde ze haar gezicht. Daarom heeft ze in onze tijd tot nog toe geen groter geheim prijsgegeven dan dat de oude Romeinse maten en de huidige Britse maten, evenals de Hebreeuws-Egyptische el en de inch van de vrijmetselaars, identiek zijn.²

Deze ontdekking is heel verbazingwekkend en heeft geleid tot meer kleine onthullingen van verschillende raadsels met betrekking tot symboliek en bijbelse namen. Men heeft volledig begrepen en bewezen, zoals door Nachmanides is aangetoond, dat de eerste zin in *Genesis* in de tijd van Mozes werd gelezen als B’rash ithbara elohim, of ‘In de hoofdbron [of mūlaprakriti – de wortelloze wortel] ontwikkelden zich [of evolueerden] de goden [elohim], de hemelen en de aarde’; terwijl deze nu, als gevolg van de masorah en theologische sluwheid, is veranderd in B’rashith bara elohim, of ‘In het begin schiep God de hemel en de aarde’ – en alleen al dit gegoochel met woorden heeft geleid tot materialistisch antropomorfisme en dualisme.³ Hoeveel meer soortgelijke voorbeelden kan men in de *Bijbel*, het meest recente occulte werk uit de oudheid, misschien ontdekken?

Occultisten twijfelen er niet langer aan dat de *Bijbel*, ondanks zijn vorm en uiterlijke betekenis – zoals uitgelegd in de *Zohar* of *Midrash*, de *Jetsirah* (Boek van Schepping) en het *Commentaar op de tien sefiroth* (door Azriel ibn Menachem uit de 12de eeuw) – behoort tot

¹J. Ralston Skinner, ‘The Cabbalah –V’, *The Masonic Review*, deel 65, februari 1886, blz. 1.

²Vgl. J. Ralston Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 47-50 et passim.

³Vgl. Skinner, ‘The Cabbalah – I’, *The Masonic Review*, deel 64, september 1885, blz. 68.

dezelfde geheime leer van de ārya's, die ook de *Veda's* en alle andere allegorische boeken toelicht. De *Zohar* die leert dat de onpersoonlijke ene oorzaak zich in het heelal door zijn emanaties, de sefiroth, manifesteert – dat heelal is in zijn geheel eenvoudig de sluier die uit de eigen substantie van de godheid is geweven – is ontegenzegglijk de kopie en getrouwe echo van de vroegste *Veda's*. De *Bijbel* zal op zich, zonder de hulp van de vedische en brahmaanse literatuur in het algemeen, nooit de universele geheimen van de occulte natuur onthullen. De ellen, inches en maten van dit fysieke gebied zullen nooit de vraagstukken van de wereld op het spirituele gebied oplossen – want geest kan niet worden gewogen of gemeten. Het uitwerken van deze vraagstukken is voorbehouden aan de 'mystici en de dromers' die dit als enigen kunnen doen.

Mozes was een ingewijde priester, goed bekend met alle mysteries en de occulte kennis van de Egyptische tempels – en daarom vertrouwd met de oorspronkelijke wijsheid. In die wijsheid moet de symbolische en sterrenkundige betekenis van dat 'mysterie der mysteries', de Grote Piramide, worden gezocht. En omdat hij zo vertrouwd was met de meetkundige geheimen die eonenlang daarin verborgen lagen – de afmetingen en verhoudingen van de kosmos, waaronder onze kleine aarde – is het dan zo verbazingwekkend dat hij van zijn kennis heeft gebruikgemaakt? De esoterie van Egypte was ooit die van de hele wereld.

Gedurende de lange perioden van het derde ras was ze het gemeenschappelijke erfdeel van de hele mensheid, ontvangen van haar leermeesters, de 'zonen van het licht', de oorspronkelijke zeven. Er was ook een tijd dat de wijsheid-religie niet symbolisch was, want ze werd slechts geleidelijk esoterisch; die verandering was nodig door het misbruik en de tovenarij van de Atlantiërs. De mensen van het vierde ras werden namelijk alleen door het 'misbruik', en niet door het gebruik, van de goddelijke gave tot zwarte magie en tovenarij gebracht, en uiteindelijk tot het 'vergeten van wijsheid'; terwijl mensen van het vijfde ras, de erfgenamen van de rishi's van het tretāyuga, hun vermogens gebruikten om zulke gaven bij de mensheid in het algemeen in te perken, en zich vervolgens als het 'uitverkoren ras' verspreidden.

Degenen die aan de 'grote vloed' ontsnapten, behielden alleen de herinnering eraan, en op basis van de kennis van hun voorouders van het vorige wortelras geloofden ze dat zo'n wetenschap bestond. Die wetenschap werd nu angstvallig bewaakt door het 'uitverkoren ras' dat door Henoeh werd geprezen. Maar er zal weer een tijd komen waarin

de mens opnieuw wordt wat hij tijdens het tweede yuga (tijdperk) is geweest, als zijn proefperiode voorbij zal zijn en hij geleidelijk zal worden wat hij was – half fysiek en zuiver. Heeft Plato, de ingewijde, ons in de *Phaedrus* niet alles meegedeeld wat de mens ooit is geweest, en wat hij opnieuw kan worden:

Voordat de geest van de mens in zinnelijkheid verzonk en door het verlies van zijn vleugels belichaamd werd, leefde hij onder de goden in de ijle spirituele wereld waar alles waar en zuiver is.¹

Elders spreekt hij over de tijd dat de mensen zich niet voortplantten, maar als zuivere geesten leefden.²

Laten die wetenschappers die geneigd zijn hierom te lachen zelf het mysterie van de oorsprong van de eerste mens oplossen.

Mozes wilde niet dat het door hem uitverkoren volk evenzeer afgoden zou blijven dienen als de niet-ingewijde volkeren die hen omringden, en daarom gebruikte hij zijn kennis van de kosmogonische mysteries van de piramide om daarop de kosmogonie van *Genesis* met haar symbolen en gliefen te baseren. Deze was voor het volk begrijpelijker dan de diepzinnige waarheden die in de heiligdommen aan ontwikkelde mensen werden onderwezen. Hij bedacht alleen het uiterlijke kleed, maar voegde er geen jota aan toe; hierin volgde hij slechts het voorbeeld van oudere volkeren en ingewijden.

Toen hij de grootse waarheden die zijn hiërofant aan hem had geopenbaard, in ingenieuze beeldspraak hulde, deed hij dat om aan de behoeften van de Israëlieten te voldoen. Dat koppige volk wilde geen God aanvaarden tenzij Hij even antropomorf was als die van de Olympus. Maar Mozes kon niet voorzien dat juist het kaf van het koren van wijsheid – dat in hem groeide en zich ontwikkelde toen hij op de berg Sinaï contact had met zijn eigen persoonlijke god (zijn goddelijk zelf) – door heel geleerde staatslieden zou worden verdedigd. Hij begreep dat het heel gevaarlijk is om zulke waarheden aan zelfzuchtige mensen mee te delen, want hij begreep de mythe van Prometheus en herinnerde zich het verleden. Daarom versluisde hij ze tegen de ontheiligende blik van het volk, en verkondigde hij ze allegorisch. En dit is de reden waarom zijn biograaf over hem zegt, dat toen Mozes van de berg Sinaï afdaalde,

---

¹ *Phaedrus*, 246de, 248cd.

² *Timaeus*, 42ev.

hij niet wist dat zijn gezicht glansde . . . en hij bedekte het met een doek.¹

En dus ‘legde hij een sluier’ over het gezicht van zijn *Pentateuch*; en wel zodanig dat, volgens de orthodoxe chronologie, pas 3376 jaar na die gebeurtenis mensen de overtuiging beginnen te krijgen dat het ‘in feite een sluier’ is. Het is niet het gezicht van God of zelfs van een Jehovah die erdoorheen schijnt; niet eens het gezicht van Mozes, maar in feite de gezichten van de latere rabbi’s.

Geen wonder dat Clemens in de *Stromateis* schreef:

De raadsels van de Egyptenaren zijn dus, wat hun geheimhouding betreft, vergelijkbaar met die van de Hebreeën.²

---

¹ *Exodus* 34:29, 33.

² *Stromateis*, 5:7.

7 Oude wijn in nieuwe zakken

[‘Old wine in new bottles’, *SD* 3:76-81; *CW* 14:70-6]

Het is heel waarschijnlijk dat de protestanten in de tijd van de reformatie niets wisten over de ware oorsprong van het christendom, of – explicieter en correcter gezegd – de oorsprong van de rooms-katholieke kerk. Het is evenmin waarschijnlijk dat de Griekse kerk er veel over wist, omdat de scheiding tussen die twee plaatsvond in een tijd waarin de rooms-katholieke kerk, in de strijd om de politieke macht, zich koste wat kost wilde verzekeren van de medewerking van de hoogontwikkelde, de ambitieuze en invloedrijke heidenen, terwijl deze bereid waren de uiterlijke vorm van het nieuwe geloof aan te nemen, op voorwaarde dat ze zelf hun macht behielden.

Het is niet nodig om de details van die strijd, die ieder ontwikkeld mens goed kent, hier te herhalen. Het staat vast dat de hoogontwikkelde gnostici en hun leiders – mensen zoals Saturninus, een onverzettelijke asceet, zoals Marcion, Valentinus, Basilides, Menander en Cerinthus – door de (nu) rooms-katholieke kerk niet werden gestigmatiseerd omdat ze ketters waren, noch omdat hun leringen en praktijken ‘ob turpitudinem portentosam nimium et horribilem’¹ werkelijk ‘monsterlijke, weezinwekkende gruwelen’ waren, zoals Baronius zegt over die van Carpocrates, maar eenvoudig omdat ze te veel van de feiten en waarheid wisten. Zoals Kenneth R.H. Mackenzie terecht opmerkt:

Ze werden door de latere rooms-katholieke kerk gestigmatiseerd omdat ze in conflict kwamen met de kerk van het christendom die volgens de bisschoppen van Rome zuiverder was, maar waarvan de oorspronkelijke vorm voortbestaat in de Grieks-orthodoxe kerk die haar stichter trouw navolgt.²

De schrijfster wil geen ongegronde beweringen doen, en dus is het volgens haar het beste om deze conclusie te bewijzen door meer dan één persoonlijke en triomfantelijke bekentenis van een fervent rooms-katholiek schrijver, aan wie het Vaticaan kennelijk een delicate taak

---

¹ Letterlijke vertaling: op grond van hun monsterlijke en afschuwelijke verdorvenheid (laagheid).

² *The Royal Masonic Cyclopaedia*, 1877, zie onder ‘gnosticism’, blz. 256.

had toevertrouwd. Markies De Mirville doet wanhopige pogingen om in het belang van de katholieke kerk bepaalde opmerkelijke ontdekkingen in de archeologie en de paleografie te verklaren, hoewel hij de kerk handig buiten de discussie en verdediging houdt. Dit blijkt onmiskenbaar uit de lijvige boeken die hij tussen 1851 en 1868 aan de Franse Académie had gericht.

Onder het voorwendsel de aandacht van de materialistische ‘onsterfelijken’ te vestigen op de ‘epidemie van het spiritisme’, de invasie in Europa en Amerika van een enorme menigte satanische machten, probeert hij het bestaan daarvan te bewijzen door de volledige genealogieën en de theogonie van de christelijke en heidense godheden te geven, en deze met elkaar te vergelijken. Alle verbazingwekkende gelijkenissen en overeenkomsten zijn slechts ‘bedrieglijk en oppervlakkig’, zo verzekert hij de lezer. Christelijke symbolen, en zelfs figuren, Christus, de Maagd, engelen en heiligen, zo vertelt hij hem, werden allemaal eeuwen tevoren verpersoonlijkt door de duivels uit de hel, om door hun goddeloze kopieën de eeuwige waarheid in diskrediet te brengen. Door hun kennis van de toekomst anticipeerden de duivels op gebeurtenissen, omdat ze ‘de geheimen van de engelen hadden ontdekt’. Heidense godheden, alle zonnegoden, soters (verlossers) genaamd, geboren uit onbevleete moeders en die een gewelddadige dood stierven, waren slechts ferouers¹ – zoals ze door de zoroastriërs werden genoemd – de door demonen op voorhand gemaakte kopieën (copies anticipées) van de toekomstige Messias.

---

¹In *Dictionnaire mythologique universel* (1846) van Eduard Adolf Jacobi, blz. 184, wordt het woord ‘fervers’ (ferouer) op de volgende manier uitgelegd: De ferouer is de oervorm van elk wezen (of het nu een mens of een dier is) en die blijft na de dood bestaan. Het is de nous van de Grieken, daarom goddelijk en onsterfelijk, en kan dus moeilijk de duivel of de satanische kopie zijn zoals De Mirville haar wil afschilderen. Foucher weerspreekt dit volledig (*Mémoires de l’Académie royale des inscriptions et belles-lettres*, deel 39, 1777, blz. 748). De ferouer was nooit het ‘beginsel van zintuiglijke indrukken’, maar verwees altijd naar het meest goddelijke en zuivere deel van het menselijk ego – het spirituele beginsel (R.G. des Mousseaux, *Les médiateurs et les moyens de la magie*, 1863, blz. 344 noot). Anquetil-Duperron zegt dat de ferouer het zuiverste deel van de menselijke ziel is (*Mémoires de l’Académie royale des inscriptions et belles-lettres*, deel 37, 1774, blz. 622). De Perzische dev is de antithese van de ferouer, want de dev is door Zarathoestra getransformeerd tot de genius van het kwaad (vandaar de duivel van de christenen). Maar die dev is slechts eindig. Hij heeft onrechtmatig bezit genomen van de ziel van de mens, en daarom zal hij deze op de grote dag van vergelding moeten verlaten. De dev neemt bezit van de ziel van

Het gevaar dat zulke kopieën zouden worden herkend was de laatste tijd gevaarlijk groot geworden. Het hing sinds de tijd van Voltaire, Dupuis, en andere vergelijkbare schrijvers als een zwaard van Damocles dreigend boven de kerk. De ontdekkingen van de egyptologen, de vondst van Assyrische en Babylonische pre-mozaische inscripties vergelijkbaar met de legende van Mozes¹, en vooral de vele rationalistische werken die in Engeland zijn gepubliceerd, zoals *Supernatural Religion*, maakten herkenning onvermijdelijk. Daarom traden protestantse en rooms-katholieke schrijvers naar voren die de opdracht hadden gekregen om het onverklaarbare te verklaren; om het feit van de goddelijke openbaring te laten rijmen met het mysterie dat de goddelijke personages, rituelen, dogma's en symbolen van het christendom zo vaak identiek waren met die van de verschillende grote heidense religies.

Eerstgenoemden – de protestantse verdedigers – probeerden het te verklaren op grond van ‘profetische voorboden van denkbeelden’; de rooms-katholieken, zoals De Mirville, door een dubbele reeks engelen en goden te bedenken, de ene goddelijk en waar, de andere de ‘oudere kopieën van de originelen’, het resultaat van een sluw plagiaat door de Boze. De protestantse list is een oude, die van de rooms-katholieken is zo oud dat ze vergeten en zo goed als nieuw is. Dr. Lundy's *Monumental Christianity* en *A Miracle in Stone*² zijn pogingen die tot de eerste categorie behoren. De Mirville's *Des esprits* tot de tweede. In India en China zorgen dit soort pogingen van de Schotse en andere zendelin-

---

de overledene gedurende drie dagen, wanneer de ziel ronddooft op de plek waar ze met geweld van haar lichaam werd gescheiden; de ferouer stijgt op naar het gebied van het eeuwige licht.

Het was een ongelukkige gedachte dat de edele markies De Mirville de ferouer beschouwde als een ‘satanische kopie’ van een *goddelijk* origineel. Door alle goden van de heidenen – Apollo, Osiris, Brahmā, Ormazd, Bel, enz., de ‘ferouers van Christus en van de belangrijkste engelen’ te noemen, toont hij alleen maar aan dat de God en de engelen die hij wil vereren lager staan dan de heidense goden, zoals de mens lager staat dan zijn ziel en geest; de ferouer is namelijk het onsterfelijke deel van het sterfelijke wezen, de oervorm ervan die na de dood blijft bestaan. Misschien is de arme schrijver onbewust profetisch; en zijn Apollo, Brahmā, Ormazd, Osiris, enz., voorbestemd om te blijven bestaan en om – als eeuwige kosmische waarheden – de plaats in te nemen van de vergankelijke verzinsels over de God, Christus, en engelen van de rooms-katholieke kerk!

¹Vgl. George Smith, *Ancient History from the Monuments, The History of Babylonia*, red. Eerw. A.H. Sayce, 1877, en andere boeken.

²Joseph A. Seiss, *A Miracle in Stone, or the Great Pyramid*, 1877.

gen ervoor dat ze worden uitgelachen, en dit kan geen kwaad; het plan van de jezuïeten is serieuzer. De boeken van De Mirville¹ zijn dus erg belangrijk, omdat ze voortkomen uit een bron die onmiskenbaar de grootste kennis van deze tijd tot haar beschikking heeft, en dit in combinatie met alle geslepenheid en spitsvondigheid die de zonen van Loyola kunnen inzetten. Markies De Mirville werd duidelijk geholpen door de scherpste denkers in dienst van Rome.

Hij begint niet alleen met de rechtvaardiging van elke aantijging en beschuldiging die tegen de rooms-katholieke kerk wordt ingebracht met betrekking tot de oorspronkelijkheid van haar dogma's, maar hij schept er ogenschijnlijk ook genoeg in om op zulke beschuldigingen vooruit te lopen; hij wijst er namelijk op dat elk dogma van het christendom in oude heidense rituelen voorkomt. Het hele pantheon van heidense godheden laat hij de revue passeren, en hij laat zien dat elk daarvan enige gelijkenis vertoont met de personen van de drie-eenheid en Maria. Er is praktisch geen mysterie, dogma, of ritueel in de rooms-katholieke kerk waarvan de schrijver niet heeft aangetoond dat deze is 'geparodieerd door de curvati' – de 'krommen', de duivels. Dat dit alles wordt toegegeven en toegelicht, had de kenners van de symboliek het zwijgen moeten opleggen. En dat zou ook zijn gebeurd als er geen materialistische critici waren die zo'n almacht van de duivel in deze wereld verwerpen. Want al erkent Rome de overeenkomsten, ze beweert ook onderscheid te kunnen maken tussen de ware en de valse avatāra, de echte en de onechte God, tussen het origineel en de kopie – ook al is de kopie duizenden jaren ouder dan het origineel.

De schrijver zegt vervolgens dat wanneer de missionarissen proberen een afgodendienaar te bekeren, ze steevast als antwoord krijgen:

We hadden eerder een gekruisigde dan u . . . wat heeft u ons te bieden?² Nogmaals, wat bereiken we ermee als we de mysterieuze kant van deze kopie ontkennen, onder het voorwendsel dat volgens Weber alle huidige *Purāṇa*'s omwerkingen zijn van de oudere *Purāṇa*'s, want we zien hier in dezelfde categorie van 'gekruisigden' een duidelijk oudere versie die niemand ooit zal durven betwisten.³

¹J.E. de Mirville, *Des esprits et de leurs manifestations diverses*, zes delen.

²Dit is zowel bizar als ongefundeerd. Welke hindoe of boeddhist zou spreken over zijn 'gekruisigde'?

³De Mirville, *Op.cit.*, 1863, deel 4, blz. 237-8.

En de schrijver noemt als voorbeelden Boeddha, Krishna, Apollo, enz. Nadat hij dit alles heeft toegegeven, ontloopt hij de moeilijkheid op deze manier:

De kerkvaders die hun geestelijke bezit onder al dat soort schaapskieren herkenden . . . kennen door middel van het evangelie . . . alle listen van de valse geesten van licht; de kerkvaders, die nadachten over de onbetwistbare woorden ‘wie vóór mij kwamen waren allemaal dieven en rovers’ (*Johannes* 10:8), aarzelden niet om de werking van een occulte kracht te herkennen, de algemene en bovenmenselijke leiding die aan het vooraf beraamde bedrog werd gegeven, de universele kenmerken en achtergrond van al deze valse goden van de volkeren; ‘omnes dii gentium daemona (elilim)’. (*Psalmen* 96:5.)¹

Zo’n gedachtegang maakt alles eenvoudig. Er is geen enkele duidelijke gelijkenis, geen enkele volledig bewezen overeenstemming, die niet op die manier kan worden ontkracht. De hierboven aangehaalde wrede, egoïstische, zelfverheerlijkende woorden, die Johannes in de mond legt van Hem die de verpersoonlijking van zachtmoedigheid en naastenliefde was, kan Jezus nooit hebben uitgesproken. De occultisten verwerpen de beschuldiging verontwaardigd en zijn bereid de mens tegen de God te verdedigen, door aan te tonen waar de woorden vandaan komen die de schrijver van het vierde evangelie geplagieerd heeft. Ze zijn letterlijk ontleend aan de ‘profetieën’ in het boek *Henoch*. In zijn inleiding tot de vertaling van aartsbisschop Laurence van het boek *Henoch* merkt de schrijver van *The Evolution of Christianity*, Charles Gill, op:

. . . de parabel van de schapen, die door de goede Herder worden beschermd tegen huurlingen en woeste wolven, is door de vierde evangelist duidelijk ontleend aan *Henoch*, 89, waarin de schrijver zegt dat de herders de schapen doodden en vernietigden vóór de komst van hun Heer, en onthult zo de ware betekenis van die tot nu toe mysterieuze passage in de gelijkenis van Johannes – ‘Wie vóór mij kwamen waren allemaal dieven en rovers’ – een uitspraak waarin we nu een duidelijke verwijzing naar de allegorische herders van *Henoch* zien.²

Dat is heel ‘duidelijk’, maar impliceert ook iets anders. Als Jezus dit namelijk zo zou hebben gezegd, dan moet hij het boek *Henoch* hebben

¹J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 250.

²*The Book of Enoch*, vert. R. Laurence, 1883, blz. xlviiii.

gelezen – een puur kabbalistisch, occult werk, en dus de waarde hebben erkend van een verhandeling die nu door zijn kerken apocrief wordt genoemd. Bovendien moet hij hebben geweten dat deze woorden tot het oudste inwijdingsritueel behoren.¹ En als hij het niet had gelezen, en de zin toebehoort aan Johannes, of aan wie dan ook het vierde evangelie heeft geschreven, welk vertrouwen kan dan worden gesteld in de authenticiteit van andere uitspraken en gelijkenissen die aan de christelijke verlosser worden toegeschreven?

De door De Mirville gegeven verklaring is dus ongelukkig gekozen. Elk ander bewijs dat door de kerk wordt aangevoerd om het helse karakter van de ante- en anti-christelijke kopiïsten aan te tonen, kan even gemakkelijk worden ontzenuwd. Dit is misschien ongelukkig, maar is niettemin een feit – magna est veritas et prevalebit².

Het bovenstaande is het antwoord van de occultisten aan de twee partijen die hen onophoudelijk beschuldigen, de ene van ‘bijgeloof’ en de andere van ‘tovenarij’. Onze christelijke broeders – die ons bekritisseren vanwege de geheimhouding die aan oosterse chela’s wordt opgelegd, door er steevast aan toe te voegen dat hun ‘Boek van God’ ‘een open boek’ is voor iedereen ‘om te lezen, te begrijpen en verlost te worden’ – willen we vragen om wat we hierboven hebben gezegd te bestuderen, en als ze dat kunnen te weerleggen. Er zijn in onze tijd maar weinig mensen die nog bereid zijn hun lezers te verzekeren dat de *Bijbel*

door God is geschreven, verlossing als doel heeft, en waarheid bevat zonder enige dwaling.

---

¹ Vraag: Wie klopt er aan de deur?

Antwoord: De goede koeherder.

V.: Wie gingen u voor?

A.: De drie rovers.

V.: Wie volgen u?

A.: De drie moordenaars, enz.’

Dit gesprek vond plaats tussen de priester-inwijders en de kandidaten voor inwijding tijdens de mysteriën die in de oudste heiligdommen van de Himālaya werden opgevoerd. De ceremonie wordt tot op de dag van vandaag nog steeds uitgevoerd in een van de oudste tempels op een afgelegen plek in Nepal. Haar oorsprong ligt in de mysteriën van de eerste Krishṇa, ze werd doorgegeven aan de eerste tīrthakara en ten slotte aan de Boeddha, en wordt het Kurukshetra-ritueel genoemd, dat wordt uitgevoerd ter herinnering aan de grote strijd en dood van die goddelijke adept. Ze is geen vrijmetselarij, maar een inwijding in de occulte leringen van die held – puur occultisme.

² Vertaling: de waarheid is groot en zal zegevieren.

Als deze vraag nu aan Locke kon worden gesteld, zou hij misschien niet willen herhalen dat de *Bijbel*

geheel zuiver, geheel oprecht is, en niets te veel en niets te weinig bevat.

Als men niet wil dat de *Bijbel* precies het tegenovergestelde van dit alles blijkt te zijn, dan heeft die *Bijbel* grote behoefte aan een interpretatie gebaseerd op de leringen van het Oosten, die daar in geheime boeken zijn te vinden; en nu de vertaling door aartsbisschop Laurence van het boek *Henoch* is verschenen kan men evenmin met een gerust hart Cowper citeren en ons verzekeren dat de *Bijbel*

. . . licht schenkt aan elk tijdperk,
licht schenkt, maar niets daarvan leent . . .¹

want hij leent wel, en dat op grote schaal; vooral volgens degenen die, onbekend met de symbolische betekenis ervan en met de universaliteit van de waarheden die eraan ten grondslag liggen en erin verborgen zijn, alleen naar de letter ervan kunnen oordelen. De *Bijbel* is een indrukwekkend boek, een meesterwerk samengesteld uit ingenieuze verhalen die grote waarheden bevatten, maar die alleen worden onthuld aan hen die, evenals de ingewijden, een sleutel hebben tot de innerlijke betekenis ervan. Verhalen die in moraliteit en levenslessen verheven zijn, maar niettemin verhalen en allegorieën. De oudere joodse gedeelten van de *Bijbel* bevatten een hele reeks verzonnen personages, en in de later toegevoegde delen staan duistere uitspraken en gelijkenissen die behoorlijk misleidend zijn voor iedereen die de esoterie ervan niet kent. Als men de *Pentateuch* exoterisch leest, vindt men daarin louter astrolatrie en sabaeïsme, maar als ze esoterisch wordt gelezen ontdekt men verbazingwekkend veel oude wijsheid en astronomie.

---

¹ Uit het gedicht van William Cowper: 'The Light and Glory of the World'.

8 Het boek *Henoch*, de oorsprong en de basis van het christendom

[‘The book of Enoch, the origin and the foundation of christianity’,
SD 3:82-90; *CW* 14:76-86]

Terwijl de joden, of beter gezegd hun synagogen, veel belang hechtten aan de merkabah, verwierpen ze het boek *Henoch*, omdat het niet vanaf het begin in de Hebreeuwse canon was opgenomen óf omdat het, zoals Tertullianus dacht,

door de joden werd afgewezen, evenals elk ander geschrift dat over Christus spreekt.¹

Maar geen van deze redenen was de echte. Het Synedrion wilde er niets mee te maken hebben, eenvoudig omdat het meer een magisch dan een puur kabbalistisch boek is. De huidige theologen van de rooms-katholieke en de protestantse kerken beschouwen het als een apocrief werk. Niettemin staat het Nieuwe Testament, vooral de *Handelingen* en de *Brieven*, vol met denkbeelden en leringen die nu door de onfeilbare rooms-katholieke en andere kerken zijn goedgekeurd en als dogma’s zijn vastgelegd. Er staan zelfs hele zinnen in die letterlijk zijn overgenomen van Henoeh, of de ‘pseudo-Henoeh’, die onder die naam in het Aramees of Syro-Chaldeeuws schreef, zoals door bisschop Laurence, de vertaler van de Ethiopische tekst, wordt gezegd.

Het plagiaat is zo in het oog springend dat de schrijver van *The Evolution of Christianity*, die de vertaling van bisschop Laurence redigeerde, zich genoodzaakt zag in zijn inleiding enkele opmerkingen te maken die tot nadenken stemmen. Uit het boek zelf blijkt dat het vóór de christelijke periode is geschreven (of dit nu twee of twintig eeuwen eerder is, maakt niet uit).² Zoals door de redacteur terecht wordt gezegd, is de tweede parabel (hfst. 45-55):

---

¹ *The Book of Enoch*, vert. R. Laurence, 1883, inleiding, blz. v.

² Toen Bruce in Abessinië enkele exemplaren van het boek *Henoch* in het Ethiopisch ontdekte, was het in Europa al duizend jaar onbekend; het werd in 1821 door aartsbisschop Laurence vertaald, op basis van de tekst in de Bodleian Library in Oxford.

óf de geïnspireerde voorspelling van een grote Hebreeuwse profeet, die met wonderbaarlijke nauwkeurigheid de toekomstige leer van Jezus van Nazareth voorzag, óf het Semitische verhaal waaraan laatstgenoemde zijn opvattingen ontleende over de wederkomst van de triomferende Mensenzoon, die op de rechterstoel zal zitten te midden van zich verheugende heiligen en bevende zondaars, die eeuwig geluk of eeuwig vuur te wachten staat. En of deze hemelse visioenen nu als menselijk of goddelijk worden opgevat, ze hebben bijna tweeduizend jaar lang zo'n enorme invloed op het lot van de mensheid uitgeoefend, dat het onderzoek naar het verband tussen het boek *Enoch* en de openbaring, of de evolutie, van het christendom, niet langer kan worden uitgesteld door degenen die oprecht en onpartijdig naar religieuze waarheid streven.¹

Het boek *Enoch*

vermeldt ook de bovennatuurlijke macht over de elementen door de invloed van individuele engelen die heersen over de wind, de zee, hagel, vorst, dauw, bliksemflitsen en weergalmende donderslagen. De namen van de belangrijkste gevallen engelen worden ook gegeven, onder wie we enkele van de onzichtbare krachten herkennen die worden genoemd in de [magische] spreuken die op de terracotta schalen met Hebreeuws-Chaldeeuwse bezweringen zijn gegrift.²

We vinden op deze schalen ook het woord 'hallelujah', waaruit blijkt dat:

een woord dat de oude Syro-Chaldeeën voor bezweringen gebruikten nu, door de veranderlijkheid van de taal, het jargon van heden-daagse 'revivalisten' is geworden.³

De redacteur zet vervolgens 57 verzen uit verschillende delen van de evangeliën en *Handelingen* naast vergelijkbare passages uit het boek *Enoch*, en zegt:

De aandacht van theologen richt zich vooral op de passage in de *Brief van Judas*, omdat de schrijver de profeet met name noemt. Maar de vele punten van overeenkomst van taal en denkbeelden bij *Enoch* en de schrijvers van het Nieuwe Testament – zoals blijkt uit de vergelijkbare passages die we hebben verzameld – geven

¹ *The Book of Enoch*, vert. R. Laurence, 1883, blz. xx.

² *Op.cit.*, blz. xx-xxi.

³ *Op.cit.*, blz. xiv, voetnoot.

duidelijk aan dat het werk van de Semitische Milton de onuitputtelijke bron was waaraan evangelisten en apostelen, of zij die in hun naam schreven, hun opvattingen hadden ontleend over de opstanding, het oordeel, de onsterfelijkheid, de verdoemenis en over de universele heerschappij van rechtvaardigheid onder het eeuwige gezag van de Mensenzoon. Dit evangelische plagiaat vindt zijn hoogtepunt in de *Openbaring van Johannes*, die de visioenen van Henoeh aan het christendom aanpast, met wijzigingen waarin we de verheven eenvoud missen van de grote meester van de apocalyptische voorspellingen, die profeteerde in naam van de antediluviale aartsvader.¹

Om de waarheid recht te doen had men op zijn minst de hypothese naar voren moeten brengen dat het boek *Henoeh* in zijn huidige vorm eenvoudig een bewerking is – met talrijke vóór- en na-christelijke toevoegingen en inlassingen – van veel oudere teksten. Recent onderzoek ging zelfs zover dat het erop wees dat Henoeh in hoofdstuk 71 dag en nacht in achttien delen verdeelt, en dat de langste dag van het jaar weer uit twaalf van deze achttien delen bestaat, terwijl een dag van zestien uur in Palestina niet voorkomt. De vertaler, aartsbisschop Laurence, merkt daarom op:

het gebied waar de schrijver woonde moet niet zuidelijker hebben gelegen dan 45° NB, waar de langste dag 15,5 uur is, en misschien niet noordelijker dan 49°, waar de langste dag precies 16 uur is. Daarom moet het land waar hij schreef minstens zo ver naar het noorden hebben gelegen als de noordelijke streken rond de Kaspische Zee en de Zwarte Zee . . . de schrijver van het boek *Henoeh* behoorde misschien tot een van de stammen die Salmanasser wegvoerde en bracht naar ‘Chalach en naar Gozan aan de rivier de Chabor, en de steden van Medië’.²

Verderop erkent hij:

Men kan niet zeggen dat inwendig bewijs de superioriteit van het Oude Testament boven het boek *Henoeh* aantoonde. . . . Het boek *Henoeh* leert de pre-existentie van de Mensenzoon, de Uitverkorene, de Messias, die ‘vanaf het begin in het geheim’³ heeft bestaan en ‘wiens naam werd aangeropen in tegenwoordigheid van de Heer

¹ *Op.cit.*, blz. xxxiv-xxxv.

² *Op.cit.*, blz. xiii. Vgl. 2 *Koningen* 18:11.

³ Het zevende beginsel, de eerste emanatie.

van de geesten, vóór de zon en de tekens werden geschapen'. De schrijver verwijst ook naar de 'andere macht die op die dag op aarde boven het water was' – een duidelijke verwijzing naar de taal van *Genesis* 1:2.¹ [Wij zeggen dat deze omschrijving ook van toepassing is op de Nārāyaṇa van de hindoes – hij die 'over de wateren beweegt'.] We hebben dus de Heer van de geesten, de Uitverkorene, en een derde macht, die schijnbaar een voorbode zijn van de drie-eenheid [en ook van de trimūrti]; maar hoewel Henochs ideële Messias ongetwijfeld een belangrijke invloed uitoefende op de oorspronkelijke opvattingen over de goddelijkheid van de Mensenzoon, kunnen we zijn duistere verwijzing naar een andere 'macht' niet identificeren met het trinitarisme van de school van Alexandrië; meer in het bijzonder omdat er in de visioenen van Henoch veel 'engelen van de macht' voorkomen.²

Een occultist zou het niet moeilijk vinden om de genoemde 'macht' te identificeren. De redacteur besluit zijn opmerkelijke beschouwingen als volgt:

Tot dusver hebben we gezien dat het boek *Henoch* vóór het christelijke tijdperk werd gepubliceerd door een grote onbekende figuur van Semitische (?) afkomst, die zich in een tijdperk na de profeten geïnspireerd voelde en de naam van een antediluviale aartsvader³ aannam om zijn bevlogen voorspelling van het messiaanse koninkrijk te bekrachtigen. En aangezien veel van de inhoud van zijn verbazingwekkende boek in het Nieuwe Testament is opgenomen, volgt daaruit dat de schrijver óf een geïnspireerde profeet was die de leringen van het christendom voorspelde, óf een dromerige fantast wiens illusies door de evangelisten en apostelen als openbaring werden aanvaard – twee mogelijke conclusies met betrekking tot de goddelijke of menselijke oorsprong van het christendom.⁴

Het resultaat van dit alles is, in de woorden van dezelfde redacteur:

de ontdekking dat het woordgebruik en de denkbeelden van de zogenaamde openbaring worden gevonden in een reeds bestaand werk dat door de evangelisten en apostelen als geïnspireerd werd

---

¹ *The Book of Enoch*, vert. R. Laurence, 1883, blz. xxxvii en xl.

² *Op.cit.*, blz. xl-xli.

³ Die het 'zonne-' of manvantarische jaar symboliseerde.

⁴ *Op.cit.*, blz. xli-xlii.

beschouwd, maar door de huidige theologen tot de apocriefe werken wordt gerekend.¹

Dit verklaart ook de onwil van de eerwaarde bibliothecarissen van de Bodleian Library om de Ethiopische tekst van het boek *Henoch* te publiceren.

De voorspellingen van het boek *Henoch* zijn inderdaad profetisch, maar ze waren bedoeld voor, en betreffen de verslagen van, vijf van de zeven rassen – terwijl alles met betrekking tot de laatste twee wordt geheimgehouden. De opmerking van de redacteur van de Engelse vertaling, dat

hoofdstuk 92 een reeks voorspellingen geeft die zich uitstrekken van de tijd van Henoch zelf tot ongeveer duizend jaar na onze huidige generatie . . .²

is dus onjuist. De voorspellingen strekken zich uit tot het einde van ons huidige ras, en dat duurt niet nog maar ‘duizend jaar’. Het is waar:

In het stelsel dat de [christelijke] chronologie gebruikt staat een dag [soms] voor honderd en een week voor zevenhonderd jaar.³

Dit is een willekeurig en fantasierijk stelsel dat door christenen is aangenomen om de bijbelse chronologie in overeenstemming te brengen met feiten of theorieën, maar geeft niet de oorspronkelijke gedachte weer. De ‘dagen’ staan voor de onbepaalde perioden van de vertakkingen, en de ‘weken’ voor de onderrassen, terwijl naar de wortelrassen wordt verwezen met een uitdrukking die in de Engelse vertaling zelfs niet voorkomt. Bovendien is de zin onderaan bladzijde 150:

Daarna, in de vierde week, . . . zullen de visioenen van de heiligen en de rechtvaardigen worden gezien, de opeenvolging van generatie na generatie zal plaatsvinden,⁴

nogal fout. In het origineel staat: ‘de opeenvolging van generatie na generatie had plaatsgevonden’, enz.; dat wil zeggen nadat in het derde wortelras het eerste, op werkelijk menselijke wijze voortgeplante, mensenras was ontstaan; een wijziging die de betekenis volledig verandert.

¹ *Op.cit.*, blz. xlviii.

² *Op.cit.*, blz. xxiii.

³ *Op.cit.*, blz. xxiii.

⁴ *Op.cit.*, 92:9, blz. 150-1.

Alles wat in de vertaling wordt gezegd – en waarschijnlijk ook in de Ethiopische tekst, want met de kopieën is zwaar geknoeid – over dingen die in de toekomst zouden gebeuren, staat dus, zo wordt ons verteld, in de oorspronkelijke Chaldeeuwse manuscripten in de verleden tijd, en is geen profetie, maar een verhaal over wat al is gebeurd. Wanneer Henoch begint ‘uit een boek te spreken’,¹ leest hij het verslag van een groot ziener, en de profetieën zijn niet van hemzelf, maar van de ziener. Henoch of Enoichion betekent ‘innerlijk oog’ of ziener. Elke profeet en adept kan dus ‘Enoichion’ worden genoemd, zonder een pseudo-Henoch te worden. Maar hier wordt de ziener die het huidige boek *Henoch* heeft samengesteld duidelijk beschreven als iemand die voorleest uit een boek:

Ik ben geboren als de zevende in de eerste week [de zevende tak, of de zevende vertakking, van het eerste onderras nadat de fysieke voortplanting was begonnen, namelijk in het derde wortelras] . . . Maar na mij, in de tweede week [tweede onderras], zal grote verdorvenheid ontstaan [beter gezegd: is ontstaan] . . . In die week zal het einde van het eerste plaatsvinden, waarin de mensheid veilig zal zijn. Maar wanneer het eerste is voltooid, zal de ongerechtigheid toenemen . . .²

Zoals het vertaald is heeft het geen betekenis. Zoals het in de esoterische tekst staat, betekent het eenvoudig dat er aan het eerste wortelras een einde komt tijdens het tweede onderras van het derde wortelras, de periode waarin de mensheid veilig zal zijn; dit alles verwijst helemaal niet naar de bijbelse zondvloed. Vers 10 spreekt over de zesde week [het zesde onderras van het derde wortelras] wanneer

allen verduisterd zullen worden, ieders hart de wijsheid zal vergeten [de goddelijke kennis zal uitsterven], en in die periode zal een mens opstaan.

Deze ‘mens’ wordt door de tekstuitleggers, om een aantal mysterieuze persoonlijke redenen, opgevat als Nebukadnezar; in werkelijkheid is hij de eerste hiërofant van het zuiver menselijke ras (na de allegorische val in de voortplanting) die is uitgekozen om de uitstervende wijsheid van de deva’s (engelen of elohim) in stand te houden. Hij is de eerste ‘Mensenzoon’ – de mysterieuze benaming die aan het einde van

¹ *The Book of Enoch*, vert. R. Laurence, 1883, 92:4, blz. 150.

² *Op.cit.*, 92:4-7, blz. 150.

het derde wortelras werd gegeven aan de goddelijke ingewijden van de eerste menselijke school van de mānushi's (mensen). Hij wordt ook de 'Verlosser' genoemd, want hij was het die, samen met de andere hiërofant, de uitverkorenen en de volmaakten van de geologische vuurzee hebben gered, terwijl ze degenen die in hun seksuele genotzucht de oorspronkelijke wijsheid waren vergeten lieten omkomen tijdens de afsluitende ramp¹.

En tijdens de voltooiing [van de 'zesde week', of het zesde onderras] zal hij het huis van de macht [de helft van de aardbol of het toen bewoonde continent] door middel van vuur vernietigen, en het ras van de uitverkoren wortel zal worden verspreid.²

Het bovenstaande heeft betrekking op de uitverkoren ingewijden, en gaat helemaal niet over de joden, die het uitverkoren volk zouden zijn, of over de Babylonische ballingschap, zoals christelijke theologen het interpreteren. Gezien het feit dat Henoeh, of degene die zijn woorden heeft vereeuwigd, spreekt over de uitvoering van het 'besluit betreffende de zondaren' in verschillende weken,³ en zegt dat tijdens deze vierde periode (het vierde ras) 'elk werk van de goddelozen van de hele aarde zal verdwijnen', dan kan het toch moeilijk betrekking hebben op de ene op zichzelf staande zondvloed van de *Bijbel*, laat staan de ballingschap.

Omdat het boek *Henoeh* de vijf rassen van het manvantara bespreekt, met enkele toespelingen op de laatste twee, bevat het dus geen 'bijbelse profetieën', maar eenvoudig de feiten die aan de geheime boeken van het Oosten zijn ontleend. De redacteur bekent bovendien:

De zes verzen [in hoofdstuk 92], namelijk het 13de, 14de, 15de, 16de, 17de en 18de, stonden oorspronkelijk tussen het 14de en 15de vers van hoofdstuk 19, waar ze in de manuscripten zijn te vinden.⁴

Door deze willekeurige verplaatsing heeft hij de verwarring nog

---

¹ Aan het einde van elk wortelras vindt er een ramp plaats, beurtelings door vuur of water. Onmiddellijk na de 'val in de voortplanting' werd het uitschot van het derde wortelras – degenen die tot genotzucht vervielen door de leer van de goddelijke leraren ontrouw te worden – vernietigd, waarna het vierde wortelras ontstond, aan het einde waarvan de laatste zondvloed plaatsvond. (Zie de 'zonen van God', genoemd in *Isis ontsluiterd*, 1:731-4.)

² *Op.cit.*, 92:11, blz. 151.

³ *Op.cit.*, 92:7, 11, 13, 15.

⁴ *Op.cit.*, blz. 152vn.

groter gemaakt. Toch heeft hij helemaal gelijk als hij zegt dat de leringen van de evangeliën, en zelfs van het Oude Testament, in hun geheel uit het boek *Henoch* zijn overgenomen, want dit is zo duidelijk als de zon aan de hemel. De hele *Pentateuch* werd aangepast om te passen bij de gegeven feiten, en dit verklaart waarom de Hebreëen weigerden het boek in hun canon op te nemen, zoals de christenen vervolgens geweigerd hebben het onder hun canonieke boeken te rangschikken.

Het feit dat de apostel Judas en veel christelijke kerkvaders ernaar verwezen als een openbaring en een heilig boek, is een uitstekend bewijs dat de vroege christenen het hebben erkend; de geleerdsten onder hen – bijvoorbeeld Clemens van Alexandrië – zagen het christendom en zijn leringen in een heel ander licht dan hun huidige opvolgers, en beschouwden Christus vanuit een gezichtspunt dat alleen occultisten kunnen begrijpen. De vroege nazarenen en chrēstenen, zoals Justinus de Martelaar ze noemt, waren de volgelingen van Jezus, van de ware chrēstos en christos van inwijding; terwijl de huidige christenen, vooral die van het Westen, papisten, Grieken, calvinisten of lutheranen kunnen zijn, maar nauwelijks christenen kunnen worden genoemd, d.w.z. de volgelingen van Jezus, de christus.

Het boek *Henoch* is dus volledig symbolisch. Het heeft betrekking op de geschiedenis van de mensenrassen en op hun vroege verband met de theogonie, waarbij de symbolen verweven zijn met sterrenkundige en kosmische mysteries. Eén hoofdstuk ontbreekt echter in de verslagen van Henoch (zowel in het manuscript in Parijs als dat in de Bodleian Library), namelijk hoofdstuk 58, in afdeling 10 van het Parijse manuscript; dit kon niet worden gereconstrueerd en moest daarom verdwijnen, want er waren alleen misvormde fragmenten van over.

De droom in hoofdstuk 84 over de koeien, de zwarte, rode en witte vaarzen, heeft betrekking op de eerste rassen, hun indeling en verdwijning.

Hoofdstuk 88, waarin een van de vier engelen ‘naar de witte koeien ging en aan hen een mysterie bekendmaakte’, waarna het mysterie geboren werd en ‘een mens werd’, verwijst (a) naar de eerste groep die zich ontwikkelde uit de oorspronkelijke ārya’s, (b) naar het zogenaamde ‘mysterie van de hermafrodiet’, dat betrekking heeft op de geboorte van de eerste mensenrassen zoals ze nu zijn. Het bekende ritueel in India, dat tot op de dag van vandaag in dat patriarchale land bewaard is gebleven, bekend als de doorgang of wedergeboorte via de koe – een ceremonie waaraan mensen van lagere kasten die brahmaan willen worden zich

moeten onderwerpen – heeft zijn oorsprong in dit mysterie.

Laat iedere oosterse occultist het bovengenoemde hoofdstuk in het boek *Enoch* met grote aandacht lezen; hij zal dan ontdekken dat de ‘Heer van de schapen’, in wie christenen en Europese mystici Christus zien, het hiërofant-slachtoffer is van wie we de Sanskrietnaam niet durven te geven. En bovendien dat, terwijl de westerse geestelijken de ‘schapen en wolven’ interpreteren als de Egyptenaren en Israëlieten, al deze dieren in feite betrekking hebben op de beproevingen van de neofiet en de mysteries van inwijding, zowel in India als in Egypte, en op die verschrikkelijke straf die de ‘wolven’ treft – namelijk zij die zonder onderscheid datgene onthullen wat alleen de uitverkorenen en ‘volmaakten’ mogen weten.

De christenen die door de latere inlassingen¹ in dat hoofdstuk een drievoudige profetie betreffende de zondvloed, Mozes, en Jezus zijn gaan zien, vergissen zich, omdat ze in feite rechtstreeks verband houden met de bestraffing en de ondergang van Atlantis en de straf voor onjuist handelen. De ‘Heer van de schapen’ is karma en ook het ‘hoofd van de hiërofanten’, de hoogste inwijder op aarde. Hij zegt tegen Enoch, die hem smeekt om te voorkomen dat de leiders van de schapen door roofdieren worden verslonden:

Ik zal mij laten vertellen . . . hoeveel [schapen] zij aan de vernietiging hebben prijsgegeven, en . . . wat zij zullen doen; of ze zullen handelen zoals ik hun heb opgedragen, of niet.

Ze zullen hiervan niet op de hoogte zijn; noch zult u hun enige uitleg geven, noch zult u hen terechtwijzen; maar er zal een verslag worden gemaakt van alle vernietiging die zij in hun respectieve tijdperken hebben aangericht.²

Hij keek zwijgend toe, en was verheugd dat ze werden verslonden, verzwolgen, en weggevoerd; en liet ze achter als voedsel in de macht van elk beest.³

---

¹Die inlassingen en wijzigingen zien we bijna altijd als er getallen worden gegeven – vooral wanneer het de getallen elf en twaalf betreft – omdat deze allemaal (door de christenen) in verband worden gebracht met het aantal apostelen, stammen, en aartsvaders. De vertaler van de Ethiopische tekst – aartsbisschop Laurence – schrijft ze in het algemeen toe aan ‘fouten van de kopiist’ telkens wanneer de twee teksten, het manuscript in Parijs en dat in de Bodleian Library, verschillen. Wij denken dat het in de meeste gevallen geen vergissingen zijn.

²*The Book of Enoch*, vert. R. Laurence, 1883, 88:99, 100, blz. 136.

³*Op.cit.*, 88:94, blz. 135. Deze passage heeft, zoals straks zal worden aangetoond, geleid tot een zeer merkwaardige ontdekking.

Wie denkt dat de occultisten de *Bijbel* verwerpen, zowel de oorspronkelijke tekst als de betekenis ervan, heeft het bij het verkeerde eind. Men zou evengoed de boeken van Thoth, de Chaldeeuwse kabala of het *Boek over Dzyan* zelf kunnen verwerpen. Occultisten verwerpen alleen de eenzijdige interpretaties en het menselijke element in de *Bijbel*, die evengoed een occult en daarom een heilig boek is als de andere. En voor iedereen die de toegestane grenzen van geheime openbaringen overschrijdt is de straf werkelijk verschrikkelijk. Elke onthuller van mysteries, van Prometheus tot Jezus, en van hem tot de hoogste adept en tot de laagste discipel, moest een chrēstos worden, een ‘man van smarten’ en een martelaar.

‘Pas op’, zei een van de grootste meesters, ‘dat u het mysterie niet aan buitenstaanders onthult’ – aan het volk, de sadduceeën en ongelovigen. De geschiedenis laat zien dat alle grote hiërofant en geweldadige dood zijn gestorven – Boeddha,¹ Pythagoras, Zarathoestra, de meeste van de grote gnostici, de oprichters van hun respectieve scholen; en in onze tijd een aantal vuurfilosofen, rozenkruisers en adepten. Zij blijken allemaal – of het nu openlijk wordt vermeld of onder de sluier van allegorie – de prijs te moeten betalen voor de onthullingen die ze hebben gedaan. Voor de gewone lezer lijkt dit misschien slechts toeval. Voor een occultist geeft de dood van elke ‘meester’ een signaal af en lijkt hij van grote betekenis te zijn.

Waar vinden we in de geschiedenis een grote of bescheiden ‘boodschapper’, een ingewijde of een neofiet die – als hij eenmaal de boodschapper van een tot dan toe verborgen waarheid of waarheden werd – *niet* werd gekruisigd en aan flarden gescheurd door de ‘honden’ van afgunst, boosaardigheid en onwetendheid? Zo luidt de verschrikkelijke occulte wet; en hij die niet het hart van een leeuw bezit om het woeste geblaf te minachten, en de ziel van een duif om de arme onwetende dwazen te vergeven, kan de heilige wetenschap beter opgeven. Om te slagen moet een occultist onbevreesd zijn; hij moet gevaren, eerverlies

---

¹ In de exoterische geschiedenis van Gautama Boeddha sterft hij op de hoge leeftijd van tachtig jaar, en gaat vredig over van leven naar dood met alle sereniteit van een grote heilige, zoals Barthélemy Saint-Hilaire zegt. Dat is niet het geval in de esoterische en ware interpretatie die de betekenis onthult van de exoterische en allegorische verklaring dat Gautama, de Boeddha, heel prozaïsch zou zijn gestorven door te veel varkensvlees te eten, dat door Tsonda voor hem was klaargemaakt. Hoe iemand die predikte dat het doden van dieren de grootste zonde is, en die een volmaakt vegetariër was, kon sterven door het eten van

en de dood trotseren, vergevensgezind zijn, en zwijgen over wat niet mag worden bekendgemaakt. Zij die vergeefs in die richting hebben gewerkt, moeten in deze tijd wachten – zoals het boek *Henoch* leert – ‘totdat de boosdoeners zijn verteerd’ en hun macht is vernietigd. Het is een occultist niet toegestaan om wraak te zoeken of zelfs maar te verlangen, laat hij:

Wachten tot de zonde verdwijnt, want hun namen [van de zondaars] zullen uit de heilige boeken [de astrale kronieken] worden gewist, hun zaad zal worden vernietigd, en hun geest zal worden gedood.¹

Esoterisch is Henoch de ‘Mensenzoon’, de eerste; en symbolisch is hij het eerste onderras van het *vijfde* wortelras.² En als zijn naam voor doeleinden van numerieke en sterrenkundige symboliek de getalswaarde van het zonnejaar, of 365, oplevert, overeenkomstig de leeftijd die in *Genesis* aan hem wordt toegeschreven, is dat omdat hij, als zevende, voor occulte doeleinden, de gepersonifieerde periode van de twee voorgaande rassen met hun veertien onderrassen is. Daarom is hij volgens het boek *Henoch* de overgrootvader van Noach, die op zijn beurt de personificatie is van de mensheid van het vijfde wortelras, die worstelt met die van het vierde – de grote periode van de geopenbaarde

---

varkensvlees, is een vraag die nooit wordt gesteld door onze oriëntalisten, van wie sommigen (zoals veel zendelingen van de liefdadigheidspost in Ceylon dat nu doen) de draak steken met het vermeende voorval.

De simpele waarheid is dat de genoemde rijst en het varkensvlees puur allegorisch zijn. Rijst staat voor ‘verboden vrucht’, zoals de ‘appel’ van Eva, en betekent bij de Chinezen en Tibetanen occulte kennis; en ‘varkensvlees’ betekent brahmaanse leringen. Vishnu nam in zijn eerste avatāra de vorm van een everzwijn aan om de aarde boven het oppervlak van de wateren van de ruimte te tillen. Boeddha is dus niet aan ‘varkensvlees’ gestorven, maar omdat hij enkele van de brahmaanse mysteries had onthuld. Toen hij zag dat die onthulling voor sommige onwaardige mensen slechte gevolgen had, koos hij ervoor om, in plaats van nirvāṇa in te gaan, zijn aardse vorm te verlaten en toch in de sfeer van de levenden te blijven om de ontwikkeling van de mensheid te bevorderen. Vandaar zijn regelmatige reïncarnaties in de hiërarchie van de dalai en tashi [panchen] lama’s, en andere weldaden. Dat is de esoterische verklaring. Het leven van Gautama zal later uitvoerig worden besproken.

¹ *The Book of Enoch*, vert. R. Laurence, 1883, 105:21, blz. 178.

² In de *Bijbel* [*Genesis* 4 en 5] komen drie verschillende Henochs [Chanokh] voor: de zoon van Kaïn, de zoon van Seth, en de zoon van Jared; maar ze zijn allemaal identiek, en twee van hen worden genoemd om de lezer te misleiden. Alleen van de laatste twee wordt de respectieve leeftijd gegeven, en aan de eerste wordt verder geen aandacht besteed.

en ontheiligde mysteriën, toen de ‘zonen van God’ die op aarde neerdaalden, de dochters van de mensen tot vrouw namen en hun de geheimen van de engelen leerden. Met andere woorden, toen de ‘uit het denkvermogen geboren’ mensen van het derde ras zich vermengden met die van het vierde, en mensen de goddelijke wetenschap geleidelijk tot tovenarij verlaagden.

9 Hermetische en kabbalistische leringen

[‘Hermetic and kabalistic doctrines’, *SD* 3:91-7; *CW* 14:86-94]

De kosmogonie van Hermes is net zo versluierd als het stelsel van Mozes, maar ze is op het eerste gezicht veel meer in overeenstemming met de leringen van de geheime wetenschap en zelfs met de moderne wetenschap. De in drie opzichten grote Trismegistus zegt: ‘de hand die de wereld vormde uit vormloze reeds bestaande stof is geen hand’; waarop men *Genesis* laat antwoorden: ‘De wereld werd uit het niets geschapen’, hoewel de kabbala die opvatting in haar eerste zinnen ontkent. De kabbalisten hebben nooit, evenmin als de Indiase ārya’s, zoiets absurds aangenomen. Bij hen speelden vooral vuur, of warmte, en beweging¹ een rol bij de vorming van de wereld uit reeds bestaande stof. Het parabrahman en de mūlaprakriti van de Vedānta zijn de voorlopers van de ain sof en shekhinah van de kabbalisten. Aditi is het origineel van sefira, en de prajāpati’s zijn de oudere broers van de sefiroth.

De nevelvlektheorie van de moderne wetenschap, met al haar mysteries, wordt duidelijker door de kosmogonie van de oude leer; en de paradoxale, hoewel wetenschappelijke, uitspraak ‘afkoeling veroorzaakt samentrekking en samentrekking warmte, en daarom veroorzaakt afkoeling warmte’ blijkt de belangrijkste factor te zijn bij de vorming van de werelden, en in het bijzonder van onze zon en ons zonnestelsel.

In het beknopte traktaat *Sefer Jetsirah* met zijn 32 verbazingwekkende wegen van wijsheid, geschreven door ‘Jehovah Sabaoth’, ligt dit allemaal besloten voor wie over de sleutel tot de verborgen betekenis ervan beschikt.² Wat de dogmatische of theologische interpretatie van de eerste verzen in *Genesis* betreft, dit boek geeft daar een antwoord op wanneer de schrijver spreekt over de drie moeders, lucht, water en vuur, en ze beschrijft als een evenwicht met

het goede op de ene schaal, het slechte op de andere, en de heen en weer gaande evenaar van de weegschaal daartussen.³

---

¹ Het eeuwige en onophoudelijke ‘in- en uitademen van parabrahman’, of de natuur, het heelal in de ruimte, zowel tijdens het manvantara als de pralaya.

² Vgl. *De geheime leer*, 2:42-3.

³ *Sefer Jetsirah*, 3:1.

Een van de geheime namen van de ene eeuwige en altijd aanwezige godheid was in elk land dezelfde, en tot op de dag van vandaag vertoont deze in de verschillende talen nog steeds enige fonetische overeenkomst. De aum van de hindoes, de heilige lettergreep, was bij de Grieken de αἰὼν geworden, en de aevum bij de Romeinen – de Pan of het AL. De ‘dertigste weg’ wordt in de *Sefer Jetsirah* het ‘groeïende inzicht’ genoemd, want

de astrologen leiden dit af uit de beoordeling van sterren en sterrenbeelden, en hun waarnemingen van de banen zijn de volmaking van de wetenschap.¹

De tweeëndertigste en laatste weg wordt daarin het ‘dienende inzicht’ genoemd, en het wordt zo genoemd omdat

ze het werk regelt van al diegenen die de zeven planeten dienen, in overeenstemming met hun menigten.²

Het ‘werk’ was de inwijding, waarbij alle mysteries die verband houden met de ‘zeven planeten’ werden onthuld, en ook het mysterie van de ‘zonne-ingewijde’ met zijn zeven afgesneden stralen – de glorie en triomf van de gezalfde, de christos; een mysterie dat de nogal raadselachtige uitspraak van Clemens duidelijk maakt:

Want we zullen ontdekken dat heel veel van de dogma’s die door zulke scholen [van de heidense en Griekse filosofie] worden aangehangen, en die hun betekenis niet volledig hebben verloren, en niet van de orde van de natuur zijn afgesneden (door Christus,³ [of beter gezegd chrēstos] af te snijden) . . . in hun oorsprong overeenkomen en ook met de waarheid als geheel.⁴

In *Isis ontsluierd*⁵ vindt de lezer meer informatie over de *Zohar* en de schrijver ervan, de grote kabbalist Shimon ben Yochai, dan hier kan

¹ *Sefer Jetsirah*, appendix ‘De 32 paden van wijsheid’, pag 30.

² *Op.cit.*, pag 32.

³ Iemand die weet dat de term christos door de gnostici (en eveneens door de oude heidense Griekse ingewijden) werd gebruikt voor het hoger ego, zal de zinspeling gemakkelijk begrijpen. Over christos werd gezegd dat hij na de laatste en hoogste inwijding was afgesneden van het lager ego, chrēstos, toen de twee tot één versmolten; chrēstos was overwonnen en verrees in de verheerlijkte christos.

⁴ Clemens van Alexandrië, *Stromateis*, 1:13.

⁵ *Isis*, deel 2, hfst. 8 en index.

worden gegeven. Daar wordt gezegd dat zijn leven gevaar liep omdat men wist dat hij over geheime kennis beschikte en kennis had van de merkabah, waardoor hij het ‘Woord’ kon ontvangen, en dat hij naar de woestijn moest vluchten, waar hij 12 jaar in een grot woonde, omringd door trouwe discipelen, en daar ten slotte stierf te midden van tekenen en wonderen.¹ Zijn leringen over de oorsprong van de geheime leer, of, zoals hij het ook noemt, de geheime wijsheid, zijn dezelfde als die van het Oosten, behalve dat hij God in de plaats stelt voor de leider van een menigte planeetgeesten, en zegt dat deze wijsheid door God zelf eerst aan een aantal uitverkoren engelen werd onderwezen; terwijl de oosterse leer het anders formuleert, zoals we zullen zien.

Enkele synthetische en kabbalistische studies over het heilige boek *Enoch* en de taro² (rota) liggen voor ons. We citeren uit de inleiding van een kopie van het manuscript van een westerse occultist:

Er is maar één wet, één beginsel, één kracht, één waarheid en één woord. Wat boven is, komt overeen met wat beneden is. Alles wat is, is een evenwicht van verschillende grootheden.

Het axioma van Éliphas Lévi en deze drieledige aanhef laten zien dat het Oosten en het Westen hetzelfde denken over de geheime wetenschap die, zoals dit manuscript ons vertelt:

---

¹ Er worden vele wonderen vermeld die plaatsvonden bij zijn dood, of beter gezegd bij zijn overgang; want hij stierf niet zoals anderen, maar was plotseling verdwenen, terwijl een verblindend licht de grot met luister vervulde, en zijn lichaam zag men pas weer toen dat licht zwakker werd. Pas nadat dit hemelse licht plaatsmaakte voor het gebruikelijke halfdonker van de mistroostige grot, zegt Ginsburg, ‘zagen de discipelen van Israël dat het licht van Israël was gedoofd’. (*The Kabbalah*, 1865, blz. 3.) Zijn biografen vertellen ons dat er bij het voorbereiden van zijn begrafenis stemmen uit de hemel werden gehoord, en bij zijn begrafenis, toen de kist in het diepe graf werd neergelaten, schoot er een vlam hoog op en een machtige en majestueuze stem sprak deze woorden: ‘Dit is degene die de aarde deed beven en de koninkrijken sidderen!’ (S.L. MacGregor Mathers, *The Kabbalah Unveiled*, 1887, *Idra Zuta Qadisha*, 22:781-3, blz. 340-1.)

² Noot vert.: H.P. Blavatsky (*The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*, 2014, blz. 51) voegt hieraan toe: Er zijn twee taro’s – het zuiver esoterische wiel, en de westerse tarot. Laatstgenoemde werd kabbalistisch omgewerkt door de Semieten, een ras dat veel jonger is dan de ārya’s en zelfs dan de Hamieten. Deze laatste taro (tarot) moet van rechts naar links worden gelezen zoals in het Arabische en Hebreeuwse schrift. Het eerstgenoemde, oorspronkelijke ‘wiel’ is in spijkerschrift en bevat astrologische tekens. Een van de oudste ter wereld is gemaakt op een soort tolla-bladen van een scheikundig geprepareerd en onverwoestbaar materiaal waardoor ze eruitzien als gepolijst metaal.

De sleutel is tot geheimen, de sleutel tot het heiligdom. Dit is het heilige woord dat aan de adept de diepste essentie van het occultisme en zijn mysteries onthult. Het is de kwintessens van filosofieën en dogma's; het is de alfa en omega; het is alomtegenwoordig licht, leven en wijsheid.

Bovendien verklaart de inleiding van de taro, of rota, van het heilige boek *Henoch*:

De ouderdom van dit boek verliest zich in de nacht van de tijd. Het is van Indiase oorsprong en gaat terug tot een tijdperk lang vóór Mozes. . . . Het is op losse bladen geschreven; het origineel ervan was van fijn goud en edele metalen gemaakt. . . . Het is symbolisch, en de combinaties ervan zijn van toepassing op alle wonderen van de geest. In de loop van de eeuwen is het gewijzigd, maar de belangrijkste oorspronkelijke symbolen ervan zijn – omdat de onderzoekers ze niet begrepen – niettemin bewaard gebleven.

Dit is de rota van Henoch, nu taro van Henoch genoemd, waarop De Mirville zinspeelt, zoals we hebben gezien, als middel dat voor 'zwarte magie' wordt gebruikt, de 'metalen platen [of bladen] die tijdens de zondvloed aan vernietiging zijn ontsnapt'¹ en die door hem aan Kaïn worden toegeschreven. Ze ontsnaptten aan de zondvloed eenvoudig omdat deze zondvloed niet 'wereldwijd' was. En er wordt gezegd dat het 'van Indiase oorsprong' is, omdat het ontstond bij de Indiase *ārya*'s van het eerste onderras van het vijfde wortelras, vóór de definitieve vernietiging van het laatste bolwerk van Atlantis. Maar hoewel het ontstond bij de voorouders van de oorspronkelijke hindoes, werd het toch niet als eerste in India gebruikt. De oorsprong ervan is nog ouder en ligt in of aan de andere kant van de *Himālaya*², de besneeuwde bergketen. Het kwam uit die mysterieuze plaats die niemand kan lokaliseren, en die de wanhoop is van zowel geografen als christelijke theologen – het gebied waarin de brahmaan zijn *Kailāsa* plaatst, de berg Sumeru, en de *Pārvatī Pamīr*, door de Grieken omgevormd tot *Paropamisus*.

De overleveringen van de Hof van Eden hebben zich rond deze

---

¹J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 3, blz. 210. Zie *De geheime leer*, 3:51.

²Pococke had misschien niet helemaal ongelijk toen hij het Duitse woord *Himmel* afleidde van *Himālaya*; evenmin kan worden ontkend dat de *Kailāsa* (hemel) van de hindoes de vader is van het Griekse woord voor hemel (*koilon*) en van het Latijnse *coelum*.

plaats, die nog steeds bestaat, gevormd. Uit deze streken verkregen de Grieken hun Parnassus;¹ en vandaar kwamen de meeste bijbelse figuren, van wie sommigen in hun tijd mensen waren, sommigen halfgoden en helden, sommigen – hoewel zeer weinigen – mythen, de sterrenkundige tegenhangers van eerstgenoemden. Abram was een van hen – een Chaldeeuwse brahmaan,² zegt de overlevering – en werd later, nadat hij zijn goden had afgezworen en zijn Ur (pur, ‘stad’?) in Chaldea had verlaten, veranderd in A-brahm³ (of A-braham), ‘geen brahmaan’, die emigreerde. Zo wordt uitgelegd dat Abram de ‘vader van vele volkeren’ wordt.

De onderzoeker van het occultisme moet bedenken dat van elke god en held in de oude pantheons (waaronder die van de *Bijbel*) zo gezegd drie levensbeschrijvingen worden gegeven, die parallel aan elkaar verlopen en elk daarvan hangt samen met een van de aspecten van de held. Er is een historische, een sterrenkundige, en een volmaakt mythische levensbeschrijving, waarbij laatstgenoemde dient om de andere twee met elkaar te verbinden en de hiaten en tegenstrijdigheden in het verhaal weg te werken, en de waarheden van de eerste twee in een of meer symbolen samen te brengen. Plaatsnamen zijn zo gekozen dat ze overeenkomen met sterrenkundige en zelfs psychische gebeurtenissen. Zo werd de geschiedenis de gevangene van het oude mysterie, om later de grote sfinx van de 19de eeuw te worden. Maar in plaats van haar al te domme onderzoekers te verslinden die haar raadsel zullen oplossen, of ze dat nu erkent of niet, wordt ze door de hedendaagse Oedipus ontheiligd en verminkt, voordat hij haar in een zee van speculaties stort waarin de sfinx verdrinkt en omkomt. Dit is nu duidelijk geworden, niet alleen door de geheime leringen, hoe spaarzaam ze misschien ook worden gegeven, maar ook door het werk van

---

¹ Zie Edward Pococke's *India in Greece*, 1852, blz. 302, en zijn afleiding van de berg Parnassus van parnāsi, de van bladeren en takken gemaakte hutten van de hindoe-asceten, half heiligdom half woning. ‘Een deel van de Paropamisus (de heuvel van Bamyān), wordt Parnassus genoemd. Deze bergen worden devānīka genoemd, omdat er heel veel devā's of goden wonen, de ‘goden van de aarde’, bhū-devā's, genoemd. Ze leefden volgens de *Purāṇa's* in priëlen of hutten, parnāsi genaamd, omdat ze van bladeren (parṇa's) waren gemaakt.’

² Rawlinson is terecht heel zeker van een invloed van de ārya's en de *Veda's* op de vroege mythologie en geschiedenis van Babylon en Chaldea.

³ Dit wordt door de geheime leer bevestigd en kan al dan niet worden aangevaard. Abraham, Izaäk en Juda lijken echter vreselijk veel op de Brahmā, Ikshvāku en Yadu van de hindoes.

serieuze en geleerde kenners van de symboliek en zelfs meetkundigen.

De publicatie van *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, waarin een geleerde vrijmetselaar uit Cincinnati, Ralston Skinner, het raadsel oplost van een god die zich zo goddeloos gedraagt als de bijbelse Jehovah, werd gevolgd door de oprichting van een geleerd genootschap met als voorzitter een man uit Ohio en vier vice-voorzitters, onder wie Piazza Smyth, de bekende astronoom en egyptoloog. De directeur van het Royal Observatory in Schotland en schrijver van *Our Inheritance in The Great Pyramid* probeert hetzelfde te bewijzen als de Amerikaanse schrijver en vrijmetselaar; namelijk dat het Engelse stelsel van maten hetzelfde is als dat wat door de oude Egyptenaren werd gebruikt bij de bouw van hun piramide, of, in de woorden van Skinner, dat de farao's maten gebruikten waaruit de 'Britse inch en de oude el' zijn voortgekomen. Er is veel meer uit 'voortgekomen' dan dat, zoals voor het einde van de 20ste eeuw volledig zal worden aangetoond. Niet alleen is alles in de westerse religie gerelateerd aan maten, meetkundige figuren en tijdberekeningen, waarbij de duur van de belangrijkste tijdperken de basis vormt voor de namen van de meeste historische figuren,¹ maar laatstgenoemden houden ook werkelijk verband met hemel en aarde, maar dan met de hemel en aarde van de ārya's uit India, niet die van Palestina.

De oervormen van bijna alle bijbelse figuren zijn te vinden in het oude pantheon van India. Het zijn de 'uit het denkvermogen geboren'

---

¹C.W. King zegt in zijn *The Gnostics and Their Remains* (2de ed., 1887, blz. 35-6) over de namen Brahmā en Abram: 'Het getal van de mens, Zeir-Anpin, is opgebouwd uit 243-getallen, wat de numerieke waarde is van de letters van de naam Abram die de verschillende orden van de hemelse hiërarchie aanduiden. De namen Abram en Brahmā hebben in feite dezelfde numerieke waarde.' Dus voor iemand die bekend is met esoterische symboliek is het helemaal niet vreemd om bij de lokapāla's (de vier windrichtingen en tussenliggende richtingen van het kompas gepersonifieerd door acht hindoegoden) Indra's olifant, genaamd Abhra-mātaṅga, en zijn vrouw Abhramu, aan te treffen. Abhra is in zekere zin een wijsheidsgod, want de kop van deze olifant verving die van Ganesha (Ganapati), de god van wijsheid, afgehakt door Śiva. Abhra betekent 'wolk', en het is ook de naam van de stad waar Abram zou hebben gewoond – van achter naar voren gelezen – 'Kirjath-Arba, de stad van vier . . . Abram is Abra met een toegevoegde slot-m, en Abra van achter naar voren gelezen is Arba' (Skinner, *The Source of Measures*, 1875, blz. ix). De schrijver zou eraan hebben kunnen toevoegen dat het kosmo-sterrenkundige symbool Abram, omdat in het Sanskriet Abhra 'in of van de wolken' betekent, nog duidelijker wordt. Van al deze namen zou men het Sanskriet-origineel moeten bestuderen.

zonen van Brahmā, of beter gezegd van de dhyāni-pitarah (de ‘vadergoden’), de ‘zonen van het licht’, die de ‘zonen van de aarde’ – de aartsvaders – hebben voortgebracht. Want als de *Rig-Veda* en zijn drie zuster-*Veda*’s werden ‘gemolken uit vuur, lucht en zon’, of Agni, Indra en Sūrya, zoals *Manu-Smṛiti* ons vertelt, dan werd het Oude Testament onmiskenbaar ‘gemolken’ uit het heel vindingrijke brein van de Hebreeuwse kabbalisten, deels in Egypte, en deels in Babylonië dat ‘vanaf het begin de zetel van Sanskrietliteratuur en brahmaanse kennis was’, zoals kolonel Vans Kennedy terecht verklaarde. Een van die kopieën was Abram of Abraham, in wiens schoot elke orthodoxe jood na de dood hoopt te worden opgenomen; die schoot wordt aangeduid als ‘hemel in de wolken’ of Abhra.¹

Tussen Abrahams en Henochs taro lijkt een lange tijd te zitten, maar toch zijn die twee in meer dan één opzicht nauw met elkaar verbonden. Gaffarel heeft aangetoond dat de vier symbolische dieren op de eenentwintigste sleutel van de taro, bij het derde zevental, de terafim van de joden zijn, bedacht en vereerd door Abrams vader Terah, en gebruikt in de orakels van de urim en thummim.² Bovendien is Abraham sterrenkundig gezien de zonnemaat en een deel van de zon, terwijl Henoch evenals Hermes of Thoth het zonnejaar is; en Thoth was, numeriek gezien, ‘het equivalent van Mozes of Hermes, de heer van de lagere gebieden, ook beschouwd als een leraar van wijsheid’,³ vertelt dezelfde vrijmetselaar-wiskundige ons; en omdat de taro volgens een van de laatste bullen van de paus ‘een uitvinding van de hel’ is, hetzelfde als ‘vrijmetselarij en occultisme’, is het verband duidelijk. De taro bevat werkelijk het mysterie van al zulke omzettingen van per-

---

¹Voordat men deze theorieën en speculaties verwerpt – we willen best toegeven dat ze dat zijn – moeten de volgende punten opgehelderd. (1) Waarom werd de naam van de patriarch, nadat hij Egypte had verlaten, door Jehovah veranderd van Abram in Abraham? (2) Waarom wordt Sarai volgens hetzelfde principe Sarah (*Gen.* 17)? (3) Vanwaar de vreemde overeenkomst van namen? (4) Waarom zou Alexander Polyhistor zeggen dat Abraham werd geboren in Kamarina of Uria, een stad van waarzeggers, en dat hij de astronomie had bedacht? (5) ‘De herinneringen aan Abraham gaan ten minste drie millennia verder terug dan de grootvader van Jacob’, zegt Bunsen (*Egypt’s Place in Universal History*, deel 5, 1867, blz. 85).

²Éliphas Lévi, *Dogme et rituel de la haute magie*, 2de ed., 1861, deel 2, blz. 335-6.

³J. Ralston Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 56.

sonen in hemellichamen en omgekeerd. Het 'wiel van Henoeh' is een oeroude vinding, de oudste van allemaal, want men vindt het in China. Éliphas Lévi zegt dat elk volk het kende, en dat de werkelijke betekenis ervan in het diepste geheim werd bewaard. Het kwam over de hele wereld voor.

Zoals we zien bevat noch het boek *Henoeh* (zijn 'wiel') noch de *Zohar* noch enig ander kabbalistisch boek uitsluitend joodse wijsheid.

Omdat de leer zelf het resultaat is van duizenden jaren van nadenken, is ze het gemeenschappelijke eigendom van adepten van alle volkeren onder de zon. Niettemin onderwijst de *Zohar* meer praktisch occultisme dan enig ander boek over dat onderwerp; evenwel niet zoals het door verschillende critici is vertaald en toegelicht, maar door de geheime tekens in de kantlijn. Deze tekens bevatten de geheime instructies, afgezien van de metafysische verklaringen en schijnbare dwaasheden, waarin Josephus, die nooit was ingewijd en die de *letterlijke betekenis* meedeelde zoals die aan hem was meegedeeld, zo heilig geloofde.¹

---

¹ *Isis ontsluierd*, 2:413.

10 Verschillende occulte stelsels die alfabetten en getallen verklaren

[‘Various occult systems of interpretations of alphabets and numerals’,
SD 3:98-104 ; *CW* 14:95-102]

De transcendente methoden van de kabbala mogen in een gepubliceerd boek niet worden genoemd; maar de verschillende stelsels van rekenkundige en meetkundige manieren om bepaalde symbolen te ontraadselen kunnen worden beschreven. De drie ontcijferingsmethoden van de *Zohar*, de gematria, notarikon en temura, en ook de Albath en Abgath, zijn heel moeilijk toe te passen. We verwijzen de lezer die meer wil weten naar de werken van Cornelius Agrippa.¹ Maar geen van die stelsels kan ooit worden begrepen tenzij de kabbalist een echte meester in zijn wetenschap wordt.

De symboliek van Pythagoras vereist nog meer zware arbeid. Hij gebruikt veel symbolen, en het vergt al jaren studie om uit zijn symboliek de basisgedachten van zijn diepzinnige leringen af te leiden. De belangrijkste figuren ervan zijn het vierkant (de tetraktis), de gelijkzijdige driehoek, het punt binnen een cirkel, de kubus, de drievoudige driehoek, en ten slotte stelling 47 uit de *Elementen* van Euclides, die Pythagoras had uitgedacht. Maar met uitzondering van deze is geen van de genoemde symbolen van hem afkomstig, zoals sommigen geloven. Millennia vóór zijn tijd waren ze goed bekend in India, van waaruit de wijze van Samos ze heeft meegebracht, niet als speculatie, maar als een bewezen wetenschap, zegt Porphyrius, die de pythagoreeër Moderatus citeert.

De getallen van Pythagoras waren hiëroglifische symbolen door middel waarvan hij *alle* denkbeelden over de aard van de dingen verklaarde.²

---

¹Zie *Isis ontsluit*, 2:352-3. Gematria wordt gevormd door een metathese van het Griekse woord γραμματεία; notarikon kan worden vergeleken met stenografie; temura is permutatie – een manier om het alfabet te verdelen en letters te verwisselen.

²*De vita Pythagorae*; vgl. C.W. King, *The Gnostics and Their Remains*, 1864, blz. 228.

De meetkundige basisfiguur van de kabbala, zoals gegeven in het *Boek van de getallen*,¹ de figuur die volgens de overlevering en de esoterische leringen door de godheid zelf aan Mozes op de berg Sinaï werd gegeven,² bevat de sleutel tot het universele vraagstuk in zijn grootse, want eenvoudige, combinaties. In deze figuur liggen alle andere besloten.

De symboliek van getallen en hun onderlinge wiskundige relaties is ook een van de takken van magie, vooral de magie van het denken, waarzeggerij en juiste waarneming bij helderziendheid. Stelsels verschillen, maar de basisgedachte is overal dezelfde. Dit blijkt uit wat Kenneth R.H. Mackenzie schrijft:

Het ene stelsel maakt gebruik van de eenheid, het andere van het drietal, een derde van het vijftal; en verder hebben we zeshoeken, zevenhoeken, negenhoeken, twaalfallen, enz., totdat men verdwaalt in alle gegevens over een wetenschap van getallen.³

De Devanāgarī-karakters waarin het Sanskriet over het algemeen wordt geschreven kunnen dezelfde betekenissen weergeven als de hermetische, Chaldeeuwse en Hebreeuwse alfabetten. Bovendien kunnen ze de occulte betekenis van het ‘eeuwige geluid’ weergeven, en een betekenis die aan elke letter wordt gegeven in verband met zowel spirituele als aardse zaken. Aangezien er in het Hebreeuwse alfabet slechts 22 letters en 10 basisgetallen zijn, terwijl Devanāgarī 35 medeklinkers en 14 klinkers heeft, samen 49 enkelvoudige letters, met nog talloze extra combinaties, is de speelruimte voor interpretatie en kennisoverdracht daar naar verhouding veel groter. Elke letter heeft haar equivalent in andere talen, en haar equivalent in een getal of getallen van de rekentabel. Ze heeft ook tal van andere betekenissen, afhankelijk van de specifieke kenmerken van de persoon, het

---

¹We weten niet of er een exemplaar van dit oude boek in de catalogus van een Europese bibliotheek is te vinden; maar het is een van de boeken van Hermes, en er wordt naar verwezen en er wordt uit geciteerd in de geschriften van een aantal oude en middeleeuwse filosofen. Deze bronnen zijn o.a.: Arnaldus de Villa Nova's *Rosarius philosophorum*, Franciscus Arnolphinus Lucensis' *Tractat de lapide*, Hermes Trismegistus' *Tractatus de transmutatione metallorum* en *Tabula Smaragdina*, en vooral de verhandeling van Raymond Lully, *De secretis naturae seu de quinta essentia*.

²*Exodus* 25:40.

³Kenneth R.H. Mackenzie, *The Royal Masonic Cyclopaedia*, 1877, zie onder ‘numbers’, blz. 514.

object, of het onderwerp dat wordt bestudeerd.

De hindoes beweren de Devanāgarī-karakters te hebben ontvangen van Sarasvatī, die het Sanskriet – de ‘taal van de deva’s’ of goden (in hun exoterische pantheon) – heeft uitgedacht, en de meeste oude volkeren maken voor de oorsprong van hun letters en taal eveneens aanspraak op zo’n voorrecht. De kabbala noemt het Hebreeuwse alfabet de ‘letters van de engelen’, die aan de aartsvaders werden meegedeeld, net zoals de rishi’s Devanāgarī van de deva’s hadden ontvangen. De Chaldeeën zagen dat hun letters aan de hemel werden geschetst door de ‘nog niet gevestigde sterren en kometen’, zegt het *Boek van de getallen*; terwijl de Feniciërs een heilig alfabet hadden, gevormd door de kronkelingen van de heilige slangen. De Medu Netjer (godental) en de geheime (heilige) taal van de Egyptenaren zijn nauw verwant aan de oudste ‘taal van de geheime leer’. Ze zijn een soort Devanāgarī met mystieke combinaties en toevoegingen, waarbij het Senzar een grote rol speelt.

Veel westerse occultisten weten dat de kracht en invloed van getallen en karakters gebaseerd is op al deze stelsels, maar voor hindoes is dat, afgezien van hun occultisten, nog onbekend. Op hun beurt weten de meeste Europese kabbalisten niets over de geheimen van het alfabet in de Indiase esoterie. Intussen is de gewone westerse lezer onbekend met beide en weet hij al helemaal niet dat de esoterische numerieke stelsels van de wereld in de christelijke kerken diepe sporen hebben achtergelaten.

Niettemin geeft dit stelsel van getallen een oplossing voor het vraagstuk van de kosmogonie aan iedereen die het bestudeert, terwijl het stelsel van meetkundige figuren de getallen objectief weergeeft.

Om goed te begrijpen hoe de Ouden het goddelijke en het abstracte opvatten, moet men de oorsprong van de figuurlijke voorstellingen van hun oude filosofen bestuderen. De boeken van Hermes zijn de oudste bronnen van numerieke symboliek in het westerse occultisme. Daarin staat dat het getal tien¹ de moeder van de ziel is, terwijl leven en licht daarin verenigd zijn. Het heilige anagram teraf in het *Boek van de sleutels* (getallen) toont namelijk aan dat het getal 1 (één) uit geest voortkomt en het getal 10 (tien) uit stof; ‘de eenheid heeft de tien gemaakt, en de tien de eenheid’; en dit is slechts het pantheïstische axioma, met

---

¹Zie Johannes Meursius (Johannes van Meurs), *Denarius Pythagoricus*, 1631.

andere woorden ‘God in de natuur en de natuur in God’.

De kabbalistische gematria is rekenkundig, niet meetkundig. Ze is een van de methoden om de verborgen betekenis van letters, woorden en zinnen te onthullen. Ze past op de letters van een woord de betekenis toe die ze als getallen hebben, zowel wat hun uiterlijke vorm als hun individuele betekenis betreft. Dit wordt door Ragon zo toegelicht:

Het cijfer 1 betekende de levende mens (met een rechtopstaand lichaam); de mens is het enige levende wezen dat dit vermogen heeft. Als er een kop aan wordt toegevoegd, verkrijgt men het teken (of de letter) P, dat vaderschap of creatief vermogen betekent; de R staat voor de wandelende mens (met zijn voet naar voren), gaande, iens, iturus.¹

De letters werden ook toegepast op de spraak, waarbij elke letter ook een teken is dat een geluid voor het oor voorstelt, een idee voor het denken; bijvoorbeeld de letter F, die een snijdend geluid is zoals dat van lucht die snel door de ruimte suist; furie, fusee en fuga zijn allemaal woorden die uitdrukken en weergeven wat ze betekenen.²

Maar het bovenstaande heeft betrekking op een ander stelsel, namelijk dat van de oorspronkelijke en filosofische vorming van de letters en hun uiterlijke glyfische vorm – niet op gematria. De temura is een andere kabbalistische methode waarmee elk woord uit zijn anagram zijn mysterie zou kunnen onthullen. In de *Sefer Jetsirah* staat bijvoorbeeld ‘Eén – de geest van de levende elohim’.³ In de oudste kabbalistische diagrammen worden de sefiroth (de zeven en de drie) voorgesteld als wielen of cirkels, en Adam-Kadmon, de oorspronkelijke mens, als een rechtopstaande zuil. ‘Wielen en serafijnen en de heilige wezens’ (hayyoth) zegt rabbi Akiba. In weer een ander stelsel van de symbolische kabbala genaamd albath – dat de letters van het alfabet in paren in drie rijen rangschikt – dragen alle paren in de eerste rij de numerieke waarde tien; en in het stelsel van Shimeon ben-Shetah (een Alexandrijnse neoplatonist onder de eerste Ptolemaeus) wordt het bovenste paar – het heiligste van allemaal – voorafgegaan door het pythagorische cijfer: één en een nul – oftewel 10.

Alle wezens, vanaf de eerste goddelijke emanatie, of ‘God gemani-

---

¹ J.-M. Ragon, *Orthodoxie maçonnique . . . Maçonnerie occulte*, 1853, blz. 426vn.

² *Op.cit.*, blz. 432vn.

³ *Sefer Jetsirah*, 1:9.

festeerd', tot aan de laagste atomaire bestaansvorm

hebben hun specifieke getal dat elk van hen onderscheidt en de bron wordt van hun kenmerken en van hun lot. Het toeval is volgens Cornelius Agrippa in feite slechts een onbekende aaneenschakeling; en tijd is slechts een opeenvolging van getallen. Omdat de toekomst een samenstelling is van toeval en tijd, moeten deze worden gebruikt bij occulte berekeningen om de gevolgen van een gebeurtenis of iemands toekomstige lot te bepalen.¹

Pythagoras zegt:

Er is een mysterieus verband tussen de goden en getallen, waarop de wetenschap van waarzeggerij of numerologie is gebaseerd. De ziel is een wereld die uit zichzelf beweegt; de ziel omvat en is het viertal, [de tetraktis, de volmaakte kubus].²

Er zijn geluks- en ongeluksgetallen, of voorspoed brengende en tegenspoed brengende getallen. Dus terwijl het drietal – het eerste van de oneven getallen (in het occultisme is het ene het volmaakte en staat op zichzelf) – de goddelijke figuur of de driehoek is, had de duade bij de pythagoreeërs vanaf het begin een slechte naam. Ze stond voor de stof, het passieve en kwade beginsel – het getal van *mâyā*, illusie.

Terwijl het getal *één* symbool stond voor harmonie, orde, of het goede beginsel (de *ene* God, in het Latijn uitgedrukt door *solus*, waarvan het woord *sol*, de zon, het symbool van de godheid, is afgeleid), gaf het getal *twee* een tegengesteld denkbeeld weer. De wetenschap van goed en kwaad begon ermee. Alles wat dubbelzinnig is, onjuist, in strijd met de enige werkelijkheid, werd weergegeven door het getal twee. Het gaf ook de tegenstellingen in de natuur aan die altijd twee kanten laten zien: dag en nacht, licht en duisternis, kou en hitte, vochtigheid en droogte, gezondheid en ziekte, dwaling en waarheid, mannelijk en vrouwelijk, enz. . . .

De Romeinen wijdden de tweede maand van het jaar aan Pluto, en de tweede dag van die maand aan zoenoffers ter ere van de manes. De rooms-katholieke kerk heeft hetzelfde ritueel [getrouw gekopieerd]. Paus Johannes XIX stelde in 1003 Allerzielen in, dat gevierd moest worden op 2 november, de tweede maand van de herfst.³

¹ Ragon, *Op.cit.*, blz. 472.

² Ragon, *Op.cit.*, blz. 473.

³ Ragon, *Op.cit.*, blz. 427vn.

Aan de andere kant stond de driehoek, een puur meetkundige figuur, bij elk volk in hoog aanzien, en wel om deze reden:

In de meetkunde kan een rechte lijn geen absoluut volmaakte figuur voorstellen, en twee rechte lijnen kunnen dat evenmin. Drie rechte lijnen daarentegen brengen door elkaar te kruisen een driehoek voort, de eerste volkomen volmaakte figuur. Daarom was de driehoek vanaf het begin en tot op de dag van vandaag het symbool voor de Eeuwige – de eerste volmaaktheid. . . . Het woord voor godheid begint in het Latijn en in het Frans met een D, in het Grieks de delta of driehoek, Δ , waarvan de drie zijden de drie-eenheid symboliseren, of de drie koninkrijken, ofwel de goddelijke natuur. In het midden staat de Hebreeuwse jod, de beginletter van Jehovah [zie Éliphas Lévi's *Dogme et rituel de la haute magie*, deel 1, blz. 154], de bezielende geest of het vuur, het voortbrengende beginsel weergegeven door de letter G, de beginletter van 'God' in de noordelijke talen, waarvan de filosofische betekenis voortbrenging is.¹

Zoals de bekende vrijmetselaar Ragon terecht heeft verklaard, wordt de hindoe-trimūrti in de wereld van de ideeën gepersonifieerd door schepping, instandhouding en vernietiging, of Brahmā, Viṣṇu en Śiva; in de wereld van de stof door aarde, water en vuur, of de zon, en gesymboliseerd door de lotus, een bloem die leeft van aarde, water en zon.² De lotus, die aan Isis was gewijd, had in Egypte dezelfde betekenis, terwijl de lotus, die noch in Judea noch in Europa voorkomt, in de

¹J.-M. Ragon, *Orthodoxie maçonnique*, 1853, blz. 428vn.

²Ragon (*Op.cit.*, blz. 429-31vn) noemt het opmerkelijke feit dat de eerste vier cijfers in het Duits naar de elementen zijn vernoemd.

'Eins, of één, betekent de lucht, het element dat, altijd in beweging, de stof volledig doordringt en waarvan de voortdurende in- en uitstroming overal het voertuig van het leven is.

'Zwei, twee, is afgeleid van het oude Duitse Zweig, dat kiem, vruchtbaarheid, betekent; het staat voor aarde, de vruchtbare moeder van alles.

'Drei, drie, is de trienos van de Grieken, die staat voor water. De tritons, zeegoden, zijn van dat woord afgeleid; en ook de drietand, het symbool van Neptunus – het water, of de zee, wordt in het algemeen Amphitritē (omringend water) genoemd.

'Vier, vier, een getal dat in België vuur betekent . . . Het viertal is de eerste vaste figuur, het universele symbool voor onsterfelijkheid, de piramide, [waarvan de eerste lettergreep vuur betekent]. . . . Lysis en Timaeus van Locri beweerden dat men niet iets kan bedenken dat niet het viertal als oorsprong heeft. . . . Het ingenieuze en mystieke denkbeeld dat leidde tot de verering van het drietal en de driehoek werd toegepast op het getal en cijfer vier; er werd gezegd dat het een

christelijke symboliek werd vervangen door de waterlelie. In elke Griekse en rooms-katholieke kerk wordt de aartsengel Gabriël op alle afbeeldingen van de Maria-Boodschap weergegeven met dit symbool van de drie-eenheid in zijn hand, staande voor Maria, terwijl boven het hoogaltaar of onder de koepel het oog van de Eeuwige – afgebeeld in een driehoek – de plaats inneemt van de Hebreeuwse jod of God.

Volgens Ragon was er een tijd dat getallen en letters meer betekenden dan alleen beelden van onbelangrijke geluiden.

Hun functie was toen edeler. Elk daarvan vertegenwoordigde door zijn vorm een volledige betekenis, die naast de betekenis van het woord een dubbele¹ interpretatie had, aangepast aan een tweeledige leer. Dus toen de wijzen iets wilden schrijven dat alleen door geleerden kon worden begrepen, verzonnen ze een verhaal, een droom, of een ander fictief onderwerp met namen van personen en plaatsen die door hun lettertekens de ware bedoeling van de schrijver onthulden. Al hun religieuze scheppingen waren zo gemaakt.²

Elke benaming en term had zijn reden. Door de naam van een plant of mineraal kende een ingewijde onmiddellijk zijn aard. De essentie van alles werd door hem gemakkelijk waargenomen als het door zulke lettertekens werd weergegeven. De Chinese tekens hebben tot op de dag van vandaag veel van dit beeldende karakter bewaard, hoewel het geheim van het volledige stelsel verloren is gegaan. Toch zijn er zelfs nu nog mensen in dat land die een lang verhaal, een boekdeel, op één pagina kunnen schrijven; en de symbolen die historisch, allegorisch, en sterrenkundig kunnen worden verklaard, zijn tot nu toe bewaard gebleven.

Bovendien bestaat er onder de ingewijden een universele taal, die

---

levend wezen, 1, uitdrukt; 4 is het voertuig van de driehoek, voertuig van God, of de mens die het goddelijke beginsel in zich draagt.’

Ten slotte: ‘De Ouden gaven de wereld weer door het getal vijf. Diodorus licht dit toe door te zeggen dat dit getal aarde, water, lucht, vuur, en ether of spiritus voorstelt. Vandaar de oorsprong van pente (vijf) en van Pan (de God), wat in het Grieks ‘alles’ betekent.’

Het wordt aan de hindoe-occultisten overgelaten om het verband uit te leggen dat dit Sanskrietwoord pañcha (vijf) heeft met de elementen; het Griekse pente heeft namelijk de Sanskrietterm als wortel.

¹Het stelsel van de zogenaamde Senzar-tekens is nog verbazingwekkender en moeilijker, omdat elke letter verschillende betekenissen kan aanduiden; een teken dat aan het begin wordt geplaatst geeft de ware betekenis aan.

²Ragon, *Op.cit.*, blz. 431-2vn.

een adept, en zelfs een leek, van elk volk kan begrijpen door haar in zijn eigen taal te lezen. Wij Europeanen bezitten daarentegen slechts één gemeenschappelijk grafisch teken, & (en); er bestaat een taal die rijker aan metafysische termen is dan alle andere op aarde, waarin elk woord door zulke gemeenschappelijke tekens wordt uitgedrukt. De zogenaamde letter van Pythagoras, de Griekse Y (de Engelse hoofdletter Y), was, als ze in een bericht op zichzelf stond, zo duidelijk als een bladzijde vol zinnen, want ze stond symbool voor een aantal dingen – bijvoorbeeld witte en zwarte magie.¹ Stel dat iemand aan een ander zou vragen: Tot welke school voor magie behoort die en die? En hij kreeg een antwoord waarbij de rechertak van de letter dikker was dan de linker, dan betekende het ‘tot de rechterhand of goddelijke magie’. Als de letter op de gebruikelijke manier werd geschreven met de linkertak dikker dan de rechter, dan betekende het het omgekeerde. De rechter- of linkertak vatte iemands hele biografie samen. In Azië had elke letter, vooral de Devanāgarī-tekens, verschillende geheime betekenissen.

Interpretaties van de verborgen betekenis van zulke onthullende geschriften zijn te vinden in de sleutels die in de kabbala worden gegeven, en ze behoren tot de heiligste overleveringen ervan. Hiëronymus verzekert ons dat ze bekend waren in de school van de profeten en daar werden onderwezen, wat heel waarschijnlijk is. Franz Joseph Molitor, de geleerde hebraïst, zegt in zijn werk over de overlevering dat:

De 22 letters van het Hebreeuwse alfabet werden beschouwd als een emanatie, of de zichtbare uitdrukking, van de goddelijke krachten die inherent zijn aan de heilige naam.²

Net zoals bij andere stelsels hebben deze letters getallen als equivalent, en worden erdoor vervangen. Zo leveren de twaalfde en de zesde letter van het alfabet achttien op in een naam; de andere letters van die naam worden altijd vervangen door dat getal dat overeenkomt met de alfabetische letter; dan worden al die getallen onderworpen aan een algebraïsch proces dat ze weer in letters omzet; de onderzoeker beschikt daardoor over ‘diep verborgen goddelijke geheimen’.³

---

¹De Y betekent exoterisch alleen de twee paden van deugd en ondeugd, en staat ook voor het getal 150 en met een streepje boven de letter Y voor 150.000.

²J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 3, blz. 212; vgl. F.J. Molitor, *Philosophie der Geschichte oder über die Tradition*, 1827, deel 1, blz. 59.

³De Mirville, *Op.cit.*, blz. 212-3vn.

11 De zeshoek met het middelpunt, of de zevende sleutel

[‘The hexagon with the central point, or the seventh key’, *SD* 3:105-8;
CW 14:102-6]

In een betoog over de macht van een naam (baalshem) zegt Molitor dat het niet te ontkennen is dat de kabbala – ondanks de huidige ontarding – een diepe en wetenschappelijke basis heeft. En hij zegt dat als men beweert

dat voor de naam Jezus elke andere naam moet buigen, waarom zou het tetragrammaton dan niet dezelfde macht hebben?¹

Dit is gezond verstand en logica. Als Pythagoras de uit twee gekruiste driehoeken gevormde zeshoek beschouwde als het symbool van de schepping, en de Egyptenaren als dat van de vereniging van vuur en water (of van voortbrenging), als de essenen daarin het zegel van Salomo zagen, de joden het schild van David, de hindoes het teken van Vishṇu (tot op de dag van vandaag); en als zelfs in Rusland en Polen de dubbele driehoek als een machtige talisman wordt beschouwd, dan pleit zo’n wijdverbreid gebruik ervoor dat er iets in zit. Het spreekt vanzelf dat zo’n oud en algemeen gerespecteerd symbool niet zomaar opzij moet worden geschoven om bespot te worden door mensen die over zijn krachten of echte occulte betekenis niets weten. Om te beginnen is zelfs het bekende teken slechts een substituut voor het teken dat door ingewijden wordt gebruikt. In een t̄antrika-werk in het British Museum wordt een vreselijke vloek afgeroepen over iemand die ooit aan niet-ingewijden de echte occulte zeshoek zal onthullen die bekendstaat als het ‘teken van Vishṇu’, ‘het zegel van Salomo’, enz.

De grote kracht van de zeshoek – met zijn centrale mystieke teken de T, of de swastika, een zevenvoud – wordt goed uitgelegd in de zevende sleutel tot geheimen, want er staat:

---

¹J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 3, blz. 213vn; vgl. F.J. Molitor, *Philosophie der Geschichte oder über die Tradition*, 1827, deel 1, blz. 46.

De zevende sleutel is de hiëroglief van het heilige zevenvoud, van het koningschap, van het priesterschap [de ingewijde], van triomf en een goed resultaat dat door strijd is verkregen. Het is magische macht in al zijn kracht, het ware ‘heilige koninkrijk’. In de hermetische filosofie is het de kwintessens die het resultaat is van de vereniging van de twee krachten van het grote magische agens [ākāśa, astraal licht]. . . . Het is zowel Jachin als Boaz geketend door de wil van de adept en overwonnen door zijn almacht.¹

Deze sleutel heeft in de magie absolute macht. Alle religies hebben dit teken in hun rituelen geheiligd.

We kunnen op dit moment alleen een vluchtige blik werpen op de lange reeks antediluviale werken in hun fragmentarische postdiluviale, en vaak verminkte, vorm. Hoewel deze allemaal het erfgoed zijn van het vierde ras – dat nu in de onpeilbare diepten van de oceaan begraven ligt – moet men ze niet verwerpen. Zoals we al hebben gezegd, was er tijdens het begin van de mensheid maar één wetenschap, en die was volledig goddelijk. Dat de mensheid, toen ze volwassen was geworden, er misbruik van heeft gemaakt – vooral de laatste onderrassen van het vierde wortelras – is de fout en zonde van degenen die de goddelijke kennis hebben ontheiligd, niet van degenen die trouw zijn gebleven aan haar zuivere leringen.

Als de huidige rooms-katholieke kerk, trouw aan haar gebruikelijke onverdraagzaamheid, nu de occultist en zelfs de onschuldige spiritist en vrijmetselaar maar al te graag beschouwt als afstammelingen van ‘de Kischuf, de Hamieten, de Kasdim, de Kefenen, de Ophieten en de Khartumim’ – die allemaal ‘de volgelingen van Satan’² zijn – dan wil dat nog niet zeggen dat ze dat ook zijn. De staats- of volksreligie van elk land heeft rivaliserende scholen altijd en te allen tijde heel gemakkelijk uit de weg geruimd door te beweren dat het gevaarlijke ketterijen zijn – dat deed de oude rooms-katholieke staatsgodsdienst en ook de huidige.

Als Napoleon de Grote op zijn levenspad van slachting één verdienstelijke daad heeft om zich op te beroemen, dan is het wel die van het beëindigen van de ‘heilige inquisitie’.³ De afschaffing ervan heeft het publiek echter niet veel wijzer gemaakt over de mysteriën van de

---

¹ Noot vert.: Uit een ongepubliceerd manuscript van een westerse occultist. Waarschijnlijk Éliphas Lévi. Zie blz. 113-4.

² J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 3, blz. 214.

³ Noot vert.: Deze zin is toegevoegd uit H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*, 2014, blz. 58.

occulte wetenschap. In sommige opzichten is de wereld beter af door daarover niets te weten. De geheimen van de natuur snijden over het algemeen aan twee kanten, en in handen van onwaardigen worden ze hoogstwaarschijnlijk moorddadig. Wie weet in onze tijd iets over de werkelijke betekenis en verborgen krachten van bepaalde letters en tekens – talismannen – of ze nu ten goede of ten kwade worden gebruikt? Fragmenten van de runen en het schrift van de Kischuf, te vinden in verschillende oude middeleeuwse bibliotheken; teksten met de Efezische en Milesische letters of tekens; het in drie opzichten vermaarde *Boek van Thoth*, en de verschrikkelijke (bewaard gebleven) verhandelingen van Targes, de Chaldeeër, en zijn leerling Tarchon, de Etrusk – die lang voor de Trojaanse oorlog leefde – zijn voor de huidige wetenschapper evenzoveel teksten met letters en tekens zonder betekenis (al komen ze wel voor in de klassieke literatuur).

Wie gelooft er in de negentiende eeuw nog in de kunst om bliksemschichten op te roepen en te richten, die wordt beschreven in verhandelingen zoals die van Targes? Toch wordt hetzelfde in de brahmaanse literatuur beschreven, en Targes kopieerde zijn ‘bliksemschichten’ van de astra’s¹, die verschrikkelijke vernietigingsmachines waarmee de ārya’s van het *Mahābhārata* bekend waren. Een heel arsenaal aan dynamietbommen zou bij deze kunst verbleken – als ze ooit door westerlingen wordt begrepen. Wijlen Lord Bulwer-Lytton putte voor het idee van zijn vril uit een oud fragment dat voor hem was vertaald. Ondanks de deugden en filantropie die onze tijd van onrechtvaardige oorlogen, anarchisten en dynamietwerpers sieren, is het een groot geluk dat de geheimen in de boeken die in Numa’s graf werden ontdekt, zijn verbrand.

De wetenschap van Circē en Mēdea is echter niet verloren gegaan. Men kan haar ontdekken in de schijnbare wartaal van de tāntrika-sūtra’s, de *Kuku-ma* van de dugpa’s uit Bhutan en Sikkim en de ‘roodkappen’ van Tibet, en zelfs in de tovenarij van de Mullukurumba’s in het Nīlgiri-gebergte. Naast de gevorderde beoefenaars van het linkerp pad en de adepten van het rechterpad – bij wie de vreemde geheimen van de echte betekenis ervan veilig zijn – begrijpen gelukkig maar heel weinig mensen de ‘zwarte’ evocaties. Anders zouden zowel de westerse als de oostelijke dugpa’s met hun vijanden korte metten kunnen maken. Die

---

¹ Een astra is een soort magische pijl en boog, die in één ogenblik hele legers kan vernietigen; het wordt in het *Rāmāyaṇa*, de *Purāṇa*’s, en elders genoemd.

vijanden zijn talrijk, want de directe afstammelingen van de antediluviale tovenaars haten al degenen die niet voor hen zijn, en zeggen dat ze daarom tegen hen zijn.

Wat betreft de 'Petit Albert' – dit kleine half-esoterische boek is inmiddels een literair relikwie geworden – en de 'Grand Albert' of de 'rode draak', samen met de talloze oude versies die nog in omloop zijn, de trieste overblijfselen van het werk van de mythische, valse Mother Shiptons en Merlijns, dit zijn allemaal gepopulariseerde imitaties van oorspronkelijke werken met dezelfde naam. Zo is de 'Petit Albert' de verminkte imitatie van het grote werk dat in het Latijn is geschreven door de priester Aldebert, een occultist uit de achtste eeuw, veroordeeld door het tweede concilie van Rome. Zijn werk werd enkele eeuwen later herdrukt en kreeg de naam *Alberti Parvi Lucii libellus de mirabilibus naturae arcanis*.

De strenge houding van de rooms-katholieke kerk is altijd inconsequent geweest. Als men leest over deze veroordeling, die de kerk, wat betreft de zeven aartsengelen, de machten of tronen van God, vele eeuwen in grote verlegenheid heeft gebracht, dan is het echt wonderbaarlijk om te ontdekken dat de jezuiten het archief van de geschiedenis van Frankrijk met haar talloze kronieken en jaarboeken niet hebben vernietigd, en evenmin dat van het Spaanse Escorial. Zowel de geschiedenis als de Franse kronieken spreken uitvoerig over de onschatbare talisman die Karel de Grote van een paus ontving. Het was een boekje over magie – of eigenlijk tovenarij – vol kabbalistische figuren, tekens, mysterieuze spreuken, en aanroepingen van sterren en planeten. Dit waren talismannen tegen de vijanden van de koning, die volgens de kroniekschrijver van groot nut bleken te zijn, want 'elk van die vijanden stierf een gewelddadige dood'. Het boekje, *Enchiridion Leonis Papae*, is uit het oog verdwenen en is gelukkig niet meer in druk.

Het alfabet van Thoth kan men terugvinden in de huidige tarot die in bijna elke boekwinkel in Parijs verkrijgbaar is. Wat het begrip of nut ervan betreft: de vele waarzeggers in Parijs, die er hun brood mee verdienen, zijn trieste voorbeelden van mislukte pogingen om de symboliek van de tarot te lezen, laat staan deze correct te interpreteren, zonder een voorafgaande filosofische studie van die wetenschap. De volledige symboliek van de echte tarot is alleen te vinden in de Babylonische cilinders, die iedereen kan inspecteren en bestuderen in het British Museum en elders. Iedereen kan deze Chaldeeuwse, antediluviale bolletjes, of draaiende cilinders, zien, bedekt met heilige tekens; maar de

geheimen van deze 'waarzegwielen', of, zoals De Mirville ze noemt, 'de draaiende bolletjes van Hekatē',¹ moeten nog enige tijd onuitsproken blijven. Intussen zijn er de 'draaitafels' van de huidige mediums voor de zwakken, en de kabbala voor de sterken. Dit kan enige troost bieden.

Mensen zijn erg geneigd om termen te gebruiken die ze niet begrijpen, en om een oordeel te vellen op basis van een eerste indruk van het bewijsmateriaal. Het verschil tussen witte en zwarte magie is moeilijk vast te stellen, omdat beide moeten worden beoordeeld op hun motief, waarvan hun uiteindelijke, maar niet hun onmiddellijke, gevolgen afhangen, ook al treden deze misschien pas jaren later op. Een oosters spreekwoord zegt dat de 'magie van de rechter- en de linkerhand door slechts een rafijne draad zijn gescheiden'. We moeten ons aan de wijsheid ervan houden en wachten tot we meer hebben geleerd.

We zullen uitgebreid moeten terugkomen op het verband tussen de kabbala en de guptavidyā, en verder moeten ingaan op esoterische en numerieke stelsels, maar we moeten eerst de reeks adepten in de nachristelijke tijd volgen.

---

¹J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 3, blz. 215.

12 De plicht van een echte occultist tegenover de religies

[‘The duty of the true occultist toward religions’, *SD* 3:109-11;
CW 14:107-9]

Nu we de voorchristelijke ingewijden en hun mysteriën hebben besproken – hoewel er over laatstgenoemde meer moet worden gezegd – is het nodig om enkele woorden te wijden aan de eerste nachristelijke adepten, ongeacht hun persoonlijke overtuigingen en leringen of hun latere plaats in de wereldlijke of kerkgeschiedenis. Het is onze taak dit adeptschap met zijn abnormale thaumaturgische of, zoals ze nu worden genoemd, paranormale vermogens te analyseren; om elk van deze adepten tot zijn recht te laten komen door in de eerste plaats na te gaan wat de beschikbare historische verslagen over hen zeggen, en ten tweede door die vermogens te beschouwen in het licht van de wetten van de waarschijnlijkheid.

Om te beginnen wil de schrijfster zich verontschuldigen voor wat moet worden gezegd. Het zou heel onredelijk zijn om deze pagina’s te beschouwen als een vorm van verzet tegen of gebrek aan respect voor de christelijke religie – en al helemaal niet als de wens om iemands gevoelens te kwetsen. Een theosoof gelooft niet in goddelijke of satanische wonderen. Na verloop van zoveel tijd kan hij alleen het beschikbare bewijsmateriaal bestuderen en dit beoordelen op basis van de veronderstelde resultaten. Hij gelooft niet in heiligen of tovenaars, profeten of waarzeggers, maar alleen in adepten, of mensen die bedreven zijn in het voortbrengen van bijzondere verschijnselen, die op hun woorden en daden moeten worden beoordeeld. Het enige onderscheid dat hij nu kan maken, hangt af van de bereikte resultaten – van het bewijs of ze een goede of slechte invloed hadden op degenen voor of tegen wie de vermogens van de adept werden gebruikt.

Met het willekeurige onderscheid tussen ‘wonderdoeners’ van de ene of de andere religie dat hun respectieve volgelingen en verdedigers maken, kan en mag een occultist zich niet bezighouden. De christen wiens religie hem gebiedt Petrus en Paulus te beschouwen als heiligen

en goddelijk geïnspireerde en geroemde apostelen, en Simon en Apollonius te zien als tovenaars en dodenbezweerders – die worden geholpen door zogenaamde kwade machten en deze dienen – heeft het volste recht om dat te doen hij als hij een oprechte orthodoxe christen is. Maar evenzo heeft de occultist het recht om, als hij de waarheid en alleen de waarheid wil dienen, zo'n eenzijdige opvatting te verwerpen.

Een occultist mag niet uitsluitend tot een bepaalde geloofsovertuiging of school behoren, maar als hij een adept van de goede wet wil worden moet hij voor elk geloof uiterlijk respect betonen. Hij mag niet gebonden zijn aan de bevooroordeelde en sektarische meningen van wie dan ook, en hij moet zijn eigen mening vormen en zijn eigen conclusies trekken op basis van de regels van bewijsvoering van de wetenschap die hij dient. Dus als een occultist bijvoorbeeld een boeddhist is, dan zal hij Gautama Boeddha beschouwen als de grootste van alle adepten die hebben geleefd, en de incarnatie van onzelfzuchtige liefde, grenzeloze menslievendheid en morele goedheid, maar hij zal Jezus in hetzelfde licht zien en verklaren dat hij net zo'n incarnatie van alle goddelijke deugden is geweest.

Hij zal de nagedachtenis van die grote martelaar eerbiedigen, al weigert hij in hem de incarnatie op aarde te erkennen van de ene allerhoogste godheid en de 'ware God der goden' in de hemel. Hij zal de volmaakte mens waarderen om zijn persoonlijke deugden, niet om de beweringen die over hem werden gedaan door fanatieke dromers uit de eerste eeuwen of door een sluwe berekenende kerk en theologie. Hij zal zelfs geloof hechten aan de meeste 'zogenaamde wonderen', maar ze uitleggen volgens de regels van zijn eigen wetenschap en met behulp van zijn inzicht in paranormale vermogens. Hij zal ontkennen dat ze 'wonderen' zijn – in de theologische zin van een gebeurtenis 'in strijd met de vastgestelde natuurwetten' – maar hij zal ze niettemin beschouwen als een afwijking van de wetten die (tot dusver) aan de wetenschap bekend zijn, en dat is iets heel anders.

Bovendien zal een occultist, op basis van het getuigenis van de evangeliën – al dan niet bewezen – de meeste van zulke daden classificeren als weldadige, goddelijke magie, hoewel hij het recht heeft om gebeurtenissen zoals het uitdrijven van duivels uit twee mannen naar een kudde varkens¹ als allegorisch te beschouwen en in hun letterlijke betekenis schadelijk voor het ware geloof. Dit is het standpunt dat een

---

¹ *Mattheus* 8:30-4.

oprechte, onpartijdige occultist zou innemen. En in dit opzicht geven zelfs fanatieke moslims die Jezus van Nazareth als een grote profeet beschouwen en hem respecteren, een heilzame les in naastenliefde aan de christenen, die verkondigen en aannemen dat ‘religieuze tolerantie goddeloos en absurd is’, en die de profeet van de islam altijd een ‘valse profeet’ noemen. We zullen nu Petrus en Simon, Paulus en Apollonius volgens de beginselen van het occultisme bespreken.

We hebben goede redenen om hier deze vier adepten te selecteren. Zij zijn de eerste adepten na Christus die – volgens wereldlijke en kerkelijke geschriften – de grondtoon van ‘wonderen’, dat wil zeggen van paranormale en fysieke verschijnselen, hebben aangeslagen. Alleen door theologische onverdraagzaamheid kon het werk van deze adepten zo kwaadwillig en willekeurig worden gescheiden in manifestaties van goddelijke en van satanische magie, van ‘goddelijke’ en van ‘goddeloze’ werken.

13 Na-christelijke adepten en hun leringen

[‘Post-christian adepts and their doctrines’, *SD* 3:112-6; *CW* 14:109-14]

Wat weet de wereld over bijvoorbeeld Petrus en Simon? In de wereldlijke geschiedenis worden ze niet genoemd, terwijl datgene wat de zogenaamde Heilige Schrift over hen vertelt verspreid is te vinden in een paar zinnen in *Handelingen*. Wat de apocriefen betreft, hun naam alleen al weerhoudt critici ervan om voor informatie daarop te vertrouwen. Niettemin beweren de occultisten dat de apocriefe evangeliën, hoe eenzijdig en bevooroordeeld ze misschien ook zijn, veel meer historisch ware gebeurtenissen en feiten bevatten dan het Nieuwe Testament, inclusief *Handelingen*. De eerste vormen een onbewerkte overlevering, de laatste (de officiële evangeliën) een zorgvuldig bedachte legende. De heiligheid van het Nieuwe Testament is een kwestie van persoonlijke mening en blind geloof, en hoewel men de persoonlijke mening van zijn medemens moet respecteren, wordt niemand gedwongen die te delen.

Wie was Simon Magus en wat is er over hem bekend? In *Handelingen* leest men eenvoudig dat hij op grond van zijn opmerkelijke magische kunst ‘de grote kracht van God’¹ werd genoemd. Filippus zou deze Samaritaan hebben gedoopt; en vervolgens wordt hij ervan beschuldigd Petrus en Johannes geld te hebben aangeboden om hem de kunst te leren om ware ‘wonderen’ te verrichten, terwijl valse wonderen, zo wordt beweerd, van de duivel zijn. Dit is alles, als we de beledigende woorden weglaten die overvloedig tegen hem worden gebruikt wegens het verrichten van valse ‘wonderen’. Simon zou in Rome voor keizer Nero met behulp van demonen allerlei wonderen hebben verricht,² en Mosheim rekent hem tot de openlijke vijanden van het christendom;³ maar de occulte overlevering beschuldigt hem van niets ergers dan te weigeren ‘Simeon’ als plaatsvervangend regent van God

---

¹ *Handelingen* 8:10.

² *Handelingen van Petrus en Paulus*.

³ J.L. von Mosheim, *An Ecclesiastical History*, 1767, deel 1, blz. 116.

te erkennen; of die ‘Simeon’ nu Petrus was of iemand anders, blijft voor de criticus een open vraag.

Dat wat Irenaeus¹ en Epiphanius² over Simon Magus zeggen – namelijk dat hij zich uitgaf voor de geïncarneerde drie-eenheid; dat hij in Samaria de Vader was, in Judea de Zoon, en zich bij de heidenen had uitgegeven voor de Heilige Geest – is eenvoudig laster. Tijden en gebeurtenissen veranderen; de menselijke natuur blijft onder elke hemel en in elk tijdperk dezelfde en onveranderd. De beschuldiging is het gevolg en product van de gebruikelijke en inmiddels traditionele theologische haat. De occultisten – die allemaal min of meer persoonlijk de gevolgen van theologische rancune hebben ervaren – zullen zulke dingen nooit geloven alleen maar omdat Irenaeus het heeft gezegd, als hij die woorden al ooit zelf heeft geschreven. Verderop wordt over Simon verteld dat hij een vrouw met zich meenam die hij introduceerde als Helena van Troje, die honderd incarnaties had doorgemaakt en die, nog eerder, in het begin van de eonen, Sophia was, goddelijke wijsheid, een emanatie van zijn eigen (Simons) Eeuwige Geest, toen hij (Simon) de ‘vader’ was; en ten slotte dat hij bij haar ‘de aartsengelen en engelen had verwekt, door wie deze wereld was geschapen’, enz.

We weten allemaal hoeveel verandering en wildgroei een eenvoudige uitspraak kan ondergaan nadat ze door slechts een half dozijn handen is gegaan. Bovendien kunnen al deze beweringen worden verklaard, en er kan zelfs worden bewezen dat er een kern van waarheid in zit. Simon Magus was een kabbalist en een mysticus die, zoals zovele andere hervormers, probeerde een nieuwe religie te stichten op basis van de hoofdleringen van de geheime leer, maar zonder méér van haar mysteries te onthullen dan nodig was. Waarom zou Simon, een mysticus, diep doordrongen van het feit van opeenvolgende incarnaties (we kunnen het getal ‘honderd’ als een waarschijnlijke overdrijving van zijn discipelen buiten beschouwing laten), dan niet spreken over iemand die hij door zijn paranormale vermogens herkende als een reïncarnatie van een heldin met die naam – als hij dat al ooit heeft gedaan? Zien we in onze tijd niet enkele dames en heren, geen charlatans maar verstandige personen die in de maatschappij in hoog aanzien staan, wier innerlijke overtuiging hun verzekert dat ze

---

¹ *Tegen ketterijen*, 1:23:1-4.

² *Panarion*, boek 1, afdeling 2, ketterij 21:1.

koningin Cleopatra, Alexander de Grote, Jeanne d'Arc, of wie dan ook waren? Dit is een kwestie van innerlijke overtuiging, en is gebaseerd op enige bekendheid met het occultisme en geloof in de huidige reïncarnatietheorie. Laatstgenoemde verschilt van de ene echte leer van weleer, zoals zal worden aangetoond, maar er is geen regel zonder uitzondering.

Wat de bewering betreft dat Simon Magus 'één is met God de Vader, God de Zoon, en God de Heilige Geest', ook deze is heel redelijk, als we erkennen dat een mysticus en ziener het recht heeft om allegorische taal te gebruiken; en in dit geval wordt ze bovendien volledig gesteund door de leer van universele eenheid die in de esoterische filosofie wordt onderwezen. Iedere occultist zal op basis van (voor hem) wetenschappelijke en logische verklaringen hetzelfde zeggen, volledig in overeenstemming met de leer die hij aanhangt. Elke aanhanger van de Vedānta zegt dagelijks hetzelfde: hij is natuurlijk brahman, en hij is parabrahman, zodra hij de individualiteit van zijn persoonlijke geest verwerpt en erkent dat de goddelijke straal die in zijn hoger zelf woont slechts een weerspiegeling van de universele geest is.

Dit is de echo van de oorspronkelijke leer van emanaties die we in alle tijden terugvinden. De eerste emanatie uit het onbekende is de 'vader', de tweede de 'zoon', en alles komt voort uit het ene, of die goddelijke geest die onkenbaar is. Vandaar de bewering dat hij (Simon) bij haar (Sophia, of Minerva, goddelijke wijsheid), toen hij nog in de schoot van de Vader was en hijzelf de Vader (of de eerste collectieve emanatie) was, de aartsengelen – de 'zoon' – had verwekt, die de scheppers van deze wereld waren.

De rooms-katholieken die zelf in het nauw waren gebracht door de onweerlegbare argumenten van hun tegenstanders – de geleerde filosofen en kenners van de symboliek die niets hebben heel gelaten van de kerkelijke dogma's en hun autoriteiten en die wijzen op het meervoud van de elohim in de *Bijbel* – geven nu toe dat de tsaba of aartsengelen, de eerste 'schepping' van God, moeten hebben deelgenomen aan de schepping van het heelal. Is het mogelijk dat de engelen

hoewel 'alleen God de hemel en de aarde heeft geschapen'. . . hoezeer ze [de engelen] ook buiten de oorspronkelijke schepping uit het niets hebben gestaan, misschien de opdracht hebben gekregen om deze te voltooien, voort te zetten, en in stand te houden?¹

---

¹J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 2, blz. 337.

roept de Mirville uit, in antwoord op Renan, Lacour, Maury, en alle medewerkers van het Institut de France. Met bepaalde wijzigingen is dit precies wat de geheime leer beweert. In feite is elke leer die door de vele hervormers van de eerste en de volgende eeuwen van onze jaartelling werd verkondigd, in hoofdzaak gebaseerd op deze universele kosmogonie. Raadpleeg Mosheim en kijk wat hij te zeggen heeft over de vele ‘ketterijen’ die hij beschrijft. Cerinthus, de jood,

onderwees dat de Schepper van deze wereld . . . de soevereine God van het joodse volk, een wezen was . . . dat zijn bestaan ontleende aan de allerhoogste God;

en dat dit wezen bovendien

geleidelijk van zijn aangeboren deugzaamheid en oorspronkelijke waardigheid is afgeleden.¹

Basilides, Carpocrates en Valentinus, de Egyptische gnostici van de tweede eeuw, hadden dezelfde denkbeelden afgezien van kleine verschillen. Basilides verkondigde het bestaan van zeven eonen (menigten aartsengelen), die voortkwamen uit de substantie van de Allerhoogste. Twee van hen, macht en wijsheid, verwekten de hemelse hiërarchie van de eerste categorie en waardigheid; deze emaneerde een tweede; laatstgenoemde een derde, enz.; waarbij elke evolutie van een minder verheven aard is dan de voorgaande, en elk ervan schept voor zichzelf een hemel als verblijf, en de aard van al deze verschillende hemelen neemt in pracht en zuiverheid af naarmate ze dichter bij de aarde komt. Het aantal van deze verblijven was 365; en over al deze heerste de allerhoogste Onbekende genaamd Abraxas, een naam die in de Griekse manier van rekenen het getal 365 oplevert, dat in zijn mystieke en numerieke betekenis het getal 355 bevat, of de waarde van de mens.² Dit was een gnostisch mysterie gebaseerd op die van de oorspronkelijke evolutie, die eindigde met ‘de mens’.

---

¹J.L. von Mosheim, *An Ecclesiastical History*, 1767, deel 1, blz. 120.

²Tien is het volmaakte getal van de hoogste god onder de ‘gemanifesteerde’ godheden, want het getal 1 is het symbool van de universele eenheid, of het mannelijke beginsel in de natuur, en het getal 0 het vrouwelijke symbool, chaos, de diepte; de twee vormen dus zowel het symbool van de androgynen natuur als de waarde van het zonnejaar, die ook de waarde van Jehovah en Henoch was. Tien was voor Pythagoras het symbool van het heelal; ook van Enos, de zoon van Seth, of de ‘mensenzoon’ die symbool staat voor het zonnejaar van 365 dagen,

Saturninus van Antiochië verkondigde dezelfde leer met kleine wijzigingen. Hij onderwees twee eeuwige beginselen, goed en kwaad, die eenvoudig geest en stof zijn. De zeven engelen die de zeven planeten besturen, zijn de bouwers van ons heelal – een zuiver oosterse leer, Saturninus was namelijk een Aziatische gnosticus. Deze engelen zijn de natuurlijke bewakers van de zeven gebieden van ons planetenstelsel; een van de machtigste onder deze zeven scheppende engelen van de *derde* categorie is ‘Saturnus’, de heersende genius van de planeet, en de God van het Hebreeuwse volk: namelijk Jehovah, die onder de joden werd vereerd en aan wie zij de zevende dag of sabbat wijdden, zaterdag – ‘Saturnusdag’ bij zowel de Scandinaviërs als de hindoes.

Marcion, die ook de leer van de twee tegengestelde beginselen van goed en kwaad aanhing, beweerde dat er tussen die twee een derde godheid in staat – een van ‘gemengde aard’ – de God van de joden, de schepper (met zijn menigte) van de lagere of onze wereld. Hoewel dit wezen, dat een tussenpositie inneemt, altijd in oorlog was met het boze beginsel, is het ook gekant tegen het goede beginsel, waarvan het de plaats en titel begeert.

Simon was dus slechts het kind van zijn tijd, een religieuze hervormer zoals zovele anderen, en een adept onder de kabbalisten. Voor de kerk is het geloof in zijn feitelijke bestaan en zijn grote vermogens een noodzaak – om het door Petrus verrichte ‘wonder’ en zijn triomf over Simon beter tot zijn recht te laten komen – en ze is kwistig met haar lof voor zijn verbazingwekkende magische prestaties. Aan de andere kant probeert het scepticisme, vertegenwoordigd door wetenschappers en geleerde critici, hem helemaal uit de weg te ruimen. Dus, na zelfs maar het bestaan van Simon te hebben ontkend, vonden ze het uiteindelijk gepast om zijn individualiteit volledig op te laten gaan in die van Paulus. De anonieme schrijver van *Supernatural Religion*¹ probeert met grote ijver te bewijzen dat wij onder Simon Magus de apostel Paulus moeten verstaan; over zijn brieven werd door Petrus, zowel in het geheim als openlijk, kwaadgesproken, en deze zouden volgens hem leringen ‘tegen de geest’ bevatten. Dit lijkt in feite heel waarschijnlijk als we over de

---

en wiens jaren daarom ook als 365 worden opgegeven. In de Egyptische symboliek was Abraxas de zon, de ‘Heer van de hemelen’.

De cirkel is het symbool van het ene zich niet manifesterende beginsel; het vlak van die figuur is eeuwigdurende oneindigheid en wordt alleen tijdens manvantara’s door een middellijn verdeeld.

¹ W.R. Cassels, *Supernatural Religion*, 4de ed., 1874, deel 2, blz. 34ev.

twee apostelen nadenken en hun karakters met elkaar vergelijken.

De apostel van de heidenen was dapper, openhartig, oprecht en zeer geleerd; de apostel van de besnijdenis laf, omzichtig, *onoprecht* en zeer onwetend. Dat Paulus, zo niet volledig, dan toch gedeeltelijk, was ingewijd in de theïrgische mysteriën, daarover bestaat weinig twijfel. Zijn taal, de zo typische manier van uitdrukken van de Griekse filosofen, en bepaalde alleen door ingewijden gebruikte zegswijzen, zijn evenzovele aanwijzingen voor die veronderstelling. Ons vermoeden is nog sterker geworden door een knap artikel, getiteld 'Paul and Plato', in een van de New Yorkse tijdschriften waarin A. Wilder een opvallende en voor ons zeer waardevolle opmerking maakt. Hij toont aan dat Paulus in zijn *Brieven aan de Corinthiërs* overvloedig gebruikmaakt van 'uitdrukkingen ontleend aan de inwijdingen van Sabazius en Eleusis en aan de verhandelingen van de [Griekse] filosofen. Hij [Paulus] noemt zichzelf een *idiōtēs* – iemand die onervaren is in het gebruik van de taal, maar niet in de *gnosis* of filosofische kennis. 'Toch is wat wij verkondigen wijsheid voor wie volwassen is in het geloof [ingewijden]', schrijft hij. 'Het is echter niet de wijsheid van deze wereld en haar archonten, die ten onder zullen gaan. Waar wij over spreken is Gods verborgen en geheime wijsheid . . . Geen van de archonten van deze wereld heeft die wijsheid gekend.'¹

Wat kon de apostel met deze ondubbelzinnige woorden anders bedoelen dan dat hijzelf, die tot de *mystai* (ingewijden) behoorde, sprak over dingen die alleen in de mysteriën werden getoond en verklaard? 'Gods verborgen en geheime wijsheid die *geen van de archonten van deze wereld heeft gekend*', houdt duidelijk rechtstreeks verband met de *basileus* van de Eleusinische inwijding, die haar wel kende. De *basileus* behoorde tot de stafleden van de grote hiërofant, was archont van Athene, en als zodanig een van de belangrijkste *mystai* die tot de *innerlijke* mysteriën behoorde, waartoe een zeer select en klein aantal personen toegang kreeg.² De ambtenaren die het toezicht hadden op de Eleusinische mysteriën werden archonten genoemd.³

We zullen echter eerst Simon de Magiër bespreken.

¹ *1 Corinthiërs* 2:6-8.

² Vgl. T. Taylor, *The Eleusinian and Bacchic Mysteries*, red. A. Wilder, 4de ed., 1891, blz. 47vn.

³ *Isis ontsluierd*, 2:104-5.

14 Simon en zijn biograaf Hippolytus

[‘Simon and his biographer Hippolytus’, *SD* 3:117-21; *CW* 14:115-20]

Zoals in *Isis ontsluit* (2:420-1) is gezegd, was Simon een leerling van de tannaim van Samaria; de reputatie die hij achterliet en de hem gegeven titel ‘de grote kracht van God’ spreken sterk in het voordeel van de bekwaamheid en kennis van zijn leermeesters. Maar de tannaim waren kabbalisten van dezelfde geheime school als Johannes van de *Openbaring*, die er nauwlettend op toezagen dat de werkelijke betekenis van de namen in de mozaïsche boeken zoveel mogelijk werd verborgen. De lasterpraatjes over Simon Magus die door de onbekende schrijvers en samenstellers van de *Handelingen* en andere geschriften zo ijverig werden verspreid, konden echter de waarheid niet zozeer verdraaien dat het feit dat geen christen hem in wonderdaden kon evenaren verborgen bleef.

Het verhaal over zijn val tijdens een vlucht door de lucht, waarbij hij beide benen brak en vervolgens zelfmoord pleegde, is belachelijk. Het nageslacht heeft maar één kant van het verhaal gehoord. Als de leerlingen van Simon zich hierover konden uitspreken, zouden we misschien ontdekken dat het Petrus was die zijn beide benen brak. Maar in tegenspraak met deze hypothese weten we dat deze apostel te voorzichtig was om zich ooit in Rome te wagen. Zoals verschillende kerkelijke schrijvers erkennen, heeft geen enkele apostel ooit zulke ‘bovennatuurlijke wonderen’ verricht, maar vrome mensen zullen natuurlijk zeggen dat dit des te meer bewijst dat het de duivel was die door Simon werkte.

Hij werd beschuldigd van godslastering tegen de Heilige Geest, alleen omdat hij die voorstelde als de ‘heilige spiritus’, het verstand (Latijn: mens) of ‘de moeder van alles’. Dezelfde uitdrukking wordt echter gebruikt in het boek *Henoeh*, waarin wordt gesproken over de ‘Zoon van de vrouw’ in plaats van de ‘Mensenzoon’. In de *Codex*¹ van de nazarenen en in de *Zohar*, evenals in de boeken van Hermes, wordt dezelfde uitdrukking gebruikt; en zelfs in het apocriefe *Evangelie van de Hebreëen* lezen we dat Jezus het vrouwelijk geslacht van de Heilige

---

¹ *Ginza Rabba*.

Geest erkende door de uitdrukking ‘mijn moeder, de heilige pneuma’, te gebruiken.¹

Na eeuwen van ontkenning is het werkelijke bestaan van Simon Magus ten slotte bewezen, of hij nu Saulus, Paulus, of Simon was. Een manuscript dat over hem spreekt als Simon is in Griekenland ontdekt en heeft aan verdere speculatie een einde gemaakt.

In zijn *Histoire des trois premiers siècles de l'église chrétienne* geeft De Pressensé zijn mening over dit pas ontdekte overblijfsel van het vroege christendom:

Op basis van de geschiedenis van Simon die talrijke mythen bevat, hebben veel theologen [onder de protestanten, had hij eraan moeten toevoegen] geconcludeerd dat deze niet meer is dan een inventief weefsel van legenden. Maar het bevat echte *feiten*, bekrachtigd door het unanieme getuigenis van de kerkvaders en bevestigd door het onlangs ontdekte geschrift van Hippolytus.²

Dit manuscript is verre van complimenteus voor de zogenaamde grondlegger van de westerse gnosis. Hoewel het de grote vermogens van Simon erkent, bestempelt het hem als een priester van Satan – wat voldoende is om aan te tonen dat het door een christen is geschreven. Het laat ook zien dat Simon, evenals een andere dienaar ‘van de boze’ – zoals Mani door de kerk wordt genoemd – een *gedoopte* christen was; maar dat beiden werden vervolgd omdat ze te goed thuis waren in de mysteries van het *oorspronkelijke* ware christendom. Het geheim van zo’n vervolging was toen, evenals nu, volkomen transparant voor degenen die de zaak onpartijdig bestuderen. Simon, die zijn onafhankelijkheid wilde bewaren, kon zich niet onderwerpen aan de leiding of het gezag van een van de apostelen, en zeker niet aan dat van Petrus of Johannes, de fanatieke schrijver van de *Openbaring*. Vandaar de beschuldigingen van ketterij gevolgd door ‘anathema maranatha’.³

De vervolgingen door de kerk waren nooit gericht tegen de orthodoxe magie. De nieuwe theurgie, die door de kerkvaders was ingesteld en nu bij de christenen bekendstaat als ‘gebedsgenezing’ en ‘wonderen’, was namelijk, en is nog steeds – als ze werkt – niets anders dan

¹ Origenes, *Commentarii in evangelium Joannis*, 2:6.

² Edmond de Pressensé, *Histoire des trois premiers siècles de l'église chrétienne*, 1858, deel 1, blz. 395; geciteerd door J.E. de Mirville, *Des esprits de l'esprit-saint et du miracle*, 1868, deel 6, blz. 41-2.

³ Vertaling: Hij zij vervloekt.

bewuste of onbewuste magie. Zulke verschijnselen die onder de naam ‘goddelijke wonderen’ aan het nageslacht zijn doorgegeven, werden voortgebracht door vermogens die werden verkregen door een zuiver leven en extase. Gebed en contemplatie in combinatie met ascetisme is de beste soort discipline om theÿrg te worden, als echte inwijding ontbreekt. Een krachtig gebed voor de vervulling van een of ander doel is namelijk niets anders dan een sterke *wil* en verlangen, resulterend in onbewuste magie. In onze tijd heeft George Müller uit Bristol dit bewezen. Maar ‘goddelijke wonderen’ worden voortgebracht door dezelfde oorzaken die tovenarij teweegbrengen.

Het grote verschil zit hem in de beoogde goede of slechte gevolgen en in degene die ze teweegbrengt. De kerk ging alleen tekeer tegen degenen die niet de voorgeschreven rituelen volgden en bepaalde wonderbaarlijke resultaten aan zichzelf in plaats van een persoonlijke God toeschreven. De adepten in de magische kunst die volgens haar voorschriften en onder haar toezicht handelden werden voor het nageslacht en de geschiedenis uitgeroepen tot heiligen en vrienden van God, terwijl alle anderen uit de kerk werden weggehoond en veroordeeld tot eeuwige laster en vervloeking. Dogma en gezag zijn altijd de vloek van de mensheid geweest, de grote vernietigers van licht en waarheid.¹

Misschien bespeurden Simon en vele anderen een kiem van datgene wat later, in de toen opkomende kerk, uitgroeide tot het virus van onverzadigbare macht en ambitie en uiteindelijk leidde tot het dogma van onfeilbaarheid; daarom voelden ze zich gedwongen om zich al in haar beginjaren van haar los te maken. Sekten en onenigheden begonnen al in de eerste eeuw. Terwijl Paulus Petrus openlijk berispt, lastert Johannes onder het mom van een visioen de nikolaïeten en laat Jezus

---

¹ St. George Lane-Fox heeft dit denkkeeld bewonderenswaardig verwoord in zijn uitstekende toespraak gericht aan de vele rivaliserende scholen en verenigingen in India. ‘Ik ben er zeker van’, zei hij, ‘dat het belangrijkste motief, hoe vaag u zich daarvan ook bewust was, waardoor u – die deze bewegingen steunt – werd gedreven, een opstand was tegen het feit dat alle bestaande maatschappelijke en zogenaamd religieuze instellingen bijna altijd aan zichzelf in een of andere externe vorm een tirannieke autoriteit toekennen die de enige echte en hoogste autoriteit verdringt en verduistert, namelijk de inwonende geest van waarheid die aan iedere individuele ziel wordt geopenbaard, in feite het ware geweten, die allerhoogste bron van alle menselijke wijsheid en macht die de mens verheft boven het niveau van een bruuft.’ (Aan de leden van de Ārya Samāj, The Theosophical Society, Brahma en Hindu Samāj en andere religieuze en vooruitstrevende verenigingen in India.)

verklaren dat hij hen haat.¹ Daarom besteden we weinig aandacht aan de beschuldigingen tegen Simon in het manuscript dat in Griekenland is gevonden.

Het is getiteld *Philosophumena*. De schrijver, door de Griekse kerk beschouwd als St. Hippolytus, wordt door de volgelingen van de paus een ‘onbekende ketter’ genoemd, alleen omdat hij daarin ‘zeer lasterlijk’ spreekt over paus Callistus, eveneens een heilige. Niettemin zijn de Grieken en Romeinen het erover eens dat de *Philosophumena* een bijzonder en heel geleerd werk is. De ouderdom en echtheid ervan zijn bevestigd door de beste autoriteiten uit Tübingen.²

Wie de schrijver ook is, over Simon zegt hij het volgende:

Simon, een man die bedreven is in de magische kunst, misleidde veel mensen deels door de kunst van Thrasymedes,³ en deels *met behulp van demonen*.⁴ . . . Hij probeerde zich voor te doen als een god. . . . Geholpen door zijn boze kunst maakte hij gebruik van de leringen van Mozes en ook van die van dichters. . . . Zijn discipelen gebruiken tot op de dag van vandaag zijn toverspreuken. Met behulp van bezweringen, toverdranken, hun bekoorlijke stelingen⁵ en wat ze ‘dromen’ noemen, sturen ze demonen om iedereen te beïnvloeden die ze willen betoveren. Voor dit doel gebruiken ze wat ze ‘huisgeesten’⁶ noemen.⁷

Verderop in het manuscript leest men:

De magiër (Simon) liet degenen die de demon wilden ondervragen, op een perkamentblad schrijven wat hun vraag was; dit werd in vierenvouwen in een kom op een brandend vuur gegooid, zodat de rook de inhoud van het geschrevene aan de geest (demon) zou ont-

¹ *Openbaring* 2:6.

² Noot vert.: Zie ook HPB's ES-instructie nr. 2 in *Collected Writings* (12:551-61) over de *Philosophumena* en de leringen van Simon Magus.

³ Deze ‘kunst’ is geen gewone goochelarij, zoals sommigen haar nu omschrijven; ze is een soort psychologische goochelarij, als het al goochelarij is, waarbij biologering en betovering worden gebruikt om illusies teweeg te brengen. Het is hypnose op grote schaal.

⁴ De schrijver bevestigt daarmee zijn christelijke overtuiging.

⁵ Magnetische strijkbewegingen gevolgd door trance en slaap.

⁶ ‘Elementalen’ die door de hoogste adepten worden gebruikt om mechanisch, niet verstandelijk werk te doen, zoals natuurkundigen gassen en andere verbindingen gebruiken.

⁷ J.E. de Mirville, *Des esprits de l'esprit-saint et du miracle*, 1868, deel 6, blz. 43-4; vgl. *Philosophumena*, 6:1:7, 19, 20.

hullen. Er werd handenvol wierook op de brandende kolen gegooid, en de magiër voegde er de op stukjes papyrus geschreven Hebreeuwse namen van de geesten aan toe tot wie hij zich wendde, en de vlam verteerde alles. Kort daarop scheen de *goddelijke* geest bezit te nemen van de magiër, die onverstaanbare bezweringen uitte en, in zo'n toestand gebracht, de vraag beantwoordde – terwijl er boven het vlammeende vuur vaak geestverschijningen te zien waren; op andere momenten daalde er vuur uit de hemel op tevoren door de magiër aangewezen voorwerpen; of vloog de opgeroepen godheid door de kamer, waarbij hij een spoor van vuur achterliet.¹

Tot zover komen de bovenstaande uitspraken overeen met die van Anastasius de Sinaiët:

Mensen zagen dat Simon beelden deed lopen; dat hij zich in de vlammen stortte zonder verbrand te worden; dat hij zijn lichaam veranderde in dat van verschillende dieren [lycanthropie]; dat hij tijdens een banket schimmen en geesten opriep; dat hij *door onzichtbare geesten het meubilair in de kamers liet bewegen*. Hij gaf aan dat hij werd begeleid door een aantal schimmen aan wie hij de naam 'zielen van de doden' gaf. Ten slotte vloog hij dan door de lucht.²

Suetonius zegt in zijn *Nero*:

Een Icarus die zich voor het eerst wilde verheffen viel toen neer vlakbij de loge van Nero en bespatte hem met bloed.³

Deze zin, die duidelijk verwijst naar een ongelukkige acrobaat die zijn evenwicht verloor en neerstortte, wordt naar voren gebracht als bewijs dat het Simon was die viel. Maar laatstgenoemde is ongetwijfeld te vermaard, als men de kerkvaders moet geloven, dan dat de historicus hem eenvoudig 'een Icarus' zou hebben genoemd.

De schrijfster is zich er terdege van bewust dat er in Rome een plek bestaat met de naam Simonium – vlakbij de kerk van de heilige Cosmas en Damianus (Via Sacra), en de ruïnes van de oude tempel van Romulus – waar men tot op de dag van vandaag de gebroken stukken van een steen kan zien waarop de twee knieën van de apostel Petrus

¹De Mirville, *Op.cit.*, deel 6, blz. 44; vgl. *Philosophumena*, 4:4:1, 9.

²De Mirville, *Op.cit.*, deel 6, blz. 45; Anastasius de Sinaiët, *Patrologae cursus completus (Series Graeca)*, deel 89, col. 523, quaestio 20.

³De Mirville, *Op.cit.*, deel 6, blz. 46; C. Suetonius Tranquillus, *Nero*, hfst. 12.

zouden zijn gedrukt in dankzegging na zijn zogenaamde overwinning op Simon.¹ Maar hoe bijzonder is dat eigenlijk?

Tegenover de gebroken fragmenten van één steen stellen de boeddhisten van Sri Lanka een hele rots op Adam's Peak met daarop een andere afdruk. Op de top ervan bevindt zich een terras met een enorm rotsblok, en op dat rotsblok staat al bijna drieduizend jaar lang de heilige voetafdruk van anderhalve meter groot. Waarom zouden we de legende hierover niet geloven, als we die van Petrus wél aannemen?

'Vorst van de apostelen', of 'vorst van de hervormers', of zelfs de 'eerstgeborene van Satan', zoals Simon wordt genoemd, ze hebben allemaal recht op legenden en volksverhalen. Men mag echter wel een onderscheid maken.

Dat Simon kon vliegen, d.w.z. zich een paar minuten in de lucht kon verheffen, is niet onmogelijk. Mediums hebben nu hetzelfde gepresteerd met behulp van een kracht die spiritisten hardnekkig 'geesten' blijven noemen. Maar als Simon dat deed, was het door middel van een blinde door hemzelf verworven kracht die zich weinig aantrekt van de gebeden en bevelen van rivaliserende adepten, laat staan heiligen. Feit is dat de logica zich verzet tegen de veronderstelde val van Simon als gevolg van het gebed van Petrus. Als hij namelijk in het openbaar door de apostel was verslagen, zouden zijn discipelen hem na zo'n duidelijk teken van minderwaardigheid in de steek hebben gelaten en zouden ze orthodoxe christenen zijn geworden. Maar zelfs de schrijver van *Philosophumena*, een christen, beweert het tegenovergestelde. Het vertrouwen dat Simons leerlingen en het volk in hem stelden, was zo weinig afgenomen dat hij op het Romeinse platteland dagelijks bleef prediken na zijn veronderstelde val uit de wolken 'ver boven het Capitolium', waarbij hij alleen zijn benen brak!² Een val die zo goed is afgelopen is op zichzelf al wonderbaarlijk genoeg, zou je zeggen.

---

¹ Vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits . . . miracle*, 1868, deel 6, blz. 46.

² Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 6, blz. 47-8.

15 Paulus, de echte stichter van het huidige christendom

['St. Paul, the real founder of present christianity', *SD* 3:122-5; *CW* 14:120-4]

We zijn het eens met wat Hargrave Jennings in *Phallicism* zegt:

Wij zijn een voorstander van *interpretatie* – zelfs van *christelijke*, hoewel natuurlijk filosofische interpretatie. We hebben niets te maken met de werkelijkheid, in de beperkte, mechanistische, wetenschappelijke opvatting die de mens daarover heeft, of met *realisme*. We zijn van plan om aan te tonen dat mystiek het ware leven en de ware ziel van religie is;¹ . . . dat de *Bijbel slechts verkeerd wordt gelezen en verkeerd wordt voorgesteld wanneer men deze verwerpt omdat hij fabelachtige en tegenstrijdige dingen naar voren zou brengen*; dat Mozes geen fouten maakte, maar tot de 'mensenkinderen' sprak op de enige manier waarop men tot onvolwassen kinderen kan spreken; dat de wereld echt een heel andere plaats is dan men denkt; dat wat als bijgeloof wordt bespot, de enige ware en wetenschappelijke *kennis* is, en bovendien dat de huidige kennis en wetenschap voor een groot deel niet alleen *bijgeloof* zijn, maar bijgeloof van een heel destructieve en dodelijke soort.²

Dit alles is juist en helemaal waar. Maar het is ook waar dat het Nieuwe Testament, de *Handelingen* en de *Brieven* – hoezeer Jezus misschien ook als een echte historische figuur heeft bestaan – allemaal symbolische en allegorische uitspraken zijn, en dat 'niet Jezus maar Paulus de werkelijke stichter van het christendom was';³ maar dit was in ieder geval niet het officiële kerkchristendom. 'Het was in Antiochië dat de volgelingen voor het eerst christenen werden genoemd', zeggen de

---

¹Maar we kunnen het nooit met de schrijver eens zijn 'dat rituelen, een formele eredienst en gebeden absoluut noodzakelijk zijn', want het uiterlijke kan zich alleen ontwikkelen en vereerd worden ten koste en ten nadele van het innerlijke, het enige echte en ware.

²Hargrave Jennings, *Phallicism, Celestial and Terrestrial, Heathen and Christian*, 1884, blz. 37, 38.

³*Isis ontsluierd*, 2:675.

Handelingen van de apostelen,¹ en daarvoor werden ze niet zo genoemd, en ook lange tijd daarna nog niet, maar eenvoudig nazarenen.

Deze opvatting vindt men bij meer dan één schrijver uit de 19de eeuw en eerder. Maar tot nu toe is deze altijd opzijgezet als een onbewezen hypothese, een godslasterlijke veronderstelling; de schrijver van ‘Paulus, de stichter van het christendom’² zegt terecht:

Mensen zoals Irenaeus, Epiphanius en Eusebius staan bij het nageslacht bekend om hun onwaarheden en oneerlijke praktijken; de verhalen over de misdaden uit die tijd zijn walgelijk.

Des te meer omdat het hele christelijke stelsel op *hun* uitspraken berust. Maar we vinden nu een andere bevestiging, en deze keer in de volkomen juiste interpretatie van bijbelse symboliek. In *The Source of Measures* vinden we het volgende:

Men moet bedenken dat ons huidige christendom afkomstig is van Paulus, niet Jezus. Jezus was tijdens zijn leven een jood, die zich aan de wet hield; sterker nog, hij zegt: ‘De schriftgeleerden en farizeeën zitten op de stoel van Mozes; wat zij u daarom ook bevelen te doen, neem dat in acht en doe het.’ En ook: ‘Ik ben niet gekomen om de wet te vernietigen, maar om haar te vervullen.’ Daarom was hij onderworpen aan de wet tot de dag van zijn dood en kon hij er tijdens zijn leven geen jota of tittel aan veranderen. Hij werd besneden en vond dat men zich moest laten besnijden. Maar Paulus zei dat besnijdenis geen nut heeft, en hij (Paulus) schafte de wet af. Saulus en Paulus – dat wil zeggen Saulus onder de wet, en Paulus bevrijd van de verplichtingen van de wet – bestonden in één mens. Het waren twee namen analoog aan Jezus, de mens die onderworpen was aan de wet en haar naleefde, die zo stierf in chrēstos en, bevrijd van zijn verplichtingen, in de geestenwereld verrees als christos, of de zegevierende christus. Het was de christus die werd bevrijd, maar christus was in de geest. Saulus in het vlees stelde de functie van chrēstos voor. Paulus in het vlees stelde de functie van Jezus voor die in de geest christus was geworden, als een aardse werkelijkheid die de vergoddelijking belichaamde; en dus, gewapend met alle autoriteit in het vlees om de menselijke wet af te schaffen.³

¹ *Handelingen* 11:26.

² A. Wilder, *The Evolution*, september 1877, artikel ‘Paul, the founder of christianity’.

³ J. Ralston Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 262.

De ware reden waarom gezegd wordt dat Paulus ‘de wet afschaft’ kan alleen in India worden gevonden, waar de oudste gebruiken en privileges tot op de dag van vandaag in al hun zuiverheid worden bewaard, ondanks het misbruik dat ervan wordt gemaakt. Er is slechts één categorie personen die de wet van de brahmaanse instellingen, inclusief de kasten, straffeloos kunnen negeren, en dat zijn de *volmaakte* ‘svāmī’s’, de yogī’s – die het eerste stadium van een jīvanmukta hebben bereikt of zouden hebben bereikt – ofwel de volledig ingewijden. En Paulus was ontegenzeggelijk een ingewijde. We zullen een paar passages uit *Isis ontsluierd* citeren, want we kunnen het nu niet beter zeggen dan toen:

Neem Paulus, lees het weinige oorspronkelijke dat van zijn hand is overgebleven in de geschriften die aan deze dappere, eerlijke, oprechte man worden toegeschreven, en kijk of iemand daarin iets kan vinden om te bewijzen dat Paulus met het woord christus iets anders bedoelde dan het abstracte ideaal van de persoonlijke godheid die in de mens woont. Voor Paulus is christus niet een persoon, maar een belichaamd denkbeeld. ‘Wanneer iemand één met christus is, is hij een nieuwe schepping’,¹ dan *is hij wedergeboren*, evenals na de inwijding, want de Heer is geest – de geest van de mens. Paulus was de enige apostel die de verborgen denkbeelden begreep die aan de leringen van Jezus ten grondslag lagen, hoewel hij hem nooit had ontmoet.²

Maar Paulus zelf was niet onfeilbaar of volmaakt en had

een nieuwe, ruime hervorming voor ogen, een die de hele mensheid moest omvatten, en stelde oprecht zijn eigen leringen ver boven de wijsheid van de eeuwen, boven de oude mysteriën en de laatste openbaring aan de *epoptai*.³ . . .

Een ander bewijs dat Paulus tot de kring van de ‘ingewijden’ behoorde, ligt in het volgende feit. De apostel liet in Cenchræa (waar Lucius Apuleius werd ingewijd) zijn hoofd scheren, omdat hij ‘een gelofte had afgelegd’. De nazars – of zij die zich hebben afgezonderd – moesten, zoals we in de joodse Schriften zien, hun haar, dat zij lang droegen en dat op andere tijden ‘door geen scheermes werd aangeraakt’, afsnijden en offeren op het inwijdings-

¹ 2 *Corinthiërs* 5:17.

² *Isis ontsluierd*, 2:674-5.

³ *Op.cit.*, 2:674-5.

altaar. En de nazars waren een groep Chaldeeuwse theürgen [of ingewijden].¹

In *Isis ontsluierd* wordt aangetoond dat Jezus tot deze groep behoorde:

Paulus verklaart: ‘Overeenkomstig de taak die God mij uit genade heeft opgelegd, heb ik als een kundig *bouwmeester* het fundament gelegd.’²

Deze term, bouwmeester, die in de hele *Bijbel* maar eenmaal, en wel door Paulus, wordt gebruikt, kan als een hele openbaring worden beschouwd. In de mysteriën werd het derde gedeelte van de heilige rituelen *epopteia*, of openbaring, opneming in de geheimen, genoemd. In essentie betekent het dat stadium van goddelijke helderziendheid waarin alles wat tot de aarde behoort verdwijnt, het aardse gezichtsvermogen wordt verlamd, en de ziel – vrij en zuiver – wordt verenigd met haar geest, of God. Maar de werkelijke betekenis van het woord is ‘overzien’, van ὄπτομαι – *ik zie mezelf*. [In het Sanskriet heeft de stam ‘āp’ oorspronkelijk dezelfde betekenis, maar nu wordt hieraan de betekenis ‘verkrijgen’ gegeven.]³

Het woord *epopteia* is samengesteld uit ἐπί, op, en ὄπτομαι, zien, of een opziener, een inspecteur, ook gebruikt voor een bouwmeester. De titel meester-metselaar in de vrijmetselarij is hiervan afgeleid, in de betekenis waarin het in de mysteriën werd gebruikt. Wanneer Paulus zich dus een ‘bouwmeester’ noemt, gebruikt hij een woord dat bij uitstek kabbalistisch, theürgisch, en maçonniek is, en dat door geen andere apostel wordt gebruikt. Hij noemt zichzelf dus een *adept*, die het recht heeft anderen *in te wijden*.

Indien we met die betrouwbare gidsen, de Griekse mysteriën en de kabbala, in deze richting zoeken, zullen we gemakkelijk de geheime redenen vinden waarom Paulus door Petrus, Johannes, en Jacobus zo werd vervolgd en gehaat. De schrijver van de *Openbaring* was een joodse kabbalist pur sang, met alle haat voor de [hei-

¹ *Isis ontsluierd*, 2:105-6.

² *1 Corinthiërs* 3:10.

³ In zijn ruimste betekenis heeft het Sanskrietwoord dezelfde letterlijke betekenis als de Griekse term; beide betekenissen ‘openbaring’, niet door menselijke tussenkomst, maar door het ‘ontvangen van de heilige drank’. In India kreeg de ingewijde de heilige ‘soma’-drank, die hielp om zijn ziel los te maken van zijn lichaam; in de Eleusinische mysteriën was het de heilige drank die werd aangeboden bij de *epopteia*. De Griekse mysteriën zijn geheel voortgekomen uit de brahmaanse vedische rituelen, en deze uit de pre-vedische religieuze mysteriën – de oorspronkelijke boeddhistische filosofie.

dense] mysteriën die hij van zijn voorouders had geërfd.¹ Zijn jaloezie reikt gedurende Jezus' leven zelfs tot Petrus, en pas na de dood van hun gemeenschappelijke meester zien we de twee apostelen – waarvan eerstgenoemde de mijter en de petaloen (gouden plaat) van de joodse rabbi's droeg – zo ijverig het ceremonieel van de besnijdenis aanprijzen. Voor Petrus moet Paulus, die hem zo had vernederd en van wie hij zozeer voelde dat deze zijn meerdere was in 'Griekse geleerdheid' en filosofie, natuurlijk hebben geleken op een magiër, een man bezoedeld door de *gnosis*, door de 'wijsheid' van de Griekse mysteriën – en daarom noemde hij hem misschien [ter vergelijking, niet bedoeld als bijnaam] 'Simon de magiër'.²

---

¹Het is onnodig te zeggen dat het *Evangelie volgens Johannes* niet door Johannes was geschreven, maar door een platonist of gnosticus, die tot de neo-platonische school behoorde.

²*Isis ontsluierd*, 2:106-7&vn. Het feit dat Petrus de 'apostel voor de heidenen' onder die naam vervolgde, betekent niet noodzakelijk dat er geen Simon Magus – als individu naast Paulus – heeft bestaan. Misschien was het een algemene scheldnaam geworden. Theodoretus en Chrysostomos, de oudste en productiefste commentatoren van het gnosticisme van die tijd, schijnen van Simon in feite een rivaal van Paulus te maken, en te beweren dat ze vaak berichten uitwisselden. Als ijverig propagandist van wat Paulus de 'antithese van de gnosis' (*Iste Brief aan Timotheus* 6:20) noemt, moet Simon een doorn in het oog van de apostel zijn geweest. Er zijn voldoende bewijzen dat Simon Magus echt heeft bestaan.

16 Petrus, een joodse kabbalist, geen ingewijde

[‘Peter, a jewish kabbalist, not an initiate’, *SD* 3:126-8; *CW* 14:124-7]

Wat Petrus betreft, de bijbelkritiek heeft aangetoond dat hij met het stichten van de katholieke kerk in Rome waarschijnlijk niet méér te maken heeft gehad dan dat hij het excuus verschaftte dat de sluwe Irenaeus zo snel aangreep om de kerk te laten profiteren van de nieuwe naam van de apostel – Petros of Kefas, een naam die door een eenvoudige woordspeling gemakkelijk in verband kon worden gebracht met petrōma. Het petrōma was een paar stenen schrijftabletten dat de hiërofant tijdens het laatste mysterie bij de inwijdingen gebruikte. Hierin ligt het geheim van de aanspraken van het Vaticaan op de zetel van Petrus. Zoals reeds geciteerd in *Isis ontsluierd* (2:107):

In de oosterse landen schijnt de benaming פֶּטֶר, Peter [in het Fenicisch en Chaldeeus, een interpretator], de titel van dit personage te zijn geweest.¹

In dat opzicht, en als de ‘interpretatoren’ van het nieuwe christendom, hebben de pausen ontegenzeggelijk het recht om zich de titelopvolgers van Petrus te noemen, maar nauwelijks de opvolgers, en al helemaal niet de interpretatoren, van de leringen van Jezus, de Christus. Er is namelijk zoiets als de oosterse kerk, ouder en veel zuiverder dan de Roomse hiërarchie, die zich altijd trouw heeft gehouden aan de oorspronkelijke leringen van de apostelen, en die, zoals historisch bekend is, weigerde de Roomse afvalligen van de oorspronkelijke apostolische kerk te volgen. Merkwaardig genoeg wordt ze door haar Roomse zuster nog steeds de ‘schismatieke’ kerk genoemd.

Het heeft geen nut om de redenen voor de hierboven gemaakte beweringen te herhalen, omdat ze allemaal in *Isis ontsluierd*² kunnen worden gevonden, waar de woorden Peter, Patar, en Ptar worden toe-

---

¹Thomas Taylor, *The Eleusinian and Bacchic Mysteries*, red. A. Wilder, 4de ed., 1891, blz. 17-18vn.

²*Isis ontsluierd*, 2:29&vn, 107-10.

gelicht en de oorsprong van de ‘stoel van Petrus’ wordt aangegeven. De lezer zal bij het naslaan van de bovengenoemde bladzijden ontdekken dat er een gegraveerde tekst is gevonden op de doodkist van koningin Mentuhotep van de 11de dynastie (2782 v.Chr. volgens Bunsen)¹ die ruim 4500 jaar oud is, en dat die tekst overeenkomt met hoofdstuk 17 van het *Dodenboek*. Baron Bunsen wijst er ook op dat de daarin voorkomende groep hiërogliefen (Peter-ref-su, het ‘mysterieuze woord’) steeds voorafgaat aan de verklarende aantekeningen en verschillende interpretaties die ook in genoemde tekst worden vermeld.

Dit staat gelijk met te zeggen dat de tekst [de ware interpretatie ervan] op dat moment niet meer werd begrepen. . . . We verzoeken onze lezers zich te realiseren dat een heilige tekst, een hymne, die de woorden van een overleden geest bevatte, zich ongeveer 4000 jaar geleden in zo’n toestand bevond . . . dat deze voor de koninklijke schrijvers bijna onbegrijpelijk was.²

‘Onbegrijpelijk’ voor niet-ingewijden – dat is zeker; dit blijkt uit de verwarde en tegenstrijdige verklarende aantekeningen. Toch kan er geen twijfel over bestaan dat het een mysteriewoord was, want dat is het nog steeds. De baron verklaart verder:

Het schijnt mij toe dat onze PTR letterlijk het oude Aramese en Hebreeuwse ‘patar’ is, dat in de geschiedenis van Jozef voorkomt als de geijkte term voor het interpreteren; vandaar ook dat pitrun de term is voor interpretatie van een tekst of droom.³

De betekenis van dit woord, PTR, werd door Bunsen deels bepaald aan de hand van een woord (ptar) dat op een vergelijkbare manier in een groep hiërogliefen op een stèle was geschreven. Het bepalende element daarin is een hiëroglief van een geopend oog, en het woord ptar werd door De Rougé⁴ vertaald met ‘zien’. Birch⁵ vertaalt ptar beter met ‘verklaren’, en hij vertaalt ‘sakh’ – hiërogliefen met daarin eveneens een geopend oog – met ‘verlichter’. Hoe dan ook, het woord Patar, of

¹ Vgl. C.C.J. Bunsen, *Egypt's Place in Universal History*, 1867, deel 5, blz. 88-90, 94.

² Bunsen, *Op.cit.*, deel 5, blz. 89-90.

³ *Op.cit.*, deel 5, blz. 90vn.

⁴ Emmanuel de Rougé, *Étude sur une stèle égyptienne*, 1858, blz. 44.

⁵ Vgl. ‘per’, ‘ptar’, en ‘sakh’ in *Dictionary of Hieroglyphics* van Samuel Birch, opgenomen als appendix in Bunsen, *Egypt's Place in Universal History*, 1867, deel 5, blz. 459, 461, 473.

Peter, plaatst zowel meester als discipel in de sfeer van inwijding, en brengt hen in verband met de geheime leer. In de ‘zetel van Petrus’ moeten we haast wel een verband zien met petrōma, een paar stenen schrijftabletten die door de hiërofant tijdens het laatste mysterie bij de hoogste inwijding werden gebruikt, en ook met de pīṭhasthāna (zetel, of de plaats van een zetel), een term die wordt gebruikt in de mysteriën van de tāntrika’s in India, waarin de ledematen van Satī in stukken worden verscheurd en vervolgens weer worden verenigd, zoals die van Osiris door Isis.¹ Pīṭha is een Sanskrietwoord en wordt ook gebruikt om de zetel aan te duiden van de lama die de inwijding leidt.

Of alle bovenstaande termen eenvoudig op ‘toeval’ berusten of anders moeten worden verklaard, dat mogen onze geleerde kenners van de symboliek en filologen uitmaken. We vermelden feiten – meer niet. Veel andere schrijvers, met een grotere geleerdheid en meer recht om gehoord te worden dan de schrijfster ooit voor zichzelf heeft geclaimd, hebben voldoende bewijzen geleverd dat Petrus nooit iets te maken heeft gehad met de stichting van de rooms-katholieke kerk; dat zijn veronderstelde naam Petros, of Kefas, en ook de hele geschiedenis van zijn apostelschap in Rome, eenvoudig een woordspeling is op de term die in elk land, in een of andere vorm, de hiërofant of interpretator van de mysteriën betekende; en ten slotte dat hij helemaal niet als martelaar in Rome is gestorven, waar hij waarschijnlijk nooit is geweest, maar op hoge leeftijd in Babylon stierf. In *Sefer Toledoth Jeshu*, een heel oud Hebreeuws manuscript – kennelijk een oorspronkelijk en heel kostbaar document, te oordelen naar de zorg die de joden eraan besteedden om het voor christenen verborgen te houden – wordt Simon (Petrus) ‘een trouwe dienaar van God’ genoemd, die zijn leven doorbracht in soberheid en meditatie, een kabbalist en een nazarener die in Babylon ‘bovenin een toren woonde, hymnen schreef, naastenliefde predikte’, en daar stierf.²

---

¹ Vgl. John Dowson, *A Classical Dictionary of Hindu Mythology*, 1879, onder ‘pīṭhasthāna’, blz. 235.

² Vgl. *Isis ontsluiterd*, 2:148-9.

17 Apollonius van Tyana

[‘Apollonius of Tyana’, *SD* 3:129-37; *CW* 14:127-36]

In *Isis ontsluiterd* wordt gezegd dat de grootste leraren in de theologie het erover eens zijn dat bijna alle boeken van de oudheid waren geschreven in een symbolische taal die alleen voor ingewijden begrijpelijk is. De biografie van Apollonius van Tyana is hiervan een voorbeeld. Deze omvat, zoals iedere kabbalist weet, de hele filosofie van Hermes en is in veel opzichten een tegenhanger van de overleveringen die we van koning Salomo hebben. Ze klinkt als een sprookje, en evenals in sprookjes worden feiten en historische gebeurtenissen soms weergegeven in de vorm van een verzonnen verhaal. In elke etappe van zijn reis naar India worden de beproevingen van een neofiet allegorisch uitgebeeld – als men weet waar men op moet letten – en wordt tegelijkertijd een geografische en topografische indruk gegeven van een bepaald land zoals dat zelfs nu bestaat. De lange gesprekken van Apollonius met de brahmanen, hun wijze adviezen en de dialogen met de Corinthiër Menippus zouden, indien juist geïnterpreteerd, de esoterische catechismus opleveren. Zijn bezoek aan het rijk van de wijzen, zijn onderhoud met hun koning Iarchas, het orakel van Amphiarus, vormen een symbolische verklaring van veel geheime leringen van Hermes – opgevat als een algemene titel – en van het occultisme.

Het is schitterend om dit te vertellen, en als de bewering niet gesteund werd door talloze reeds gemaakte berekeningen en het geheim al half onthuld was, zou de schrijfster het nooit hebben durven zeggen. De reizen van de grote magiër zijn correct, hoewel allegorisch, beschreven – dat wil zeggen, alles wat door Damis wordt verteld, heeft werkelijk plaatsgevonden – maar het verhaal is gebaseerd op de tekens van de dierenriem. Zoals het door Damis onder leiding van Apollonius is weergegeven en door Philostratus is vertaald, is het echt prachtig. Onze bedoeling zal duidelijker worden na wat we hier over de verbazingwekkende adept van Tyana kunnen vertellen. Het enige wat we nu zeggen is dat de dialogen waarover wordt gesproken, als ze goed werden begrepen, enkele van de belangrijkste natuurgeheimen zouden onthullen. Éliphas Lévi wijst op de grote overeenkomst die er bestaat tussen koning Iarchus en de legendarische Hiram, van wie Salomo de

ceders van de Libanon en het goud van Ofir verkreeg. Maar hij zwijgt over een andere overeenkomst waarmee hij als geleerd kabbalist niet onbekend kan zijn. Bovendien brengt hij naar zijn onveranderlijke gewoonte de lezer eerder in verwarring dan dat hij hem onderwijst; hij onthult niets en zet hem op een verkeerd spoor.

Zoals de meeste historische helden uit de grijze oudheid, die heel anders leefden en handelden dan de gewone mensheid, is Apollonius tot op de dag van vandaag een raadsel dat tot nu toe geen Oedipus heeft gevonden. Zijn bestaan is omgeven met zo'n sluier van mysterie dat hij vaak voor een mythe wordt gehouden. Maar volgens elke wet van de logica en redelijkheid is het heel duidelijk dat Apollonius nooit in zo'n licht moet worden beschouwd. Als de theürg uit Tyana kan worden afgeschilderd als een legendarische figuur, dan heeft de geschiedenis geen recht op haar Caesars en Alexanders. Het is helemaal waar dat deze wijze, die tot op de dag van vandaag ongeëvenaard is in de wonderen die hij verrichtte – die door getuigenverklaringen historisch zijn bevestigd – de arena van het openbare leven betrad zonder dat iemand wist waar hij vandaan kwam, en daaruit verdween, zonder dat iemand wist waar hij naartoe was gegaan. Maar de redenen hiervoor liggen voor de hand. Alle middelen werden gebruikt – vooral tijdens de vierde en vijfde eeuw van onze jaartelling – om de herinnering aan deze grote en heilige man uit de gedachten van de mensen te wissen.

De verspreiding van zijn biografieën, die talrijk en lovend waren, werd door de christenen verhinderd, en om een zeer goede reden, zoals we zullen zien. Het dagboek van Damis is wonderbaarlijk genoeg blijven bestaan en is het enige dat zijn verhaal kan vertellen. We moeten niet vergeten dat Justinus de Martelaar vaak over Apollonius spreekt, en aan het karakter en de oprechtheid van deze goede man kan niet worden getwijfeld, temeer omdat hij goede redenen had om zich te verbazen. Men kan evenmin ontkennen dat er in de eerste zes eeuwen bijna geen kerkvader is geweest die Apollonius onopgemerkt heeft gelaten. Maar volgens de onveranderlijke gewoonte van christelijke naastenliefde werden hun pennen gedoopt in de zwartste inkt van theologische haat, intolerantie en vooroordeel. Hiëronymus vertelt uitvoerig over de wedstrijd die Johannes zou hebben gehouden met de wijze van Tyana – een wedstrijd in 'wonderen' – waarbij de waarheidlievende heilige¹ natuurlijk in geuren en kleuren de

---

¹Zie het voorwoord bij het evangelie van Mattheus in Baronius, *Annales*

nederlaag van Apollonius beschrijft, en bevestiging zoekt in de apocriefen van Johannes die zelfs door de kerk als twijfelachtig worden bestempeld.¹

Daarom kan niemand zeggen waar of wanneer Apollonius werd geboren, en iedereen weet net zo weinig over het moment en de plaats van zijn dood. Sommigen denken dat hij 80 of 90 jaar oud was toen hij stierf, anderen dat hij 100 of zelfs 117 was. Maar of zijn leven eindigde in Efeze in het jaar 96 n.Chr., zoals sommigen beweren, of dat dit in Lindus gebeurde in de tempel van Pallas-Athene, of dat hij uit de tempel van Dictynna verdween, of, zoals anderen zeggen, dat hij helemaal niet is gestorven maar dat hij, toen hij 100 jaar was, zijn lichaam door magie heeft vernieuwd en voor het welzijn van de mensheid bleef werken – dat kan niemand zeggen. Zijn geboortedatum en daaropvolgende levensloop zijn alleen in de geheime verslagen vastgelegd. Maar – ‘wie gelooft dat verslag?’

De geschiedenis weet alleen dat Apollonius de geïnspireerde grondlegger van een nieuwe school van contemplatie was. Hij maakte misschien minder gebruik van metaforen en was misschien praktischer dan Jezus, niettemin benadrukte hij dezelfde kern van spiritualiteit, dezelfde verheven morele waarheden. Hij wordt ervan beschuldigd ze te hebben beperkt tot de hogere klassen van de samenleving in plaats van

---

ecclesiastici, 1738, deel 1, blz. 752, geciteerd in De Mirville, *Des esprits*, deel 6, blz. 62-3. Hiëronymus is de kerkvader die het authentieke en oorspronkelijke evangelie (de Hebreeuwse tekst) van de apostel-tolenaar Mattheus in de bibliotheek van Caesarea had gevonden, ‘in het handschrift van Mattheus’ (Hiëronymus, *De viris illustribus liber*, hfst. 3), het als ketters bestempelde, en het door zijn eigen Griekse tekst verving. En hij was het ook die de tekst in het boek *Job* verdraaide om het geloof in de opstanding van het vlees kracht bij te zetten (zie *Isis ontsluit*, 2:212-4), waarbij hij ter ondersteuning de meest geleerde autoriteiten citeerde.

¹De Mirville geeft het volgende boeiende verslag van de ‘wedstrijd’.

‘Johannes, die, zoals Hiëronymus ons vertelt, door alle kerken van Azië werd aangespoord om [gezien de wonderen van Apollonius] de goddelijkheid van Jezus Christus met meer nadruk te verkondigen, sprak na een langdurig gebed met zijn discipelen op de berg Patmos, door de goddelijke geest in extase gebracht, te midden van donder en bliksem zijn beroemde ‘In het begin was het woord’. Toen die sublieme extase, waardoor hij de ‘zoon van de donder’ werd genoemd, voorbij was, zag Apollonius zich genoodzaakt zich terug te trekken en te verdwijnen. Zo leed hij een nederlaag, minder bloedig maar net zo groot als die van Simon, de magiër.’ (*Des esprits*, deel 6, blz. 62-3.) Zelf hebben we nog nooit gehoord van een extase die donder en bliksem teweegbrengt, en we kunnen de betekenis ervan niet begrijpen.

te doen wat Boeddha en Jezus deden, en ze aan de armen en de noodlijdenden te prediken. Zijn redenen om in zo'n beperkte kring te werken kan men na zo lange tijd moeilijk beoordelen. Maar de karmische wet lijkt daarbij een rol te hebben gespeeld.

Hij was, zo wordt ons verteld, geboren in aristocratische kringen, en het is heel waarschijnlijk dat hij het werk wilde voltooien dat zijn voorganger in dit opzicht had laten liggen, en probeerde 'vrede op aarde en vriendschap' te bieden aan *alle* mensen, en niet alleen aan verstotenen en criminelen. Daarom ging hij om met de koningen en machtigen van zijn tijd. Niettemin vertoonde het doel van de drie 'wonderdoeners' een opvallende overeenkomst. Apollonius was, net als Jezus en Boeddha, de onverzettelijke vijand van elk uiterlijk vertoon van vroomheid, van nutteloze religieuze ceremoniën, onverdraagzaamheid en hypocrisie. Dat zijn 'wonderen' verbazingwekkender, gevarieerder en in de geschiedenis veel beter vastgelegd waren dan alle andere, is ook waar. Het materialisme ontkent ze, maar getuigenissen en zelfs bevestigingen door de kerk – hoezeer hij door haar ook wordt gestigmatiseerd – tonen dat feit aan.¹

De over Apollonius verspreide lasterpraatjes waren even talrijk als onwaar. Zelfs 18 eeuwen na zijn dood werd hij door bisschop Douglas in zijn werk tegen wonderen in diskrediet gebracht. In dit boek liep de eerwaarde bisschop zich tegen historische feiten te pletter. [De overeenkomst tussen Boeddha, Jezus, en Apollonius moet namelijk niet in de wonderen worden gezocht maar in de door hen verkondigde denkbeelden en leringen.] Indien we het onderwerp onpartijdig bestuderen, zullen we snel inzien dat de ethiek van Gautama Boeddha, Plato, Apollonius, Jezus, Ammonius Saccas en zijn leerlingen op dezelfde mystieke filosofie was gebaseerd; dat allen één [goddelijk ideaal] aanbaden, ongeacht of ze [het] beschouwden als de 'vader' van de mensheid, die in de mens leeft zoals de mens in hem, of als het onbegrijpelijke schepende beginsel; ze leidden allemaal een goddelijk leven. Ammonius zei over zijn filosofie dat hun school dateerde uit de tijd van Hermes, die zijn wijsheid uit India had meegebracht. Ze was geheel gericht op dezelfde mystieke contemplatie als die van de

---

¹ Het is altijd hetzelfde verhaal. Welke theosoof weet niet uit bittere persoonlijke ervaring waartoe kerkelijke haat, boze opzet en vervolging in dit opzicht in staat zijn; hoever deze gevoelens in hun leugenachtigheid, laster en wreedheid ook nu nog kunnen gaan, en welke toonbeelden van christelijke naastenliefde de vermeende en zelfbenoemde dienaren van Christus blijken te zijn!

yogī: het nauwe contact van de brahmaan met zijn eigen lichtende zelf – de ‘ātman’.¹

De basis van de eclecticische school blijkt dus identiek te zijn aan de leringen van de yogi’s – de hindoemystici; het is bewezen dat ze een gemeenschappelijke oorsprong hebben, uit dezelfde bron komen als het oudere boeddhisme van Gautama en zijn arhats.

De *onuitsprekelijke naam* waarnaar zoveel kabbalisten – die geen enkele oosterse of zelfs Europese adept kennen – op zoek zijn en die daarbij vergeefs hun kennis aanwenden en daaraan hun leven besteden, ligt in het hart van ieder mens verborgen. Deze wonderbaarlijke naam, die zich volgens de oudste orakels ‘in de oneindige werelden, ἀκοιμήτῳ στροφάλιγγι, stort’,² kan op twee manieren worden verkregen: door de gebruikelijke inwijding, en door de ‘zachte stem’ die Elia hoorde in de grot van Horeb, de berg van God. En ‘toen Elia dat hoorde, sloeg hij zijn mantel voor zijn gezicht. Hij kwam naar buiten en ging in de opening van de grot staan en daar klonk een stem die tot hem sprak . . .’³

Wanneer Apollonius van Tyana de ‘zachte stem’ wilde horen, wikkelde hij zich altijd volledig in een mantel van fijne wol, waarop hij, na bepaalde magnetische strijkbewegingen te hebben gemaakt, zijn beide voeten zette, en niet de ‘naam’ maar een aan iedere adept bekende bezwering uitsprak. Daarna trok hij de mantel over zijn hoofd en gezicht, en was zijn doorschijnende of astrale geest vrij. Bij gewone gelegenheden droeg hij geen wol, evenmin als de priesters van de tempels. Het bezit van de geheime lettercombinatie van de ‘naam’ gaf de hiërofant oppermacht over alle mensen en andere wezens die minder zielskracht hadden dan hijzelf.⁴

Tot welke school hij ook behoorde, het is zeker dat Apollonius van Tyana’s naam was gevestigd. Er zijn honderden werken over deze bewonderenswaardige man geschreven; historici hebben hem serieus besproken; pretentieuze dwazen, die de wijze niet konden plaatsen, hebben geprobeerd zijn bestaan te ontkennen. Hoewel de kerk zijn nagedachtenis verafschuwt, heeft ze altijd geprobeerd hem als een historische figuur te presenteren. Haar beleid lijkt nu erop gericht te zijn

¹ *Isis ontsluierd*, 2:403.

² Proclus, *Over de Cratylus van Plato*; Isaac Preston Cory, *Ancient Fragments*, 2de druk, 1832, blz. 263.

³ *1 Koningen* 19:13.

⁴ *Isis ontsluierd*, 2:405.

om aan de door hem achtergelaten indruk een andere wending te geven – een bekende en heel oude list. De jezuiten bijvoorbeeld hebben weliswaar zijn ‘wonderen’ erkend, maar hebben ook geprobeerd twee gedachten in omloop te brengen, en ze zijn daarin geslaagd, zoals ze in alles slagen wat ze ondernemen. Apollonius wordt door één partij voorgesteld als een gehoorzaam ‘medium van Satan’, die zijn theürgische vermogens hult in een wonderbaarlijk en verblindend licht; terwijl de andere partij beweert de hele zaak te beschouwen als een ingenieus verhaal dat met een vooropgezet doel is geschreven.

In zijn omvangrijke *Mémoires* over Satan wijdt markies De Mirville, in de loop van zijn pleidooi voor de erkenning van de vijand van God als de veroorzaker van spiritistische verschijnselen, een heel hoofdstuk aan deze grote adept. De volgende vertaling van passages in zijn boek onthult het snode plan. De lezer wordt gevraagd te bedenken dat de markies al zijn werken schreef onder auspiciën en met goedkeuring van de Heilige Stoel van Rome.

We zouden de eerste eeuw onvolledig behandeld laten en tekortschieten in de nagedachtenis van Johannes, als we stilzwijgend voorbij zouden gaan aan degene die de eer had zijn specifieke tegenstander te zijn, zoals Simon die van Petrus was, Elymas die van Paulus, enz. In de eerste jaren van de christelijke jaartelling . . . verscheen in Tyana in Cappadocië een van die bijzondere figuren waaraan de pythagorische school zo rijk was. Hij was een even groot reiziger als zijn meester, ingewijd in alle geheime leringen van India, Egypte en Chaldea, en daarom begiftigd met alle theürgische vermogens van de oude magiërs; hij deed alle landen die hij bezocht elk op zijn beurt versteld staan, en al die landen schijnen – dat moeten we toegeven – zijn nagedachtenis te hebben gezegend. We konden hier niet aan twifelen zonder echte historische verslagen te verwerpen. De details van zijn leven worden ons meegedeeld door een historicus uit de vierde eeuw [Philostratus], die zelf de vertaler was van een dagboek waarin het leven van de filosoof dag voor dag was vastgelegd, en dat geschreven was door Damis, zijn discipel en goede vriend.¹

De Mirville erkent de mogelijkheid van *enkele* overdrijvingen bij zowel de schrijver als de vertaler; maar hij ‘gelooft niet dat ze in het verhaal een grote rol spelen’. Daarom betreurt hij het dat abbé Freppel

---

¹J.E. de Mirville, *Des esprits de l'esprit-saint et du miracle*, 1868, deel 6, blz. 62.

‘in zijn welsprekende essays,¹ het dagboek van Damis een verzonnen verhaal noemt’. Waarom?

[Omdat] de spreker zijn mening baseert op de volmaakte overeenkomst, die zoals hij denkt *vooraf is bedacht*, tussen die legende en het leven van de Heiland. Maar door het onderwerp grondiger te bestuderen, kan hij [abbé Freppel] zichzelf ervan overtuigen dat noch Apollonius, noch Damis, noch ook Philostratus ooit enige andere pretentie hebben gehad dan een gelijkstelling met Johannes. Dit was op zich al misleidend genoeg en de karikatuur al schandelijk genoeg; want door middel van magische vermogens was Apollonius er *schijnbaar* in geslaagd verschillende van de wonderen in Efeze [verricht door Johannes], te evenaren.²

De adder in het gras heeft haar kop laten zien. De volmaakte, wonderbaarlijke overeenstemming van het leven van Apollonius met dat van de Heiland plaatst de kerk tussen Scylla en Charybdis. Als men het leven en de ‘wonderen’ van eerstgenoemde ontkende, zou dat neerkomen op het ontkennen van de betrouwbaarheid van dezelfde apostelen en kerkvaders die in hun geschriften het bewijsmateriaal verschaften waarop het leven van Jezus is gebaseerd. Het zou in deze tijd nogal gevaarlijk zijn om de weldaden van deze adept, zijn opwekking van doden, menslievendheid, genezende krachten, enz., aan de ‘oude vijand’ toe te schrijven.

Vandaar de list om verwarring te stichten in het denken van mensen die afgaan op autoriteiten en kritiek. De kerk ziet veel verder vooruit dan al onze grote historici. De kerk *weet* dat het ontkennen van het bestaan van die adept zou leiden tot het ontkennen van keizer Vespasianus en *zijn* historici, de keizers Alexander Severus en Aurelianus en *hun* historici, en ten slotte tot het ontkennen van Jezus en van al het over hem bestaande bewijs, en dat zou voor haar kudde de weg vrijmaken om uiteindelijk de kerk zelf te ontkennen. Het is interessant om te vernemen wat ze in deze noodsituatie, via haar uitverkoren spreker, De Mirville, zegt. En dat is het volgende:

Wat is er zo nieuw en zo onmogelijk aan het verhaal van Damis over hun reizen naar de landen van de Chaldeeën en de gymnosofisten? –

¹ Charles-Émile Freppel, *Les apologistes chrétiens au deuxième siècle: cours d'éloquence sacrée fait à la Sorbonne pendant l'année 1859-1860*, 1860, blz. 106.

² De Mirville, *Op.cit.*, deel 6, blz. 62.

vraagt hij zich af. Bedenk, vóór u iets ontkent, dat in die tijd juist die landen bekendstonden om hun wonderen, en denk ook aan het getuigenis van mensen zoals Pythagoras, Empedocles en Democritus, die, dat zou men moeten erkennen, wisten waarover ze schreven. Wat kunnen we Apollonius tenslotte verwijten? Is het dat hij, evenals de orakels, een reeks voorspellingen heeft gedaan die wonderbaarlijk genoeg zijn uitgekomen? Nee; omdat we, nu die orakels beter bestudeerd zijn, *weten* wat ze zijn (namelijk mediums).¹ De orakels zijn niet meer wat ze in de 18de eeuw, van Van Dale tot Fontenelle, voor iedereen zijn geweest. Is het dat hij begiftigd was met het tweede gezicht en visioenen op grote afstand heeft gehad?² Nee, want zulke verschijnselen komen tegenwoordig in half Europa voor. Is het dat hij opschepte over zijn kennis van elke taal onder de zon, zonder er ooit een te hebben geleerd? Maar wie weet niet dat dit feit het beste bewijs³ is voor de aanwezigheid en hulp van welke geest dan ook?

Of is het dat hij in metempsychose (reïncarnatie) geloofde? Daarin geloven in onze tijd nog steeds miljoenen mensen. Niemand heeft enig idee van het aantal wetenschappers dat verlangt naar de herleving van de druïdische religie en van de mysteriën van Pythagoras. Of is het dat hij de demonen en de pest heeft uitgebannen? De Egyptenaren, de Etrusken en alle pausen van Rome hadden dat al lang geleden gedaan.⁴ Dat hij met de doden heeft gesproken? We doen tegenwoordig hetzelfde, althans dat denken we – wat op hetzelfde neerkomt. Dat hij in de empousa heeft geloofd? Waar is de demonoloog die niet weet dat de empousa de ‘middagduivel’ is die in de *Psalmen* (91:6) van David wordt genoemd en gevreesd, en die ook nu nog in heel Noord-Europa wordt gevreesd?⁵ Dat hij zichzelf, als hij dat wilde, onzichtbaar kon

---

¹ Veel mensen *weten dat niet* en daarom geloven ze er niet in.

² Precies. Toen Apollonius in Efeze een lezing hield voor een publiek van vele duizenden, zag hij de moord op keizer Domitianus in Rome en maakte deze aan de hele stad bekend op het moment dat het gebeurde; en Swedenborg zag op dezelfde manier vanuit Göteborg de grote brand in Stockholm en vertelde dit aan zijn vrienden. In die tijd was er nog geen telegraaf.

³ Dit is helemaal geen bewijs. De sādhu's en adepten in India verwerven deze gave door de heiligheid van hun leven. De yogavidyā leert dat, en er zijn geen 'geesten' voor nodig.

⁴ Met betrekking tot de pausen is dit nogal twijfelachtig.

⁵ Maar dit is op zich nog geen reden waarom mensen in deze categorie van geesten zouden moeten geloven. Er zijn betere bewijzen voor het bestaan van geesten.

maken? Dit is een van de prestaties van het mesmerisme.

Dat hij na zijn (zogenaamde) dood aan keizer Aurelianus boven de stadsmuren van Tyana is verschenen, en dat hij hem daardoor had gedwongen het beleg van die stad op te heffen? Dit was de opdracht van alle helden aan gene zijde van het graf, en de reden voor de verering van de manes.¹ Dat hij is afgedaald in de beruchte grot van Trophonius en daaruit een oud boek heeft meegenomen dat keizer Hadrianus jarenlang in zijn bibliotheek in Antium heeft bewaard? De betrouwbare en verstandige Pausanias was vóór Apollonius in dezelfde grot afgedaald en was er niet minder gelovig uit teruggekeerd. Dat hij bij zijn dood plotseling verdween? Ja, zoals Romulus, zoals Odin, zoals Lycurgus, zoals Pythagoras,² en altijd onder heel mysterieuze omstandigheden, altijd gevolgd door verschijningen, openbaringen, enz. Laten we hier ophouden en nog eens herhalen: als het leven van Apollonius eenvoudig een verzonnen verhaal was, dan zou hij tijdens zijn leven nooit zo beroemd zijn geworden of na zijn dood zoveel enthousiaste volgelingen hebben gehad.

En men kan hieraan toevoegen: als dit alles een verzonnen verhaal was geweest, zou een Caracalla nooit een heiligdom hebben opgericht om zijn nagedachtenis te eren.³ Ook zou Alexander Severus nooit een borstbeeld van Apollonius tussen die van twee halfgoden en die van de ware God hebben geplaatst,⁴ of een keizerin met Apollonius hebben gecorrespondeerd. Titus zou zich, nauwelijks bekomen van de ontberingen tijdens het beleg van Jeruzalem, niet gehaast hebben om Apollonius een brief te schrijven waarin hij vroeg hem te ontmoeten in Argos en schreef dat zijn vader en hijzelf (Titus) alles aan hem, de grote Apollonius, te danken hadden, en dat zijn gedachten daarom uitgingen naar hun weldoener. Evenmin zou keizer Aurelianus voor die grote wijze een tempel hebben laten bouwen om hem te bedanken voor zijn verschijning en gedachtewisseling in Tyana. Dat na zijn dood gevoerde

---

¹Het doel van De Mirville is om te laten zien dat al zulke verschijningen van de manes of geesten zonder lichaam het werk zijn van de duivel, 'Satans simulacra'.

²Hij had eraan kunnen toevoegen: zoals de grote Śaṅkarāchārya, Tsongkhapa, en zoveel andere echte adepten – zelfs zijn eigen meester, Jezus; want dit is werkelijk een maatstaf voor echt adeptschap, hoewel men om 'te verdwijnen' niet door de wolken hoeft te vliegen.

³Zie Lucius Cassius Dio, *Romeinse geschiedenis*, 78:18:2.

⁴Lampridius, *Alexander Severus*, 29.

gesprek heeft, zoals iedereen weet, de stad gered, omdat Aurelianus daarna het beleg had opgeheven. En als het een verzonnen verhaal was geweest, dan zou de geschiedenis ook geen Vopiscus hebben gehad,¹ een van de meest betrouwbare heidense historici, om het te bevestigen. Ten slotte zou Apollonius niet het voorwerp zijn geweest van de bewondering van zo'n edele figuur als Epictetus, en zelfs niet van verschillende kerkvaders; bijvoorbeeld Hiëronymus die op een van zijn betere momenten over Apollonius het volgende schreef:

Overal waar deze reizende filosoof kwam, vond hij wel iets om te leren; en omdat hij er zijn voordeel mee deed, maakte hij dagelijks vorderingen.²

Wat zijn wonderen betreft, deze erkent Hiëronymus ontegenzeggelijk, zonder dat hij ze wenst te doorgronden; en dat zou hij beslist nooit hebben gedaan als de feiten hem niet daartoe hadden gedwongen. Om het onderwerp af te ronden: als Apollonius eenvoudig een held uit een verzonnen verhaal was geweest, gedramatiseerd in de vierde eeuw, dan zouden de Efeziërs in hun enthousiaste dankbaarheid geen gouden beeld voor hem hebben opgericht ter ere van alle gunsten die hij hun had verleend.³

---

¹De passage luidt als volgt: 'Aurelianus had bepaald dat Tyana moest worden vernietigd, en de stad dankte haar redding uitsluitend aan een wonder van Apollonius; deze beroemde en wijze man, deze grote vriend van de goden, die lang geleden was gestorven, verscheen plotseling in zijn eigen gedaante aan de keizer, toen deze naar zijn tent terugkeerde, en zei tegen hem in de Pannonische taal: 'Aurelianus, als je wilt overwinnen, stop dan met deze boze plannen tegen mijn medeburgers; als je wilt heersen, onthoud je dan van het vergieten van onschuldig bloed; en als je wilt leven, onthoud je dan van onrecht.' Aurelianus, die het gezicht van Apollonius kende, omdat hij in vele tempels zijn portretten had gezien, verbaasde zich hierover, en beloofde onmiddellijk een standbeeld, portret en tempel voor hem [Apollonius] te laten maken, en daarna richtte hij zijn denken volledig op daden van mededogen. En dan voegt Vopiscus eraan toe: 'Dat ik steeds meer ben gaan geloven in de deugden van de majestueuze Apollonius, komt omdat ik, nadat ik bij heel serieuze mensen informatie had verzameld, al deze feiten bevestigd heb gevonden in de boeken van de Ulpische bibliotheek' (Zie Flavius Vopiscus, *Divas Aurelianus, XXIV in Scriptores Historiae Augustae*). Vopiscus schreef in 250 en dus een eeuw vóór Philostratus. [Vgl. De Mirville, *Des esprits*, deel 6, blz. 68vn.]

²*Ep. ad Paulinam*.

³Het bovenstaande is grotendeels een samenvatting uit De Mirville, *Des esprits de l'esprit-saint et du miracle*, 1868, deel 6, blz. 66-9.

18 Feiten die aan biografieën van adepten ten grondslag liggen

[‘Facts underlying adept biographies’, *SD* 3:138-59; *CW* 14:137-62]

Een boom kent men aan zijn vruchten; de aard van een adept aan zijn woorden en daden. Deze woorden van naastenliefde en mededogen, het edele advies dat Apollonius (of zijn astrale schim) zou hebben gegeven (volgens Vopiscus), tonen voor een occultist aan wie Apollonius was. Waarom zou men hem dan zeventien eeuwen later het ‘medium van Satan’ noemen? Er moet een reden zijn, en wel een belangrijke reden, om het geheim van zo’n sterke vijandigheid van de kerk tegen een van de edelste mensen van zijn tijd te rechtvaardigen en te verklaren. Die is er, en we geven die in de woorden van de schrijver van de *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, en van de daarin geciteerde prof. Seyffarth. Laatstgenoemde analyseert en verklaart de meest opvallende momenten in het leven van Jezus, en werpt zo licht op de conclusies van eerstgenoemde schrijver. We citeren beide, en combineren hun woorden.

‘Alle opmerkelijke gebeurtenissen van het Oude Testament, zoals het oprichten en wijden van de tempels en altaren [en de wijding van de tabernakel], vielen op de dagen van de equinoxen en de zonnewendes, wanneer men rekt volgens zonnemaanden van dertig dagen, een van de kalenders die door de joden worden gebruikt. Op dezelfde betekenisvolle momenten vonden de opmerkelijke gebeurtenissen van het Nieuwe Testament plaats; bijvoorbeeld de Maria-Boodschap, de geboorte en de opstanding van Christus, en de geboorte van Johannes de Doper. En zo zien we dat alle gedenkwaardige gebeurtenissen van het Nieuwe Testament symbolisch al veel eerder door het Oude Testament waren geheiligd, te beginnen met de dag die volgde op het einde van de schepping, en dat was de dag van de lente-equinox.’

‘Tijdens de kruisiging, op de 14de dag van Nisan, zag Dionysius de Areopagiet in Ethiopië een zonsverduistering en zei: ‘Nu, moet de Heer (Jehovah) lijden.’ Vervolgens stond Christus op uit de dood op 22 maart, 17 Nisan, zondag, de dag van de lente-equinox [Seyf.

citeert Philo, *De septen*] – d.w.z. op Pasen, of op de dag waarop de zon aan de aarde nieuw leven schenkt. De woorden van Johannes de Doper ‘Hij moet groter worden en ik kleiner’ [*Joh. 3:30*] dienen, zoals de kerkvaders bevestigen, om te bewijzen dat Johannes op de langste dag van het jaar werd geboren, en Christus, die zes maanden jonger was, op de kortste: 22 juni en 22 december, de zonnewendes.’ [Tot zover Seyffarth.]

Dit toont alleen maar aan dat Johannes en Jezus, in een ander aspect, slechts verschillende fasen belichaamden van de geschiedenis van dezelfde zon; en de ene fase volgde noodzakelijkerwijs op de andere, en de uitspraak in *Lucas (9:7)* ‘sommigen zeiden dat Johannes (in Jezus) uit de dood was opgestaan’ was geen holle frase maar waar. (En deze overweging verklaart waarom *Het leven van Apollonius van Tyana*, geschreven door Philostratus, niet wordt vertaald en verspreid. Zij die het origineel ervan hebben bestudeerd, moesten wel tot de conclusie komen dat *Het leven van Apollonius* is ontleend aan het Nieuwe Testament, ofwel dat de nieuwtestamentische verhalen uit *Het leven van Apollonius* zijn overgenomen, omdat de verhalen duidelijk dezelfde *opbouw* vertonen. Dit is niet moeilijk te verklaren als men bedenkt dat Jezus, Hebreeuws ω , en Apollonius, of Apollo, beide namen zijn voor *de zon aan de hemel*; en dat de geschiedenis van de een, wat zijn reizen door *de tekens* betreft – met de personificaties van zijn lijden, triomfen en wonderen – noodzakelijkerwijs de *geschiedenis van de ander* is, omdat er een universele wijdverspreide methode bestond om die reizen door middel van personificaties te beschrijven.)

Het schijnt ook dat men nog lang daarna wist dat dit alles een sterrenkundige basis had, want de wereldlijke kerk, werd zagezegd door Constantijn gesticht, en de uiterlijke vorm van de officiële eredienst was dat deel van zijn decreet waarin werd bevestigd dat de eerbiedwaardige dag van de zon de dag zou zijn die voor de verering van Jezus Christus zou worden gereserveerd, als zon-dag. Er is iets vreemds en verbazingwekkends aan sommige andere feiten die hiermee samenhangen. De profeet Daniël (een *echte profeet*, zoals Graetz zegt),¹ voorspelde door gebruik te maken van de piramidegetallen, of astrologische getallen, het doden van de Messias,² zoals dat later gebeurde (wat de nauwkeurigheid van zijn sterrenkundige kennis zou aantonen, als er op dat moment een zonsverduistering

---

¹Een ‘echte profeet’ omdat hij een ingewijde was, iemand die volledig bekend is met de occulte astronomie.

²*Daniël 9:26.*

was). . . De tempel werd echter verwoest in het jaar 71, in de maand Maagd, en 71 is het getal van de duif, zoals is aangetoond, of $71 \times 5 = 355$, en door de *vis*, een Jehovah-getal.¹

De schrijver formuleert vervolgens een vraag die opkomt bij elke christen en occultist die zijn werk leest en bestudeert:

Is het mogelijk dat de gebeurtenissen van de mensheid werkelijk in lijn met deze getalsvormen verlopen? Als dat zo is, dan volgt Jezus Christus – die als sterrenkundige figuur overeenstemde met alles wat naar voren is gebracht, en misschien nog meer – als mens in de zee van het leven, onder de getallen, misschien een vooraf bepaald patroon. De persoonlijkheid van Jezus lijkt niet te zijn vernietigd, omdat zijn *toestand* als messias overeenstemde met sterrenkundige vormen en relaties. De Arabier zegt: ‘Je lot staat in de sterren geschreven.’²

De ‘persoonlijkheid’ van Apollonius wordt evenmin ‘vernietigd’, en wel om de dezelfde reden. Het bespreken van het geval van Jezus maakt dezelfde behandeling mogelijk voor alle adepten en avatāra’s – zoals Boeddha, Śaṅkarāchārya, Kriṣṇa, enz. – die voor hun respectieve volgelingen en in hun land allemaal even groot en historisch zijn als Jezus van Nazareth dat nu is voor christenen en in dit land.

Maar de oude literatuur van de eerste eeuwen bevat nog iets meer. Iamblichus schreef een biografie van de grote Pythagoras.

Zijn leven komt zo sterk overeen met het leven van Jezus dat het als een zwakke nabootsing kan worden opgevat. Diogenes Laërtius en Plutarchus vertellen de geschiedenis van Plato op een vergelijkbare manier.³

Waarom zou men zich dan verwonderen over de twijfels die elke geleerde die al deze levens bestudeert, koestert? De kerk zelf kende in haar begintijd al deze twijfels; en hoewel slechts één van haar pausen openlijk bekendstond als een heiden, hoeveel meer zijn er niet geweest die te ambitieus waren om de waarheid te onthullen?

¹J.R. Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 259-60. Astronomie en fysiologie zijn de lichamen, astrologie en psychologie hun levenschenkende zielen; eerstgenoemde worden bestudeerd door het oog van zintuiglijke waarneming, laatstgenoemde door het innerlijke of ‘ziele-oog’; en beide zijn *exacte* wetenschappen.

²*Op.cit.*, blz. 260-1.

³A. Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 12.

Dit ‘mysterie’ – want het is werkelijk een mysterie voor hen die, omdat ze geen ingewijden zijn, geen verklaring kunnen vinden voor de volmaakte overeenkomst tussen de levens van Pythagoras, Boeddha, Apollonius, enz. – is slechts een logisch gevolg voor mensen die weten dat al deze grote figuren ingewijden waren van dezelfde school. Voor hen is er geen sprake van een ‘nabootsing’ of dat de een een ‘kopie’ is van de ander; voor hen zijn het allemaal ‘originelen’, alleen maar geschetst om één en hetzelfde onderwerp weer te geven: het mystieke en tegelijkertijd openbare leven van de ingewijden die de wereld zijn ingestuurd om delen van de mensheid te redden, als ze niet de hele wereld konden redden. Vandaar dat ze allemaal hetzelfde programma volgen. De veronderstelde ‘onbevleete oorsprong’ van elk van hen verwees naar hun ‘mystieke geboorte’ tijdens het inwijdingsmysterie, en werd door het volk letterlijk opgevat, daartoe aangemoedigd door de beter geïnformeerde maar eierzuchtige geestelijkheid.

Zo werd de moeder van elk van hen tot maagd verklaard, die haar zoon rechtstreeks van de Heilige Geest van God had ontvangen; en de zonen waren daarom de ‘zonen van God’, hoewel in feite geen van hen méér recht op zo’n erkenning had dan de rest van zijn ingewijde broeders. Ze waren namelijk allemaal – voor zover het ieders mystieke leven betreft – slechts ‘belichamingen van de geschiedenis van dezelfde zon’, welke belichaming een ander mysterie binnen het mysterie is. De biografieën van de uiterlijke persoonlijkheden die de namen van zulke helden dragen, hebben niets te maken met en zijn volkomen onafhankelijk van het persoonlijke leven van de helden, omdat ze slechts de mystieke verslagen zijn van hun openbare en, parallel daaraan, van hun *innerlijke* leven, als neofieten en ingewijden. Vandaar dat hun respectieve biografieën dezelfde opbouw vertonen. Vanaf het begin van de mensheid werd het kruis, of de mens, met zijn horizontaal uitgestrekte armen, een symbool voor zijn kosmische oorsprong, in verband gebracht met zijn psychische aard en met de strijd die tot inwijding voert.

Als eenmaal is aangetoond dat (a) elke echte adept de zeven en twaalf beproevingen van inwijding moest doorstaan, en nog steeds moet doorstaan, gesymboliseerd door de twaalf werken van Hercules; (b) dat de dag van zijn werkelijke geboorte wordt beschouwd als de dag waarop hij geestelijk in de wereld wordt geboren, waarbij zijn leeftijd wordt geteld vanaf het uur van zijn tweede geboorte, die hem tot een ‘tweemaal geborene’ maakt, een dvija of ingewijde, op welke dag hij

werkelijk wordt geboren uit een god en een onbevleete moeder; en (c) dat de beproevingen van al deze figuren zijn afgestemd op de esoterische betekenis van inwijdingsrituelen – die allemaal overeenkomen met de twaalf tekens van de dierenriem – dan zal iedereen de betekenis inzien van de reizen van al die helden door de tekens van de zon aan de hemel; en dat ze in elk afzonderlijk geval een personificatie zijn van ‘het lijden, de triomfen en de wonderen’ van een adept, voor en na zijn inwijding. Wanneer dit alles aan het volk wordt uitgelegd, dan zal ook het mysterie van al die levens, die zo sterk op elkaar lijken dat de geschiedenis van de een de geschiedenis van de ander lijkt te zijn, en omgekeerd, net als al het andere, duidelijk worden.

Neem bijvoorbeeld de legenden – want het zijn *allemaal* legenden voor exoterische doeleinden, ook al wordt dit in één geval misschien ontkend – van de levens van Krishna, Hercules, Pythagoras, Boeddha, Jezus, Apollonius en Chaitanya. Als hun biografieën vanuit een werelds standpunt waren geschreven door een niet-ingewijde, zouden ze grote verschillen moeten vertonen. Niettemin zien we dat in de legenden die bewaard zijn gebleven de belangrijkste kenmerken van hun mystieke levens steeds dezelfde zijn, hoezeer ze ook gemaskeerd en verborgen zijn voor wereldse blikken.

Elk van die figuren wordt voorgesteld als een goddelijk verwekte sōtēr (verlosser), een titel geschonken aan goden, grote koningen en helden; ieder van hen, of het nu bij hun geboorte is of daarna, wordt gezocht en met de dood bedreigd (maar nooit gedood) door een vijandige macht (de wereld van stof en illusie), of deze nu koning Kaṃsa, koning Herodes, of koning Māra (de boze macht) wordt genoemd. Ze worden allemaal verleid, vervolgd en aan het einde van het inwijdingsritueel zouden ze zijn vermoord, d.w.z. als *fysieke* persoonlijkheid waarvan ze zich na de *spirituele* ‘opstanding’ of ‘geboorte’ voor altijd zouden hebben bevrijd. En nadat ze door deze veronderstelde gewelddadige dood zijn omgekomen, dalen ze allemaal af naar de onderwereld, de afgrond of de hel – het rijk van verleiding, lust en stof, en dus van duisternis; en wanneer ze daaruit terugkeren, nadat ze de ‘chrēst-toestand’ hebben overwonnen, worden ze verheerlijkt en worden ze ‘goden’.

De grote overeenkomst moet dus niet in het verloop van hun dagelijks leven worden gezocht, maar in hun innerlijke toestand en in de belangrijkste gebeurtenissen van hun loopbaan als religieuze leraren. Dit alles houdt verband met en is gebaseerd op een sterrenkundige

grondslag, die tegelijkertijd als basis dient om de graden en beproevingen van inwijding weer te geven: afdaling in het rijk van duisternis en stof, *voor de laatste keer*, om daaruit tevoorschijn te komen als ‘zonnen van rechtvaardigheid’, is de belangrijkste hiervan en komt daarom voor in de geschiedenis van alle sōtērs – van Orpheus en Hercules tot Krishṇa en Christus. Euripides zegt:

Heraklēs, die uit de kamers van de aarde is vertrokken,
en het onderaardse huis van Pluto heeft verlaten.¹

En Vergilius schrijft over Hercules:

De Stygische wateren beefden voor u evenals de bewaker van
Orcus . . .
Zelfs Typhon joeg u geen schrik aan . . .
Heil, *ware zoon van Jupiter*, aanwinst voor de goden.²

Orpheus zoekt in het rijk van Pluto naar Eurydice, zijn verloren ziel; Krishṇa daalt af naar de helse gebieden en redt daaruit zijn zes broers, hij is het zevende beginsel; een gemakkelijk te begrijpen allegorie over hoe hij een ‘volmaakte ingewijde’ werd, waarbij alle zes beginselen opgaan in het zevende. Over Jezus wordt gezegd dat hij in het rijk van Satan afdaalde om de ziel van Adam, het symbool van de fysieke mensheid, te redden.

Heeft een van onze geleerde oriëntalisten er ooit aan gedacht om naar de oorsprong van deze allegorie te zoeken, naar het eerste ‘zaad’ van de ‘levensboom’ die zo weelderig groeit sinds hij voor het eerst op aarde werd geplant door de hand van zijn ‘bouwers’? We zijn bang van niet. Toch is het, zoals nu is aangetoond, zelfs te vinden in de exoterische, verminkte interpretaties van de *Veda*’s – van de *Rig-Veda*, de oudste, de meest betrouwbare van alle vier. Deze wortel en het zaad van alle toekomstige ingewijde verlossers worden in de *Rig-Veda* de Viśvakarman genoemd, het ‘vader’-beginsel, ‘dat het bevattingsvermogen van stervelingen te boven gaat’; in het *tweede* stadium worden ze Sūrya, de ‘zoon’ genoemd, die zichzelf als offer brengt aan Zichzelf; in het derde stadium zijn ze de ingewijde die zijn *fysieke* aan zijn *spirituele* zelf opoffert. De grondtoon van de inwijding in het grootste mysterie van de natuur werd aangeslagen in Viśvakarman, de ‘almachtige’,

¹ Euripides, *De waanzin van Heraklēs*, 806-8.

² Vergilius, *Aeneis*, 8:296-301.

die (mystiek) Vikartana wordt, de ‘zon ontdaan van zijn stralen’, die boet voor zijn al te vurige aard en vervolgens (door zuivering) wordt verheerlijkt. Vandaar het geheim van de wonderbaarlijke ‘overeenstemming’.

Dit alles is allegorisch en mystiek, en toch volkomen begrijpelijk en duidelijk voor elke onderzoeker van het oosterse occultisme die iets afweet van de mysteriën van inwijding. In ons objectieve heelal van de stof en bedrieglijke verschijnselen is de zon het meest geschikte symbool voor de levengevende, weldadige godheid. In de subjectieve, grenzeloze wereld van geest en werkelijkheid heeft die stralende lichtbron een andere en mystieke betekenis, die niet volledig openbaar kan worden gemaakt. De zogenaamde ‘afgoden dienende’ pārsī’s en hindoes staan met hun religieuze eerbied voor de zon ongetwijfeld dichter bij de waarheid dan de kille, analytisch denkende en zich steeds vergisende mensen op dit moment bereid zijn te geloven.

Tegen theosofen, die als enigen de betekenis ervan kunnen begrijpen, kan worden gezegd dat de zon de uiterlijke manifestatie is van het zevende beginsel van ons planetenstelsel, terwijl de maan het vierde beginsel ervan is, stralend in het geleende gewaad van haar meester, terwijl ze doortrokken is van alle hartstochtelijke impulsen en slechte begeerten van haar grofstoffelijke lichaam, de aarde, en deze weerspiegelt. De hele cyclus van adeptschap en inwijding en al zijn mysteries houden verband met en zijn afhankelijk van deze twee en de zeven planeten. Spirituele helderziendheid wordt ontleend aan de zon; alle psychische bewustzijnstoestanden, ziekten en zelfs krankzinnigheid komen van de maan.

Zelfs volgens de gegevens van de geschiedenis – haar conclusies zijn volkomen onjuist terwijl de door haar gemaakte vooronderstellingen grotendeels juist zijn – bevatten de ‘legenden’ over elke stichter van een religie (en ook de rituelen en dogma’s van alle religies) elementen die opmerkelijk overeenkomen met de namen en volgorde van de sterrenbeelden met aan het hoofd de zon. Dit wil nog niet zeggen dat de mythen over de stichters en hun religies bijgeloof moeten zijn. Ze zijn stuk voor stuk verschillende versies van hetzelfde natuurlijke oermysterie waarop de wijsheid-religie berust en waarop de levensloop van haar adepten vervolgens werd gebaseerd.

En nu moeten we de lezer nogmaals vragen om niet te luisteren naar de beschuldiging – tegen de theosofie in het algemeen en de schrijfster in het bijzonder – van gebrek aan respect voor een van de grootste en

edelste figuren in de geschiedenis van het adeptschap, Jezus van Nazareth, en zelfs niet naar de beschuldiging van haat tegen de kerk. Het uitspreken van waarheden en feiten kan in alle redelijkheid moeilijk als godslastering of haat worden beschouwd.

De hele zaak hangt af van het antwoord op die ene vraag: was Jezus als ‘Zoon van God’ en ‘verlosser’ van de mensheid uniek in de annalen van de wereld? Was zijn geval – onder vele anderen die daarop aanspraak maken – uitzonderlijk en zonder weerga; was alleen *zijn* geboorte bovennatuurlijk en onbevlekt; en waren alle anderen, zoals de kerk beweert, slechts godslasterlijke satanische kopieën en plagiaat door middel van anticipatie? Of was hij slechts de ‘zoon van zijn daden’, een bij uitstek heilig mens en hervormer, een van de velen, die de moed had om – ondanks de heersende onwetendheid en despotische macht – de mensheid in zijn ethiek en filosofie te onderrichten en haar last te verlichten, en dat met zijn leven moest bekopen? Het eerste vereist een blind onverzettelijk geloof; het laatste wordt iedereen door rede en logica ingegeven. En heeft de kerk altijd geloofd wat ze nu gelooft – of beter gezegd, wat ze pretendeert te geloven, om zo gerechtvaardigd te zijn haar anathema te richten tegen mensen die het niet met haar eens zijn – of heeft ze dezelfde twijfels doorgemaakt, ja zelfs van geheime ontkenning en ongeloof, die slechts door de kracht van ambitie en machtswellust werden onderdrukt?

De vraag moet, wat het tweede alternatief betreft, bevestigend worden beantwoord. Het is een logische en onweerlegbare conclusie gebaseerd op feiten die bekend zijn uit historische documenten. Laat de lezer even voorbijgaan aan de levens van vele pausen en heiligen, die duidelijk in tegenspraak zijn met hun aanspraken op onfeilbaarheid en heiligheid, en zich wenden tot de kerkgeschiedenis, de verslagen van de groei en ontwikkeling van de christelijke kerk (niet van het christendom), en hij zal op die bladzijden het antwoord vinden. Een schrijver zegt:

De kerk kende maar al te goed de overwegingen die voortkwamen uit het onderzoek van de vrijdenkers, evenals al die twijfels die tegenwoordig haar woede wekken; en de ‘heilige waarheden’ die ze gewoonlijk verkondigt zijn door de hoogwaardigheidsbekleders van de kerkelijke hiërarchie, zelfs wat de meest fundamentele dogma’s betreft, beurtelings erkend en verworpen, omgevormd en gewijzigd, aangevuld en ingeperkt.

Waar vind je een god of held van wie de afkomst, biografie en

genealogie vager zijn, of moeilijker te omschrijven en moeilijker om het over eens te worden dan die van Jezus? Hoe kwam het nu onherroepelijke dogma over zijn ware aard uiteindelijk tot stand? Van moederskant was hij volgens de evangelisten een mens – een gewoon sterfelijk mens; van vaderskant is hij God! Hoe zit dat? Is hij dan een mens of God, of is hij beiden tegelijk? vraagt de schrijver zich verbijssterd af. De voorstellen die over dit punt van de leer allemaal zijn gedaan, hebben een zee van inkt en bloed doen vloeien, en nog steeds zijn de twijfels niet weggenomen. Op dit punt, zoals ook op alle andere punten, hebben de wijze concilies zichzelf een aantal keren tegengesproken en zijn ze van gedachten veranderd. Laten we het nu samenvatten en een blik werpen op de teksten die we aan een onderzoek zullen onderwerpen. Dit is geschiedenis.

Bisschop Paulus van Samosata ontkende de goddelijkheid van Christus op het eerste concilie van Antiochië (264 n.Chr.); in de begintijd van het theologische christendom werd hij ‘Zoon van God’ genoemd, enkel op grond van zijn heiligheid en goede daden. In het sacrament van de eucharistie was zijn bloed aan bederf onderhevig.

Op het concilie van Nicea, gehouden in 325 n.Chr., kwam Arius naar voren met zijn stellingen, waardoor de katholieke eenheid bijna werd verbroken.

Zeventien bisschoppen verdedigden de leringen van Arius, die erom verbannen werd. Niettemin ondertekenden driehonderd bisschoppen dertig jaar later, in 355 n.Chr., op het concilie van Milaan een brief waarin ze de opvattingen van Arius steunden, ondanks dat de eusebianen tien jaar eerder, in 345 n.Chr., op een nieuw concilie van Antiochië hadden verkondigd dat Jezus Christus de Zoon van God was en één met zijn Vader.

Op het concilie van Sirmium, in 357 n.Chr., was de ‘Zoon’ niet langer één in wezen met de Vader. De Anomeeërs, die die eenheid in wezen ontkenden, en de Arianen zegevierden. Een jaar later, tijdens het tweede concilie van Ancyra, werd besloten dat de ‘zoon niet één in wezen is met de Vader, maar alleen in wezen vergelijkbaar is met de Vader’. Paus Liberius bekrachtigde de beslissing.

Enkele eeuwen lang hebben de concilies gestreden en geruzied, waarbij ze de meest tegenstrijdige en tegengestelde opvattingen verdedigden; de vrucht van hun moeizame arbeid was de heilige drie-eenheid die als een Minerva, gewapend met alle donderslagen van de kerk, uit het theologische brein is voortgekomen. Het nieuwe mysterie werd in de

wereld gebracht te midden van enkele verschrikkelijke conflicten, waarbij moord en andere misdaden een grote rol speelden. Op het concilie van Saragossa, in 380 n.Chr., werd verkondigd dat de Vader, de Zoon en de Heilige Geest één en dezelfde persoon zijn, waarbij de menselijke natuur van Christus slechts een ‘illusie’ is – een echo van de hindoeleer van de avatāra’s. ‘Toen de kerkvaders zich eenmaal op dit glibberige pad bevonden, moesten ze wel tot in het absurde afglijden – en dat gebeurde dan ook.’ Hoe kan men de menselijke natuur ontkennen in iemand die uit een vrouw is geboren? De enige verstandige opmerking die op een van de concilies van Constantinopel werd gemaakt, kwam van Eutyches, die lef genoeg had om te zeggen: ‘Moge God mij ervoor behoeden om over de aard van mijn God te disputeren’ – een uitspraak waarvoor hij door paus Flavius werd geëxcommuniceerd.

Op het concilie van Efeze, in 449 n.Chr., werd Eutyches gewroken. Toen Eusebius van Doryleum de leer van de twee verschillende naturen in Jezus Christus verkondigde, kwam het concilie tegen hem in opstand en werd voorgesteld dat Eusebius levend zou worden verbrand. De bisschoppen stonden als één man op en met gebalde vuisten, schuimbekkend van woede, eisten ze dat Eusebius in tweeën zou worden gescheurd en zou worden behandeld zoals hij Jezus wil behandelen, wiens natuur hij had verdeeld. Eutyches werd in zijn macht en ambt hersteld, Eusebius en Flavius werden afgezet. Toen vielen de twee partijen elkaar fel aan en begonnen te vechten. Flavius werd zo mishandeld door bisschop Diodorus, die hem te lijf ging en schopte, dat hij een paar dagen later aan de toegebrachte verwondingen overleed.

Allerlei absurde stellingen werden besproken op deze concilies, en de nu bestaande paradoxen die kerkelijke dogma’s worden genoemd, zijn het resultaat. Op het eerste concilie van Ancyra, in 314 n.Chr., werd bijvoorbeeld gevraagd: ‘Als men een zwangere vrouw doopt, wordt daardoor dan het kind ook gedoopt?’ Het concilie antwoordde ontkennend omdat, zoals werd beweerd, ‘de persoon die aldus wordt gedoopt daarmee moet instemmen, wat voor een kind in de schoot van zijn moeder onmogelijk is’. Er niet bewust mee instemmen is dus een canoniek obstakel voor de doop, en dus wordt geen enkel kind dat tegenwoordig wordt gedoopt feitelijk gedoopt. En hoe zit het dan met de tienduizenden verhongerende heidense baby’s die tijdens hongersnoden door de missionarissen worden gedoopt en door de overijverige padres zogenaamd worden ‘gered’? Volg de debatten en besluiten van de talloze concilies, en zie op wat een wirwar van tegenstrijdigheden

de huidige onfeilbare en apostolische kerk is gebaseerd!

We kunnen nu inzien hoe ontzettend paradoxaal de letterlijke opvatting is van de bewering in *Genesis*: ‘God schiep de mens naar zijn beeld.’ Afgezien van het duidelijke feit dat het niet de Adam van stof (uit hoofdstuk 2) is die aldus naar het goddelijk beeld is geschapen, maar de goddelijke androgyn (uit hoofdstuk 1), of Adam-Kadmon, kan men zelf lezen dat God – in ieder geval de God van de christenen – door de mens naar zijn evenbeeld werd geschapen, te midden van de uitgedeelde schoppen, klappen en de moorden van de vroege concilies.

Een opmerkelijk feit – een feit dat een zee van licht werpt op de bewering dat Jezus een ingewijde was en een adept die de marteldood is gestorven – wordt genoemd in het werk (waarnaar al zo vaak is verwezen) dat ‘een wiskundige openbaring’ kan worden genoemd: *The Source of Measures*.

De aandacht wordt gevestigd op een fragment van *Mattheus* (27:46) dat als volgt luidt: ‘Eli, Eli, lama sabachtani?’ – dat wil zeggen, mijn God, mijn God, waarom heeft u mij verlaten?’ Natuurlijk zijn onze vertalingen gebaseerd op de oorspronkelijke *Griekse* manuscripten (de reden waarom we geen oorspronkelijke *Hebreeuwse* manuscripten over deze gebeurtenissen hebben, is omdat de raadsels in het Hebreeuws zichzelf zouden verraden bij vergelijking met de bronnen waaruit ze zijn geput, het Oude Testament). De *Griekse* manuscripten geven deze woorden zonder uitzondering als:

Ἠλί Ἠλί λαμὰ σαβαχθάνι

Het zijn *Hebreeuwse* woorden, weergegeven in het *Grieks*, en in het *Hebreeuws* luiden ze als volgt:

אלי אלי למה שבחתני

De *Schrift* geeft ‘dat wil zeggen: Mijn God, mijn God, waarom heeft u mij verlaten?’ als hun juiste vertaling. Dit zijn dus de woorden, daar bestaat geen twijfel over; en zonder enige twijfel is dit de interpretatie die de *Schrift* ervan geeft. Maar deze woorden kunnen niet zo worden geïnterpreteerd, het is een verkeerde vertaling. De ware betekenis is *precies het tegenovergestelde van de gegeven betekenis*, en is

Mijn God, mijn God, wat verheerlijkt u mij!

Er is zelfs nog meer over te zeggen, want terwijl lama ‘waarom’ of ‘hoezeer’ betekent, houdt het als werkwoord verband met het idee ‘verblinden’, of als bijwoord zou het kunnen betekenen ‘hoe oog-

verblindend', enz. De interpretatie van de Schrift wordt de onoplettende lezer opgedrongen en men laat haar als het ware dienen als de vervulling van een profetische uitspraak, door een zijdelingse verwijzing naar *Psalmen* (22:1), die luidt:

Mijn God, mijn God, waarom heeft u mij verlaten?

De Hebreeuwse tekst van dit vers is:

אלי אלי למה עזבתני

De verwijzing hiernaar is correct en de vertaling is juist, maar met een totaal ander woord. De woorden zijn:

Eli, Eli, lamah azabthani?

Geen enkel menselijk verstand, hoe geleerd ook, kan deze passage redden; ze is duidelijk een *onjuiste vertaling*; en daardoor brengt ze direct een verschrikkelijke slag toe aan de gepaste heiligheid van het verhaal.¹

De bijbelherzieners, een reeks indrukwekkende en gewichtige Engelse geleerden, de beste kenners van het Hebreeuws en het Grieks, streefden er tien jaar of nog langer naar om de fouten en blunders, de bewuste en onbewuste zonden, van hun minder geleerde voorgangers, de bijbelvertalers, te corrigeren. En gaat men ons nu vertellen dat geen van hen het opvallende verschil zag tussen de Hebreeuwse woorden azabthani, in *Psalm 22*, en sabachthani in *Mattheus*; dat ze zich niet bewust waren van de opzettelijke vervalsing?

Het was namelijk echt een 'vervalsing'. En als ons wordt gevraagd waarom de eerste kerkvaders daartoe hun toevlucht namen, dan is het antwoord duidelijk: omdat deze *sacrale* woorden in hun ware betekenis tot heidense tempelrituelen behoorden. Ze werden uitgesproken na de verschrikkelijke beproevingen van de inwijding en lagen nog vers in het geheugen van sommige 'kerkvaders' toen het *Evangelie van Mattheus* in de Griekse taal werd uitgegeven. Veel van de hiërofanten van de mysteriën, en nog veel meer ingewijden, leefden in die tijd nog, en als de zin in de juiste bewoordingen werd weergegeven, zou Jezus daardoor direct tot de gewone ingewijden worden gerekend. De woorden 'Mijn god, mijn zoon, u heeft uw glans over mij uitgestort!' waren de laatste woorden van het dankgebed van de ingewijde, 'de zoon en de verheerlijkte uitverkorene van de zoon'.

¹J.R. Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, appendix 7, blz. 300-1.

In Egypte vinden we tot op de dag van vandaag reliëfs en schilderijen die het ritueel uitbeelden. De kandidaat zit tussen twee goddelijke leraren in; de ene is een ‘Osiris-zon’ met de kop van een havik en vertegenwoordigt het leven, de andere is Mercurius – met een ibis-kop, de genius die de zielen na de dood naar hun nieuwe verblijfplaats, de Hades leidt – en staat symbool voor de dood van het fysieke lichaam. Beiden worden afgebeeld terwijl ze de ‘stroom van het leven’, het water van zuivering, over het hoofd van de ingewijde gieten, waarbij de twee zich verstrengelende stromen een kruis vormen.¹ Om de waarheid beter te verbergen is dit basreliëf ook uitgelegd als een ‘heidense voorafspiegeling van een christelijke waarheid’. De Mirville noemt deze Mercurius²:

¹ Vgl. *De geheime leer*, 2019, 2:635-6, 640.

² J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 22.

De hulprechter en fravashi van Osiris-zon, zoals Michaël die van het Woord is.

Het monogram van chrēstos en het labarum, de standaard van Constantijn – die trouwens als heiden stierf en nooit werd gedoopt – is een symbool afgeleid van bovengenoemd ritueel en duidt ook op ‘leven en dood’. Lang voordat het kruisteken als christelijk symbool werd aangenomen, werd het door neofieten en adepten als een geheim herkenningsteken gebruikt. Éliphas Lévi zegt:

Het kruisteken dat door de christenen wordt gebruikt, is niet exclusief van hen. Het is kabbalistisch en vertegenwoordigt de tegenstellingen en het viervoudige evenwicht van de elementen. Uit het occulte vers van het Onze Vader, waarop we in een ander werk de aandacht hebben gevestigd, blijkt dat er oorspronkelijk twee manieren waren om het teken te maken, of in ieder geval twee heel verschillende bewoordingen om de betekenis ervan uit te drukken; de ene was gereserveerd voor priesters en ingewijden; de andere werd aan nieuwelingen en niet-ingewijden gegeven.¹

Men kan nu begrijpen waarom het *Evangelie van Mattheus*, het *Evangelie van de Ebionieten*, in zijn Hebreeuwse vorm voor altijd aan de nieuwsgierige blik van de wereld is onttrokken.

Hiëronymus treft het onvervalste oorspronkelijke evangelie, in het Hebreeuws geschreven door Mattheus de apostel-tollenaar, aan in de door de martelaar Pamphilius in Caesarea bijeengebrachte bibliotheek. ‘Ik kreeg toestemming van de nazarenen, die dit [evangelie] in Beroea in Syrië gebruikten, om het te vertalen’, schrijft hij tegen het einde van de 4de eeuw.² ‘In het evangelie dat de nazarenen en ebionieten gebruiken,’ voegt Hiëronymus eraan toe, ‘dat ik onlangs uit het Hebreeuws in het Grieks vertaalde, en dat door de meeste mensen het *echte Evangelie van Mattheus* wordt genoemd’, enz.³

Dat de apostelen van Jezus een ‘geheime leer’ hadden ontvan-

¹Éliphas Lévi, *Dogme et rituel de la haute magie*, 1861, deel 2, blz. 88.

²Hiëronymus, *De viris illustribus liber*, hfst. 3. ‘Het is opmerkelijk dat, terwijl alle kerkvaders zeggen dat Mattheus in het *Hebreeuws* schreef, allen toch de Griekse tekst gebruiken als het echte apostolische geschrift, zonder te vermelden welk verband er bestaat tussen de *Hebreeuwse* Mattheus en onze Griekse! Het bevatte veel *eigenaardige toevoegingen*, die in ons evangelie ontbreken’ (H. Olshausen, *Nachweis der Echtheit sämtlicher Schriften des Neuen Testaments*, blz. 35).

³Hiëronymus, *Commentaar op Mattheus*, 2:12:13. Hiëronymus voegt eraan

gen, en dat hijzelf er één onderwees, blijkt duidelijk uit de volgende woorden van Hiëronymus, die dit in een onbewaakt ogenblik erkende. Toen hij aan de bisschoppen Chromatius en Heliodorus schreef, klaagde hij:

‘Er is mij een moeilijke taak opgelegd, nu uwe eminenties me hebben bevolen deze vertaling te maken, die *Mattheus, de apostel en evangelist*, zelf NIET OPENBAAR WILDE MAKEN. Want als het niet GEHEIM was geweest, zou hij [Mattheus] het hebben toegevoegd aan het evangelie dat hij als het zijne uitgaf; maar hij schreef zijn boek, verzegeld in Hebreeuwse letters, en schreef het *zelfs op zo’n manier* dat het boek, geschreven in Hebreeuwse letters en van zijn hand, in het bezit zou kunnen komen van *heel religieuze mensen*, die het dan ook na verloop van tijd ontvingen van hun voorgangers. Maar *dit* boek lieten ze nooit door iemand overschrijven, en de *tekst* ervan gaven sommigen op de ene, en anderen op de andere manier weer.’¹

En op dezelfde bladzijde voegt hij eraan toe: ‘En het gebeurde dat dit boek, dat was uitgegeven door een leerling van Manichaeus, Seleucus genaamd, die ook als vervalsing *De Handelingen van de Apostelen* heeft geschreven, dingen bleek te bevatten die niet opbouwend maar destructief waren, en dat dit boek werd goed-gekeurd in een synode waarnaar de oren van de kerk terecht weigerden te luisteren.’²

[Hiëronymus] geeft zelf toe dat het boek, waarvan hij verklaart dat het werkelijk ‘*door Mattheus zelf*’ was geschreven, voor hem

---

toe dat het in het Chaldeeus was geschreven, maar met Hebreeuwse letters (*Dialogi contra Pelagianos*, 3:2).

¹Hiëronymus, *Sancti Eusebii Hieronymi Operum*, deel 5, 1706, ed. Jean Martianay, Parijs, 1706, kol. 445; S.F. Dunlap, *Söd, the Son of the Man*, 1861, blz. 46.

²Dit verklaart ook het verwerpen van de werken van Justinus de Martelaar, die alleen gebruikmaakte van dit *Evangelie van de Hebreëen*, evenals hoogstwaarschijnlijk Tatianus, zijn leerling. In welke late periode de *goddelijkheid* van Christus volledig werd vastgesteld, kunnen we alleen al opmaken uit het feit dat zelfs in de 4de eeuw Eusebius (*Kerkgeschiedenis*, 3:25) dit boek niet als onecht afkeurde, maar het alleen rangschikte onder boeken zoals de *Apocalyps* van Johannes; en Credner (*Zur Geschichte des Kanons*, blz. 120) wijst erop dat Nicephorus het, samen met de *Openbaring*, in zijn *Stichometrie* onder de Antilegomena opnam. De ebionieten, de eerste *echte* christenen, verwierpen de andere apostolische geschriften, en maakten alleen gebruik van dit evangelie (Irenaeus, *Tegen ketterijen*, 1:26:2; ook Eusebius, *Kerkgeschiedenis*, 3:27), en de ebionieten geloofden, zoals Epiphanius verklaart, net als de nazarenen, dat Jezus niets anders was dan een mens, ‘uit het zaad van een mens’ (*Panarion*, haeresis 30:2, 3).

bijna onbegrijpelijk was, hoewel hij het tweemaal had vertaald, want het was *geheim*. Niettemin noemt Hiëronymus koelbloedig elk commentaar erop *ketters*, behalve dat van hemzelf. Meer nog, Hiëronymus wist dat dit *oorspronkelijke Evangelie van Mattheus* een uiteenzetting gaf van de enige ware leer van Christus, en dat het het werk was van een evangelist die de vriend en metgezel van Jezus was geweest.

Hij wist dat indien een van de twee evangeliën, het hierboven genoemde Hebreeuwse en het Griekse dat tot onze tegenwoordige *Bijbel* behoort, onecht en dus *ketters* was, het niet dat van de nazarenen was; en toch wordt Hiëronymus, die dit alles weet, ijveriger dan ooit in zijn vervolgingen van de ‘ketters’. Waarom? Omdat het aanvaarden ervan gelijkstond met het uitspreken van het doodvonnis over de gevestigde kerk. Het *Evangelie van de Hebreeën* was maar al te goed bekend als het enige dat vier eeuwen lang door de joodse christenen, de nazarenen en de ebionieten, was aangenomen. En niemand van hen geloofde in de *goddelijkheid* van Christus.¹

De ebionieten waren de eerste, de vroegste christenen; hun vertegenwoordiger was de gnostische schrijver van de *Clementijnse homilieën*. De schrijver van *Supernatural Religion* toont aan dat het ebionitische gnosticisme ooit de zuiverste vorm van christendom was.² Ze waren de leerlingen en volgelingen van de vroege nazarenen – de kabbalistische gnostici. Ze geloofden in de eonen, evenals de cerinthiërs³, en dat de wereld door engelen (dhyāni-chohans) was gevormd, zoals Epiphanius zich beklagt (*Contra Ebionitas*): ‘De ebionieten hadden de opvattingen van de nazarenen en de regels van de cerinthiërs.’ ‘Ze besloten dat Christus was voortgekomen uit het zaad van een mens’, klaagt hij.⁴ En ook:

Het teken van Dan-Schorpioen is *dood-leven*, in het symbool ⌘ als gekruiste knekels en schedel, of achterkant van het hoofd, of *leven-dood*; en dit was het monogram van chrēstos, en het labarum, of de standaard van de Romeinse keizer Constantijn. Er is aange-toond dat Abel Jezus is, en Kaïn-Vulcanus, of Mars, doorboorde hem. Constantijn was de Romeinse keizer wiens oorlogszuchtige god Mars was, en een Romeinse soldaat doorboorde Jezus aan het

¹ *Isis ontsluierd*, 2:212-3.

² W.R. Cassels, *Supernatural Religion*, 1874, deel 2, blz. 4.

³ Vgl. Epiphanius, *Panarion*, haeresis 30:1.

⁴ Vgl. *Isis ontsluierd*, 2:211-2.

kruis met een lans . . . Maar het doorboren van Abel was de voltrekking van zijn huwelijk met Kaïn, en dit was gepast in de vorm van Mars-voortbrenger; vandaar het dubbele symbool van Mars-voortbrenger [Osiris-zon] en Mars-vernietiger [Mercurius, de god van de dood in het Egyptische basreliëf] in één; en dat is ook kenmerkend voor het oerdenkbeeld van de levende kosmos, of van geboorte en dood, die noodzakelijk zijn voor de voortgang van de levensstroom.¹

Om nogmaals *Isis ontsluiterd* te citeren:

Er werd een Latijns kruis van volmaakt christelijke vorm ontdekt, uitgehouwen in de granietplaten van het heilige der heiligen [van het Serapeum]; . . . en de monniken lieten niet na te beweren dat de heidenen in een ‘voorspellende geest’ het kruis hadden geheiligd. In ieder geval vermeldt Sozomen dit feit triomfantelijk.² Maar de archeologie en de symboliek, die onvermoeibare en onverzoenlijke vijanden van valse aanspraken van kerkelijke zijde, hebben in de hiërogliefen van het opschrift dat eromheen loopt althans een gedeeltelijke verklaring van de betekenis ervan gevonden.

Volgens King, en andere numismatici en archeologen, was het kruis daar geplaatst als het symbool van het eeuwige leven. Zo’n tau of Egyptisch kruis werd in de bacchische en Eleusinische mysteriën gebruikt. Als symbool van de tweevoudige, voortbrengende kracht werd het op de borst van de ingewijde gelegd nadat zijn ‘nieuwe geboorte’ was voltooid, en de mystai van hun doop in de zee waren teruggekeerd. Het was een mystiek teken dat zijn spirituele geboorte zijn astrale ziel nieuw leven had ingeblazen en met zijn goddelijke geest had verenigd, en dat hij gereed was in de geest op te stijgen naar de gezegende verblijfplaatsen van licht en heerlijkheid, de Eleusinische velden.

---

¹J.R. Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 299. Deze ‘levensstroom’ wordt op het eerdergenoemde basreliëf van Philae gesymboliseerd door het water dat door Osiris (leven en de zon) en Mercurius (dood) in de vorm van een kruis (elkaar kruisende stromen) over de ingewijde kandidaat wordt gegoten. Het was het slot van het inwijdingsritueel nadat de *zeven* en *twaalf* martelingen in de crypten van Egypte met succes waren doorstaan.

²*Kerkgeschiedenis*, 7:15; (vgl. Socrates Scholasticus, *Kerkgeschiedenis*, 5:17). Nog een onbetrouwbare, leugenachtige en onwetende schrijver en kerk-historicus uit de 5de eeuw. Zijn zogenaamde geschiedenis van de strijd tussen de heidenen, neoplatonisten, en de christenen in Alexandrië en Constantinopel, die zich uitstrekt over de jaren 324-439, en die door hem is opgedragen aan Theodosius de Jongere, staat vol met opzettelijke vervalsingen.

De tau was zowel een magische talisman als een religieus symbool. Hij was door de christenen overgenomen van de gnostici en kabbalisten, die er veel gebruik van maakten zoals hun vele sieraden bewijzen; laatstgenoemden hadden de tau (of het kruis met een handvat) van de Egyptenaren, en het Latijnse kruis hadden ze van de boeddhistische zendelingen die het 2 of 3 eeuwen v.Chr. uit India meebrachten, waar het tot op de huidige dag kan worden gevonden. De Assyriërs, de Egyptenaren, de oorspronkelijke bewoners van Amerika, de hindoes en de Romeinen beschikten erover in verschillende vormen, maar met heel kleine verschillen. Tot heel laat in de middeleeuwen werd het als een machtig tovermiddel tegen epilepsie en duivelse bezetenheid beschouwd; en het ‘zegel van de levende God’, dat in het visioen van Johannes werd meegebracht door de engel die uit het oosten opsteeg om ‘de dienaren van onze God op hun voorhoofd te drukken’, was niets anders dan diezelfde mystieke tau – het Egyptische kruis.

Op het gebrandschilderde glas in St. Denis (Frankrijk) wordt deze engel voorgesteld terwijl hij dit teken op het voorhoofd van de uitverkorenen drukt; het randschrift luidt: SIGNVM TAY. King herinnert ons eraan dat ‘dit teken gewoonlijk door St. Antonius, een *Egyptische* kluizenaar, wordt gedragen’.¹ Wat de werkelijke betekenis van de tau was, wordt ons verklaard door de christelijke Johannes, de Egyptische Hermes, en de hindoe-brahmanen. Het is maar al te duidelijk dat hij, althans bij de apostel, de betekenis had van de ‘onuitsprekelijke naam’, want hij noemt dit ‘zegel van de levende God’ enkele hoofdstukken verder de ‘*naam van de Vader geschreven op hun voorhoofden*’.²

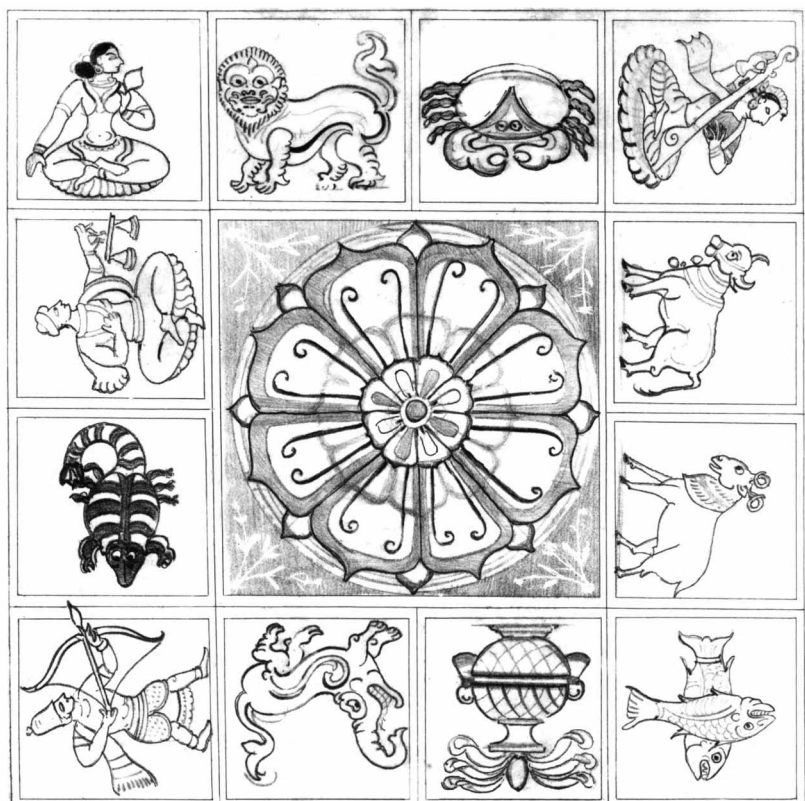
De brahmātmā, het hoofd van de hindoe-ingewijden, droeg op zijn hoofdtooi twee sleutels, het symbool van het geopenbaarde mysterie van leven en dood, geplaatst in de vorm van een kruis; en in sommige boeddhistische pagoden in Tartarije en Mongolië zijn de ingang van een kamer in de tempel, die gewoonlijk de trap bevat die naar de binnenste dāgoba³ leidt, en de zuilengangen van sommige prachida’s⁴ versierd met een kruis gevormd door twee vissen, zoals men dat soms in de dierenriem van de boeddhisten

¹C.W. King, *The Gnostics and Their Remains*, 1ste ed., 1864, blz. 135vn.

²*Openbaring*, 7:2-3; 14:1.

³Dāgoba (stūpa) is een bolvormig tempeltje, waarin de relikwieën van Gautama worden bewaard.

⁴Prachida’s zijn gebouwen van allerlei afmetingen en vormen, zoals onze mausoleums; daarin worden gelofte-offers gebracht aan de doden.

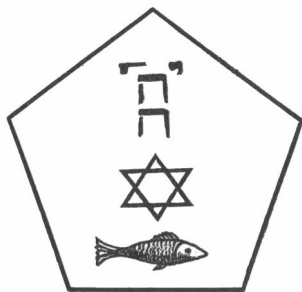

ziet.¹ Het zou ons helemaal niet verbazen als we hoorden dat het heilige symbool op de graftomben in de catacomben in Rome, de vesica piscis, was afgeleid van het genoemde boeddhistische teken van de dierenriem. Hoe algemeen die meetkundige figuur in de wereldsymbooliek moet zijn geweest, kan worden afgeleid uit het feit dat er een vrijmetselaars-overlevering bestaat dat Salomo's tempel op drie grondslagen was gebouwd, die de 'drievoudige tau', of drie kruisen, vormden.

In zijn mystieke betekenis dankt het Egyptische kruis zijn oorsprong als symbool aan het inzicht van de oudste filosofie dat er bij elke manifestatie in de natuur sprake is van een androgyn dualisme, dat voortkomt uit het abstracte ideaal van een eveneens androgyn

¹ Zie de afbeelding; Edward Upham, *The History and Doctrine of Buddhism*, 1829, plaat 9.

godheid, terwijl het christelijke symbool zijn ontstaan eenvoudig aan het toeval dankt. Indien de wet van Mozes had gegolden, had Jezus gestenigd moeten worden.¹ Het kruis was een martelwerktuig dat onder de Romeinen heel veel werd gebruikt, terwijl het bij Semitische volkeren onbekend was. Het werd de ‘boom van de schande’ genoemd. Pas later werd het aangenomen als een christelijk symbool, maar gedurende de eerste 20 jaar beschouwden de apostelen het met afschuw.² Johannes had beslist niet het christelijke kruis in gedachten toen hij sprak over het ‘zegel van de levende God’, maar de *mystieke tau* – het tetragrammaton, of de machtige naam, die op de oudste kabbalistische talismans werd voorgesteld door de vier Hebreeuwse letters die het heilige woord vormen.

De beroemde Lady Ellenborough, die bij de Arabieren van Damascus en in de woestijn na haar laatste huwelijk bekend was onder de naam *Hannoum Midjwal*, had een talisman in haar bezit die haar was geschonken door een druus van de berg Libanon. Aan een bepaald teken in de linkerhoek ervan kon men zien dat de talisman behoorde tot het soort sieraden dat in Palestina bekendstaat als ‘mes-

siaanse’ amuletten uit de 2de of 3de eeuw v.Chr. Het is een groene steen met een vijfhoekige vorm; onderaan is een vis gegraveerd, daarboven het zegel van Salomo,³ en daarboven weer de vier Chaldeeuwse letters jod, he, vau, he, die de naam van de godheid vormen. Deze zijn op een heel ongebruikelijke manier geplaatst, van beneden naar boven toe, in omgekeerde volgorde, en vormen de Egyptische tau. Daaromheen staat een opschrift dat we niet mogen meedelen, omdat het sieraad niet ons eigendom is. De mystieke betekenis van de tau, evenals van de *crux ansata*, is de *levensboom*.

¹ Talmoedische geschriften beweren dat hij, na te zijn opgehangen, werd gestenigd, en bij het samenvloeien van twee rivieren onder water werd begraven. *Mishnah Sanhedrin*, 6:4; *Babylonische Talmoed*, hetzelfde tekstfragment, 48a, 67a.

² *Koptische legenden over de kruisiging*, manuscripten, 11.

³ We begrijpen niet waarom King in zijn ‘gnostische gemmen’ Salomo’s zegel voorstelt als een vijfpuntige ster, terwijl het zespuntig en het het zegel van de Indiase Vishnu is (*The Gnostics and Their Remains*, 1ste ed., 1864, blz. 175; plaat 13, A, 4).

Het is bekend dat – voordat men ooit had geprobeerd een afbeelding van Jezus' fysieke uiterlijk te maken – het lam, de goede herder en een *vis* de oudste christelijke symbolen waren. De oorsprong van laatstgenoemd symbool, dat de archeologen zo voor een raadsel heeft gesteld, wordt op die manier begrijpelijk. Het hele geheim ligt in het gemakkelijk vast te stellen feit dat, terwijl de koning-messias in de kabbala 'uitlegger' of onthuller van het mysterie wordt genoemd en daarin van hem wordt bewezen dat hij de *vijfde* emanatie is, de messias in de talmoed – om redenen die we nu zullen verklaren – heel vaak wordt aangeduid als 'DAG' of de *vis*.

Dit is een erfenis van de Chaldeeën, en slaat – zoals de naam zelf aanduidt – op de Babylonische Dagon, de vis-mens, die de leraar en uitlegger was van het volk waaraan hij verscheen. Abarbanel verklaart de naam door mee te delen dat het teken van de komst van de messias 'de conjunctie van Saturnus en Jupiter in het teken *Vissen* is'.¹ Omdat de christenen hun christos wilden vereenzelvigen met de messias van het Oude Testament, namen ze het zo gemakkelijk over dat ze vergaten dat de werkelijke oorsprong nog verder terug kan worden gezocht dan de Babylonische Dagon. Hoe graag de eerste christenen het ideaal van Jezus nauw in verband brachten met elke denkbare kabbalistische en heidense lering, kan worden afgeleid uit de woorden die Clemens van Alexandrië tot zijn geloofsgenoten richtte.

Toen ze overlegden over de keuze van het geschiktste symbool om hen aan Jezus te herinneren, gaf Clemens hun de volgende raad: 'Laat de afbeelding op de steen van uw ring *óf een duif, óf een voor de wind zeilend schip* [de argha], *óf een vis* zijn.'² Moest de goede kerkvader, toen hij deze zin opschreef, denken aan Jozua, de zoon van Nun (in de Griekse en Slavische vertalingen *Jezus* genoemd), of was hij de werkelijke betekenis van deze heidense symbolen vergeten?³

Met behulp van al deze passages die verspreid voorkomen in *Isis* en andere soortgelijke werken, kan de lezer zelf zien en beoordelen welke van de twee verklaringen – de christelijke of die van de occultist – de

¹C.W. King (*The Gnostics and Their Remains*, 1ste ed., 1864, blz. 138) beschrijft de afbeelding van een christelijk symbool dat in de middeleeuwen veel voorkwam: drie vissen in elkaar gevlochten tot een driehoek, en met de VIJF letters (een zeer heilig pythagorisch getal) I.X.Θ.Υ.Σ. erop gegrift. Het getal vijf slaat op dezelfde kabbalistische berekening.

²Clemens van Alexandrië, *Paedagogus*, 3:11.

³*Isis ontsluierd*, 2:296-300.

waarheid het dichtst benadert. Als Jezus geen ingewijde was, waarom zouden al deze *allegorische* gebeurtenissen uit zijn leven dan worden vermeld? Waarom zou er zoveel moeite worden gedaan, zoveel tijd worden verspild om: (a) ze te laten aansluiten bij doelbewust gekozen zinnen uit het Oude Testament, om aan te tonen dat ze *profetieën* zijn; en (b) om de inwijdingssymbolen erin te behouden, de symbolen die zo vol occulte betekenis zijn en die alle tot de heidense mystieke filosofie behoren? Skinner verklaart die mystieke bedoeling, maar alleen af en toe, in haar eenzijdige, numerieke en kabbalistische betekenis, zonder enige aandacht te besteden aan, of zich te bekommeren om, de oude en meer spirituele oorsprong, en hij behandelt haar alleen voor zover ze betrekking heeft op het Oude Testament. Hij schrijft de *opzettelijke* verandering in de zin ‘Eli, Eli, lama sabachthani’ toe aan het reeds genoemde beginsel van de gekruiste knekels en schedel in het labarum,

als een symbool van de dood, geplaatst boven de deur van het leven en dat *geboorte* betekent, of van twee tegengestelde beginselen die elkaar insluiten, zoals de Heiland mystiek gezien werd beschouwd als man-vrouw.¹

Het doel van de schrijver is om te laten zien dat de evangelieschrijvers (overeenkomstig de joodse kabbalistische numerologie) een mystieke eenwording van Jezus met Jehovah, Kaïn, Abel, enz., tot stand hebben gebracht; hoe beter hij daarin slaagt, des te duidelijker laat hij zien dat het een *gekunstelde* eenwording was, en dat we geen verslag hebben van de werkelijke gebeurtenissen in het leven van Jezus dat door ooggetuigen of de apostelen wordt verteld. Het verhaal is volledig op de tekens van de dierenriem gebaseerd:

die allemaal [in de oude astrologische magie] . . . dubbele, of mannelijk-vrouwelijke, tekens waren; zo was er de Stier-Eva, en de Schorpioen was Mars-Lupa, of Mars met de wolvin [in verband met Romulus]. Omdat deze tekens elkaars tegengestelden waren, en elkaar toch *in het midden ontmoeten*, waren ze met elkaar verbonden; en dat was in feite ook zo en wel in dubbele zin; de conceptie van het jaar was in Stier, zoals de conceptie van Eva door Mars, haar tegenpool, in Schorpioen was. De geboorte zou dan tijdens het

---

¹J.R. Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 301. Dit alles verbindt Jezus met grote ingewijden en zonnehelden; dit alles is puur heidens; het christelijke stelsel is een nieuw ontwikkelde variant ervan.

wintersolstitium, of Kerstmis, zijn. Bij conceptie in Schorpioen – namelijk van Lupa door Stier – zou de geboorte daarentegen in Leeuw zijn. Schorpioen was chrēstos in *vernederig*, terwijl Leeuw christos in *trionf* was. Terwijl Stier-Eva symbolisch sterrenkundige functies vervulde, vervulde Mars-Lupa spirituele functies.¹

Skinner baseert dit alles op Egyptische verbanden en betekenissen van goden en godinnen, maar negeert de Indiase, die veel ouder zijn. Hij citeert Seyffarth die zegt:

‘Mut, of Maut, was de Egyptische bijnaam van Venus (Eva,² moeder van alle levende wezens), *of de maan*. Plutarchus zegt dat ‘Isis soms Muth werd genoemd’,³ wat *moeder* betekent. Mau of Maut betekent voedster, moeder. Misschien moet Mut worden afgeleid van Mautho, mater terra (Eva-Adam), wat een feit is; Mut verschilt in niets van Isis, koningin van de aarde (Issa, אִשָּׁה, vrouw). Plutarchus zegt dat ‘Isis dat vrouwelijke deel van de natuur is dat in zichzelf, als voedster (nutrix), alle wezens bevat die geboren moeten worden.’⁴ Ongetwijfeld oefent de maan (sterrenkundig gesproken) deze functie voornamelijk uit in Stier, terwijl Venus het huis is (in tegenstelling tot Mars, de voortbrenger, in Schorpioen), omdat het teken maan, ♀, hypsoma is. Omdat uit §56 van Plutarchus inderdaad kan worden opgemaakt dat Isis Metheur verschilt van Isis Mut, en dat in het woord Mut het denkbeeld van voortbrengen kan worden verborgen, en omdat bevruchting moet plaatsvinden, want de zon is verbonden met de maan in Weegschaal, is het niet onwaarschijnlijk dat Mut inderdaad eerst Venus in Weegschaal betekent; vandaar de maan in Weegschaal.⁵

Vervolgens zegt Skinner:

Zo zien we dat door de dubbele speling op het woord Mut, מוּת, de werkelijke bedoeling in occulte zin duidelijk wordt. Zonde, dood, en vrouw zijn in één symbool vervat en onderling verbonden met geslachtsgemeenschap en geboorte.⁶

¹ *Op.cit.*, blz. 296.

² Vergelijkbaar met Vāch, moeder van al wat leeft, een transformatie van Aditi, zoals Eva een transformatie van Sefira was.

³ Plutarchus, *Ethica*, Over Isis en Osiris, §56.

⁴ *Op.cit.*, §53.

⁵ Skinner, *Op.cit.*, blz. 294-5; Skinner citeert Gustav Seyffarth, *Beiträge zur Kenntniss*, 1833, deel 3, blz. 135-6.

⁶ Skinner, *Op.cit.*, blz. 295.

Dit alles wordt door de schrijver *alleen* toegepast op de exoterische en joodse vergoddelijkte symbolen, terwijl ze in de eerste plaats bedoeld waren om kosmogonische mysteries te verbergen, en vervolgens die van de evolutie van de mens met betrekking tot de zeven rassen, zowel de reeds ontwikkelde als de toekomstige, en met name de laatste onderrassen van het derde wortelras. Het woord leegte (oorspronkelijke chaos) blijkt echter te worden gebruikt voor Eva-Venus-Naamah, wat overeenkomt met de definitie van Fürst; hij zegt namelijk:

‘in de bijbelse kosmogonie werd בְּהוּ [bohu] in deze oorspronkelijke betekenis [van leegte] opgevat, en gebruikt om met betrekking tot de schepping het dogma (יש מאין, Jes(us), m’aven, Jes-us uit het niets) vast te stellen.¹ Daarom vertaalt Aquila οὐδέν, vulg. vacua’ (vandaar vacca, koe),² ‘met Onkelos en Samarit. רִיקָיָה. De Fenicische kosmogonie heeft bohu, בְּהוּ, Βααῦ, in verband gebracht met een gepersonifieerde uitdrukking die de oorspronkelijke substantie aanduidt, en met een godheid, de moeder van de volkeren van de goden.³ De Aramese naam בְּהוּתָא, בְּהוּתָה, Βαώθ, Βυθ-ός, Buto, voor de moeder van de goden, die door de gnostici, Babyloniërs en Egyptenaren is overgenomen, is dan identiek met Mōt (מוֹת, onze Mut), eigenlijk, Βώθ (בְּהוּתָה), en ontstond in het Fenicisch door een verwisseling van b en m.’⁴

Wend u liever tot de oorsprong. De mystieke vergoddelijking van wijsheid en intelligentie, die een actieve rol spelen in de kosmische evolutie, of buddhi onder de namen Brahmā, Purusha, enz., als mannelijke kracht, en Aditi-Vāch, enz., als vrouwelijke kracht, vandaar Sarasvatī, godin van de wijsheid, die verborgen onder de sluiers van de esoterie Butos werd, Bythos-diepte, de grofstoffelijke, persoonlijke vrouw, Eva genaamd, de ‘oorspronkelijke vrouw’ van Ire-

¹ Waaruit blijkt dat de schrijvers van het Nieuwe Testament goed op de hoogte waren van de kabbala en de occulte wetenschappen, en dit is nog eens een bevestiging van onze bewering.

² Vandaar ook de horens van Isis – de natuur, de aarde, en de maan – ontleend aan Vāch, de hindoeïstische ‘moeder van al wat leeft’, die wordt geïdentificeerd met Virāj en in de *Atharvaveda* de dochter van Kāma, de eerste verlangens, wordt genoemd: ‘Die dochter van u, o Kāma, wordt *de koe* genoemd, zij die door de wijzen Vāch-Virāj wordt genoemd’, die door Brihaspati, de rishi, werd gemolken; maar dat is een ander mysterie.

³ D.w.z. Aditi en Vāch.

⁴ Skinner, *Op.cit.*, blz. 295-6. Skinner citeert Julius Fürst, *A Hebrew and Chaldee Lexicon*, 1867, blz. 181-2.

naeus, en de wereld die uit het *niets* voortkomt.

Het ontleden van deze symboliek in *Genesis* 4 helpt om de verdeling te begrijpen van één figuur in de vorm van twee personen; zoals Adam en Eva, Kaïn en Abel, Abraham en Izaäk, Jacob en Esau, enz. [allemaal mannelijk en vrouwelijk]. . . . De opbouw van de *Bijbel* vertoont een aantal opvallende punten die met elkaar samenhangen. Deze punten betreffen: (1) het Oude en het Nieuwe Testament; (2) het Romeinse Rijk; (3) het bevestigen van de betekenissen en het gebruik van symbolen; en (4) het bevestigen van de volledige verklaring van de gebruikte symbolen; (5) het herkennen en vaststellen van het feit dat de oppervlaktemaat die bij de Grote Piramide is gebruikt dezelfde is als die welke in de *Bijbel* wordt gebruikt; en (6) dat deze ook door de Romeinen onder Constantijn werd aangenomen.¹ Hierover kan het volgende worden gezegd:

Er is aangetoond dat Kaïn . . . de cirkel van de dierenriem van 360° is, de volmaakte en exacte standaard, door een verdeling in een vierkant; vandaar zijn naam Melchizedek. . . . [Hier volgen de meetkundige en numerieke bewijzen.] Er is herhaaldelijk beweerd dat de bouw van de Grote Piramide bedoeld was om de maten van de hemel en aarde weer te geven . . . [de objectieve sferen die zich ontwikkelen vanuit de subjectieve, zuiver spirituele kosmos, zouden we eraan willen toevoegen]; daarom zouden de afmetingen van de inhoud ervan de essentie van de maten van hemel en aarde aangeven, of, zoals in de oudheid wordt erkend, aarde, lucht, water, en vuur.² (De basiszijde van deze piramide heeft de lengte van de diameter van een cirkel met een omtrek van 2400 voet. Het kenmerk hiervan is 24 voet, of $6 \times 4 = 24$, of juist dit Kaïn-Adam-vierkant.)

De grote geleerde pater Athanasius Kircher, de jezuïetenpriester, laat op grond van het verslag in de *Bijbel* en in overgeleverde bronnen zien dat toen het kamp van de Israëlieten door Mozes opnieuw

---

¹ Als we de geleerde schrijver hadden gekend voordat zijn boek was gedrukt, dan hadden we hem misschien kunnen overhalen om een zevende punt toe te voegen, veel ouder dan de genoemde en met een veel diepere universele filosofische betekenis, waaruit alle andere zijn afgeleid, ja zelfs de Grote Piramide, waarvan de oppervlaktemaat op haar beurt teruggaat tot de grote mysteriën van de *ārya*'s.

² Wij zouden zeggen kosmische stof, geest, chaos, en goddelijk licht, want het Egyptische denkbeeld was op dit punt identiek aan dat van de *ārya*'s. De schrijver heeft echter gelijk met betrekking tot de occulte symboliek van de joden. Ze zijn altijd een opmerkelijk nuchter en niet spiritueel ingesteld volk geweest; maar zelfs bij hen was ruach goddelijke geest, en niet 'lucht'.

werd opgeslagen, dit kamp precies volgens de bovenstaande methode werd afgebakend. De vier binnenste vierkanten waren gewijd aan (1) Mozes en Aäron; (2) Kohath; (3) Gershom; en (4) Merari – de laatste drie waren de hoofden van de levieten. De attributen van deze vierkanten waren de oorspronkelijke attributen van Adam-Mars en waren gebaseerd op de elementen, aarde, lucht, vuur, water, of ים = Iam = water, נור = Nour = vuur, רוח = Rouach = lucht, en יבשה = Iabeshah = aarde. De beginletters van deze woorden zijn INRI. [De woorden zijn geïnterpreteerd als Iesus Nazareus Rex Iudaeorum – ‘Jezus, koning van de joden.’] Dit vierkant van INRI is het Adam-vierkant; bij uitbreiding vormde dit vierkant de basis voor vier andere van $144 \times 2 = 288$, aan de zijkant van het grote vierkant; en $288 \times 4 = 1152 =$ de volledige omtrek. Maar dit vierkant vertoont ook cirkel-elementen, en 1152 kan dit aangeven. Zet INRI in een cirkel, of lees het zoals de letters in het vierkant staan met de waarden 1521, en we hebben $\begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 5 & \end{pmatrix}$ wat men als 1152 kan lezen.

Maar, zoals we hebben gezien, geeft Kaïn dit als, of in, de 115 van zijn naam weer; deze 115 was precies de aanvulling om het jaar van 360 dagen te vormen, om overeen te komen met de verhoudingsgetallen van de standaardcirkel, die Kaïn waren. De hoekvierkanten van het grote vierkant zijn: A = Leeuw en B = Dan-Schorpion; en men ziet dat Kaïn Abel snijdt op het kruispunt van de lijn van de nachteveningspunten met die van de zonnepunten, waarnaar wordt verwezen door Dan-Schorpion, op de hemelcirkel. Maar Dan-Schorpion grenst aan Weegschaal, de weegschaal, waarvan het teken $\sphericalangle$ is (dit is ook het teken van het oude kussen, waarop de achterkant van het hoofd tot aan de oren¹ rustte, het kussen van Jacob), en dat in één symbool wordt weergegeven als $\frac{\sphericalangle}{xps}$. Het teken van Dan-Schorpion is ook dood-leven, weergegeven in het symbool ⌘ . . . .

Het kruis is het symbool van de oorsprong van maten, in de Jehovah-vorm van een rechte lijn, ÉÉN in een verdeling in 20612, de volmaakte omtrek; daarom was Kaïn dit als Jehovah, want de tekst zegt dat hij Jehovah was. Maar de bevestiging van een mens aan dit kruis betekende symbolisch de bevestiging van 113:355 aan $6561:5153 \times 4 = 20612$, zoals gezegd. Boven het hoofd van de gekruisigde Jezus stond de inscriptie, waarvan de symboliek van de

¹ Ralston Skinner zegt dat het symbool ⌘ , de gekruiste botten en schedel, de letter p kof bevat, de helft van het hoofd achter de oren.

beginletters van de woorden altijd bewaard is gebleven, en als een monogram van Jezus Chrēstos is overgeleverd en gebruikt – namelijk INRI, of Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum; maar ze bevinden zich op het kruis of de kubusvorm van de oorsprong van maten van een cirkel, die de essentie van aarde, lucht, vuur, en water meten, of INRI = 1152, zoals is aangetoond.

Hier is de mens aan het kruis, of 113:355, gecombineerd met $6561:5153 \times 4 = 20612$. Dit zijn de getallen van het grondvlak van de piramide, zoals die als 113:355 uit een Hebreeuwse bron komen; vandaar het Adam-vierkant, dat de basis van de piramide is, en het middelste vierkant in het grotere vierkant van het kamp. Schrijf INRI in een cirkel, en we hebben 1152, of de omtrek van het kamp. Maar de stervende Jezus (of de gehuwde Abel) maakte gebruik van precies die woorden die nodig waren om alles uiteen te zetten. Hij zegt, Eli, Eli, lamah sabachthani. . . . lees ze door hun machtswaarden, in cirkelvorm, zoals ontstaan uit de Adam-vorm, zoals is aangegeven, en we hebben אֵלִי = 113, אֵלִי = 113, of 113 – 311; לִמָּה = 345, of Mozes in de Kaïn-Adam-piramidencirkel; שְׁבַחָהּ = 710, is gelijk aan duif of Jona, en $710 \div 2 = 355 - 553$; en tot slot, als bepalend voor alle, נִי , of ni, waar נ = nun, vis = 565, en י = 1 of 10, samen 5651 = יהוה of de waarde van christus. . . .

[Al het bovenstaande] werpt licht op het voorval van de verheerlijking van Jezus op de berg. Petrus, Jacobus en Johannes waren daar samen met Jezus; of יָם, Iami, Jacobus, water; יֵשׁוּעַ, Petrus, aarde; רוּחַ, Johannes, geest, lucht; en נֹר , Jezus, vuur, leven – samen INRI. Maar zie, Elia en Mozes ontmoetten hen daar, of אֵלִי en לִמָּה, of Eli en Lamah, of 113 en 345. En dit toont aan dat het voorval van de verheerlijking in verband stond met wat hierboven is uiteengezet.¹

Deze kabbalistische interpretatie van de evangelielieverhalen – waarvan tot nu toe werd aangenomen dat ze de belangrijkste, in mystiek opzicht ontzagwekkende, maar toch feitelijke gebeurtenissen uit het leven van Jezus vastlegden – moet voor sommige christenen een zware last vormen. Elke oprechte trouwe gelovige die tranen van eerbiedige ontroering heeft vergoten over de gebeurtenissen in de korte periode van het openbare leven van Jezus van Nazareth, moet na het lezen van

¹ *Op.cit.*, blz. 296-302. Aan de hand van deze cijfers zegt de auteur: ‘Eli is 113 (door het woord in een cirkel te plaatsen); het woord Lamah dat 345 is, wordt door een verandering van letters aangepast aan dezelfde waarden מִשָּׁה (in een cirkel), of Mozes, terwijl Sabachth Johannes is, of de duif, of Heilige Geest, omdat het (in een cirkel) 710 (of 355×2) is. De uitgang ni, als nuni, of 5651, wordt Jehovah.’

het voorafgaande een van de twee wegen kiezen die voor hem openstaan: ofwel zijn geloof moet hem volkomen ongevoelig maken voor elk licht afkomstig van menselijke redeneringen en duidelijke feiten; of hij moet erkennen dat hij zijn verlosser verloren heeft.

Van de Ene, die hij tot nu toe had beschouwd als de unieke incarnatie op deze aarde van de ene levende God in de hemel, blijft niets over, op gezag van de juiste interpretatie van de *Bijbel* zelf. En als volgens de aanvaarde en authentieke bekentenis van Hiëronymus zelf het door Mattheus geschreven boek ‘stof bevat die niet dient voor de verheffing maar voor de vernietiging’ (van de kerk en het *menselijke* christendom, en alleen dat), welke waarheid kan men dan van zijn beroemde *Vulgaat* verwachten? Men ziet *menselijke* mysteries, bedacht door generaties kerkvaders die erop uit waren om een door henzelf ontwikkelde religie te vormen, in plaats van een *goddelijke* openbaring; en dat dit zo was, wordt bevestigd door een prelaat van de rooms-katholieke kerk. Gregorius van Nazianze schreef aan zijn vriend en vertrouweling Hiëronymus het volgende:

Niets kan op een volk meer indruk maken dan ingewikkeld woordgebruik; hoe minder ze begrijpen, des te meer ze bewonderen. . . .
Onze kerkvaders en geleerden hebben vaak niet gezegd wat ze dachten, maar datgene waartoe de omstandigheden en noodzaak hen dwongen.¹

Wie van de twee – de geestelijkheid, of de occultisten en theosofen – is het meest godslasterlijk en gevaarlijk? Zijn het degenen die aan de wereld een door henzelf bedachte verlosser willen opdringen, een God met menselijke tekortkomingen, en die daarom beslist geen volmaakt goddelijk wezen is; of die anderen die zeggen dat Jezus van Nazareth een ingewijde was, een heilige, grootse en edele figuur, maar niettemin menselijk, hoewel hij waarlijk ‘een Zoon van God’ was?

Als de mensheid al behoefte heeft aan een zogenaamd bovennatuurlijke religie, dan is de eenvoudig te begrijpen allegorie over Jezus die de gnostici geven voor de occultist en de mensenkenner veel logischer. De manier waarop de gnostici – occultisten met ingewijden als leiders – het verhaal weergaven en de symboliek die ze gebruikten waren anders, maar de essentie ervan helemaal niet. Wat zeggen de ophieten, de nazarenen, en andere ‘kettters’? Sophia, ‘de hemelse

---

¹C.F. Volney, *The Ruins: or a Survey of the Revolutions of Empires*, 1796, blz. 393; Hiëronymus, *Brief aan Nepotianus*, brief 52, §8.

maagd', wordt ertoe gebracht om christos, haar emanatie, te sturen om de vervloekte mensheid te helpen, die door Ialdabaoth (de Jehovah van de joden) en zijn zes zonen van de stof (de lagere aardse engelen) van haar goddelijke licht worden afgesneden. Dit is de reden waarom christos, de volmaakte,¹

zich met sophia [goddelijke wijsheid] verenigde en afdaalde door de zeven planetaire gebieden, waarbij hij in elk gebied een daarmee overeenkomende vorm aannam . . . [en] de mens Jezus binnenging op het moment van zijn doop in de Jordaan. Vanaf dat moment begon Jezus wonderen te verrichten; vóór die tijd wist hij helemaal niets over zijn opdracht.

Toen Ialdabaoth ontdekte dat christos een einde maakte aan zijn koninkrijk van de stof, zette hij de joden, zijn eigen volk, tegen hem op, en werd Jezus ter dood gebracht. Aan het kruis verlieten christos en sophia zijn lichaam en keerden terug naar hun eigen sfeer. Het stoffelijk lichaam van Jezus werd aan de aarde toevertrouwd, maar hijzelf, de innerlijke mens, werd bekleed met een lichaam gevormd uit ether.²

Daarna bestond hij slechts uit ziel en geest . . . Tijdens zijn verblijf op aarde van *achttien* maanden nadat hij was verzezen, ontving hij van sophia die volmaakte kennis, die ware gnosis, die hij mee-deelde aan enkele apostelen die in staat waren haar te ontvangen.³

Het bovenstaande is duidelijk oosters en hindoeïstisch; het is niets anders dan de esoterische leer, afgezien van de namen en de allegorie. Het is min of meer de geschiedenis van elke adept die wordt ingewijd. De doop in de Jordaan is het inwijdingsritueel, de laatste zuivering, of het nu in een heilige pagode, vijver, rivier, of tempelmeer in Egypte of Mexico plaatsvindt. De volmaakte christos en sophia – goddelijke wijsheid en intelligentie – treden de ingewijde binnen op het moment van het mystieke ritueel, door overdracht van guru op chela, en verlaten het fysieke lichaam op het moment van de dood van laatstgenoemde, om weer te worden opgenomen in de *nirmāṇakāya*, of het astrale ego van de adept.

---

¹De westerse personificatie van die kracht die de hindoes de *bija* noemen, het 'ene zaadje', of *Mahā-Vishṇu* – een kracht, niet de God – of dat mysterieuze beginsel dat het zaad van *avatārisme* in zich bevat.

²'Verhef je naar *Nervi* [*nirvāṇa*] uit dit gebrekkige lichaam waarin je bent gestuurd. Stijg op naar je vroegere verblijfplaats, o gezegende *avatāra*!'

³C.W. King, *The Gnostics and Their Remains*, 1ste ed., 1864, blz. 31.

De geest van Boeddha overschaduwet [het geheel van] de bodhi-sattva's van zijn saṅgha,

zegt het boeddhistische ritueel van Āryāsaṅga.

De gnostische leer zegt:

Wanneer hij [de geest van christos] al het spirituele licht [dat in de stof bestaat] uit het rijk van Ialdabaoth zal hebben verzameld, is de verlossing volbracht en zal de wereld worden vernietigd.¹

De boeddhisten zeggen:

Wanneer Boeddha [de geest van de saṅgha] het uur hoort slaan, zal hij Maitreya-boeddha sturen – en daarna zal de oude wereld worden vernietigd.

Wat King over Basilides zegt, kan met evenveel recht worden toegepast op elke zogenaamde vernieuwer, ongeacht of hij een boeddhist of een christen is. Clemens van Alexandrië, zegt hij, zag in de mystieke transcendente opvattingen van de gnostici heel weinig dat verwerpelijik was.

In zijn ogen was Basilides geen *ketter*, d.w.z. een vernieuwer van de aanvaarde leringen van de katholieke kerk, maar slechts een theosofische filosoof die probeerde oude waarheden op een nieuwe manier te formuleren.²

Er was een geheime leer die door Jezus werd gepredikt; en 'geheimhouding' betekende in die tijd geheimen, of mysteries van inwijding, die allemaal door de kerk zijn verworpen of verminkt. In de *Clementijnse homilieën* lezen we:

En Petrus zei: 'We herinneren ons dat onze Heer en leraar, ons de opdracht gaf: 'Bewaak de mysteries voor mij en de zonen van mijn huis.' Daarom legde hij aan zijn discipelen in besloten kring de mysteries van het koninkrijk van de hemel uit.'³

---

¹C.W. King, *The Gnostics and Their Remains*, 1ste ed., 1864, blz. 31.

²*Op.cit.*, blz. 78.

³*Homilieën*, 19:20.

19 Cyprianus van Antiochië

[‘St. Cyprian of Antioch’, *SD* 3:160-3; *CW* 14:162-7]

Nadat de eonen¹ en hun pleroma door de Griekse en rooms-katholieke kerk in aartsengelen en de ‘geesten voor de troon’ waren omgezet, raakten de oersymbolen uit de gratie. Het pleroma² werd nu de ‘hemelse menigte’ genoemd, en daarom moest de oude naam vereenzelvigd worden met Satan en zijn ‘menigte’. In alle tijden gaat macht boven recht, en de geschiedenis is vol tegenstellingen. Mani werd door zijn volgelingen de ‘parakleet’³ genoemd. Hij was een occultist, maar ging dankzij de vriendelijke inspanningen van de kerk de geschiedenisboeken in als tovenaars, dus moest voor hem een tegenhanger worden gezocht. Deze tegenhanger schijnt te zijn gevonden in Cyprianus van Antiochië, naar eigen zeggen zo al niet in feite een echte ‘zwarte magiër’, die de kerk – als beloning voor zijn berouw en nederigheid – later tot de hoge rang van heilige en bisschop verhief.

Wat de geschiedenis over hem weet is niet veel en is grotendeels gebaseerd op zijn eigen confessie; en ons wordt verteld dat Gregorius, keizerin Eudocia, Photius, en de heilige kerk instaan voor de waarheidsgetrouwheid daarvan. Dit opmerkelijke document (deze confessie) werd door markies De Mirville⁴ in het Vaticaan opgespoord en door hem voor het eerst in het Frans vertaald, zoals hij de lezer verzekert. We vragen zijn toestemming om een paar bladzijden opnieuw te vertalen, niet ter wille van de berouwvolle tovenaars, maar voor sommige onderzoekers van het occultisme, die zo de gelegenheid krijgen om de methoden van de oude magie (of, zoals de kerk het noemt, demonisme) te vergelijken met die van de theurgie en het occultisme in onze tijd.

---

¹De eonen zijn ster-geesten die emaneren uit het onbekende van de gnostici. Ze zijn identiek aan de dhyāni-chohans van de esoterische leer.

²Het pleroma vormde de synthese of het geheel van alle spirituele entiteiten. Paulus gebruikte de term nog in zijn brieven.

³De ‘trooster’, tweede messias, bemiddelaar. ‘Een term die gebruikt werd voor de Heilige Geest.’ Mani was de leerling van Terebinthus, een Egyptische filosoof die, terwijl hij op een dag de demonen van de lucht aanriep door hen van het dak van zijn huis werd geslingerd en stierf. (Socrates Scholasticus, *Kerkgeschiedenis*, 1:22.)

⁴J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1868, deel 6, blz. 169-83.

De beschreven gebeurtenissen vonden plaats in Antiochië rond het midden van de derde eeuw, 252 n.Chr., zegt de vertaler. Deze confessie is door de berouwvolle tovenaars na zijn bekering geschreven; daarom verbaast het ons niet hoeveel aandacht hij in zijn klaagzang besteedt aan het beschimpen van zijn inwijder ‘Satan’ of de ‘slangendraak’, zoals hij hem noemt. Er zijn andere en recentere voorbeelden van dezelfde eigenschap in de menselijke natuur. Bekeerde hindoes, pārsī’s, en andere ‘heidene’ in India hebben de neiging om de religies van hun voorouders te veroordelen. De confessie luidt als volgt:

O, jullie allemaal die de mysteries van Christus verwerpen, zie mijn tranen! . . . Jullie die opgaan in demonische praktijken, leer door mijn trieste voorbeeld alle ijdelheid van hun [de demonen] verleidingen . . . Ik ben die Cyprianus die zich vanaf zijn kindertijd aan Apollo had gewijd, en al vroeg werd ingewijd in alle kunsten van de draak.¹ Ik was nog geen zeven toen ik al in de tempel van Mithra werd binnengeleid; drie jaar later, toen mijn ouders me meenamen naar Athene om staatsburger te worden, mocht ik ook deelnemen aan de mysteriën van Ceres die rouwt om haar dochter,² en ik werd ook de bewaker van de draak in de tempel van Pallas.

Vervolgens beklom ik de berg Olympus, de zetel van de goden, zoals die wordt genoemd, en daar werd ik opnieuw ingewijd in de ware betekenis van hun [de goden] woorden en hun luidruchtige manifestaties (strepituum). Het was daar dat ik in mijn verbeelding (phantasia) [of als māyā] die bomen en al die kruiden zag die met behulp van demonen zulke wonderen teweegbrengen; . . . en ik zag hun dansen, hun oorlogen, hun valstrikken, illusies, en promiscuïteit. Ik hoorde hun gezang.³ Ten slotte zag ik veertig dagen lang de hele falanx van goden en godinnen, die, alsof ze koningen waren, vanaf de Olympus geesten uitzonden om hen op aarde te vertegenwoordigen en in hun naam onder alle volkeren op te treden.⁴

---

¹‘De grote slang die de tempel moet bewaken’, zegt De Mirville. ‘Hoe vaak hebben we niet herhaald dat dit geen *symbool* was, geen *personificatie*, maar echt een slang bezeten door een god!’ roept hij uit; en we antwoorden dat wij, evenals duizenden andere bezoekers, in Caïro, niet in een heidense tempel maar in een moskee, een enorme slang hebben gezien die daar volgens zeggen eeuwenlang heeft geleefd, en die in hoog aanzien stond. Was deze met andere woorden ook ‘bezeten door een god’?

²De mysteriën van Dēmētēr, of de ‘gekwelde moeder’.

³Van de saters.

⁴Dit ziet er nogal verdacht uit en lijkt een interpolatie. De Mirville probeert de ex-tovenaar te laten bevestigen dat Satan en zijn hofhouding hun duivels naar

In die tijd leefde ik uitsluitend op fruit, dat pas na zonsondergang werd gegeten; de heilzame werking daarvan werd aan mij geleerd door de zeven offerpriesters.¹

Toen ik vijftien was, wilden mijn ouders dat ik niet alleen alle natuurwetten kende die betrekking hebben op het ontstaan en het verval van lichamen op aarde, in de lucht, en in de zee, maar ook alle andere krachten die de vorst van de wereld daarop geënt² (insitas) heeft om hun oorspronkelijke en goddelijke toestand te ondermijnen.³ Op twintigjarige leeftijd ging ik naar Memphis en daar in de heiligdommen leerde ik alles over de communicatie tussen demonen [daimōnes of geesten] en aardse zaken, hun afkeer van bepaalde plaatsen, hun aantrekking tot andere, hun verdrijving uit bepaalde planeten, voorwerpen en natuurkrachten, hun vaste voorkeur voor duisternis en hun verzet tegen licht.⁴ Daar vernam ik het aantal gevallen vorsten⁵, en wat er gebeurt in menselijke zielen en lichamen die met hen in contact komen . . .

Ik leerde de analogie kennen die bestaat tussen aardbevingen en regen, tussen de *beweging van de aarde*⁶ en die van de zee; ik zag de geesten van de *reuzen* die in onderaardse duisternis waren gedompeld en de aarde leken te ondersteunen, zoals een man die een last op zijn schouders draagt.⁷

Toen ik dertig was, reisde ik naar Chaldea om daar de ware kracht van de lucht te bestuderen, die door sommigen in het vuur werd geplaatst en door mensen met meer kennis in het licht [ākāśa]. Ik leerde dat de planeten net zo verschillend zijn als de planten op

---

de aarde stuurden om de mensheid te verleiden en zich op seances te vertonen.

¹Dit lijkt me geen zondig voedsel. Het is tot op de dag van vandaag het dieet van chela's.

²'Geënt' is de juiste term. 'De zeven bouwers enten de goddelijke en de weldadige krachten in elke tweede ronde op de grofstoffelijke natuur van het planten- en mineralenrijk', zegt de *Catechismus voor lanoe's*.

³Maar de vorst van de wereld is niet Satan, zoals de vertaler ons wil doen geloven, maar de collectieve menigte van de planeetgeest. Dit is theologische kletsboek.

⁴Hier worden duidelijk de elementalen en elementaren bedoeld.

⁵De lezer heeft de waarheid over hen al elders in dit boek vernomen.

⁶Jammer dat de berouwvolle *heilige* zijn kennis van de rotatie van de aarde en het heliocentrische stelsel niet eerder aan zijn kerk had meegedeeld. Dat had meer dan één mensenleven kunnen redden – dat van Bruno bijvoorbeeld.

⁷Chela's zien tijdens hun inwijdingsbeproevingen in trances die kunstmatig voor hen zijn opgewekt, eveneens het visioen van de aarde ondersteund door een olifant die staat op een schildpad die op niets staat – en dit dient om hen te leren het ware van het onware te onderscheiden.

aarde, en dat de sterren lijken op legers die in slagorde staan opgesteld. Ik kende de Chaldeeuwse verdeling van de ether in 365 delen,¹ en ik zag dat elk van de demonen² die deze onderling verdeelden, begiftigd was met die stoffelijke kracht die hem in staat stelde de bevelen van de vorst uit te voeren en alle bewegingen daarin [in de ether] te leiden.³ Zij [de Chaldeeën] legden me uit hoe die vorsten deelnemers waren geworden aan *de raad van de duisternis*, die altijd tegenover de raad van het licht staat.

Ik raakte bekend met de middelaars [zeker geen mediums zoals De Mirville zegt!],⁴ en toen ik de verbonden zag die ze onderling hadden gesloten, was ik verbijsterd over de aard van de eden die ze hadden afgelegd om zich daaraan te houden.⁵

Geloof me, ik zag de duivel; geloof me, ik omhelsde⁶ hem [zoals de heksen op de sabbat(?)] en heb met hem gesproken; toen ik nog jong was, begroette hij me al met de titel de nieuwe Jambres, en verklaarde dat hij me geschikt achtte voor mijn ambt [inwijding] . . . Hij beloofde me zijn voortdurende hulp tijdens de rest van mijn leven en een vorstendom na de dood.⁷ Nadat ik onder zijn leiding een grote reputatie had verworven [een adept was geworden], plaatste hij een falanx van demonen onder mijn bevel, en toen ik hem vaarwel zei,

---

¹Dit slaat op de dagen van het jaar, en ook op de 7 × 7 afdelingen van de ondermaanse sfeer van de aarde, verdeeld in zeven hogere en zeven lagere sferen met hun respectieve menigten, of ‘legers’, van planeten.

²Daimōn is niet ‘demon’, zoals De Mirville het woord vertaalt, maar geest.

³Dit alles dient om zijn dogmatische beweringen te bevestigen dat Pater Aether of Jupiter Satan is! En dat ziekten zoals de pest, rampen, en zelfs onweersbuien die verwoestend blijken te zijn, afkomstig zijn van de satanische menigte die in de ether woont – een goede waarschuwing voor de wetenschappers!

⁴De vertaler vervangt het woord middelaars door mediums en verontschuldigt zich in een voetnoot door te zeggen dat Cyprianus de tegenwoordige mediums moet hebben bedoeld!

⁵Cyprianus wilde eenvoudig zinspelen op de rituelen en mysteries van inwijding, en de gelofte van geheimhouding en de eed waardoor de ingewijden zich aan elkaar hebben verbonden. Zijn vertaler heeft er echter een heksensabbat van gemaakt.

⁶‘Twaalf eeuwen later, midden in de renaissance en reformatie, deed Luther hetzelfde [bedoelt hij de duivel omhelzen?] – volgens zijn eigen bekentenis en onder dezelfde omstandigheden’, zegt De Mirville in een voetnoot, waarmee hij de broederlijke liefde aantoonde die christenen bindt. Cyprianus bedoelde met de duivel (als het woord werkelijk in de oorspronkelijke tekst voorkomt) zijn inwijder en hiërofant. Geen enkele heilige, zelfs geen berouwvolle tovenaars, zou anders zo dwaas zijn om te zeggen dat hij (de duivel) opstond om hem naar de deur te begeleiden.

⁷Iedere adept heeft ‘na zijn dood een vorstendom’.

riep hij uit: 'Houd moed, en veel succes, beste Cyprianus', en hij stond op om me naar de deur te begeleiden, waardoor de aanwezigen een diepe bewondering voor mij kregen.¹

Nadat hij afscheid had genomen van zijn Chaldeeuwse inwijder, ging de toekomstige tovenaar en heilige naar Antiochië. Zijn verhaal over 'ongerechtigheid' en daaropvolgend berouw is lang, maar we zullen het kort maken. Hij werd 'een ervaren tovenaar', omringd door een groot aantal discipelen en 'kandidaten voor de gevaarlijke en heiligschennende kunst'. Hij zegt dat hij liefdesdrankjes uitdeelde en handelde in dodelijke toverspreuken 'om jonge vrouwen te bevrijden van oude echtgenoten en christelijke maagden te gronde te richten'. Helaas stond Cyprianus zelf niet boven de liefde. Hij werd verliefd op de mooie Justine, een bekeerd meisje, nadat hij vergeefs had geprobeerd haar de passie die de losbol Aglaides voor haar koesterde, te laten beantwoorden.

Zijn 'demonen faalden', vertelt hij ons, en hij kreeg een afkeer van hen. Door deze afkeer kreeg hij ruzie met zijn hiërofant, die hij per se met de demon wil vereenzelvigen; en de onenigheid wordt gevolgd door een strijd tussen laatstgenoemde en enkele christelijke bekeerlingen, waarin de 'boze' natuurlijk wordt verslagen. De tovenaar wordt ten slotte gedoopt en van zijn vijand bevrijd. Nadat hij al zijn boeken over magie aan de voeten van Anthimes, bisschop van Antiochië, had gelegd, werd hij een heilige evenals de mooie Justine, die hem had bekeerd; beiden stierven de marteldood onder keizer Diocletianus; en beiden zijn zij aan zij begraven in Rome in de basiliek van Sint-Jan van Lateranen, vlakbij de doopvont.

---

¹Hieruit blijkt dat het de hiërofant en zijn discipelen waren. Cyprianus toont zich net zo dankbaar voor zijn leermeesters als de meeste andere bekeerlingen (onder wie de meer recente).

20 De oosterse guptavidyā en de kabbala

[‘The eastern gupta vidyā and the kabalāh’, *SD* 3:164-85; *CW* 14:167-91]

We richten onze aandacht nu op het feit dat de oosterse guptavidyā en de kabbala als stelsels in essentie identiek zijn, waarbij we ook de verschillen in hun filosofische interpretaties sinds de middeleeuwen zullen aangeven.

We moeten erkennen dat de opvattingen van de kabbalisten – en met dat woord bedoelen we die onderzoekers van het occultisme die de joodse kabbala bestuderen en die van andere esoterische literatuur of van de leringen ervan weinig of niets afweten – in hun synthetische conclusies over de aard van de mysteries die alleen al in de *Zohar* worden onderwezen, evenveel variatie vertonen en net zo ver naast de waarheid zitten als de uitspraken daarover van de wetenschap. De Europese occultisten beschouwen – evenals de middeleeuwse rozenkruisers en alchemisten zoals de abt Trithemius, Johannes Reuchlin, Agrippa, Paracelsus, Robert Fludd, Philalethes, enz., bij wie ze zweren – alleen de joodse kabbala als de universele bron van wijsheid. Ze vinden daarin de geheime kennis over bijna alle – metafysische en goddelijke – mysteries van de natuur; sommigen van hen, zoals Reuchlin, rekenen daartoe ook die van de christelijke *Bijbel*.

Voor hen is de *Zohar* een esoterische encyclopedie voor alle mysteries van het christelijke evangelie; en de *Sefer Jetsirah* is het licht dat in elke duisternis schijnt, en bevat de sleutels om elk geheim van de natuur te onthullen. Of veel van de huidige volgelingen van de middeleeuwse kabbalisten enig idee hebben van de werkelijke betekenis van de symboliek van hun gekozen meesters, is een andere vraag. De meesten van hen hebben waarschijnlijk nog nooit nagedacht over het feit dat de esoterische taal die door de alchemisten werd gebruikt hun zelfbedachte taal was. Deze werd als een sluier gebruikt – noodzakelijk vanwege de gevaren van de tijd waarin ze leefden – en was niet de mysterietaal die door de heidense ingewijden werd gebruikt. De alchemisten hadden de mysterietaal opnieuw vertaald en nogmaals versluierd.

De stand van zaken is nu als volgt: aangezien de oude alchemisten geen sleutel tot hun geschriften hebben nagelaten, zijn die geschriften

een mysterie binnen een ouder mysterie geworden. De kabbala kan alleen worden geïnterpreteerd en gecontroleerd door het licht dat de middeleeuwse mystici erop hebben geworpen, en zij moesten in hun gekunstelde christologie op elke oude leer een dogmatisch theologisch masker zetten. Dit heeft tot gevolg dat iedere mysticus onder de huidige Europese en Amerikaanse kabbalisten de oude symbolen op zijn eigen manier interpreteert, en iedere mysticus verwijst zijn tegenstanders naar de rozenkruisers en de alchemisten van drie- of vierhonderd jaar geleden.

Het mystiek-christelijke dogma is de centrale maalstroom die elk oud heidens symbool verzwelgt. Het christendom – het anti-agnostische christendom, de moderne distilleerkolf die de alambiek van de alchemisten vervangen heeft – heeft de kabbala, d.w.z. de Hebreeuwse *Zohar* en andere mystieke werken van de rabbi's, onherkenbaar gedistilleerd. En het is nu zover gekomen dat de onderzoeker die geïnteresseerd is in de geheime wetenschappen moet geloven dat de hele cyclus van de symbolische 'Oude van Dagen', elk haartje van de machtige baard van macroprosopus, alleen de geschiedenis van de aardse loopbaan van Jezus van Nazareth betreft! En er wordt ons verteld dat de kabbala 'eerst aan een uitverkoren groep engelen werd onderwezen', en wel door Jehovah zelf, die daarin – blijkbaar uit bescheidenheid – slechts als de derde sefira optrad, die bovendien vrouwelijk was. Zoveel kabbalisten, zoveel verklaringen.

Sommigen geloven – misschien met meer reden dan de rest – dat de essentie van de kabbala de basis is waarop de vrijmetselarij is gebouwd, aangezien de hedendaagse vrijmetselarij onmiskenbaar de vage en onduidelijke weerspiegeling is van de oorspronkelijke occulte vrijmetselarij, van de leer van die goddelijke vrijmetselaars die de mysteriën hebben ingesteld van de prehistorische en antediluviale inwijdingstempels, die door waarlijk bovenmenselijke bouwers zijn opgericht. Anderen verklaren dat de leringen die in de *Zohar* worden uiteengezet slechts betrekking hebben op aardse en wereldse mysteries, en evenmin als de boeken van Mozes metafysische overdenkingen – zoals de ziel, of het leven na de dood van de mens – bevatten.

Weer anderen, en dit zijn de echte kabbalisten die door ingewijde joodse rabbi's waren onderwezen, verklaren dat als de twee geleerdste kabbalisten van de middeleeuwen, Johannes Reuchlin en Paracelsus, verschillende religieuze overtuigingen hadden – de eerste was de vader van de reformatie en de laatste een rooms-katholiek, althans uiterlijk

gezien – en toch de *Zohar* accepteerden dan kan die *Zohar* in ieder geval niet veel christelijke dogma's of leringen bevatten. Met andere woorden, ze beweren dat de numerieke taal van de kabbalistische werken universele waarheden leert en niet een bepaalde religie in het bijzonder. Degenen die deze bewering doen hebben volkomen gelijk als ze zeggen dat de mysterietaal die in de *Zohar* en in andere kabbalistische literatuur wordt gebruikt, eens, in een onmetelijk ver verleden, de universele taal van de mensheid was. Maar ze hebben helemaal ongelijk als ze aan dit feit de onhoudbare theorie toevoegen dat deze taal bedacht was door, of het oorspronkelijke eigendom was van, de joden, van wie alle andere volkeren haar hebben overgenomen.

Ze hebben ongelijk, want, hoewel de *Zohar* (זוהר, ZHR), *Het boek van schittering* van rabbi Shimon ben Yochai, inderdaad van hem afkomstig was – zijn zoon, rabbi Eleazar, had met hulp van zijn secretaris, rabbi Abba, de kabbalistische leringen van zijn overleden vader verzameld in een werk dat de *Zohar* wordt genoemd – waren die leringen niet van rabbi Shimon, zoals de guptavidyā laat zien. Ze zijn zo oud als het joodse volk zelf, en nog veel ouder. Kortom, de geschriften die nu de titel de *Zohar* van rabbi Shimon dragen zijn ongeveer even authentiek als de Egyptische koningslijsten nadat ze door de handen van Eusebius zijn gegaan, of als de brieven van Paulus na hun herziening en verbetering door de 'heilige kerk'.¹

Laten we kort een terugblik werpen op de geschiedenis en het lot van diezelfde *Zohar*, zoals we die uit betrouwbare overleveringen en geschriften kennen. We hoeven er niet bij stil te staan of het in de eerste eeuw voor Christus of in de eerste eeuw na Christus is geschreven. Het volstaat voor ons te weten dat er onder de joden altijd een kabbalistische literatuur heeft bestaan; dat, hoewel het spoor ervan historisch gezien alleen kan worden gevolgd vanaf de tijd van de Babylonische

---

¹Dit wordt bewezen door slechts één bekend voorbeeld te geven. G. Pico della Mirandola, die ontdekte dat er in de kabbala meer christendom dan jodendom te vinden is, en die daarin de leringen van de drie-eenheid, de menswording, de goddelijkheid van Jezus, enz., ontdekte, rondde zijn bewijzen af met een uitdaging vanuit Rome aan de hele wereld. Zoals Christian D. Ginsburg zegt: 'Als resultaat van zijn kabbalistische studies publiceerde Mirandola in 1486, toen hij nog maar 24 was, 900 stellingen, die in Rome werden opgehangen; en hij nam het op zich om die te verdedigen tegenover alle Europese geleerden die hij uitnodigde om naar de Eeuwige Stad te komen, met de belofte hun reiskosten te vergoeden.' (Christian David Ginsburg, *The Kabbalah: Its Doctrines, Development, and Literature*, 1865, blz. 124.)

ballingschap, de geschriften ervan, van de *Pentateuch* tot aan de talmoe, ooit in een soort mysterietaal zijn geschreven en dat ze in feite een reeks symbolische verslagen waren die de joden hadden overgenomen uit de Egyptische en de Chaldeeuwse heiligdommen en slechts aan hun eigen nationale geschiedenis hadden aangepast – als men dit geschiedenis kan noemen.

We beweren nu – en dit wordt zelfs door de meest bevooroordeelde kabbalisten niet ontkend – dat hoewel de kabbalistische kennis eeuwenlang mondeling was doorgegeven tot aan de laatste voorchristelijke tannaim, en hoewel David en Salomo er misschien grote adepten in waren, zoals wordt beweerd, niemand haar durfde op te schrijven vóór Shimon ben Yochai. Kortom, de kennis die in de kabbalistische literatuur wordt aangetroffen is vóór de eerste eeuw van onze jaartelling nooit op schrift gesteld.

Dit brengt de criticus op de volgende gedachte: terwijl in India de *Veda's* en de brahmaanse literatuur eeuwen vóór de christelijke jaartelling zijn opgeschreven en uitgegeven (zelfs de oriëntalistten moeten toegeven dat de oudere manuscripten een paar duizend jaar oud zijn); terwijl de belangrijkste allegorieën in *Genesis* eeuwen voor Christus zijn vastgelegd op Babylonische kleitabletten; terwijl de Egyptische sarcofagen jaarlijks bewijzen opleveren van de oorsprong van de leringen die door de joden zijn geleend en overgenomen; toch wordt het monotheïsme van de joden verheerlijkt en aan alle heidense volkeren opgedrongen, en de zogenaamde christelijke openbaring wordt boven alle andere geplaatst, zoals de zon boven een rij straatlantaarns. Toch weet men heel goed, omdat dit nu boven alle twijfel of tegenspraak is vastgesteld, dat geen enkel manuscript, of het nu kabbalistisch, talmoe-disch of christelijk is, dat onze huidige generatie heeft bereikt, ouder is dan de eerste eeuwen van onze jaartelling, terwijl dit beslist nooit kan worden gezegd van de Egyptische papyrussen of de Chaldeeuwse kleitabletten, of zelfs van sommige oosterse geschriften.

Maar laten we ons huidige onderzoek beperken tot de kabbala, en vooral tot de *Zohar* – ook wel de *Midrash* genoemd. Van dit boek, dat leringen bevat die voor het eerst tussen 70 en 110 n.Chr. zijn opgeschreven, is bekend dat het verloren ging, en dat tot de 13de eeuw de inhoud ervan verspreid was geraakt over een aantal kleine geschriften. De opvatting dat het boek was geschreven door Moses de León uit Valladolid, in Spanje, die het liet doorgaan voor het werk van Shimon ben Yochai, is belachelijk, en werd door Munk krachtig ontzenuwd;

maar hij wijst wel op meer dan één hedendaagse interpolatie in de *Zohar*. Ook is het meer dan zeker dat het huidige boek *Zohar* door Moses de León is geschreven en, als gevolg van de gezamenlijke redactie, christelijker van kleur is dan veel echte christelijke boeken. Munk geeft aan waarom, en zegt dat

duidelijk blijkt dat de schrijver gebruikmaakte van oude documenten, waaronder die van bepaalde midrashim of verzamelingen van overleveringen en bijbelse uiteenzettingen, die we nu niet bezitten.¹

Als bewijs dat de kennis van het esoterische stelsel dat in de *Zohar* wordt onderwezen inderdaad zeer laat tot de joden kwam – in ieder geval dat ze het zo lang waren vergeten dat de interpolaties en toevoegingen van De León geen kritiek uitlokten, maar dankbaar werden ontvangen – citeert Munk Tholuck, een joodse autoriteit, en geeft de volgende informatie:

Voor zover we weten is Haia Gaon, die in 1038 stierf, de eerste schrijver die de theorie van de sefiroth ontwikkelde [en perfectioneerde], en daaraan de namen gaf die we nu onder de kabbalisten terugvinden (vgl. Jellinek, *Moses ben Schem-Tob de León, etc.*, blz. 13, noot 5); deze doctor, die nauwe betrekkingen onderhield met de Syrische en Chaldeeuwse christelijke schriftgeleerden, werd door laatstgenoemden in de gelegenheid gesteld kennis van sommige gnostische geschriften te verwerven.²

De *Sefer Jetsirah* (Boek van de schepping) wordt – hoewel het aan Abraham wordt toegeschreven en hoewel het wat de inhoud betreft erg archaisch is – voor het eerst genoemd in de elfde eeuw door Juda Halevi (in zijn *Kuzari*). En deze twee, de *Zohar* en de *Jetsirah*, vormen de bron van alle latere kabbalistische werken. Laten we eens kijken in hoeverre de Hebreeuwse heilige canon zelf te vertrouwen is.

Het woord ‘kabbala’ komt van de wortel kbl (kebel) ‘ontvangen’, en heeft dezelfde betekenis als het Sanskrietwoord smriti (‘door overlevering ontvangen’) – een stelsel van mondeling onderricht dat van de ene generatie priesters op de andere overgaat, zoals dat ook gebeurde met de brahmaanse boeken voordat ze in manuscripten werden belichaamd. De joden hadden de kabbalistische leringen van de Chaldeeën; en als

¹ Salomon Munk, *Mélanges de philosophie juive et arabe*, 1859, blz. 276; vgl. Isaac Myer, *Qabbalah*, 1888, blz. 10.

² Salomon Munk, *Op.cit.*, blz. 276vn.

Mozes de oorspronkelijke en universele taal van de ingewijden kende, zoals elke Egyptische priester, en dus bekend was met het numerieke stelsel waarop die was gebaseerd, dan kan hij *Genesis* en andere ‘boekrollen’ hebben geschreven – en wij zeggen dat hij dat heeft gedaan.¹ De vijf boeken die nu op zijn naam staan, de *Pentateuch*, zijn echter niet de oorspronkelijke geschriften van Mozes. Ze waren ook niet geschreven in de oude Hebreeuwse vierkante letters, zelfs niet in de Samaritaanse lettertekens, want beide alfabetten zijn van latere datum dan Mozes, en het Hebreeuws van tegenwoordig bestond niet in de tijd van de grote wetgever, noch als taal noch als alfabet.

Aangezien de wereld in het algemeen geen enkele waarde hecht aan de verslagen van de geheime leer van het Oosten, en aangezien men, om door de lezer begrepen te worden en om hem te overtuigen, namen moet noemen die hem bekend zijn, en argumenten en bewijzen moet gebruiken uit documenten die voor iedereen toegankelijk zijn, kunnen de volgende feiten misschien aantonen dat onze beweringen niet alleen op de leringen van occulte verslagen gebaseerd zijn:

(1) De grote oriëntalist en geleerde Klaproth ontkende stellig de ouderdom van het zogeheten Hebreeuwse alfabet, op grond van het feit dat de vierkante Hebreeuwse lettertekens waarin de bijbelse manuscripten zijn geschreven, en die we gebruiken bij het drukken, waarschijnlijk zijn afgeleid van het Palmyreense schrift of een ander Semitisch alfabet, zodat de Hebreeuwse *Bijbel* slechts als een fonetische Chaldeeuwse transcriptie van Hebreeuwse woorden is geschreven.

Wijlen dr. Kenealy merkte terecht op dat de joden en christenen gebruikmaken van

Een fonetische transcriptie van een dode en bijna onbekende taal, even duister als de spijkerschriftletters op de bergen van Assyrië.²

(2) De pogingen om de vierkante Hebreeuwse lettertekens terug te voeren tot de tijd van Ezra (458 v.Chr.) zijn allemaal mislukt.³

¹ ‘De tien geboden bevatten geen enkele gedachte die niet de tegenhanger of parafrase is van de leringen en ethiek die lang vóór de tijd van Mozes en Aäron onder de Egyptenaren gangbaar waren.’ (*Geometry in Religion and the Exact Dates in Biblical History*, 1890, blz. 5.)

² E.V.H. Kenealy, *The Book of God: The Apocalyp of Adam-Oannes*, 1867, blz. 383. Deze bladzijde geeft ook de verwijzing naar Klaproth.

³ Kenealy, *Op.cit.*, blz. 384; vgl. H.J. von Klaproth, ‘On the origin of the different written characters of the ancient world’, *The Asiatic Journal*, nieuwe reeks, deel 7, april 1832, blz. 275.

(3) Er wordt beweerd dat de joden hun alfabet tijdens hun gevangenschap aan de Babyloniërs hebben ontleend. Maar er zijn geleerden die zeggen dat de nu bekende Hebreeuwse vierkante letters niet ouder zijn dan de vierde eeuw n.Chr.¹

De Hebreeuwse *Bijbel* is precies zoïets als wanneer Homerus niet met Griekse maar met Engelse letters was gedrukt, of wanneer de werken van Shakespeare in Birmaans schrift waren gezet.²

(4) Zij die beweren dat het oude Hebreeuws hetzelfde is als het Syrisch of Chaldeeus moeten lezen wat er in *Jeremia* wordt gezegd, waarin de Heer dreigt om het machtige en oude Chaldeeuwse volk tegen het huis van Israël op te zetten:

Een volk waarvan je de taal niet kent en de woorden niet kunt verstaan.³

Dit wordt door bisschop Walton⁴ geciteerd tegen de veronderstelling dat Chaldeeus en Hebreeuws identiek zijn, en daarmee zou het een uitgemaakte zaak moeten zijn.

(5) Het echte Hebreeuws van Mozes is na de zeventigjarige ballingschap verloren gegaan toen de Israëlieten het Chaldeeus met zich meebrachten en het op hun eigen taal entten, waarbij de versmelting resulteerde in een dialectische variant van het Chaldeeus die door het Hebreeuws lichtjes werd gekleurd; en vanaf dat moment was het Hebreeuws niet langer een gesproken taal.⁵

Onze bewering dat het huidige Oude Testament niet de oorspronke-

---

¹ Kenealy, *Op.cit.*; vgl. H.J. von Klaproth, *Op.cit.*

² Kenealy, *Op.cit.*, blz. 383.

³ *Jeremia* 5:15.

⁴ *Prolegomena*, 3:13; geciteerd in Kenealy, *Op.cit.*, blz. 385.

⁵ Vgl. Kenealy, *Op.cit.*, blz. 385-6. Butler (geciteerd door Kenealy, blz. 489) zegt: 'Men moet een duidelijk onderscheid maken tussen de *Pentateuch* in de Hebreeuwse taal maar in de letters van het Samaritaanse alfabet, en de versie van de *Pentateuch* in de Samaritaanse taal. Een van de belangrijkste verschillen tussen de Samaritaanse en de Hebreeuwse tekst betreft de duur van de periode tussen de zondvloed en de geboorte van Abraham. De Samaritaanse tekst maakt deze enkele eeuwen langer dan de Hebreeuwse tekst; en de *Septuagint* maakt deze enkele eeuwen langer dan de Samaritaanse tekst.' Het is opmerkelijk dat de rooms-katholieke kerk in de authentieke Latijnse vertaling, de *Vulgaat*, de berekening volgt die in de Hebreeuwse tekst staat; en in haar geschiedenis van de martelaren volgt ze die van de *Septuagint*, terwijl ze beweert dat beide teksten geïnspireerd zijn.

lijke boeken van Mozes bevat, wordt door de volgende feiten bewezen:

(1) De Samaritanen verwierpen de joodse canonieke boeken en hun ‘Wet van Mozes’. Ze aanvaardden noch de *Psalmen* van David, noch de profeten, noch de talmoed en de *Mishnah*: niets dan de echte boeken van Mozes, en wel in een heel andere uitgave.¹ De boeken van Mozes en Jozua zijn door de talmoedisten onherkenbaar verminkt, zeggen ze.

(2) De ‘zwarte joden’ van Cochin, Zuid-India – die niets weten van de Babylonische gevangenschap of van de tien ‘verloren stammen’ (dit is louter een verzinsel van de rabbi’s), wat bewijst dat deze joden vóór het jaar 600 v.Chr. naar India moeten zijn gekomen – hebben hun boeken van Mozes die ze aan niemand zullen laten zien. En deze boeken en wetten verschillen enorm van de huidige boekrollen. Bovendien zijn ze niet geschreven met de vierkante Hebreeuwse lettertekens (half-Chaldeeus en half-Palmyreus) maar met de archaïsche letters – zoals een van hen ons verzekerde – letters die niemand kent behalve zichzelf en enkele Samaritanen.

(3) De Karaïm-joden van de Krim – die zich de afstammelingen van de ware kinderen van Israël noemen, d.w.z. van de sadduceeën – verwerpen de Thora en de *Pentateuch* van de synagoge en ook de sabbat van de joden (zij houden die op vrijdag). Ze verwerpen de boeken van de profeten en de psalmen, en aanvaardden alleen hun eigen boeken van Mozes en wat ze zijn enige en echte wet noemen.

Dit maakt duidelijk dat de kabbala van de joden slechts de vervormde echo van de geheime leer van de Chaldeeën is, en dat de echte kabbala alleen te vinden is in het Chaldeeuwse *Boek van de getallen* dat nu in het bezit is van enkele Perzische soefi’s. Elk volk van de oudheid had zijn overleveringen gebaseerd op die van de geheime leer van de ārya’s; en elk volk verwijst tot op de dag van vandaag naar een wijze van zijn eigen volk die de oorspronkelijke openbaring had ontvangen van, en deze had vastgelegd in opdracht van, een min of meer goddelijk wezen. Zo was het bij de joden, en zo was het bij alle andere volkeren. De joden hadden hun occulte kosmogonie en wetten van hun ingewijde, Mozes, ontvangen, en ze hebben deze nu volledig verminkt.

Ādi is in onze leer de soortnaam voor alle eerste mensen, d.w.z. de

---

¹ Vgl. Eerw. Joseph Wolff, *Missionary Journal and Memoir*, 1824, blz. 200; geciteerd in E.V.H. Kenealy, *The Book of God: The Apocalypses of Adam-Oannes*, 1867, blz. 382-3.

eerste sprekende rassen, in elk van de zeven zones – vandaar waarschijnlijk ‘Ad-am’. En over zulke eerste mensen wordt in elk land gezegd dat de goddelijke mysteries van de schepping aan hen werden onderwezen. Zo zeggen de sabeëen (volgens een in soefi-werken bewaard gebleven overlevering) dat toen de ‘derde eerste mens’ het aan India grenzende land verliet om naar Babel te gaan, hem een boom¹ werd gegeven, en daarna een tweede en een derde boom, en op de bladeren daarvan stond de geschiedenis van alle rassen geschreven; de ‘derde eerste mens’ betekende iemand die tot het derde wortelras behoorde, en toch noemen de sabeëen hem Adam. De Arabieren van Boven-Egypte, en de moslims in het algemeen, hebben de overlevering bewaard dat de engel Azazel een boodschap of het wijsheidswoord van God aan Adam brengt, telkens wanneer hij wordt wedergeboren; de soefi’s verklaren dit door eraan toe te voegen dat dit boek wordt gegeven aan elke sefi-Allah (‘uitverkorene van God’) voor zijn wijzen.²

Het door de kabbalisten vertelde verhaal, namelijk dat het boek dat aan Adam werd gegeven vóór zijn val (een boek vol mysteries, tekens en gebeurtenissen betreffende het verleden, het heden of de toekomst) na Adams val door de engel Raziël werd weggenomen, maar weer aan hem werd teruggegeven, opdat de mensen de wijsheid en leringen ervan niet zouden verliezen; dat dit boek door Adam aan Seth werd gegeven, die het doorgaf aan Henoch, en laatstgenoemde aan Abraham, en achtereenvolgens aan de wijste mens van elke generatie – is een universeel verhaal, en niet alleen joods. Berossus vertelt namelijk op zijn beurt dat Xisuthros een boek samenstelde dat hij in opdracht van zijn godheid schreef; dat boek werd begraven in Zippara³ of Sippara, de stad van de zon, in Ba-bel-on-ya, en werd lang daarna opgegraven en in de tempel van Belos geplaatst; aan dit boek ontleende Berossus zijn geschiedenis van de antediluviale dynastieën van goden en helden. Aelianus spreekt (in *Nimrod*) over een havik (symbool van de zon), die in het begin aan de Egyptenaren een boek bracht met daarin de wijsheid

---

¹ Een boom is symbolisch een boek – zoals ‘zuil’ een ander synoniem daarvan is. Vgl. E.V.H. Kenealy, *The Book of God: The Apocalyp of Adam-Oannes*, 1867, blz. 247.

² Vgl. Kenealy, *Op.cit.*, blz. 240.

³ De vrouw van Mozes, een van de zeven dochters van een Midische priester, heet Zippora. Het was Jethro, de priester van Midië, die Mozes inwijdde; Zippora, een van de zeven dochters, was eenvoudig een van de zeven occulte krachten die de hiërofant moest en moet overdragen op de ingewijde noviet.

van hun religie. De Sam-Sam van de sabeëen is ook een kabbala, evenals de Arabische Zem-Zem (bron van wijsheid).¹

Een geleerde kabbalist heeft ons verteld dat Seyffarth beweert dat de oude Egyptische taal niets anders dan Oudhebreuws was, of een Semitisch dialect; en hij bewijst dit, volgens onze correspondent, door hem een lijst te sturen met ‘ongeveer 500 woorden’ die de twee talen gemeen hebben. Dit bewijst volgens ons weinig. Het laat alleen zien dat de twee volkeren eeuwenlang samenleefden, en dat de joden, voordat ze het Chaldeeus als hun fonetische taal aannamen, het Oudkoptisch of Oud-egyptisch hadden aangenomen. De joodse geschriften ontleenden hun verborgen wijsheid aan de oorspronkelijke wijsheid-religie die de bron was van andere geschriften, alleen werd deze helaas verlaagd doordat ze werd toegepast op dingen en mysteries van deze aarde, in plaats van op die in de hogere en altijd aanwezige, hoewel onzichtbare, sferen. De geschiedenis van hun volk kan, als ze enige autonomie kunnen claimen vóór hun terugkeer uit de Babylonische ballingschap, tot geen dag eerder worden teruggevoerd dan de tijd van Mozes.

De taal van Abraham – als men van Zeruan (Saturnus, het symbool van de tijd of de ‘Sar’, ‘Saros’, een ‘cyclus’) al kan zeggen dat hij een taal heeft – was niet Hebreuws, maar Chaldeeus, misschien Arabisch, en nog waarschijnlijker een oud Indiaas dialect. Talloze bewijzen bevestigen dit, waarvan we er hier enkele geven. Het Hebreuws kan natuurlijk geen oude taal worden genoemd enkel omdat Adam haar in de Hof van Eden zou hebben gebruikt en we, om mensen die koppig vasthouden aan de bijbelse chronologie tevreden te stellen, de ouderdom van onze aardbol verdraaien tot het procrustesbed van 7000 jaar. Bunsen zegt dat we in de

Chaldeeuwse volksstam die rechtstreeks met Abraham in verband staat, herinneringen vinden aan verminkte en verkeerd begrepen dateringen, opgevat als genealogieën van opzichzelfstaande figuren, of als aanduidingen van tijdperken. De herinneringen van de Abrahamitische stam gaan minstens drie millennia verder terug dan de grootvader van Jacob.²

De *Bijbel* van de joden is altijd een esoterisch boek met een verborgen betekenis geweest, maar deze betekenis is sinds de tijd van Mozes niet dezelfde gebleven. Gezien de beperkte ruimte die voor dit onder-

¹ Zie voor deze details Kenealy, *Op.cit.*, blz. 243, 244, 250.

² C.C.J. Bunsen, *Egypt's Place in Universal History*, 1867, deel 5, blz. 85.

werp beschikbaar is, is het nutteloos om te proberen zoiets als een gedetailleerde geschiedenis van de zogenaamde *Pentateuch* te schetsen, en bovendien is die geschiedenis goed genoeg bekend. Wat het mozaïsche *Boek van de schepping* ook was of niet was – van *Genesis* tot aan de profeten – de huidige *Pentateuch* is niet hetzelfde. Men hoeft slechts de kritieken van Erasmus en zelfs die van Sir Isaac Newton te lezen om duidelijk in te zien dat er met de Hebreeuwse geschriften was geknoeid, dat ze vóór de tijd van Ezra een dozijn keer waren omgewerkt, verloren gegaan en herschreven. Misschien blijkt nog eens dat Ezra zelf Azara, de Chaldeeuwse priester van het vuur en de zonnegod, was, een afvallige die, door zijn verlangen om heerser te worden en een etnarchie te creëren, de oude verloren gegane joodse boeken op zijn eigen manier weer in ere herstelde.

Het was voor iemand die thuis is in het geheime stelsel van esoterische getallen, of symboliek, gemakkelijk om gebeurtenissen uit allerlei boeken die door verschillende stammen waren bewaard samen te voegen en er een ogenschijnlijk harmonisch verhaal over de schepping en de ontwikkeling van het joodse volk van te maken. Maar de *Pentateuch* is in zijn verborgen betekenis, van *Genesis* tot het laatste woord van *Deuteronomium*, het symbolische verhaal van de twee seksen, en een verheerlijking van fallisme, in de vorm van sterrenkundige en fysiologische personificaties.¹ Zijn ordening is echter slechts schijn; en de invloed van een menselijke hand blijkt overal in het ‘Boek van God’. Vandaar dat in *Genesis* de koningen van Edom worden besproken nog voordat er een koning in Israël had geregeerd, dat Mozes zijn eigen dood optekent, en dat Aäron twee keer sterft en op twee verschillende plaatsen wordt begraven, om nog maar te zwijgen over andere kleinigheden.

Voor de kabbalist zijn het kleinigheden, want hij weet dat al deze gebeurtenissen geen geschiedenis zijn, maar slechts een dekmantel vormen om verschillende fysiologische kenmerken te verhullen en te verbergen; maar voor de oprechte christen, die al deze ‘duistere uitspraken’ in goed vertrouwen aanneemt, maakt het veel uit. Salomo kan door de vrijmetselaars heel goed als een mythe² worden beschouwd –

¹ Zoals in *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures* en andere werken duidelijk wordt aangetoond.

² Vrijmetselaars zullen toch zeker nooit beweren dat Salomo werkelijk heeft bestaan? Zoals Kenealy aantoonde, wordt hij door Herodotus niet genoemd, noch door Plato, noch door enige andere schrijver van naam. Het is hoogst merkwaardig, zegt hij, ‘dat het joodse volk – over wie nog maar een paar jaar tevoren de

ze verliezen er niets mee, want al hun geheimen zijn kabbalistisch en allegorisch, in ieder geval voor die enkelingen die ze begrijpen. Maar voor een christen betekent het opgeven van Salomo, de zoon van David – van wie men Jezus laat afstammen – een echt verlies. Maar hoe zelfs de kabbalisten kunnen beweren dat de Hebreeuwse teksten van de oude bijbelrollen die nu in het bezit zijn van de geleerden, heel oud zijn, wordt niet duidelijk gemaakt. Het is namelijk – zoals de joden en ook de christenen zelf erkennen – een historisch feit dat

nadat de oude Schrift tijdens de gevangenschap onder Nebukadnezar verloren was gegaan, deze in de tijd van de Perzische koning Artaxerxes door Ezra, de leviet en priester, onder goddelijke inspiratie volledig werd hersteld.¹

Men moet een groot vertrouwen hebben in ‘Ezra’, en vooral in zijn goede trouw, om de nu bestaande teksten als echte boeken van Mozes aan te nemen, want:

Als we ervan uitgaan dat de teksten, of beter gezegd fonetische transcripties die door Hilkia, Ezra, en de verschillende anonieme redacteurs waren gemaakt, echt waren, dan moeten ze door Antiochus volledig zijn vernietigd; en de versie van het Oude Testament die nu bestaat moet zijn gemaakt door Judas, of door een onbekende samensteller, waarschijnlijk uit het Grieks van de Zeventig [joodse geleerden], lang na het optreden en de dood van Jezus.²

De betrouwbaarheid van de *Bijbel*, zoals hij nu is (dat wil zeggen de Hebreeuwse teksten), hangt daarom af van de echtheid van de *Septuagint*; deze is, zo wordt ons verteld, op wonderbaarlijke wijze door de Zeventig in het Grieks geschreven, en omdat het origineel

---

machtige Salomo in al zijn heerlijkheid had geregeerd, met een luister die door de grootste vorsten nauwelijks werd geëvenaard en die bijna acht miljoen aan goud gebruikte in een tempel – door de historicus Herodotus over het hoofd werd gezien, terwijl hij enerzijds over Egypte en anderzijds over Babylon schreef, beide plaatsen had bezocht en onderweg natuurlijk binnen een paar mijl van de schitterende hoofdstad Jeruzalem moet zijn gekomen? Hoe kan men dit verklaren?’ vraagt hij (blz. 457). Nee, er zijn niet alleen geen bewijzen dat de twaalf stammen van Israël ooit hebben bestaan, maar Herodotus, de nauwkeurigste historicus, die in de tijd van Ezra in Assyrië was, noemt de Israëlieten helemaal niet; en Herodotus werd geboren in 484 v.Chr. Hoe zit dat?

¹Clemens van Alexandrië, *Stromateis*, 1:22; geciteerd in Kenealy, *Op.cit.*, blz. 455.

²E.V.H. Kenealy, *The Book of God*, 1867, blz. 408.

sinds die tijd verloren is gegaan, heeft men onze teksten uit het Grieks weer terugvertaald in het Hebreeuws. Maar in deze vicieuze cirkel van bewijzen moeten we opnieuw vertrouwen op de goede trouw van twee joden – Josephus en Philo Judaeus van Alexandrië – want deze twee historici zijn de enige getuigen dat de *Septuagint* onder de genoemde omstandigheden werd geschreven. En toch zijn juist deze omstandigheden maar weinig vertrouwenwekkend. Want wat vertelt Josephus ons? Hij zegt dat Ptolemaeus Philadelphus, die de Hebreeuwse wet in het Grieks wilde lezen, aan Eleazar, de hogepriester van de joden, schreef met het verzoek *hem van elk van de twaalf stammen zes mannen te sturen*, die dan een vertaling voor hem zouden maken. Dan volgt een heel wonderbaarlijk verhaal, bevestigd door Aristeas, over deze tweeënzeventig mannen uit de twaalf stammen van Israël, die, opgesloten op een eiland, hun vertaling in precies tweeënzeventig dagen hebben gemaakt, enz.

Dit alles is heel stichtelijk, en men zou weinig reden hebben gehad om aan het verhaal te twifelen, als men de ‘tien verloren stammen’ er geen rol in had laten spelen. Hoe konden deze stammen die tussen 700 en 900 v.Chr. verloren waren gegaan, enkele eeuwen later elk zes mannen sturen om aan een wens van Ptolemaeus gehoor te geven, en onmiddellijk daarna weer uit het gezicht te verdwijnen? Echt een wonder!

Niettemin wordt van ons verwacht dat we geschriften zoals de *Septuagint* als een rechtstreekse goddelijke openbaring beschouwen: geschriften die oorspronkelijk in een taal zijn geschreven waarover niemand nu iets weet, door schrijvers die bijna mythisch zijn, en op een moment waarover niemand zelfs maar een verdedigbare veronderstelling kan maken; en van het origineel van die geschriften is nu niets meer over. Toch blijft men over het oude Hebreeuws spreken alsof er in de wereld nu nog iemand is die er ook maar één woord van kent. Het Hebreeuws was in feite zo weinig bekend dat zowel de *Septuagint* als het Nieuwe Testament in een *heidense* taal (het Grieks) moesten worden geschreven, en er werd geen betere reden voor gegeven dan wat Hutchinson zegt, namelijk dat de Heilige Geest ervoor koos om het Nieuwe Testament in het Grieks te schrijven.

De Hebreeuwse taal wordt als zeer oud beschouwd, en toch is er op oude monumenten nergens een spoor van terug te vinden, zelfs niet in Chaldea. Onder de vele verschillende soorten inscripties op de vervalen monumenten van dat land

is er nooit een in het Hebreeuws-Chaldeeuwse schrift en in die taal gevonden; noch is er ooit één authentieke penning of een sieraad met dit nieuwe schrift ontdekt, waardoor het zelfs niet tot de tijd van Jezus kan worden teruggevoerd.¹

Het oorspronkelijke boek *Daniël* is geschreven in een dialect dat een mengeling is van Hebreeuws en Aramees; het is ook geen Chaldeeuwse, met uitzondering van enkele verzen die later zijn ingelast. Volgens Sir W. Jones en andere oriëntalistten zijn de oudste ontdekte talen van Perzië het Chaldeeuwse en het Sanskriet, en men vindt daarin geen spoor van het 'Hebreeuws'. Het zou heel verrassend zijn als dat wél zo was, aangezien het aan de filologen bekende Hebreeuws niet ouder is dan 500 v.Chr., en de lettertekens ervan behoren tot een nog veel latere periode. De echte Hebreeuwse lettertekens zijn, als ze al niet volledig verloren zijn gegaan, in ieder geval hopeloos van vorm veranderd:

Een blik op het alfabet is al voldoende om aan te tonen dat eraan geschaafd is en dat het regelmatig is gemaakt, waarbij de karakteristieke kenmerken van sommige letters zijn beknot om ze meer vierkant en uniform te maken.²

Alleen een ingewijde rabbi uit Samaria of een 'jain' zou ze kunnen lezen, en het nieuwe stelsel van masoretische punten heeft ze voor iedereen tot een sfinxraadsel gemaakt. In alle latere manuscripten staan nu overal die punten, en door middel daarvan kan van een tekst alles worden gemaakt; een Hebreeuwse geleerde kan aan de teksten elke interpretatie geven die hij wil. Twee door Kenealy gegeven voorbeelden zijn voldoende om dit te illustreren:

In *Genesis* (49:21) lezen we:

Naftali is een vrijgelaten hinde; hij spreekt mooie woorden.

Door slechts een kleine wijziging van de punten verandert Bochart dit in:

Naftali is een breed uitgroeiende boom, die mooie takken uitschiet.

En in *Psalmen* (29:9), waar staat

De stem van de Heer doet de hinden jongen werpen en laat de wouden hun takken verliezen,

geeft Bisschop Lowth in plaats daarvan:

¹E.V.H. Kenealy, *The Book of God*, 1867, blz. 453.

²Kenealy, *Op.cit.*, blz. 384; vgl. H.J. v. Klaproth, 'On the origin of the different characters of the ancient world', *The Asiatic Journal*, deel 7, april 1832, blz. 275.

De stem van de Heer treft de eik en de wouden verliezen daar-
door hun takken.

Hetzelfde Hebreeuwse woord betekent ‘God’ en ‘niets’.¹

De bewering van sommige kabbalisten dat er in de oudheid één kennis en één taal was, wordt door ons onderschreven en is volkomen juist. Om dit duidelijk te maken moet er alleen aan worden toegevoegd dat deze kennis en taal sinds het verzinken van Atlantis esoterisch waren. De mythe van de Toren van Babel gaat over die gedwongen geheimhouding. Mensen die tot zonde vervielen, werden niet langer betrouwbaar geacht voor het ontvangen van die kennis, en in plaats van algemeen beschikbaar werd ze beperkt tot enkelingen. Zo werd de ‘ene taal’ – of de mysterietaal – geleidelijk aan volgende generaties ontzegd, waardoor elk volk zich moest beperken tot zijn eigen taal. En terwijl ze de oorspronkelijke wijsheid-taal vergaten, verklaarden ze dat de Heer – een van de belangrijkste heren of hiërofanten van de mysteriën van de java-aleim – in de taal die op de hele aarde gesproken werd verwarring had gebracht, zodat de zondaars elkaars taal niet langer konden verstaan. Maar in elk land en onder elk volk bleven er ingewijden bestaan, en de Israëlieten hadden, net als elk ander volk, hun geleerde adepten.

Een van de sleutels tot deze universele kennis is een zuiver meetkundig en numeriek stelsel, waarbij het alfabet van elk groot volk een getalswaarde heeft voor elke letter², en bovendien een stelsel van verwisseling van lettergrepen en synoniemen dat in de occulte methoden van India tot in de perfectie is doorgevoerd, en dat het Hebreeuws beslist niet heeft. Dit ene stelsel, dat de beginselen van meetkunde en

¹Kenealy, *Op.cit.*, blz. 385.

²T. Subba Row geeft, wat de verborgen betekenis van Sanskrietwoorden betreft, in zijn uitstekende artikel ‘The twelve signs of the zodiac’ advies over hoe men ‘in de mythen van de oude ārya’s de diepe betekenis van de Sanskrietnamen kan ontdekken: (1) Zoek de synoniemen van het gebruikte woord die ook andere betekenissen hebben; (2) Bepaal de getalswaarde van de letters waaruit het woord bestaat volgens de methoden van de oude tāntrika-werken [*Tāntrika Śāstra’s* – boeken over bezweringen en magie]; (3) Bestudeer de oude mythen of allegorieën, als die er zijn, die specifiek verband houden met dit woord; (4) Verwissel de verschillende lettergrepen waaruit het woord is samengesteld, en onderzoek de nieuwe combinaties die zo worden gevormd en hun betekenissen, enz.’ Maar hij geeft niet de hoofdregel. En hij heeft ongetwijfeld groot gelijk. De *Tāntrika Śāstra’s* zijn zo oud als de magie zelf. Hebben deze hun esoterie misschien ook aan de Hebreeën ontleend? (Vgl. *Five Years of Theosophy*, 1885, blz. 106-7.)

de getallenleer omvat, werd door de joden gebruikt om hun esoterische leer te verbergen achter het masker van een monotheïstische volksreligie. De laatsten die het stelsel tot in de perfectie kenden, waren de geleerde en ‘atheïstische’ sadduceeën, de grootste vijanden van de pretenties van de farizeeën en van hun verwarde uit Babylon meegebrachte denkbeelden. Ja, de sadduceeën, de illusionisten, die beweerden dat de ziel, de engelen, en al dat soort wezens illusies zijn omdat ze tijdelijk zijn – waaruit blijkt dat hun denkbeelden dezelfde waren als die van de oosterse esoterie. En omdat ze elk boek en de *Bijbel* – met uitzondering van de wet van Mozes – verwierpen, lijkt het erop dat dit wetboek van Mozes er heel anders moet hebben uitgezien dan nu.¹

Al het voorgaande is geschreven met het oog op onze kabbalisten. Al zijn sommigen van hen ongetwijfeld grote geleerden, ze vergissen zich als ze de lier van hun geloof aan de wilgen van de talmoedische aanwas hangen – aan de Hebreeuwse boekrollen, hetzij in vierkante of puntige letters, die zich nu in onze openbare bibliotheken, musea, of zelfs in de collecties van paleografen bevinden. Er bestaan in de hele wereld nog geen half dozijn exemplaren van de echte Hebreeuwse boekrollen van Mozes. En degenen die deze bezitten zouden ze – zoals we een paar bladzijden terug aangaven – voor geen prijs willen afstaan,

---

¹ Hun stichter, Zadok, was via Antigonus van Socho de leerling van Simon de Rechtvaardige. Ze hadden hun eigen geheime wetboek sinds de vorming van hun geloofsgemeenschap (ongeveer 400 v.Chr.), en dit boek was onbekend bij het volk. Ten tijde van de afscheiding erkenden de Samaritanen alleen het wetboek van Mozes en het boek *Jozua*, en hun *Pentateuch* is veel ouder en verschilt van de *Septuagint*. In 168 v.Chr. werd de tempel van Jeruzalem geplunderd, en de heilige boeken – namelijk de *Bijbel* samengesteld door Ezra en voltooid door Judas Maccabeus – gingen verloren; later voltooide de masorah het vernietigingswerk (zelfs van de opnieuw aangepaste *Bijbel* gebaseerd op Ezra), en dat begon met de verandering van puntige in vierkante letters.

De latere *Pentateuch*, aanvaard door de farizeeën, werd daarom door de sadduceeën verworpen en bespot. Ze worden over het algemeen atheïsten genoemd; maar omdat die geleerde figuren, die geen geheim maakten van hun vrijdenken, uit hun midden de meest vooraanstaande joodse hogepriesters leverden, lijkt dit onmogelijk. Hoe konden de farizeeën en de twee andere vrome geloofsgemeenschappen toestaan dat notoire atheïsten voor zulke posten werden geselecteerd? Het antwoord is moeilijk te vinden voor onverdraagzamen en voor hen die in een persoonlijke, antropomorfe God geloven, maar heel gemakkelijk voor mensen die de feiten accepteren. De sadduceeën werden atheïsten genoemd omdat ze geloofden zoals de ingewijde Mozes geloofde, en dus sterk afweken van de leer van de latere verzonden joodse wetgever en held van de berg Sinai.

of zelfs toestaan dat ze worden onderzocht. Hoe kan een kabbalist dan beweren dat de Hebreeuwse esoterie ouder is en zeggen, zoals een van onze correspondenten, dat ‘het Hebreeuws een veel hogere ouderdom heeft dan een van deze [het Egyptisch of zelfs het Sanskriet!], en dat het de bron was, of dichter bij de oude oorspronkelijke bron stond dan alle andere’?¹

Onze correspondent zegt: ‘Elke dag groeit mijn overtuiging dat er in een ver verleden een *machtige beschaving was met een enorme kennis, die over de hele aarde dezelfde taal had, en waarvan de essentie kan worden teruggewonnen uit de nu bestaande fragmenten.*’

Ja, er heeft echt een machtige beschaving en een nog machtiger geheime wijsheid en kennis bestaan, waarvan de hele reikwijdte nooit kan worden gepeild door de meetkunde en de kabbala alleen; de grote toegangsdeur heeft namelijk zeven sleutels, en met één of zelfs twee sleutels kan men hooguit een glimp opvangen van wat daarachter ligt.

Iedere geleerde moet zich ervan bewust zijn dat er in de Hebreeuwse geschriften twee verschillende stijlen zijn – *twee scholen*, zo gezegd – die duidelijk zijn terug te vinden: de elohistische en de jehovistische. De bij elk daarvan behorende delen zijn door latere bewerkers zo met elkaar vermengd, zo door elkaar gehaald, dat alle uiterlijke kenmerken vaak verloren zijn gegaan. Toch is het ook bekend dat de twee scholen elkaars tegenstanders waren; dat de ene esoterische, de andere exoterische of theologische leringen onderwees; dat de ene, de elohisten, zieners (roeh) waren, terwijl de andere, de jehovisten, profeten (nabi) waren,² en dat laatstgenoemden – die later rabbi’s werden – meestal slechts profeten in naam waren op grond van hun

---

¹ Volgens Piazzi Smyth en de schrijver van *The Source of Measures* zijn de afmetingen van de Grote Piramide dezelfde als die van de tempel van Salomo, van de ark van het verbond, enz., en uit sterrenkundige berekeningen blijkt dat de Grote Piramide in 4950 v.Chr. is gebouwd; als dat zo is hoe kan Mozes dan zijn boeken 2500 jaar vóór onze jaartelling hebben geschreven – als we even aannemen dat hij ze heeft geschreven? Als er iemand iets van een ander heeft overgenomen, dan de farao’s beslist niet van Mozes. Zelfs de filologie bewijst dat niet alleen het Egyptisch, maar ook het Mongools, ouder is dan het Hebreeuws.

² Alleen dit al laat zien hoe er met de boeken van Mozes werd geknoeid. In *1 Samuel* (9:9) wordt gezegd: ‘Hij die nu een profeet [nabi] wordt genoemd, werd vroeger een ziener [roeh] genoemd.’ Vóór *Samuel* komt het woord ‘roeh’ nergens in de *Pentateuch* voor, maar in plaats daarvan wordt altijd ‘nabi’ gebruikt. Dit bewijst duidelijk dat de tekst van Mozes is vervangen door die van de latere levieten. (Zie voor meer details Eerw. D. Jennings, DD, *Jewish Antiquities*.)

officiële positie, zoals de paus de onfeilbare en geïnspireerde plaatsvervanger van God wordt genoemd.

Men weet ook dat de elohisten met ‘elohim’ ‘krachten’ bedoelden, waardoor ze hun godheid, evenals in de geheime leer, met de natuur identificeerden; terwijl de jehovisten van Jehovah een uiterlijke persoonlijke God maakten en de term eenvoudig als een fallisch symbool gebruikten – een aantal van hen geloofde heimelijk zelfs niet in een metafysische, abstracte natuur, en betrokken alles op het aardse gebied. De elohisten zagen de mens als het goddelijke geïncarneerde beeld van de elohim, en als de eerste emanatie in de hele schepping; en volgens de jehovisten is hij de laatste, de bekroning van de dierlijke schepping, in plaats van het hoofd van alle bewuste wezens op aarde. (Dit wordt door sommige kabbalisten omgekeerd, maar de omkering is het gevolg van de opzettelijk veroorzaakte verwarring in de teksten, vooral in de eerste vier hoofdstukken van *Genesis*.)

Neem de *Zohar* en lees daarin de beschrijving die betrekking heeft op ain sof, het westerse of Semitische parabrahman. In de volgende passages wordt het ideaal van de Vedānta heel dicht benaderd:

De schepping [het geëvolueerde heelal] is het gewaad van dat wat geen naam heeft, het gewaad geweven uit de eigen substantie van de godheid.¹

Tussen dat wat ain of ‘niets’ is en de hemelse mens staat een onpersoonlijke eerste oorzaak, waarvan wordt gezegd:

Voordat Het aan deze wereld enige vorm gaf, voordat Het enige vorm voortbracht, was Het alleen, zonder vorm of gelijkenis met iets anders. Wie kan Het dan begrijpen, weten hoe Het was vóór de schepping, omdat Het vormloos was? Daarom is het verboden om Het door enige vorm, gelijkenis, of zelfs door zijn heilige naam, door een enkele letter of een enkel punt, weer te geven.²

Maar de volgende zin is duidelijk een latere interpolatie, want hij vestigt de aandacht op een grote tegenstrijdigheid:

En hiernaar verwijzen de woorden (*Deut.* 4:15): ‘U zag geen enkele uiterlijke vorm op de dag dat de Heer met u sprak.’³

¹ Christian D. Ginsburg, *The Kabbalah: Its Doctrines, Development, and Literature*, 1865, blz. 26; vgl. *Zohar*, 1:2a.

² *Zohar*, 1:42b; geciteerd in Ginsburg, *Op.cit.*, blz. 12.

³ *Op.cit.*

Maar deze verwijzing naar hoofdstuk 4 van *Deuteronomium* is niet zo logisch, wanneer in *Deut.* (5:4) wordt gezegd dat God ‘van aangezicht tot aangezicht’ met de mensen spreekt.

Geen van de namen die in de *Bijbel* aan Jehovah worden gegeven, verwijst op een of andere manier naar ain sof of de onpersoonlijke eerste oorzaak (de logos) van de kabbala; maar ze verwijzen allemaal naar de *emanaties*.

Er staat:

Hoewel het verborgene van al het verborgene om zich aan ons te openbaren de tien emanaties [sefiroth] uitzond, genaamd de vorm van God, de vorm van de hemelse mens, moest het toch, omdat zelfs deze lichtgevende vorm voor ons gezichtsvermogen te verblindend was, een andere vorm aannemen, of een ander gewaad aantrekken, en dat is het heelal. Het heelal, of de zichtbare wereld, is daarom een verdere uitbreiding van de goddelijke substantie en wordt in de kabbala ‘het gewaad van God’ genoemd.¹

Dit is de leer van alle *Purāṇa*’s van de hindoes, in het bijzonder die van het *Vishṇu-Purāṇa*. Vishṇu doordringt het heelal en is dat heelal; Brahmā gaat het wereld-ei binnen en komt eruit tevoorschijn als het heelal; Brahmā sterft zelfs met het heelal en dan blijft alleen brahman over, het onpersoonlijke, het eeuwige, het ongeborene en het onbeschrijflijke. De ain sof van de Chaldeeën en later van de joden is ongetwijfeld een kopie van de vedische godheid; terwijl de ‘hemelse Adam’, de macrokosmos die het geheel van wezens in zich verenigt en de essentie van het zichtbare heelal is, zijn oorsprong vindt in de Brahmā van de *Purāṇa*’s. In Sod, ‘het geheim van de wet’, herkent men de uitdrukkingen die in de oudste fragmenten van de *guptavidyā*, de geheime kennis, worden gebruikt. En men gaat niet te ver als men beweert dat zelfs een rabbi die goed bekend is met zijn eigen soort rabbijns Hebreeuws, de geheimen ervan alleen zou doorgronden als hij aan zijn geleerdheid een serieuze kennis van hindoeïfilosofie zou toevoegen. Laten we Stanza 1 van het *Boek over Dzyan* opslaan en ter vergelijking nemen.

De *Zohar* gaat, evenals de geheime leer, uit van een universele, eeuwige essentie, passief – want absoluut – in alles wat mensen eigenschappen noemen. De prekosmische triade is een zuiver metafysische abstractie. Het idee van een drievoudige hypostase in één onbekende

¹ Ginsburg, *Op.cit.*, blz. 26; vgl. *Zohar*, 1:2a.

goddelijke essentie is zo oud als de taal en het denken. Hiraṇyagarbha, Hari, en Śaṅkara – de schepper, de instandhouder, en de vernietiger – zijn de drie gemanifesteerde aspecten ervan, die met het heelal verschijnen en verdwijnen; de zichtbare driehoek, zogezegd, op het gebied van de altijd onzichtbare cirkel. Dit is de oorspronkelijke grondgedachte van de denkende mensheid; de driehoek van Pythagoras die emaneert uit de altijd verborgen monade, of het centrale punt.

Plato spreekt erover en Plotinus noemt het een oude leer, waarbij Cudworth opmerkt:

Aangezien Orpheus, Pythagoras, en Plato, die allemaal een drie-eenheid van goddelijke hypostasen verkondigden, hun leer ongetwijfeld grotendeels aan de Egyptenaren ontleenden, kan men redelijkerwijs ervan uitgaan dat de Egyptenaren vóór hen hetzelfde hebben gedaan.¹

De Egyptenaren ontleenden hun drie-eenheid inderdaad aan de Indiërs. Wilson merkt terecht op:

Omdat de Griekse verslagen en die van de Egyptenaren verwarder en gebrekkiger zijn dan die van de hindoes, is het heel waarschijnlijk dat we bij laatstgenoemden de leer in haar meest oorspronkelijke, maar ook meest systematische en betekenisvolle vorm aantreffen.²

De stanza in het *Boek over Dzyan* zegt hierover het volgende:

Alleen duisternis vulde het grenzeloze al, want vader, moeder en zoon waren opnieuw één.³

De ruimte was en is altijd zoals ze tussen de manvantara's is. Het heelal was in zijn pre-kosmische toestand opnieuw homogeen en één – en had geen aspecten. Dit was een kabbalistische en is nu een christelijke leer.

Zoals in de *Zohar* overal wordt gezegd, gaat de oneindige eenheid, of ain sof, het menselijk denken en oordeel altijd te boven; en in de *Sefer Jetsirah* zien we dat de geest van God – de logos, niet de godheid zelf – Eén wordt genoemd.

¹ Ralph Cudworth, *The True Intellectual System of the Universe*, 1845, deel 1, blz. 600; geciteerd in H.H. Wilson (vert.), *The Viṣṇu-Purāṇa*, 1864, deel 1, blz. 14vn.

² H.H. Wilson, *The Viṣṇu-Purāṇa*, 1864, deel 1, blz. 14vn.

³ Stanza 1:5; *De geheime leer*, 1:70.

Eén is de geest van de levende God, . . . die eeuwig leeft. Stem, Geest, [van de Geest] en Woord: dit is de Heilige Geest,¹

en het viertal. Uit deze kubus emaneert het hele heelal.

De geheime leer zegt:

Hij wordt in het leven geroepen. De mystieke kubus waarin de scheppende gedachte rust, de zich manifesterende mantra [of uitgesproken taal – vāch] en de heilige Purusha [beide uitstralingen van prima materia] bestaan eeuwig in de goddelijke substantie in hun latente toestand

– tijdens pralaya.

En wanneer in de *Sefer Jetsirah* de drie-in-een tot bestaan moeten worden geroepen – door de manifestatie van shekhinah, de eerste uitstraling in het zich manifesterende heelal – wordt de ‘geest van God’, of het getal één,² vruchtbaar en wekt het dubbele vermogen op, het getal twee, lucht, en het getal drie, water; hierin ‘zijn duisternis en leegte, slijk en drek’ – dat is chaos, de tohu-vah-bohu. De lucht en het water emaneren het getal vier, ether of vuur, de zoon. Dit is het kabbalistische viertal. Dit vierde getal, dat in de gemanifesteerde kosmos de Ene, of de scheppende god, is, is bij de hindoes de ‘Oude’, Sanat, de prajāpati van de *Veda's* en de Brahmā van de brahmanen – de hemelse androgyn, want hij wordt pas mannelijk nadat hij zich in twee lichamen, Vāch en Virāj, heeft gescheiden. Bij de kabbalisten is hij eerst de Jah-Chavah, en wordt hij pas later Jehovah – evenals Virāj, zijn prototype. Nadat hij zich als Adam-Kadmon in de vormloze wereld had gescheiden in Adam en Eva en in de halfobjectieve wereld in Kaïn-Abel, werd hij ten slotte de Jah-Chavah, of man en vrouw, in Henoch, de zoon van Seth.

De ware betekenis van de samengestelde naam Jehovah – waarvan je, als de klinkers niet zijn aangegeven, bijna alles kunt maken – is namelijk: mannen en vrouwen, of de mensheid die uit twee geslachten

¹*Sefer Jetsirah*, 1:9.

²In zijn gemanifesteerde toestand wordt het tien, het heelal. In de Chaldeeuwse kabbala is het geslachtloos. Bij de joden is shekhinah vrouwelijk, en de vroege christenen en gnostici beschouwden de Heilige Geest als een vrouwelijk vermogen. In het boek *Numeri* laat men in ‘Shekhina’ de laatste ‘h’ weg, waardoor het een vrouwelijke naam wordt. Nārāyaṇa, de beweger op de wateren, is ook geslachtloos; maar het is onze vaste overtuiging dat shekhinah en daivi-prakriti, het ‘licht van de logos’, filosofisch gezien één en hetzelfde zijn.

bestaat. Van hoofdstuk 1 tot het einde van hoofdstuk 4 van *Genesis* is elke naam een permutatie van een andere naam, en elke figuur is tegelijkertijd iemand anders. Een kabbalist volgt het spoor van Jehovah vanaf de Adam van klei tot aan Seth, de derde zoon – of beter gezegd het derde ras – van Adam.¹ Seth is dus een mannelijke Jehovah; en Enos, een permutatie van Kaïn en Abel, is Jehovah mannelijk en vrouwelijk, of onze mensheid. De hindoeïstische Brahmā-Virāj, Virāj-manu, en Vaivasvata-manu, met zijn dochter en vrouw, Vāch, vertonen grote overeenkomst met deze figuren – voor iedereen die de moeite neemt om het onderwerp zowel in de *Bijbel* als in de *Purāna*'s te bestuderen.

Over Brahmā wordt gezegd dat hij zichzelf schiep als manu, en dat hij werd geboren uit, en identiek was aan, zijn oorspronkelijke zelf, terwijl hij het vrouwelijke deel 'śata-rūpa' (met honderd vormen) maakte. In deze hindoeïstische Eva, 'de moeder van alle levende wezens', schiep Brahmā namelijk Virāj, die hijzelf is, maar op een lagere trap, zoals Kaïn Jehovah is op een lagere trap. Beiden zijn de eerste mannelijke figuren van het derde ras. Dezelfde gedachte wordt geïllustreerd door de Hebreeuwse naam van God (יהוה). Lees van rechts naar links. 'Jod' (י) is de vader. 'He' (ה) de moeder, 'vau' (ו) de zoon, en 'he' (ה), herhaald aan het einde van het woord, betekent voortbrenging, baren, stoffelijkheid. Dit geeft voldoende aan waarom de God van de joden en christenen als een persoonlijke God moet worden opgevat, net zoals de mannelijke Brahmā, Viṣṇu, of Śiva van de orthodoxe exoterische hindoe.

Alleen al de term Jhvh – nu aanvaard als de naam van de 'Ene levende [mannelijke] God' – zal, als deze serieus wordt bestudeerd, niet alleen het hele mysterie van *het zijn* (in bijbelse zin) opleveren, maar ook dat van de occulte theogonie, van het hoogste goddelijke wezen, de derde in rang, tot aan de mens. De beste hebraïsten hebben namelijk aangetoond:

Het werkwoord היה, of hajah, e-j-e, betekent *zijn, bestaan*, terwijl היה, of chajah, of ch-j-e, *leven, als beweging van het bestaan*, betekent.²

¹De elohim scheppen de Adam van stof, en in hem scheidt Jehovah-Binah zich af in Eva, waarna het mannelijke deel van God de slang wordt, zichzelf verleidt in Eva, dan zichzelf in haar scheidt als Kaïn, overgaat in Seth, en zich uit Henoeh, de zoon van de mens, of de mensheid, verspreidt als Jah-Chavah.

²J. Ralston Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 8.

Daarom staat Eva voor de evolutie en het onophoudelijke ‘worden’ van de natuur. Als we nu het bijna onvertaaltbare Sanskrietwoord *sat* nemen, wat de essentie van absoluut onveranderlijk zijn, of zijn-heid, betekent – zoals het door een uitstekende hindoe-occultist is weergegeven – dan zullen we daarvoor in geen enkele taal een equivalent vinden; maar het lijkt misschien het meest op ‘ain’ of ‘ain sof’, grenzeloos zijn. Dan kan de term *hajah*, ‘zijn’, als passief, onveranderlijk, maar toch gemanifesteerd bestaan, misschien worden weergegeven door het Sanskriet *jīvātman*, alomvattend leven of ziel, in zijn secundaire of kosmische betekenis; terwijl ‘chajah’, ‘leven’, als ‘beweging van het bestaan’, eenvoudig *prāṇa* is, het steeds veranderende leven in objectieve zin. Aan het hoofd van deze derde categorie staat volgens de occultist Jehovah – de moeder, Binah, en de vader, Arelim.

Dit wordt duidelijk gemaakt in de *Zohar*, waar de emanatie en evolutie van de sefiroth wordt toegelicht: eerst *ain sof*, dan *shekhinah*, het gewaad of de sluier van oneindig licht, dan *sefira* of de Kadmon, en deze vormen dan de vierde, de spirituele substantie die vanuit het oneindige licht wordt uitgezonden. Deze *sefira* wordt de kroon, *kether*, genoemd, en heeft bovendien zes andere namen – in totaal zeven. Deze namen zijn: (1) *kether*; (2) de Oude; (3) het oorspronkelijke punt; (4) het witte hoofd; (5) het lange gezicht; (6) de ondoorgrondelijke hoogte; en (7) *ehjeh* (‘ik ben’).¹ Deze zevenvoudige *sefira* zou in zichzelf de negen sefiroth bevatten. Maar voordat we laten zien hoe ze deze voortbracht, lezen we de toelichting over de sefiroth in de talmoed, die deze als een oude overlevering of kabbala meedeelt.

Er zijn drie groepen (of klassen) van sefiroth: (1) de sefiroth die de ‘goddelijke aspecten’ worden genoemd (de triade in het heilige viertal); (2) de siderische (persoonlijke) sefiroth; (3) de metafysische sefiroth, of een omschrijving van Jehovah, die de eerste drie sefiroth zijn (*kether*, *chokhmah*, en *binah*), terwijl de rest van de zeven de persoonlijke ‘zeven geesten van de tegenwoordigheid’ zijn (dus ook van de planeten). Hiermee worden de engelen bedoeld, niet omdat er zeven zijn maar omdat ze de zeven sefiroth vertegenwoordigen waarin de universaliteit van de engelen besloten ligt.

---

¹ Dit identificeert *sefira*, het derde vermogen, met Jehovah de Heer, die vanuit het brandend braambos tegen Mozes zegt: ‘(Hier) ben ik’ (*Exodus* 3:4). Op dat moment was de ‘Heer’ nog niet Jehovah geworden. Het was niet de ene mannelijke God die sprak, maar de gemanifesteerde *elohim*, of de sefiroth als gemanifesteerde groep van zeven, besloten liggend in de drievoudige *sefira*.

Hieruit blijkt (a) dat, wanneer men de eerste vier sefiroth als een triade-viertal afscheidt– sefira is de synthese ervan – er slechts zeven sefiroth overblijven, evenals er zeven rishi's zijn; deze worden tien wanneer het viertal, of de eerste goddelijke kubus, in eenheden wordt verspreid; en (b) dat Jehovah – hoewel hij als de godheid zou kunnen worden beschouwd als hij wordt gerekend tot de drie goddelijke groepen of klassen van de sefiroth, de gezamenlijke elohim, of de ondeelbare kether met vier aspecten – zodra hij een mannelijke god wordt niet hoger staat dan een van de bouwers uit de lagere groep. Hij is een joodse Brahmā.¹ We proberen dit nu aan te tonen.

De eerste sefira, die de andere negen bevatte, bracht ze in deze volgorde voort: (2) chokhmah (of wijsheid), een mannelijk actief vermogen dat onder de goddelijke namen wordt vertegenwoordigd door Jah; en dat, als een permutatie of in dit geval een evolutie naar lagere vormen, de ofanim (of de wielen, de kosmische rotatie van de stof) werd in het leger of de menigten van engelen. Uit deze chokhmah kwam een vrouwelijk passief vermogen voort, (3) intelligentie of binah genoemd, wier goddelijke naam Jehovah is, en wier engelennaam, onder de bouwers en menigten, Arelim² is. De vereniging van deze twee vermogens, mannelijk en vrouwelijk (of chokhmah en binah), emanerden alle andere sefiroth, de zeven klassen van de bouwers.

Als we Jehovah nu bij zijn goddelijke naam noemen, dan wordt hij hooguit 'een vrouwelijk passief' vermogen in de chaos. En als we hem zien als een mannelijke God, dan is hij slechts een uit velen, een engel, Arelim. Maar als we de analyse tot het uiterste doorvoeren, en hem zijn mannelijke naam Jah, wijsheid, gunnen, dan is hij nog steeds niet de 'hoogste en de enige levende God'; hij bevindt zich namelijk samen met vele anderen in sefira, en sefira is zelf een derde vermogen in het occultisme, hoewel ze in de exoterische kabbala als het eerste wordt

---

¹De brahmanen waren in hun tijd wijs toen ze geleidelijk, om geen andere reden dan deze, zich van Brahmā afwendden en aan hem afzonderlijk minder aandacht schonken dan aan enige andere godheid. Als een abstracte synthese ver eerden ze hem collectief en in alle goden, die hem ieder afzonderlijk vertegenwoordigden. Als Brahmā, mannelijk, staat hij veel lager dan Śiva, de liṅga, die universele voortbrenging symboliseert, of Viṣṇu, de instandhouder – zowel Śiva als Viṣṇu brengen nieuw leven na vernietiging. Zouden de christenen er niet goed aan doen om hun voorbeeld te volgen en God als geest te aanbidden, en niet als mannelijke schepper?

²Een meervoudsvorm die in het algemeen een collectieve menigte betekent; letterlijk de 'sterke leeuw'.

beschouwd – en hij is bovendien minder belangrijk dan de vedische aditi, of het oerwater van de ruimte, dat na vele omzettingen het astrale licht van de kabbalist wordt.

Zo blijkt de kabbala, die nu bestaat, een belangrijke functie te hebben bij het verklaren van de allegorieën en ‘duistere uitspraken’ van de *Bijbel*. Als esoterisch werk over de mysteries van schepping is het, aangezien het nu verminkt is, bijna waardeloos, tenzij het wordt getoetst aan de hand van het Chaldeeuwse *Boek van de getallen* of de leringen van de oosterse geheime wetenschap, of esoterische wijsheid. De westerse volkeren hebben noch de oorspronkelijke kabbala noch de *Bijbel* van Mozes.

Ten slotte wordt door zowel intern als extern bewijsmateriaal, op basis van het getuigenis van de beste Europese hebraïsten en de erkenning van de geleerde joodse rabbi's zelf, aangetoond dat ‘een oud document de wezenlijke basis vormt van de *Bijbel*, waarin omvangrijke inlassingen en aanvullingen zijn aangebracht’; en dat ‘de *Pentateuch* ontstond uit het oorspronkelijke of oudere document met behulp van een aanvullend document’.¹ Aangezien westerse kabbalisten niet in het bezit zijn van het *Boek van de getallen*², hebben ze dus alleen het recht om tot definitieve conclusies te komen wanneer ze over ten minste enkele gegevens uit dat ‘oude document’ beschikken – gegevens die nu verspreid zijn te vinden in de Egyptische papyrussen, op Assyrische kleitabletten, en in overleveringen bewaard door de afstammelingen van de discipelen van de laatste nazars. In plaats daarvan aanvaarden de meeste westerse kabbalisten Fabre d'Olivet en Ragon als hun gezaghebbende en onfeilbare gidsen. Antoine Fabre d'Olivet was iemand met een enorme eruditie en een beschouwende geest, maar geen kabbalist en ook geen westerse of oosterse occultist. En de vrijmetselaar Jean-Marie Ragon, de grootste van de ‘zonen van de weduwe’, was zelfs nog minder een oriëntalist dan d'Olivet, want in de tijd van deze twee eminente geleerden was de kennis van het Sanskriet beperkt.

---

¹Thomas Hartwell Horne, *An Introduction to the Critical Study and Knowledge of the Holy Scriptures*, 1856, deel 2, blz. 593.

²De schrijfster bezit slechts enkele fragmenten, in totaal een tiental bladzijden, letterlijke citaten uit dat onschatbare werk, waarvan er misschien nog maar twee of drie exemplaren bestaan.

21 Hebreeuwse allegorieën

[‘Hebrew allegories’, *SD* 3:186-98; *CW* 14:192-205]

Hoe kan een kabbalist, die met het voorgaande bekend is, conclusies trekken over de ware esoterische geloofsovertuigingen van de oorspronkelijke joden enkel op basis van wat hij nu in de joodse boekrollen aantreft? Hoe kan een geleerde – zelfs al is een van de sleutels tot de universele taal, de ware sleutel tot de numerieke interpretatie van een puur meetkundig stelsel, nu definitief onthuld – ook maar iets als zijn eindconclusie geven? Het kabbalistische denken staat nu op één lijn met de huidige ‘speculatieve vrijmetselarij’, want zoals laatstgenoemde vergeefs probeert zich te verbinden met de oude – of beter gezegd de archaische – vrijmetselarij van de tempels, maar daarin niet slaagt omdat al haar beweringen vanuit het standpunt van de oude wijsheid onjuist zijn gebleken, zo geldt dat ook voor de kabbalistische speculatie.

Het vaststellen of Hiram Abiff een levende bouwer uit Sidon of een zonnemythe was, zal aan de mensheid geen enkel belangrijk mysterie van de natuur onthullen; de details van de exoterische privileges die Numa Pompilius aan de Collegia Fabrorum had verleend, zullen aan de occulte kennis evenmin iets toevoegen. De daarin gebruikte symbolen moeten eerder in het licht van de ārya’s worden bestudeerd, want alle symboliek van de oude inwijdingen is met het licht van de oosterse zon naar het Westen gekomen. Niettemin verklaren de geleerdste vrijmetselaars en kenners van de symboliek dat al deze eigenaardige symbolen en tekens, die een gemeenschappelijke oorsprong hebben in een heel ver verleden, niets anders waren dan een vernuftig vertoon van natuurlijk fallisme, of symbolen van een oorspronkelijke typologie. Hoeveel dichter bij de waarheid staat J.R. Skinner, de schrijver van *The Source of Measures*, die verklaart dat de basis van menselijke en numerieke interpretatie in de *Bijbel* de spirituele elementen erin niet uitsluiten, hoewel maar weinig mensen ze nu begrijpen. De woorden die we citeren zijn zowel suggestief als waar:

Het bijgelovig gebruik van zulke symbolen wordt wel bijzonder misleidend, wanneer ze – om een of andere eredienst te verbreiden – door onwetendheid tot bloedvergieten en marteling leiden. Wan-

neer men denkt aan de verschrikkingen van een Moloch-, Baäl-, of Dagon-verering; aan het bloed dat door Constantijn, aangespoord door de wereldlijke kerk, onder het in bloed gedoopte kruis in stromen is vergoten; . . . wanneer men aan dit alles denkt, en dan bedenkt dat de oorzaak daarvan eenvoudig onwetendheid was over de echte betekenis van Moloch, Baäl, en Dagon, en het kruis en de t'phillin, die allemaal een gemeenschappelijke oorsprong hebben, en uiteindelijk niets anders zijn dan een weergave van zuivere en natuurlijke wiskunde, . . . dan heeft men de neiging de onwetendheid te vervloeken, en het vertrouwen te verliezen in wat de *intuïtie* van religie wordt genoemd. Men gaat verlangen naar de terugkeer van de tijd dat de hele wereld één taal en één kennis had. . . .

Maar ook al zijn deze beginselen [van de bouw van de piramide] rationeel en wetenschappelijk, . . . men moet niet denken dat deze ontdekking de ontkenning inhoudt van het spirituele¹ doel van de *Bijbel*, of van de relatie van de mens tot deze spirituele basis. Wil men een huis bouwen? Feitelijk werd geen enkel huis ooit met tastbaar materiaal gebouwd voordat eerst het bouwplan was gemaakt, ongeacht of het een paleis of een hutje betrof. Zo is het ook met deze beginselen en getallen. Ze zijn niet afkomstig van de mens en ook niet door hem bedacht. Ze zijn aan hem geopenbaard voor zover hij in staat is een stelsel te begrijpen dat het stelsel van schepping van de eeuwige God is. . . . Maar spiritueel gezien is de waarde hiervan voor de mens dat hij tijdens meditatie de hele stoffelijke bouw van de kosmos in feite kan omvatten en *het denken* van God kan binnengaan, in zoverre dat hij dit stelsel met het ontwerp voor kosmische schepping herkent – ja, zelfs vóór de woorden ‘Er zij’ werden uitgesproken!²

Maar hoe waar de bovenstaande woorden misschien ook zijn, afkomstig van iemand die een van de sleutels tot de universele mysterietaal heeft herontdekt, en veel vollediger dan wie ook in de afgelopen eeuwen, toch kan een oosterse occultist het met de conclusie van Skinner onmogelijk eens zijn. Hij ‘is eropuit gegaan om de waarheid te vinden’, en toch gelooft hij nog steeds dat:

---

¹ Ja, maar die spiritualiteit kan nooit worden ontdekt, laat staan bewezen, tenzij we ons wenden tot de geschriften en symboliek van de *ārya*'s. De joden, met uitzondering van de sadduceeën, verloren die spiritualiteit vanaf de dag dat het ‘uitverkoren volk’ het beloofde land bereikte, terwijl het nationale karma Mozes verhinderde om dit binnen te gaan.

² J.R. Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 317-9.

Het beste en meest authentieke communicatiemiddel tussen [de scheppende] God en de mens . . . in de Hebreeuwse *Bijbel* te vinden is.¹

Hiertegen moeten we bezwaar maken, en we zullen zeggen waarom. De ‘Hebreeuwse *Bijbel*’ bestaat niet meer, zoals op de voorgaande bladzijden is aangetoond, en de verminkte verhalen, de vervalste en gebrekkige kopieën die we hebben van de echte mozaïsche *Bijbel* van de ingewijden, kunnen zo’n stellige uitspraak totaal niet rechtvaardigen. Het enige dat Skinner redelijkerwijs kan zeggen, is dat de joodse *Bijbel*, zoals die nu bestaat – in zijn meest recente en definitieve versie, en volgens de pas ontdekte sleutel – een gedeeltelijke weergave van de waarheden kan geven die hij vóór zijn vermindering bevatte. Maar hoe kan Skinner weten wat de *Pentateuch* bevatte voordat deze door Ezra opnieuw werd samengesteld, voordat deze door latere ambitieuze rabbi’s nog meer werd verdraaid, en op andere manieren werd omgevormd en verminkt? Als men de mening van de verklaarde vijanden van de joodse geschriften even buiten beschouwing laat, kan men eenvoudig citeren wat hun meest toegewijde volgelingen zeggen.

Twee van hen zijn Horne en Prideaux. Wat eerstgenoemde erkent is – tenzij we zijn diepe en blinde geloof in de inspiratie en redactie van de Heilige Geest aanvaarden – voldoende om te laten zien hoeveel er nu van de oorspronkelijke boeken van Mozes is overgebleven. Hij schrijft dat wanneer een Hebreeuwse schriftgeleerde een geschrift van een auteur vond, hij het recht had, als hij dat nodig achtte, en als hij zich ‘bewust was van de hulp van de Heilige Geest’, om ermee te doen wat hij wilde – het in stukken te verdelen, te kopiëren, of er zoveel van te gebruiken als hij juist achtte, en dit in zijn eigen manuscript op te nemen. Dr. Kenealy merkt over Horne treffend op dat het bijna onmogelijk is om bij hem iets te ontdekken van een erkenning

die tegen zijn kerk pleit; hij [Horne] is zo voorzichtig met wat hij schrijft en zo bijzonder tactvol in zijn woordkeus dat hij, net als in een diplomatieke brief, voortdurend andere opvattingen aanreikt dan die welke hij werkelijk voor ogen heeft; ik daag elke leek uit om zijn hoofdstuk over ‘Hebreeuwse lettertekens’ te lezen en iets wijzer te worden over het onderwerp dat hij beweert te behandelen.²

---

¹ Skinner, *Op.cit.*, blz. 319.

² E.V.H. Kenealy, *The Book of God: The Apocalypse of Adam-Oannes*, 1867, blz. 388-9.

En toch schrijft diezelfde Horne:

We zijn ervan overtuigd dat de dingen waarnaar wordt verwezen, afkomstig zijn van de oorspronkelijke schrijvers of *samenstellers* van de boeken [van het Oude Testament]. Soms namen ze andere geschriften, kronieken, genealogieën en dergelijke, waarin ze *aanvullend materiaal verweefden*, of die ze in min of meer verkorte vorm samenvoegden. De oudtestamentische schrijvers maakten vrij en onafhankelijk gebruik van hun bronnen (dat wil zeggen de geschriften van andere volkeren). Ze waren zich bewust van de hulp van de goddelijke geest, en in hun eigen teksten, of die van anderen, *maakten ze aanpassingen* om aan de behoeften van de tijd te voldoen. Maar in dit verband kan niet worden gezegd dat ze de tekst van de Schrift hebben vervalst. *Zij stelden de tekst samen*.¹

Maar waaruit hebben ze die samengesteld? Nou, uit de geschriften van anderen merkt Kenealy terecht op:

En dit is Horne's idee van wat het Oude Testament is: geschriften van onbekende personen, verzameld en samengesteld door hen die volgens hem goddelijk geïnspireerd waren. Geen enkele ongelovige die ik ken heeft ooit zo'n belastende uitspraak over de authenticiteit van het Oude Testament gedaan.²

Dit is volgens ons voldoende om aan te tonen dat geen enkele sleutel tot het stelsel van de universele taal ooit de mysteries van de schepping kan ontsluiten in een werk waarin, met opzet of door onzorgvuldigheid, bijna elke zin is aangepast aan de meest recente religieuze opvattingen – aan fallisme en niets anders. Verspreid in de elohistische delen van de *Bijbel* zijn er genoeg plaatsen om de conclusie te rechtvaardigen dat de Hebreëen die de *Bijbel* schreven ingewijden waren; vandaar de wiskundige overeenstemming en de volmaakte harmonie tussen de afmetingen van de Grote Piramide en de getallen van de bijbelse lettertekens.

Maar als de een iets van de ander heeft overgenomen, dan kunnen het niet de architecten van de Grote Piramide zijn die iets hebben overgenomen van de tempel van Salomo, al was het maar omdat die piramide tot op de dag van vandaag als een verbazingwekkend monument

---

¹Thomas Hartwell Horne, *An Introduction to the Critical Study and Knowledge of the Holy Scripture*, 1856, deel 2, blz. 33; geciteerd in Kenealy, *Op.cit.*, blz. 389.

²Kenealy, *Op.cit.*, blz. 389.

van esoterische kennis bestaat, terwijl de beroemde tempel alleen in de veel latere Hebreeuwse boekrollen schijnt te hebben bestaan.¹ Er is dus een groot verschil tussen de erkenning dat sommige Hebreëen ingewijden waren, en de conclusie dat de Hebreeuwse *Bijbel* daarom de maatstaf moet zijn, als de hoogste vertegenwoordiger van het oeroude esoterische stelsel.

Bovendien zegt de *Bijbel* nergens dat het Hebreeuws de taal van God is; de schrijvers hebben zich in ieder geval niet daarop beroemd. Misschien omdat in de tijd dat de *Bijbel* voor het laatst werd herzien de bewering te belachelijk zou zijn geweest – en dus gevaarlijk. De *samenstellers* van het Oude Testament, zoals het in de Hebreeuwse canon bestaat, wisten heel goed dat de taal van de ingewijden in de tijd van Mozes identiek was aan die van de Egyptische hiërofant; en dat geen van de dialecten die waren voortgekomen uit het Oudsyrisch en het zuivere Oudarabisch van Yarab – de voorouder en stamvader van de oorspronkelijke Arabieren, lang vóór de tijd van Abraham, in wiens tijd het Oudarabisch al was verbasterd – dat geen van die talen de ene universele priester taal was. Niettemin bevatten ze allemaal een aantal woorden die tot gemeenschappelijke wortels konden worden herleid. Dit is de taak van de moderne filologie, hoewel deze wetenschap tot op de dag van vandaag, met alle respect voor het werk van de eminente filologen van Oxford en Berlijn, wanhopig in een Egyptische duisternis van louter hypothesen schijnt rond te tasten.

Toen H.L. Ahrens sprak over de rangschikking van de letters in de heilige Hebreeuwse boekrollen, en opmerkte dat ze muzieknoden waren, had hij waarschijnlijk nooit de Indiase hindoemuziek bestudeerd. In het Sanskriet worden in de heilige ola-bladen letters voortdurend zo gerangschikt dat ze muzieknoden kunnen worden. Het hele Sanskrietalfabet en de *Veda*'s, van het eerste tot het laatste woord, zijn namelijk muzieknodaties omgezet in schrift; de twee zijn niet te schei-

---

¹ Skinner zegt dat de kwadratuur van Parker 'precies dezelfde maat is als die welke in de oudheid door de Egyptenaren als de volmaakte maat werd gebruikt bij de bouw van de Grote Piramide, die werd gebouwd *om als monument te dienen voor die maat en de toepassing ervan*', en dat 'daaruit de heilige ellemaat werd afgeleid, die werd gebruikt bij de bouw van de tempel van Salomo, de Ark van Noach, en de Ark van het Verbond' (*Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, blz. 22). Dit is ongetwijfeld een grote ontdekking, maar ze toont alleen aan dat de joden veel hebben gehad aan hun gevangenschap in Egypte, en dat Mozes een grote ingewijde was.

den.¹ Evenals Homerus maakten de hindoes een onderscheid tussen de ‘taal van de goden’ en de ‘taal van de mensen’.² Devanāgarī, de Sanskriettekens, is de ‘spraak van de goden’, en Sanskriet is de goddelijke taal.

Ter verdediging van de huidige versie van de boeken van Mozes wordt aangevoerd dat het taalgebruik een ‘aanpassing’ was aan de onwetendheid van het joodse volk. Maar dit ‘taalgebruik’ haalt de ‘heilige tekst’ van Ezra en zijn collega’s omlaag naar het niveau van weinig spirituele, grove, fallische religies. Dit argument bevestigt de vermoedens van sommige christelijke mystici en veel filosofische critici dat:

(a) Goddelijke macht als een absolute eenheid net zomin betrekking had op de bijbelse Jehovah en de ‘Here God’ als op elke andere sefira of getal. De ain sof van de kabbala van Mozes heeft evenmin enig verband met de geschapen goden als parabrahman zelf.

(b) De leringen die in het Oude Testament door allegorische uitdrukkingen zijn verhuld, zijn door Ezra en anderen allemaal overgenomen uit de teksten van de Babylonische magiërs, terwijl de oudere mozaïsche tekst zijn oorsprong in Egypte had.

Een paar voorbeelden die aan bijna alle gereputeerde kenners van de symboliek en vooral aan de Franse egyptologen bekend zijn, kunnen die bewering helpen bewijzen. Bovendien heeft geen enkele Hebreeuwse filosoof uit de oudheid, Philo evenmin als de sadduceeën, gezegd – zoals de onwetende christenen nu beweren – dat de gebeurtenissen in de *Bijbel* letterlijk moeten worden opgevat. Philo zegt het uitdrukkelijk:

---

¹ Vgl. Bulwant Trimbuk, ‘Hindu music’, *The Theosophist*, deel 1, november 1879, blz. 46-50.

² De Sanskrietletters zijn veel talrijker dan de armzalige 22 letters van het Hebreeuwse alfabet. Ze zijn allemaal muzieknoden en worden gelezen, of beter gezegd gezongen, volgens een systeem dat in heel oude tāntrika-werken wordt gegeven, en ze worden devanāgarī genoemd, de spraak of taal van de goden. En aangezien elke letter met een getal overeenkomt, heeft het Sanskriet veel meer uitdrukkingmogelijkheden, en moet het noodzakelijkerwijs veel volmaakter zijn, dan het Hebreeuws, dat hetzelfde stelsel volgde maar het slechts beperkt kon toepassen. Als een van deze twee talen door de goden aan de mensheid is onderwezen, dan is het waarschijnlijk het Sanskriet, de volmaakte vorm van de meest volmaakte taal op aarde, en niet het Hebreeuws, de meest arme en primitieve taal. Als iemand gelooft in een taal van goddelijke oorsprong, dan kan hij moeilijk tegelijkertijd geloven dat engelen of goden of welke goddelijke boodschapper dan ook deze heeft moeten ontwikkelen van een ruwe eenlettergrepige vorm tot een volmaakte vorm, zoals we dat bij de ontwikkeling van aardse talen zien.

De letterlijke tekst [in het Boek van de Wet] is absurd, maar in de allegorieën zullen we de waarheid vinden.¹

Laten we een paar voorbeelden geven, te beginnen met de jongste overlevering, de Hebreeuwse, en proberen de allegorieën tot hun oorsprong terug te voeren.

1. Hoofdstuk 1 van *Genesis* beschrijft de schepping in zes dagen, de zevende dag als rustdag, de zeven elohim,² en de verdeling van de ruimte in hemel en aarde. Waar komen deze denkbeelden vandaan?

Het scheiden van het ‘hemelgewelf boven’ van de ‘afgrond beneden’, of chaos, is een van de eerste daden van schepping, of beter gezegd van evolutie, in elke kosmogonie. Hermes spreekt in *Poimandres* over het zien van een hemel in zeven cirkels met daarin zeven goden. Kijken we naar de Assyrische kleitabletten dan zien we daarop hetzelfde – de zeven scheppende goden die ieder in hun eigen sfeer actief zijn. De spijkerschriftlegenden vertellen hoe Bel de zeven huizen van de goden gereedmaakte; hoe de hemel gescheiden werd van de aarde. In de brahmaanse allegorie is alles zevenvoudig, van de zeven zones, of omhulsels, van het wereld-ei tot aan de zeven continenten, eilanden, zeeën, enz. De zes dagen van de week en de zevende, de sabbat, zijn voornamelijk gebaseerd op de zeven scheppingen van Brahmā, de zevende is die van de mens; en in de tweede plaats op het getal van de voortplanting. Dit is duidelijk fallisch. In het Babylonische stelsel was de zevende dag, of periode, die waarin mens en dier werden geschapen.

¹ Geciteerd in Gerald Massey, *The Hebrew and Other Creations Fundamentally Explained*, 1887, blz. 2.

² In hoofdstuk 1 van *Genesis* staat het woord ‘God’ voor de elohim – goden in het meervoud, niet één god. Dit is een gewiekste en oneerlijke vertaling. Uit de hele kabbala blijkt namelijk duidelijk dat er zeven alhim (elohim) zijn; elk van de elohim schept een van de zeven dingen die in hoofdstuk 1 worden opgesomd, en deze komen allegorisch overeen met de zeven scheppingen. Om dit duidelijk te maken moet je de verzen tellen waarin staat: ‘En God zag dat het goed was’, en je zult zien dat dit zeven keer wordt gezegd – in de verzen 4, 10, 12, 18, 21, 25, en 31. En hoewel de samenstellers het handig doen voorkomen alsof de schepping van de mens op de zesde dag plaatsvond, herhalen de zeven elohim, na de mens ‘man en vrouw naar het beeld van God’ te hebben geschapen, toch voor de zevende keer de geheiligde zin ‘Het was goed’, waardoor de mens de zevende schepping wordt en blijkt dat dit stukje kosmogonie uit hindoescheppingen afkomstig is. De elohim zijn natuurlijk de zeven Egyptische khnumu, de ‘assistent-architecten’; de zeven amshaspends van de volgelingen van Zarathoestra; de zeven geesten ondergeschikt aan Ialdabaoth van de nazarenen; de zeven prajāpati’s van de hindoes, enz.

2. De elohim maken een vrouw uit Adams rib.¹ Dit wordt beschreven in de teksten van de Babylonische magiërs vertaald door G. Smith.

De zeven geesten brengen de vrouw voort uit de lendenen van de man,

zegt Sayce in zijn *Hibbert-Lectures*.²

Het mysterie van de vrouw die uit de man werd gemaakt, wordt herhaald in de religie van elk volk en in geschriften die veel ouder zijn dan de joodse. Je vindt het in de Avesta-fragmenten, in het *Egyptisch Dodenboek*, en ten slotte in de mannelijke Brahmā, die zich van zichzelf afscheidt als een vrouwelijk zelf, Vāch, in wie hij Virāj scheidt.

3. De twee Adams van hoofdstuk 1 en 2 van *Genesis* zijn ontstaan uit verminkte exoterische verslagen afkomstig van de Chaldeeën en de Egyptische gnostici, later herzien op basis van Perzische overleveringen waarvan de meeste oude allegorieën van de ārya's zijn. Zoals Adam-Kadmon de zevende schepping is,³ zo is de Adam van stof de achtste; en in de *Purāṇa's* vindt men een achtste, de Anugrahaschepping, en de Egyptische gnostici hadden die ook. Irenaeus klaagt over de ketteren en zegt over de gnostici:

Soms zeggen ze dat hij [de mens] op de zesde dag is gemaakt, en soms op de achtste.⁴

Gerald Massey zegt:

Deze twee scheppingen van de mens op de zesde en op de achtste dag waren die van de Adamitische, of vleeselijke, mens en van de spirituele mens, die bij Paulus en de gnostici bekendstonden als de eerste en tweede Adam, de mens van de aarde en de mens van de hemel. Irenaeus zegt ook dat ze benadrukten dat Mozes begon met de ogdoade van de zeven krachten en hun moeder, Sophia (de oude Kefa van Egypte, die in Ombos werd vereerd als het *levende woord*).⁵

Sophia is ook Aditi met haar zeven zonen.

¹ *Genesis* 2:21-2.

² A.H. Sayce, *Lectures on the Origin and Growth of Religion, as Illustrated by the Religion of the Ancient Babylonians (The Hibbert Lectures, 1887)*, 1887, blz. 395vn.

³ Esoterisch de zevende, exoterisch de zesde.

⁴ *Tegen ketterijen*, 1:18:2.

⁵ Gerald Massey, *The Hebrew and Other Creations Fundamentally Explained*, 1887, blz. 19.

Men zou het opsommen van de joodse ‘openbaringen’ en het terugvoeren ervan tot hun oorspronkelijke bronnen tot in het oneindige kunnen voortzetten; maar die taak is overbodig, omdat er door anderen al zoveel in die richting is gedaan – en grondig gedaan zoals door Gerald Massey, die het onderwerp tot op de bodem heeft uitgezocht. Honderden boekdelen, verhandelingen en brochures worden jaarlijks geschreven ter verdediging van de bewering dat de *Bijbel* ‘door God geïnspireerd’ is; maar symbolisch en archeologisch onderzoek komt de waarheid en de feiten te hulp – en dus ook de esoterische leer – waarbij elk argument dat op geloof is gebaseerd omver wordt geworpen en als een afgod met lemen voeten wordt verbrijzeld. Een opmerkelijk en geleerd boek, *The Approaching End of the Age*, door H. Grattan Guinness, beweert de mysteries van de bijbelse chronologie op te lossen en daarmee Gods rechtstreekse openbaring aan de mens te bewijzen. Guinness denkt onder andere dat

men onmogelijk kan ontkennen dat God speciaal voor het uitgebreide ritueel van het jodendom *een zevenvoudige chronologie heeft vastgesteld*.¹

Vele duizenden nemen naïef deze bewering aan en geloven er heilig in, alleen omdat ze de bijbels van andere volkeren niet kennen. Twee bladzijden uit een kleine brochure, een lezing van Gerald Massey, werpen de argumenten en bewijzen van de enthousiaste Grattan Guinness, verspreid over 760 bladzijden met kleine lettertjes, zo volledig omver dat ze nooit meer de kop kunnen opsteken. Massey behandelt de zondeval en zegt:

Ook hier begint *Genesis* niet bij het begin. Er was een eerdere val dan die van het eerste mensenpaar. Daarbij was het aantal van degenen die faalden en vielen zeven. We zien die zeven – acht met de moeder – in Egypte waar ze de ‘kinderen van traagheid’ worden genoemd, die werden verstoten uit Am-Smen, het paradijs van de acht; ook in een Babylonische scheppingslegende, als de zeven broeders, die zeven koningen waren, zoals de zeven koningen in het boek *Openbaring*; en de zeven onbewuste machten, die de zeven rebelse engelen werden die oorlog voerden in de hemel. De zeven kronidae, beschreven als de zeven wachters, die in het begin werden gevormd in het binnenste van de hemel. Ze spanden en holden de hemel uit als een gewelf; dat wat niet zichtbaar was brachten ze

---

¹H. Grattan Guinness, *The Approaching End of the Age*, 1878, blz. 285.

tevoorschijn, en dat wat geen uitgang had openden ze;¹ hun scheppingswerk is identiek aan dat van de elohim in het boek *Genesis*.

Dit zijn de zeven natuurkrachten van de ruimte, die later de zeven tijdwaarnemers werden. Er wordt over hen gezegd: ‘Het was hun taak om de wacht te houden, maar onder de sterren van de hemel hielden ze niet de wacht’,² en hun mislukking was de val. In het boek *Henoch* zijn dezelfde zeven wachters in de hemel sterren die het gebod van God overtraden vóór hun tijd aanbrak, want ze kwamen niet op de juiste tijd; daarom was hij ontstemd over hen, en ketende ze vast tot hun boetedoening was volbracht aan het einde van het geheime of grote jaar van de wereld, d.w.z. de periode van precessie, wanneer er herstel zou optreden en een nieuw begin. De zeven ontroonde sterren worden door Henoch gezien, en zien eruit als zeven grote bergen van vuur die zijn omvergeworpen – de zeven bergen in *Openbaring* (17:9) waarop de scharlakenrode vrouw zit.³

Voor deze en elke andere allegorie, hetzij in de *Bijbel* of in heidense religies, zijn er zeven sleutels. Terwijl Massey een sleutel heeft gevonden in de mysteries van de kosmogonie, beweert John Bentley in zijn *Hindu Astronomy* dat de val van de engelen, of de oorlog in de hemel zoals beschreven door de hindoes, slechts een metafoor is voor de berekeningen van tijdsperioden, en toont vervolgens aan dat onder de westerse volkeren dezelfde oorlog, met soortgelijke resultaten, de vorm aannam van de oorlog van de titanen.

Kortom, hij maakt het sterrenkundig. Dat doet J.R. Skinner ook:

De hemelkoepel, met de aarde, was [sterrenkundig gezien] verdeeld in twaalf huizen, en deze huizen werden geacht mannelijk of vrouwelijk te zijn; de *heren*, of *echtgenoten*, zijn respectievelijk de planeten die erover heersen. Als dit schema eenmaal is vastgelegd, dan zullen er zonder de juiste aanpassingen na verloop van tijd fouten en verwarring ontstaan doordat de huizen onder heerschappij van de verkeerde planeten komen te staan. In plaats van een wettig huwelijk zou er onwettige omgang zijn tussen de planeten, ‘zonen van elohim’, en deze huizen, ‘dochters van H-Adam’, of van de aardse mens; en *Genesis* (6:4) heeft in feite deze betekenis in plaats van de gebruikelijke, namelijk: ‘In dezelfde dagen of perioden waren er

---

¹ Vgl. Samuel Birch, *Records of the Past*, 1873, deel 9, ‘Accadian poem on the seven evil spirits’, blz. 143.

² Birch, *Op.cit.*

³ Massey, *Op.cit.*, blz. 19.

ongepaste geboorten op aarde; en ook daarna, toen de zonen van de elohim gemeenschap hadden met de dochters van H-Adam, verwekten ze bij hen de nakomelingen van hoererij', enz., wat sterrenkundig gezien op deze verwarring wijst.¹

Geven deze geleerde uiteenzettingen ook maar enige andere verklaring dan dat de oude mythologen en priesters misschien een ingenieuze allegorie bedachten en de hemellichamen verpersoonlijkten? In laatste instantie zouden ze ongetwijfeld veel verklaren en zo, in plaats van wetenschappelijke en handig bedachte sleutels te zijn, een van de zeven ware sleutels opleveren, die op een groot aantal bijbelse puzzels passen, maar zonder ze op een natuurlijke manier en volledig op te lossen. Toch bewijzen ze één ding: namelijk dat noch de zevenvoudige chronologie noch de zevenvoudige theogonie en evolutie van alle dingen in de *Bijbel* van goddelijke oorsprong is. Laten we eens kijken aan welke bronnen de *Bijbel* zijn goddelijke inspiratie met betrekking tot het heilige getal zeven ontleende. Massey zegt in dezelfde lezing:

Het boek *Genesis* vertelt ons niets over de aard van deze elohim, ten onrechte weergegeven als God, die de scheppers van het Hebreeuwse begin zijn, en die zelf al bestonden en hun plaats hadden ingenomen toen het theaterstuk begon en het doek opging. Er staat dat de elohim in het begin de hemel en de aarde schiepen. De elohim zijn in duizenden boeken besproken, maar . . . zonder overtuigend resultaat. . . . Er zijn zeven elohim, hetzij als natuurkrachten, goden van sterrenbeelden, of planeetgoden, . . . evenals de pitri's en patriarchen, manu's en voorvaderen van vroeger. De gnostici en de joodse kabbala bewaren echter een verslag over de elohim van *Genesis*, waardoor we ze met andere vormen van de zeven oerkrachten kunnen identificeren. . . . Hun namen zijn Ialdabaoth, Iaō, Tsabaoth, Adonaios, Eloaios, Horaios, en Astaphaios.² Ialdabaoth betekent de Heer God van de vaders, d.w.z. de vaders die aan de Vader voorafgingen; en dus zijn de zeven identiek met de zeven pitri's of vaders van India.

Bovendien bestonden de Hebreeuwse elohim wat hun naam en aard betreft reeds als Fenicische godheden of machten. Sanchoniaton noemt ze bij naam en beschrijft ze als helpers van Kronos of de tijd. In dit opzicht zijn de elohim dus tijdwaarnemers in de hemel!

---

¹J.R. Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 243.

²Vgl. Irenaeus, *Tegen ketterijen*, 1:30:5.

In de Fenicische mythologie zijn de elohim de zeven zonen van Sydyk [Melchizedek], identiek met de zeven kabiren, die in Egypte de zeven zonen van Ptah zijn, en de zeven geesten van Ra in het *Dodenboek*; . . . in Amerika met de zeven Hohgates, . . . in Assyrië met de zeven lumazi. . . Ze zijn altijd zeven in aantal . . . en draaien samen rond (*kab*), vandaar de ‘kab-iren.’ . . . Het zijn ook de ili of goden, in het Assyrisch, die zeven in aantal waren! . . . Ze werden het eerst geboren uit de moeder in de ruimte,¹ en toen gingen de zeven het gebied van de tijd binnen als helpers van Kronos, of zonen van de mannelijke ouder. Zoals Damascius in zijn *Over eerste beginselen* zegt, de magiërs denken dat ruimte en tijd de bron van alles zijn; en van machten van de lucht werden de goden bevorderd tot tijdwaarnemers voor de mens. Zeven sterrenbeelden werden aan hen toegewezen . . .

De zeven draaiden rond in het hemelgewelf en werden aangeduid als de zeven zeelieden, metgezellen, rishi’s, of elohim. De eerste ‘zeven sterren’ zijn niet planetair. Ze zijn de leidende sterren van zeven sterrenbeelden die met de Grote Beer ronddraaien terwijl ze de cirkel van het jaar beschrijven.² Deze noemden de Assyriërs de zeven lumazi, of leiders van de sterrenkudden, die men schapen noemde. Op de Hebreeuwse lijn van afstamming of ontwikkeling worden deze elohim voor ons geïdentificeerd door de kabbalisten en gnostici, die de verborgen wijsheid of gnosis bewaarden, waarvan de sleutel absoluut essentieel is voor een juist begrip van de mythologie of theologie. . . . Er waren twee sterrenbeelden met elk zeven sterren. Wij noemen ze de twee beren. Maar de zeven sterren van de Kleine Beer werden ooit beschouwd als de zeven koppen van de Pooldraak, die we in de Akkadische hymnen en in *Openbaring* leren kennen als het beest met zeven koppen. De mythische draak heeft zijn oorsprong in de krokodil, die de draak van Egypte is. . . .

In een bepaalde cultus, die van Seth-Typhon, was de eerste god Sevekh [de zevenvoudige], die zowel een krokodillenkop als een slang draagt, en die de draak is, of wiens sterrenbeeld de draak is. . . . In Egypte was de Grote Beer het sterrenbeeld Typhon, of Kepha, de oude genetrix, die de moeder van de omwentelingen werd genoemd; en de draak met zeven koppen werd toegewezen aan haar

---

¹ Wanneer ze de aupapāduka’s (ouderlozen) van stanza 1:9 van *De geheime leer* (1:78, 82) zijn.

² Deze zijn afkomstig van de ārya’s, die hun zeven rishi’s met ‘licht haar’ (chitra-sīkhandin) daarin plaatsten. Maar dit alles is veel occulter dan het op het eerste gezicht lijkt.

zoon, Sevekh-Kronos, of Saturnus, de draak van het Leven genoemd. Dat wil zeggen, de draak of slang met zeven koppen was eerst vrouwelijk, en daarna werd dit symbool voortgezet als mannelijk in haar zoon Sevekh, de zevenvoudige slang, in de zevenvoudige Ea, . . . Iaō-Chnubis, en anderen. We zien deze twee in het boek *Openbaring*. De ene is de scharlakenrode vrouw, de moeder van het mysterie, de grote hoer, die op een scharlakenrood beest met zeven koppen zat, de rode Draak van de pool. Ze hield in haar hand de onreinheden van haar hoererij.¹ Dit zijn de symbolen voor het mannelijke en het vrouwelijke, door de Egyptenaren gesitueerd in de hemelpool, de werkelijke baarmoeder van de schepping, zoals werd aangegeven door het sterrenbeeld Dij, de Khephsh van Typhon genaamd, de oude draak, in de noordelijke geboorteplaats van de tijd aan de hemel.

De twee draaiden om de hemelpool, of de boom, zoals hij werd genoemd, die in het middelpunt van de beweging van de sterren werd gesitueerd. In het boek *Enoch* worden deze twee sterrenbeelden Leviathan en Behemoth = Bekhmut genoemd, of de draak en het nijlpaard = de Grote Beer, en ze zijn het oorspronkelijke paar dat het eerst werd geschapen in de Hof van Eden. De Egyptische eerste moeder, Kefa [of Kepha] wier naam ‘mysterie’ betekent, was dus het origineel van de Hebreeuwse Chavah, onze Eva; en daarom is Adam één met de zevenvoudige Sevekh, de zonnedraak waarin de machten van licht en duisternis werden gecombineerd; en de zevenvoudige aard bleek uit de zeven stralen rondom de gnostische Iaō-Chnubis, god van het getal zeven, die Sevekh heet en als hoofd van de zeven een vorm van de eerste vader is.²

Dit alles geeft de sleutel tot de sterrenkundige oervorm van de allegorie in *Genesis*, maar het levert geen andere sleutel tot het mysterie van het zevenvoud. De eminente egyptoloog toont ook aan dat volgens de rabbijnse en gnostische overlevering Adam zelf de leider was van de zeven die uit de hemel vielen, en hij brengt deze in verband met de aartsvaders. Dit doet de esoterische leer ook. Door mystieke omzetting en volgens het mysterie van oorspronkelijke wedergeboorten en aanpassing, zijn de zeven rishi's namelijk identiek aan de zeven prajā-pati's, de voorouders en scheppers van de mensheid, en ook aan de kumāra's, de eerste zonen van Brahmā, die weigerden zich voort te

¹ *Openbaring* 17:4.

² Gerald Massey, *The Hebrew and Other Creations Fundamentally Explained*, 1887, blz. 19-22.

planten en te vermenigvuldigen. Deze schijnbare tegenstrijdigheid wordt verklaard door de zevenvoudige aard – als men haar op basis van metafysische beginselen viervoudig maakt dan komt het op hetzelfde neer – van de hemelse mensen, de dhyāni-chohans. Deze aard wordt ertoe gebracht zich te verdelen en te scheiden; en terwijl wordt gezegd dat de hogere beginselen (ātma-buddhi) van de ‘scheppers van mensen’ de geesten van de zeven sterrenbeelden zijn, zijn hun middelste en lagere beginselen verbonden met de aarde en wordt aangegeven dat ze

geen verlangen of hartstocht hebben, bezield worden door heilige wijsheid, vervreemd van het heelal zijn, en niet verlangen naar nageslacht,¹

en kumārisch (maagdelijk en rein) blijven; daarom wordt gezegd dat ze weigeren te scheppen. Hiervoor worden ze vervloekt en veroordeeld om te worden geboren en wedergeboren als ‘Adams’, zoals de Semieten zouden zeggen.

Laat ik intussen nog een paar regels citeren uit de lezing van G. Massey, de vrucht van zijn langdurige onderzoek in de egyptologie en andere oude kennis, omdat hierin wordt aangetoond dat de zevenvoudige indeling ooit een universele leer was:

Adam als de vader van de zeven is identiek aan de Egyptische Atum, . . . wiens andere naam Adon identiek is aan de Hebreeuwse Adonai. Op deze manier weerspiegelt en vervolgt de tweede schepping in *Genesis* de latere schepping in de mythe die haar verklaart. De val van Adam naar de lagere wereld leidde ertoe dat hij op aarde werd vermenselijkt, waardoor de hemeling in een sterveling werd veranderd; dit behoort tot de sterrenkundige allegorie, en werd letterlijk uitgelegd als de val van de mens, of de afdaling van de ziel, in de stof, en de omzetting van een engel in een aards wezen. . . . Men vindt dit in de [Babylonische] teksten waar wordt gezegd dat Ea, de eerste vader, ‘vergeving schonk aan de samenzwerende goden’, voor wier ‘verlossing hij de mensheid schiep’.² . . . De elohim zijn dus de Egyptische, Akkadische, Hebreeuwse, en de Fenici-

¹ *Vishṇu-Purāṇa*, 1:7; H.H. Wilson, 1864, deel 1, blz. 101-2. De periode van deze kumāra’s is pre-Adamitisch, d.w.z. vóór de scheiding van geslachten, en voordat de mensheid het scheppende, of heilige, vuur van Prometheus had ontvangen.

² A.H. Sayce, *Lectures on the Origin and Growth of Religion, as Illustrated by the Religion of the Ancient Babylonians (The Hibbert Lectures, 1887)*, 1887, blz. 140.

sche vorm van de universele zeven machten, waarvan er zeven zijn in Egypte, zeven in Akkad, Babylon, Perzië, India, Brittannië, en zeven onder de gnostici en kabbalisten.

Zij waren de zeven vaderen die aan de Vader in de Hemel voorafgingen, omdat ze ouder waren dan het geïndividualiseerde vaderschap op aarde. . . . Toen de elohim zeiden: ‘Laten we de mens maken naar ons beeld, naar onze gelijkenis’, waren er zeven van hen die de zeven elementen, krachten, of zielen vertegenwoordigden, die de mens maakten die ontstond vóór de Schepper antropomorf werd voorgesteld of het menselijke uiterlijk aan de Adamitische mens had kunnen verlenen. De mens met zijn zeven elementen, beginselen, of zielen werd eerst geschapen naar het zevenvoudige beeld van de elohim,¹ en daarom kon hij niet zijn gevormd naar het beeld van de ene God. De zeven gnostische elohim probeerden een mens naar hun eigen beeld te maken, maar slaagden daar niet in wegens gebrek aan viriele kracht.² Hun schepping op aarde en in de hemel was dus een mislukking . . . omdat ze zelf de ziel van het vaderschap misten!

Toen de gnostische Ialdabaoth³, leider van de zeven riep ‘Ik ben de vader en God’, antwoordde zijn moeder Sophia [Achamoth]: ‘Vertel geen leugens, Ialdabaoth, want de eerste mens (anthropos, zoon van anthropos⁴) staat boven u.’⁵ Dat wil zeggen, de mens die nu naar het beeld van het vaderschap was geschapen, stond hoger dan de goden die alleen van de moeder-ouder afstamden!⁶ Want zoals het eerst op aarde was geweest, zo was het daarna in de hemel [de geheime leer verkondigt het omgekeerde]; en dus werden de eerste goden als zielloos beschouwd, zoals de vroegste mensenrassen . . . De gnostici leerden dat de geesten van verdorvenheid, de lagere zeven, van alleen de grote Moeder afstamden, die voortbracht zonder een vader! De zeven rassen werden dus gevormd naar het beeld van de zevenvoudige elohim; naar deze rassen wordt soms verwezen als de pre-Adamitische mensen-

---

¹ *De geheime leer* zegt dat dit de tweede schepping was, niet de eerste, en dat deze plaatsvond tijdens het derde ras, toen de mensen zich scheidde, d.w.z. ze begonnen geboren te worden als afzonderlijke mannen en vrouwen. Zie deel 2 van dit werk, stanza's en toelichtingen.

² Dit is een westerse verminking van de Indiase leer van de kumāra's.

³ Volgens verschillende gnostische stromingen was hij identiek aan Jehovah. Zie *Isis ontsluitend*, 2:214-5.

⁴ Of ‘mens, mensenzoon’. De kerk zag hierin een *profetie* en een erkenning van Christus, de ‘Mensenzoon’!

⁵ Irenaeus, *Tegen ketterijen*, 1:30:6.

⁶ Zie stanza 2:5; *De geheime leer*, 2:16.

rassen, omdat ze ouder waren dan het vaderschap, dat pas in de tweede Hebreeuwse schepping werd geïndividualiseerd.¹

Hieruit blijkt voldoende dat de echo van de geheime leer – van het derde en vierde mensenras, voltooid door de incarnatie in de mensheid van de mānasaputra's, zonen van het denkvermogen of de wijsheid – tot in alle uithoeken van de aardbol was doorgedrongen. Hoewel de joden aan de oudere volkeren de grondbeginselen hadden ontleend waarop ze hun openbaring hebben gebaseerd, kenden ze bij het samenstellen van hun nationale allegorieën nooit meer dan drie van de zeven sleutels – namelijk de sterrenkundige, de numerieke (metrologie), en vooral de puur antropologische, of beter gezegd fysiologische, sleutel. Hierdoor ontstond de meest fallische religie van allemaal, die nu in haar geheel in de christelijke theologie is overgegaan, zoals wordt bewezen door de lange citaten uit een lezing van een uitstekende egyptoloog, die er niets anders van kan maken dan sterrenkundige mythen en fallisme, zoals blijkt uit zijn uitleg over het 'vaderschap' in de allegorieën.

---

¹Gerald Massey, *The Hebrew and Other Creations Fundamentally Explained*, 1887, blz. 23-4.

22 De *Zohar* over de schepping en de elohim

[‘The ‘Zohar’ on creation and the elohim’, *SD* 3:199-210; *CW* 14:206-19]

Zoals iedereen die Hebreeuws kent weet, luidt de openingszin in *Genesis*:

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ

Er zijn twee bekende manieren om deze regel weer te geven, zoals geldt voor elk Hebreeuws geschrift: de ene is exoterisch, zoals gelezen door de orthodoxe (christelijke) bijbeluitleggers, en de andere kabbalistisch, waarbij laatstgenoemde bovendien wordt verdeeld in de rabbinse en de zuiver kabbalistische of occulte methode. Net als in het Sanskrietschrift zijn de woorden in het Hebreeuws niet gescheiden maar aaneengeschreven, vooral in de oude teksten. Het bovenstaande zou in woorden verdeeld bijvoorbeeld kunnen luiden: ‘B’rashith bara elohim eth hashamayim v’eth h’arets’; en het kan ook als volgt worden gelezen: ‘B’rash ithbara elohim eth hashamayim v’eth h’arets’,¹ waardoor de betekenis volledig verandert. Het laatste betekent: ‘In het begin schiep God de hemel en de aarde’, terwijl het eerste het idee van enig begin uitsluit, en eenvoudig zou betekenen ‘uit de altijd bestaande [goddelijke] essentie [of uit de *schoot* – ook het hoofd – daarvan] vormde de tweevoudige [of androgynse] kracht [goden] de dubbele hemel’; de hogere en de lagere hemel worden over het algemeen uitgelegd als hemel en aarde. Aarde betekent esoterisch het ‘voertuig’, omdat ze het denkbeeld oproept van een lege bol waarin de manifestatie van de wereld plaatsvindt.

Volgens de regels van occulte symbolische interpretatie zoals vastgelegd in de oude *Sefer Jetsirah* (in het Chaldeeuwse *Boek van de getallen*²) zijn de eerste veertien letters (of ‘B’rasitb’ raalaim’) op zich voldoende om de theorie van de ‘schepping’ zonder enige verdere uit-

---

¹Vgl. J.R. Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 179.

²De *Sefer Jetsirah* die nu bekend is, is slechts een deel van de oorspronkelijke

leg of voorbehoud te verklaren. Elke letter ervan heeft een betekenis; en wanneer men de Fenicische en joodse letters naast de hiërogliefen of beeldtekens van de eerste beschrijving van ‘schepping’ in het *Boek over Dzyan* plaatst, wordt de oorsprong van die letters snel gevonden. Een heel boek met toelichtingen zou de onderzoeker van de vroegste occulte symboliek niet méér opleveren dan dit: de kop van een stier binnen een cirkel, een horizontale rechte lijn, een cirkel of bol, dan nog een cirkel met drie punten erin, een driehoek, dan de swastika (of het jain-kruis); daarna komen een gelijkzijdige driehoek binnen een cirkel, zeven kleine stierenkoppen die in drie rijen boven elkaar staan, een zwarte ronde stip (een opening), en dan zeven lijnen, die chaos of water (vrouwelijk) betekenen.

Iedereen die bekend is met de symbolische en numerieke waarde van de Hebreeuwse letters ziet in één oogopslag dat deze reeks symbolen en de letters van ‘B’rasitb’ raalaim’ dezelfde betekenis hebben. ‘Beth’ is ‘verblijfplaats’ of ‘gebied’; ‘resh’, een ‘cirkel’ of ‘hoofd’; ‘alef’, ‘stier’ (het symbool van voortbrengende of scheppende kracht¹); ‘shin’, een ‘tand’ (exoterisch 300 – een drietand of *drie in één* in zijn occulte betekenis); ‘jod’, de volmaakte eenheid of ‘één’;² ‘tau’, de ‘wortel’ of ‘basis’ (hetzelfde als het kruis bij de Egyptenaren en ārya’s); nogmaals,

---

versie die onderdeel was van het Chaldeeuwse *Boek van de getallen*. Met het fragment dat nu in het bezit is van de westerse kabbalisten is in de middeleeuwen door de rabbi’s flink geknoeid, zoals uit de masoretische punten blijkt. Het stelsel van de ‘masorah’ is een recente sluier, dateert van na het begin van onze jaartelling en werd in Tiberias geperfectioneerd. (Zie *Isis ontsluit*, 2:507-8.)

¹Als in de oudste symboliek – die in de Egyptische hiërogliefen wordt gebruikt – alleen een stierenkop staat dan betekent dit de godheid, de volmaakte cirkel, met daarin latent het voortplantingsvermogen. Wanneer de hele stier wordt weergegeven, wordt een zonnegod, een persoonlijke godheid, bedoeld, want die is dan het symbool van de actieve voortbrengende kracht.

²Het kostte een periode van drie wortelrassen om het symbool van de ene abstracte eenheid die zich in de natuur manifesteert als een straal die uit het oneindige (de cirkel) emaneert, te verlagen tot een fallisch symbool van voortplanting, zoals zelfs in de kabbala gebeurde. Deze verlaging begon met het vierde ras en was een voortbrengsel van het polytheïsme, dat bedacht was om de ene universele godheid tegen ontheiliging te beschermen. De christenen die deze symbolen hebben overgenomen, kunnen als excuus aanvoeren dat ze de betekenis ervan niet kenden. Maar waarom zou men onophoudelijk lofliederen zingen over de mozaïsche joden die alle andere goden verwierpen, de meest fallische goden behielden, en zichzelf vervolgens heel schaamteloos monotheïsten noemden? Jezus negeerde Jehovah steevast. Hij verzette zich tegen de mozaïsche geboden. Hij erkende alleen zijn hemelse Vader en verbood de openbare eredienst.

‘beth’, ‘resh’, en ‘alef.’ Dan ‘alef’, of zeven stieren voor de zeven alaim; een ossenprik, ‘lamedh’, actieve voortplanting; ‘he’, de ‘opening’ of ‘baarmoeder’; ‘jod’, het voortplantingsorgaan; en ‘mem’, ‘water’ of ‘chaos’, de vrouwelijke kracht nabij de mannelijke die eraan voorafgaat.

De meest bevredigende en wetenschappelijke exoterische vertaling van de openingszin van *Genesis* – waarop de hele christelijke religie, samengevat in haar leerstellingen, in blind vertrouwen werd gebaseerd – is onmiskenbaar die welke door J. Ralston Skinner in de appendix van zijn *The Source of Measures*¹ wordt gegeven. Hij geeft op een knappe, duidelijke, en wetenschappelijke manier de numerieke interpretatie van deze eerste zin en dit eerste hoofdstuk van *Genesis*. Door middel van het getal 31, of het woord ‘El’ (1 voor ‘alef’ en 30 voor ‘lamedh’), en andere numerieke bijbelse symbolen, vergeleken met de maten die in de Grote Piramide van Egypte worden gebruikt, toont hij de volmaakte overeenkomst aan tussen de afmetingen ervan – de inch, de el, en de plattegrond – en de numerieke waarden van de Hof van Eden, Adam en Eva, en de aartsvaders.

Kortom, de schrijver laat zien dat de piramide in haar architectuur heel *Genesis* in zich bevat, en onthult de sterrenkundige, en zelfs de fysiologische, geheimen in haar tekens en symbolen; toch wil hij, zo lijkt het, de psychokosmische en spirituele mysteries die daarbij een rol spelen niet erkennen. De schrijver schijnt evenmin in te zien dat de bron van dit alles in de oude legenden en het pantheon van India moet worden gezocht.² Als hij dit verzuimt, wat levert zijn grote en bewonderenswaardige inspanning hem dan op? Niet méér dan om erachter te komen dat Adam, de aarde, en Mozes of Jehovah ‘hetzelfde zijn’ – of het abc van de vergelijkende occulte symboliek – en dat de dagen in *Genesis* ‘cirkels’ zijn ‘die door de Hebreëen als vierkanten worden

¹ Skinner, *Op.cit.*, blz. 179ev.

² Is dat nu alles, als men erachter komt dat de hemelcirkel van 360° bepaald wordt door ‘de volledige woordvorm van elohim’, en dat deze, wanneer het woord in een cirkel wordt geplaatst, ‘31415’ oplevert, oftewel verwijst naar de waarde van de omtrek van een cirkel met een diameter van één?’ (Skinner, *Op.cit.*, blz. 182.) Dit is slechts het sterrenkundige of wiskundige aspect ervan. Om de volledige *zevenvoudige* betekenis van de ‘oercirkel’ te kennen, moeten de piramide en de kabbalistische *Bijbel* worden gelezen in het licht van het bouwplan van de tempels van India. De wiskundige kwadratuur van de cirkel is slechts de aardse samenvatting van het probleem. De joden waren tevreden met de zes dagen van activiteit en de zevende van rust. De voorouders van de mensheid losten de grootste problemen van het heelal op met hun zeven stralen of rishi’s.

weergegeven',¹ en dat het resultaat van het werk van de zesde dag het bevruchtingsbeginsel is. Zo levert de *Bijbel* alleen fallisme op, en niet meer dan dat.

Evenmin kan de *Bijbel* – gelezen in dit licht, en zoals de Hebreeuwse teksten ervan door westerse geleerden worden geïnterpreteerd – ooit iets hogers of verheveners opleveren dan zulke fallische elementen, de wortel en de hoeksteen van zijn letterlijke betekenis. Antropomorfisme en openbaring scheppen een onoverbrugbare kloof tussen de stoffelijke wereld en de hoogste spirituele waarheden. Dat de schepping in de esoterische leer niet zo wordt beschreven is gemakkelijk aan te tonen. De rooms-katholieken geven een interpretatie die de ware esoterische betekenis veel dichter benadert dan die van de protestanten. Verschillende van hun heiligen en kerkleraren erkennen namelijk dat de vorming van hemel en aarde, van de hemellichamen, enz., behoort tot het werk van de 'zeven engelen van de tegenwoordigheid'.

Dionysius noemt de 'bouwers' 'de medewerkers van God', en Augustinus gaat zelfs nog verder en zegt dat de engelen in het bezit zijn van de goddelijke gedachte, de oervorm, zoals hij zegt, van al het geschapene. En ten slotte is er nog een lange verhandeling over dit onderwerp van Thomas van Aquino, waarin hij God de primaire en de engelen de secundaire oorzaak van alle zichtbare gevolgen noemt.²

---

¹ Skinner, *Op.cit.*, blz. 183.

² Vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 2, blz. 337-8&vn. Dionysius, de Areopagiet, de veronderstelde tijdgenoot van Paulus, zijn medeleerling en de eerste bisschop van St. Denis bij Parijs, leert dat het grootste deel van het 'scheppingswerk' werd verricht door de 'zeven geesten van de tegenwoordigheid' – Gods *medewerkers*, omdat ze deel hadden aan de goddelijkheid. (*De coelesti hierarchia*, 3:2.) En Augustinus denkt ook dat 'dingen veeleer in het denken van de engelen werden geschapen dan in de natuur, dat wil zeggen dat de engelen ze [alle dingen] in hun gedachten zagen en kenden voordat ze echt tot bestaan konden komen.' (*De Genesi ad litteram*, 1:2.)

Zo schreven de eerst kerkvaders, zelfs een niet-ingewijde zoals Augustinus, de schepping van de zichtbare wereld toe aan engelen, of secundaire machten, terwijl Dionysius deze niet alleen de 'zeven geesten van de tegenwoordigheid' noemt, maar zelfs verklaart dat ze hun kracht te danken hebben aan de bezielende goddelijke energie – fohat in de geheime leer. Maar dezelfde egoïstische duisternis die de westerse volkeren ertoe bracht om zich zo wanhopig aan het geocentrische stelsel vast te klampen, zorgde er ook voor dat ze al die fragmenten van de ware religie negeerden en verachtten die hen – en de kleine aardbol die ze als het centrum van het heelal zagen – zouden kunnen beroven van de grote eer om door de Ene, enige, oneindige God speciaal te zijn 'geschapen'!

Hiermee komt de ‘doctor angelicus’, afgezien van enkele dogmatische verschillen in vorm, heel dicht bij de gnostische denkbeelden. Basilides spreekt over de laagste orde van engelen als de bouwers van onze stofelijke wereld, en Saturninus geloofde, net als de sabeeën, dat de zeven engelen die over de planeten heersen, de werkelijke scheppers van de wereld zijn; de kabbalist-monnik Trithemius leerde hetzelfde in zijn *De septum secundeis*.

In de geheime leer wordt de eeuwige *kosmos*, de macrokosmos, evenals de mens, de microkosmos, verdeeld in drie beginselen en vier voertuigen,¹ die samen de zeven beginselen zijn. In de Chaldeeuwse of joodse kabbala wordt de kosmos in zeven werelden verdeeld: de oorspronkelijke, de verstandelijke, de hemelse, de elementaire, de kleine (astrale), de helse (kāmaloka of hades), en de tijdelijke (van de mens). In het Chaldeeuwse stelsel verschijnen in de verstandelijke wereld, de tweede, de ‘zeven engelen van de tegenwoordigheid’, of de sefiroth (de drie hogere zijn in feite één, en ook de som van alle). Ze zijn ook de ‘bouwers’ van de oosterse leer: en pas in de derde, de hemelse, wereld worden de zeven planeten en ons zonnestelsel door de zeven planeet-engelen gebouwd, waarbij de planeten hun zichtbare lichamen worden. Dus – zoals terecht is gezegd – als het heelal als geheel wordt gevormd uit de eeuwige *ene* substantie of essentie, dan is het niet die eeuwige essentie, de absolute godheid, die het vorm geeft; dit wordt gedaan door de eerste stralen, de engelen of dhyāni-chohans, die emaneren uit het ene element, dat periodiek licht en duisternis wordt en in zijn wortelbeginsel eeuwig de ene onbekende maar toch bestaande werkelijkheid blijft.

Een geleerde westerse kabbalist, S.L. MacGregor Mathers, wiens

---

¹De drie grondbeginselen zijn, exoterisch: mens, ziel, en geest (met ‘mens’ wordt de verstandelijke persoonlijkheid bedoeld), en esoterisch: leven, ziel, en geest. De vier voertuigen zijn: lichaam, astraal dubbel, dierlijke (of menselijke) ziel, en goddelijke ziel (sthulaśarīra, liṅgaśarīra, kāmarūpa, en buddhi, het voertuig van ātman of geest). Of, om het nog duidelijker te maken: (1) het *zevende* beginsel heeft als voertuig het zesde (buddhi); (2) het voertuig van manas is kāmarūpa; (3) dat van jīva of prāṇa (leven) is het liṅgaśarīra (het ‘dubbel’ van de mens; het feitelijke liṅgaśarīra kan het lichaam nooit verlaten tot de dood; dat wat zich manifesteert is een astraal lichaam, dat het fysieke lichaam weerspiegelt en dient als voertuig voor de menselijke ziel of het menselijk verstand); en (4) het lichaam, het fysieke voertuig van het geheel van al het bovengenoemde. De occultisten erkennen dezelfde ordening voor de hele kosmos, het *psycho*-kosmische heelal.

redeneringen en conclusies des te meer boven alle verdenking staan omdat hij niet getraind is in de oosterse filosofie en niet bekend is met de geheime leringen ervan, schrijft over het eerste vers van *Genesis* in een ongepubliceerd artikel:

Berashith bara elohim – ‘In het begin schiepen de elohim!’¹ Wie zijn deze elohim van *Genesis*?

Va-yivra elohim ath ha-Adam be-tzalmo, be-tzelem elohim bara oth, zakhar v’nekebah bara otham – ‘En de elohim schiepen de Adam naar hun eigen beeld, naar het beeld van de elohim schiepen ze hen, mannelijk en vrouwelijk schiepen ze hen (*Genesis* 1:27)! Wie zijn deze elohim? Het woord elohim wordt in de *Bijbel* standaard vertaald met ‘God’: het geeft een meervoud van een zelfstandig naamwoord weer door een enkelvoud. Hiervoor wordt alleen het slappe excuus aangevoerd dat het woord inderdaad een meervoud is, maar niet als een meervoud moet worden opgevat: dat het ‘een meervoud is dat verhevenheid aanduidt’. Maar dit is slechts een veronderstelling waarvan de geldigheid goed kan worden beoordeeld op basis van *Genesis* (1:26), dat in de orthodoxe *Bijbel* als volgt is vertaald: ‘En God [elohim] zei: ‘Laten we de mens maken naar ons eigen beeld, naar onze gelijkenis.’ Hier is een duidelijke erkenning dat ‘elohim’ geen ‘majesteitelijk meervoud’ is maar een zelfstandig naamwoord in het meervoud dat meer dan één wezen aanduidt.

Wat is dan de juiste vertaling van ‘elohim’, en naar wie verwijst het? ‘Elohim’ is niet alleen een meervoud, maar een *vrouwelijk meervoud*! En toch hebben de vertalers van de *Bijbel* dit woord weergegeven met een *mannelijk enkelvoud*! Elohim is het meervoud van het vrouwelijke zelfstandig naamwoord El-h, want de laatste letter, -h, geeft het geslacht aan. In plaats van de meervoudsuitgang -oth, heeft het echter de gebruikelijke uitgang van het mannelijk meervoud, namelijk -im.

Hoewel in de overgrote meerderheid van de gevallen de zelfstandige naamwoorden van beide geslachten de respectieve bijbehorende uitgang hebben, zijn er toch veel mannelijke woorden met de meervoudsuitgang -oth en ook vrouwelijke woorden met de uitgang -im, terwijl sommige zelfstandige naamwoorden van elk geslacht afwisselend beide uitgangen hebben. Er moet echter worden opgemerkt dat de uitgang van het meervoud geen invloed heeft op het geslacht, dat hetzelfde blijft als in het enkelvoud. . . .

---

¹ *Genesis* begint met de derde fase van ‘schepping’, waarbij de eerste twee worden overgeslagen.

Om de werkelijke betekenis te ontdekken van de symboliek die besloten ligt in dit woord elohim, moeten we de sleutel van de joodse esoterische leer raadplegen: de weinig bekende en nog minder begrepen kabbala. Daar zullen we ontdekken dat dit woord staat voor twee verenigde mannelijke en vrouwelijke vermogens, gelijkwaardig en beide eeuwig, voor altijd verenigd voor de instandhouding van het heelal – de grote vader en moeder van de natuur, de vorm die de Eeuwige aanneemt voordat het heelal kan bestaan. De kabbala leert namelijk dat de werelden van het heelal niet konden bestaan voordat de godheid zich op die manier vormgaf – d.w.z. als mannelijk en vrouwelijk; of, in de woorden van *Genesis*, dat ‘de aarde vormloos en leeg was’. De vorming van de elohim betekent dus het einde van het vormloze en de leegte en de duisternis, want pas daarna kan de ruach elohim – de ‘geest van de elohim’ – zweven over de wateren. Dit is maar een heel klein deel van de informatie met betrekking tot dit woord elohim die een ingewijde aan de kabbala kan ontlenuen.

We moeten nu de aandacht vestigen op de verwarring – zo niet erger – die heerst in de westerse interpretaties van de kabbala. Van de eeuwige Ene wordt gezegd dat hij de vorm aanneemt van de twee: de grote vader en moeder van de natuur. Om te beginnen is het een afschuwelijk antropomorfe opvatting om termen die een geslachtelijk onderscheid aanduiden toe te passen op de vroegste en eerste differentiaties van de Ene. En het is zelfs een nog grotere fout om deze eerste differentiaties – de purusha en prakriti van de Indiase filosofie – te identificeren met de elohim, de scheppende krachten waarover hier wordt gesproken; en om aan deze (voor ons verstand) onvoorstelbare abstracties de vorming en samenstelling van deze zichtbare wereld – vol leed, zonde en verdriet – toe te schrijven. In feite is de ‘schepping door de elohim’ waarover hier wordt gesproken slechts een veel latere ‘schepping’, en de elohim zijn verre van de hoogste of zelfs maar hogere natuurkrachten; ze zijn slechts lagere engelen.

Dit was de leer van de gnostici, de meest filosofische van alle vroegchristelijke gemeenschappen. Ze leerden dat de onvolmaaktheden van de wereld het gevolg zijn van de onvolmaaktheid van haar architecten of bouwers – de onvolmaakte en daarom lagere engelen. De Hebreeuwse elohim komen overeen met de prajāpati’s van de hindoes. Elders is op basis van de esoterische interpretatie van de *Purāṇa*’s aangetoond dat de prajāpati’s alleen de vormgevers van het fysieke en het

astrale lichaam van de mens waren, dat ze hem geen wijsheid of verstand konden geven, en dat ze daarom symbolisch geformuleerd ‘er niet in slaagden de mens te scheppen’. We zullen niet herhalen wat de lezer elders in dit werk kan vinden; zijn aandacht hoeft alleen maar te worden gevestigd op het feit dat ‘schepping’ in deze passage niet de primaire schepping is, en dat de elohim niet ‘God’ zijn, zelfs niet de hogere planeetgeesten, maar de architecten van deze zichtbare fysieke planeet en van het stoffelijke lichaam of omhulsel van de mens.

Een basisleer van de kabbala is dat de geleidelijke ontwikkeling van de godheid van passief naar actief bestaan wordt gesymboliseerd door de geleidelijke ontwikkeling van de tien getallen van het tientallig stelsel, van de nul, via de eenheid, naar de veelheid. Dit is de leer van de sefiroth, of emanaties.

De innerlijke en verborgen passieve vorm is namelijk geconcentreerd in een centrum dat de oorspronkelijke eenheid is. Maar de eenheid is één en ondeelbaar: ze kan niet worden vergroot door vermenigvuldiging en niet worden verkleind door te delen, want $1 \times 1 = 1$, en niet meer; en $1 \div 1 = 1$, en niet minder. En deze onveranderlijkheid van de eenheid, of monade, maakt haar tot een geschikt symbool voor de ene en onveranderlijke godheid. Ze komt dus overeen met het christelijke denkbeeld van God de Vader, want zoals de eenheid de basis is van de andere getallen, zo is de godheid de Vader van alles.

Oosterse filosofische denkers zouden nooit in de fout vervallen die de associaties van deze woorden oproepen. Voor hen kan het ‘ene en onveranderlijke’ – parabrahman – het absolute Al en het Ene, geen enkel *verband* hebben met eindige en beperkte dingen, en daarom zouden ze nooit termen gebruiken zoals deze, die in essentie zo’n verband impliceren. Scheiden ze dan de mens volledig van God? Integendeel. Ze voelen een hechtere eenheid dan de westerse denkers die God de ‘Vader van alles’ noemen, want ze weten dat de mens in zijn onsterfelijke essentie zelf de onveranderlijke, enige Ene is.

Maar we hebben zojuist gezegd dat de eenheid één is en door vermenigvuldiging of deling niet kan worden veranderd; hoe wordt de twee, de duade, dan gevormd? Door weerspiegeling. De eenheid kan namelijk, in tegenstelling tot de nul, gedeeltelijk worden omschreven – dat wil zeggen, in haar actieve aspect; en volgens deze omschrijving scheidt ze een eikon of eidolon van zichzelf die, samen met zichzelf, een duade vormt; en dus is het getal twee tot op

zekere hoogte analoog aan het christelijke denkbeeld van de Zoon als de tweede persoon. En zoals de monade trilt en zich terugtrekt in de duisternis van het oorspronkelijke denken, zo wordt de duade achtergelaten als haar plaatsvervanger en vertegenwoordiger; en het drie-ene denkbeeld, het getal drie, is dus gelijkwaardig aan en bestaat tegelijk met de actieve duade in de schoot van de eenheid, maar komt daar toch als het ware uit voort in de numerieke opvatting van haar opeenvolging.

Deze verklaring lijkt te impliceren dat Mathers zich ervan bewust is dat deze ‘schepping’ niet de werkelijk goddelijke of oorspronkelijke is, aangezien de monade – de eerste manifestatie op *ons* gebied van objectiviteit – zich ‘terugtrekt in de duisternis van het oorspronkelijke denken’, d.w.z. in de subjectiviteit van de eerste goddelijke schepping.

En ook dit komt gedeeltelijk overeen met het christelijke denkbeeld van de Heilige Geest, en van de drie die een drie-eenheid in een eenheid vormen. Dit verklaart ook het feit in de meetkunde dat drie rechte lijnen het kleinste aantal is waarmee een figuur in een plat vlak kan worden gemaakt, terwijl twee lijnen nooit een ruimte kunnen omsluiten; ze zijn machteloos en hebben geen effect totdat ze met een derde worden aangevuld. Deze eerste drie getallen van het tientallig stelsel worden door de kabbalisten kether, de kroon, chokmah, wijsheid, en binah, verstand, genoemd; en bovendien associëren de kabbalisten deze goddelijke namen daarmee: met de eenheid, ehjeh, ‘ik besta’; met de duade, jah; en met de triade, elohim; ze noemen in het bijzonder de duade ook Abba, de Vader, en de triade Aima, de Moeder, waarbij hun eeuwige verbinding door het woord elohim wordt gesymboliseerd.

Maar wat de onderzoeker van de kabbala vooral treft, is de kwaadwillige volharding waarmee de vertalers van de *Bijbel* angstvallig elke verwijzing naar de vrouwelijke vorm van de godheid hebben onderdrukt en uit het zicht hebben laten verdwijnen. Ze hebben, zoals we zojuist hebben gezien, het vrouwelijke meervoud ‘elohim’ vertaald met een mannelijk enkelvoud ‘God’. Ze zijn echter nog verder gegaan: ze hebben zorgvuldig het feit verborgen gehouden dat het woord ruach – de ‘geest’ – vrouwelijk is, en dat daarom de Heilige Geest van het Nieuwe Testament een vrouwelijke kracht is. Hoeveel christenen zijn op de hoogte van het feit dat in het verhaal over de incarnatie in *Lucas* (1:35) twee goddelijke krachten worden genoemd?

‘De Heilige Geest zal over je komen en de macht van de

Allerhoogste zal je overschaduwen.’ De Heilige Geest (de vrouwelijke kracht) daalt neer, en de kracht van de Allerhoogste (de mannelijke kracht) wordt daarmee verenigd. ‘Daarom zal ook dat heilige kind dat geboren wordt de Zoon van God worden genoemd’ – namelijk van de elohim, omdat deze twee krachten neerdalen.

In de *Sefer Jetsirah*, of het *Boek van de vorming*, lezen we: ‘Eén is zij, de ruach elohim chayim – (geest van de levende elohim) . . . stem, geest, en woord; en dit is zij, de geest van de Heilige.’

Ook hier zien we het nauwe verband dat bestaat tussen de Heilige Geest en de elohim. In ditzelfde *Boek van de vorming* – dat een van de oudste kabbalistische boeken is, en dat aan de aartsvader Abraham wordt toegeschreven – vinden we bovendien het denkbeeld van een vrouwelijke drie-eenheid, waaruit een mannelijke drie-eenheid voortkomt; of zoals het in de tekst staat: ‘Drie moeders waaruit drie vaders voortkomen.’ En toch vormt deze dubbele triade als het ware maar één volledige drie-eenheid.

Het is ook vermeldenswaard dat de tweede en derde sefira (wijsheid en verstand) beide worden aangeduid met vrouwelijke namen, chokmah en binah, ondanks dat aan de eerste meer in het bijzonder het mannelijke aspect en aan de laatste het vrouwelijke wordt toegeschreven; weergegeven door de namen Abba en Aima (of Vader en Moeder). Deze Aima (de grote Moeder) wordt prachtig gesymboliseerd in hoofdstuk 12 van de *Apocalyps*, dat ongetwijfeld een van de meest kabbalistische bijbelboeken is. Zonder de kabbalistische sleutels is de betekenis ervan in feite volkomen onbegrijpelijk.

In het Hebreeuwse en ook in het Griekse alfabet zijn er geen afzonderlijke cijfertekens, en daarom is aan elke letter een bepaalde numerieke waarde toegekend. Hieruit volgt het belangrijke feit dat elk Hebreeuws woord een getal en elk getal een woord vormt. Hiernaar wordt verwezen in *Openbaring* (13:18) waar over het ‘getal van het beest’ wordt gesproken! In de kabbala wordt verondersteld dat er tussen woorden met dezelfde numerieke waarde een bepaald verklarend verband bestaat. Dit vormt de wetenschap van gematria, het eerste onderdeel van de schriftelijke kabbala. Bovendien had elke letter van het Hebreeuwse alfabet voor de ingewijden van de kabbala een bepaalde hiëroglifische waarde en betekenis die, op de juiste manier toegepast, aan elk woord een mystieke inhoud gaf; en deze kon weer variëren overeenkomstig de relatieve posities van de letters ten opzichte van elkaar. Laten we het woord elohim nu vanuit deze verschillende kabbalistische invalshoeken bekijken.

In de eerste plaats kunnen we het woord opsplitsen in de twee

woorden die ‘de vrouwelijke godheid van de wateren’ betekenen; vergelijkbaar met de Griekse Aphroditē, ‘voortgekomen uit het schuim van de zee’. Men kan het ook opsplitsen in de ‘Machtige, ster van de zee’, of ‘de Machtige die de geest over de wateren uitademt’. Door de letters te combineren, krijgen we ook ‘de stille kracht van jah’. En ook: ‘Mijn God, de vormer van het heelal’, want mah is een geheime kabbalistische term die wordt gebruikt voor het denkbeeld ‘vorming’. Ook krijgen we ‘die mijn God is’. Verder ‘de moeder in jah’.

Het totaal is $1 + 30 + 5 + 10 + 40 = 86 =$ ‘hevige hitte’ of ‘de kracht van vuur’. Als we de drie middelste letters bij elkaar optellen, krijgen we 45, en de eerste en laatste letters leveren 41 op, wat dus ‘de moeder van de vorming’ wordt. Ten slotte zullen we de twee goddelijke namen ‘El’ en ‘Jah’ vinden, samen met de laatste m, die ‘water’ betekent, want mem, de naam van deze letter, betekent ‘water’.

Als we het in zijn samenstellende letters ontleden en ze als hiëroglifische tekens beschouwen, krijgen we:

‘Door opoffering vervolmaakte wil, die zich door inspiratie ontwikkelt en opeenvolgende transformaties ondergaat.’

De laatste paar alinea’s van het bovenstaande, waarin het woord ‘elohim’ kabbalistisch wordt geanalyseerd, vormen voldoende bewijs dat de elohim niet één, noch twee, zelfs niet een drie-eenheid zijn, maar een menigte – het leger van de scheppende krachten.

Door van Jehovah – een van deze elohim – de ene allerhoogste God te maken heeft de christelijke kerk hopeloze verwarring gesticht in de hemelse hiërarchie, ondanks de boeken die Thomas van Aquino en zijn school over dit onderwerp hebben geschreven. De enige verklaring die we in al hun verhandelingen vinden over de aard en essentie van de talloze klassen van hemelse wezens die in de *Bijbel* worden genoemd – aartsengelen, tronen, serafijnen, cherubijnen, boodschappers, enz. – is dat ‘de menigte engelen Gods leger is’. Ze zijn de door ‘God geschapen wezens’, terwijl hij ‘God de schepper’ is; maar over hun feitelijke functies – over hun werkelijke plaats in de samenhang van de natuur – wordt met geen woord gerept. Ze zijn

gloedvoller dan de vlammen, sneller dan de wind; ze leven in liefde en harmonie, verlichten elkaar, voeden zich met brood en een mystieke drank [de wijn met water van de communie?], omringen de troon van het Lam met een soort *rivier van vuur*, en bedekken hun gezicht met hun vleugels. Deze troon van liefde en glorie verlaten ze

alleen om aan de sterren, de aarde, de koninkrijken, de steden en alle *zonen van God*, hun broeders en leerlingen, kortom aan alle wezens, de goddelijke invloed te brengen. . . . Wat hun aantal betreft, dat is het aantal van het grote leger van de hemel (Sabaoth), talrijker dan de sterren. . . . De theologie. . . . zegt ons dat ‘deze lichtende denkende wezens’ verschillende soorten vormen, die een of ander deel van de natuur beheersen; dat ze een enorme ruimte bestrijken, *hoewel de omvang daarvan vaststaat*, en dat ze – hoe ongrijpbaar ze ook zijn – binnen *afgebakende* grenzen verblijven; . . . dat ze sneller dan licht of bliksem zijn, over alle elementen van de natuur beschikken, naar wens onverklaarbare luchtspiegelingen [illusies?] voortbrengen, afwisselend objectief en subjectief, en tot de mens spreken in een taal die nu eens volkomen duidelijk dan weer zuiver spiritueel is.¹

Verderop in hetzelfde werk lezen we dat in de zin van *Genesis* (2:1): ‘Igitur perfecti sunt coeli et terra, et omnis ornatus eorum’,² naar deze engelen en hun menigten wordt verwezen, en dat de *Vulgaat* het Hebreeuwse woord ‘tsaba’ (‘menigte’) onverbiddelijk heeft vervangen door ‘ornatus’ (versiering). Munk toont aan dat deze vervanging onjuist is en zegt dat de samengestelde aanduiding ‘tsabaoth-elohim’ is afgeleid van ‘tsaba’.³ De Mirville zegt bovendien dat Cornelius a Lapide, ‘de meester van alle bijbelcommentatoren’, ons laat zien dat dit de werkelijke betekenis was. Die engelen zijn sterren.⁴

Dit alles leert ons echter heel weinig over de ware functies van dit hemelse leger, en helemaal niets over zijn plaats in de evolutie en over hoe het zich verhoudt tot de aarde waarop we leven. Voor een antwoord op de vraag: ‘Wie zijn de echte scheppers?’ moeten we ons tot de esoterische leer wenden, want alleen daar kan men de sleutel vinden die de theogonieën van de verschillende wereldreligies begrijpelijk maakt.

Daar vinden we dat de werkelijke schepper ‘de Heer’ van de kosmos en van de hele zichtbare natuur – zo niet van alle onzichtbare menigten geesten die nog niet in de ‘cyclus van noodzakelijkheid’ of evolutie zijn getrokken – ‘de goden’ zijn, of de ‘werkende menigte’, het ‘leger’ als collectief, het ‘Ene in velen’.

Het Ene is oneindig en onvoorwaardelijk. Het kan niet scheppen,

¹J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 2, blz. 294-5.

²Vertaling: Zo werden de hemel, de aarde en al hun versiering [alles erop en eraan] voltooid.

³De Mirville, *Op.cit.*, blz. 308.

⁴*Op.cit.*, blz. 308-9.

want het kan niet in betrekking staan tot het eindige en voorwaardelijke. Als alles wat we zien, van de luisterrijke zonnen en planeten tot de grassprietjes en de stofdeeltjes, door de absolute volmaaktheid was geschapen en het directe werk was van zelfs maar de *eerste* energie die daaruit voortkwam,¹ dan zouden al die dingen volmaakt, eeuwig, en onvoorwaardelijk zijn geweest, evenals de maker ervan. De miljoenen en miljoenen onvolmaakte werken die men in de natuur vindt, bewijzen overduidelijk dat ze het product zijn van eindige, voorwaardelijke wezens – ook al waren en zijn de laatstgenoemden dhyāni-chohans, aartsengelen, of hoe men ze ook noemt. Kortom, deze onvolmaakte werken zijn de onvoltooide producten van evolutie onder leiding van onvolmaakte goden. De *Zohar*, en ook de geheime leer, bevestigt dit. Ze spreekt over de helpers van de ‘Oude van Dagen’, de ‘Heilige Oude’, en noemt ze ofanim, of de levende wielen van de hemelbollen, die deelnemen aan het scheidingswerk van het heelal.

Het is dus niet het ene en onvoorwaardelijke ‘beginsel’, zelfs niet de weerspiegeling ervan, dat scheidt, maar alleen de ‘zeven goden’ die het heelal vormen uit de eeuwige stof, tot objectief leven gewekt doordat de ene werkelijkheid zich daarin weerspiegelt.

De schepper zijn zij – ‘God de menigte’ – die in de geheime leer de dhyāni-chohans worden genoemd; bij de hindoes de prajāpati’s; bij de

---

¹ Voor een occultist en een chela hoeft het verschil tussen *energie* en emanatie niet te worden uitgelegd. Het Sanskrietwoord ‘śakti’ is onvertaalbaar. Het kan energie zijn, maar het is er een die uit zichzelf opereert, en die niet het gevolg is van de actieve of bewuste wil van degene die haar voortbrengt. De ‘eerstgeborene’, of logos, is geen emanatie, maar een energie die inherent is aan, en even eeuwig als, parabrahman, het Ene. De *Zohar* spreekt over emanaties, maar reserveert het woord voor de zeven sefiroth die zijn geëmaneerd uit de eerste drie, die één triade vormen: kether, chokhmah, en binah. Wat deze drie betreft, ze verklaart het verschil door ze ‘immanaties’ te noemen, iets dat inherent is aan en even oud is als het Ene, of met andere woorden ‘energieën’.

Alleen deze ‘helpers’, de ofanim, de halfmenselijke prajāpati’s, de engelen, de architecten onder leiding van de ‘engel van de grote raad’, samen met de rest van de kosmos-bouwers van andere volkeren, kunnen de onvolmaaktheid van het heelal verklaren. Deze onvolmaaktheid is een van de argumenten van de geheime wetenschap voor het bestaan en de activiteit van deze ‘krachten’. Hoe dicht was Philo, een van de weinige filosofen van onze beschaafde landen, bij de waarheid toen hij de oorsprong van het kwaad toeschreef aan de wisselwerking van lagere krachten bij het ordenen van de stof, en zelfs bij het vormen van de mens – een taak die aan de goddelijke logos is toevertrouwd.

westerse kabbalisten de sefiroth; en bij de boeddhisten de deva's – onpersoonlijk omdat ze blinde krachten zijn. Ze zijn de amshaspends bij de zoroastriërs, en terwijl bij de christelijke mysticus de 'schepper' de 'goden van de God' is, is hij bij een dogmatische dienaar van de kerk de 'God van de goden', de 'Heer van de heren', enz.

'Jehovah' is alleen in de ogen van Israël de God die groter is dan alle goden.

Ik weet dat de Heer [van Israël] groot is, en dat onze Heer boven alle goden staat.¹

En ook:

Alle goden van de volkeren zijn afgoden, maar de Heer heeft de hemel gemaakt.²

Wat de Egyptische neteru betreft, door Champollion vertaald met 'de andere goden', dat zijn de elohim van de bijbelschrijvers; achter deze elohim verbergt zich een ene God³ opgevat als een verscheidenheid van vermogens.⁴ Deze Ene is niet parabrahman, maar de onge-manifesteerde logos; de demiurg, de echte schepper of vormgever, die erop volgt, staat voor de demiurgen als groep opgevat. De grote egyptoloog zegt vervolgens:

We zien dat Egypte de God van de goden als het ware verbergt achter de vertegenwoordigers waarmee het hem omringt; het geeft voorrang aan haar grote goden boven de ene en enige godheid, zodat de eigenschappen van die God hun eigendom worden. Die grote goden beweren dat ze ongeschapen zijn. . . . Neith is 'dat wat is', evenals Jehovah;⁵ Thoth is zelfgeschapen⁶ zonder verwekt te zijn . . . Het jodendom vernietigt deze vermogens ten overstaan van de grootsheid van zijn God. In Egypte daarentegen zijn deze emanaties geen gewone krachten meer – zoals Philo's aartsengelen, zoals de sefiroth

¹ *Psalmen* 135:5.

² *Psalmen* 96:5.

³ Eerder Ormazd of Ahura-Mazda, vita-nama-ahmi en alle ongemanifesteerde logoi. Jehovah is slechts de gemanifesteerde Virāj, die overeenkomt met binah, de derde sefira in de kabbala, een vrouwelijke kracht waarvan de oervorm eerder in de prajāpati's dan in Brahmā, de schepper, is te vinden.

⁴ Vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 2, blz. 323; vgl. Auguste Mariette, *Mémoire sur la mère d'Apis*, 1856, blz. 29.

⁵ Neith is kennelijk Aditi.

⁶ De zelfgeschapen logos, Nārāyaṇa, Purushottama, en anderen.

van de kabbala, zoals de ogdoade van de gnostici – maar worden ze getransformeerd tot God zelf.¹

Jehovah is dus, zoals de kabbala leert, op zijn best slechts de ‘hemelse mens’, Adam-Kadmon, die door de zelfgeschapen geest, de logos, wordt gebruikt als een wagen, een voertuig bij zijn afdaling om zich te manifesteren in de wereld van verschijnselen.

Dit zijn de leringen van de oude wijsheid, en zelfs een orthodoxe christen kan ze niet verwerpen, als hij oprecht en onbevooroordeeld is bij de studie van zijn Heilige Schrift. Als hij namelijk de *Brieven* van Paulus zorgvuldig leest, zal hij ontdekken dat de geheime leer en de kabbala door de ‘apostel van de heidenen’ volledig worden erkend. De gnosis die hij lijkt te veroordelen is voor hem, niet minder dan voor Plato, ‘de hoogste kennis van de waarheid en van het ene zijn’;² wat Paulus veroordeelt is namelijk niet de ware, maar alleen de onechte gnosis en het misbruik ervan; hoe had hij anders de taal van een pur sang platonist kunnen gebruiken?

De denkbeelden, de oervormen (archai) van de Griekse filosoof; de intelligenties van Pythagoras; de eonen of emanaties van de pantheïst; de logos of het Woord, het hoofd van deze intelligenties; de sophia of wijsheid; de demiurg, de bouwer van de wereld onder leiding van de Vader, de ongemantesteerde logos, waaruit hij voortkomt; ain sof, het onbekende van het oneindige; de tijdperken van de engelen; de *zeven* geesten die de vertegenwoordigers zijn van de *zeven* in alle oudere kosmogonieën – deze zijn allemaal te vinden in Paulus’ geschriften, die door de kerk worden erkend als canoniek en goddelijk geïnspireerd. Ook herkent men daarin de diepten van Ahriman, bestuurder van onze wereld, de ‘God van deze wereld’; het pleroma van de intelligenties; de archonten van de lucht; de vorsten, de kabbalistische metatron; en ze kunnen ook gemakkelijk worden geïdentificeerd bij de rooms-katholieke schrijvers wanneer ze worden gelezen in de oorspronkelijke Griekse en Latijnse teksten; de Engelse vertalingen geven immers maar een zeer gebrekkig idee van de werkelijke inhoud ervan.

---

¹ Auguste Mariette, *Mémoire sur la mère d’Apis*, 1856, blz. 32-5; geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 2, blz. 323-4.

² Vgl. Plato, *De Staat*, boek 1-6.

23 Wat de occultisten en kabbalisten te zeggen hebben

[‘What the occultists and kabalists have to say’, *SD* 3:211-4; *CW* 14:220-4]

Rooms-katholieke schrijvers hebben vaak gebruikgemaakt van de *Zohar*, een onmetelijke schatkamer van verborgen wijsheid en mysterie. Een zeer geleerde rabbi, nu chevalier Drach, die zich tot het rooms-katholicisme heeft bekeerd en een groot hebraïst is, vond het gepast om in de voetstappen van Pico della Mirandola en Johannes Reuchlin te treden, en zijn nieuwe geloofsgenoten te verzekeren dat vrijwel alle dogma’s van het katholicisme in de *Zohar* zijn te vinden. Het is niet onze taak om hier te laten zien in hoeverre hij daarin al of niet is geslaagd; we zullen alleen één voorbeeld van zijn uitleg geven en dit inleiden met het volgende:

De *Zohar* is, zoals al is aangetoond, geen echt voortbrengsel van de Hebreeuwse geest. Het is de bewaarplaats en het compendium van de oudste leringen van het Oosten, eerst mondeling overgedragen en vervolgens tijdens de ballingschap in Babylon in onafhankelijke verhandelingen opgeschreven, en uiteindelijk, tegen het begin van de christelijke jaartelling, door rabbi Shimon ben Yochai bijeengebracht. Zoals de mozaïsche kosmogonie in een nieuwe vorm in Mesopotamië werd geboren, zo was de *Zohar* een voertuig waarin stralen van het licht van universele wijsheid waren geconcentreerd.

Welke overeenkomsten er ook tussen de *Zohar* en de christelijke leringen gevonden kunnen worden, de samenstellers van de *Zohar* hadden nooit Christus in gedachten. Als het anders was geweest, zou er nu in de wereld geen enkele jood van de mozaïsche wet meer over zijn. En als men naar de letter moet geloven wat de *Zohar* zegt, dan kan elke religie onder de zon bevestiging vinden in haar symboliek en allegorische uitspraken. Dit werk is namelijk de echo van oorspronkelijke waarheden, en elke geloofsovertuiging is op enkele daarvan gebaseerd: de *Zohar* is slechts een sluier van de geheime leer. Dit is zo duidelijk dat we alleen maar naar de genoemde ex-rabbi, chevalier Drach, hoeven te verwijzen om dit feit te bewijzen.

De *Zohar*¹ bespreekt de leidende geest van de zon, zijn bestuurder, en legt uit dat daarmee niet de zon zelf wordt bedoeld, maar de geest ‘op of onder’ de zon. Drach wil graag aantonen dat met die ‘zon’ of de zonnegeest daarin Christus werd bedoeld. In zijn commentaar op de passage die naar de zonnegeest verwijst als ‘die steen die de bouwers verwierpen’ (*Psalms* 118:22), beweert hij heel stellig dat deze zonnesteen (pierre soleil) identiek is aan Christus, die deze steen was:

Deze zon is onmiskenbaar (sans contredit) de tweede hypostase van de godheid [oftewel Christus].²

Als dit waar is, dan zijn de vedische of pre-vedische ārya’s, de Chaldeeën en Egyptenaren, evenals alle occultisten in het verleden, het heden en de toekomst, onder wie de joden, allemaal christenen geweest. Als dit niet zo is, dan is het huidige kerkelijke christendom exoterisch niets anders dan heidendom, en esoterisch transcendentale en praktische magie, of occultisme.

Deze ‘steen’ heeft namelijk vele betekenissen, een tweeledig bestaan, met gradaties, en een geregelde vooruitgang en terugval. Hij is werkelijk een ‘mysterie’.

De occultisten zullen met St. Chrysostomus erkennen dat de ongelovigen – of beter gezegd de niet-ingewijden –

door het zonlicht verblind zijn, en daardoor de echte zon uit het oog verliezen terwijl ze de bedrieglijke zon aanschouwen.³

Maar als die heilige, en met hem nu ook de hebraïst Drach, in de *Zohar* en de kabbalistische zon ‘de tweede hypostase’ wil zien, is dit geen reden waarom ze alle anderen zouden moeten misleiden. Het mysterie van de zon is misschien wel het grootste van alle ontelbare mysteries van het occultisme. Het is werkelijk een gordiaanse knoop, maar wel één die niet met het tweesnijdende zwaard van de scholastische casuïstiek kan worden doorgehakt. Het is een echte ‘deo dignus vindice nodus’,⁴ en kan alleen door de goden worden ontward. De betekenis hiervan is duidelijk, en iedere kabbalist zal deze begrijpen.

---

¹ Chukat, hfst. 7, vers 46-7.

² Chevalier P.L.B. Drach, *De l’harmonie entre l’Église et la Synagogue*, 1844, deel 2, blz. 427; geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 39.

³ De Mirville, *Op.cit.*, blz. 36.

⁴ Vertaling: een knoop, een god waardig.

‘Contra solem ne loquaris’¹ werd door Pythagoras niet gezegd met betrekking tot de zichtbare zon. Hij verwees naar de ‘zon van inwijding’, in zijn driedelige vorm – twee daarvan zijn de ‘dagzon’ en de ‘nachtzon’.

Als er achter de fysieke lichtbron geen mysterie verborgen lag dat de mensen instinctief aanvoelden, waarom zou elk volk – van de natuurvolkeren tot aan de pārsī’s van nu – zich dan tijdens hun gebeden naar de zon hebben gekeerd? De zonne-drie-eenheid is niet mazdeaans maar universeel en zo oud als de mens. Alle tempels uit de oudheid waren onveranderlijk naar de zon gericht en hun deuren gingen naar het oosten open. Kijk naar de oude tempels van Memphis en Baalbek, de piramiden van de oude en van de nieuwe (?) wereld, de ronde torens van Ierland, en het Serapeum van Egypte. Alleen de ingewijden konden hiervoor een filosofische verklaring geven, en op het mystieke doel ervan wijzen, als de wereld maar gereed was dit te aanvaarden, wat helaas niet het geval is.

De laatste zonnepriester in Europa was de keizerlijke ingewijde Julianus, die nu de Afvallige wordt genoemd.² Hij probeerde iets goeds

---

¹ Vertaling: Spreek niet tegen de zon.

² Julianus stierf voor dezelfde misdaad als Socrates. Beiden onthulden een deel van het zonnemysterie – het heliocentrische stelsel vormde slechts een deel van wat er tijdens de inwijding werd meegedeeld – de een bewust, de ander onbewust, want de Griekse wijze was nooit ingewijd. Het was niet het echte zonnestelsel dat zo geheim werd gehouden, maar de mysteries die verband houden met de aard van de zon. Socrates werd door aardse en wereldse rechters ter dood veroordeeld; Julianus stierf een gewelddadige dood omdat de hand die hem vroeger beschermde werd teruggetrokken, en hij eenvoudig aan zijn lot of karma werd overgelaten. Voor de onderzoeker van het occultisme bestaat er een veelbetekenend verschil tussen die twee soorten dood. Een ander gedenkwaardig voorbeeld van het onopzettelijk onthullen van geheimen die betrekking hebben op de mysteriën is dat van de dichter P. Ovidius Naso, die, evenals Socrates, niet was ingewijd. In zijn geval veranderde keizer Augustus, die een ingewijde was, de doodstraf genadig in verbanning naar Tomos aan de Zwarte Zee. Deze plotselinge verandering van onbepaalde koninklijke steun naar verbanning is voor klassieke filologen die niet in de mysteriën zijn ingewijd een vruchtbaar onderwerp voor speculatie geweest. Ze hebben Ovidius’ eigen regels geciteerd om aan te tonen dat het gedrag van de keizer verschrikkelijk immoreel was en dat Ovidius er ongewild kennis van had genomen.

Ze waren niet bekend met de onverbiddelijke wet van de doodstraf die altijd volgt op de onthulling van een deel van de mysteriën aan niet-ingewijden. In plaats van de vriendelijke en barmhartige daad van de keizer in het ware licht te zien, hebben ze deze aangerepen om over zijn morele karakter kwaad te spre-

te doen voor de wereld door op zijn minst een deel van het grote mysterie van de drievoudige [τριπλάσιος] zon te onthullen, en toen stierf hij. ‘Er zijn er drie in één’, zei hij over de zon – de centrale zon¹ is een voorzorgsmaatregel van de natuur: de eerste is de universele oorzaak van alles, de grootste goedheid en volmaaktheid; de tweede macht is het hoogste begripsvermogen, dat heerst over alle redelijke wezens, νοερούς; de derde is de zichtbare zon.²

De zuivere energie van zonne-intelligentie komt voort uit de lichtende zetel van onze zon, midden aan de hemel, waarbij die zuivere energie de logos van ons stelsel is; de ‘geest brengt alles voort via de zon, en werkt nooit via enig ander medium’, zegt Hermes Trismegistus. ‘Omdat hij [de onbekende macht] meer dan waar dan ook *in* de zon zijn zetel plaatste.’³ Maar noch Hermes Trismegistus, noch Julianus, een ingewijde occultist, noch iemand anders, heeft met deze onbekende oorzaak Jehovah of Jupiter bedoeld. Ze verwezen naar de oorzaak die alle gemanifesteerde ‘grote goden’ of demiurgen (onder wie de Hebreeuwse god) van ons stelsel voortbracht. Ook werd niet op onze zichtbare, *stoffelijke* zon gedoeld, want deze was slechts het gemanifesteerde symbool. De pythagoreeër Philolaus licht Trismegistus toe en rond zijn gedachte af door te zeggen:

De zon is een spiegel van vuur, en de gloed van zijn vlammen wordt door hun weerkaatsing in die spiegel [de zon] over ons uitgestort, en die gloed noemen we beeld.⁴

Het is duidelijk dat Philolaus verwees naar de centrale spirituele

---

ken. De eigen woorden van de dichter kunnen niet als bewijs dienen, omdat hij geen ingewijde was en hem niet kon worden uitgelegd wat zijn overtreding inhield. Er zijn relatief recente voorbeelden geweest van dichters die zonder het te weten in hun verzen zoveel van de verborgen kennis onthulden dat zelfs ingewijden dachten dat ze mede-ingewijden waren, en met hen over het onderwerp kwamen praten. Dit geeft alleen maar aan dat het gevoelige dichterlijke temperament soms de grenzen van de gewone zintuigen zo ver kan overschrijden dat een glimp wordt opgevangen van wat op het astrale licht is afgedrukt. In het *Licht van Azië* staan twee fragmenten waardoor een ingewijde van de eerste graad zou kunnen denken dat Edwin Arnold zelf was ingewijd in de ashrams in de Himālaya, maar dat is niet zo.

¹ Een bewijs dat Julianus bekend was met het heliocentrische stelsel.

² Vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 25.

³ *Minerva mundi*; geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 23.

⁴ De Mirville, *Op.cit.*, blz. 21-2.

zon, waarvan de stralen en glans door onze centrale ster, de zon, alleen maar worden weerspiegeld. Dit is voor de occultisten net zo duidelijk als voor de pythagoreeërs. Wat de niet-ingewijden uit de heidense oudheid betreft: voor hen was de fysieke zon natuurlijk de 'hoogste God', evenals hij dat nu – zo meent chevalier Drach – voor de rooms-katholieken in feite schijnt te zijn geworden. De uitspraak van chevalier Drach dat 'deze zon onmiskenbaar de tweede hypostase van de godheid is' duidt op wat wij zeggen, want 'deze zon' verwijst naar de kabbalistische zon, en 'hypostase' betekent de substantie of het in zichzelf bestaan van de godheid of de drie-eenheid – die duidelijk persoonlijk wordt opgevat. Dit blijkt heel duidelijk, want de schrijver, een voormalig rabbi die goed thuis is in het Hebreeuws en in de mysteries van de *Zohar*, zou de betekenis van de woorden moeten kennen, en bovendien was hij, toen hij dit schreef, erop uit om 'de schijnbare tegenstrijdigheden', zoals hij het uitdrukt, tussen het jodendom en het christendom met elkaar te verzoenen.

Maar dit alles heeft betrekking op vraagstukken en problemen die tijdens het uiteenzetten van de leer geleidelijk zullen worden opgelost. De rooms-katholieke kerk wordt er niet van beschuldigd dat ze de goddelijke wezens die in de oudheid door alle volkeren werden aanbeden onder andere namen heeft vereerd, maar dat ze niet alleen de oude en huidige heidenen, maar ook elk christelijk volk dat zich van het juk van Rome heeft bevrijd, tot afgodendienaars heeft verklaard. De beschuldiging die meer dan één wetenschapper tegen de kerk heeft ingebracht, namelijk dat zij de sterren zou aanbidden zoals de echte sabeeën van weleer, is tot op de dag van vandaag niet weerlegd, maar geen enkele sterrenvereerder richtte zich ooit tot de stoffelijke sterren en planeten, zoals zal worden aangetoond voordat de laatste bladzijde van dit boek is geschreven. Niettemin is het waar dat alleen die filosofen die astrologie en magie bestudeerden, wisten dat het laatste woord van deze wetenschappen moest worden gezocht en kan worden gevonden in de occulte krachten die uit deze hemellichamen emaneren.

24 Hedendaagse kabbalisten in de wetenschap en de occulte astronomie

[‘Modern kabalists in science and occult astronomy’, *SD* 3:215-21; *CW* 14:225-32]

Er is een fysiek, een astraal, en een bovenastraal heelal in de drie voornaamste takken van de kabbala, evenals er aardse, bovenaardse, en spirituele wezens zijn. De ‘zeven planeetgeesten’ kunnen door wetenschappers naar hartenlust worden bespot, toch is de behoefte aan intelligente heersende en leidende krachten tot op de dag van vandaag zo groot dat wetenschappers en deskundigen, die van het occultisme of oude stelsels niets willen weten, zich gedwongen voelen om innerlijk een soort halfmystiek stelsel uit te denken. Samuel Lytler Metcalfe’s ‘zonnekracht’-theorie, en de theorie van Zaliwsky, een geleerde Pool die elektriciteit tot een universele kracht maakte met de zon als haar bron,¹ waren wederoplevingen van de kabbalistische leringen. Zaliwsky probeerde te bewijzen dat er in de fysieke samenstelling van de zon elektriciteit aanwezig is, die ‘heel krachtige aantrekkings-, warmte-, en lichteffecten voortbrengt’,² en hij lichtte de typische kenmerken ervan toe. Zaliwsky beweert ook dat deze ‘zonne-elektriciteit’ verschilt van alles wat op aarde bekend is.

Dit komt heel dicht bij de occulte leer. Alleen door de gasvormige aard van de zonnereflector, en het krachtige magnetisme en de elektriciteit van de aantrekking en afstoting van de zon, te erkennen, kan men een verklaring geven voor (a) de kracht en helderheid van de zon die niet afnemen – iets wat niet door de gewone verbrandingswetten is te verklaren; en (b) het gedrag van de planeten, dat zo vaak in strijd is met elke aanvaarde wet met betrekking tot gewicht en zwaartekracht.

Men kan pater Secchi ervan verdenken dat hij

krachten van een geheel nieuwe orde en geheel vreemd aan de zwaartekracht, die hij in de ruimte had ontdekt,³

---

¹ Joseph Zaliwsky, *La gravitation par l’électricité*, 1860, blz. 26; geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 156.

² De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 156.

³ De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 157.

heeft willen invoeren om de astronomie te verzoenen met de theologische astronomie. Maar Nagy, lid van de Hongaarse Academie van Wetenschappen, is geen geestelijke, en toch ontwikkelt hij een theorie over de noodzaak van intelligente krachten wier zelfgenoegzaamheid ‘zich kan lenen voor alle grillen van de kometen’. Hij begint te vermoeden dat

licht – dat verblindende product van een onbekende kracht . . . dat we te vaak zien om het te kunnen begrijpen – ondanks al het huidige onderzoek naar de snelheid van dat licht, niet echt beweegt.¹

C.E. Love, de bekende spoorwegbouwer en ingenieur in Frankrijk, die genoeg had van de blinde krachten, maakte alle (toenmalige) ‘onweegbare agentia’ – nu ‘krachten’ genoemd – tot ondergeschikten van de elektriciteit, en verklaart dat deze laatste een

intelligentie is – zij het moleculair van aard en stoffelijk.²

Volgens de schrijver zijn deze krachten atomaire agentia, begiftigd met intelligentie, spontane wil en beweging, en hij maakt dus, net als de kabbalisten, de causale krachten substantieel, terwijl de krachten die op dit gebied werken slechts de gevolgen zijn van eerstgenoemde, want voor hem is de stof eeuwig, en de goden ook;³ en de ziel heeft een voorbestaan, hoewel ze in zichzelf een nog hogere ziel [geest] heeft, en begiftigd is met geheugen, en hoger staat dan de elektrische kracht; laatstgenoemde is ondergeschikt aan de hogere zielen, die superieure zielen die haar dwingen te handelen volgens de eeuwige wetten. Dit denkbeeld is nogal vaag, maar ligt duidelijk op het occulte vlak. Bovendien is het voorgestelde stelsel volledig pantheïstisch en uitgewerkt in een puur wetenschappelijk boek. Monotheïsten en rooms-katholieken hebben er natuurlijk moeite mee; maar iemand die in de planeetgeesten gelooft en de natuur met levende intelligenties begiftigt, verwacht niet anders.

In dit verband is het opmerkelijk dat Babinet, nadat men zo heeft gelachen om de onwetendheid van de Ouden

die slechts zeven planeten kenden [en toch een ogdoade hadden die

---

¹ Charles Nagy, *Mémoire sur le système solaire*, 1862, blz. 7; geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 157.

² *Essai sur l'identité des agents producteurs du son, de la lumière, etc.*, blz. 15; geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 157.

³ Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 157-8.

niet de aarde omvatte!] en daarom zeven geesten bedachten om bij dit aantal te passen,

dat ‘bijgeloof’, zonder het zelf te beseffen, in het gelijk heeft gesteld. In *Revue des deux mondes* (mei 1855) schrijft deze eminente Franse astronoom:

De ogdoade van de Ouden omvatte de aarde [wat een fout is], d.w.z. acht of zeven, al naar gelang de aarde wel of niet bij het aantal was inbegrepen.¹

De Mirville verzekert zijn lezers dat

Babinet ons nog maar kortgeleden vertelde dat er in feite slechts acht grote planeten zijn, waaronder de aarde, en vijfendertig kleine planeten tussen Mars en Jupiter. . . . Herschel stelde voor om alles wat buiten de zeven primaire planeten valt asteroïden te noemen!²

In dit verband moet er een probleem worden opgelost. Hoe weten astronomen dat Neptunus een planeet is, of zelfs dat het een hemellichaam is dat tot ons stelsel behoort? Omdat Neptunus aan de grens van ons zogenaamde planetenstelsel werd ontdekt, werd dit stelsel uitgebreid om hem daarin op te nemen; maar welke echte wiskundige en onfeilbare bewijzen hebben de astronomen dat het (a) een planeet is, en (b) een van *onze* planeten? Geen enkel! Hij ligt op zo’n onmetelijke afstand van ons dat

de schijnbare diameter van de zon gezien vanuit Neptunus maar een veertigste is van de schijnbare diameter van de zon voor ons,

en gezien door de beste telescoop is hij zo vaag en wazig dat het sterrenkundige fantasie lijkt om hem een van onze planeten te noemen. Op Neptunus zijn warmte en licht maar $\frac{1}{900}$ van de warmte en het licht die door de aarde worden ontvangen. Zijn bewegingen en die van zijn manen hebben er altijd verdacht uitgezien. Ze stemmen – althans uiterlijk gezien – niet overeen met die van de andere planeten. Zijn stelsel is retrograde, enz. Maar zelfs dit abnormale feit leidde er alleen maar toe dat de astronomen nieuwe hypothesen ontwikkelden, en onmiddellijk veronderstelden dat Neptunus waarschijnlijk ondersteboven was gekeerd, tegen een ander hemellichaam was gebotst, enz. Heeft men de

¹ Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 139vn.

² De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 139.

ontdekking van Adams en Leverrier zo welkom geheten omdat Neptunus evenals de ether noodzakelijk was om nieuwe glans te verlenen aan de verwachtingen van de astronomen, aan de betrouwbaarheid van wetenschappelijke gegevens, en vooral aan de kracht van wiskundige analyse? Daar lijkt het op.

Een nieuwe planeet die ons planetaire domein met meer dan 400 miljoen mijl verruimt, is het annexeren waard. Toch kan wetenschappelijke autoriteit, evenals bij aardse annexatie, alleen in het ‘gelijk’ worden gesteld omdat ze ‘macht’ heeft. De beweging van Neptunus wordt vaag waargenomen: Eureka! Het is een planeet! Beweging alleen bewijst echter weinig. Het is in de astronomie nu een vaststaand feit dat er in de natuur geen absoluut vaste sterren bestaan,¹ ook al blijft men over zulke sterren spreken, terwijl ze uit het wetenschappelijk denken zijn verdwenen. Het occultisme heeft over Neptunus echter een eigen vreemde theorie.

Het occultisme zegt: als verschillende hypothesen die op louter veronderstellingen berusten – die alleen zijn aangenomen omdat ze door eminente geleerden zijn onderwezen – worden weggenomen uit de wetenschap van de moderne astronomie, waarvoor ze als steunpilaren dienen, dan zal zelfs de zogenaamd universele wet van de zwaartekracht in strijd blijken te zijn met de vertrouwde waarheden van de mechanica. En eigenlijk kan men het de christenen – en vooral de rooms-katholieken – niet kwalijk nemen dat ze, hoe wetenschappelijk ingesteld sommigen van hen misschien ook zijn, weigeren ruzie te maken met hun kerk ter wille van wetenschappelijke opvattingen. We kunnen het hun zelfs niet kwalijk nemen dat ze in het diepst van hun hart – zoals sommigen dat doen – de theologische ‘krachten’ en ‘aartsengelen’ van de duisternis aanvaarden, in plaats van alle blinde krachten die de wetenschap hun biedt.

---

¹ Als de zogenaamd vaste sterren, zoals Sir W. Herschel dacht, het gevolg zijn van verdichting van nevelvlekken, dan kunnen ze net zomin vast zijn als onze zon, waarvan werd aangenomen dat deze bewegingloos was en die nu in 25 dagen om zijn as blijkt te draaien. Omdat de vaste ster die het dichtst bij de zon staat echter 8000 keer zo ver van hem af staat als Neptunus, moeten de illusies die de telescopen opleveren ook 8000 keer zo groot zijn. We zullen de vraag daarom laten rusten en alleen herhalen wat A. Maury in zijn *La terre et l'homme* (1857, blz. 8) zegt: ‘Het is tot nu toe volkomen onmogelijk om iets definitiefs over de aard van Neptunus te zeggen; alleen op basis van analogie kunnen we aan hem een roterende beweging toeschrijven zoals die van andere planeten.’ (Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 140.)

Er kan nooit en op geen enkele manier worden ingegrepen in de rangschikking en de regelmatige voortgang van de hemellichamen! De wet van de zwaartekracht is de wet der wetten; wie heeft ooit een steen gezien die zich tegen de zwaartekracht in verheft? De bestendigheid van de universele wet blijkt uit het gedrag van de sterrenwerelden en bollen die eeuwig trouw zijn aan hun oorspronkelijke banen, en die nooit van hun respectieve wegen afwijken. Er is ook geen enkele ingreep nodig, omdat deze alleen maar rampzalig zou kunnen zijn. Of het eerste begin van sterrenrotatie plaatsvond als gevolg van een interkosmisch toeval, of als gevolg van de spontane ontwikkeling van latente oerkrachten; en of die impuls eens en voor altijd door God of door goden werd gegeven – dat maakt geen enkel verschil. In dit stadium van de kosmische evolutie is geen enkel ingrijpen, door hogere of lagere krachten, aannemelijk, want als dat wél zou gebeuren, dan komt het uurwerk van het heelal tot stilstand en valt de kosmos uiteen.

Dit zijn wat losse zinnen, parels van wijsheid, die van tijd tot tijd uit een wetenschappelijke mond komen, en nu willekeurig zijn gekozen om een vraag toe te lichten. Bescheiden richten we ons hoofd omhoog en kijken naar de hemel. Dit lijken de feiten te zijn: werelden, zonnen en sterren, de ontelbare stralende hemellichamen, doen de dichter denken aan een oneindige, oeverloze oceaan, waarop talloze scheepeskaders – miljoenen en miljoenen kruisers, grote en kleine – snel varen, elkaar passeren en in allerlei richtingen wentelen en draaien; en de wetenschap leert ons dat ze, hoewel ze geen roer, kompas, of baken hebben om ze te leiden, nooit met elkaar in botsing komen – bijna nooit, met uitzondering van enkele toevallige ongelukken – aangezien de hele hemelse machine gebaseerd is op en geleid wordt door een onveranderlijke, zij het blinde, wet, en door een constante en versnellende kracht of krachten. ‘Geleid wordt’, door wie? ‘Door zelf-evolutie’, is het antwoord. Omdat de dynamica bovendien leert dat

een lichaam in beweging de neiging heeft in dezelfde toestand van relatieve rust of beweging te blijven, tenzij er een externe kracht op inwerkt,

moet deze kracht worden beschouwd als door zichzelf voortgebracht – ook al is ze niet eeuwig, aangezien dit zou neerkomen op de erkenning van eeuwigdurende beweging – en door zichzelf zó goed berekend en aangepast dat ze van het begin tot het einde van de kosmos blijft bestaan. Maar ‘voortbrenging door zichzelf’ moet toch ergens uit voort-

komen, aangezien voortbrenging uit het niets evenzeer in strijd is met het verstand als met de wetenschap. Zo worden we opnieuw voor een dilemma geplaatst: moeten we geloven in eeuwigdurende beweging of in voortbrenging door zichzelf uit het niets? En indien in geen van beide, wie of wat heeft dan als eerste die kracht of die krachten voortgebracht?

Er bestaan zulke dingen in de mechanica als primaire hefbomen, die de impuls geven en inwerken op secundaire of ondergeschikte hefbomen. Eerstgenoemde hebben echter zelf een impuls nodig, die af en toe herhaald moet worden, anders zouden ze heel snel tot stilstand komen en tot hun oorspronkelijke toestand terugkeren. Wat is de externe kracht die ze in beweging brengt en houdt? Nog een dilemma!

Wat de wet van het kosmisch niet-ingrijpen betreft, deze zou slechts in één geval gerechtvaardigd kunnen worden, namelijk als het hemelse mechanisme volmaakt zou zijn; maar dat is niet zo. De zogenaamd onveranderlijke bewegingen van hemellichamen zijn voortdurend aan verandering onderhevig; ze worden heel vaak verstoord, en zelfs de wielen van de siderische locomotief springen af en toe uit hun onzichtbare rails, zoals gemakkelijk kan worden bewezen. Waarom zou Laplace anders spreken over een in de toekomst waarschijnlijke radicale hervorming in de rangschikking van de planeten;¹ of zou Lagrange beweren dat de omloopbanen geleidelijk kleiner worden; of zouden de astronomen nu verklaren dat de brandstof in de zon langzaam opraakt?

Als de wetten en krachten die het gedrag van de hemellichamen beheersen onveranderlijk waren, dan zouden zulke wijzigingen en het uitputten van substantie of brandstof, van kracht en vloeistoffen, onmogelijk zijn. Toch worden die twee dingen niet ontkend. Als we moeten aannemen dat zulke wijzigingen uit de krachten en wetten zelf voortkomen, die zich bij zulke gelegenheden opnieuw moeten vormen, ontstaat er een antinomie (tegenstrijdigheid van de wetten) van de hemellichamen en een soort fysieke palinodie (herroeping van die wetten). Volgens Laplace zou men dan zien dat vloeistoffen zichzelf ongehoorzaam zijn en op een manier reageren die in strijd is met al hun eigenschappen.²

---

¹P.S. Laplace, *Exposition du système du monde*, 6de ed., Parijs, 1835, blz. 447; vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 2, blz. xxii.

²Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. xxii-xxiii.

Newton maakte zich veel zorgen over de maan. Haar gedrag maakte hem nerveus omdat ze haar baan rond de aarde geleidelijk steeds kleiner maakt; hij was bang dat ze op een dag ten slotte op de aarde zou vallen. De wereld, zo erkende hij, moet zich herstellen, en wel vele keren. Herschel was het hierover met hem eens. Hij spreekt over werkelijke en nogal aanzienlijke afwijkingen, naast die welke slechts schijnbaar zijn, maar vindt enige troost in zijn overtuiging dat iemand of iets het probleem waarschijnlijk zal oplossen.¹

Men zou ons kunnen antwoorden dat de persoonlijke overtuiging van sommige vrome astronomen, hoe groot ze als wetenschappelijke kopstukken misschien ook zijn, niet bewijst dat er in de ruimte werkelijk intelligente, bovenaardse wezens, goden of engelen, bestaan en aanwezig zijn. Het gedrag van de sterren en planeten zelf moet worden geanalyseerd en daaruit moeten conclusies worden getrokken. Ernest Renan beweert dat niets van wat we weten over de hemellichamen het denkbeeld rechtvaardigt dat daarin of daarbuiten intelligente wezens aanwezig zijn.

Laten we eens kijken, zegt Reynaud, of dit een feit is of weer een loze wetenschappelijke veronderstelling.

De banen die de planeten beschrijven zijn verre van onveranderlijk. Integendeel, ze zijn onderhevig aan voortdurende verandering van zowel positie als vorm. Elongatie, verkleining en vergroting van de baan, schommelingen van rechts naar links, het afnemen en toenemen van de snelheid . . . en dit alles in een vlak dat lijkt te wiebelen.²

Zoals De Mirville terecht opmerkt:

Hier is sprake van een pad dat weinig overeenkomt met de veronderstelde wiskundige en mechanische precisie, want we kennen geen klok die, nadat ze een paar minuten achter is gaan lopen, uit zichzelf en zonder dat ze moet worden opgewonden de verloren tijd inhaalt en weer de juiste tijd aangeeft.³

Daar gaat dan die blinde wet en kracht. Over de fysieke onmogelijkheid – voor de wetenschap inderdaad een wonder – van een steen die

¹ Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. xxiii.

² Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. xxiii; vgl. Jean Reynaud, *Terre et ciel*, 1854, 2de ed., blz. 28-9.

³ De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. xxiii.

zich in de lucht verheft tegen de wet van de zwaartekracht in, zegt Babinet, de dodelijkste vijand en tegenstander van het verschijnsel levitatie, het volgende:

Iedereen kent de theorie over meteoren en meteorstenen . . . In Connecticut werd een enorme meteorsteen gezien (een hele grote met een diameter van 540 m), die in Amerika een heel gebied platwalste en terugkeerde naar de plek [in de lucht] vanwaar hij was gekomen.¹

Zo constateren we in beide bovengenoemde gevallen – van zichzelf corrigerende planeten en van gigantische meteoren die terug de lucht in vliegen – een ‘blinde kracht’ die de natuurlijke neigingen van ‘blinde stof’ bijstelt en weerstaat, en zelfs af en toe haar fouten herstelt en haar gebreken corrigeert. Dit is veel wonderbaarlijker en zelfs ‘extravaganter’, zou je zeggen, dan enig ‘door engelen geleid’ element.

Schaamteloos is hij die lacht om het denkbeeld van Von Haller, die verklaart:

De sterren zijn misschien een verblijfplaats van verheven geesten; zoals hier de ondeugd heerst, is daar de deugd meester.²

---

¹ Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. xxvi.

² ‘Die Sterne sind vielleicht ein Sitz verklärter Geister; wie hier das Laster herrscht, ist dort die Tugend Meister.’ Uit het gedicht van Albrecht von Haller ‘Über den Ursprung des Übels’, in *Versuch Schweizerischer Gedichte*, Göttingen, 1768, blz. 146.

25 Oosters en westers occultisme

[‘Eastern and western occultism’, *SD* 3:222-33; *CW* 14:232-45]

In *The Theosophist*¹ van maart 1886 schreef een lid van de London Lodge van de Theosophical Society in een antwoord aan de ‘Solar Sphinx’ het volgende:

we zijn van mening dat de huidige heropleving van occulte kennis op een dag zal aantonen dat het westerse stelsel een spectrum van waarnemingsgebieden bestrijkt dat het oosterse stelsel – althans zoals uiteengezet in de bladzijden van *The Theosophist* – nog moet bereiken.²

Deze schrijver is niet de enige die in deze waan verkeert. Grotere kabbalisten dan hij hebben in de Verenigde Staten hetzelfde gezegd. Dit bewijst alleen maar dat de kennis van de westerse occultisten over de ware filosofie, en over de ‘waarnemingsgebieden’ en het denken van de oosterse leringen, heel oppervlakkig is. Deze bewering is gemakkelijk te bewijzen door een paar voorbeelden te geven, waarbij vergelijkingen worden gemaakt tussen twee interpretaties van één en dezelfde leer: de hermetische universele leer. Dit is hard nodig, want ons werk zou onvolledig blijven als we zulke vergelijkingen niet naar voren brachten.

Wijlen Éliphas Lévi – door een andere westerse mysticus, Kenneth Mackenzie, terecht ‘een van de grootste vertegenwoordigers van de hedendaagse occulte filosofie’³ genoemd – is waarschijnlijk de beste

---

¹Deel 7, blz. 411.

²Wanneer er in *The Theosophist* occulte leringen worden uiteengezet en het onderwerp niet volledig kan worden besproken, wordt dat duidelijk aangegeven, en geen enkele schrijver heeft ooit geprobeerd de lezer te misleiden. Wat betreft de westerse ‘waarnemingsgebieden’ met betrekking tot leringen die werkelijk occult zijn: de oosterse occultisten kennen die al lang. Zo kunnen ze vol vertrouwen zeggen dat het Westen weliswaar de hermetische filosofie als een speculatief dialectisch stelsel kent, dat in het Westen uitstekend wordt toegepast, maar dat het over geen enkele occulte kennis beschikt. De echte oosterse occultist zwijgt en blijft onbekend, publiceert nooit wat hij weet, en spreekt er zelfs zelden over, omdat hij maar al te goed weet wat de straf is voor loslippigheid.

³R.H. Mackenzie, *The Royal Masonic Cyclopaedia*, 1877, artikel: ‘Jetzirah, Sepher’, blz. 371-2.

geleerde die de Chaldeeuwse kabbala heeft toegelicht; we kunnen zijn leer vergelijken met die van oosterse occultisten. In zijn ongepubliceerde manuscripten en brieven, aan ons uitgeleend door een theosoof die vijftien jaar lang zijn leerling was, hadden we gehoopt datgene te vinden wat hij niet bereid was te publiceren. Wat erin staat stelt ons echter enorm teleur. We zullen daarom aannemen dat deze leringen de essentie van het westerse of kabbalistische occultisme bevatten, en ze gaandeweg analyseren en vergelijken met de oosterse uitleg.

Éliphas Lévi zegt terecht, hoewel in een taal die veel te lyrisch en gekunsteld is om voor een beginneling duidelijk te zijn:

Eeuwig leven is beweging die in evenwicht wordt gebracht door de afwisselende manifestaties van kracht.

Maar waarom voegt hij er niet aan toe dat deze eeuwigdurende beweging onafhankelijk is van de gemanifesteerde krachten die aan het werk zijn? Hij zegt:

Chaos is de tohu-vah-bohu¹ van eeuwigdurende beweging en het geheel van de oorspronkelijke stof;

en hij verzuimt eraan toe te voegen dat stof alleen ‘oorspronkelijk’ is aan het begin van elke nieuwe opbouw van het heelal: stof in abscondito (in het verborgene), zoals het door de alchemisten wordt genoemd, is eeuwig, onverwoestbaar, zonder begin of einde. Ze wordt door oosterse occultisten beschouwd als de eeuwige wortel van alles, de mūlaprakriti van een Vedānta-aanhanger en het svabhavat van een boeddhist; kortom de goddelijke essentie, of substantie; de uitstralingen hiervan worden periodiek gebundeld in verschillende gradaties van zuivere geest tot grove stof; de wortel, of ruimte, is in zijn abstracte tegenwoordigheid de godheid zelf, de onuitsprekelijke en onbekende ene oorzaak.

Ain sof is ook voor hem het grenzeloze, de oneindige en ene eenheid, uniek en oorzaakloos evenals parabrahman. Ain sof is het ondeelbare punt; het is ‘overal en nergens’, en daarom is het het absolute Al. Het is ook ‘duisternis’ omdat het absoluut licht is, en de wortel van de zeven kosmische beginselen. Maar Éliphas Lévi verzuimt, door enkel te zeggen dat ‘duisternis op de aarde lag’, om (a) aan te tonen dat ‘duisternis’ in deze betekenis de godheid zelf is, en de enige filosofische oplossing van dit probleem wordt zo aan het menselijk denken

---

¹ Genesis 1:2.

onthouden; en (b) hij laat de onoplettende lezer geloven dat met ‘aarde’ onze eigen kleine bol – een atoom in het heelal – wordt bedoeld. Kortom, deze leer omvat niet de occulte kosmogonie, maar gaat eenvoudig over de occulte geologie en de vorming van ons kosmische stipje. Dit blijkt verder uit het feit dat hij de sefiroth-boom als volgt samenvat

God is harmonie, de astronomie van machten en eenheid buiten de wereld.

Dit wekt de indruk (a) dat hij het bestaan van een buitenkosmische God onderwijst, waardoor hij zowel de kosmos als de goddelijke oneindigheid en alomtegenwoordigheid, die niet buiten ook maar één enkel atoom kunnen staan, beperkt en aan restricties onderwerpt; en (b) dat hij door de hele prekosmische periode (de gemanifesteerde Kosmos wordt hier bedoeld), de diepste kern van de occulte leer, over te slaan, alleen de kabbalistische betekenis van de letter van de *Bijbel* en van *Genesis* uitlegt, en de geest en de essentie ervan onaangeroerd laat. De ‘waarnemingsgebieden’ van het westerse denken zullen door zo’n beperkte leer beslist niet heel ruim worden.

Na een paar woorden te hebben gezegd over tohu-vah-bohu – waarvan Wordsworth de betekenis treffend weergeeft als ‘higgledy-piggledy’¹ – en nadat hij heeft uitgelegd dat deze term de kosmos aanduidt, zegt hij het volgende:

Boven de donkere afgrond [chaos] waren de wateren; . . . de aarde [la terre!] was tohu-vah-bohu, d.w.z. in wanorde, en duisternis bedekte het aangezicht van de diepte, en een krachtige adem bewoog zich over de wateren toen de geest uitriep [?]: ‘Er zij licht’, en er was licht. Zo bevond de aarde [onze aardbol natuurlijk] zich in een cataclysmische toestand; *dichte* nevels omsluisden het onmetelijke uitspansel, de aarde was met water bedekt en een hevige wind maakte deze donkere oceaan woelig, toen op een gegeven moment het evenwicht zich openbaarde en er weer licht verscheen; de letters waaruit het Hebreeuwse woord ‘bereshith’ (het eerste woord van *Genesis*) bestaat, zijn ‘beth’, het getal 2, het werkwoord dat door de handeling wordt gemanifesteerd, een *vrouwelijke* letter; dan ‘resch’, het Woord en het leven, het getal 20, de schijf vermenigvuldigd met 2; en ‘alef’, het spirituele beginsel, de eenheid, een mannelijke letter.

---

¹ Vertaling: chaotisch.

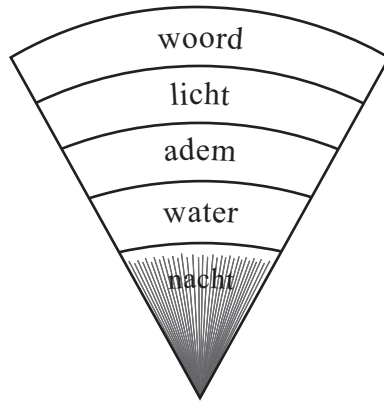
Plaats deze letters in een driehoek en je hebt de absolute eenheid, die zonder tot de getallen te behoren het getal voortbrengt, de eerste manifestatie, die 2 is, en alleen deze twee verenigd door de harmonie die uit de analogie van tegenstellingen [tegengesteld] voortkomt, vormen de 1. Dit is de reden waarom God elohim (meervoud) wordt genoemd.

Dit alles is erg vindingrijk, maar ook zeer raadselachtig en boven-dien onjuist. Door de eerste zin: ‘Boven de donkere afgrond waren de wateren’, zet de Franse kabbalist de lezer namelijk op het verkeerde spoor. Een oosterse chela zal dit in één oogopslag zien, en zelfs een niet-ingewijde kan het zien. Want als de tohu-vah-bohu ‘beneden’ is en de wateren ‘boven’ zijn, dan zijn die twee volkomen verschillend van elkaar, en dat is niet het geval. Deze uitspraak is heel belangrijk, omdat ze de geest en de aard van de kosmogonie volledig verandert en haar omlaaghaalt naar het niveau van de exoterische *Genesis* – misschien werd die uitspraak wel om die reden gedaan. De tohu-vah-bohu is de ‘grote diepte’ en is identiek met ‘de wateren van de chaos’, of de oorspronkelijke duisternis. Door dit feit anders voor te stellen worden zowel ‘de grote diepte’ als de ‘wateren’ – die alleen in de wereld van de verschijnselen gescheiden kunnen worden – wat de ruimte betreft beperkt en wat hun aard betreft aan voorwaarden gebonden. In zijn verlangen om het laatste woord van de esoterische filosofie te verbergen verzuimt Éliphas dus – of hij dat al dan niet opzettelijk heeft gedaan doet er niet toe – om het basisbeginsel van de ene ware occulte filosofie aan te geven, namelijk de eenheid en absolute homogeniteit van het ene eeuwige goddelijke element, en hij maakt van de godheid een mannelijke god. Vervolgens zegt hij:

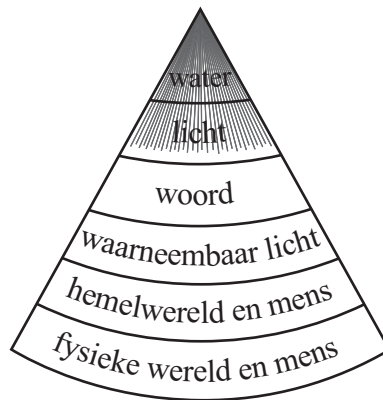
Boven de wateren was de machtige adem van de elohim [de schepende dhyāni-chohans]. Boven de adem verscheen het licht, en boven het licht het Woord . . . dat het geschapen heeft.

Het is precies andersom: het is het oerlicht dat het Woord of de logos schept, die op zijn beurt fysiek licht schept. Om te bewijzen en te illustreren wat hij zegt, geeft hij de figuur bovenaan de volgende pagina.

Elke oosterse occultist die dit ziet, zou niet aarzelen om het een magische figuur van de ‘linkerhand’ te noemen. De volgorde is volledig omgekeerd. De figuur geeft het derde stadium van het religieuze denken weer, dat wat in dvāparayuga gangbaar was, wanneer het ene beginsel al verdeeld is in mannelijk en vrouwelijk, en de mensheid de

val in de stoffelijkheid nadert die het kaliyuga voortbrengt. Een onderzoeker van het oosters occultisme zou het als volgt weergeven:

De geheime leer zegt namelijk dat de wederopbouw van het heelal als volgt plaatsvindt: als de periode aanbreekt voor het opnieuw ontstaan van het heelal wordt eeuwigdurende beweging adem; uit de adem komt het oerlicht voort; door de uitstraling daarvan manifesteert zich het eeuwige denken, verborgen in de duisternis, en dit wordt het Woord (mantra).¹ Het is Dat (de mantra of het Woord) waaruit dit alles (het heelal) tot bestaan is gekomen.

¹ In exoterische zin vormt de mantra (of dat magische vermogen dat gewaarwordingen of gedachten overbrengt) het oudste deel van de *Veda's*, waarvan het

Verderop zegt Éliphas Lévi:

Deze [de verborgen godheid] zond een straal uit naar de eeuwige essentie [de wateren van de ruimte]; de essentie bevruchtte daardoor de oorspronkelijke kiem, en breidde zich uit,¹ waardoor de hemelse mens werd geboren, uit wiens denkvermogen alle vormen zijn geboren.

De kabbala zegt vrijwel hetzelfde. Om te weten te komen wat ze werkelijk leert, moet men de volgorde waarin Éliphas Lévi het geeft, omkeren, en het woord ‘boven’ vervangen door ‘in’, omdat er in het absolute beslist geen ‘boven’ of ‘beneden’ kan zijn. Dit is wat hij zegt:

Boven de wateren de machtige adem van de elohim; boven de adem het licht; boven licht het woord, of de spraak die het geschapen heeft. We zien hier de sferen van evolutie: de zielen [?] die vanuit het donkere centrum (duisternis) naar de lichtende omtrek worden gedreven. Op het diepste punt van de onderste cirkel bevindt zich de tohu-vah-bohu, of de chaos die aan alle manifestatie [naissances – voortbrenging] voorafgaat; dan het gebied van het water; dan adem; dan licht; en ten slotte het Woord.

De constructie van de bovenstaande zinnen laat zien dat de geleerde abbé onmiskenbaar de neiging had om de schepping te antropomorfiëren, ook al moet deze gevormd worden uit reeds bestaand materiaal, zoals de *Zohar* heel duidelijk zegt.

De ‘grote’ westerse kabbalist komt de moeilijkheid als volgt te boven: hij zwijgt over het eerste evolutiestadium en veronderstelt een tweede chaos. Zo zegt hij:

De tohu-vah-bohu is de Latijnse limbus, of schemering van de ochtend en avond van het leven.² Ze is voortdurend in beweging,³ ze valt voortdurend uiteen,⁴ en het ontbindingsproces versnelt, omdat

---

tweede deel uit de *Brāhmaṇa*’s bestaat. In esoterische bewoordingen is mantra het Woord dat door goddelijke magie vlees is geworden, of objectief is gemaakt.

¹ De geheime betekenis van ‘Brahmā’ is ‘expansie’, ‘toename’ of ‘groei’.

² Waarom geeft hij niet meteen de theologische betekenis ervan, zoals we die in Webster vinden? Bij de rooms-katholieken betekent het eenvoudig ‘vagevuur’, het grensgebied tussen hemel en hel (limbus patrum en limbus infantum), het ene voor alle mensen, of ze nu goed, slecht of neutraal zijn; het andere voor de zielen van ongedoopte kinderen! Bij de Ouden betekende het eenvoudig datgene wat in *Esoteric Buddhism* de *kāmaloka* wordt genoemd, tussen *devachan* en *avīchi*.

³ Als chaos, het eeuwige element, toch zeker niet als *kāmaloka*?

⁴ Een bewijs dat Éliphas Lévi met dit woord het laagste gebied van het

de wereld op weg is naar wederbelichaming.¹ De tohu-vah-bohu van de Hebreëen is niet precies hetzelfde als de verwarring der dingen die door de Grieken chaos wordt genoemd, en die beschreven wordt in het begin van de *Metamorfosen* van Ovidius; het is iets dat groter en diepzinniger is; het is de basis van religie, het is de filosofische bevestiging van de onstoffelijkheid van God.

Eerder een bevestiging van de stoffelijkheid van een persoonlijke God. Als een mens zijn godheid in de Hades van de Ouden moet zoeken – want de tohu-vah-bohu, of limbus van de Grieken, is het voorportaal van de Hades – dan kan men niet langer verbaasd zijn over de beschuldigingen die door de kerk worden ingebracht tegen de ‘heksen’ en tovenaars die goed bekend zijn met het westerse kabbalisme, dat zij de bok van Mendes aanbidden, of de duivel gepersonifieerd door bepaalde geesten en elementalen. Maar gezien de taak die Éliphas Lévi zich had gesteld – namelijk het verzoenen van de joodse magie met de leer van de rooms-katholieke kerk – kon hij niets anders zeggen.

Vervolgens licht hij de eerste zin van *Genesis* toe:

Laten we de gangbare vertaling van de heilige teksten terzijde schuiven en kijken wat er in het eerste hoofdstuk van *Genesis* verborgen ligt.

Vervolgens geeft hij de Hebreeuwse tekst nauwkeurig weer, en translitereert deze als volgt:

Bereshith bara eloim uth aschamam ouatti aares ouares ayete tohu-vah-bohu . . . Ouimas eloim rai avur ouiai aour.

En vervolgens verklaart hij:

Het eerste woord, ‘bereshith’, betekent ‘genesis’, een woord dat equivalent is aan ‘natuur’.

Wij zeggen ‘de activiteit van het voortbrengen’, niet ‘natuur’. Vervolgens zegt hij:

De zin is dus in de *Bijbel* verkeerd vertaald. Het is niet ‘in het begin’, maar in het stadium van de voortbrengende kracht,² wat dus

---

aardse ākāśa bedoelt.

¹Hij houdt hij zich blijkbaar alleen bezig met onze periodieke wereld, de aardbol.

²‘Bij het opnieuw ontwakken’ van de krachten zou een betere vertaling zijn.

elk idee van het ex-nihilo [uit het niets] zou uitsluiten. . . omdat het niets niet iets kan voortbrengen. Het woord ‘eloim’ of ‘elohim’ duidt op de voortbrengende krachten, en dat is de occulte betekenis van het eerste vers. . . . ‘Bereshith’ (‘natuur’ of ‘genesis’), ‘bara’ (‘schiepen’) ‘eloim’ (‘de krachten’) ‘athat-ashamaim’ (‘hemelen’) ‘ouath’ en ‘oaris’ (‘de aarde’); dat wil zeggen ‘de voortbrengende machten schiepen voor onbepaalde tijd (eeuwig¹) die krachten die de in evenwicht gebrachte tegenstellingen zijn die we hemel en aarde noemen, dat wil zeggen de ruimte en de lichamen, het vluchtige en het vaste, de beweging en het gewicht.

Als dit juist is, dan is het toch te vaag om begrepen te worden door iemand die de kabbalistische leer niet kent. Niet alleen zijn zijn verklaringen onbevredigend en misleidend – in zijn gepubliceerde werken is het nog erger – maar zijn Hebreeuwse transliteratie is totaal onjuist; ze belet de onderzoeker, die deze zelf wil vergelijken met de equivalenten symbolen en getallen van de woorden en letters van het Hebreeuwse alfabet, om iets te vinden wat hij had kunnen vinden als de woorden in de Franse transliteratie correct waren gespeld.

Zelfs in vergelijking met de exoterische hindoe-kosmogonie is de filosofie die Éliphas Lévi als kabbalistisch presenteert niets anders dan mystiek rooms-katholicisme, aangepast aan de christelijke kabbala. Zijn *Histoire de la magie* laat dit duidelijk zien, en onthult ook zijn doel, dat hij niet eens probeert te verbergen. Want, terwijl hij met zijn kerk verklaart dat

de christelijke religie aan de leugenachtige orakels van de heidenen het zwijgen heeft opgelegd en een einde heeft gemaakt aan het prestige van de valse goden,²

belooft hij in zijn werk te bewijzen dat het echte sanctum regnum, de grote magische kunst, in die ster van Bethlehem ligt die de drie wijzen

---

¹Een handeling die in de eeuwigheid onophoudelijk is, kan geen ‘schepping’ worden genoemd; ze is evolutie, en het eeuwige of altijd worden van de Griekse filosoof en de Indiase Vedānta-aanhanger; ze is het sat en de ene zijnheid van Parmenides, of het zijn dat identiek is aan het denken. Hoe kan men zeggen dat de machten ‘beweging scheppen’, als men eenmaal heeft ingezien dat beweging nooit een begin heeft gehad, maar in de eeuwigheid heeft bestaan? Waarom zouden we niet zeggen dat de opnieuw ontwaakte machten beweging van het eeuwige naar het tijdelijke bestaansgebied overbrachten? Dit is beslist geen schepping.

²Éliphas Lévi, *Histoire de la magie*, 1860, blz. 1.

naar de verlosser van de wereld leidde om hem te vereren. Hij zegt:

We zullen bewijzen dat alle wijzen door de studie van het heilige pentagram de nieuwe naam moesten leren kennen, die boven alle namen verheven zou moeten worden en waarvoor iedereen die in staat is tot verering zou moeten buigen.¹

Dit toont aan dat Lévi's kabbala mystiek christendom is en geen occultisme; want het occultisme is universeel en maakt geen onderscheid tussen de 'verlossers' (of grote avatāra's) van de verschillende oude volkeren. Éliphas Lévi vormde geen uitzondering op de regel toen hij onder de dekmantel van het kabbalisme het christendom verkondigde. Hij was onmiskenbaar 'de grootste vertegenwoordiger van de moderne occulte filosofie', zoals die in de rooms-katholieke landen in het algemeen wordt bestudeerd, waar ze aan de vooroordelen van christelijke denkers wordt aangepast. Maar hij heeft nooit de echte universele kabbala onderwezen, en het oosterse occultisme al helemaal niet. Laat de lezer de oosterse en westerse leer vergelijken, en kijken of de filosofie van de *Upanishads* 'de waarnemingsgebieden' van het westerse stelsel nog moet ontdekken. Iedereen heeft het recht om het stelsel dat hij verkiest te verdedigen, maar het is daarbij niet nodig om het stelsel van zijn medemens zwart te maken.

Gezien de grote overeenkomst tussen veel van de 'basiswaarheden' van het christendom en de 'mythen' van het brahmanisme, zijn er de laatste tijd serieuze pogingen gedaan om te bewijzen dat de *Bhagavad Gītā* en de meeste *Brāhmaṇa*'s en de *Purāṇa*'s van veel recenter datum zijn dan de boeken van Mozes en zelfs dan de evangeliën. Maar mocht het lukken om in deze richting een geforceerd succes te behalen, dan kan dat argument zijn doel toch niet bereiken, omdat de *Rig-Veda* nog overblijft. Als de ouderdom ervan wordt teruggebracht tot de meest recente grenzen die daaraan zijn toegekend, dan kan men de datering nog steeds niet laten overlappen met die van de *Pentateuch*, waarvan wordt erkend dat ze minder oud is.

De oriëntalisten weten heel goed dat ze de opgerichte bakens in de 'Bijbel van de mensheid', genaamd de *Rig-Veda*, die door alle latere religies zijn gevolgd, niet kunnen wegnemen. Daarin zijn in de geraad van de denkende mensheid de hoekstenen gelegd van alle religies en geloofsovertuigingen, van elke tempel en kerk van de eerste tot de

---

¹ *Op.cit.*, blz. 2.

laatste; en ze bestaan nog steeds. Universele ‘mythen’, personificaties van goddelijke en kosmische, primaire en secundaire machten, en historische figuren van alle nu bestaande en niet meer bestaande religies zijn terug te vinden in de zeven belangrijkste godheden van de *Rig-Veda* en de 330 miljoen van hen afgeleide aspecten; en die zeven zijn, samen met een paar miljoen, de stralen van de ene grenzeloze eenheid.

Maar DIT kan door de niet-ingewijden nooit worden vereerd. Het kan alleen het ‘voorwerp zijn van de meest abstracte meditatie, die hindoes beoefenen om daarin helemaal op te gaan’. Aan het begin van elke ‘dageraad’ van de ‘schepping’ neemt het eeuwige licht – dat duisternis is – het aspect van zogenaamde chaos aan: chaos voor het menselijk verstand, de eeuwige essentie voor het bovenmenselijke of spirituele bewustzijn.

‘Osiris is een zwarte god.’ Deze woorden werden in Egypte tijdens de inwijding ‘fluisterend’ uitgesproken, omdat Osiris Noumenon voor een sterveling duisternis is. In deze chaos worden de ‘wateren’ gevormd, Moeder Isis, Aditi, enz. Het zijn de ‘wateren van het leven’, waarin oorspronkelijke kiemen worden geschapen – of beter gezegd opnieuw tot leven gewekt – door het oerlicht. Het is purushottama, of de goddelijke geest, die als Nārāyaṇa, de beweging over de wateren van de ruimte, de levensadem bevrucht en inblaast in die kiem die het ‘gouden wereld-ei’ wordt, waarin de mannelijke Brahmā wordt geschapen;¹ en de eerste prajāpati, de heer van de wezens, komt hieruit tevoorschijn en wordt de stamvader van de mensheid. En hoewel niet hij, maar het absolute, het heelal in zichzelf bevat, is het toch de plicht van de mannelijke Brahmā om het in een zichtbare vorm te manifesteren. Daarom moet hij in verband worden gebracht met de voortplanting van soorten, en wordt hem, evenals Jehovah en andere mannelijke goden in het latere antropomorfisme, symbolisch een fallische rol toebedeeld.

Elk van zulke mannelijke goden, de ‘vader’ van alles, wordt hooguit de ‘archetypische mens’. Tussen hem en de oneindige godheid ligt een afgrond. In de theïstische religies van persoonlijke goden worden ze gedegradeerd van abstracte krachten tot fysieke vermogens. Het water

---

¹De vaishṇava’s, die Vishṇu beschouwen als de hoogste God en de maker van het heelal, beweren dat Brahmā voortkwam uit de navel van Vishṇu, de ‘onvergankelijke’, of beter gezegd uit de lotus die daaruit groeide. Maar het woord ‘navel’ betekent hier het centrale punt, het wiskundige symbool van de oneindigheid, of parabrahman, het ene en unieke.

van het leven – de ‘diepte’ van moeder natuur – wordt in antropomorfe religies vanuit een aards gezichtspunt bekeken. Zie hoe heilig het door theologische magie is geworden! Het wordt als heilig beschouwd en wordt nu evenals lang geleden in bijna elke religie vergoddelijkt. Maar als christenen het gebruiken als middel tot spirituele zuivering bij de doop en het gebed; als hindoes eerbied betonen aan hun heilige stromen, vijvers en rivieren; als zowel pārsī’s, moslims als christenen in de effectiviteit ervan geloven, dan moet dat element zeker een grote en occulte betekenis hebben. In het occultisme vertegenwoordigt het het vijfde beginsel van de kosmos, in het lagere zevental; het hele zichtbare heelal werd namelijk gebouwd door water, zeggen de kabbalisten die het verschil kennen tussen de twee wateren – het ‘water van het leven’ en dat van de verlossing – die in dogmatische religies zozeer met elkaar worden verward. De ‘koning-prediker’ zegt over zichzelf:

Ik, prediker, was koning van Israëel in Jeruzalem. Ik heb met heel mijn hart elke vorm van wijsheid onderzocht, want ik wilde *alles* wat onder de hemel gebeurt doorgronden.¹

Als hij spreekt over het grote werk en de glorie van de elohim² – in de Engelse *Bijbel* samengebundeld in de ‘Here God’, wiens mantel, zo vertelt hij ons, licht is en de hemel het tentdoek – verwijst hij naar de bouwer

die zijn hoge zalen op de wateren bouwt,³

dat wil zeggen, de goddelijke menigte van de sefiroth, die het heelal uit de diepte, de wateren van de chaos, hebben opgebouwd. Mozes en Thales hadden gelijk toen ze zeiden dat alleen aarde en water een levende ziel kunnen voortbrengen, waarbij water op dit gebied het beginsel van alle dingen is. Mozes was een ingewijde, Thales een filosoof, d.w.z. een wetenschapper, want in zijn tijd was dat hetzelfde.

De geheime betekenis hiervan is dat water en aarde in de boeken van Mozes staan voor de prima materia (oerstof) en het scheppende (vrouwelijke) beginsel op ons gebied. In Egypte was Osiris vuur, en

¹ *Prediker* 1:12-3.

² Het is waarschijnlijk overbodig om hier te zeggen wat iedereen weet. De vertaling van de protestantse *Bijbel* is geen woord-voor-woord weergave van de vroegere Griekse en Latijnse *Bijbel*: de betekenis is heel vaak verdraaid, en waar ‘Jahveh’ of ‘elohim’ staat is dat met ‘God’ vertaald.

³ *Psalmen* 104:2-3.

Isis was de aarde of haar synoniem water; de twee tegengestelde elementen hebben elkaar – juist vanwege hun tegengestelde eigenschappen – nodig voor een gemeenschappelijk doel: de voortplanting. De aarde heeft zonnewarmte en regen nodig om haar kiemen te laten ontspruiten. Maar deze voortplantingseigenschappen van vuur en water, of geest en stof, zijn slechts symbolen voor fysieke voortplanting. Terwijl de joodse kabbalisten deze elementen alleen symboliseerden in hun toepassing op gemanifesteerde dingen, en ze vereerden als zinnebeelden voor de voortbrenging van het aardse leven, zag de oosterse filosofie ze alleen als een bedrieglijke emanatie uit hun spirituele oervormen, en geen enkele onreine of onheilige gedachte ontsierde haar esoterische religieuze symboliek.

Chaos is, zoals elders aangetoond, theos, die kosmos wordt: ze is ruimte, die alles in het heelal omvat. Zoals de occulte leringen beweren, wordt ze door de Chaldeeën, Egyptenaren en ieder ander volk tohu-vah-bohu, of chaos, wanorde, genoemd, omdat ruimte de grote bron van schepping is, waaruit niet alleen vormen voortkomen, maar ook ideeën, die alleen door de logos, het Woord, het verbum, of geluid tot uitdrukking kunnen komen.

De getallen 1, 2, 3, 4 zijn de opeenvolgende emanaties vanuit de moeder [ruimte] terwijl ze tijdens haar afdaling haar gewaad vormt en uitrolt over de zeven treden van de schepping.¹ De uitroller keert naar haar uitgangspunt terug, waarbij het ene uiteinde in het oneindige met het andere samenkomt, en de getallen 4, 3 en 2 worden weergegeven, want dit is de enige kant van de sluier die we kunnen waarnemen, terwijl het eerste getal geheel opgaat in zijn onbenaderbare afzondering.

---

¹Om misverstanden te voorkomen over het woord ‘schepping’ dat zo vaak door ons wordt gebruikt, kunnen de opmerkingen van Mabel Collins in *Door de gouden poort* worden geciteerd omdat ze zo duidelijk en eenvoudig zijn: ‘Het woord ‘scheppen’ wordt door de gewone denker vaak opgevat als zou dit het idee weergeven van iets voortbrengen uit niets. Dit is duidelijk niet de betekenis ervan. We zijn mentaal verplicht om onze schepper te voorzien van chaos om er de wereld uit te laten voortbrengen. De landbouwer die in de maatschappij een typisch voorbeeld van een producent is, moet zijn materiaal hebben, zijn aarde, zijn lucht, regen en zon, en de zaden om in de aarde te planten. Hij kan niet iets uit niets produceren. Uit een leegte kan de natuur niet ontstaan; ergens daarbuiten, ergens daarachter of daarbinnen is dat materiaal waaruit ze wordt gevormd door ons verlangen naar een heelal.’ (*Licht op het pad & Door de gouden poort*, TUPA, 1999, blz. 42.)

. . . De vader, die grenzeloze tijd is, brengt de moeder, die oneindige ruimte is, voort in de eeuwigheid; en de moeder brengt op de dag waarop de wereld één oceaen wordt de vader voort in manvantara's, die verdelingen van duur zijn. De moeder wordt dan Nārā [wateren – de grote diepte] waarop Nara [de hoogste geest] kan rusten – of bewegen – wanneer er wordt gezegd dat 1, 2, 3, 4 afdalen en verblijven in de wereld van het onzichtbare, terwijl de 4, 3, 2 de grenzen worden in de zichtbare wereld om de manifestaties van vader [de tijd] af te wikkelen.¹

Dit heeft betrekking op de mahāyuga's die in cijfers 432 worden, en met nullen erbij 4.320.000.

Het is uiterst vreemd, als het al puur toeval is, dat de numerieke waarde van tohu-vah-bohu, of 'chaos' in de *Bijbel* – welke chaos natuurlijk de 'moeder'-diepte of de wateren van de ruimte is – dezelfde cijfers oplevert. In een kabbalistisch manuscript staat namelijk het volgende:

In het tweede vers van *Genesis* wordt over de hemelen en de aarde gezegd dat ze 'chaos en wanorde' waren – dat wil zeggen, ze waren 'tohu-vah-bohu', 'en er lag duisternis op de diepte', dat wil zeggen 'het volmaakte materiaal waarmee moest worden gebouwd had geen structuur'. De volgorde van de cijfers van deze woorden zoals ze er staan – d.w.z. de letters weergegeven door hun numerieke waarde – is 6.526.654 en 2.386.² In de kunsttaal zijn dit sleutelgetallen die losjes bij elkaar zijn gezet, de kiemen en sleutels van de bouw, maar die zoals ze gebruikt worden en nodig zijn één voor één moeten worden herkend. Ze volgen in *Genesis* symmetrisch onmiddellijk op de eerste zin van de grootse uitspraak: 'In rash ontwikkelde zich goden, de hemel en de aarde.'

Vermenigvuldig de cijfers van de letters van 'tohu-vah-bohu' continu met elkaar van rechts naar links, noteer de opeenvolgende afzonderlijke producten, en we krijgen de volgende reeks waarden: (a) 30, 60, 360, 2160, 10800, 43200, of de kenmerkende getallen 3, 6, 36, 216, 108 en 432; [of idem van links naar rechts] (b) 20, 120, 720, 1440, 7200, 43200, of 2, 12, 72, 144, 72, 432, de reeks die eindigt met 432, een van de meest vermaarde getallen uit de oudheid,

¹ Toelichting op stanza 9 over cyclussen.

² Andersom, of van rechts naar links gelezen, zijn de letters en hun corresponderende cijfers als volgt: 't', 4; 'h', 5; 'v', 6; 'v', 6; 'bh', 2; 'h', 5; 'v' of 'w', 6; wat 'thuvbhu', 4566256, of 'tohu-vah-bohu' oplevert.

en die, hoewel versluierd, in de chronologie tot aan de zondvloed steeds weer opduikt.¹

Dit bewijst dat het Hebreeuwse gebruik van het spelen met getallen vanuit India tot de joden moet zijn gekomen. Zoals we hebben gezien levert de laatste reeks, naast vele andere combinaties, de getallen 108 en 1008 op – het aantal namen van Vishṇu, vandaar de 108 kralen van de rozenkrans van de yogī – en sluit af met 432, het meest ‘vermaarde’ getal van de Indiase en Chaldeeuwse oudheid, dat voorkomt in de Indiase cyclus van 4.320.000 jaar, en in de 432.000 jaar, de duur van de Chaldeeuwse goddelijke dynastieën.

---

¹ Ongepubliceerd manuscript van J. Ralston Skinner.

26 De afgodsbeelden en de terafim

[‘The idols and the teraphim’, *SD* 3:234-40; *CW* 7:230-40]

De betekenis van het ‘sprookje’ verteld door de Chaldeeuwse Qūthāmā¹ is gemakkelijk te begrijpen. Zijn manier van werken met het ‘afgodsbeeld van de maan’ was die van alle Semieten voordat Terah, Abrahams vader, beelden maakte – de naar hem vernoemde terafim – of het ‘uitverkoren volk’ van Israël ophield om ze voor waarzeggerij te gebruiken. Deze terafim waren net zo goed ‘afgodsbeelden’ als welk heidens beeld of standbeeld dan ook.² Het gebod ‘Kniel niet voor een gesneden beeld’,³ of een terafim, moet ofwel op een later tijdstip zijn gekomen, ofwel genegeerd zijn, aangezien het knielen voor en het waarzeggen door middel van de terafim zo orthodox en algemeen schijnt te zijn geweest dat de ‘Heer’, via Hosea, de Israëlieten feitelijk dreigt hen van hun terafim te beroven.

De Israëlieten zullen geruime tijd zonder koning blijven . . . zonder offers en zonder zuilen, zonder efod, en zonder terafim.⁴

Matzebah, standbeeld of zuil, wordt in de *Bijbel* uitgelegd als ‘zonder efod en zonder terafim’.

Pater Kircher onderschrijft uitdrukkelijk de gedachte dat het beeld van de Egyptische Serapis in alle opzichten identiek was met dat van de serafim, of terafim, in de tempel van Salomo. Louis de Dieu zegt:

Het waren misschien afbeeldingen van engelen, of beelden gewijd aan de engelen, waarbij de tegenwoordigheid van een van deze geesten tot een terafim werd aangetrokken en zo de vragen van de raadplegers beantwoordde; en volgens deze hypothese zou het woord

---

¹Zie Ibn Wahshiyya, *Nabatean Agriculture*.

²Dat de terafim een standbeeld was, en niet een klein voorwerp, blijkt uit *1 Samuel*, 19, waar Michal een terafim (‘beeld’, zoals het is vertaald) neemt en het in bed legt om David, haar man, voor te stellen die vluchtte voor Saul (zie vers 13ev). Het had dus de grootte en vorm van een menselijke figuur: een standbeeld of een echt *afgodsbeeld*.

³*Exodus* 20:5.

⁴*Hosea* 3:4.

‘terafim’ het equivalent worden van ‘serafim’ door op de manier van de Syriërs de ‘t’ in een ‘s’ te veranderen.¹

Wat zegt de *Septuagint*? Het woord terafim wordt achtereenvolgens vertaald met εἶδωλα – vormen die op iemand lijken; εἶδolon, een ‘astraal lichaam’; γλυπτά – de beeldhouwden; κενοτάφια – beeldhouwwerken in de zin dat ze iets kunnen verbergen of bevatten; θήλους – manifestaties; ἀληθειες – waarheden of werkelijkheden; μορφώματα of φωτισμούς – lichtgevende, stralende gelijkenissen. Deze laatste uitdrukking geeft duidelijk aan wat de terafim waren. De *Vulgaat* vertaalt de term met ‘annuntiantes’, de ‘boodschappers die aankondigen’, en zo wordt het zeker dat de terafim de orakels waren. Ze waren de bezielde standbeelden,² de goden die zich in de Egyptische, Chaldeeuwse, Griekse, en andere tempels via de ingewijde priesters en adepten aan het volk openbaarden.

Maimonides en Selden leggen heel duidelijk uit hoe het waarzeggen in zijn werk gaat, hoe je je lot te weten komt, en hoe je wordt onderwezen door de terafim³. Eerstgenoemde zegt:

De vereerders van de terafim beweerden dat, als het licht van de belangrijkste sterren [planeten] het gesneden beeld volkomen doordrong, de machten of engelen [de bestuurders, of het bezielende beginsel in de planeten] met hen spraken en hun veel nuttige vaardigheden en wetenschappen leerde.⁴

¹ Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 3, blz. 257; vgl. Louis de Dieu, *Critica Sacra*, 1693, ‘Genesis, 31:19’, blz. 18.

² Noot vert.: Zie ook het artikel van H.P.B. hierover in *H.P. Blavatsky: Geselecteerde artikelen*, 2:530-41.

³ ‘De terafim van Abrams vader, Terah, de ‘maker van beelden’, waren de kabirische goden, en we zien dat ze werden aanbeden door Micha, door de Danieten en anderen (*Rechters*, hfst 17, 18). De terafim waren hetzelfde als de serafim, en dit waren slangenbeelden, waarvan de oorsprong ligt in het Sanskrietwoord sarpa (de slang), een symbool dat bij alle godheden een heilig symbool voor onsterfelijkheid is. Kiun, of de god Kivan, die door de Hebreëen in de woestijn werd aanbeden, is zowel de hindoeëgod Śiva als Saturnus. (De Zendische *h* is in India een *s*. Hapta is dus sapta; hindū is sindhaya (A. Wilder). ‘Van Griekenland tot Calcutta, van de Kaukasus tot Egypte wordt de *s* geregeld verzacht tot *h*’, zegt Dunlap. De letters *k*, *h* en *s* kunnen daarom onderling worden verwisseld.) Het Griekse verhaal vermeldt dat de Arcadiër Dardanus, die ze als huwelijksgegeschenk had gekregen, ze naar Samothrake en vandaar naar Troje bracht; en ze werden aanbeden lang vóór de roemrijke dagen van Tyrus of Sidon, hoewel eerstgenoemde in 2760 v.Chr. was gebouwd. Vanwaar heeft Dardanus ze verkregen?’ – *Isis ontsluiert*, 1:705-6.

⁴ Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 77; vgl. Maimonides, *Moreh*

Op zijn beurt legt Selden hetzelfde uit en voegt eraan toe dat de terafim¹ waren gemaakt en gevormd in overeenstemming met de stand van hun respectieve planeten – waarbij elk van de terafim gewijd was aan een van de ‘ster-engelen’ die de Grieken *stoicheia* noemden – en ook in overeenstemming met tekens die aan de hemel stonden en ‘beschermgoden’ werden genoemd:

Degenen die de baan van de *στοιχεῖα* volgden, werden *στοιχειωματικοί* genoemd, of de waarzeggers door middel van de planeten en de *στοιχεῖα*.²

Ammianus Marcellinus zegt dat waarzeggerij in de oudheid altijd tot stand werd gebracht met behulp van de ‘geesten’ van de elementen (*spiritus elementorum*), of *πνεύματα τῶν στοιχείων* zoals ze in het Grieks worden genoemd.³ Laatstgenoemden zijn niet de ‘geesten’ van de sterren (planeten), noch zijn het goddelijke wezens; ze zijn eenvoudig de wezens die hun respectieve elementen bewonen; door kabbalisten worden ze elementaire geesten genoemd en door theosofen elementalen.⁴ Pater Kircher, de jezuïet, vertelt de lezer:

Elke god beschikte over zulke instrumenten van waarzeggerij om door te spreken. Ieder had zijn eigen werkterrein. Serapis gaf onder-richt in de landbouw; Anubis onderwees wetenschappen; Horus adviseerde over psychische en spirituele zaken; Isis werd geraadpleegd over het stijgen van de Nijl, enz.⁵

Dit historische feit, naar voren gebracht door een van de bekwaamste en geleerdste jezuïeten, doet afbreuk aan het prestige van de ‘Heer God van Israël’ met betrekking tot zijn aanspraken op verhevenheid en op het feit dat hij de *ene* levende God is. Zoals in het Oude Testament

---

Nevukhim (De gids voor de verwarden), 3:29.

¹De aan de zon gewijde terafim waren gemaakt van goud, en de aan de maan gewijde van zilver.

²Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 77; vgl. John Selden, *De diis Syriis*, Londen, 1617, Syntagmata 1, hfst. 2, blz. 23.

³Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 78; vgl. Ammianus Marcellinus, *Historiën*, 21:1:8.

⁴Die welke de kabbalisten elementaire geesten noemen, zijn sylfen, gnomen, undinen en salamanders, kortom natuurgeesten. De geesten van de engelen vormen een afzonderlijke categorie.

⁵Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 3, blz. 263; Athanasius Kircher, *Oedipus Aegyptiacus*, deel 2, 1653, Pars Altera, classis 11, hfst. 3, blz. 444.

zelf wordt bevestigd, sprak Jehovah precies zo met zijn uitverkorenen, en dit stelt hem op één lijn met iedere andere heidense God, zelfs die van de lagere klassen. In *Rechters*, hfst. 17, lezen we dat Micha een efod en een terafim liet vervaardigen, en deze aan Jehovah wijdde (zie de *Septuagint* en de *Vulgaat*); deze voorwerpen werden door een zilversmid gemaakt van de 200 sjekel zilver die zijn moeder hem had gegeven. De ‘Heilige Bijbel’ (King James vertaling) verklaart dit staaltje van afgoderij door te zeggen:

In die tijd was er geen koning in Israël; iedereen deed wat in zijn ogen goed was.¹

Toch moet de daad orthodox zijn geweest, want nadat Micha voor zijn efod en terafim een priester, een waarzegger, had ingehuurd, roept hij uit: ‘Nu weet ik dat de Heer mij goed zal doen.’² En ook al lijkt wat Micha deed – die

een eigen heiligdom had, een efod en terafim maakte, en een van zijn zonen als priester aanstelde³

om deze te dienen en ook het ‘gesneden beeld’ dat zijn moeder ‘aan de Heer’ had gewijd – nu ongehoord, in de tijd van één religie en één taal was dat niet het geval. Hoe kan de rooms-katholieke kerk deze daad veroordelen als De Mirville, een van haar beste schrijvers, de terafim ‘de heilige instrumenten van de oorspronkelijke openbaringen’⁴ noemt; als *Genesis* ons laat zien dat Rebekka ‘de Heer gaat raadplegen’,⁵ en dat de Heer haar antwoordt (beslist door middel van de terafim), en haar verschillende voorspellingen doet? En mocht dit nog niet voldoende zijn, dan is er ook nog Saul die het zwijgen van de efod⁶ betreurt, en David die de thummim raadpleegt en van de Heer mondeling advies krijgt over de beste manier om zijn vijanden te doden.

De thummim en urim – tegenwoordig het onderwerp van zoveel gissingen en speculaties – waren echter geen vinding van de joden,

¹ *Rechters* 17:6.

² *Rechters* 17:13.

³ *Rechters* 17:5.

⁴ J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 3, blz. 257.

⁵ *Genesis* 25:22ev.

⁶ De efod was een linnen gewaad dat de hogepriester droeg, maar omdat de thummim eraan bevestigd waren, lag de hele waarzeggerij met alles erop en eraan vaak in dat ene woord, efod, besloten. Zie *1 Samuel* 28:6, en 30:7-8.

ondanks de gedetailleerde instructies die Jehovah hierover aan Mozes gaf. De priester-hiërofant van de Egyptische tempels droeg namelijk een borstplaat met edelstenen die in alle opzichten leek op die van de hogepriester van de Israëlieten.

De hogepriesters van Egypte droegen een saffieren beeldje om de hals, genaamd *waarheid*, omdat de waarheid daarin duidelijk aan het licht kwam.¹

Selden is niet de enige christelijke schrijver die de joodse met de heidense terafim vergelijkt, en zegt dat hij ervan overtuigd is dat de joden ze van de Egyptenaren hebben overgenomen. Bovendien zegt Döllinger, een bij uitstek rooms-katholieke schrijver:

De terafim werden in veel joodse families gebruikt en bleven in hun bezit tot de tijd van Josephus.²

Döllinger, een rooms-katholiek, en Selden, een protestant – die beiden in de terafim van de joden Jehovah ontdekken en in die van de heidenen ‘boze geesten’ – geven als hun persoonlijke mening het gebruikelijke eenzijdige oordeel van theologische haat en sektarisme. Seldenus heeft echter gelijk als hij stelt dat al dat soort vormen van communicatie in de oudheid oorspronkelijk alleen waren ingesteld om in contact te komen met goden en engelen. Maar

de heilige Geest [beter gezegd, geesten] sprak [niet alleen] door middel van de urim en thummim tot de kinderen van Israël, zolang de tabernakel bleef bestaan,³

zoals Cruden de mensen wil doen geloven. En niet alleen de joden hadden een ‘tabernakel’ nodig voor dat soort theofanisch of goddelijk contact; want geen enkele Bath-Kol (of ‘dochter van de goddelijke stem’), thummim genoemd, kon door een jood, heiden, of christen worden gehoord als er geen geschikte tabernakel voor was. De ‘tabernakel’ was eenvoudig de archaische telefoon van die tijd van magie toen occulte vermogens net als nu door inwijding werden verworven. De negen-

¹Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 3, blz. 263; vgl. Claude Élien, *Histoire diverses*, 14:34.

²Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 3, blz. 263; vgl. J.J.I. von Döllinger, *Paganisme et judaïsme*, 1858, deel 4, blz. 193-4.

³Alexander Cruden, *A Complete Concordance to the Holy Scriptures of the Old and New Testaments*, 1830, trefwoord ‘thummim’, blz. 631.

tiende eeuw heeft de ‘tabernakel’ van bepaalde metalen, hout, en een specifieke opstelling vervangen door een elektrische telefoon, en maakt nu gebruik van geboren mediums in plaats van hogepriesters en hiërofantanten. Waarom zou men dan verbaasd zijn dat mediums nu, in plaats van planeetgeesten en goden te bereiken, met geen hogere wezens contact hebben dan met elementalen en bezielde schillen – de demonen van Porphyrius? Wie dit waren, vertelt hij openhartig wanneer hij spreekt over kwade demonen:

Het is hun ambitie om voor goden door te gaan, en hun leider eist om als de hoogste god te worden erkend.¹

Er zijn ongetwijfeld in alle tijden zowel goede als kwade geesten, welwillende en kwaadaardige ‘goden’, en theosofen zullen dit feit nooit ontkennen. Het hele probleem was en is nog steeds om ze te kunnen onderscheiden. En we beweren dat de christelijke kerk dit niet kan evenmin als haar volgelingen. Als iets dit bewijst, dan zijn het ongetwijfeld de talloze theologische blunders die op dit gebied zijn gemaakt. Het heeft geen zin om de goden van de heidenen ‘duivels’ te noemen en vervolgens hun symbolen op zo’n slaafse manier te kopiëren, waarbij het onderscheid tussen goed en kwaad wordt bekrachtigd zonder enig beter bewijs dan dat ze respectievelijk christelijk en heidens zijn. De planeten, de elementen, en de dierenriem werden niet alleen in Heliopolis voorgesteld door de twaalf stenen die ‘mysterie van de elementen’ (*elementorum arcana*) werden genoemd. Volgens veel orthodox-christelijke schrijvers werden ze ook in de tempel van Salomo gevonden, en zijn ze tot op de dag van vandaag in verschillende oude Italiaanse kerken en zelfs in de Notre Dame van Parijs te zien.

We zouden eigenlijk kunnen zeggen dat de waarschuwing in Clemens’ *Stromateis* tevergeefs is geweest, hoewel hij woorden zou citeren die door Petrus zijn gesproken. Hij zegt:

Aanbid God niet zoals de joden dat doen, die denken dat zij de enigen zijn die God kennen en niet beseffen dat zij in plaats van God engelen, aartsengelen, de maanden, en de maan vereren.²

Wie zal na het lezen van het bovenstaande niet verbaasd zijn dat de

---

¹ *De abstinencia ab esu animalium*, 2:42; vgl. Thomas Taylor, *Select Works of Porphyry*, 1823, blz. 79.

² Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 78; vgl. Clemens van Alexandrië, *Stromateis*, 6:5.

christenen, ondanks dat ze de joodse fout inzien, nog steeds de joodse Jehovah vereren, de geest die door zijn terafim sprak! Dat dit zo is, en dat Jehovah eenvoudig de ‘beschermgenius’ of de beschermgeest van het volk Israël was – slechts één van de pneumata tōn stoicheiōn (of ‘grote geesten van de elementen’), niet eens een hoge ‘planeetgeest’ – blijkt duidelijk op gezag van Paulus en Clemens van Alexandrië, als hun woorden tenminste enige betekenis hebben. Bij Clemens betekent het woord στοιχεῖα niet alleen elementen, maar ook

voortbrengende kosmologische beginselen, en met name de tekens [of sterrenbeelden] van de dierenriem, van de maanden, dagen, de zon en de maan.¹

Dit woord wordt door Aristoteles in dezelfde betekenis gebruikt. Hij zegt τῶν ἄστρῶν στοιχείω,² terwijl Diogenes Laërtius δώδεκα στοιχεῖα de twaalf tekens van de dierenriem noemt.³ Nu we het duidelijke bewijs hebben van Ammianus Marcellinus dat

waarzeggerij in de oudheid altijd tot stand werd gebracht met behulp van de geesten van de elementen,⁴

of dezelfde πνεύματα τῶν στοιχείων, en we in de *Bijbel* talloze passages vinden die aangeven (a) dat de Israëlieten, onder wie Saul en David, hun toevlucht namen tot dezelfde waarzeggerij en dezelfde middelen gebruikten; en (b) dat het hun ‘Heer’ – namelijk Jehovah – was die hen antwoordde: wat kunnen we dan anders geloven dan dat Jehovah een ‘spiritus elementorum’ is?

We zien dus geen groot verschil tussen het ‘afgodsbeeld van de maan’ – de Chaldeeuwse terafim waardoor Saturnus sprak – en het afgodsbeeld van de urim en thummim, het instrument van Jehovah. Occulte rituelen, die in het begin wetenschappelijk waren – en de plechtigste en heiligste wetenschap vormden – zijn door degeneratie van de mensheid vervallen tot tovenarij, en worden nu ‘bijgeloof’ genoemd. Zoals Diodorus Siculus in zijn *Bibliotheca historica* uitlegt:

¹Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 77; vgl. Clemens van Alexandrië, *Protrepticus*.

²*De generatione animalium*, 2:3.

³Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 77.

⁴Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 78; vgl. Ammianus Marcellinus, *Historiën*, 21:1:8.

De Chaldeeën, die de planeten over lange perioden hebben waargenomen en beter dan wie dan ook de betekenis van hun *bewegingen* en hun *invloeden* kennen, voorspellen de mensen de meeste dingen die hen zullen overkomen. Ze beschouwen hun leer van de vijf grote hemellichamen – die zij *vertolkers* noemen, en wij, planeten – als heel belangrijk. En hoewel ze beweren dat vooral de *zon* hen voorziet van de meeste voorspellingen voor grote toekomstige gebeurtenissen, volgen ze toch meer in het bijzonder Saturnus. . . . Voorspellingen die werden gedaan aan een groot aantal koningen, in het bijzonder aan Alexander, Antigonos, Seleucus Nicator, enz., . . . lijken zo exact te zijn uitgekomen dat deze koningen daarover zeer verwonderd waren.¹

Uit het bovenstaande volgt dat de verklaring van de Chaldeeuwse adept Qūthāmā – namelijk dat alles wat hij in zijn boek aan de niet-ingewijde wil meedelen, door Saturnus aan de maan was verteld, en door laatstgenoemde aan haar afgodsbeeld, en door dat afgodsbeeld, of terafim, aan hemzelf, de schrijver – net zomin afgoderij inhield als het toepassen van dezelfde methode door koning David. Men kan het daarom noch als een apocrief geschrift noch als een ‘sprookje’ beschouwen. De bovengenoemde Chaldeeuwse ingewijde leefde in een veel vroegere periode dan die welke aan Mozes wordt toegekend, in wiens tijd de heilige wetenschap van het heiligdom nog steeds bloeide. Ze begon pas in verval te raken toen sarcasten zoals Lucianus waren toegelaten, en de parels van de occulte wetenschap maar al te vaak voor de hongrige zwijnen van kritiek en onwetendheid waren geworpen.

---

¹Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 96; vgl. Diodorus Siculus, *Bibliotheca historica*, 2:29-31.

27 Egyptische magie

['Egyptian magic', *SD* 3:241-57; *CW* 7:105-26]

Weinig onderzoekers van het occultisme hebben de gelegenheid gehad Egyptische papyrussen te bestuderen – de levende, of beter gezegd herrezen, getuigen van het feit dat magie, goede en kwade, vele duizenden jaren geleden, in de nacht van de tijd, werd beoefend. Dit kan worden geverifieerd in de zogenaamde 'Harris'¹- en Anastasi-collecties, en in sommige onlangs opgegraven papyrussen; een ervan geeft een verslag van een hele reeks magische verschijnselen die voor de farao's Ramses II en III werden teweeggebracht. Papyrus werd tot in de achtste eeuw van onze jaartelling veel gebruikt, daarna niet meer, en de vervaardiging ervan raakte in onbruik. Van de opgegraven documenten werden de meest bijzondere onmiddellijk aangekocht en uit het land weggenomen. Toch zijn er een aantal goed geconserveerde papyrussen in Bulaq, Caïro, hoewel het grootste deel nog nooit grondig is bestudeerd.²

Met andere – die zijn meegenomen en die in de musea en openbare bibliotheken van Europa zijn te vinden – is het niet beter gesteld. In de tijd van Vicomte de Rougé, zo'n 25 jaar geleden, waren er maar een paar 'voor driekwart ontcijferd'; en hieronder bevinden zich enkele heel interessante bijschriften, tussen haakjes ingevoegd in het Register

---

¹ Een kopie van de Harris-papyrus, vertaald door François Chabas – *Le papyrus magique Harris* – kan worden bestudeerd in het British Museum. Noot vert.: De Harris-papyrussen vormen een collectie papyrussen waarvan de Grote Harris Papyrus of Papyrus Harris I de bekendste is. Maar dat is niet de papyrus die is vertaald door Chabas; hij heeft een andere papyrus uit deze collectie vertaald en die wordt tegenwoordig Papyrus Harris 501 genoemd.

² 'De karakters die op die perkamenten worden gebruikt', schrijft De Mirville, 'zijn soms hiërogliefen, maar dan onder elkaar geplaatst, een soort lineaire tachygrafie (verkort schrift vergelijkbaar met onze stenografie), waarbij het teken vaak wordt gereduceerd tot een enkele streep; elders zijn ze geplaatst in horizontale regels; dan is er nog het hiëratistische of heilige schrift, van rechts naar links, zoals in alle Semitische talen; en ten slotte zijn er de lettertekens van het land, ἐγγόρια γράμματα, gebruikt in contracten, onkostenregistraties, enz., die men sinds de Ptolemaeën op monumenten kan aantreffen' (*Des esprits*, 1864, deel 5, blz. 81-2).

van de Heilige Rekeningen en bedoeld om de koninklijke inkomsten en uitgaven te verklaren.¹

Dit register is heel opmerkelijk. Het stamt uit de 15de eeuw v.Chr. – geschreven tijdens de regeerperiode van Ramses V, de laatste koning van de 18de dynastie – en het is het werk van de administrateur Thoetmoses, die enkele dingen optekent met betrekking tot de betalers, die op de 12de en 13de dag van de maand paophi zijn gebeurd. Uit het document blijkt dat in die tijd van ‘wonderen’ in Egypte niet alleen levenden belasting moesten betalen maar ook iedere mummie. Alles en nog wat werd belast; en de khu van de mummie die niet betaalde, werd gestraft ‘door de priester-bezweerder die de khu de vrijheid van handelen ontnam’. Wat was de khu? Eenvoudig het astrale lichaam, of het lucht-simulacrum van het lijk of de mummie – dat wat in China de hun wordt genoemd, en in India de bhūta.

Als een hedendaagse oriëntalist deze papyrus leest, is het vrij zeker dat hij hem vol afschuw zal wegleggen en dat hij de inhoud ervan zal toeschrijven aan het grove bijgeloof van de Ouden. De onwetendheid en goedgelovigheid van dat overigens zeer filosofische en beschaafde volk moeten heel uitzonderlijk en onverklaarbaar zijn geweest, om een dergelijk stelsel van wederzijds bedrog zoveel eeuwen achtereen, duizenden jaren, in stand te kunnen houden! Een stelsel waarbij het volk werd misleid door de priesters, de priesters door hun koning-hiërofant, en laatstgenoemden zelf werden bedrogen door de schimmen, die op hun beurt slechts ‘de voortbrengselen van hallucinatie’ waren. De hele oudheid, van Menes tot Cleopatra, van Manu tot Vikramaditya, van Orpheus tot aan de laatste Romeinse augur, was hysterisch, zo wordt ons verteld.

Dit moet haast wel als dit alles niet op een stelsel van bedrog berustte. Leven en dood werden geleid door, en stonden onder de invloed van, heilige ‘bezwerings’. Er bestaat nauwelijks een papyrus, zelfs geen eenvoudig document van aan- en verkoop – een van de meest alledaagse transacties – waarbij witte of zwarte magie geen rol speelt. Het lijkt erop dat de heilige administrateurs van de Nijl met opzet, en in een profetische geest van rassenhaat, de (voor hen) nutteloze taak hadden verricht om de generaties van een toekomstig blank ras van nog ongeborn ongelovigen te misleiden en in verwarring te brengen! Hoe dan ook, de papyrussen en ook de stèles staan vol met

¹ Vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1864, deel 5, blz. 82.

magie. We vernemen bovendien dat papyrus niet slechts een perkament met een glad oppervlak was, gemaakt van

houtachtig materiaal van een struik, waarvan de over elkaar heen geplakte repen een soort schrijfpapier vormen,¹

maar dat de struik zelf, het gereedschap voor het maken van het perkament, enz., allemaal eerst aan een proces van magische voorbereiding werden onderworpen – volgens het voorschrift van de goden, die deze kunst, net als alle andere, aan hun priester-hiërofanten hadden onderwezen.

Er zijn nu echter enkele oriëntalisten die een glimp schijnen te hebben opgevangen van de ware aard van zulke dingen, en vooral van de overeenkomst en de verbanden die er bestaan tussen de magie van vroeger en onze hedendaagse verschijnselen. Chabas is één van hen, want in zijn vertaling van de ‘Harris’-papyrus komt hij met de volgende overwegingen:

Een hedendaagse mesmerist kan, zonder zijn toevlucht te nemen tot de imposante ceremoniën van de toverstok van Hermes of tot de duistere formules van een ondoorgrondelijke mystiek, door middel van een paar strijkbewegingen de organische vermogens van een proefpersoon in beroering brengen, hem de kennis van vreemde talen inprenten, hem naar een ver land of naar geheime plaatsen overbrengen, hem de gedachten laten raden van mensen die afwezig zijn, hem gesloten brieven laten lezen, enz. De grot van de moderne sibille is een bescheiden ogende kamer, de driehoek van de pythia heeft plaatsgemaakt voor een klein rond tafeltje, een hoed, een bord, een gewoon meubelstuk; maar laatstgenoemde overtreft zelfs het orakel van de oudheid [hoe weet Chabas dat?], omdat dit alleen maar sprak,² terwijl het orakel van onze tijd zijn antwoorden op-

¹De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 81.

²En hoe zit het met de ‘Mene, mene, tekel, ufarsin’, woorden die ‘de vingers van een mensenhands’, wiens lichaam en arm onzichtbaar bleven, op de muur van Belsazars paleis schreven? (*Daniël*, 5:5.) Hoe zit het met de geschriften van Simon de Magiër, en de magische karakters op de muren en plafonds van de inwijdingscrypten, zonder nog te spreken over de stenen tafelen waarop de vinger van God de tien geboden had geschreven? Het verschil, als dat er al is, tussen het schrijven van de ene God en dat van andere goden ligt alleen in hun respectieve aard; en als men de boom aan zijn vruchten kan herkennen, dan zou de voorkeur altijd aan de heidense goden moeten worden gegeven. Het is het onsterfelijke ‘zijn of niet-zijn’. Óf ze zijn allemaal echt – of kunnen dat in ieder geval zijn – óf ze zijn allemaal vroom bedrog en het gevolg van goedgegelovigheid.

schrijft. Op bevel van het medium dalen de geesten van de doden af om het meubilair te laten kraken, en leveren schrijvers van vervloegen eeuwen ons werken die door hen na de dood zijn geschreven. De menselijke goedgelovigheid kent vandaag de dag geen engere grenzen dan aan het begin van de historische tijd. . . . Zoals de teratologie tegenwoordig een belangrijk onderdeel is van de algemene fysiologie, evenzo neemt de zogenaamde occulte wetenschap in de annalen van de mensheid een plaats in die niet onbelangrijk is, en verdient ze om meer dan één reden de aandacht van filosofen en historici.¹

Laten we de twee Champollions, Lenormant, Bunsen, Vicomte de Rougé, en verschillende andere egyptologen selecteren om als onze getuigen te dienen, en laten we eens kijken wat ze over de Egyptische magie en tovenarij te zeggen hebben. Ze kunnen zich, als ze dat willen, uit de moeilijke situatie praten door elke ‘bijgelovige overtuiging’ en praktisch toe te schrijven aan chronische psychische en fysiologische stoornissen, en aan collectieve hysterie; maar de feiten zijn er, en deze staren ons aan in honderden mysterieuze papyrussen, opgegraven na een periode van vier, vijf duizend jaar of meer, met hun magische inhoud en bewijzen van antediluviale magie.

Een kleine bibliotheek, gevonden in Thebe, heeft fragmenten van allerlei oude literatuur opgeleverd, waarvan er veel zijn gedateerd, en aan verschillende daarvan heeft men zo een ouderdom kunnen toekennen die overeenkomt met die welke voor Mozes wordt aangenomen. Boeken of manuscripten over ethiek, geschiedenis, religie en geneeskunde, kalenders en registers, gedichten en romans, alles kan men in die kostbare verzameling vinden; en daarin wordt over de oude legenden – overleveringen uit lang vergeten tijdperken (let wel, legenden opgetekend in de tijd van Mozes) – al gezegd dat ze immens oud zijn, en tot de periode van de dynastieën van goden en reuzen behoren.

De belangrijkste inhoud ervan bestaat echter uit bezweringsformules tegen zwarte magie, en begrafenisrituelen: echte gebedenboeken of handboeken voor iedere pelgrim in de eeuwigheid. Deze begrafenisteksten zijn over het algemeen geschreven met hiëratische karakters. Aan het hoofd van de papyrus wordt stevast een reeks taferelen geplaatst, waarin de overleden persoon achtereenvolgens verschijnt voor een groot aantal godheden, die hem moeten ondervragen. Dan

---

¹Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1864, deel 5, blz. 91-2; vgl. François Chabas, *Le papyrus magique Harris*, 1860, blz. 186-7.

Fragmenten uit het Dodenboek van Nebqed. Louvre Museum.

komt het oordeel over de ziel, terwijl het derde tafereel begint met het binnengaan van die ziel in het goddelijk licht. Zulke papyrussen zijn vaak twaalf meter lang.¹

Hier volgen fragmenten uit algemene beschrijvingen. Ze laten zien hoe de Egyptische (en andere) symboliek tegenwoordig wordt opgevat en geïnterpreteerd.

De papyrus van de priester Nebqed in het Louvre kan als voorbeeld dienen. Allereerst is er de boot met de kist erop, een zwarte kist met

¹Zie onder andere G. Maspero, *Guide du visiteur au Musée de Boulaq*, 1883.

daarin de mummie van de overledene. Zijn moeder, Imenemheb, en zijn vrouw, Moutemheb, zijn erbij. Aan het hoofd en de voeten van het lijk staan Nephthys en Isis in het rood gekleed, en daarnaast een priester van Osiris – gekleed in zijn panterhuid, met een wierookvat in zijn rechterhand – en vier assistenten die de ingewanden van de mummie dragen. De god Anubis (met de kop van een jakhals) ontvangt de kist uit handen van vrouwen die huilen. Dan verrijst de ziel uit haar mummie en de khu (het astrale lichaam) van de overledene. De ziel begint met haar aanbedding van de vier genii van het Oosten, van de heilige vogels, en van de geest van Amon als een ram. De overledene wordt naar het ‘paleis van de waarheid’ gebracht en voorgeleid aan zijn rechters. Terwijl de ziel, een scarabee, voor Osiris staat, staat zijn khu bij de deur.¹

In het Westen heeft men veel gelachen om het aanroepen van de verschillende godheden, die macht hebben over elk van de ledematen van de mummie, en over het levende menselijke lichaam. Oordeel zelf: in de papyrus van de mummie Pétaménoph² ‘wordt de anatomie theogeografisch’, ‘wordt astrologie toegepast op fysiologie, of beter gezegd op de anatomie van het menselijk lichaam en het hart [ziel] als geheel’. Het ‘haar’ van de overledene ‘hoort toe aan de Nijl, zijn ogen aan Venus [Isis], zijn oren aan Macedo, de bewaker van de keerringen, zijn linkerslaap aan de geest die in de zon woont, zijn neus aan Anubis. . . . Wat een reeks ondraaglijke absurditeiten en verachtelijke gebeden . . . aan Osiris, waarbij hem wordt verzocht om de overledene in de andere wereld van ganzen, eieren, varkensvlees, enz., te voorzien.’³

Het zou misschien verstandig zijn geweest om eerst te verifiëren of al deze termen ‘ganzen, eieren, en varkensvlees’ niet een andere occulte betekenis hebben. De Indiase yogī die in een *exoterisch* werk wordt uitgenodigd een bepaalde bedwelmende drank te drinken totdat hij het bewustzijn verliest, werd ook beschouwd als een dronkaard die zijn sekte en klasse vertegenwoordigde, totdat men ontdekte dat de esoterische betekenis van die ‘drank’ heel anders was, en naar goddelijk licht en de ambrozijn van geheime wijsheid verwees. De duif en het lam, symbolen die nu in oosterse en westerse christelijke kerken veel

¹ Vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1864, deel 5, blz. 83.

² Noot vert.: Of Pétéménon, ook Ammonius genoemd.

³ Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 83-5.

worden aangetroffen, kunnen eeuwen later worden opgegraven, en als voorwerpen van hedendaagse aanbidding worden opgevat.

Een ‘occidental’ in een toekomstig tijdperk van hoge Aziatische beschaving en geleerdheid kan dan als karma hierover het volgende schrijven: ‘De onwetende en bijgelovige gnostici en agnostici van de sekten van ‘Paus’ en ‘Calvijn’ (de twee kolossale goden van het christelijke dynamiet-tijdperk) aanbaden een duif en een schaap!’ Er zullen in alle tijden draagbare afgodsbeeldjes zijn om de grote menigte tevreden te stellen, en de goden van het ene volk zullen door het volgende volk altijd tot duivels worden gedegradeerd. De cyclussen rollen voort in de diepten van Lēthē, en karma zal Europa treffen, zoals het ook Azië en haar religies heeft getroffen.

Niettemin hebben

deze grootse en waardige taal [in het *Dodenboek*], deze majestueuze afbeeldingen, de orthodoxie van het geheel waaruit duidelijk blijkt dat er sprake is van een gedetailleerde leer over de onsterfelijkheid van de ziel en haar persoonlijke voortbestaan,¹

zoals De Rougé en abbé Van Drival zeggen, sommige oriëntalisten bekoord. De psychostasie (of het oordeel over de ziel) spreekt zeker tot de verbeelding van iemand die het op de juiste manier kan lezen en de beelden daarin kan interpreteren. Op die afbeelding zien we Osiris, de gehoornde, met zijn haakvormige scepter – het origineel van de herderlijke bisschopsstaf of kromstaf. De ziel zweeft erboven, aangevoerd door Thmei², dochter van de zon van rechtvaardigheid en godin van barmhartigheid en gerechtigheid; Horus en Anubis wegen de daden van de ziel. Op één van deze papyrussen ziet men een ziel die schuldig is bevonden aan gulzigheid en die wordt veroordeeld om als een varken op aarde te worden wedergeboren. De geleerde conclusie van een oriëntalist is dan onmiddellijk: ‘Dit is een onbetwistbaar bewijs voor het geloof in metempsychose, van transmigratie *in dieren*’, enz.

De occulte wet van karma zou de zin misschien anders kunnen verklaren. Deze kan, wat de oriëntalisten ook mogen denken, net zo goed verwijzen naar het fysiologische kwaad dat de ziel te wachten staat wanneer deze reïncarneert – een kwaad waardoor deze persoonlijkheid

¹ Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 85.

² Noot vert.: Maat.

op duizend-en-een problemen en tegenslagen zal stuiten.

Om te beginnen martelingen, daarna *3000 jaar lang* metempsychose in een havik, een engel, een lotusbloem, een reiger, een kraanvogel, een zwaluw, een slang, en in een krokodil; je ziet dat de troost van een dergelijke vooruitgang veel te wensen overliet,¹

zegt De Mirville in zijn werk over het satanische karakter van de goden van Egypte. Ook in dit geval kan een eenvoudige suggestie veel licht hierop werpen. Zijn de oriëntalisten er wel zo zeker van dat ze de ‘3000 jaar lang metempsychose’ goed hebben gelezen? De occulte leer zegt dat karma 3000 jaar lang wacht op de drempel van devachan (de amenti van de Egyptenaren); dat dan het eeuwige ego opnieuw reïncarneert, om in zijn nieuwe tijdelijke persoonlijkheid gestraft te worden voor zonden die zijn begaan tijdens het voorafgaande leven, en door daarvoor op een of andere manier te lijden zal het ego boeten voor zijn misdaden uit het verleden. En de havik, de lotusbloem, de reiger, de slang, of de vogel, kortom alles in de natuur, had in de oude religieuze symboliek zijn specifieke en veelzijdige betekenis.

Iemand die zijn hele leven een huichelaar was en voor een goed mens is doorgestaan, maar die in feite als een roofvogel zijn kans heeft afgewacht om zich op zijn medemensen te storten en ze van hun bezittingen heeft beroofd, zal door karma worden veroordeeld om in een toekomstig leven de straf voor hypocrisie en hebzucht te ondergaan. Wat houdt die straf in? Aangezien ieder mens in zijn evolutie uiteindelijk vooruit moet gaan en ooit in de toekomst als een goed, oprecht en welwillend mens zal worden wedergeboren, kan zijn vonnis om als havik te reïncarneren eenvoudig betekenen dat hij dan figuurlijk als een havik wordt beschouwd. Dat hij, ondanks zijn echte, goede, innerlijke kwaliteiten, misschien zijn hele leven onterecht en valselijk beschuldigd en verdacht zal worden van hebzucht, hypocrisie, en slinks bedrog, waardoor hij meer zal lijden dan hij kan verdragen.

De wet van vergelding kan geen fouten maken, en toch, hoeveel van zulke onschuldige slachtoffers van valse schijn en menselijke kwaadaardigheid ontmoeten we niet in deze wereld van voortdurende illusie, van vergissingen en opzettelijk bedrog. We zien ze elke dag, en ieder van ons kent ze uit eigen ervaring. Welke oriëntalist kan met enige zekerheid zeggen dat hij de oude religies heeft begrepen? De meta-

---

¹ Vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1864, deel 5, blz. 84.

forische taal van de priesters is hooguit oppervlakkig onthuld, en de hiërogliefen worden tot op de dag van vandaag slecht begrepen.¹

Wat zegt *Isis ontsluierd* over wederbelichaming en transmigratie bij de Egyptenaren, en is het niet in strijd met iets wat we nu zeggen?

Men zal opmerken dat deze filosofie van de cyclussen, die door de Egyptische hiërofantanten door de ‘cyclus van noodzakelijkheid’ werd gesymboliseerd, tevens de beeldspraak van de ‘zondeval’ verklaart. Volgens de Arabische beschrijvingen was elk van de zeven kamers van de piramiden – die verhevenste van alle kosmische symbolen – genoemd naar een planeet. De bijzondere architectuur van de piramiden getuigt op zichzelf al van het metafysische denken van de bouwers ervan. De top verliest zich in de heldere, blauwe lucht van het land van de farao’s, en stelt symbolisch het oorspronkelijke punt voor dat zich verliest in het onzichtbare heelal, vanwaar het eerste ras van de spirituele prototypen van de mens begon.

Elke mummie verloor vanaf het moment dat ze werd gebalsemd in één opzicht haar fysieke individualiteit; ze stelde symbolisch de mensheid voor. Ze werd zó geplaatst dat de ‘ziel’ zo gemakkelijk mogelijk kon uitreden; deze moest dan door de zeven planeetkamers gaan, vóór ze door de symbolische top naar buiten kon treden. Elke kamer stelde tegelijkertijd een van de zeven sferen en een van de zeven hogere typen van de fysiek-spirituele mensheid voor, die er boven onze mensheid zouden zijn. Elke 3000 jaar moest de ziel, als vertegenwoordigster van haar ras, naar haar oorspronkelijke vertrekpunt terugkeren vóór ze een nieuwe ontwikkeling tot een spiritueel en fysiek meer volmaakte gedaante kon doormaken. We moeten ver doordringen in de diepzinnige metafysica van de oosterse mystiek vóór we het oneindige aantal onderwerpen dat door het majestueuze denken van haar vertegenwoordigers in één klap wordt aangeroerd, volledig kunnen begrijpen.²

Als de details eenmaal worden gegeven, blijkt dit allemaal magie te zijn; en het heeft tegelijkertijd betrekking op de evolutie van onze zeven wortelrassen, elk met de kenmerken van zijn specifieke bewaker

---

¹Dit probleem doet zich zelfs voor bij een goed bekende taal zoals het Sanskriet, waarvan de betekenis veel gemakkelijker te begrijpen is dan de hiëratische geschriften van Egypte. Iedereen weet hoe onzeker de sanskritisten vaak zijn over de werkelijke betekenis en dat ze in hun respectieve vertalingen er niet in slagen de betekenis juist weer te geven, waarbij de ene oriëntalist de ander tegenspreekt.

²*Isis ontsluierd*, 1:387-8.

of ‘god’, en zijn planeet. Het astrale lichaam van elke ingewijde moest na de dood in zijn begrafenismysterie het drama van de geboorte en de dood van elk ras – van het verleden en van de toekomst – naspelen en door de zeven ‘planeetkamers’ gaan, die, zoals hierboven gezegd, ook de zeven bollen van onze keten voorstellen.

De mystieke leer van het oosterse occultisme zegt:

Het spirituele ego [niet de astrale khu] moet, voordat het in een nieuw lichaam incarneert, de taferelen die het bij zijn vertrek uit zijn laatste incarnatie heeft verlaten, opnieuw aanschouwen. Het moet alle gevolgen die voortkomen uit de oorzaken [de *niđāna*’s] die voortvloeien uit zijn daden in een vorig leven onder ogen zien en er kennis van nemen; opdat het door ze te zien de rechtvaardigheid van het vonnis zal erkennen, en de wet van vergelding [karma] zal helpen in plaats van haar te belemmeren.¹

Vicomte De Rougé’s vertalingen van verschillende Egyptische papyrussen, hoe onvolmaakt ook, zijn in één opzicht nuttig: ze tonen onmiskenbaar aan dat daarin zowel witte, goddelijke magie als tovenarij voorkomen, en dat deze tijdens alle dynastieën werden beoefend. Elke regel van het *Dodenboek*, dat veel ouder is dan *Genesis*² of enig ander boek van het Oude Testament, laat dat zien. Het staat vol met eindeloze gebeden en bezweringen tegen de zwarte kunst. Osiris is daarin de overwinnaar van de ‘luchtdemonen’. De gelovige smeekt om zijn hulp tegen Matat, ‘uit wiens oog de onzichtbare pijl komt.’³ Deze ‘onzichtbare pijl’ die uit het oog van de (levende of dode) tovenaars komt en die ‘rond de wereld gaat’, is het boze oog – kosmisch van oorsprong, aards in zijn gevolgen op microkosmisch gebied. De rooms-katholieke christenen moeten dit niet als bijgeloof beschouwen. Hun kerk geeft zich over aan hetzelfde geloof en heeft zelfs een gebed tegen de ‘pijl die rondgaat in de duisternis’.

Het interessantste van al deze documenten is echter de ‘Harris’-

¹Boek 2, Toelichting.

²Bunsen en Champollion verklaren dit, en dr. Carpenter zegt dat het *Dodenboek*, gebeeldhouwd op de oude monumenten, met ‘dezelfde uitdrukkingen die we in het Nieuwe Testament vinden in verband met de dag van het laatste oordeel . . . waarschijnlijk 2000 jaar vóór Christus werd gegraveerd.’ (Vgl. *Isis ont-sluierd*, 1:644; vgl. W.B. Carpenter, *Ancient and Modern Egypt, or, the Pyramids and the Suez Canal, A Lecture*, 1866.)

³J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1864, deel 5, blz. 86vn; vgl. Emmanuel de Rougé, *Études sur le rituel funéraire des anciens Égyptiens*, 1860, blz. 60.

papyrus¹, die in Frankrijk 'le papyrus magique de Chabas' wordt genoemd, want deze werd als eerste door Chabas vertaald. Het is een manuscript dat is geschreven in hiëratische karakters. Het is in 1860 door Chabas vertaald, toegelicht, en gepubliceerd, maar het was in 1855 in Thebe door A.C. Harris gekocht. Er wordt een ouderdom van 28 tot 30 eeuwen aan toegekend. We citeren enkele passages uit deze vertalingen:

Kalender van gunstige en ongunstige dagen. . . Hij die een stier laat werken op de 20ste van de maand pharmuti zal zeker sterven; hij die op de 24ste dag van dezelfde maand de naam Seth hardop uitspreekt, zal vanaf die dag thuis met moeilijkheden te maken krijgen . . . hij die op de 5de dag van pachon zijn huis verlaat, wordt ziek en sterft.²

De Mirville, wiens beschaafde gevoelens in opstand komen, roept uit:

Als we deze lijst [kalender] met woorden niet voor ons hadden liggen, zouden we nooit kunnen geloven dat de Egyptenaren in de tijd van de Ramessiden zo lijdzaam waren.³

Wij behoren tot de 19de eeuw van het christelijke tijdperk en staan daarom op het toppunt van de beschaving en onder de goedaardige heerschappij en verlichtende invloed van de christelijke kerk, in plaats van onderworpen te zijn aan de heidense goden van weleer. Niettemin kennen wij persoonlijk tientallen, en hebben we gehoord van honderden, verstandelijk hoogontwikkelde mensen die nog eerder aan zelfmoord zouden denken dan een zaak te starten op een vrijdag, of te dineren aan een tafel met dertien personen, of op een maandag aan een lange reis te beginnen. Napoleon de Grote werd bleek als hij drie kaarsen op een tafel zag branden. Verder kunnen we het met De Mirville eens zijn dat zulk 'bijgeloof' 'het resultaat is van waarneming en ervaring'. Als de *Kalender* nooit met de feiten overeenstemde, zou het gezag ervan volgens hem geen week hebben geduurd. Maar om te vervolgen:

Invloeden bij de geboorte: Het kind geboren op de 5de dag van paophi zal worden gedood door een stier; op de 27ste door een

---

¹Zie voetnoot 1, blz. 291.

²De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 88; vgl. François Chabas, *Le papyrus magique Harris*, 1860, blz. 156-7.

³De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 88. Zo'n kalender met zulke verboden bestaat ook nu nog in India, maar ook in China en alle boeddhistische landen.

slang. Als het geboren wordt op de 4de van de maand hathyr, zal hij klappen krijgen en bezwijken.¹

Dit zijn horoscopische voorspellingen. In onze tijd wordt sterk geloofd in de voorspellende astrologie, en Kepler heeft bewezen dat deze wetenschappelijk gezien mogelijk is.

Er werd onderscheid gemaakt tussen twee soorten khu's: ten eerste de gerechtvaardigde khu's, d.w.z. khu's die voor de rechtbank van Osiris van hun zonden waren vrijgesproken; deze kregen een tweede leven. Ten tweede waren er de schuldige khu's, 'de khu's die voor de tweede keer gestorven waren'; dit waren de verdoemden. De tweede dood vernietigde hen niet, maar ze waren gedoemd om rond te wandelen en mensen te kwellen. Hun bestaan kende fasen die vergelijkbaar waren met die van een mensenleven. Tussen de doden en de levenden bestond een band die zo nauw was dat men gaat begrijpen dat religieuze begrafenisrituelen en bezweringen en gebeden (of beter gezegd magische aanroepingen) een noodzaak waren geworden.² In een gebed staat:

Sta niet toe dat het gif zich meester maakt van zijn ledematen [van de overledene]; dat een mannelijke of een vrouwelijke dode, hem kan binnendringen of dat de schim van een geest hem [of haar] kan achtervolgen.³

Chabas voegt eraan toe:

deze khu's waren wezens van de soort waartoe mensen na hun dood behoren. Ze werden bestreden met behulp van de goddelijke macht; de god Khonsu stond bekend om zulke bevrijdingen. Hoewel de khu de geboden van de god gehoorzaamde behield hij niettemin het kostbare, hem aangeboren, vermogen om zich naar wens in een ander lichaam te vestigen. . . . De manes . . . konden de lichamen van de levenden binnendringen, hen kwellen en in bezit nemen. Zo'n verschrikkelijke bezetenheid werd bestreden met gebedsformules en talismannen, en vooral met beeldjes of goddelijke figuren.⁴

De meest voorkomende bezweringsformule luidt als volgt en geeft veel te denken:

---

¹J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1864, deel 5, blz. 88; vgl. Chabas, *Op.cit.*, blz. 158.

²Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 3, blz. 65.

³De Mirville, *Op.cit.*, deel 3, blz. 65; Chabas, *Op.cit.*, blz. 164.

⁴De Mirville, *Op.cit.*, deel 3, blz. 66; Chabas, *Op.cit.*, blz. 168-9.

Mensen, goden, uitverkorenen, dode geesten, amous¹, zwarten, menti-u², kijk niet naar deze ziel om haar met wreedheid te bejegenen.³

Dit is gericht aan iedereen die bekend was met magie.

‘Amuletten en mystieke namen.’ Dit hoofdstuk wordt ‘heel mysterieus’ genoemd en bevat aanroepingen van Penhakahakaherher en Uaruaakarsank-Robiti, en andere soortgelijke gemakkelijke namen.⁴ Chabas zegt:

We hebben bewijzen dat soortgelijke mystieke namen tijdens het verblijf van de Israëlieten in Egypte algemeen werden gebruikt.⁵

En we kunnen eraan toevoegen dat deze, of ze nu van de Egyptenaren of van de Hebreeën kwamen, tovernamen zijn. Men kan hierover de werken van Éliphas Lévi raadplegen, zoals zijn *Grimoire des sorciers*.

Osiris wordt in deze bezweringen Mamuram-Kahabu genoemd en hij wordt gesmeekt om te voorkomen dat de tweemaal dode khu de gerechtvaardigde khu en zijn naaste verwanten aanvalt, want de vervloekte (astrale schim)

kan elke vorm aannemen die hij wil en naar wens elke plaats of lichaam binnendringen.⁶

Als men de Egyptische papyrussen bestudeert, ontdekt men dat de onderdanen van de farao's zich niet erg aangetrokken voelden tot het spiritisme van hun tijd. Ze vreesden de ‘gezegende geest’ van de doden meer dan een rooms-katholiek de duivel vreest!

Maar de tegen de goden van Egypte ingebrachte beschuldiging dat zij deze ‘duivels’ zijn, en tegen de priesters dat ze hun magische krachten uitoefenen met behulp van ‘de gevallen engelen’, is onterecht en onrechtvaardig en dit blijkt uit meer dan één papyrus. Daarin vindt men namelijk vaak verslagen over tovenaars die tot de doodstraf werden veroordeeld, alsof ze onder de bescherming van de heilige christelijke inquisitie hadden geleefd. Hier volgt een voorbeeld daarvan tijdens het

¹ Aziaten.

² Vijanden van Egypte.

³ De Mirville, *Op.cit.*, deel 3, blz. 66; Chabas, *Op.cit.*, blz. 49-50.

⁴ Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 88-9; F. Chabas, *Le papyrus magique Harris*, 1860, blz. 162.

⁵ De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 89; Chabas, *Op.cit.*, blz. 162.

⁶ De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 89; Chabas, *Op.cit.*, blz. 163.

bewind van Ramses III, geciteerd door De Mirville uit Chabas.

Het begin van de eerste pagina [van de Lee-papyrus] is verminkt. De tweede regel begint met de woorden: ‘op de plaats waar ik ben aan het volk van mijn land’. Er is reden om aan te nemen, zoals men zal zien, dat degene die dit in de eerste persoon heeft geschreven, een gerechtsambtenaar is die een rapport opstelt en dit voor het volk bekrachtigt, volgens een gebruikelijke formule. . . . ‘Deze Hai, een slecht mens, was een opzichter [of misschien hoeder] van schapen; hij zei: ‘Ik zou een boek willen hebben dat mij grote macht geeft!’ En er werd hem een boek gegeven met de formules van Ramses meri-Amen, de grote god, zijn koninklijke meester. En hij slaagde erin een goddelijke macht te verwerven die hem in staat stelde mensen te betoveren. Hij wist ook een werkruimte te bemachtigen, een plek diep onder de grond, en menh-mensen [magische homunculi?] te maken, en liefdesspreuken en -dranken. Hij gaf de menh opdracht om te stelen uit de khen [de occulte bibliotheek van het paleis] via de steenhouwer Atirma, door een van de opzichters te dwingen opzij te gaan, en door op magische wijze anderen te beïnvloeden. . . .

Alle verschrikkingen en gruwelen die hij in zijn hart had bedacht, voerde hij werkelijk uit; hij heeft al die dingen gedaan, en beging ook andere grote misdaden, die alle goden en godinnen met afgrijzen vervullen. Laat hem ook de grote [strengere?] straf worden opgelegd tot de dood erop volgt, die hij volgens de goddelijke woorden verdient.’

De beschuldiging is daarmee nog niet geëindigd, maar specificeert vervolgens de misdaden. De eerste regel spreekt over een hand die door de *menh-mensen* wordt verlamd, tegen wie eenvoudigweg wordt gezegd: ‘Laat zo’n gevolg worden teweeggebracht’, en die dit vervolgens uitvoeren. Dan komen de *grote gruwelen*, waarvoor iemand de doodstraf verdient. . . . De rechters die hem [de dader] hadden verhoord deden de volgende uitspraak: ‘Laat hem sterven op bevel van farao, en overeenkomstig wat geschreven staat in de regels van de goddelijke geschriften.’¹

Chabas merkt op:

Er zijn veel van dit soort documenten, maar de taak om ze allemaal te analyseren kan met de beperkte beschikbare middelen niet worden uitgevoerd.²

¹De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 89-90; vgl. Chabas, *Op.cit.*, blz. 169-73.

²De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 91; Chabas, *Op.cit.*, blz. 176-7. Maimonides

Er is ook een inscriptie afkomstig van de tempel van Khonsu, de God die macht had over de elementaren, in Thebe. Ze werd door Prisse d'Avenne aangeboden aan de keizerlijke – nu nationale – bibliotheek van Parijs, en werd voor het eerst vertaald door S. Birch. Ze bevat een liefdesverhaal vol met magie. Ze dateert uit de tijd van Ramses XII¹ van de 20ste dynastie; onze vertaling volgt die van Chabas, zoals geciteerd door De Mirville.

Dit monument vertelt ons dat een van de Ramsessen van de 20ste dynastie, toen hij in Naharain de belasting inde die de Aziatische volkeren aan Egypte betaalden, verliefd werd op een dochter van het hoofd van Bakhten, een van zijn belastingplichtigen, met haar trouwde, haar meenam naar Egypte, en haar tot de waardigheid van koningin verhieft, onder de koninklijke naam Ranefrou. Kort daarna stuurde het hoofd van Bakhten een boodschapper naar Ramses, waarin hij om hulp vroeg van de Egyptische wetenschap voor Bent-Rosh, de jonge zus van de koningin, die gekweld werd door een ziekte aan al haar ledematen.

De boodschapper vroeg uitdrukkelijk dat er een 'wijze' [een ingewijde – reh'h'et] zou worden gestuurd. De koning gaf opdracht om alle hiërogrammatici van het paleis en de bewakers van de geheime boeken van de khen te ontbieden, en uit hun midden verkoos hij de koninklijke schrijver Thoth-em-Hebi – een geleerde, goed onderlegd in de schrijfkunst – en gaf hem opdracht de ziekte te onderzoeken.

Toen Thoth-em-Hebi in Bakhten aankwam, ontdekte hij dat Bent-Rosh bezeten was door een khu (Em-seh'eru ker h'ou), maar hij verklaarde dat hijzelf te zwak was om met hem de strijd aan te gaan.

Elf jaren gingen voorbij, en de toestand van het jonge meisje verbeterde niet. Het hoofd van Bakhten stuurde opnieuw zijn boodschapper, en op zijn formele verzoek werd Khons-pe-iri-sekher-em-Zam, een van de goddelijke vormen van Khonsu – God de Zoon in

---

zegt in zijn *Verhandeling over afgoderij* (*Moreh Nevukhim*, 3:29) over de joodse terafim: 'Ze spraken met mensen.' (De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 96.) Tot op de dag van vandaag vervaardigen christelijke tovenaars in Italië en voodoo-priesters in New Orleans wassenbeeldjes die op hun slachtoffers lijken, en doorboren ze met naalden, waarbij de wond, zoals bij de terafim of menh, terugslaat op de levenden en hen vaak doodt. Er zijn nog steeds veel mysterieuze sterfgevallen, en de schuldige wordt niet altijd gevonden.

¹De Ramses van Lepsius, die zo'n 1300 jaar vóór onze jaartelling heeft geregeerd.

de Thebaanse drie-eenheid – naar Bakhten gestuurd. . . .

Nadat de [geïncarneerde] God het verlossingsritueel (besa) voor de zieke had uitgevoerd, voelde ze zich onmiddellijk beter, en de khu die in haar was, gaf direct blijk van zijn voornemen om de bevelen van de God te gehoorzamen. ‘O grote God, die de schim dwingt te verdwijnen,’ zei de khu, ‘ik ben uw slaaf en ik zal terugkeren naar waar ik vandaan kwam!’¹

Kennelijk was Khons-pe-iri-sekher-em-Zam een echte hiërofant behorend tot de klasse die de ‘zonen van God’ werd genoemd, want er wordt gezegd dat hij een van de vormen van de god Khonsu is; en dat betekent dat hij óf werd beschouwd als een incarnatie van die god – een avatāra – óf dat hij een volledig ingewijde was. Uit dezelfde tekst blijkt dat de tempel waartoe hij behoorde een van de tempels was waaraan een school voor magie was verbonden. Er was daarin een khen, of dat deel van de tempel dat alleen voor de hoogste priesters toegankelijk was, de bibliotheek of bewaarplaats van heilige werken – voor de bestudering en instandhouding daarvan werden speciale priesters aangesteld (die door alle farao’s bij belangrijke aangelegenheden werden geraadpleegd) – en waar ze met de goden communiceerden en advies van hen kregen.

Heeft Lucianus het in zijn beschrijving van de tempel van Hiërapolis² niet over ‘goden die hun aanwezigheid uit zichzelf manifesteren’?³ En bovendien zegt hij dat hij eens met een priester uit Memphis reisde, die hem vertelde dat hij 23 jaar in de onderaardse crypten van zijn tempel had doorgebracht, waar hij onderricht over magie had gekregen van de godin Isis zelf. Ook lezen we dat de grote Sesostris (Ramses II) door Mercurius zelf werd onderwezen in de heilige wetenschap. Jablonski merkt daarover op dat dit de reden is waarom Amun (Amon) – waarvan hij denkt dat ons ‘Amen’ is afgeleid – een werkelijke aanroeping van het licht was.⁴

In de Papyrus Anastasi, die vol staat met verschillende formules voor het aanroepen van goden en met bezweringen van khu’s en de

¹J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1864, deel 5, blz. 247-8; F. Chabas, *Le papyrus magique Harris*, 1860, blz. 167-8.

²Noot vert.: Hierapolis Bambyke of Manbij in Syrië.

³Lucianus, *De Syria dea*, 10. Volgens sommige vertalers spreekt Lucianus over de inwoners van de stad, maar ze slagen er niet in om te bewijzen dat deze opvatting verdedigbaar is.

⁴Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 256-7.

elementaar-demonen, geeft het zevende vers duidelijk het verschil aan tussen de echte goden, de planeetengelen, en die omhulsels van stervelingen die worden achtergelaten in kāmaloĳa, als het ware om de mensheid te verleiden en haar nog hopelozener in verwarring te brengen bij haar vergeefse zoektocht naar de waarheid buiten de occulte wetenschappen en de sluier van inwijding om. Dit zevende vers zegt over zulke goddelijke aanroepingen of theomantische raadplegingen:

Men moet die goddelijke en grote naam¹ alleen aanroepen als het absoluut noodzakelijk is, en wanneer men zich volkomen rein en onberispelijk voelt.²

Dat is niet het geval bij formules van zwarte magie. Over de twee magische ritualen van de Anastasi-collectie zegt Reuvens:

ze vormen ongetwijfeld de meest leerzame toelichting op *De mysteriis* (toegeschreven aan Iamblichus), en de beste tegenhanger van die klassieke bron, om inzicht te krijgen in de thaumaturgie van de – niet-christelijke, halfchristelijke, gnostische en onafhankelijke – filosofische sekten uit de eerste eeuwen van onze jaartelling: een thaumaturgie die was gebaseerd op de oude Egyptische mythologie. . . .

Volgens Iamblichus³ werd de theurgie verricht met behulp van secundaire genii, δαίμονες die van nature de dienaren en uitvoer-

---

¹Hoe kan De Mirville in de Egyptische god met de grote goddelijke naam Satan zien, als hij zelf aanvaardt dat niets groter was dan de naam van het orakel van Dodona, omdat deze de naam van de god van de joden, IAŌ of Jehovah, was? Dat orakel was meer dan veertien eeuwen v.Chr. door de Pelasgen naar Dodona gebracht en aan de voorouders van de Hellenen nagelaten; de geschiedenis ervan is algemeen bekend en wordt door Herodotus beschreven. Jupiter, die Dodona – de mooie nimf van de oceaan – beminde, had Pelasgos opdracht gegeven zijn cultus naar Thessalië over te brengen. De naam van de god van dat orakel in de tempel van Dodona was Zeus Pelasgos, de Zeuspatēr (God de Vader), of zoals De Mirville toelicht: ‘Het was de naam bij uitstek, de naam die de joden beschouwden als de onnoembare, de onuitsprekelijke naam – kortom JAOH-PATER, d.w.z. ‘hij die was, die is, en die zal zijn’, oftewel de EEUWIGE.’ En de schrijver erkent dat Maury gelijk heeft ‘als hij in die naam zowel de vedische Indra als de bijbelse Jehovah ontdekt’, en doet zelfs geen poging om ‘het etymologische verband tussen ‘deze grote en verloren naam’ en ‘de zon en de bliksem’ te ontkennen. Vreemde bekentenissen en nog vreemdere tegenstrijdigheden. (Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 136-7, en L.F.A. Maury, *Histoire des religions de la Grèce antique*, 1857, deel 1, blz. 56-7.)

²De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 258.

³*De mysteriis*, 1:20; 2:7.

ders van de decreten van de goden zijn – διακοινικὸν δὲ τὸ δαιμόνιον, ὑπηρετικόν.¹

Reuvens sluit af met een opmerking die veel te denken geeft en van groot belang is voor de occultisten die de ouderdom en echtheid van hun documenten verdedigen, want hij zegt:

Alles wat hij [Iamblichus] als theologie naar voren brengt, vinden we als geschiedenis in onze papyrussen.²

Maar hoe kan men dan de authenticiteit, de geloofwaardigheid, en bovenal de betrouwbaarheid ontkennen van al die klassieke schrijvers die vol toewijding en in een geest van bewondering en eerbied over magie en haar mysteries hebben geschreven? Luister naar Pindarus, die uitroept:

Gelukkig is hij die aldus ingewijd in het graf afdaalt, want hij kent het einde van zijn leven en het rijk³ dat Jupiter schenkt.⁴

Of naar Cicero:

Inwijding leert ons niet alleen om gelukkig te leven, maar ook om met meer hoop te sterven.⁵

Plato, Pausanias, Strabo, Diodorus en tientallen anderen getuigen van de grote zegen van inwijding; alle grote en ook de gedeeltelijk ingewijde adepten delen het enthousiasme van Cicero.

Troost Plutarchus zich na het verlies van zijn vrouw niet door te denken aan wat hij tijdens zijn inwijding had geleerd? Had hij bij de mysteriën van Bacchus niet de zekerheid verkregen dat ‘de ziel [geest] onvergankelijk is, en dat er een hiernamaals is’?⁶ . . . Aristophanes ging zelfs nog verder: ‘Allen die aan de mysteriën deelnamen,’ zegt hij, ‘leidden een onschuldig, kalm, en heilig leven; ze

---

¹ Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1864, deel 5, blz. 258; C.J.C. Reuvens, *Lettres à M. Letronne sur les papyrus bilingues et grecs, et sur quelques autres monumens gréco-égyptiens du Musée d’antiquités de l’Université de Leide*, 1830, blz. 12.

² De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 258.

³ De Elyse velden.

⁴ Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 278; *Thrēnoi* (Klaagliederen), 137 (102).

⁵ *De legibus*, 2:14.

⁶ Plutarchus, *Ethica*, ‘Troostbrief aan Apollonius’.

stierven op zoek naar het licht van de Elyse velden [devachan], terwijl de anderen niets anders konden verwachten dan eeuwige duisternis [onwetendheid?].¹

. . . En als men bedenkt hoeveel belang de staten hechtten aan de strikte voorschriften en de nauwkeurige uitvoering van de mysteriën, aan de bepalingen die in hun verdragen zijn opgenomen voor de juiste viering ervan, dan ziet men hoezeer deze mysteriën lange tijd hun volle aandacht hadden.

Het was de belangrijkste instelling waarmee men zich in het openbaar en privé bezighield, en dit is alleen maar logisch, want volgens Döllinger werden 'de Eleusinische mysteriën beschouwd als de bloem van de Griekse religie, als de zuiverste essentie van al haar denkbeelden'.²

De Grieken weigerden niet alleen om samenzweerder in te wijden, maar ook degenen die hen niet hadden aangeklaagd, de ver-raders, de meenedplegers, de losbandigen³ . . . zodat Porphyrius kon zeggen: 'Onze ziel moet op het moment van de dood net zo zijn als tijdens de mysteriën, d.w.z. vrij van hartstocht, afgunst, haat, of boosheid'.⁴

Ja het is een feit dat

magie werd beschouwd als een goddelijke wetenschap die leidde tot het deelhebben aan de eigenschappen van de godheid zelf.⁵

Herodotus, Thales, Parmenides, Empedocles, Orpheus, en Pythagoras gingen allemaal, ieder in zijn tijd, op zoek naar de wijsheid van de grote hiërofant van Egypte, in de hoop de vraagstukken van het heelal op te lossen.

Philo zegt:

Het was bekend dat de mysteriën de werkingen van de natuur ontsluit en leiden tot het aanschouwen van hemelse machten.⁶

En zoals we in *Isis ontsluierd* zeiden:

De wonderen die door de priesters van de theürgische magie zijn verricht, zijn zo goed vastgelegd, en het bewijs is – als menselijke

¹ Aristophanes, *Kikkers*.

² J.J.I. von Döllinger, *Paganisme et judaïsme*, 1858, deel 1, blz. 184.

³ *Fragm. van Styg.*, ap. Stob.

⁴ De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 279.

⁵ *Isis ontsluierd*, 1:75.

⁶ Philo Judaeus, *De specialibus legibus*, §4; geciteerd in *Isis ontsluierd*, 1:75.

getuigenissen ook maar iets waard zijn – zo overweldigend dat Sir David Brewster, in plaats van toe te geven dat de heidense theÿrgen veel grotere wonderen verrichtten dan de christenen, schijnheilig erkent dat eerstgenoemden zeer bedreven waren in de natuurkunde en in alles wat met de natuurfilosofie te maken heeft. De wetenschap staat voor een heel onaangenaam dilemma. . . .

‘Magie’, zegt Psellus¹, ‘was het laatste onderdeel van de priesterwetenschap. Ze onderzocht de aard, kracht, en eigenschappen van alles op aarde; van de elementen en hun samenstelling, van dieren, van verschillende planten en hun vruchten, van stenen en kruiden. Kortom, ze onderzocht de essentie en kracht van alles. Op basis daarvan bracht ze dan haar gevolgen teweeg. En ze maakte [gemagnetiseerde] *beelden* die gezondheid schenken, en allerlei figuren en dingen [talismannen] die evengoed instrumenten konden worden om ziekte als om gezondheid te bevorderen. Vaak ook roept de magie het hemelvuur tevoorschijn, waarna beelden gaan lachen en lampen spontaan gaan branden.’²

Voor de wereld is nu bewezen dat deze bewering van Psellus dat magie ‘beelden maakte die de gezondheid bevorderen’ geen droom is, geen ijdele grootspraak van een hallucinerende theÿrg. Zoals Reuvens zegt: ze is ‘geschiedenis’. Ze is namelijk te vinden in de *Papyrus magique* van Harris en op een andere stèle van de eerdergenoemde tempel van Khonsu. Zowel Chabas als De Rougé zeggen:

In regel 18 van dit zeer verminkte monument staat de bezweringsformule om toestemming te krijgen van de god (Khonsu) die deze dan kenbaar maakte door zijn standbeeld te laten bewegen.³

Er bestond hierover zelfs een meningsverschil tussen de twee oriëntalisten. Terwijl De Rougé het woord ‘han’ wilde vertalen met ‘gunst’ of ‘genade’, hield Chabas vol dat ‘han’ een ‘beweging’ of ‘een *teken*’ betekende dat door het beeld werd gemaakt.

Persoonlijke ambitie en misbruik van macht en kennis brachten egoïstische en gewetenloze ingewijden heel vaak tot zwarte magie; christelijke pausen en kardinalen werden door dezelfde motieven eveneens daartoe gedreven. Zwarte magie leidde uiteindelijk tot de

---

¹Psellus, *Graecorum opiniones de daemonibus*; geciteerd in T. Taylor, *The Description of Greece by Pausanias*, 1824, deel 3, blz. 292-3.

²*Isis ontsluierd*, 1:369-70.

³J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1864, deel 5, blz. 248.

afschaffing van de mysteriën, en niet het christendom zoals vaak ten onrechte wordt gedacht. Lees Mommsens *Roman History*, deel 1, en u zult ontdekken dat de heidenen zelf een einde maakten aan de ont-heiliging van de goddelijke wetenschap. Al in 560 v.Chr. hadden de Romeinen een occulte vereniging ontdekt, een school voor zwarte magie van de meest weerszinwekkende soort; ze voerden mysteriën op die uit Etrurië waren meegebracht, en al snel had de morele pest zich over heel Italië verspreid.

Meer dan 7000 ingewijden werden vervolgd en de meesten van hen werden ter dood veroordeeld. . . .

Later vertelt Titus Livius ons over nog eens 3000 ingewijden die in één jaar tijd veroordeeld werden voor vergiftiging.¹

En toch wordt zwarte magie bespot en ontkend!

Pauthier was misschien te enthousiast toen hij zei: Volgens mij is India

de grote en oorspronkelijke bakermat van het menselijk denken . . . dat zich ten slotte over de hele oude wereld heeft verspreid²

maar die gedachte was juist. Dat oorspronkelijke denken leidde tot occulte kennis, die in ons vijfde ras wordt weerspiegeld vanaf de tijd van de eerste Egyptische farao's tot nu toe. Er wordt met de strak om-zwachtelde mummies van koningen en hogepriesters bijna geen hiëra-tische papyrus opgegraven die voor de huidige onderzoekers van het occultisme níét enige interessante informatie bevat.

Dat alles is natuurlijk magie waarom men lacht, het resultaat van primitieve kennis en van openbaring, hoewel ze door de Atlantische tovenaars op zo'n goddeloze manier werd beoefend dat het daarop-volgende ras het daarna nodig vond om een verhullende sluier te wer-pen over de praktijken die werden uitgeoefend om zogenaamd magische effecten op psychisch en fysiek gebied te verkrijgen. In onze eeuw zal niemand de uitspraken in letterlijke zin geloven, met uitzondering van de rooms-katholieken; zij zullen aan de daden een satanische oorsprong toekennen. Niettemin is magie zo met de wereld-geschiedenis verweven dat die, als ze ooit geschreven wil worden, zich moet baseren op de ontdekkingen van de archeologie, de egyptologie

¹De Mirville, *Op.cit.*, deel 5, blz. 280-1.

²H.T. Colebrooke, *Essai sur la philosophie des Hindous*, uit het Engels in het Frans vertaald door J.P.G. Pauthier, voorwoord van de vertaler.

en hiëratistische geschriften en inscripties; als die geschiedenis erop staat dat ze vrij moet zijn van dat ‘bijgeloof van alle tijden’, dan zal ze nooit het licht zien.

Men kan zich goed voorstellen in wat voor een lastige positie de serieuze egyptologen, assyriologen, geleerden en academici zich bevinden. Omdat ze de oude papyrussen en de archaische inscripties op stèles en Babylonische cilinders moeten vertalen en toelichten, zijn ze de hele tijd gedwongen het onaangename en voor hen weezinwekkende onderwerp ‘magie’, met haar bezweringen en wat ermee samenhangt, onder ogen te zien. Hier vinden ze ernstige en serieuze verhalen uit de pen van geleerde schrijvers, opgesteld onder het rechtstreekse toezicht van Chaldeeuse of Egyptische hiërofantēn, de geleerdste onder de filosofen van de oudheid. Deze verklaringen werden geschreven op het plechtige uur van de dood en het bijzetten van farao’s, hogepriesters, en andere machtigen van het land Chemi; ze dienden om de pasgeboren Osiris-geworden ziel te leiden naar het ontzagwekkende tribunaal van de ‘grote rechter’ in het gebied Amenti – waar een leugen zwaarder zou wegen dan de grootste misdaden.

Waren al die schrijvers en hiërofantēn, farao’s, en koning-priesters dan dwazen of bedriegers, omdat ze geloofden, of hebben geprobeerd anderen te laten geloven, in die ‘sprookjes’ die in de meest achtenswaardige papyrussen te vinden zijn? Toch is het niet anders. Plato en Herodotus, Manetho en Syncellus, evenals de grootste en betrouwbaarste schrijvers en filosofen die over dit onderwerp hebben geschreven, bevestigen dat deze papyrussen melding maken van hele koninklijke dynastieën van manes, te weten van schimmen en fantomen (astrale lichamen), en van magische vaardigheden en occulte verschijnselen, zo vreemd dat de meest goedgegelovige occultist van onze tijd zou aarzelen te geloven dat ze waar zijn. En de papyrussen beschrijven ze even serieus als dat ze elk ander historisch feit noteren, of enig feit dat zo bekend en geaccepteerd is dat dit geen toelichting behoeft.

De oriëntalisten hebben een reddingsplank gevonden. Ze hebben de papyrussen niettemin gepubliceerd en aan de kritiek van de literaire Sadduceeën overgeleverd, maar noemen ze over het algemeen ‘fabels uit de tijd van farao zus-en-zo’. Het idee is ingenieus, maar niet helemaal eerlijk.

28 De oorsprong van de mysteriën

[‘The origin of the mysteries’, *SD* 3:258-69; *CW* 14:246-59]

Alles wat in de voorgaande hoofdstukken wordt uitgelegd en nog honderd keer zo veel, werd al sinds onheuglijke tijden in de mysteriën onderwezen. Als de eerste verschijning van die instellingen bij sommige latere volkeren al een kwestie van historische overlevering is, dan moet hun oorsprong zeker worden toegeschreven aan de tijd van het vierde wortelras. De mysteriën werden meegedeeld aan de uitverkorenen van dat ras toen de meeste Atlantiërs te diep in zonde begonnen weg te zinken om ze de geheimen van de natuur te kunnen toevertrouwen. Volgens de geheime boeken werden ze ingesteld door de koning-ingewijden van de goddelijke dynastieën, toen de ‘zonen van God’ geleidelijk hadden toegestaan dat hun land Kukarmadeśa (het land van ondeugd) werd.

De ouderdom van de mysteriën kan worden afgeleid uit de geschiedenis van de verering van Hercules in Egypte. Deze Hercules was volgens wat de priesters Herodotus vertelden, niet Grieks, want hij zegt:

Over de Hercules met wie de Grieken vertrouwd zijn, kon ik in geen enkel deel van Egypte iets te weten komen: . . . de naam werd eerder door de Grieken aan de Egyptenaren ontleend dan andersom. . . . Hercules is, . . . zoals zij [de priesters] bevestigen, een van de twaalf [grote] goden die 17.000 jaar vóór het jaar van Amasis uit de acht eerdere goden werden voortgebracht.¹

Hercules is van Indiase oorsprong en kolonel Tod had – zijn Bijbelse chronologie even buiten beschouwing latend – volkomen gelijk toen hij suggereerde dat hij Balarāma of Baladeva was. Men moet de *Purāṇa*’s met de esoterische sleutel lezen om erachter te komen dat ze op bijna elke pagina de geheime leer bevestigen. De oude klassieke schrijvers begrepen deze waarheid zo goed dat ze unaniem de oorsprong van Hercules aan Azië toekenden.

Een deel van het *Mahābhārata* is gewijd aan de geschiedenis van de Hericūla, tot welk volk Vyāsa behoorde. . . . Diodorus vermeldt

---

¹ Herodotus, *Historiën*, 2:43.

dezelfde legende met enige variatie. Hij zegt: ‘Hercules werd geboren onder de Indiërs die, evenals de Grieken, hem voorzien van een knots en leeuwenhuid.’ Beiden [Krishṇa en Baladeva] zijn een Īś (heerser) van het volk (cūla) Heri (Heri-cules) waarvan de Grieken misschien de samenstelling Hercules hebben gemaakt.¹

De occulte leer verklaart dat Hercules de laatste incarnatie was van een van de zeven ‘Heren van de vlam’, evenals Krishṇa’s broer, Baladeva; dat zijn incarnaties plaatsvonden tijdens het derde, vierde, en vijfde wortelras, en dat zijn verering door de latere immigranten vanuit Laṅkā en India naar Egypte werd meegebracht. Dat hij door de Grieken aan de Egyptenaren werd ontleend is zeker, temeer omdat de Grieken zijn geboorte in Thebe plaatsen, en alleen zijn twaalf werken in Argos. We vinden in het *Vishṇu-Purāṇa* een volledige bevestiging van de verklaring in de geheime leringen, en van die *purāṇische* allegorie volgt hieronder een korte samenvatting:

Toen Raivata, een kleinzoon van Śaryāti, de vierde zoon van Manu, niemand vond die zijn lieve dochter waardig was, ging hij met haar naar het gebied van Brahmā om die god voor dit noodgeval te raadplegen. Bij zijn aankomst zongen Hahā, Huhū en andere gandharva’s voor de troon, en Raivata, die wachtte tot ze klaar waren, dacht dat het maar één muhūrta (moment) had geduurd, terwijl er vele eeuwen waren verstreken. Toen ze klaar waren, wierp Raivata zich neer en sprak zijn zorgen uit. Vervolgens vroeg Brahmā hem wie hij als schoonzoon wenste, en toen hij de namen van een paar genoemde personen had gehoord, glimlachte de vader van de wereld en zei:

Van de personen die u heeft genoemd leven de derde en vierde generatie [wortelrassen] niet langer, want er zijn vele opeenvolgende tijdperken [chaturyuga, of de vier yuga-cyclussen] verstreken terwijl u naar onze zangers luisterde. Nu is op aarde het 28ste grote tijdperk van de huidige Manu bijna voorbij en zal het kali-tijdperk aanbreken. Daarom moet u dit maagdelijke juweel aan een andere echtgenoot schenken, want u bent nu alleen.²

Dan wordt de rājā Raivata verteld om naar Kuśasthalī te gaan, zijn oude hoofdstad, die nu Dvārakā werd genoemd, en waar in zijn plaats een deel van het goddelijke wezen (Vishṇu) regeerde in de persoon

¹J. Tod, *The Annals and Antiquities of Rajasthan*, 2de ed., 1873, deel 1, blz. 28vn.

²*Vishṇu-Purāṇa*, 4:1; H.H. Wilson, 1866, deel 3, blz. 249-50.

Baladeva, de broer van Krishṇa, beschouwd als de zevende incarnatie van Viṣṇu wanneer Krishṇa als een volledige godheid wordt gezien.

‘Na aldus door de Lotusgeborene [Brahmā] te zijn geïnstrueerd, keerde Raivata (met zijn dochter) naar de aarde terug, en ontdekte dat de mensen minder groot waren geworden [zie wat de stanza’s en commentaren zeggen over het geleidelijk afnemen van de grootte van de mensenrassen], minder krachtig, en een zwakker verstand hadden. Toen hij terugging naar de stad Kuśasthalī, zag hij dat deze veel was veranderd’,¹ want Krishṇa had, volgens de allegorische uitleg van de commentator, ‘een deel van het land op de zee teruggewonnen’, wat in gewone taal betekent dat de continenten intussen allemaal waren veranderd – en ‘had de stad gerenoveerd’ – of beter gezegd een nieuwe stad, Dvārakā, gebouwd; want in het *Bhāgavata-Purāṇa*² leest men dat Kuśasthalī door Revata (de vader van Raivata) in de zee werd gesticht en gebouwd; en deze latere legende in het *Viṣṇu-Purāṇa* toont aan dat het dezelfde stad was, of dat ze op dezelfde plek lag, als Dvārakā. Daarom lag ze vroeger op een eiland. De allegorie in het *Viṣṇu-Purāṇa* vertelt dat koning Raivata zijn dochter geeft aan ‘de ploeger’ – of beter gezegd ‘de man met een ploeg als banier’ – Baladeva, die ‘toen hij de bijzonder lange jongedame zag, . . . haar met het uiteinde van zijn ploegschaar verkortte, en zij werd zijn vrouw’.³

Dit is een duidelijke zinspeling op het derde en vierde ras – op de Atlantische reuzen en de opeenvolgende incarnaties van de ‘zonen van de vlam’ en andere orden van dhyāni-chohans die behoren tot de helden en koningen van de mensheid, tot aan het kaliyuga, of de zwarte eeuw, waarvan het begin in historische tijden ligt. Nog een *toeval*: Thebe is de stad van honderd poorten, en Dvārakā wordt zo genoemd om haar vele poorten of deuren, naar het woord ‘dvāra’, ‘poort’. Zowel Hercules als Baladeva hebben een gepassioneerd, driftig karakter, en beiden zijn bekend om hun blanke huid. Het lijkt geen enkele twijfel dat Hercules Baladeva is in Griekse gedaante. Arrianus merkt de grote overeenkomst op tussen de Hercules van Thebe en die van de hindoes; laatstgenoemde wordt vereerd door de Suraseni die Methora, of Mathūrā, de geboorteplaats van Krishṇa, hebben gebouwd. Dezelfde

¹ *Viṣṇu-Purāṇa*, 4:1; Wilson, deel 3, blz. 253.

² *Bhāgavata-Purāṇa*, 9:3:28; *Viṣṇu-Purāṇa*, Wilson, deel 3, blz. 249vn.

³ *Viṣṇu-Purāṇa*, 4:1; Wilson, deel 3, blz. 253-4.

schrijver ziet Sandracottus (Chandragupta, de grootvader van koning Aśoka, van het Morya-geslacht) als een afstammeling van Baladeva in rechte lijn.¹

In het begin waren er geen mysteriën, zo wordt ons verteld. Kennis (vidyā) was gemeenschappelijk bezit en was gedurende de gouden eeuw (satyayuga) overal beschikbaar. Zoals de toelichting zegt:

Mensen hadden in die tijd van gelukzaligheid en zuiverheid nog geen kwaad geschapen, want ze hadden meer een goddelijke dan een menselijke aard.

Maar toen de mensheid snel in aantal toenam, en ook het lichaam en het denken een grotere verscheidenheid van kenmerken kregen, gaf de geïncarneerde geest blijk van zijn zwakte. De minder ontwikkelde en minder verstandige denkers gingen de dingen overdrijven, en daardoor ontstond bijgeloof. Egoïsme werd geboren uit tot dan toe onbekende verlangens en begeerten, en maar al te vaak maakte men misbruik van kennis en macht, tot ten slotte de noodzaak ontstond om het aantal van hen *die wisten* te beperken. Zo ontstond inwijding.

Elk afzonderlijk volk stelde nu voor zichzelf, overeenkomstig zijn spirituele niveau en behoeften, een religieus stelsel samen. Terwijl verering van louter vorm door de wijzen werd afgewezen, werd echte kennis door hen voorbehouden aan de weinigen. De noodzaak om de waarheid te versluieren om haar tegen ontheiliging te beschermen, werd met elke generatie duidelijker; eerst werd een dunne sluier gebruikt, die geleidelijk dikker moest worden naarmate de persoonlijkheid en egoïsme sterker werden, en dit leidde tot de mysteriën. Ze werden in elk land en onder elk volk ingesteld, terwijl men om conflicten en misverstanden te voorkomen toeliet dat exoterische overtuigingen zich in het denken van het niet-ingewijde volk konden ontwikkelen. Zulke overtuigingen die in hun beginfase onschadelijk en onschuldig waren – zoals een historische gebeurtenis weergegeven in de vorm van een sprookje, aangepast aan en begrijpelijk voor het verstand van een kind – kon men in dat verre verleden tot een volksgeloof laten uitgroeien zonder enig gevaar voor de meer filosofische en diepzinnige waarheden die in het heilige der heiligen werden onderwezen.

Logische en wetenschappelijke waarneming van de natuurverschijnselen – en alleen deze leidt de mens tot kennis van eeuwige waarheden, mits hij zijn waarnemingen onbevooroordeeld verricht en met

---

¹ Vgl. Arrianus, *Indica*, §8-9.

zijn spirituele oog kijkt voordat hij de fysieke aspecten ervan beschouwt – is niet de taak van het grote publiek. De wonderen van de ene geest van waarheid, de altijd verborgen en onbereikbare godheid, kunnen alleen worden verklaard en begrepen door middel van zijn manifestaties via de secundaire ‘goden’, zijn actieve krachten. Terwijl de ene en universele oorzaak voor altijd verborgen moet blijven, kan zijn veelzijdige werking worden getraceerd via zijn gevolgen in de natuur. Voor de gemiddelde mens waren alleen de laatstgenoemde begrijpelijk en zichtbaar, en daarom konden de machten die deze gevolgen veroorzaakten in de verbeelding van het volk groeien. Eeuwen later in het vijfde, het Indo-Europese, ras begonnen sommige gewetenloze priesters te profiteren van de al te grote lichtgelovigheid van mensen in elk land, en ten slotte verhieven ze die secundaire machten tot de rang van God en goden, waarmee ze er volledig in slaagden om deze te scheiden van de ene universele oorzaak van alle oorzaken.¹

Voortaan bleef de kennis van de oorspronkelijke waarheden volledig in handen van de ingewijden.

De mysteriën hadden hun zwakke punten en gebreken, zoals elke organisatie die door mensen wordt gevormd deze noodzakelijkerwijs heeft. Niettemin heeft Voltaire het nut ervan in een paar woorden omschreven:

Te midden van de chaos van het bijgeloof van het volk . . . bestond er een organisatie die de mens er altijd van heeft weerhouden om tot absolute barbaarsheid te vervallen: het was die van de mysteriën.²

Zo zegt Jean-Marie Ragon over de vrijmetselarij:

Haar tempel heeft tijd als duur, het heelal als ruimte. . . . ‘Verdeel en heers’, hebben sluwe mensen gezegd; ‘Laten we ons verenigen om daaraan weerstand te bieden’, hebben de eerste vrijmetselaars gezegd.³

---

¹ Vroeger waren er geen brahmanen als erfelijke kaste. In die lang vervlogen tijden werd een mens door persoonlijke verdienste en inwijding een brahmaan. Geleidelijk echter sloop het despotisme binnen, en de zoon van een brahmaan werd eerst door het recht op bescherming een brahmaan, daarna door erfrecht. De rechten van het bloed vervingen die van echte verdienste, en zo ontstonden de brahmanen als groep, die al snel werd veranderd in een machtige kaste.

² Geciteerd in Jean-Marie Ragon, *Cours philosophique et interprétatif des initiations anciennes et modernes*, 1841, blz. 25; Voltaire, *Oeuvres complètes*, 1835, deel 3, ‘Essai sur les moers’, blz. 49.

³ Ragon, *Op.cit.*, blz. 17-18. ‘De mysteriën’, zegt Ragon, ‘hadden India als

Of beter gezegd, de ingewijden over wie de vrijmetselaars steeds hebben gezegd dat ze hun oorspronkelijke en rechtstreekse meesters waren. Het eerste en fundamentele beginsel van morele kracht en macht is samenwerking en eensgezindheid wat betreft denken en doel. ‘De zonen van wil en yoga’ verenigden zich in het begin om weerstand te bieden aan de vreselijke en steeds toenemende verdorvenheid van de adepten van de linkerhand, de Atlantiërs. Dit had tot gevolg dat er nog geheimere scholen, tempels van kennis, en mysteriën werden gesticht waar men alleen werd toegelaten als men de zwaarste beproevingen had doorstaan.

Alles wat er over de vroegste adepten en hun goddelijke meesters kon worden gezegd, zou als verzinsel worden beschouwd. Als we iets over de oorspronkelijke ingewijden zouden willen weten moet men daarom de boom naar zijn vruchten beoordelen, en de invloed en het werk van hun opvolgers in het vijfde ras onderzoeken, zoals die worden weerspiegeld in de werken van de klassieke schrijvers en de grote filosofen. Hoe dachten de Griekse en Romeinse schrijvers zo’n 2000 jaar lang over inwijding en ingewijden? Cicero informeert zijn lezers daarover in heel duidelijke bewoordingen:

Een ingewijde moet voor zover dat in zijn vermogen ligt alle deugden beoefenen: rechtvaardigheid, loyaliteit, vrijgevigheid, bescheidenheid, matigheid; door deze deugden zullen zijn tekortkomingen worden teruggedrongen.¹

Ragon zegt:

Toen de Egyptische priesters zeiden: ‘Alles voor het volk, niets door het volk’, hadden ze gelijk; bij een onwetend volk moet de waarheid alleen aan betrouwbare personen worden onthuld. . . . We hebben in onze tijd gezien ‘alles door het volk, niets voor het volk’, een verkeerd en gevaarlijk stelsel. Het echte axioma zou moeten zijn: ‘Alles voor het volk en *met* het volk.’²

Maar om deze hervorming tot stand te brengen moet het grote

---

bakermat.’ Hierin vergist hij zich, want het Indo-Europese ras had de mysteriën van inwijding uit Atlantis meegebracht. Niettemin heeft hij gelijk als hij zegt dat de mysteriën aan elke beschaving zijn voorafgegaan, en dat ze, door het denken en de ethiek van een volk te verfijnen, als basis dienden voor alle burgerlijke, politieke, en religieuze wetten.

¹ Geciteerd in Ragon, *Op.cit.*, blz. 21vn; Cicero, *De officiis*, 1:121 (33).

² Ragon, *Op.cit.*, blz. 21-2.

publiek een dubbele transformatie ondergaan: (a) loskomen van elke vorm van exoterisch bijgeloof en priesteracht, en (b) ontwikkelde mensen worden, vrij van elk gevaar om slaaf te worden van een mens of een denkbeeld.

Dit lijkt, gezien het voorgaande, misschien paradoxaal. De ingewijden waren ‘priesters’, zo wordt ons gezegd – alle hindoeïstische, Egyptische, Chaldeeuwse, Griekse, Fenicische, en andere hiërofanen en adepten waren priesters in de tempels, en zij bedachten de respectieve exoterische geloofsovertuigingen. Hierop kunnen we antwoorden: ‘De kap maakt de monnik niet.’ Als men de overlevering en de unanieme mening van oude schrijvers mag geloven, samen met de voorbeelden die we hebben van de ‘priesters’ in India, het meest conservatieve land ter wereld, wordt het heel duidelijk dat de Egyptische priesters geen priesters waren in de gebruikelijke zin van dat woord, evenmin als de tempelbrahmanen. Ze zouden nooit als zodanig kunnen worden beschouwd als we onze Europese geestelijkheid als norm nemen. Laurens merkt terecht op dat:

De priesters van Egypte waren strikt genomen geen geestelijken. Het woord ‘priester’, dat door de vertaling verkeerd is geïnterpreteerd, had een heel andere betekenis dan die wij eraan geven. In de taal van de oudheid, en vooral als het de inwijding van de priesters van het oude Egypte betreft, is het woord ‘priester’ synoniem met ‘filosoof’. . . . Het Egyptische priesterdom lijkt in feite een verbond van wijzen te zijn geweest die bijeenkwamen om de kunst van het regeren van mensen te bestuderen, een centrum van waarheid te vormen, het verkondigen ervan te beheersen, en de al te gevaarlijke verspreiding ervan tegen te houden.¹

De Egyptische priesters hadden, evenals de oude brahmanen, de teugels van de heersende machten in handen, een stelsel dat ze rechtstreeks hadden geërfd van de ingewijden van het grote Atlantis. De zuivere natuurgelovende van de vroegste patriarchale tijden – het woord ‘patriarch’² werd oorspronkelijk gebruikt voor de voorouders van de

¹ Geciteerd in Ragon, *Op.cit.*, blz. 22; J.L. Laurens, *Essais historiques et critiques sur la Franche Maçonnerie*, 2de ed., 1806, blz. 142, 146.

² Het woord ‘patriarch’ is samengesteld uit het Griekse woord ‘patria’ (‘familie’, ‘stam’ of ‘volk’) en ‘archos’ (een ‘leider’), het vaderlijke beginsel. De joodse patriarchen die geestelijk leiders waren, gaven hun naam aan de christelijke patriarchen; ze waren geen priesters, maar eenvoudig de hoofden van hun stammen, zoals de Indiase rishi’s.

mensheid, de vaders, leiders en leraren van de vroegste mensen – werd het erfdeel van degenen die als enigen het noumenon achter het verschijnsel konden onderscheiden. Later gaven de ingewijden hun kennis door aan de menselijke koningen, zoals hun goddelijke meesters deze hadden doorgegeven aan hun voorouders. Het was hun voorrecht en plicht om natuurgeheimen te onthullen die nuttig waren voor de mensheid – de verborgen krachten van planten, de kunst van het genezen van zieken, en van het bevorderen van broederlijke liefde en wederzijdse hulpvaardigheid onder de mensen.

Je was geen ingewijde als je niet iemand kon genezen – ja zelfs iemand uit de schijndood (coma) weer tot leven kon brengen die anders tijdens zijn lethargie inderdaad zou zijn gestorven.¹ Degenen die zulke krachten bleken te hebben, werden onmiddellijk boven de menigte geplaatst, en werden beschouwd als koningen en ingewijden. Gautama Boeddha was een koning-ingewijde, een genezer, en riep degenen die in de greep van de dood waren, weer tot leven. Jezus en Apollonius waren genezers en werden beiden door hun volgelingen als koningen beschouwd. Als ze er niet in geslaagd waren mensen die in alle opzichten dood waren weer tot leven te wekken, zouden hun namen niet aan het nageslacht zijn doorgegeven; want dit was het belangrijkste en cruciale bewijs, het beslissende teken dat de onzichtbare hand van een oorspronkelijke goddelijke meester op de adept rustte, of dat hij een incarnatie van een van de ‘goden’ was.

Het latere koninklijke voorrecht is op de koningen van ons vijfde ras overgegaan via de koningen van Egypte. Laatstgenoemden werden allemaal in de mysteries van de geneeskunde ingewijd, en ze genazen de zieken, zelfs als ze geen volledige hiërofanten konden worden omdat de beproevingen en inspanningen van de laatste inwijding te verschrikkelijk waren. Ze waren genezers door voorrecht en overlevering, en werden in de geneeskunst door de hiërofanten van de tempels bijgestaan wanneer ze zelf de occulte geneeskunde niet beheersten. Zo zien we ook in veel latere historische tijden dat Pyrrhus de zieken geneest door ze eenvoudig met zijn voet aan te raken; Vespasianus en Hadrianus hoefden slechts enkele woorden uit te spreken die hun hiërofanten hun hadden geleerd, om een blinde weer het gezicht en een verlamde weer gezondheid te schenken. Vanaf die tijd heeft de geschiedenis gevallen geregistreerd van hetzelfde

---

¹De opstanding van een echt dood lichaam is in de natuur niet mogelijk.

voorrecht dat aan de keizers en koningen van bijna elk volk werd verleend.¹

Wat er over de priesters van Egypte en over de oude brahmanen bekend is, en door alle klassieken en geschiedschrijvers wordt bevestigd, geeft ons het recht om te geloven in wat volgens sceptici slechts volksverhalen zijn. Waar komt de wonderbaarlijke kennis van de Egyptische priesters op elk gebied van de wetenschap vandaan, als ze deze niet uit een nog oudere bron hadden? De beroemde ‘vier’, de zetels van kennis in het oude Egypte, zijn historisch beter gefundeerd dan het ontstaan van het tegenwoordige Engeland. In het grote heiligdom van Thebe bestudeerde Pythagoras na zijn terugkeer uit India de wetenschap van de occulte getallen. In Memphis maakte Orpheus zijn al te diepzinnige Indiase metafysica begrijpelijk voor gebruik in Magna Grecia, en daar haalden Thales en eeuwen later Democritus ook al hun kennis vandaan. Saïs komt alle eer toe voor de prachtige wetgeving en de kunst van het regeren, die door haar priesters werd meegedeeld aan Lycurgus en Solon, die beiden nog vele generaties lang voorwerp van bewondering zullen blijven. En als Plato en Eudoxus nooit naar het heiligdom van Heliopolis waren gegaan om hun eerbied te betuigen, dan zou de een toekomstige generaties waarschijnlijk nooit met zijn ethiek hebben verbaasd, en de ander niet met zijn schitterende kennis van de wiskunde.²

Wijlen Ragon, de grote hedendaagse schrijver over de mysteriën van Egyptische inwijding – iemand die echter niets over die in India wist – overdreef niet toen hij zei:

Alle kennis [over de natuurgeheimen] die Hindoestan, Perzië, Syrië, Arabië, Chaldea, Sidon, en de priesters van Babylonië, bezaten, was aan de Egyptische priesters bekend. Het is dus de Indiase filosofie, zonder mysteriën, die, nadat ze tot Chaldea en het oude

---

¹De koningen van Hongarije beweerden dat ze geelzucht konden genezen; aan de hertogen van Bourgondië werd het vermogen toegeschreven om de mensen tegen de pest te beschermen; de koningen van Spanje dreven bij bezeten mensen de duivel uit. Het voorrecht van het genezen van koningszeer (scrofulose) werd aan de koningen van Frankrijk gegeven als beloning voor de deugden van koning Robert de Vrome. Frans I raakte 500 mensen aan en genas ze van die ziekte tijdens een kort verblijf in Marseille voor het huwelijk van zijn zoon. De koningen van Engeland hadden hetzelfde voorrecht.

²Zie Laurens' *Essais historiques* voor meer informatie over de wereldwijde, universele kennis van de Egyptische priesters.

Perzië was doorgedrongen, heeft geleid tot de leer van de Egyptische mysteriën.¹

De mysteriën gingen aan de hiërogliefen² vooraf. Ze hebben laatstgenoemden voortgebracht, omdat duurzame verslagen nodig waren om hun geheimen te beschermen en te vereeuwigen. Oerfilosofie³ heeft als basis gediend voor moderne filosofie; maar het nageslacht heeft, terwijl het de uiterlijke kenmerken ervan voortzet, onderweg de ziel en geest van hun voorouders verloren.

Hoewel inwijding noch regels en beginselen inhield, noch enige speciale leringen van de wetenschap – zoals deze nu wordt opgevat – was ze toch wetenschap, en wel de wetenschap der wetenschappen. En hoewel ze geen dogma, fysieke discipline en exclusieve rituelen kende, was ze toch de enige ware religie – die van de eeuwige waarheid. Uiterlijk was ze een school, een universiteit, waar kunst en wetenschap, ethiek, wetgeving, filantropie, en de leer van de ware en echte aard van

¹Jean-Marie Ragon, *Cours philosophique et interprétatif des initiations anciennes et modernes*, 1841, blz. 24.

²Het woord komt van het Griekse hieros (heilig) en gluphō (griffen). De Egyptische karakters waren gewijd aan de goden, zoals Devanāgarī in India de taal van de goden is.

³Ragon had (evenals de occultisten) een heel redelijk bezwaar tegen de moderne etymologie van het woord ‘filosofie’, dat wordt geïnterpreteerd als ‘liefde voor wijsheid’, maar dat is volledig onjuist. De filosofen waren wetenschappers, en filosofie was een echte wetenschap – niet slechts een omhaal van woorden zoals in onze tijd. De term bestaat uit twee Griekse woorden waarvan de betekenis bedoeld is om zijn geheime betekenis over te brengen, en moet worden geïnterpreteerd als ‘wijsheid van liefde’. Juist in dit laatste woord ‘liefde’ ligt de esoterische betekenis verborgen. ‘Liefde’ staat hier namelijk niet als een zelfstandig naamwoord, en betekent ook niet ‘genegenheid’ of ‘voorliefde’, maar is de term die wordt gebruikt voor Erōs, dat oorspronkelijke beginsel in de goddelijke schepping, synoniem met πῶθος, het abstracte verlangen in de natuur naar voortbrenging, resulterend in een eeuwige reeks verschijnselen.

Het betekent ‘goddelijke liefde’: het door de hele natuur verspreide universele beginsel van goddelijke alomtegenwoordigheid dat tegelijkertijd de belangrijkste oorzaak en het gevolg is. De ‘wijsheid van liefde’ (of ‘filosofie’) betekende een aantrekking tot en liefde voor alles wat achter de objectieve verschijnselen verborgen ligt, en de kennis daarvan. Filosofie betekende het hoogste adeptschap – liefde voor en vereniging met de godheid. In zijn bescheidenheid weigerde Pythagoras zelfs een filosoof te worden genoemd (of iemand met kennis van alle verborgen eigenschappen van zichtbare dingen, oorzaken en gevolgen, of de absolute waarheid), en noemde zichzelf eenvoudig een wijze, iemand die streeft naar filosofie of naar wijsheid van liefde – liefde in haar exoterische betekenis werd door de mens toen evenals nu door haar louter aardse toepassing verlaagd.

kosmische verschijnselen werden onderwezen; in het geheim werden tijdens de mysteriën praktische bewijzen voor laatstgenoemde gegeven. Wie de waarheid over alle dingen tot zich kon nemen – dat wil zeggen wie de grote Isis in het ontsluisde gelaat kon zien en de vreselijke majesteit van die godin kon verdragen – werd een ingewijde. Maar de kinderen van het vijfde ras waren te diep in de stof gevallen om dit altijd ongestraft te kunnen doen. Wie tekortschoot verdween uit de wereld, zonder een spoor achter te laten. Zelfs de hoogste koningen zouden het niet hebben aangedurfd om de strenge priesters te vragen een individu, hoe hoog zijn maatschappelijke status ook was, aan hen uit te leveren zodra die persoon de drempel van hun heiligdom had overschreden.

De edele voorschriften die door de ingewijden van de eerste rassen werden onderwezen, vonden hun weg naar India, Egypte, en Griekenland, naar China en Chaldea, en verspreidden zich zo over de hele wereld. Alles wat goed, edel, en groots is in de menselijke natuur, elk goddelijk vermogen en streven, werd gestimuleerd door de priesterfilosofen die ernaar streefden deze bij hun ingewijden te ontwikkelen. Hun ethische voorschriften, gebaseerd op altruïsme, zijn universeel geworden. Deze vindt men terug bij Confucius, de ‘atheïst’, die leerde dat ‘hij die zijn broeder niet liefheeft, geen deugd bezit’, en in het voorschrift van het Oude Testament: ‘Heb je naaste lief als jezelf.’¹ De grotere ingewijden werden als goden, en in Plato’s *Phaedo* zegt Socrates:

De ingewijden komen ongetwijfeld in het gezelschap van de goden.²

In hetzelfde werk zegt de grote Atheense wijze:

Het is heel duidelijk dat degenen die de mysteriën, of de geheime bijeenkomsten van de ingewijden, hebben ingesteld, geen gewone mensen waren, maar machtige genii, die vanaf de eerste eeuwen hadden geprobeerd ons dat raadsel te laten begrijpen dat iemand die ongezuiverd de onzichtbare gebieden bereikt, in de afgrond zal worden geslingerd [de achtste sfeer van de occulte leer; dat wil zeggen dat hij zijn persoonlijkheid voor altijd zal verliezen], maar dat iemand die daar aankomt nadat hij is gezuiverd van de bezoedelingen van deze wereld, en die volmaakt is in de deugd, in het rijk van de goden zal worden toegelaten.³

¹ *Leviticus* 19:18.

² Geciteerd in Ragon, *Op.cit.*, blz. 26vn; *Phaedo*, §69c.

³ Geciteerd in Ragon, *Op.cit.*, blz. 25-6vn; *Phaedo*, §69c.

Clemens van Alexandrië zei over de mysteriën:

Hier eindigt alle lering. Men ziet de natuur en alle dingen.¹

De christelijke kerkvader spreekt in die tijd net als de heidense Pretextatus, de pro-consul van Achaia (4de eeuw n.Chr.), ‘een bijzonder deugdzaame man’, die opmerkt dat ‘als men de Grieken berooft van de heilige mysteriën die de hele mensheid in één geheel bijeenbrengen, dit gelijkstaat met het hele leven voor hen waardeloos te maken.’² Zouden de mysteriën ooit de hoogste lof hebben gekregen van de edelste mensen uit de oudheid als hun oorsprong niet bovenmenselijk was? Lees alles wat er over deze ongeëvenaarde instelling wordt gezegd, zowel door hen die nooit waren ingewijd als door de ingewijden zelf. Raadpleeg Plato, Euripides, Socrates, Aristophanes, Pindarus, Plutarchus, Isocrates, Diodorus, Cicero, Epictetus, Marcus Aurelius om nog maar niet te spreken over tientallen andere beroemde wijzen en schrijvers.

Dat wat de goden en engelen hadden *onthuld*, hadden de exoterische religies, te beginnen met die van Mozes, opnieuw *versluisd* en voor eeuwen voor de blik van de wereld verborgen. Jozef, de zoon van Jacob, was een ingewijde, anders zou hij niet zijn getrouwd met Asnath, de dochter van Potifera (‘Potifar’ – ‘hij die behoort tot Phre’, de zonnegod), priester van Heliopolis en gouverneur van On.³ Elke waarheid die door Jezus werd *onthuld*, en die zelfs de joden en eerste christenen begrepen, werd opnieuw *versluisd* door de kerk die beweert hem te dienen. Lees wat Seneca zegt, zoals geciteerd door dr. E.V.H. Kenealy:

Nadat de wereld is ontbonden en in de schoot van Jupiter [of parabrahman] is teruggekeerd, blijft deze god nog enige tijd in zichzelf gekeerd, en blijft als het ware verborgen, geheel verzonken in de contemplatie van zijn eigen denkbeelden. Daarna zien we dat er een nieuwe wereld uit hem voortkomt . . . Een onschuldige mensheid wordt voortgebracht⁴ . . . Als hij [Seneca] opnieuw spreekt over de ontbinding van de wereld, wat betekent dat alles sterft, zegt hij dat

¹ Geciteerd in Ragon, *Op.cit.*, blz. 25; Clemens van Alexandrië, *Stromateis*, 5:11.

² Ragon, *Op.cit.*, blz. 26.

³ Vgl. Ragon, *Op.cit.*, blz. 28vn. ‘On’, de ‘zon’, de Egyptische naam van Heliopolis (de ‘stad van de zon’).

⁴ *Epistulae morales ad Lucilium*, 9:16; *Quaestiones naturales*, boek 3, hfst. 30.

wanneer de natuurwetten onder het puin zullen zijn begraven en de laatste dag van de wereld aanbreekt, de zuidpool in haar val alle gebieden van Afrika zal verpletteren; en de noordpool alle landen beneden haar zal bedelven. *De verschrikte zon zal van zijn licht worden beroofd*; het hemelpaleis raakt in verval en zal tegelijk leven en dood voortbrengen, en een of andere soort ontbinding zal ook alle goden treffen, die dan tot hun oorspronkelijke chaos zullen terugkeren.¹

Je zou kunnen denken dat je het Purāṇa-verhaal van Parāśara over de grote pralaya leest. Het is bijna identiek, beeld voor beeld. Heeft het christendom geen soortgelijk verhaal? Laat de lezer een bijbelvertaling raadplegen en de *Tweede brief van Petrus* lezen, en hij zal daar dezelfde gedachten vinden.

Er zullen in de laatste dagen sarcasten komen . . . die zeggen: ‘Waar blijft hij nu? Hij had toch beloofd te komen? De generatie voor ons is al gestorven, maar alles is nog steeds zoals het sinds het begin van de schepping is geweest.’ Ze gaan er dan willens en wetens aan voorbij dat er al eens een hemel is geweest, en een aarde die door Gods woord gevormd was uit water en door middel van water, en dat de toenmalige wereld vergaan is toen ze door het water werd overspoeld. Maar de tegenwoordige hemel en de aarde worden door datzelfde woord bewaard om . . . te worden prijsgegeven aan het vuur. . . . De hemelen zullen . . . met luid gedreun vergaan . . . en de elementen zullen smelten door de hevige hitte. Maar wij . . . zien uit naar een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.²

Als de tekstverklaarders hierin een verwijzing naar de schepping, de zondvloed, en de beloofde komst van Christus willen zien, waarna ze in de hemel in een nieuw Jeruzalem zullen leven, is dat niet de schuld van Petrus. Wat hij voor ogen had, was de vernietiging van ons vijfde ras en het verschijnen van een nieuw continent voor het zesde wortelras.

De druïden begrepen de betekenis van de zon in Stier. Dus wanneer op 1 november alle vuren werden uitgedoofd, bleven alleen hun heilige en onuitblusbare vuren de horizon verlichten, evenals die van de magiërs en de huidige zoroastriërs. En net als het vroege vijfde wortelras en later de Chaldeeën, de Grieken, en ook de christenen die tot op

¹ *Hercules Oetaeus*, 3de bedrijf, 3de toneel, 1100-17. Vgl. E.V.H. Kenealy, *The Book of God: The Apocalypse of Adam-Oannes*, 1867, blz. 160.

² *Petrus* 3:3-13.

heden hetzelfde doen zonder de echte betekenis te vermoeden, begroeten ze de ‘morgenster’: de prachtige Venus-Lucifer.¹ Strabo spreekt over een eiland in de buurt van Brittannië waar Ceres en Persephonē werden vereerd met dezelfde rituelen als in Samothrake, en dit eiland was het heilige Ierne, waar een eeuwig vuur brandde.² De druïden geloofden in de wederbelichaming van de mens, niet, zoals Lucanus uitlegt,

dat dezelfde *geest* een nieuw lichaam zal bezielen, niet hier, maar in een andere wereld,³

maar in een reeks reïncarnaties in deze zelfde wereld; want ze verklaarden, zoals Diodorus zegt, dat de ziel van een mens na een bepaalde periode naar een ander lichaam overgaat.⁴

Deze leringen ontvingen de ārya’s van het vijfde wortelras van hun voorouders van het vierde wortelras, de Atlantiërs. Ze hebben de leringen trouw bewaard, terwijl hun ouderlijke wortelras dat bovenmenselijke krachten had verworven, met elke generatie arroganter werd, en geleidelijk zijn einde naderde.

---

¹ Kenealy citeert in zijn *Book of God* (blz. 162-3) Vallancey, die zegt: ‘Ik was nog geen week in Ierland aangekomen uit Gibraltar, waar ik Hebreeuws en Chaldeeus had gestudeerd onder joden uit verschillende landen en van verschillende geloofsrichtingen, toen ik een boerenmeisje hoorde zeggen tegen een boer die naast haar stond ‘Feach an Maddin Nag’ (‘kijk, de morgenster’), terwijl ze naar de planeet Venus, de Maddina Nag van de Chaldeeën, wees.’

² *Geografie*, 4:4:6; 4:5:4.

³ Marcus Annaeus Lucanus, *Pharsalia*, 1:452-63.

⁴ *Bibliotheca*, 5:28, 6ev. Er was een tijd waarin de hele wereld, de hele mensheid, één religie had, en men ‘één taal’ sprak. ‘Alle religies op aarde waren in het begin één, en kwamen uit één centrum voort’, zegt G.S. Faber. (Vgl. Faber, *The Origin of Pagan Idolatry*, 1816, deel 1, blz. vii-viii.)

29 De beproeving van de zonne-ingewijde

[‘The trial of the sun initiate’, *SD* 3:270-6; *CW* 14:259-68]

We beginnen met de oude mysteriën – die de oorspronkelijke Indo-Europeanen overnamen van de Atlantiërs – wier psychische en verstandelijke toestand door prof. Max Müller zo meesterlijk en toch zo onvolledig is beschreven. Hij zegt:

We vinden daarin [in de *Rig-Veda*] een periode van het verstandelijke leven van de mens die nergens anders op de wereld zijn gelijke heeft.

In de hymnen van de *Veda* zien we de mens die aan zichzelf is overgelaten om het raadsel van deze wereld op te lossen. . . . Hij roept de goden om hem heen aan, hij prijst ze, hij vereert ze. Maar met al deze goden . . . onder hem, en boven hem, lijkt de vroege dichter toch weinig rust in zichzelf te vinden. Ook daar, in zijn eigen borst, heeft hij een macht ontdekt die nooit zwijgt als hij bidt, nooit afwezig is als hij bang is en beeft. Deze schijnt zijn gebeden te inspireren en toch ernaar te luisteren; ze schijnt in hem te leven, en toch hem en alles om hem heen in stand te houden. De enige naam die hij voor deze mysterieuze macht kan vinden is ‘brahman’; want brahman betekende oorspronkelijk kracht, wil, wens, en de drijvende kracht van het scheppen. Maar ook dit onpersoonlijke brahman ontwikkelt zich, zodra het wordt benoemd, tot iets vreemds en goddelijks. Het wordt ten slotte een van de vele goden, een van de grote triade, die tot op de dag van vandaag wordt vereerd.

En toch heeft de gedachte in hem nog steeds geen echte naam; die macht die niets anders is dan zichzelf, die de goden, de hemelen, en elk levend wezen in stand houdt, zweeft voor zijn geest, begrepen maar nog niet onder woorden gebracht. Ten slotte noemt hij haar ‘ātman’, want ātman, oorspronkelijk adem of geest, gaat het zelf betekenen, en alleen het zelf; het zelf, goddelijk of menselijk; het zelf, scheppend of lijdend; het zelf, één of alles; maar altijd het zelf, onafhankelijk en vrij.

‘Wie heeft de eerstgeborene gezien?’ vraagt de dichter, ‘toen hij die geen botten (d.w.z. vorm) had, hem voortbracht die ze wel had? Waar was het leven, het bloed, het zelf van de wereld? Wie ging dit vragen aan iemand die het wist?’ (*Rig-Veda*, 1:164:4.)

Zodra dit idee van een goddelijk zelf tot uitdrukking is gebracht, moet al het andere zijn suprematie erkennen: ‘Het zelf is de Heer van alle dingen; het is de koning van alle dingen. Zoals alle spaken van een wiel ingesloten liggen tussen de naaf en de velg, zo liggen alle dingen besloten in dit zelf; alle zelve[n] liggen besloten in dit zelf’ (*Bṛihadāraṇyaka*, 2:5:15).¹

Dit zelf, het hoogste, het ene, en het universele, werd op het gebied van stervelingen gesymboliseerd door de zon, en zijn levengevende gloed was op zijn beurt het symbool van de ziel. Het doodde de aardse hartstochten die altijd een belemmering waren voor de hereniging van het individuele zelf (de geest) met het Al-zelf. Vandaar het allegorische mysterie, waarvan hier alleen de algemene aspecten kunnen worden gegeven. Dit werd uitgebeeld door de ‘zonen van de vuurnevel’ en van ‘licht.’ De tweede zon (de ‘tweede hypostase’ van rabbi Drach) verscheen voor zijn beproeving, waarbij Viśvakarman, de hiërofant, zeven van zijn stralen afsneed en ze verving door een doornenkroon, waarna de ‘zon’ Vikartana (van zijn stralen ontdaan) werd. Daarna moest de zon – uitgebeeld door een neofiet die gereed is om te worden ingewijd – afdalen in Pātāla, de lagere gebieden, om de Tantalus-beproeving te ondergaan. Als hij die had doorstaan, verrees hij uit dit gebied van wellust en onrechtvaardigheid om opnieuw Karmasākshin te worden, de getuige van het karma van de mensen,² en verhief hij zich weer zegevierend in de volle glorie van zijn spirituele wedergeboorte, als de Graha-Rājā, koning van de sterrenbeelden, en werd aangesproken als Gabhastiman, ‘hij die zijn stralen opnieuw bezit’.

De ‘fabel’ in het volkspantheon van India, gebaseerd op en geboren uit de poëtische mystiek van de *Rig-Veda* – waarvan de uitspraken meestal allemaal werden gedramatiseerd tijdens de religieuze mysteriën – groeide in de loop van haar exoterische evolutie tot de volgende allegorie. Deze kan nu in verschillende *Purāṇa*’s en in andere geschriften worden gevonden. In de *Rig-Veda* en zijn hymnen is Viśvakarman, een mysteriegod, de logos, de demiurg, een van de grootste goden, en in twee van de hymnen wordt over hem gesproken als de hoogste. Hij is Viśvakarman (de maker van alles), de ‘grote architect van het heelal’, de

¹ *Chips from a German Workshop*, 1867, deel 1, blz. 69-70.

² Sūrya, de zon, is een van de negen godheden die getuige zijn van alle handelingen van de mens.

alziende god, . . . de vader, de voortbrenger, de lotsbeschikker, hij die de goden hun namen geeft, en het begrip van stervelingen te boven gaat,¹

zoals elke mysteriegod. Esoterisch is hij de personificatie van de schepende gemanifesteerde macht; en mystiek gezien is hij het zevende beginsel in de mens, en voor de mensheid als geheel. Hij is namelijk de zoon van Bhuvana, de zelfgeschapen, stralende essentie, en van de deugdzame, kuise en liefvallige Yogasiddhā, de maagdelijke godin, wier naam voor zichzelf spreekt, want deze verpersoonlijkte de yogakracht, de ‘kuise moeder’ die de adepten scheidt. In de hymnen van de *Rig-Veda* brengt Viśvakarman het ‘grote offer’, d.w.z. hij offert zichzelf op voor de wereld; of, zoals het *Nirukta* zegt, in de vertaling van de oriëntalisten:

Viśvakarman offert alle werelden op in een offer, en ten slotte zichzelf.²

In de mystieke voorstellingen van zijn karakter wordt Viśvakarman vaak Viṭhobā genoemd, en wordt afgebeeld als het ‘slachtoffer’, de ‘mens-god’, of de in de ruimte gekruisigde avatāra.

[Op dit punt luidt het *Würzburg Manuscript* als volgt:³

In het geheime werk over de mysteriën en inwijdingsrituelen, waarin heel ruwe maar juiste afbeeldingen worden gegeven van de heilige lichaamshoudingen van de kandidaat en de beproevingen waaraan hij werd onderworpen – worden naast de test de volgende details gegeven. (1) De neofiet die de zon voorstelt als Sahasrakiraṇa – ‘hij met de duizend stralen’ – wordt knielend voor de hiërofant afgebeeld. Laatstgenoemde is bezig met het afsnijden van *zeven lokken* van het lange haar van de neofiet,⁴ en in de volgende (2) illustratie wordt de schitterende kroon met gouden stralen van de kandidaat afgeworpen en vervangen door een krans van scherpe houten dorens, wat het verlies symboliseert.⁵ Zo werd dit ritueel in India uitgevoerd. In gebieden aan

¹ John Dowson, *A Classical Dictionary of Hindu Mythology*, 1879, blz. 363.

² Dowson, *Op.cit.*, blz. 363.

³ Noot vert.: Annie Besant geeft aan dat het manuscript hier een hiaat vertoont. Dit is nu aangevuld met de tekst uit H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*, 2014, blz. 113-4.

⁴ Vgl. *Rechtens* (16:19), waar Simson, eveneens een symbolische personificatie van de zon, net als Hercules spreekt over haar dat, als het wordt afgeknipt, hem van zijn kracht zal beroven, over ‘zeven haarvlechten’, enz.

⁵ Het is niet nodig om uit te leggen dat samjñā, zuiver spiritueel *inzicht*, de

de overkant van de Himālaya gebeurde hetzelfde.

Om een ‘volmaakte’ te worden moest de sakridāgāmin (letterlijk ‘hij die wedergeboren zal worden’) naast andere beproevingen afdalen in pātāla, de ‘onderwereld’, en alleen daarna kon hij hopen een anāgāmin – ‘iemand die niet meer zal worden wedergeboren’ – te worden. De volledig ingewijde had de keuze om ofwel dit (tweede) pad te betreden door naar wens in een menselijke gedaante te verschijnen in de wereld van de mensen, of hij kon ervoor kiezen om eerst te rusten in de *wereld van de goden* (het devachan van de ingewijde), en pas daarna op onze aarde te worden wedergeboren. In het volgende stadium zien we dan de kandidaat die zich voorbereidt op deze reis – (3).

Elke vorm van verleiding (we hebben niet het recht deze op te sommen of erover te spreken) werd op zijn weg geplaatst. Als hij deze kon weerstaan, dan volgde er verdere inwijding; als hij faalde, werd deze vertrapd en was de zaak voor hem vaak volledig verloren. Deze voor-schriften [rituelen] duurden *zeven* dagen. Tijdens de eerste drie werd hij, zoals gezegd, beproefd en werd zijn occulte kennis getoetst. Op de vierde dag – (4) werd hij over zijn volle lengte en met uitgestrekte armen vastgebonden op een *houten schijf*, symbolisch voor zuivering, waarbij zijn onzuiverheden moesten worden gladgestreken, als een stuk ruw, onbewerkt hout. Hierna werd hij twee dagen en twee nachten alleen gelaten in een onderaardse crypte, in complete duisternis.]

In Egypte werd de in trance gebrachte neofiet in een lege sarcofaag geplaatst in de piramide waar de inwijdingsrituelen plaatsvonden. In India en Centraal-Azië werd hij vastgebonden op een schijf, en nadat zijn lichaam was geworden als dat van een dode (in trance was gebracht), werd hij de crypte binnengedragen. Vervolgens waakte de hiërofant over hem ‘terwijl hij de geest-ziel (het astrale lichaam) van deze wereld van saṃsāra (of misleiding) naar de onderwereld leidde, waar hij, als hij slaagde, het recht had zeven daar lijdende zielen (elementaren) te bevrijden’. Bekleed met zijn anandamayakośa, het lichaam van gelukzaligheid, bleef de srotāpanna daar waar we niet het recht hebben hem te volgen, en ontving bij terugkeer het *Woord*

---

innerlijke waarneming van de neofiet (of chela) en ingewijde betreft; het verschroeiën ervan door de te hete stralen van de zon is symbolisch voor de invloed van de aardse begeerten. Vandaar de zeven haarlokken die symbolisch zijn voor de zeven hoofdzonden. Wat de zeven hoofddeugden betreft, de sakridāgāmin (de kandidaat ‘voor een nieuwe geboorte’) kon deze alleen terugwinnen door middel van zeven beproevingen en lijden.

van de hiërofant, die daarbij al dan niet stierf.¹

¹In *Isis ontsluiterd* (2:49-50) wordt naar een deel van dit ritueel verwezen. Wat het dogma van de verzoening betreft, ook dit is terug te voeren op het oude 'heidendom'. We schreven: 'Deze hoeksteen van een kerk die had gedacht dat ze voor lange tijd op een stevige rots was gebouwd, is nu door de wetenschap opgegraven, en blijkt afkomstig te zijn van de gnostici. Prof. Draper toont aan dat ze in de tijd van Tertullianus nauwelijks bekend was, en 'ontstaan was onder de gnostische ketters'. (Vgl. *History of the Conflict between Religion and Science*, 1875, blz. 224.) . . . [Maar er zijn voldoende bewijzen om aan te tonen] dat ze evenmin onder hen is ontstaan als hun 'gezalfdde' Christos en Sophia. Eerstgenoemde vormden ze naar het origineel van de 'koning-messias', het mannelijke beginsel van wijsheid, en laatstgenoemde naar de derde sefira uit de Chaldeeuwse kabbala, en zelfs naar de Brahmā en Sarasvatī van de hindoes, en de heidense Dionysos en Dēmētēr. En hier staan we op vaste grond, al was het slechts omdat nu is bewezen dat het Nieuwe Testament in de volledige vorm waarin we het nu kennen, pas 300 jaar na de tijd van de apostelen is verschenen, terwijl de *Zohar* en andere kabbalistische boeken blijken te behoren tot de 1ste eeuw vóór onze jaartelling, of nog veel ouder zijn.

De gnostici hingen veel denkbeelden van de essenen aan, en deze hadden minstens twee eeuwen vóór onze jaartelling hun 'grote' en 'kleine' mysteriën. Ze waren de *isarim* of *ingewijden*, afstammelingen van de hiërofant van Egypte, waar ze enkele eeuwen hadden gewoond vóór ze door de zendelingen van koning Ásoka tot het boeddhistische monnikenleven werden bekeerd; later vermengden ze zich met de vroegste christenen. Waarschijnlijk bestonden ze reeds vóór de oude Egyptische tempels door de onophoudelijke invallen van Perzen, Grieken, en andere roofzuchtige horden werden ontheiligd en tot ruïnes gemaakt. De hiërofant liet in het mysterie van de inwijding hun *vergeving van zonden* opvoeren, eeuwen vóór de gnostici of zelfs de essenen op het toneel waren verschenen. Ze stond onder de hiërofant bekend als de DOOP MET BLOED, en werd niet beschouwd als een vergiving voor de zonden van de 'val van de mens' in de Hof van Eden, maar eenvoudig als een boetedoening voor de vroegere, tegenwoordige, en toekomstige zonden van de onwetende, maar niettemin bezoedelde mensheid. De hiërofant had de keus om óf zijn zuivere en zondeloze leven aan te bieden als een offer van zijn volk aan de goden, met wie hij hoopte zich te verenigen, óf een dierenoffer. Dit hing geheel af van zijn eigen wil. Op het laatste ogenblik van de plechtige 'nieuwe geboorte' deelde de inwijder de ingewijde 'het woord' mee, en onmiddellijk daarna werd laatstgenoemde een wapen in de rechterhand gegeven, en werd hem bevolen *toe te stoten*. Dit is de ware oorsprong van het christelijke dogma van de vergiving van zonden.'

Zoals Ballanche zegt, geciteerd door Ragon: 'Vernietiging is de grote God van de wereld'; en hij rechtvaardigt zo de filosofische opvatting van de hindoe-god Śiva. 'Volgens deze onveranderlijke en heilige wet moest de ingewijde de inwijder doden: anders bleef de inwijding onvolledig. . . De dood brengt namelijk leven voort.' (*Orthodoxie maçonnique . . . Maçonnerie occulte*, 1853, blz. 104vn.) Dat alles was echter symbolisch en exoterisch. Het wapen en het doden moeten allegorisch worden opgevat.

Maar in feite werd de hiërofant nooit gedood – noch in India, noch elders; de moord was eenvoudig schijn – tenzij de inwijder de ingewijde als zijn opvolger had gekozen, en had besloten aan hem het laatste en hoogste WOORD over te dragen, waarna hij moest sterven. Slechts één mens van een volk heeft het recht dat woord te kennen. Er zijn veel grote ingewijden die zo uit het gezicht van de wereld zijn verdwenen; ze verdwenen

even mysterieus uit het gezicht van de mensen als Mozes van de top van de berg Pisgah (Nebo, orakelwijsheid), nadat hij Jozua de handen had opgelegd, die aldus ‘vervuld werd van de geest van wijsheid’, d.w.z. ingewijd.¹

Maar hij stierf, hij werd niet gedood. Want het doden, als het echt werd gedaan, zou tot de zwarte, niet de goddelijke, magie behoren. Het is eerder de overdracht van licht dan de overdracht van leven, van spiritueel en goddelijk leven, en het is het vergieten van wijsheid, niet van bloed. Maar de niet-ingewijde bedenkers van het theologische christendom namen de allegorische taal letterlijk, en hebben een dogma vastgelegd, waarvan de grove, verkeerd begrepen uitdrukking een spirituele ‘heiden’ afstoot en met afschuw vervult.

Vanaf het begin van de mysteriën symboliseerden al deze hiërofant en ingewijden – evenals Viśvakarman en Vikartana – de zon en het scheppende beginsel (spiritueel vermogen). Ragon, de beroemde vrijmetselaar, geeft opmerkelijke details en uitleg over de zonneprieten. Hij laat zien dat de bijbelse Hiram – de grote held van de vrijmetselarij (de ‘zoon van de weduwe’) en een archetype dat is ontleend aan Osiris – de zonnegod, de uitvinder van de kunsten, en de ‘architect’ is. De naam Hiram, die ‘de verhevene’ betekent, was een titel van de zon. Elke occultist weet hoe nauw Osiris en de piramiden in verband staan met de verhalen in het boek *Koningen* over Salomo, zijn tempel, en de bouw ervan; hij weet ook dat het hele maçonnieke inwijdingsritueel gebaseerd is op de bijbelse allegorie van de bouw van die tempel, waarbij de vrijmetselaars voor het gemak vergeten, of misschien negeren, dat dit verhaal is gevormd op basis van Egyptische en nog eerdere symboliek. Ragon verklaart het door te laten zien dat de drie metgezellen van Hiram, de ‘drie moordenaars’, de laatste drie maanden van het jaar symboliseren; en dat Hiram staat voor de zon – vanaf zijn

---

¹ *Isis ontsluiterd*, 2:51.

zomersolstitium, wanneer hij in kracht begint af te nemen; het hele ritueel is een sterrenkundige allegorie.

Tijdens het zomersolstitium geeft de zon de impuls tot dankliederen aan al wat ademt; vandaar dat Hiram, die hem symboliseert, aan iedereen die daar recht op heeft, het heilige Woord – dat wil zeggen leven – kan geven. Wanneer de zon ondergaat in de lagere tekens, begint de hele natuur stil te worden en kan Hiram het heilige Woord niet meer geven aan de metgezellen, die de laatste drie inerte maanden van het jaar symboliseren.

De eerste metgezel slaat Hiram zachtjes met een 24-inch liniaal, het symbool voor de 24 uur die elke dagelijkse omwenteling duurt; het is de eerste tijdsindeling die, na de verheffing van de machtige ster, een zwakke aanval op zijn bestaan doet, en hem de eerste slag toebrengt.

De tweede metgezel slaat hem met een ijzeren *winkelhaak*, het symbool voor het afgelopen jaargetijde, voorgesteld door twee elkaar snijdende rechte lijnen, die de cirkel van de dierenriem in vier gelijke delen verdelen; het middelpunt van de cirkel symboliseert het hart van Hiram, waar het punt van de vier winkelhaken raakt die voor de vier jaargetijden staan: de tweede tijdsindeling, die in die periode aan het bestaan van de zon een zwaardere slag toebrengt.

De derde metgezel slaat hem dodelijk op zijn voorhoofd met een zware slag van zijn hamer, waarvan de cilindrische vorm het jaar, de ring of cirkel, symboliseert; dit is de derde tijdsindeling, die aan het bestaan van de *stervende* zon de laatste slag toebrengt.

Volgens deze interpretatie is Hiram – een metaalgieter en in de nieuwe legende de held met de titel architect – de Osiris (de zon) van de hedendaagse inwijding; Isis, zijn weduwe, is de loge, het symbool voor de aarde (*loka* in het Sanskriet, de wereld); en Horus, de zoon van Osiris (of van het licht) en de zoon van de weduwe, is de vrijmetselaar, dat wil zeggen de ingewijde die de aardse loge (de zoon van de weduwe, en van het licht) bewoont.¹

En hier moeten onze vrienden, de jezuïeten, weer worden genoemd, want bovengenoemd ritueel is door hen gemaakt. Om een voorbeeld te geven van hun succes om zand in de ogen van de mensen te strooien om te voorkomen dat ze de waarheden van het occultisme zouden inzien, bespreken we wat ze hebben gedaan met wat nu vrijmetselarij wordt genoemd.

¹J.-M. Ragon, *Orthodoxie maçonnique . . . Maçonnerie occulte*, 1853, blz. 102-4.

Deze broederschap bezit een aanzienlijk deel van de symboliek, de formules en het ritueel van het occultisme, die sinds onheuglijke tijden uit de oorspronkelijke inwijdingen zijn overgeleverd. Om van deze broederschap slechts een ongevaarlijke machteloze organisatie te maken, stuurden de jezuiten enkele van hun meest bekwame afgezanten naar de Orde, die eerst de eenvoudige broeders lieten geloven dat het ware geheim met Hiram Abiff verloren was gegaan, en vervolgens brachten ze hen ertoe om dit geloof in hun rituelen te verwerken. Ze bedachten toen schoonschijnende maar onechte hogere graden, en deden alsof deze meer licht wierpen op dit verloren geheim, om de kandidaat te verleiden en hem bezig te houden met vormen die aan het echte werk waren ontleend maar geen echte inhoud hadden, en allemaal ingenieus bedacht om de aspirant-neofiet met een kluitje in het riet te sturen. En nog steeds komen mannen die overigens over een goed verstand en talenten beschikken, geregeld samen en voeren met een plechtig gezicht, geestdriftig en ernstig, de schijnvertoning op waarbij 'plaatsvervangende geheimen' in plaats van de ware worden onthuld.

Een hoge en geleerde vrijmetselaar, de schrijver van *The Royal Masonic Cyclopaedia*, een opmerkelijk en nuttig werk, deelt ons mee wat de jezuiten hebben gedaan om de vrijmetselarij te vernietigen. Over de periode waarin het bestaan van deze mysterieuze broederschap (waarvan velen beweren 'iets' maar niet veel te weten, en in feite niets weten) voor het eerst werd bekendgemaakt, zegt hij:

In het verleden was het grote publiek bang voor het onzichtbare – een angst die, zoals recente gebeurtenissen en verschijnselen duidelijk laten zien, nog niet volledig is overwonnen. Daarom verkeerden onderzoekers van de natuur en van de ziel noodgedwongen in een duisternis die niet helemaal onwelkom was . . . De kabbalistische mijmeringen van een Johannes Reuchlin leidden tot de vurige reactie van een Luther, en het geduldige werk van Trithemius leverde het moderne stelsel van diplomatiek geheimschrift op. . . . Het is heel opmerkelijk dat één specifieke eeuw, die waarin de rozenkruisers voor het eerst verschenen, zich in de geschiedenis onderscheidt als het tijdperk waarin de meeste pogingen werden gedaan om de kluisters van het verleden [pausdom en kerkelijkheid] af te werpen. Vandaar de tegenstand van de verliezende partij en hun verbitterde strijd tegen alles wat mysterieus of onbekend is. Als reactie hierop organiseerden ze op grote schaal genootschappen van pseudo-rozenkruisers en vrijmetselaars, . . . en deze genootschappen

kregen de opdracht om de zwakkere broeders van de ware en onzichtbare Orde op alle mogelijke manieren in de val te laten lopen, en alle geheimen die ze zonder na te denken aan de superieuren van deze tijdelijke en betekenisloze genootschappen hadden meegedeeld, werden vervolgens door die genootschappen algemeen bekendgemaakt. De autoriteiten die uit zelfverdediging stredden tegen het oprukken van de waarheid, gebruikten elke list die ze konden bedenken om hen door middel van overreding, verleiding, of afschriking de paus als meester te laten aanvaarden; als ze eenmaal zijn overgehaald, worden ze, zoals velen die zich tot dat geloof bekeerden weten maar niet durven te erkennen, genegeerd en aan hun lot overgelaten om de strijd van het leven zo goed mogelijk te voeren, en krijgen ze zelfs geen toegang tot de kennis van die gebrekkige aporhēta die de roomse kerk meent te mogen achterhouden.¹

[Het zou misschien niet zo erg zijn als de jezuiten zich zouden beperken tot het misleiden van de vrijmetselaars en het omvormen van die orde tot een louter gezellige Benefit-Club, die de leden verleidt met het vooruitzicht van exquisite banketten in societies van vorsten, staatslieden en voortreffelijke sprekers en zangers. Maar hun dodelijke samenzweringen gaan veel verder, en de wereld heeft in het algemeen geen idee van de finesses daarvan. Ze moeten alles in het werk stellen om het grote publiek weer terug te brengen naar een toestand van passieve onwetendheid en bijgeloof; en ze weten heel goed dat alleen die toestand hen kan helpen hun doel van alleenheerschappij te bereiken. De protestantse zendelingen beseffen niet dat ze meer dan eens zijn gebruikt om hun ervijand, de rooms-katholieke priester, van dienst te zijn om voor hen de kastanjes uit het vuur te halen, vooral in India en China. De bewijzen ervan zijn voorhanden en ze worden zorgvuldig bewaard om openbaar te worden gemaakt wanneer ten slotte de dag aanbreekt waarop de rekening tussen de occultisten en hun rooms-katholieke en protestantse tegenstanders, hun dodelijke vijanden, zal worden vereffend.

De grootste staatsman van Europa, de illustere vorst Bismarck, is goed op de hoogte van al hun geheime samenzweringen, en weet dat het altijd het doel van de jezuitenpriesters is geweest om in alle landen ontevredenheid en rebellie aan te wakkeren om hun eigen belangen te bevorderen. Die vooraanstaande en vooruitziende man sprak

---

¹ Kenneth R.H. Mackenzie, *The Royal Masonic Cyclopaedia*, 1877, artikel 'Rosicrucianism', blz. 614-5.

op 5 december 1874 het Duitse parlement toe, en vertelde dat in een gesprek tussen de gezant van Württemberg en de nuntius de laatste onbeschaamd en arrogant zei: ‘De roomse kerk zag revolutie als het enige middel om haar rechtmatige positie veilig te stellen’ (*Times*, 7 december 1874). Verschillende geschiedschrijvers van de zogenaamde ‘Indiase mouterij’ hebben de protestantse zendelingen ervan beschuldigd het directe en indirecte instrument te zijn geweest om onvrede te kweken en de aanzet te geven tot de uitbarsting van nationale gevoelens. We schrijven geen politieke geschiedenis. Daarom is het voldoende om te zeggen dat in dit geval, evenals in vele andere, de hervormde kerk en haar leden als springplank, en een gemakkelijk want onbewust instrument, zijn gebruikt. Elke occulte vereniging, hoe open en oprecht ook, heeft de hand van de jezuïet gevoeld om haar met alle geheime middelen te vernietigen. Als de lezer die in dit onderwerp geïnteresseerd is de moeite neemt om de geschiedenis van zulke verenigingen, alleen al in Engeland, samen te vatten, en aan hun lot denkt, dan zal hij de waarheid van de bewering erkennen. Het protestantisme verliest terrein onder de rijkste en beroemdste mensen van het land. Nog een paar jaar en de grootste protestantse volkeren zullen oog in oog staan met WITTE en ZWARTE MAGIE. Welke zullen de Engelsen kiezen?

Maar al die doortrapte inspanningen zijn gedoemd te mislukken op de dag dat ze worden ontdekt.¹

Maar ook al is de vrijmetselarij beschadigd, niemand kan de echte, onzichtbare rozenkruiser en oosterse ingewijde vernietigen. De symboliek van Viśvakarman en Sūrya-Vikartana heeft het overleefd, terwijl Hiram Abiff in feite werd vermoord, en we komen nu daarop terug. Het is niet alleen een sterrenkundig maar ook een heel plechtig ritueel, een erfenis van de oeroude mysteriën die de eeuwen heeft doorstaan en tot op de dag van vandaag wordt gebruikt. Het symboliseert het hele drama van de levenscyclus, van opeenvolgende incarnaties, en van psychische en fysiologische geheimen, waarvan kerk noch wetenschap iets weet, hoewel dit ritueel de kerk haar grootste christelijke mysterie heeft geschonken. [De nieuwste ingewijde, het trotse Rome van de catacomben, heeft haar HIËROFANT-INWIJDER werkelijk de doodsteek

---

¹Noot vert.: Bovenstaand gedeelte tussen vierkante haken en de passage die dit hoofdstuk afsluit, zijn toegevoegd uit H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*, 2014, blz. 119-21.

toegebracht – maar alleen in Europa. Ze heeft dat echter te haastig gedaan! De hiërofant stierf voordat hij de tijd had gekregen om zijn *zogenaamde* opvolger het WOORD te geven. Het offer is dus nutteloos gebleken en de inwijding maar al te ‘onvolledig’. De hiërofant van de *saptasindhavaḥ* (zeven rivieren) en van de *SAPTARSHI* (de zeven grote rishi’s) is niet gedood en heeft misschien iets te zeggen tegen de hedendaagse ingewijden van de ‘zeven heuvels’. Het is slechts een kwestie van tijd en geduld; meer details zijn te vinden in ‘Enkele redenen voor geheimhouding’ (blz. 68).]

30 De ‘zon van inwijding’ van de mysteriën

[‘The mystery ‘sun of initiation’’, *SD* 3:277-80; *CW* 14:269-73]

Men kan zich beter bewust worden van de ouderdom van de geheime leer wanneer wordt aangetoond op welk moment in de geschiedenis haar mysteriën al waren ontheiligd, doordat ze ondergeschikt waren gemaakt aan de persoonlijke ambitie van despotische heersers en sluwe priesters. Deze diep filosofische en wetenschappelijk samengestelde religieuze drama’s, waarin de grootste waarheden van het occulte of spirituele heelal en de overgeleverde verborgen kennis werden opgevoerd, waren al lang vóór de tijd van Plato en zelfs Pythagoras aan vervolging blootgesteld. Niettemin zijn de oorspronkelijke openbaringen die aan de mensheid werden gegeven niet met de mysteriën verloren gegaan; ze worden nog steeds bewaard als erfstukken voor toekomstige en meer spirituele generaties.

In *Isis ontsluit*¹ werd al gezegd dat de grote mysteriën al in de dagen van Aristoteles hun oorspronkelijke grootsheid en heiligheid hadden verloren. Hun rituelen waren in onbruik geraakt en ze waren in hoge mate ontaard in louter priesterlijke beschouwingen en waren religieuze schijnvertoningen geworden. Het heeft geen zin om te zeggen wanneer ze voor het eerst in Europa en Griekenland zijn verschenen, want men kan bijna zeggen dat de erkende geschiedenis met Aristoteles begint, terwijl alles vóór hem een hopeloze chronologische verwarring vertoont. Het volstaat te zeggen dat in Egypte de mysteriën bekend waren sinds de tijd van Menes, en dat de Grieken ze pas ontvingen toen Orpheus ze uit India meebracht.

In een artikel ‘Was writing known before Pāṇini?’² wordt gezegd dat

---

¹ *Op.cit.*, 1:65.

² *Five Years of Theosophy*, 1885, blz. 408-28; *H.P. Blavatsky: Geselecteerde artikelen*, 2:330-44. Een merkwaardige vraag om te stellen en te ontkennen, wanneer zelfs de oriëntalist weten dat Yaska, om maar één voorbeeld te noemen, een voorganger was van Pāṇini, en zijn werk bestaat nog steeds; er zijn zeventien schrijvers van een *Nirukta* (woordenboek) van wie bekend is dat ze aan Yaska zijn voorafgegaan.

de Pāṇḍu's over de wereld heersten en de 'offer'-mysteriën al in 3300 v.Chr. aan andere volkeren hadden onderwezen. Toen Orpheus, de zoon van Apollo of Helios, de phorminx – de zevensnarige lier, het symbool voor het zevenvoudige mysterie van inwijding – van zijn vader ontving, hadden deze mysteriën in Centraal-Azië en India al een eerbiedwaardige ouderdom. Volgens Herodotus heeft Orpheus ze uit India meegebracht, en Orpheus leefde veel eerder dan Homerus en Hesiodus. In de tijd van Aristoteles waren er in Europa en zelfs in Egypte nog maar weinig echte adepten overgebleven. De erfgenamen van degenen die waren verjaagd door de veroverende zwaarden van verschillende indringers van het oude Egypte, waren op hun beurt verjaagd.

Zoals 8000 of 9000 jaar eerder de stroom van kennis langzaam van de hoogvlakten van Centraal-Azië naar India, Europa, en Noord-Afrika was gevloeid, zo begon deze ongeveer 500 v.Chr. terug te stromen naar zijn oude thuis en geboortegrond. In de 2000 daaropvolgende jaren stierf in Europa de kennis van het bestaan van grote adepten bijna uit. Niettemin vonden de mysteriën op sommige geheime plaatsen nog steeds in al hun oorspronkelijke zuiverheid plaats. De 'zon van rechtvaardigheid' brandde nog volop aan *de middernachtelijke hemel*; en terwijl er over de wereld van het gewone volk duisternis lag, scheen het eeuwige licht in de adyta tijdens de nachten van inwijding. De echte mysteriën zijn nooit openbaar gemaakt. Eleusinia en Agrae voor het volk; de god εὐβουλῆ, 'van de goede raad', de grote orfische godheid, voor de neofiet.

Wie was deze mysteriegod, door kenners van de symboliek ten onrechte aangezien voor de zon? Iedereen die iets afweet van het oude Egyptische exoterische geloof, is zich er goed van bewust dat Osiris voor het volk de zon aan de hemel was, 'de hemelse koning', Rō-Inphab; dat door de Grieken de zon het 'oog van Jupiter' werd genoemd, en door hedendaagse orthodoxe pārsī's 'het oog van Ormuzd'; dat de zon bovendien werd aangesproken als de 'Alziende God' (πολυόφθαλμος), als de 'God de Verlosser', en de 'reddende God' (αἵτιον τῆς σωτηρίας).¹ Lees de stèle van Taphéroumès in Berlijn en nog een andere stèle zoals vertaald door Mariette, en kijk wat ze zeggen:

Glorie aan u, o zon, goddelijk kind! . . . uw stralen brengen leven aan mensen die zuiver zijn en die gereed zijn. . . . De goden [de 'zonen

¹ Vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 12.

van God'] die u naderen, beven van vreugde en ontzag. . . . U bent de eerstgeborene, de zoon van God, het Woord.¹

De kerk heeft deze termen nu overgenomen en beschouwt deze uitdrukkingen in de inwijdingsrituelen en de profetische uitspraken van heidense orakels als verboden van de komende Christus. Ze zijn niets van dien aard, want ze waren van toepassing op elke waardige ingewijde. Als men de uitdrukkingen die duizenden jaren vóór onze jaartelling in hiëratische teksten en geschriften werden gebruikt, nu aantreft in de lofzangen en gebeden van christelijke kerken, dan komt dat eenvoudig doordat rooms-katholieke christenen ze zich – zonder blikken of blozen – hebben toegeëigend, in de hoop dat dit door het nageslacht nooit zal worden ontdekt. Alles wat gedaan kon worden, was gedaan om de oorspronkelijke heidense manuscripten te vernietigen, en de kerk voelde zich veilig. Het christendom heeft onmiskenbaar haar grote zieners en profeten gehad, zoals elke andere religie, maar hun beweringen winnen niet aan kracht door het bestaan van hun voorgangers te ontkennen.

Luister naar Plato:

Weet dan, Glaucon, dat als ik spreek over het voortbrengen van het goede, dat ik de zon bedoel. De Zoon is volmaakt gelijk aan zijn Vader.²

Iamblichus noemt de zon 'het beeld van goddelijke intelligentie'³ of wijsheid. Eusebius, die de woorden van Philo herhaalt, noemt de opkomende zon (ἀνατολή) de belangrijkste engel, de oudste, en voegt eraan toe dat de aartsengel die polyoniem (met vele namen) is, het Woord of Christus is.⁴ Het woord Sol (zon) is afgeleid van solus, de

¹Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 13; Auguste Mariette, *Mémoire sur la mère d'Apis*, 1856, blz. 47; zie vertaling M. de Rougé, *Essai sur une stèle de la collection Passalacqua*. Iemand die net is ingewijd wordt de 'eerstgeborene' genoemd, en in India wordt hij pas na zijn laatste en hoogste inwijding een dvija, een 'tweemaal geborene'. Elke adept is een 'zoon van God' en een 'zoon van het licht' nadat hij het 'Woord' heeft ontvangen, waarna hij zelf het 'Woord' wordt, nadat hij de zeven goddelijke eigenschappen of de 'lier van Apollo' heeft ontvangen.

²Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 12; vgl. Plato, *De Staat*, boek 6, 508b, c.

³Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 14.

⁴Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 33-4; Philo, *Praeparatio evangelica*, 2:157.

Ene, of 'Hij alleen', en zijn Griekse naam Hēlios betekent de 'Allerhoogste'; daardoor wordt het symbool begrijpelijk. Niettemin maakten de Ouden een onderscheid tussen de zon en zijn prototype.

Socrates groette de opkomende zon, net als een echte pārsī of zoroastriër in onze tijd; Homerus en Euripides schreven over Zeus-Logos, het 'Woord' of de zon, en Plato deed dat verschillende keren na hen. Niettemin beweren de christenen dat toen het orakel van Klaros werd geraadpleegd over de joodse god Iaō, het antwoordde: 'Het is de zon', daarom

was de Jehovah van de joden bij de heidenen en Grieken goed bekend;¹

en 'Iaō is onze Jehovah'. Het eerste deel van de stelling heeft blijkbaar niets te maken met het tweede deel, en de conclusie kan al helemaal niet als juist worden beschouwd. Maar als de christenen graag willen bewijzen dat Iaō en Jehovah identiek zijn, dan hebben occultisten daar geen bezwaar tegen. Maar in dat geval is Jehovah ook Bacchus. Het is heel vreemd dat de beschaafde christenen zich nog steeds zo wanhopig vastklampen aan de jaspanden van de joodse afgodendienaren – die, evenals het gewone volk van Chaldea, sabeëen en zoonanbidders waren² – en dat ze niet inzien dat de latere Jehovah slechts een joodse ontwikkeling is van de Ja-va, of de Iaō, van de Feniciërs; kortom, dat deze naam de geheime naam was van een mysteriegod, een van de vele kabiren. Hoewel hij voor een klein volk de 'hoogste God' was, werd hij door de ingewijden die de mysteriën leidden, nooit zo opgevat; voor hen was hij slechts een planeetgeest die in verband staat met de zichtbare zon; en de zichtbare zon is alleen de centrale ster, niet de centrale spirituele zon.

En de engel van de Heer zei tegen hem [Manoach]: 'Waarom vraagt u naar mijn naam, die voor u immers geheim is?'³

¹ De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 15.

² 2 *Koningen* 23:4-13.

³ *Rechters* 13:18. Simson, Manoachs zoon, was een ingewijde van die 'mysterie'-Heer, Ja-va; hij werd vóór zijn geboorte bestemd om een 'nazireeër' (een chela), een adept, te worden. Zijn zonde met Delila en het knippen van zijn lange haar dat 'geen scheermes mocht aanraken', laten zien hoe goed hij zich aan zijn heilige gelofte hield. De allegorie van Simson bewijst de esoterie van de *Bijbel*, evenals de aard van de 'mysteriegoden' van de joden. F.C. Movers omschrijft het Fenicische denkbeeld van het ideële zonlicht als een spirituele invloed die uit-

Hoe dan ook, dat de Jehovah van de berg Sinaï en de god Bacchus identiek zijn valt moeilijk te ontkennen, en hij is zonder twijfel – zoals al in *Isis ontsluierd* is aangetoond – Dionysos.¹ Overal waar Bacchus werd vereerd, was er een overlevering over Nysa² en een grot waarin hij werd grootgebracht. Buiten Griekenland was Bacchus de almachtige ‘Zagreus, de hoogste van de goden’, wiens dienaar Orpheus was, de stichter van de mysteriën. Als men niet erkent dat Mozes een ingewijde priester was, een adept, wiens daden allemaal allegorisch worden verteld, dan moet men toegeven dat hij persoonlijk, samen met zijn menigten Israëlieten, Bacchus vereerde.

En Mozes bouwde een altaar, en noemde dat Jehovah Nissi [of Iaō-nisi, of ook wel Dionisi].³

Ter bevestiging van deze bewering moeten we verder bedenken dat de plaats waar Osiris, de Egyptische Zagreus of Bacchus, werd geboren, de berg Sinaï was, die door de Egyptenaren de berg Nissa wordt genoemd. De koperen slang was een nachash, נחש, en de maand van Pascha (het joodse paasfeest) is nisan.

---

stroomt van de hoogste god, Iaō, ‘het licht dat alleen door het verstand kan worden gekend’, ‘het fysieke en spirituele beginsel van alle dingen; waaruit de ziel emaneert’. (*Die Phönizier*, 1841, deel 1, blz. 269, 554; geciteerd in S.F. Dunlap, *Vestiges of the Spirit-History of Man*, 1858, blz. 149.) Het was de mannelijke essentie, of wijsheid, terwijl de oorspronkelijke stof, of chaos, de vrouwelijke emanatie was. De eerste twee beginselen, die eeuwig samen bestaan en oneindig zijn, waren dus al bij de oudste Feniciërs geest en stof. Maar dit is de echo van het joodse denken, niet de mening van heidense filosofen.

¹*Isis ontsluierd*, 2:617.

²‘Beth-San of Scythopolis in Palestina had die naam; en evenzo een plaats op de berg Parnassus. Maar Diodorus verklaart dat Nysa tussen Fenicië en Egypte lag; Euripides verklaart dat Dionysos vanuit India naar Griekenland was gekomen; en Diodorus voegt zijn getuigenis eraan toe: ‘Osiris werd grootgebracht in Nysa, in het gelukkige Arabië; hij was de zoon van Zeus, en werd genoemd naar zijn vader [nominatief Zeus, genitief Dios] en de plaats Dio-Nysos’ – de Zeus of Iove van Nysa. Deze overeenkomst in naam of titel is veelbetekenend. In Griekenland nam Dionysos na Zeus de tweede plaats in, en Pindarus zegt: ‘Zo regeert vader Zeus over alle dingen, en Bacchus regeert ook.’ (*Isis ontsluierd*, 2:193.)

³*Exodus* 17:15.

31 De doelstellingen van de mysteriën

[‘The objects of the mysteries’, *SD* 3:281-6; *CW* 14:274-280]

De oudste mysteriën die in de geschiedenis zijn opgetekend, zijn die van Samothrake. Na de ontvangst van zuiver vuur begon een nieuw leven. Dit was de nieuwe geboorte van de ingewijde, waarna hij, evenals de brahmanen vroeger in India, een dvija werd – een ‘tweemaal geborene’,

ingewijd in dat wat met recht de meest gezegende van alle mysteriën mag worden genoemd . . . toen wijzelf nog zuiver waren,¹

zegt Plato. Diodorus Siculus, Herodotus, en Sanchoniathon de Feniciër – de oudste historicus – zeggen dat deze mysteriën hun oorsprong hebben in de nacht van de tijd, waarschijnlijk duizenden jaren vóór de historische periode. Iamblichus deelt ons mee dat Pythagoras

was ingewijd in alle mysteriën van Byblos en Tyrus, in de heilige diensten van de Syriërs en in de mysteriën van de Feniciërs.²

Zoals in *Isis ontsluierd* werd gezegd:

Als figuren zoals Pythagoras, Plato en Iamblichus, die bekendstonden om hun strenge ethiek, deelnamen aan de mysteriën, en er met eerbied over spraken, dan zou het voor onze huidige critici ongepast zijn ze [en hun ingewijden] uitsluitend op basis van hun uiterlijke facetten zo overhaast te beoordelen.³

Toch hebben ze dat tot nu toe gedaan, vooral de christelijke kerkvaders. Clemens van Alexandrië brandmerkt de mysteriën als ‘ongepast en duivels’, maar zijn woorden – waaruit blijkt dat de mysteriën

---

¹ *Phaedrus*, 250b, c.

² *Iamblichus’ Life of Pythagoras*, vert. T. Taylor, 1818, blz. 296. Hij voegt hieraan toe: ‘Omdat Pythagoras ook 22 jaar doorbracht in de adyta van de tempels in Egypte, banden had met de magiërs in Babylon, en door hen werd onderwezen in hun eerbiedwaardige kennis, is het helemaal niet verwonderlijk dat hij bedreven was in magie of theurgie, en daarom in staat was dingen te doen die de gewone menselijke kracht te boven gaan, en die voor het volk volkomen onvoorstelbaar lijken’ (blz. 296-7).

³ *Isis ontsluierd*, 2:118.

van Eleusis identiek waren aan, en zelfs, zoals hij zou beweren, ontleend zijn aan die van de joden – worden elders in dit boek geciteerd. De mysteriën bestonden uit twee delen, waarvan de kleine in Agrae plaatsvonden, en de grote in Eleusis, en Clemens was zelf ingewijd. Maar de katharsis, of zuiveringsbeproevingen, zijn altijd verkeerd begrepen. Iamblichus licht de zwaarste toe; en zijn uitleg zou volkomen bevredigend moeten zijn, in ieder geval voor elke onbevooroordeelde geest.

Hij zegt:

Dit soort voorstellingen in de mysteriën waren bedoeld om ons te bevrijden van losbandige hartstochten, door het oog te strelen en tegelijkertijd alle begeerten te bedwingen door de ontzaglijke heiligheid waarmee deze rituelen gepaard gingen.¹

Dr. Wm. Warburton merkt op:

De wijste en beste mensen onder de heidenen zijn het er unaniem over eens dat de mysteriën zuiver waren toen ze werden ingesteld, en dat ze met de waardigste middelen de edelste doeleinden nastreefden.²

Hoewel personen van beide seksen en alle klassen aan de mysteriën mochten deelnemen, en deelname eraan zelfs verplicht was, bereikten in feite heel weinig mensen de hogere en laatste inwijding van deze uitgevoerde rituelen. De trapsgewijze indeling van de mysteriën wordt ons gegeven door Proclus in het vierde boek van zijn *Theologie van Plato*.

Het vervolmakende ritueel [τελετή, teletē] gaat vooraf aan de inwijding [μύησις, myēsis], en inwijding gaat vooraf aan de laatste openbaring, epopteia.³

Theon van Smyrna onderscheidt in zijn *Mathematica* vijf mystieke rituelen:

Het eerste is de eerderegenoemde zuivering; de mysteriën worden namelijk niet meegedeeld aan iedereen die ze wil ontvangen; er zijn

¹Geciteerd in T. Taylor, *The Eleusinian and Bacchic Mysteries*, 3de ed., 1875, blz. 114; vgl. Iamblichus, *De mysteriis*, 1:11.

²*The Divine Legation of Moses demonstrated*, 1742, deel 1, boek 2, blz. 176.

³Vgl. Thomas Taylor (Eng. vertaling), *On The Theology of Plato*, 1816, deel 1, boek 4, hfst. 26, blz. 279.

bepaalde personen die worden tegengehouden door de stem van de verkondiger . . . ; degenen die niet uit de mysteriën worden verbannen, moeten eerst bepaalde zuiveringen ondergaan; maar na zuivering volgt het ontvangen van de heilige rituelen. Het derde ritueel wordt *epopteia* (ontvangst) genoemd. En het vierde, dat het doel van de openbaring is, is [de huldiging] het omwinden van het hoofd en het opzetten van de kronen¹ . . . of hij [de ingewijde] daarna nu een fakkeldrager wordt of een hiërofant van de mysteriën, of een andere priesterlijke functie bekleedt. Maar het vijfde, dat door dit alles tot stand komt, is *vriendschap en innerlijk contact met God*.²

En dit was het laatste en ontzagwekkendste van alle mysteriën.

De belangrijkste doelstellingen van de mysteriën, die door de christelijke kerkvaders als duivels werden voorgesteld en door hedendaagse schrijvers belachelijk gemaakt, werden met het meest hoogstaande doel voor ogen geformuleerd. Het is niet nodig om hier te herhalen wat al in *Isis ontsluierd*³ is beschreven, namelijk dat elke kandidaat, hetzij door tempelinwijding of door zelf de theurgie te bestuderen, het bewijs kreeg van de onsterfelijkheid van zijn geest en het voortbestaan van zijn ziel. Plato zinspeelt op wat de laatste *epopteia* was:

Toen we ingewijd waren in die mysteriën die men terecht de gezegendste van alle mysteriën kan noemen . . . werden we bevrijd van de kwellingen van het kwaad die ons anders in de toekomst te wachten staan. Evenzo werden we als gevolg van deze goddelijke inwijding aanschouwers van volledige, eenvoudige, onveranderlijke en gezegende visioenen, die in een zuiver licht verschenen.⁴

Deze verklaring in bedekte termen laat zien dat de ingewijden een theofanie ervoeren en visioenen van goden en echte onsterfelijke geesten zagen. Zoals Taylor terecht opmerkt:

---

¹ Deze uitdrukking moet niet alleen maar letterlijk worden opgevat, want ze heeft, evenals bij de inwijding in bepaalde broederschappen, een geheime betekenis die we zojuist hebben toegelicht. Pythagoras zinspeelde hierop toen hij zijn gevoelens na de inwijding beschreef, en zei dat hij werd gekroond door de goden in wiens aanwezigheid hij 'het levenswater' had gedronken – in de mysteriën van de hindoes de bron van leven, en soma, de heilige drank.

² Geciteerd in T. Taylor, *The Eleusinian and Bacchic Mysteries*, 3de ed., 1875, blz. 46-7.

³ *Isis ontsluierd*, 2:130, 132.

⁴ Geciteerd in T. Taylor, *The Eleusinian and Bacchic Mysteries*, 3de ed., 1875, blz. 63; Plato, *Phaedrus*, 250b, c.

Het verhevenste deel van de ἐποπτεία [epopteia], of de definitieve onthulling, bestond uit het aanschouwen van de goden [de hoge planeetgeesten] zelf, die omgeven waren door schitterend licht.¹

De uitspraak van Proclus over dit onderwerp is ondubbelzinnig:

In alle inwijdingen en mysteriën vertonen de goden vele vormen van zichzelf en verschijnen in allerlei gedaanten; en soms laten ze vanuit zichzelf een vormloos licht verschijnen; soms heeft dit licht *een menselijke vorm* en soms een andere vorm.²

En in de *Desātīr* vinden we het volgende:

Al wat op aarde is, is de weerspiegeling en schaduw van iets dat in de hemel is. Zolang dat schitterende wezen [de oervorm van de zielgeest] in zijn *oorspronkelijke* toestand blijft, gaat het ook goed met zijn schaduw. Wanneer dat schitterende wezen zich ver van zijn schaduw verwijdert, trekt het leven zich daaruit een stukje terug. En toch is dat licht de schaduw van iets dat nog schitterender is dan het licht zelf.³

Dit staat in het Boek van Shet de profeet Zirtūsh, waarmee wordt aangetoond dat de esoterische leringen ervan identiek zijn aan die van de Griekse filosofen.

De tweede uitspraak van Plato bevestigt de opvatting dat de mysteriën van de Ouden identiek waren aan de inwijdingen zoals die nu bij de boeddhistische en hindoe-adepten bestaan. De hogere, de meest waarheidsgetrouwe, visioenen werden voortgebracht door een vaste discipline van geleidelijke inwijdingen en het ontwikkelen van paranormale vermogens. In Europa en Egypte werden de mystai nauw in contact gebracht met degenen die Proclus ‘mystieke naturen’, ‘luisterrijke goden’ noemt, want, zoals Plato zegt:

[We] waren zelf zuiver en rein, omdat we bevrijd waren van dit omhulsel dat we het lichaam noemen, en waaraan we nu gebonden zijn zoals een oester aan zijn schelp.⁴

Wat het Oosten betreft,

¹Taylor, *Op.cit.*, blz. 65.

²Geciteerd in Taylor, *Op.cit.*, blz. 66-7; Proclus, *Commentary on Plato's Republic*.

³*The Desatir: The Book of Shet the Prophet Zirtūsh*, vert. Mulla Firuz Bin Kaus, 1888, verzen 35-38, blz. 90.

⁴Geciteerd in Taylor, *Op.cit.*, blz. 64; Plato, *Phaedrus*, 250c.

de leer van de planetaire en aardse pitri's werd, zowel in het India van de oudheid als nu, *in haar geheel* pas geopenbaard op het ultieme moment van de inwijding, en aan de adepten van de hogere graden.¹

De betekenis van het woord pitri's kan nu worden gegeven, en er kan iets anders aan worden toegevoegd. In India heeft de chela van de derde inwijdingsgraad twee guru's: de ene, de levende adept; de andere de luisterrijke mahātma zonder lichaam, die zelfs van de hoge adepten de adviseur of leermeester blijft. Weinig aangenomen chela's zien hun levende meester, hun guru, vóór de dag en het uur van hun laatste en voor altijd bindende gelofte. Dit werd bedoeld in *Isis ontsluierd*, toen werd gesteld dat maar weinig fakirs (het woord chela was in die tijd onbekend in Europa en Amerika)

die zuiver en eerlijk en toegewijd zijn, de astrale vorm van een zuiver menselijke pitri (een voorouder of voorvader) ooit bij een andere gelegenheid hebben gezien dan op het plechtige moment van hun eerste en laatste inwijding. In tegenwoordigheid van zijn leermeester, de guru, en kort voor het moment dat de vatu-fakir [de zojuist ingewijde chela] met zijn zevenknopige bamboestaf als enige verdedigingsmiddel de wereld van de levenden wordt ingezonden, wordt hij plotseling van aangezicht tot aangezicht tegenover de onbekende TEGENWOORDIGHEID [van zijn pitri of vader, de luisterrijke onzichtbare meester, of mahātma zonder lichaam] geplaatst. Hij ziet haar en valt neer aan de voeten van de verdwijnende gedaante, maar het geheim om haar op te roepen wordt hem niet toevertrouwd, want dit is het allerhoogste mysterie van de heilige lettergreep [AUM].²

De ingewijde, zegt Éliphas Lévi, weet het; daarom 'durft hij alles en zwijgt'. De grote Franse kabbalist zegt:

Hij is misschien vaak verdrietig, nooit ontmoedigd of wanhopig; vaak arm, nooit ontaard of verachtelijk; vaak vervolgd, nooit afgeschrikt of verslagen. Hij herinnert zich het weduwnaarschap en het vermoorden van Orpheus, de ballingschap en eenzame dood van Mozes, het martelaarschap van de profeten, de martelingen van Apollonius, het kruis van de Verlosser. Hij weet onder welke ellendige omstandigheden Agrippa stierf, wiens nagedachtenis tot op de dag van vandaag wordt belasterd; hij kent de beproevingen waar-

¹ *Isis ontsluierd*, 2:133.

² *Op.cit.*, 2:133.

aan de grote Paracelsus bezweek, en alles wat Raymond Lully heeft moeten doorstaan voordat hij een bloedige dood stierf. Hij herinnert zich dat Swedenborg moest doen alsof hij krankzinnig was en zelfs zijn verstand verloor voordat zijn kennis hem werd vergeven; Sint Maarten, die zich zijn hele leven heeft moeten verbergen; Cagliostro, die achtergelaten in de kerkers van de inquisitie stierf;¹ Cazotte, die het leven verloor onder de guillotine. Als opvolger van zoveel slachtoffers heeft hij niet minder durf, maar begrijpt hij beter de noodzaak om te zwijgen.²

De vrijmetselarij – niet de politieke instelling die bekendstaat als de Schotse Loge, maar de echte vrijmetselarij, waarvan sommige rituelen nog steeds in stand worden gehouden in Le Grand Orient van Frankrijk, en die Elias Ashmole, een geroemde Engelse occulte filosoof uit de zeventiende eeuw, tevergeefs overeenkomstig de Indiase en Egyptische mysteriën probeerde te hervormen – de vrijmetselarij berust volgens Ragon, de grote autoriteit op dit gebied, op drie basisgraden: de drievoudige plicht van een vrijmetselaar is te bestuderen waar hij vandaan komt, wat hij is, en waar hij heen gaat; dat wil zeggen de studie van God, van hemzelf, en van zijn toekomstige transformatie.³ De vrijmetselaarsinwijding was in de kleine mysteriën daarop gebaseerd. De derde graad werd zowel in Egypte als in India sinds onheuglijke tijden gebruikt, en de herinnering eraan is tot op de dag van vandaag in elke loge blijven hangen onder de naam van de dood en opstanding van Hiram Abiff, de ‘zoon van de weduwe’.

In Egypte heette laatstgenoemde ‘Osiris’; in India ‘loka-chakshuh’ (het oog van de wereld) en ‘Dinakara’ (dagmaker) of de zon – en het ritueel zelf werd overal de ‘poort van de dood’ genoemd. De doodkist, of sarcofaag, van Osiris, gedood door Typhon, werd binnengebracht en in het midden van de Hal van de Doden geplaatst, met de ingewijden eromheen en de kandidaat er vlakbij. Laatstgenoemde werd gevraagd of hij betrokken was geweest bij de moord, en ondanks zijn ontkenning, en na allerlei zware beproevingen deed de inwijder alsof hij hem met een bijl op het hoofd zou slaan; hij werd neergeworpen,

¹ Dit is onjuist, en de abbé Constant (Éliphas Lévi) wist dat. Waarom verkondigde hij onwaarheid? Noot vert.: Zie ook *H.P. Blavatsky: Geselecteerde artikelen*, 4:159-60.

² Éliphas Lévi, *Dogme et rituel de la haute magie*, 1861, deel 1, blz. 219-20.

³ J.-M. Ragon, *Orthodoxie maçonnique . . . Maçonnerie occulte*, 1853, blz. 99.

als een mummie ingezwachteld, en betreurd. Vervolgens kwamen bliksem en donder; het zogenaamde lijk werd omringd met vuur en ten slotte opgewekt.

Ragon spreekt over een gerucht waarin keizer Commodus ervan werd beschuldigd dat hij – toen hij eens de rol van de inwijder speelde – deze rol tijdens het inwijdingsdrama zo serieus had gespeeld dat hij de kandidaat feitelijk doodde toen hij hem de slag met de bijl toebreacht. Dit bewijst dat de kleine mysteriën in de tweede eeuw n.Chr. nog niet helemaal waren uitgestorven.

De mysteriën werden door de Atlantiërs naar Zuid- en Midden-Amerika, Noord-Mexico en Peru gebracht in de tijd dat

Een voetganger uit het noorden [van wat eens ook India was] – vrijwel zonder natte voeten te krijgen – het schiereiland van Alaska kon bereiken via Mantsjoerije en over wat later de Tartarensont, de Koerilen en de Aleoeten zijn geworden; terwijl een andere reiziger die over een kano beschikt vanuit het zuiden via Siam kon reizen en via de Polynesische eilanden kon oversteken naar elk deel van Zuid-Amerika.¹

Ze bleven daar bestaan tot op de dag van de Spaanse indringers. Deze vernietigden de Mexicaanse en Peruaanse geschriften, maar konden hun heiligschennende handen niet leggen op de vele piramiden – de loges van een oude inwijding – waarvan de ruïnes verspreid zijn over Puente Nacional (Mexico), Cholula en Teotihuacan. De ruïnes van Palenque, van Ocosingo² in Chiapas en nog andere in Midden-Amerika zijn bij iedereen bekend. Als de piramiden en tempels van Guiengola en Mitla ooit hun geheimen prijsgeven, zal blijken dat onze huidige leer een voorbode is geweest van de grootste waarheden in de natuur. Tot die tijd mogen ze allemaal Mitla worden genoemd, ‘de plaats van droefheid’ en ‘de verblijfplaats van de (in hun rust verstoorde) doden’.

---

¹ *Five Years of Theosophy*, 1885, blz. 340; *H.P. Blavatsky: Geselecteerde artikelen*, 2:288-9.

² Noot vert.: Yaxchilan.

32 Sporen van de mysteriën

[‘Traces of the mysteries’, *SD* 3:287-97; *CW* 14:281-93]

De *Royal Masonic Cyclopaedia*, zegt in het artikel over de ‘zon’:

De zon heeft altijd een belangrijke rol gespeeld als symbool, en vooral in de vrijmetselarij. De achtbare meester vertegenwoordigt de opgaande zon, de tweede assistent de zon op de meridiaan, en de eerste assistent de ondergaande zon. Bij de druïdische rituelen vertegenwoordigde de aartsdruïde de zon, en hij werd bijgestaan door twee andere functionarissen; de ene vertegenwoordigde de maan in het westen en de andere de zon in het zuiden op zijn meridiaan. Het is niet nodig om een uitgebreide bespreking van dit symbool te geven.¹

Het is helemaal niet ‘nodig’ omdat J.-M. Ragon het heel uitvoerig heeft besproken, zoals we aan het einde van hoofdstuk 29 (blz. 333) hebben gezien, waar een deel van zijn uitleg is geciteerd. De vrijmetselarij ontleende haar rituelen aan het Oosten, zoals we al zeiden. En als het waar is dat de hedendaagse rozenkruisers ‘de kennis van de chaos bezitten, een misschien niet zo aantrekkelijk bezit’,² dan is de opmerking nog meer van toepassing op alle andere takken van de vrijmetselarij, want de kennis van hun leden over de volledige betekenis van hun symbolen is nihil. Er worden tientallen hypothesen opgesteld over de ‘ronde torens’ van Ierland, de ene nog onwaarschijnlijker dan de andere. Eén feit is voldoende om de onwetendheid van de vrijmetselaars aan te tonen: zo zegt de *Royal Masonic Cyclopaedia* dat de gedachte dat ze verband houden met vrijmetselaarsinwijdingen onmiddellijk als niet noemenswaardig kan worden afgedaan.

De ‘torens’, die overal in het oosten van Azië zijn te vinden, waren verbonden met de mysterie-inwijdingen, namelijk met de rituelen van Viśvakarman en Vikartana. Overal waar geen tempel met een onderaardse crypte in de buurt was, moesten de kandidaten voor inwijding drie dagen en drie nachten in die torens verblijven. Deze ronde torens

---

¹Kenneth R.H. Mackenzie, *The Royal Masonic Cyclopaedia*, 1877, blz. 701.

²Mackenzie, *Op.cit.*, blz. 634.

zijn voor geen ander doel gebouwd. Hoewel al dat soort monumenten van heidense oorsprong door de christelijke geestelijkheid in een ongunstig daglicht werden gesteld, waarmee ze ‘hun eigen nest bevuilden’, zijn ze toch de levende en onverwoestbare overblijfselen van de oude wijsheid. In deze objectieve en illusoire wereld bestaat niets dat niet voor twee doeleinden kan worden gebruikt: goede en slechte. Zo hebben in latere eeuwen de ingewijden van het *linkerpad* en de antropomorfisten de meeste van die eerbiedwaardige ruïnes in bezit genomen toen ze buiten gebruik waren en door hun eerste wijze bewoners waren verlaten, en hebben er in feite fallische monumenten van gemaakt. Maar dit was een doelbewuste, moedwillige, en boosaardige verdraaiing van hun werkelijke betekenis, een afwijking van hun oorspronkelijke doel.

De zon – hoewel altijd, zelfs voor het volk, $\mu\omicron\upsilon\nu\omicron\varsigma\ \omicron\upsilon\rho\alpha\nu\omicron\upsilon\ \theta\epsilon\omicron\varsigma$, ‘de ene en enige koning en god in de hemel’, en de god $\epsilon\upsilon\beta\omicron\upsilon\lambda\eta$, ‘van de goede raad’, van Orpheus¹ – had in elke exoterische volksreligie een tweeledig aspect dat door de leek werd geantropomorfiseerd. De zon was dus Osiris-Typhon, Ormazd-Ahriman, Bel-Jupiter en Baäl, de leven schenkende en dood brengende ster.

En zo zou een en dezelfde monoliet, zuil, piramide, toren of tempel, oorspronkelijk gebouwd om het eerste beginsel of aspect te verheerlijken, na verloop van tijd een afgodstempel worden, of erger nog, een fallisch symbool in zijn grove vorm. Het *linga* van de hindoes heeft een spirituele en diepfilosofische betekenis, terwijl de zendelingen er slechts een ‘onfatsoenlijk symbool’ in zien; het heeft dezelfde betekenis die te vinden is in al die baalim, chammanim, en de bamoth met de ongehouwen stenen zuilen van de *Bijbel*, opgericht ter verheerlijking van de mannelijke Jehovah. Maar dit neemt niet weg dat de pureia van de Grieken, de nuraghi van Sardinië, de teocalli’s van Mexico, enz., in het begin allemaal hetzelfde karakter hadden als de ‘ronde torens’ van Ierland. Het waren heilige inwijdingsplaatsen.

In 1877 beweerde de schrijfster – zich baserend op de opvatting van enkele gezaghebbende wetenschappers – dat er een groot verschil is tussen de termen $\chi\rho\epsilon\sigma\tau\omicron\varsigma$ en $\chi\rho\iota\sigma\tau\omicron\varsigma$, een verschil met een diepe en esoterische betekenis. En ook dat terwijl $\chi\rho\iota\sigma\tau\omicron\varsigma$ ‘leven’ en ‘opnieuw geboren worden’ betekent, $\chi\rho\epsilon\sigma\tau\omicron\varsigma$ in de inwijdingstaal de dood van de innerlijke, lagere of persoonlijke natuur in de mens betekende. Dit

¹ Vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 13vn.

geeft de sleutel tot de brahmaanse term, de tweemaal geborene. En ten slotte,

maar al waren er lang vóór de christelijke jaartelling geen christenen, er waren wel chrēstenen; en de essenen behoorden daartoe.¹

Hierom kon de schrijfster bijna niet erg genoeg worden uitgeschol-den. En toch heeft zij nooit – toen niet en nu niet – zo’n belangrijke uit-spraak gedaan zonder daarvoor zoveel geleerde autoriteiten te citeren als ze maar kon vinden. Zo werd op diezelfde bladzijde gezegd:

Lepsius toont aan dat het woord *nofer* chrēstos, ‘goed’, betekent, en dat één van de titels van Osiris, ‘onnofre’ (Un-nefer), moet worden vertaald met ‘de goedheid van God die is geopenbaard’.² Mac-kenzie verklaart: ‘Christus werd in die vroege periode niet algemeen vereerd, waarmee ik bedoel dat Christus nog niet tot een afgod was gemaakt; maar de verering van *chrēstos* – het goede beginsel – was er vele eeuwen aan voorafgegaan, en bleef zelfs bestaan nadat het christendom algemeen was aangenomen, zoals blijkt uit monumen-ten die nog bestaan. . . . Bovendien hebben we een inscriptie op een grafsteen uit voorchristelijke tijd (J. Spon, *Miscellanea eruditae, antiquitatis*, 10:18:2), Ὑάκινθε Λαρισαίων Δημόσιε, Ἡρώς Χρηστέ, Χαίρε, en De Rossi (*La Roma Sotteranea Cristiana*, deel 1, tav. 21) geeft ons een ander voorbeeld uit de catacomben – ‘Aelia Chreste, in Pace’.³

De schrijfster kan nu aan al die bewijzen de bevestiging toevoegen van een geleerde schrijver die al zijn onderwerpen geometrisch bewijst. In *The Source of Measures*, waarvan de schrijver waarschijnlijk nog nooit van de ‘mysteriegod’ Viśvakarman van de eerste ārya’s heeft ge-hoord, staat een interessante passage met opmerkingen en toelichting. Hij behandelt het verschil tussen de termen chrēstos en christus en zegt ten slotte:

in feite waren er *twee messiassen*: een die in de hel afdaalde om de wereld te redden; dit was de zon die van zijn *gouden stralen* was ontdaan, en *gekroond met zwartgemaakte stralen* als dorens (die dit verlies symboliseerden); de andere was de zegevierende *messias*,

¹ *Isis ontsluierd*, 2:381. In *1 Petrus* (2:3) wordt Jezus ‘de Heer Chrēstos’ genoemd. (Griekse tekst.)

² Lepsius, *Königsbuch*, b. 11, tal. i. dyn. 5, h.p.

³ *Isis ontsluierd*, 2:381, ze citeert de *Royal Masonic Cyclopaedia* (blz. 206-7).

gezeten op de top van de hemelboog, gepersonifieerd als de *leeuw van de stam Juda*. In beide gevallen droeg hij het kruis; één keer als vernedering (of als de zoon van geslachtsgemeenschap), en één keer heeft hij het in zijn macht, als de wet van de schepping, omdat hij Jehovah is.¹

En dit toont aan dat Jezus – als we de goddelijke en mystieke aard van Jezus geheel onafhankelijk van deze gebeurtenis in zijn sterfelijk leven beschouwen – ongetwijfeld een ingewijde in de Egyptische mysteriën was, waar hetzelfde ritueel van dood en spirituele opstanding voor de neofiet, of de lijdende chrēstos tijdens zijn beproeving en nieuwe geboorte bij de opstanding, werd opgevoerd; dit was namelijk een universeel ritueel.

De ‘hel’ waarin de oosterse ingewijde moest afdalen was, zoals al werd gezegd, Pātāla, een van de zeven gebieden van de onderwereld, waarover Vāsuki, de grote ‘slangengod’, heerste. Deze hel, Pātāla, heeft in de oosterse symboliek precies dezelfde meervoudige betekenis die J. Ralston Skinner vaststelt in het Hebreeuwse woord shiach die hij in dit verband bespreekt.² Dit woord was namelijk een synoniem voor het teken schorpioen – de diepten van Patāla die ‘werden doordrongen met de luister van de nieuwe zon’³ – voorgesteld door degene die zojuist ‘was verheerlijkt’; en Pātāla was en is in zekere zin ‘een hel, een graf, de plaats van de dood, en de deur van Hades of Sheol’⁴ – de kandidaat moest bij de gedeeltelijk exoterische inwijdingen in India door de moederschoot van de vaars heen gaan vóór hij verder kon naar Pātāla. In niet-mystieke zin is ze de tegenvoeters – Amerika wordt in India Pātāla genoemd. Maar in haar symboliek betekende ze dat allemaal, en nog veel meer. Alleen al het feit dat Vāsuki, de heersende godheid van Pātāla, in het hindoeïstische pantheon wordt voorgesteld als de grote nāga (slang) – die door de goden en asura’s werd gebruikt als touw rond de berg Mandara, bij het karnen van de oceaan voor amrita, het water van onsterfelijkheid – brengt hem rechtstreeks in verband met inwijding.

Hij is ook Śesha-nāga, die als rustbank voor Vishṇu dient en de zeven werelden draagt; en verder is hij Ananta, ‘de eindeloze’, en het

¹J. Ralston Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 256-7.

²Skinner, *Op.cit.*, blz. 255-6.

³*Op.cit.*, blz. 281.

⁴*Op.cit.*, blz. 253.

symbool van de eeuwigheid – vandaar de ‘god van geheime wijsheid’, door de kerk gedegradeerd tot de rol van de verzoekende slang, Satan. Dit feit kan zelfs worden geverifieerd op grond van de exoterische weergave van de eigenschappen van verschillende goden en wijzen, in zowel het hindoeïstische als het boeddhistische pantheon. Twee voorbeelden zijn voldoende om aan te tonen hoe weinig onze beste en geleerdste oriëntalisten in staat zijn om de symboliek van oosterse volkeren eerlijk en op de juiste manier te behandelen, terwijl ze onbekend blijven met de punten van overeenkomst die alleen in het occultisme en de geheime leer te vinden zijn.

(1) De geleerde oriëntalist die door Tibet reisde, prof. Emil Schlagintweit, noemt in een van zijn boeken over Tibet een volkslegende waarin het volgende wordt verteld:

Nāgārjuna [volgens de Duitse geleerde een ‘mythologisch’ personage ‘zonder echt te hebben bestaan’] ontving het boek *Paramārtha*, of volgens anderen het boek *Avatamsaka*, van de nāga’s, fabelachtige wezens met de aard van slangen, die behoren tot de wezens die hoger staan dan de mens en worden beschouwd als beschermers van de wet van de Boeddha. Aan deze spirituele wezens zou Śākyamuni een meer filosofische religie hebben onderwezen dan aan de mens, die niet voldoende gevorderd was om deze leer te begrijpen op het moment dat hij verscheen.¹

Ook nu is de mens er niet voldoende voor gevorderd. De ‘meer filosofische religie’ is namelijk de geheime leer, de occulte oosterse filosofie, die de hoeksteen is van alle wetenschappen die zelfs vandaag de dag door de onwetende bouwers worden verworpen, en nu, in de grote hoogmoed van onze eeuw, misschien meer dan ooit tevoren. De allegorie betekent eenvoudig dat Nāgārjuna door de ‘slangen’ – de adepten, ‘de wijzen’ – was ingewijd en uit India werd verdreven door de brahmanen, die er bang voor waren dat hun mysteriën en heilige wetenschap zouden worden onthuld (de werkelijke reden voor hun haat tegen het boeddhisme); hij ging daarop naar China en Tibet, waar hij velen heeft ingewijd in de waarheden van de verborgen mysteriën die door Gautama Boeddha waren onderwezen.

(2) De verborgen symboliek van Nārada – de grote rishi en de schrijver van enkele hymnen van de *Rig-Veda*, die in de tijd van Krishṇa opnieuw incarneerde – is nooit begrepen. Toch is Nārada, de zoon van

¹ Emil Schlagintweit, *Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 30vn en 31.

Brahmā, in de occulte wetenschap een heel opmerkelijke figuur; hij is in zijn eerste incarnatie rechtstreeks verbonden met de ‘bouwers’ – en dus met de zeven ‘rectoren’ van de christelijke kerk, die ‘God hielpen bij het scheppingswerk’. Deze edele figuur wordt nauwelijks opgemerkt door onze oriëntalisten, die alleen verwijzen naar wat hij over Pātāla zou hebben gezegd, namelijk ‘dat het een plaats is van seksuele en zinnelijke bevrediging’.¹ Dit wordt amusant gevonden, en het roept de gedachte op dat Nārada ‘die plaats ongetwijfeld heel aantrekkelijk vond’.² Toch toont deze zin eenvoudig aan dat hij een ingewijde was, die rechtstreeks was verbonden met de mysteriën, en die, evenals alle andere neofieten voor en na hem, in ‘de hel tussen de doornen’ moest lopen in de ‘toestand van een zich opofferende chrēstos’,³ als het lijdende slachtoffer dat daarin moest afdalen – werkelijk een mysterie!

Nārada is een van de zeven rishi’s, de ‘uit het denkvermogen geboren zonen’⁴ van Brahmā.⁵ Het feit dat hij tijdens zijn incarnatie een hoge ingewijde was – hij was evenals Orpheus de grondlegger van de mysteriën – wordt bevestigd en duidelijk gemaakt door zijn levensbeschrijving. Het *Mahābhārata* stelt dat Nārada – die om aan zijn gelofte van kuisheid trouw te blijven het plan om het heelal te bevolken had gedwarsboomd – door Daksha werd vervloekt en veroordeeld om opnieuw geboren te worden. En wanneer hij in de tijd van Krishṇa wordt geboren, wordt hij ervan beschuldigd zijn vader Brahmā ‘een valse leraar’⁶ te noemen, omdat deze hem adviseerde te trouwen, en hij weigerde dat te doen. Dit toont aan dat hij een ingewijde was, die inging tegen de orthodoxe eredienst en religie.

Het is opmerkelijk dat we deze rishi en leider onder de ‘bouwers’ en de ‘hemelse menigte’ aantreffen als het prototype van de christelijke ‘leider’ van dezelfde ‘menigte’: de aartsengel Michaël. Beiden zijn mannelijke ‘maagden’, en beiden zijn de enigen van hun respectievelijke ‘menigten’ die weigeren te scheppen. Nārada zou de Hari-aśva’s, de 5000 zonen van Daksha, door hem verwekt om de aarde te bevolken,

¹ Vgl. John Dowson, *A Classical Dictionary of Hindu Mythology*, 1879, blz. 233.

² Dowson, *Op.cit.*, blz. 219.

³ Vgl. J. Ralston Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 257.

⁴ Dowson, *Op.cit.*, ‘mānasaputra’s’, blz. 196.

⁵ Vgl. Dowson, *Op.cit.*, blz. 218.

⁶ Dowson, *Op.cit.*, blz. 219.

ervan hebben weerhouden nageslacht voort te brengen. Sindsdien hebben de Hari-aśva's 'zich in alle richtingen verspreid en zijn nooit teruggekeerd'.¹ Zijn de ingewijden misschien de incarnaties van deze Hari-aśva's?

Op de zevende dag, de derde van zijn hoogste beproeving, stond de neofiet op, een wedergeboren mens, die na zijn tweede, spirituele, geboorte naar de aarde terugkeerde als een verheerlijkte en zegevierende overwinnaar van de dood, een hiërofant.

Een oosterse neofiet afgebeeld in zijn chrēstos-toestand kan men zien in een afbeelding in Edward Moors *Hindu Pantheon*. Moor kende een pandit die dacht dat de afbeelding misschien Viṭhobā voorstelde.² De gravure wordt ook gegeven in *Monumental Christianity* van dr. Lundy, die daarin zoveel bewijzen over 'christelijke symbolen vóór het christendom' heeft verzameld als zijn omvangrijke boek maar kon bevatten. Zo toont hij ons Krishṇa en Apollo als goede herders, Krishṇa met de kruisvormige schelp en chakra, en Krishṇa 'gekruisigd in de ruimte', zoals hij het noemt. Over laatstgenoemde figuur zegt de schrijver terecht:

Ik denk dat deze afbeelding ouder is dan het christendom . . . Ze lijkt in veel opzichten op een christelijke crucifix. . . . De tekening, de houding, en de afdrukken van de spijkers in de handen en voeten wijzen op een christelijke oorsprong, terwijl de Parthische kroon met zeven punten, het ontbreken van hout en van de gebruikelijke inscriptie, en de stralenkrans erboven op een andere oorsprong schijnen te wijzen dan een christelijke. Kan het het menselijke slachtoffer, of de priester en het slachtoffer in één, uit de hindoemythologie zijn, die zich als offer aanbood vóór de werelden bestonden?³

Dat kan ongetwijfeld.

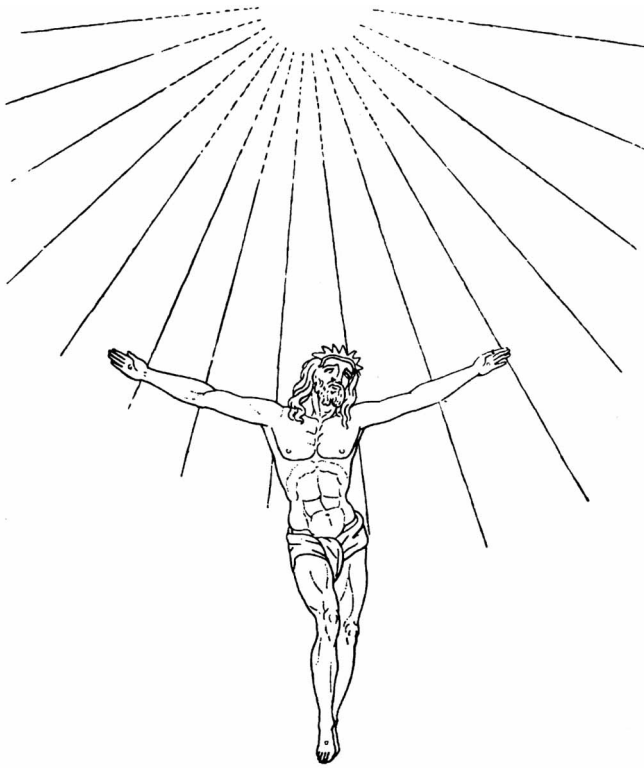
Kan het Plato's tweede God zijn, die zich in de vorm van het kruis op het heelal afdruckte? Of is het zijn goddelijke mens, die geseseld, gemarteld, geboeid zou worden, en de ogen uitgebrand; en ten slotte . . . zou worden gekruisigd?⁴

¹Dowson, *Op.cit.*, blz. 120.

²Noot vert.: Moor zelf dacht dat de afbeelding is geïntroduceerd door christelijke missionarissen en schrijft dat de afbeelding 'duidelijk van Europese oorsprong is' en 'niet door hindoes is gemaakt'. (Vgl. Edward Moor, *The Hindu Pantheon*, 1ste ed., 1810, blz. 419-20.)

³Lundy, *Op.cit.*, blz. 173.

⁴Lundy, *Op.cit.*

Krishna gekruisigd in de ruimte¹

Het is dat alles en nog veel meer; de religieuze filosofie van de oudheid was universeel, en haar mysteriën zijn zo oud als de mens. Het is het eeuwige symbool van de verpersoonlijkte zon – sterrenkundig gelouterd – in mystieke zin wedergeboren en door alle ingewijden gesymboliseerd ter nagedachtenis aan een zondeloze mensheid toen iedereen een ‘zoon van God’ was. Tegenwoordig is de mensheid in feite de ‘zoon van het kwaad’ geworden. Neemt dit alles iets weg van de waardigheid van Christus als ideaal, of van Jezus als goddelijk mens? Helemaal niet. Als men hem als enige en boven alle andere ‘zonen van God’ verheerlijkt, dan kan hij bij de vele miljoenen van al die andere volkeren slechts kwade gevoelens en haat oproepen en aan-

¹ John P. Lundy, *Monumental Christianity or the Art and Symbolism of the Primitive Church*, 1876, afbeelding 72, blz. 174. Oorspronkelijk gepubliceerd in Edward Moor, *The Hindu Pantheon*, 1ste ed., 1810, afbeelding 98.

leiding geven tot ongerechtvaardigde oorlogen en strijd. Als men hem daarentegen in een lange reeks ‘zonen van God’ en zonen van goddelijk licht plaatst, dan kan men het aan ieder mens overlaten om zelf te bepalen wie van deze vele idealen hij als een God om hulp zal roepen en zowel op aarde als in de hemel zal vereren.

Velen die ‘verlossers’ worden genoemd, waren ‘goede herders’, bijvoorbeeld Krishna, en van allen wordt gezegd dat ze ‘de kop van de slang hebben verbrijzeld’¹ – met andere woorden: ze hebben hun zinnelijke aard overwonnen en goddelijke en occulte wijsheid verworven. Apollo heeft Python gedood, een feit dat hem vrijspreekt van de beschuldiging zelf de grote draak te zijn, Satan; Krishna doodde de slang Kāliyanāga, de zwarte slang; en de Scandinavische Thor vermorzelde de kop van het symbolische reptiel met zijn kruishamer.

In Egypte werd elke belangrijke stad door een heilig meer van haar begraafplaats gescheiden. Dezelfde oordeelsceremonie, zoals beschreven in het *Dodenboek* – ‘dat waardevolle en mysterieuze boek’ (Bunsen) – die plaatsvond in de wereld van de geest, vond op aarde plaats tijdens de begrafenis van de mummie. 42 rechters kwamen aan de oever bijeen en beoordeelden de vertrokken ‘ziel’ naar haar daden toen ze in het lichaam was. Daarna keerden de priesters binnen de heilige muren terug en onderwezen de neofieten over het waarschijnlijke lot van de ziel en het plechtige drama dat zich nu afspeelde in het onzichtbare gebied waarheen de ziel was vertrokken. De onsterfelijkheid van de geest werd de neofieten krachtig ingeprent door de al-om-jah – de naam van de hoogste Egyptische hiërofant. In de *Crata Repoa*² worden vier van de zeven inwijdingsgraden als volgt beschreven.

Tijdens een voorbereidingstijd in Thebe, waarin de neofiet vele beproevingen moest ondergaan, de ‘twaalf martelingen’ genaamd, werd hem opgedragen om zijn hartstochten te beheersen en geen moment het denkbeeld van zijn innerlijke god of zevende beginsel uit het oog te verliezen zodat hij zou zegevieren. Vervolgens moest hij verschillende ladders beklimmen en in duisternis ronddwalen in een grot met veel deuren, die allemaal op slot waren, symbolisch voor de omzwervingen van de ongezuiverde ziel. Nadat hij alles had overwonnen, ontving hij de graad van pastophoris, en daarna, in de tweede en derde graad,

¹Lundy, *Op.cit.*, blz. 156.

²Vgl. Karl Friedrich Köppen, *Crata Repoa: oder Einweihungen in der alten geheimen Gesellschaft der Egyptischen Priester*, Berlijn, 1778, blz. 17-31.

werd hij de neocoris en melanephoris. Hij werd in een enorme onderaardse kamer geleid, die vol stond met opgebaarde mummies, en bij de kist geplaatst waarin het verminkte lichaam van Osiris lag. Deze zaal werd de ‘poorten van de dood’ genoemd, vandaar het vers in *Job* (38:17):

Zijn de poorten van de dood aan jou getoond?
De deuren van de schaduw van de dood – heb je die gezien?

Dit vraagt de ‘Heer’, de hiërofant, de al-om-jah, de inwijder van *Job*, verwijzend naar deze derde inwijdingsgraad. Het boek *Job* is namelijk een inwijdingsgedicht bij uitstek.

Nadat de neofiet de verschrikkingen van deze beproeving had overwonnen, werd hij naar de ‘zaal van de geesten’ geleid om door hen te worden geoordeeld. Tot de voorschriften die hem werden gegeven, behoorden de volgende regels:

Neem of zoek nooit wraak; wees altijd bereid een broeder in gevaar te helpen, zelfs met gevaar voor eigen leven; begraaft alle lijken; bewijs vooral eer aan je ouders; heb respect voor ouderen en bescherm degenen die zwakker zijn dan jij; en tot slot, denk altijd aan het uur van de dood, en dat van de opstanding in een nieuw en onvergankelijk lichaam.¹

Zuiverheid en kuisheid werden sterk aanbevolen, en overspel werd met de dood bestraft. Vervolgens werd de Egyptische neofiet tot een kistophoros gemaakt. In deze graad werd hem de mysterienaam IAŌ meegedeeld.

Laat de lezer de bovenstaande verheven voorschriften vergelijken met die van Boeddha en de edele geboden in de ‘leefregel’ voor de asceten van India, en hij zal begrijpen dat de geheime leer overal dezelfde is.

Dat veel religieuze symbolen een seksueel element bevatten kan niet worden ontkend, maar dit feit is helemaal niet afkeurenswaardig, zodra men weet dat de mens – volgens de religieuze overleveringen van elk land – in het eerste ‘mensenras’ niet uit een vader en moeder werd geboren. Van de glorieuze ‘uit het denkvermogen geboren zonen van Brahmā’ (de rishi’s) en van Adam-Kadmon met zijn emanaties (de sefiroth) tot aan de ‘ouderlozen’ (de aupapāduka) of de dhyāni-

¹H. Malhandrini, *Ritual of Initiations*, Venetië, 1657, blz. 105; vgl. *Crata Repoa: oder Einweihungen, etc.*, 1785, blz. 17.

boeddha's, uit wie de bodhisattva's en mānushya-boeddha's, de aardse ingewijden (mensen) voortkwamen, elk volk dacht dat het eerste mensenras zonder vader of moeder was geboren. Dat de mens, de 'mānushya-boeddha', de Manu, de 'Enos', zoon van Seth, of de 'mensenzoon' zoals hij wordt genoemd, op de huidige manier wordt geboren, is slechts het gevolg, het onvermijdelijke noodlot, van de wet van evolutie. De mensheid – die de uiterste grens had bereikt, en het keerpunt waar haar spirituele aard moest plaatsmaken voor louter fysieke activiteit – moest 'tot stof' en tot voortplanting vervallen. Maar de evolutie en involutie van de mens zijn cyclisch. Hij zal eindigen zoals hij begon.

Natuurlijk zal voor ons grofstoffelijk denken zelfs de verheven symboliek van de kosmos die in de moederschoot van de ruimte werd ontvangen nadat de goddelijke eenheid haar was binnengegaan en haar met haar heilige fiat had bevrucht, ongetwijfeld beelden van stoffelijke activiteit oproepen. Voor de oorspronkelijke mensheid was dat niet het geval. Het inwijdingsritueel in de mysteriën van het zichzelf opofferende slachtoffer dat een spirituele dood sterft om de wereld tegen vernietiging – in feite tegen ontvolking – te beschermen, werd tijdens het vierde ras ingesteld om een gebeurtenis te herdenken die, fysiologisch gezien, nu onder de grote vraagstukken het mysterie der mysteries is geworden. In de joodse schrift vormen Kaïn en de vrouwelijke Abel een paar dat wordt geofferd en dat zich opoffert – beiden (als een gewijzigde vorm van Adam en Eva, of de duale Jehovah) offeren zich op en vergieten hun bloed 'van afscheiding en vereniging' ter wille van de mensheid en om haar te redden door een nieuw fysiologisch ras te starten.

Nog later, toen de neofiet, zoals gezegd, om opnieuw in zijn verloren spirituele staat te worden wedergeboren, door de ingewanden (de moederschoot) moest gaan van een *maagdelijke* vaars¹ die tijdens het ritueel werd gedood, betrof het weer een mysterie en een dat even groot was. Het verwees namelijk naar het geboorteprocés, of beter gezegd het eerste verschijnen van de mens op deze aarde, via Vāch – 'de melodieuze koe die voedsel en water als melk geeft' – en die de vrouwelijke logos is. Het had ook betrekking op de soortgelijke zelf-

---

¹De ārya's vervingen de levende koe door een koe van goud, zilver, of een ander metaal, en het ritueel wordt tot op de dag van vandaag uitgevoerd voor iemand in India die een brahmaan, een tweemaal geborene, wil worden.

opoffering van de ‘goddelijke hermafrodiet’ – het derde wortelras – de transformatie van de mensheid tot echt fysieke mensen, na het verlies van spirituele kracht.

Toen er van de vrucht van het kwaad en van de vrucht van het goede was geproefd, had dat tot gevolg dat de spiritualiteit van de mens geleidelijk afnam en zijn stoffelijkheid werd versterkt, en hij was gedoemd om voortaan op de huidige manier geboren te worden. Dit is het mysterie van de hermafrodiet, dat de Ouden zo geheim en versluierd hielden. Noch hun gebrek aan moreel gevoel, noch hun grove zinnelijke begeerte bracht hen ertoe dat ze hun godheden met mannelijke én vrouwelijke aspecten afbeeldden; maar veeleer hun kennis van de mysteries en processen van de oorspronkelijke natuur. De fysiologie was bij hen beter bekend dan bij ons. Hierin ligt de sleutel tot de symboliek uit de oudheid, het ware brandpunt van het denken van die volkeren, en de vreemde androgyne beelden van bijna elke god en godin in zowel heidense als monotheïstische pantheons.

Sir William Drummond zegt:

De waarheden van de wetenschap waren de mysteries van de priesters [omdat deze waarheden de basis van religie waren.]¹

Maar waarom zouden de zendelingen de Vaishṇava’s en Krishna-vereerders zo wreed verwijten maken wegens de veronderstelde hoogst obscene inhoud van hun symbolen, nu door onbevooroordeelde schrijvers zonder enige twijfel duidelijk is gemaakt dat Chrēstos die afdaalt in de afgrond – of de afgrond nu wordt opgevat als het graf of de hel – eveneens een seksueel element in zich had, en wel sinds de oorsprong van dit symbool.²

Dit feit wordt nu niet langer ontkend. De ‘broeders van het rozenkruis’ uit de middeleeuwen waren in Europa even goede christenen als anderen; al hun rituelen waren echter gebaseerd op symbolen waarvan de betekenis bij uitstek fallisch en seksueel was. Hun biograaf, Hargrave Jennings, de beste autoriteit op het gebied van de rozenkruisers, zegt over deze mystieke broederschap:

De martelingen en het offer van Golgotha, het lijden aan het kruis,

¹ William Drummond, *The Oedipus Judaicus*, 1811, blz. 174.

² Vgl. J. Ralston Skinner, *Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures*, 1875, blz. 255-8.

vormden in hun [van de rozenkruisers] glorieuze gezegende magie en triomf, het protest en de smeekbede.¹

Protest – van wie? Het antwoord is: het protest van de gekruisigde roos – het grootste en minst versluiserde van alle seksuele symbolen – de yoni en het liṅga, het ‘slachtoffer’ en de ‘moordenaar’, het vrouwelijke en het mannelijke beginsel in de natuur. Lees het meest recente boek van die schrijver, *Phallicism*, en kijk in welke gloedvolle bewoordingen hij de seksuele symboliek beschrijft in dat wat voor een christen heel heilig is:

Het bloed vloeide uit de kroon, of de stekelige doornenkrans van de hel. De roos is vrouwelijk. De glanzende karmijnrode bloemblaadjes worden door doornen beschermd. De roos is de mooiste bloem. De roos is de koningin van Gods tuin (de Maagd Maria). De roos is op zichzelf beschouwd niet het magische denkbeeld of de waarheid. Maar de ‘gekruisigde roos’ of de ‘gemartelde roos’ (door de grootse mystieke apocalyptische figuur) is de talisman, de standaard, het voorwerp van verering van alle ‘zonen van wijsheid’ of de ware rozenkruisers.²

Beslist niet van alle ‘zonen van wijsheid’, zelfs niet van een *echte* rozenkruiser. Laatstgenoemde zou namelijk het verhevenste, edelste symbool van de natuur nooit in zo’n walgelijk perspectief, in zo’n puur zinnelijk en aards, om niet te zeggen dierlijk, licht beschouwen. Voor een rozenkruiser was de ‘roos’ het symbool van de natuur, van de altijd vruchtbare en maagdelijke aarde, of Isis, de moeder en voedster van de mens, die door de Egyptische ingewijden als vrouwelijk werd beschouwd en als een maagd werd afgebeeld. Evenals elke andere personificatie van de natuur en de aarde is zij de zus en echtgenote van Osiris, want deze twee figuren komen overeen met het gepersonifieerde symbool van de aarde. Zowel zij als de zon zijn namelijk het nageslacht van dezelfde mysterieuze vader, want de aarde wordt – volgens de vroegste mystiek – bevrucht door de zon door middel van goddelijke inblazing. Het zuivere ideaal van de mystieke natuur werd gepersonifieerd in de ‘wereldmaagden’, de ‘hemelse maagden’, en later door de menselijke Maagd Maria, de moeder van de verlosser, de Salvator Mundi die nu door de christelijke wereld wordt aangenomen. De aard

¹ Hargrave Jennings, *Phallicism*, 1884, blz. 141.

² Jennings, *Op.cit.*, blz. 141.

van het joodse meisje werd door de theologie in overeenstemming gebracht met de oeroude symboliek,¹ en het is niet zo dat het heidense symbool speciaal voor deze nieuwe gelegenheid werd ontworpen.

Door Herodotus weten we dat Orpheus – een held die veel eerder leefde dan Homerus en Hesiodus – de mysteriën uit India heeft meegebracht. Over Orpheus is heel weinig bekend, en tot voor kort werden de orfische literatuur en zelfs de *Argonautica* toegeschreven aan Onomacritus – een tijdgenoot van Pisistratus, Solon, en Pythagoras; hij zou deze literatuur in haar huidige vorm tegen het einde van de zesde eeuw v.Chr., of 800 jaar na de tijd van Orpheus, hebben samengesteld. Maar er wordt ons verteld dat er in de tijd van Pausanias een priesterfamilie was die alle orfische hymnen van buiten had geleerd, net zoals de brahmanen met de *Veda's* hebben gedaan, en dat ze gewoonlijk zó van de ene generatie op de andere werden overgedragen. Door Orpheus zo vroeg als 1200 v.Chr. te plaatsen erkent de officiële wetenschap – die in haar chronologie ervoor zorgt om in alle gevallen een zo laat mogelijke periode te kiezen – dat de mysteriën, of met andere woorden het gedramatiseerde occultisme, tot een nog vroeger tijdperk behoren dan de Chaldeeën en Egyptenaren.

Het verhaal van het einde van de mysteriën in Europa kan nu worden besproken.

---

¹In Ragons *Orthodoxie maçonnique*, 1853, blz. 105 voetnoot, vinden we de volgende verklaring – waarschijnlijk ontleend aan Albumazar de Arabier:

'*De Maagd van de magiërs en de Chaldeeën*. De Chaldeeuwse sterrenhemel toonde in zijn hemelgewelf een pasgeboren baby, *Christus* en *Jezus* genoemd, die in de armen van de hemelse maagd werd gelegd. Het was aan deze maagd dat Eratosthenes, de Alexandrijnse bibliothecaris, geboren in 276 v.Chr., de naam Isis, de moeder van Horus, gaf.' Athanasius Kircher (*Oedipus aegyptiacus*, deel 2, 1653, afd. 2, blz. 203), die Albumazar citeert, zegt het volgende: 'In de eerste 10 graden van het sterrenbeeld Maagd verrijst een maagd, . . . Aderenosa [Ardhānārī?] genoemd, wat reine, onbevleete maagd betekent, . . . zittend op een versierde troon, die een jongen de borst geeft . . . een jongen. . . die Iesus wordt genoemd, wat Issa betekent, en die men in het Grieks ook wel Christos noemt' (zie *Isis ontsluit*, 2:576).

33 Het einde van de mysteriën in Europa

[‘The last of the mysteries in Europe’, *SD* 3:298-302; *CW* 14:294-9]

Zoals de grote Hermes in zijn dialoog met Asclepius had voorspeld, was het moment aangebroken dat goddeloze buitenlanders Egypte ervan beschuldigden monsters te aanbidden, en er niets anders van was overgebleven dan de karakters die in steen op haar monumenten waren gegraveerd – raadsels die voor het nageslacht onbegrijpelijk waren. Haar heilige schrijvers en hiërofantanten gingen zwerven over het oppervlak van de aarde. Zij die in Egypte waren gebleven, zagen zich uit angst voor ontwijding van de heilige mysteriën genoodzaakt hun toevlucht te nemen tot woestijnen en bergen, om geheime genootschappen en broederschappen te vormen en te vestigen – zoals de essenen; zij die de oceanen waren overgestoken naar India en zelfs naar (wat nu) de Nieuwe Wereld (heet), verbonden zich door een plechtige eed om te zwijgen en hun heilige kennis en wetenschap geheim te houden; die werden dus dieper dan ooit uit het zicht van de mensen verborgen.

In Centraal-Azië en de noordelijke grensgebieden van India vernietigde het triomferende zwaard van de leerling van Aristoteles langs zijn veroveringsweg elk spoor van een eens zuivere religie; en de adepten daarvan trokken zich uit dat gebied steeds verder terug naar de meest verborgen plekken van de wereld. Het einde van de cyclus van **** naderde, en met de komst van de Macedonische veroveraar had op de klok van de volkeren het eerste uur voor het verdwijnen van de mysteriën geslagen. De eerste slagen van het laatste uur weerklonken in het jaar 47 v.Chr. Alesia¹, de vermaarde stad in Gallië, het Thebe van de Kelten, zo bekend om zijn oude inwijdingsrituelen en mysteriën, was, zoals J.-M. Ragon het goed beschrijft:

de oude metropool en het graf van de inwijding, van de religie van de druïden en van de vrijheid van Gallië.²

---

¹Deze stad gelegen aan de twee rivieren, de Oze en de Ozerain, wordt nu Alise-Sainte-Reine (Côte d’Or) genoemd. Haar ondergang is een historisch feit in de Keltisch-Gallische geschiedenis.

²J.-M. Ragon, *Orthodoxie maçonnique . . . Maçonnerie occulte*, 1853, blz. 22.

In de eerste eeuw voor onze jaartelling had het laatste en beslissende uur van de grote mysteriën geslagen. De geschiedenis laat zien dat de bevolking van Centraal-Gallië in opstand kwam tegen het Romeinse juk. Het land was onderworpen aan Caesar, en de opstand werd neergeslagen; het resultaat was de slachting van het garnizoen in Alesia (of Alise), en van al zijn inwoners, onder wie de druïden, de priesters van de scholen en de neofieten; daarna werd de hele stad geplunderd en met de grond gelijkgemaakt.

Bibracte, een even grote en vermaarde stad, niet ver van Alesia, ging een paar jaar later ten onder. J.-M. Ragon beschrijft het einde ervan als volgt:

Bibracte, de moeder van de wetenschappen, de ziel van de oude volkeren [in Europa], een stad die vermaard is om haar heilige druïdenschool, om haar beschaving, haar scholen waar 40.000 studenten werden onderwezen in filosofie, literatuur, grammatica, rechtswetenschap, geneeskunde, astrologie, occulte wetenschappen, architectuur, enz. Ze was een rivaal van Thebe, van Memphis, van Athene en van Rome, en had een amfitheater voor gladiatoren, omringd door kolossale standbeelden, dat plaats bood aan 100.000 toeschouwers, een capitol, tempels van Janus, Pluto, Proserpine, Jupiter, Apollo, Minerva, Cybelē, Venus en Anubis; en, midden tussen deze prachtige gebouwen de naumachie, met haar enorme bassin, een onvoorstelbare constructie, een gigantisch bouwwerk waarin boten en galeien drevén die zeeslagen naspeelden; verder een Champ-de-Mars, een aquaduct, fonteinen, openbare baden; en ten slotte vestingwerken en muren, waarvan de constructie dateert uit de heldentijd.¹

Dat was de laatste stad in Gallië waar voor Europa de geheimen van de inwijdingen in de grote mysteriën, de geheimen van de natuur en van haar vergeten occulte waarheden, verloren zijn gegaan. De boekrollen en manuscripten van de beroemde bibliotheek van Alexandrië werden door diezelfde Caesar verbrand en vernietigd.² Hoewel de geschiedenis haar afkeuring uitspreekt over het optreden (in 642 n.Chr.) van de Arabische generaal Amr ibn-al-As, die het vernietigingwerk van de grote veroveraar definitief maakte, wordt er met geen woord gerept

¹ Ragon, *Op.cit.*, blz. 22-3.

² Een christelijke volksmenigte voltooide in 389 van onze jaartelling het vernietigingwerk van wat er was overgebleven; van deze onschatbare boeken werden de meeste behouden voor onderzoekers van het occultisme, maar voor de wereld gingen ze verloren.

over Caesars vernietiging van bijna eenzelfde hoeveelheid kostbare boekrollen in Alesia, noch over de vernietiger van Bibracte. Sacrovir – de leider van de Galliërs die onder Tiberius in opstand kwamen tegen de Romeinse tirannie – werd in het jaar 21 van onze jaartelling door Silius verslagen, en nadat hij zich samen met de andere samenzweerders levend had laten verbranden op een brandstapel voor de ogen van zijn belegeraars, zoals Ragon ons vertelt, werd die stad geplunderd en leeggeroofd, en al haar schatten aan literatuur over de occulte wetenschap gingen in vlammen op. De naam van de eens zo majestueuze stad Bibracte is daarna veranderd in Autun, zegt Ragon.

Enkele monumenten uit de glorieuze oudheid zijn er nog, zoals de tempels van Janus en Cybelē.¹

Ragon zegt verder:

Arles, 2000 jaar v.Chr. gesticht, werd in 270 geplunderd. Deze hoofdstad van Gallië, 40 jaar later door Constantijn weer opgebouwd, heeft nog steeds enkele overblijfselen van zijn oude pracht behouden: een amfitheater, een capitol, een obelisk – een granietblok van 17 meter hoog – een triomfboog, catacomben, enz.

Zo eindigde de Keltische en Gallische beschaving. Caesar had, als een barbaar Rome waardig, de oude mysteriën al vernietigd door de plundering van de tempels en hun inwijdingsscholen, en door het vermoorden van de ingewijden en druïden.

Rome bleef bestaan; maar ze bezat nooit iets anders dan de kleine mysteriën, schaduwen van de geheime wetenschap. De grote inwijding was uitgedoofd.²

¹J.-M. Ragon, *Orthodoxie maçonnique, etc.*, 1853, blz. 23vn.

²*Op.cit.*, blz. 23. J.-M. Ragon, een Belg van geboorte en een vrijmetselaar, wist meer over het occultisme dan enige andere niet-ingewijde schrijver. 50 jaar lang bestudeerde hij de oude mysteriën in alle teksten die hij daarover kon vinden. In 1805 richtte hij in Parijs de broederschap Les Trinosophes op; in die loge gaf hij jarenlang lezingen over oude en hedendaagse inwijding (in 1818 en opnieuw in 1841), die werden gepubliceerd als *Cours philosophique et interprétatif des initiations anciennes et modernes*. Daarna werd hij de hoofdredacteur van *Hermes*, een vrijmetselaarsblad. Zijn beste werken waren *La maçonnerie occulte* en de *Les fastes initiatiques*. Na zijn dood, in 1866, kwam het onvoltooide manuscript van laatstgenoemd werk in het bezit van het Groot Oosten van Frankrijk en het werd nooit gepubliceerd (vgl. Albert G. Mackey, *An Encyclopaedia of Freemasonry*, 1874, blz. 626-7). Een vrijmetselaar met een hoge graad vertelde de schrijfster dat Ragon jarenlang had gecorrespondeerd met twee oriëntalisten in Syrië en Egypte – een van hen is een Kopt.

Er kunnen nog enkele fragmenten uit zijn *Maçonnerie occulte* worden gegeven, omdat deze rechtstreeks op ons onderwerp betrekking hebben. Hoe geleerd en erudiet de schrijver ook is, hij maakt enkele grote chronologische fouten. Hij zegt:

Na de vergoddelijkte mens (Hermes) kwam de priesterkoning [de hiërofant]. Menes was de eerste wetgever en stichter van Thebe met de honderd paleizen. Hij vervulde die stad met grootse pracht; uit zijn tijd dateert het priestertijdperk van Egypte. De priesters regeerden, want zij maakten de wetten. Er zouden sinds zijn tijd 329 [hiërofant] zijn geweest, die allemaal onbekend zijn gebleven.¹

De schrijver zegt vervolgens dat de priesters, toen echte adepten schaars waren geworden, uit de krijgers (slaven) valse adepten kozen, die ze, nadat ze ze hadden gekroond en vergoddelijkt, aan het onwetende volk voorstelden om te vereren.

De koningen waren het zat om zo onderdanig te regeren, kwamen in opstand en bevrijdden zichzelf. Toen kwam Sesostris, de stichter van Memphis (in 1643 v. Chr., zegt men). Het verkiezen van de vorst door de priesters werd later vervangen door een erfelijke troonopvolging van de krijgslieden. . . . Cheops die regeerde van 1178 tot 1122 bouwde de Grote Piramide die zijn naam draagt. Hij wordt ervan beschuldigd de theocratie te hebben vervolgd en de tempels te hebben gesloten.²

Dit is volkomen onjuist, hoewel Ragon herhaalt wat er in de geschiedenisboeken staat. De piramide die de naam Cheops draagt, is de Grote Piramide, waarvan zelfs Baron Bunsen de bouw op 5000 v.Chr. dateerde. Bunsen zegt:

de oorsprong van de twee koninkrijken van Boven- en Beneden-Egypte gaat terug tot het negende millennium [v.Chr.].³

En omdat de mysteriën in die piramide werden opgevoerd en de inwijdingen daar plaatsvonden – want ze was in feite voor dat doel gebouwd – lijkt het ons vreemd en volkomen in strijd met de bekende feiten uit de geschiedenis van de mysteriën om te veronderstellen dat Cheops zich ooit tegen de ingewijde priesters en hun tempels zou heb-

¹J.-M. Ragon, *Orthodoxie maçonnique . . . Maçonnerie occulte*, 1853, blz. 532vn.

²Ragon., *Op.cit.*

³C.C.J. Bunsen, *Egypt's Place in Universal History*, 1860, deel 4, blz. 468.

ben gekeerd, als hij de bouwer van die piramide was. Bovendien was het volgens de geheime leer niet Cheops die de piramide met die naam bouwde, wat hij misschien verder ook heeft gedaan.

Toch is het helemaal waar dat

het koningschap, als gevolg van een Ethiopische invasie en de federale regering van twaalf vorsten, in handen kwam van Amasis, een man van lage afkomst.¹

Dit gebeurde in 570 v.Chr., en het was Amasis die de priesterlijke macht vernietigde. En

zo ging deze oude theocratie, die eeuwenlang trots haar gekroonde priesters aan Egypte en de hele wereld toonde, ten onder.²

Egypte had studenten uit alle landen rond haar priesters en hiërofantanten verzameld voordat Alexandrië werd gesticht. Ennemoser vraagt:

hoe komt het . . . dat er gedurende zo'n lange tijd en in zoveel verschillende tijdperken en bij allerlei volkeren over deze mysteriën en over hun specifieke inhoud zo weinig bekend is geworden? Het antwoord is dat dit komt doordat de ingewijden overal een strikt stilzwijgen bewaarden. Een andere oorzaak is de vernietiging en teloorgang van alle geschriften over de geheime kennis van de grijze oudheid . . . Numa's boeken, beschreven door Livius, over natuurwetenschap, werden in zijn graf gevonden, maar ze mochten niet worden bekendgemaakt, omdat ze anders de geheimste mysteries van de staatsreligie zouden onthullen. . . . De senaat en de volkstribunen bepaalden . . . dat de boeken verbrand moesten worden, en dat gebeurde dan ook.³

Cassianus noemt een geschrift dat in de vierde en vijfde eeuw algemeen bekend was en werd toegeschreven aan Cham, de zoon van Noach, die het op zijn beurt van Jared, de vierde generatie van Seth, de zoon van Adam, zou hebben gekregen.

Ook alchemie werd in Egypte eerst door haar geleerde priesters onderwezen, hoewel de oorsprong van dit stelsel zo oud is als de mens. Veel schrijvers hebben verklaard dat Adam de eerste adept was; maar dat was een sluier en een woordspeling op die naam, waarvan een van

¹J.-M. Ragon, *Orthodoxie maçonnique, etc.*, 1853, blz. 532-3vn.

²Ragon, *Op.cit.*, blz. 533vn.

³Joseph Ennemoser, *The History of Magic*, vert. William Howitt, 1854, deel 2, blz. 11.

de betekenissen ‘rode aarde’ is. De juiste informatie is – onder haar allegorische sluier – te vinden in hoofdstuk 6 van *Genesis*, waar wordt gesproken over de ‘zonen van God’ die vrouwen namen van de dochters van de mensen, waarna ze aan deze vrouwen veel mysteries en geheimen van de wereld van verschijnselen meedeelden. De bakermat van de alchemie moet volgens Olaus Borrichius in het verre verleden worden gezocht. Democritus van Abdera was een alchemist en een hermetische filosoof. Clemens van Alexandrië schreef veel over wetenschap, en Mozes en Salomo worden experts op dat gebied genoemd. William Godwin zegt hierover:

De eerste authentieke mededeling over dit onderwerp is een edict van Diocletianus uit ongeveer 300 n.Chr., waarin wordt verordend dat er in Egypte ijverig gezocht moet worden naar alle oude boeken waarin de kunst van het maken van goud en zilver wordt behandeld, zodat ze zonder onderscheid aan de vlammen kunnen worden prijsgegeven.¹

De alchemie van de Chaldeeën en de oude Chinezen is zelfs niet de oorsprong van die alchemie die vele eeuwen later herleefde onder de Arabieren. Er bestaat een spirituele alchemie en een fysieke transmutatie. De kennis van beide werd tijdens de inwijdingen overgedragen.

---

¹ William Godwin, *Lives of the Necromancers*, 1876, blz. 18.

34 De na-christelijke opvolgers van de mysteriën

[‘The post-christian successors to the mysteries’, *SD* 3:303-14; *CW* 14:300-13]

De Eleusinische mysteriën bestonden niet meer. Niettemin schonken deze hun belangrijkste kenmerken aan de neoplatonische school van Ammonius Saccas; het eclecticische stelsel werd namelijk vooral gekenmerkt door zijn theurgie en extase. Het was Iamblichus die er de Egyptische leer van de theurgie en haar praktische toepassing aan toevoegde, terwijl Porphyrius, de jood, zich tegen dit nieuwe element verzette.

In de neoplatonische school werd, op enkele uitzonderingen na, ascese en contemplatie beoefend, terwijl haar mystici voorschriften volgden die even streng waren als die van een vrome hindoe. Hun inspanningen waren er nooit echt op gericht om met succes wonderen te verrichten, doden op te roepen, of tovenarij te beoefenen – waarvan ze nu worden beschuldigd – maar om de hogere vermogens van de innerlijke mens, het spirituele ego, te ontwikkelen.

In deze school heerste de mening dat bepaalde spirituele wezens, bewoners van sferen die onafhankelijk zijn van de aarde en van de menselijke cyclus, bemiddelaars waren tussen ‘goden’ en mensen, en zelfs tussen de mens en de allerhoogste ziel. Om het in duidelijker taal te zeggen: de ziel van de mens werd, dankzij de hulp van de planeetgeesten, ‘ontvankelijk voor de wereldziel’, zoals Emerson het uitdrukt. Apollonius van Tyana zei dat hij over dat vermogen beschikte (geciteerd door prof. Wilder in zijn *New Platonism*):

Ik kan het heden en de toekomst in een heldere spiegel zien. De wijze [adept] hoeft niet te wachten op de dampen van de aarde en de verandering van de lucht om plagen en koorts te kunnen voorzien; hij moet ze later kennen dan God, maar eerder dan de mensen. De theoi of goden zien de toekomst; gewone mensen, het heden; wijzen, wat er staat te gebeuren. Door mijn bijzondere leven van onthouding heb ik heel scherpe zintuigen en andere ver-

mogens ontwikkeld, waardoor ik grootse en buitengewone dingen kan doen.¹

Prof. A. Wilder geeft daarop deze treffende toelichting:

Dit betreft wat men *spirituele fotografie* kan noemen. De ziel is de camera waarin feiten en gebeurtenissen, zowel toekomstige, vroegere als tegenwoordige, worden vastgelegd; en het denken wordt zich ervan bewust. Buiten onze alledaagse begrensde wereld is alles één dag of toestand – het verleden en de toekomst die in het heden besloten liggen. Waarschijnlijk is dit de ‘grote dag’, de ‘laatste dag’, de ‘dag van de Heer’, van de bijbelschrijvers – de dag waarin iedereen tijdens het sterven of tijdens extase opgaat. Dan wordt de ziel bevrijd van de beperkingen van het lichaam, en wordt haar edeler deel verenigd met de hogere natuur en deelt in de wijsheid en voorkennis van hogere wezens.²

In hoeverre het door de neoplatonisten gehanteerde stelsel identiek was aan de oude en moderne Vedānta, kan worden geconcludeerd uit wat dr. A. Wilder over de Alexandrijnse theosofen zegt.

Het oude denkbeeld van de neoplatonisten ging uit van een enkele Allerhoogste Essentie. . . . Alle oude filosofieën bevatten de lering dat θεοί (theoi) goden of beschikkende machten, engelen, demonen en andere spirituele machten, emaneerden uit het Oppervezen. Ammonius aanvaardde de leer van de boeken van Hermes, dat uit het goddelijke Al de goddelijke wijsheid of Amun voortkwam; dat uit wijsheid de demiurg of schepper voortkwam; en uit de schepper de ondergeschikte spirituele wezens; de wereld en haar mensen kwamen als laatste. Het eerste ligt besloten in het tweede, het eerste en het tweede in het derde, enz. door de hele reeks.³

Dit is een volmaakte echo van de denkbeelden van de Vedānta, die rechtstreeks voortkomen uit de geheime leringen van het Oosten. Dezelfde schrijver zegt:

Hieraan verwant is de leer van de joodse kabbala, die werd onderwezen door de farsi of farizeeën, die haar waarschijnlijk, zoals de naam van hun sekte lijkt aan te geven, ontleend hebben aan de magiërs van Perzië. Ze kan in wezen als volgt worden samengevat.

---

¹ A. Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 15.

² *Op.cit.*

³ *Op.cit.*, blz. 9, 10.

Het goddelijke wezen is het Al, de bron van alle bestaan, het oneindige; en hij kan niet worden gekend. Het heelal openbaart hem en bestaat door hem. In het begin straalde zijn glans overal heen.¹ Uiteindelijk trok hij zich in zichzelf terug en vormde zo een lege ruimte om zich heen. Hierin bracht hij zijn eerste emanatie, een straal, die de voortbrengende en ontvangende kracht in zich bevatte, vandaar de naam IE, of Jah. Deze bracht op zijn beurt de tikkun voort, het *model* of denkbeeld van vorm; en in deze emanatie, die ook de mannelijke en vrouwelijke, of voortbrengende en ontvangende, vermogens bevatte, bevonden zich de drie oorspronkelijke krachten: licht, geest, en leven. Deze tikkun is verbonden met de straal, of eerste emanatie, en wordt daardoor doordrongen: en staat door die verbintenis ook in eeuwigdurend contact met de oneindige bron. Het is het model, de oorspronkelijke mens, de Adam-Kadmon, de macrokosmos van Pythagoras en andere filosofen. Hieruit kwamen de sefiroth voort. . . . Uit de tien sefiroth emanerden op hun beurt de vier werelden, die elk voortkwamen uit de direct erboven liggende, waarbij de lagere de hogere omhulde. Deze werelden worden minder zuiver naarmate ze langs de ladder afdaalden, de laagste van allemaal is de stoffelijke wereld.²

Deze versluerde formulering van de geheime leer zal onze lezers zo langzamerhand wel duidelijk zijn. Deze werelden zijn:

De eerste wereld, Atsiluth, bevolkt door de zuiverste emanaties [het eerste, bijna spirituele, ras van de mensheid die uiteindelijk de vierde wereld zou bewonen]; de tweede, Briah, bevolkt door een lagere orde, die van eerstgenoemden de dienaren waren [het tweede ras]; de derde, Jetsirah, bevolkt door de cherubijnen en serafijnen, de elohim en bnei-elohim ['zonen van goden' of elohim, het derde ras]. De vierde wereld, Assiah, wordt bewoond door de klippoth [de Atlantische tovenaars], van wie Belial de leider is.³

Deze werelden zijn allemaal aardse kopieën van hun hemelse prototypen, de sterfelijke en tijdelijke weerspiegelingen en schaduwen van de langer levende, zo niet eeuwige, rassen die in andere, voor ons, onzichtbare werelden wonen. De zielen van de mensen van ons vijfde ras

---

¹ Deze goddelijke uitstraling en essentie is het licht van de logos; een aanhanger van de Vedānta zou niet het voornaamwoord 'hij' gebruiken, maar zou 'het' zeggen.

² A. Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 10vn.

³ *Op.cit.*, blz. 10vn.

ontlenen hun beginselen aan deze vier werelden – wortelrassen – die aan de onze voorafgingen: namelijk ons denkvermogen, manas, het vijfde beginsel, onze hartstochten en mentale en fysieke begeerten. Er was een conflict ontstaan, genaamd ‘oorlog in de hemel’, tussen onze prototypische werelden, en daarom kwam er eeuwen later oorlog tussen de Atlantïërs¹ van Assiah en die van het derde wortelras, de bnei-elohim of de ‘zonen van God’,² en vervolgens namen het kwaad en de verdorvenheid toe. Omdat de mensheid (in het laatste onderrass van het derde wortelras)

in haar eerste voorouders had gezondigd [het is werkelijk een fysiologische allegorie!], van wier ziel elke menselijke ziel een emanatie is,³

zegt de *Zohar*, werden mensen ‘verbannen’ naar stoffelijker lichamen om

voor die zonde te boeten en zich te bekwamen in goedheid.⁴

Veeleer om de cyclus van noodzakelijkheid te doorlopen, verklaart de leer; om vooruitgang te boeken met hun evolutietaak – een taak waarvan niemand van ons kan worden bevrijd, noch door overlijden noch door zelfmoord, want ieder van ons moet door het ‘doornendal’ gaan voordat hij de vlakten van goddelijk licht en rust bereikt. En zo zullen mensen in nieuwe lichamen geboren blijven worden

totdat ze voldoende zuiver zijn geworden om een hogere bestaansvorm aan te nemen.⁵

Dit betekent alleen dat de mensheid, van het eerste tot het laatste of zevende ras, is samengesteld uit een en hetzelfde gezelschap van acteurs, dat uit hogere sferen is neergedaald om op onze planeet, de aarde, zijn rondreis te maken. We begonnen onze neerwaartse reis rond de wereld als zuivere geesten (werkelijk!) met kennis van de waarheid – nu zwak weerspiegeld in de occulte leringen – die ons is ingeboren; de wet van de cyclussen brengt ons omlaag naar het diepste punt van de stof, dat hier beneden op aarde wordt bereikt en waarvan we het

---

¹ Vgl. A.P. Sinnett, *Esoteric Buddhism*, 5de ed., 1885.

² Vgl. *Isis ontsluiterd*, 1:728-35. De ‘zonen van God’ en hun oorlog met de reuzen en tovenaars.

³ Wilder, *Op.cit.*, blz. 10vn.

⁴ Wilder, *Op.cit.*

⁵ *Op.cit.*

laagste punt al hebben gehad; en dan zal dezelfde wet van spirituele zwaartekracht ons langzaam doen opstijgen naar nog hogere, nog zuiverder sferen dan die waar we vandaan kwamen.

Vooruitzien, profetie, orakelvermogens! Bedrieglijke verbeelding van de geslonken waarnemingsvermogens van de mens die in weerspiegelingen en schaduwen werkelijke beelden denkt te zien, en feiten uit het verleden verwacht met profetische beelden van een toekomst waarvoor in de eeuwigheid geen plaats is. Onze macrokosmos en zijn kleinste microkosmos, de mens, herhalen beide hetzelfde spel van universele en individuele gebeurtenissen in elk stadium, en op elk podium waarop karma hen ertoe brengt hun respectieve levensdrama's op te voeren.

Valse profeten zouden niet kunnen bestaan als er geen echte profeten waren geweest. En van beide soorten zijn er in alle tijden veel geweest. Maar geen van hen heeft ooit iets anders gezien dan dat wat al was gebeurd en waarvan het prototype eerder al in hogere sferen was uitgebeeld – als de voorspelde gebeurtenis betrekking had op het wel en wee van het volk – of, in een vorig leven, als het alleen betrekking had op een individu, want al dergelijke gebeurtenissen worden vastgelegd als een onuitwisbaar verslag van het verleden en de toekomst, die per slot van rekening slechts het eeuwige heden in de eeuwigheid zijn. De 'werelden' en de zuiveringen waarover in de *Zohar* en andere kabbalistische boeken wordt gesproken, hebben evenzeer betrekking op onze bol en onze rassen als op andere bollen en andere rassen die in de grote cyclus aan de onze zijn voorafgegaan. Fundamentele waarheden zoals deze werden weergegeven in allegorische toneelstukken en beelden tijdens de mysteriën, waarvan de laatste akte, de epiloog voor de mystai, de anastase of het 'voortbestaan' was, evenals de 'transformatie van de ziel'.

Daarom laat de schrijver van *New Platonism and Alchemy* ons zien dat al dat soort eclecatische leringen krachtig werden weerspiegeld in de brieven van Paulus, en

de kerken meer of minder werden ingeprent. Vandaar passages zoals deze: 'U was dood door de misstappen en zonden; u ging de weg van de eon van deze wereld, de archont die de macht heeft over de lucht.' 'Onze strijd is niet tegen mensen van vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de heren van de duisternis en tegen de kwade geesten in de hemelsferen.'¹ Maar Paulus

---

¹ Efeziërs 2:1-2; 6:12.

was duidelijk afkerig van de poging om zijn evangelie te vermenigen met de gnostische denkbeelden van de Hebreeuws-Egyptische school, zoals in Efeze schijnt te zijn gedaan; en dus schreef hij aan Timotheus,¹ zijn geliefde leerling: ‘Waak over hetgeen je is toevertrouwd en mijd de nieuwe leringen en de tegenstrijdigheden van wat ten onrechte gnosis wordt genoemd en wordt verkondigd door mensen die van het geloof zijn afgedwaald.’²

Maar omdat de gnosis kennis van ons hoger zelf betreft, terwijl blind geloof een kwestie is van temperament en emotionaliteit, en de leer van Paulus nóg nieuwer was en zijn interpretaties veel meer versluierd waren om de innerlijke waarheden diep verborgen te houden voor de gnosticus, heeft elke serieuze zoeker naar waarheid aan eerstgenoemde de voorkeur gegeven.

Bovendien waren de grote leraren die de zogenaamde ‘valse gnosis’ beleden in de dagen van de apostelen heel talrijk, en ze waren zo groot als bekeerde rabbi’s maar konden zijn. Ook al had Porphyrius, de jood Malek, op grond van zijn oude traditionele opvattingen bezwaren tegen de theurgie, er waren andere leraren die deze beoefenden. Plotinus, Iamblichus en Proclus waren allemaal thaumaturgen, en laatstgenoemde

werkte de hele theosofie en theurgie van zijn voorgangers tot een compleet stelsel uit.³

Wat Ammonius betreft,

Hij werd gesteund door Clemens en Athenagoras in de kerk en door geleerden van de synagoge en de Academie, en vervulde zijn taak door voor iedereen een gemeenschappelijke leer te verkondigen.⁴

Het is dus niet zo dat het jodendom en het christendom de oude heidense wijsheid hebben hervormd, maar het was veeleer laatstgenoemde die haar heidense richtlijnen stilletjes en onmerkbaar aan het nieuwe geloof heeft opgelegd; en dit geloof werd bovendien beïnvloed door het eclectische theosofische stelsel, de directe emanatie van de wijsheidreligie. Alles wat groots en edel is in de christelijke theologie is afkomstig van het neoplatonisme. Het is nu algemeen bekend dat Ammonius

---

¹ *1 Timotheus* 6:20-1.

² Alexander Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 10vn.

³ *Op.cit.*, blz. 18.

⁴ *Op.cit.*, blz. 9.

Saccas, de door god onderwezene (theodidaktos) en liefhebber van de waarheid (philaleet), met het oprichten van zijn school een directe poging deed om de wereld te dienen door die delen van de geheime wetenschap te onderwijzen die in die tijd volgens haar directe beschermers mochten worden meegedeeld.¹

Onze huidige Theosophical Society startte op basis van dezelfde beginselen; de neoplatonische school van Ammonius streefde namelijk net als wij naar het samenbrengen van alle religies en volkeren in het eens gemeenschappelijke geloof van het gouden tijdperk, in een poging de volkeren ertoe te brengen hun meningsverschillen opzij te zetten – in elk geval wat religieuze zaken betreft – door aan te tonen dat hun verschillende overtuigingen allemaal min of meer legitieme kinderen zijn van één gemeenschappelijke ouder, de wijsheid-religie.

Ook is het eclectische theosofische stelsel niet – zoals sommige door Rome geïnspireerde schrijvers de wereld willen laten geloven – pas in de derde eeuw van onze jaartelling ontwikkeld; maar het behoort tot een veel vroeger tijdperk, zoals Diogenes Laërtius heeft aangetoond. Hij voert het terug tot het begin van de dynastie van de Ptolemaeën; tot de grote ziener en profeet, de Egyptische priester Pot-Amun, van de tempel van de god met die naam – want Amun is de god van wijsheid.² Tot die tijd was er tussen de adepten van Boven-India en Bactrië en de filosofen van het Westen altijd contact geweest.

Onder Philadelphus . . . werden de Helleense leraren de rivalen van het College van rabbi's van Babylon. In Alexandrië werden naast de filosofieën van Griekenland de stelsels van de boeddhisten, van de zoroastriërs, en de Vedānta verkondigd. . . . Aristobulus, de jood, verklaarde dat de ethiek van Aristoteles was ontleend aan de wet van Mozes [!]; en na hem probeerde Philo de *Pentateuch* te interpreteren overeenkomstig de leringen van Pythagoras en de Academie. Josephus zegt dat Mozes in het boek *Genesis* filosofisch schreef, dat wil zeggen figuurlijk; en de essenen van Karmel werden nagevolgd door de therapeutae van Egypte, die op hun beurt volgens Eusebius identiek waren aan de christenen, hoewel ze in

---

¹ Ammonius, de Alexandrijnse afvallige van het christendom (hij werd geboren uit christelijke ouders), werd in zijn naleving van ware christelijke deugden en ethiek, of in de schoonheid van zijn morele natuur, door geen enkele orthodoxe christen ooit geëvenaard, laat staan overtroffen.

² Vgl. A. Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 3; vgl. Diogenes Laërtius, *Leven en leer van beroemde filosofen*, 1:21.

feite lang vóór het christelijke tijdperk bestonden. Op zijn beurt werd ook het christendom in Alexandrië onderwezen, en het onderging een analoge metamorfose. Pantaenus, Athenagoras en Clemens waren grondig onderlegd in de platonische filosofie, en begrepen dat deze in essentie één is met de oosterse stelsels.¹

Hoewel Ammonius de zoon van christelijke ouders was, hield hij van de waarheid en was hij vooral een echte philaleet. Hij wijdde zich met hart en ziel aan het werk om de verschillende stelsels in een harmonisch geheel te verenigen, want hij had al de neiging van het christendom bespeurd om zich te verheffen op de hecatombe die het uit alle andere geloofsovertuigingen en religies had opgebouwd. Wat zegt de geschiedenis?

De kerkelijke historicus Mosheim verklaart:

Ammonius, die begreep dat niet alleen de filosofen van Griekenland maar ook die van verschillende onontwikkelde volkeren op elk essentieel punt volledig met elkaar overeenstemden, streefde ernaar om de leringen van al deze verschillende scholen zodanig bij te schaven en te verklaren dat het leek alsof ze allemaal uit één en dezelfde bron waren voortgekomen, en zich allemaal op hetzelfde doel richtten. . . . [Ammonius leerde bovendien dat] de religie van het volk hand in hand ging met de filosofie, en met haar het lot deelde om geleidelijk door puur menselijke waandenkbeelden, bijgeloof en leugens te worden verdraaid en verduisterd; dat ze daarom tot haar oorspronkelijke zuiverheid moest worden teruggedbracht door haar van deze droesem te reinigen en haar volgens filosofische beginselen te verklaren; en dat Christus niets anders voor ogen stond dan de wijsheid van de Ouden weer in haar oorspronkelijke zuivere toestand te herstellen.²

Wat was nu die ‘wijsheid van de Ouden’ die de grondlegger van het christendom ‘voor ogen stond’? Het stelsel dat door Ammonius in zijn eclecticische theosofische school werd onderwezen, bestond uit de kruimels van de antediluviale kennis die mochten worden verzameld; die neoplatonische leringen worden in de *Encyclopaedia Britannica* als volgt beschreven:

Hij [Ammonius] nam de leringen aan die hij in Egypte had ont-

---

¹ Wilder, *Op.cit.*, blz. 4.

² Geciteerd in Wilder, *Op.cit.*, blz. 5-6; J.L. von Mosheim, *Historical Commentaries on the State of Christianity*, 1854, deel 1, blz. 357, 351-2.

vangen over het heelal en de godheid, die werden beschouwd als één groot geheel; over de eeuwigheid van de wereld, de aard van zielen, het rijk van de voorzienigheid [karma], en het bestuur van de wereld door daimonen [daimōnes of geesten, aartsengelen]. Hij voerde ook een stelsel van morele discipline in waarmee gewone mensen de wetten van hun land en van de natuur kunnen naleven; maar van de wijzen verlangde hij dat ze hun geest verheffen door contemplatie en dat ze ascese¹ beoefenen, zodat ze zich kunnen verheugen in de tegenwoordigheid en hulp van de daimonen [waaronder hun eigen daimon of zevende beginsel], en na de dood kunnen opstijgen naar de tegenwoordigheid van de hoogste [zielen-]ouder.

Om de volksreligies, en in het bijzonder het christendom, met dit nieuwe stelsel in overeenstemming te brengen, stelde hij de hele geschiedenis van de heidense goden voor als een allegorie, waarbij hij beweerde dat ze slechts hemelse dienaren² waren die recht hebben op een beperkte vorm van aanbidding; en hij erkende dat Jezus Christus een voortreffelijk mens en de vriend van God was, maar beweerde dat hij niet van plan was om de aanbidding van daimonen³ volledig af te schaffen, maar alleen de oude religie wilde zuiveren.⁴

Er kon niet méér worden verklaard, behalve aan die philalethen die waren ingewijd, ‘mensen die goed onderwezen en gedisciplineerd waren’. Aan hen deelde Ammonius zijn belangrijker leringen mee,

waarbij hij ze de verplichting van geheimhouding oplegde, zoals vóór hem door Zarathoestra en Pythagoras werd gedaan, en in de mysteriën [waarin de neofieten of catechumenen onder ede moesten verklaren dat ze niet zouden onthullen wat ze hadden geleerd].

---

¹‘Ascese’ wordt hier in morele, niet in fysieke, zin bedoeld; het beteugelen van alle lusten en hartstochten en het volgen van een zo eenvoudig mogelijk dieet.

²Dit is de neoplatonische leer die in de rooms-katholieke kerk wordt aangenomen als de aanbidding van de zeven geesten.

³De kerk heeft er de aanbidding van duivels van gemaakt. ‘Daimon’ is geest en heeft betrekking op onze goddelijke geest, het zevende beginsel, en op de dhyāni-chohans. Jezus verbood naar de tempel of kerk te gaan ‘zoals de farizeeën’, maar gebood de mens om zich voor het gebed (contact met zijn God) in zijn binnenkamer terug te trekken. Zou Jezus, terwijl miljoenen mensen honger lijdten, de bouw van de prachtigste kerken hebben goedgekeurd?

⁴Geciteerd in A. Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 5; *The Encyclopaedia Britannica*, 7de ed., 1842, deel 2, blz. 663; vgl. Mosheim, *An Ecclesiastical History*, deel 1, 1821, blz. 143.

. . . De grote Pythagoras verdeelde zijn leringen in exoterische en esoterische.¹

Heeft Jezus niet hetzelfde gedaan? Hij verklaarde aan zijn discipelen dat het hun was gegeven de geheimen van het koninkrijk van de hemel te kennen, terwijl het aan het volk niet was gegeven, en daarom sprak hij in gelijkenissen die een dubbele betekenis hebben.

Dr. A. Wilder zegt vervolgens:

Voor Ammonius was het duidelijk wat hij moest doen. Zijn diepe spirituele intuïtie, zijn uitgebreide kennis, zijn bekendheid met de kerkvaders, Pantaenus, Clemens en Athenagoras, en met de geleerdste filosofen van die tijd, maakten hem geschikt voor het werk dat hij zo grondig verrichtte. . . . De resultaten van zijn inspanningen zijn vandaag de dag in elk christelijk land waarneembaar; elk leerstelsel van betekenis draagt nu de sporen van zijn vormende hand. Onder zijn volgelingen waren aanhangers van elke oude filosofie die door zijn leer werden beïnvloed; en zelfs het jodendom, de oudste van allemaal, heeft veranderingen ondergaan die werden voorgesteld door de ‘door god onderwezen’ Alexandriër.²

De door Ammonius gestichte neoplatonische school van Alexandrië – die als voorbeeld heeft gediend voor de Theosophical Society – onderwees theurgie en magie, net zoals ze werden onderwezen in de dagen van Pythagoras, en door anderen uit een veel eerdere tijd. Proclus zegt namelijk dat de leringen van Orpheus, die een Indiër was en uit India kwam, de oorsprong waren van de stelsels die daarna werden verkondigd.

Wat Orpheus in verborgen allegorieën vertelde, leerde Pythagoras toen hij in de orfische mysteriën werd ingewijd; en vervolgens kreeg Plato alle kennis daarover uit orfische en pythagorische geschriften.³

De philalethen hadden hun indeling in neofieten (chela's) en ingewijden, of meesters; en het eclecticische stelsel had drie verschillende kenmerken, die zuiver vedāntisch zijn; een hoogste essentie, één en universeel; de eeuwigheid en ondeelbaarheid van de menselijke geest; en theurgie, wat mantricisme is. Ze hadden dus ook, zoals we hebben

---

¹ Wilder, *Op.cit.*, blz. 7.

² *Op.cit.*

³ Wilder, *Op.cit.*, blz. 18; vgl. *The Six Books of Proclus . . . on the Theology of Plato*, vert. Thomas Taylor, 1816, deel 2, blz. 190.

gezien, hun geheime of esoterische leringen zoals elke andere mystieke school. En ze mochten, net zoals de ingewijden van de mysteriën, niets van hun geheime leringen onthullen. Maar de straffen voor hen die de geheimen van de mysteriën onthulden waren veel verschrikkelijker, en dit verbod bestaat tot op de dag van vandaag, niet alleen in India, maar zelfs onder de joodse kabbalisten in Azië.¹

De ongetwijfeld grote problemen en ontberingen van het chelashap, en de gevaren die inwijding met zich meebrengt, zijn misschien een van de redenen voor zo'n geheimhouding. Tegenwoordig moet de kandidaat, evenals zijn voorganger uit de oudheid, overwinnen of sterven; als hij niet, wat nog erger is, zijn verstand verliest. Er is geen gevaar voor iemand die waarachtig en oprecht is, en vooral onzelfzuchtig, want daardoor is hij gereed om elke verleiding te weerstaan.

Hij die volkomen de macht van zijn onsterfelijke geest erkende en geen ogenblik aan zijn almachtige bescherming twijfelde, had niets te vrezen. Maar wee de kandidaat in wie de geringste fysieke angst – ziekelijk kind van de stof – hem zijn eigen onkwetsbaarheid deed vergeten en zijn vertrouwen daarin deed verliezen! Wie niet volkomen vertrouwde op zijn morele geschiktheid voor het

---

¹In *Isis ontsluiterd* (2:139-40) schreven we:

‘In de talmoed (*Mishnah Chagigah*, 14b) staat het verhaal van de vier tannaim, die men in allegorische taal *de tuin van de vreugde* laat betreden, d.w.z. die in de occulte en hoogste wetenschap worden ingewijd:

‘Volgens de lering van onze heilige meesters zijn de namen van de vier die de tuin van de vreugde betraden: Ben Asai, Ben Zoma, Acher, en rabbi Akiba.

Ben Asai keek en verloor zijn gezichtsvermogen.

Ben Zoma keek en verloor zijn verstand.

Acher richtte vernielingen aan in de beplanting [haalde alles overhoop en mislukte]. Maar Akiba, die de tuin in vrede was binnengegaan, verliet deze in vrede, want de heilige, zijn naam zij gezegend, had gezegd: ‘Deze oude man is waardig ons eervol te dienen.’

‘De geleerde commentatoren van de talmoed, de rabbi's van de synagoge, verklaren dat *de tuin van de vreugde*, die men die vier personen laat betreden, niets anders is dan die mysterieuze wetenschap, de verschrikkelijkste van alle wetenschappen *voor mensen met een zwak verstand, die hen direct krankzinnig maakt*’, zegt A. Franck in zijn *La kabbale* (1843, boek 1, hfst. 1, blz. 58). Mensen met een zuiver hart en zij die alleen studeren met het doel zich te vervolmaken en zo gemakkelijker de beloofde onsterfelijkheid te verkrijgen, hoeven helemaal niet bang te zijn, maar zij die van de wetenschap der wetenschappen een zondige dekmantel voor wereldse motieven maken, zij moeten beven. *Laatstgenoemden zullen de kabbalistische bezweringen van de hoogste inwijding nooit doorstaan.*’

dragen van de last van deze verschrikkelijke geheimen, was tot mislukken gedoemd.¹

Bij de neoplatonische inwijdingen bestonden dat soort gevaren niet. De egoïstische en onwaardige kandidaten bereikten hun doel niet, en hun falen vormde hun straf. Het voornaamste doel was ‘hereniging van het deel met het al’. Dit Al was één, met talloze namen. Of dit nu Dyeus wordt genoemd, de ‘stralende Heer van de Hemel’ door de oude Indo-Europese volkeren; Iaō door de Chaldeeën en kabbalisten; Iabe door de Samaritanen; Tiu of Tuïsto door de Noormannen; Duw door de Keltische Britten; Zeus door de Thraciërs; of Jupiter door de Romeinen – het was het Zijn, het Facit, het Ene en Allerhoogste,² de ongebornen en onuitputtelijke bron van alle emanaties, de bron van leven en eeuwig licht, waarvan iedereen op deze aarde een straal in zich heeft. De kennis van dit mysterie had de neoplatonisten vanuit India bereikt via Pythagoras, en nog later via Apollonius van Tyana; en de regels en methoden om extase voort te brengen waren afkomstig uit dezelfde leer van goddelijke vidyā, de gnosis. Āryāvarta, het schitterende brandpunt waarheen in het begin der tijden de vlammen van goddelijke wijsheid waren afgedaald, was namelijk het centrum geworden van waaruit de ‘tongen van vuur’ naar elk deel van de aardbol uitstraalden. Wat was samādhi anders dan die

verheven extase, waarin goddelijke zaken en de mysteries van de natuur aan ons worden onthuld,

waarover Porphyrius spreekt?

Iamblichus zegt dat

de uitstroming van het goddelijke wezen naar de menselijke geest onbeperkt en overvloedig was, waardoor voor de ziel een vereniging met het goddelijke tot stand werd gebracht en ze in staat werd gesteld om, terwijl ze in het lichaam is, deel te hebben aan het leven dat niet fysiek is.³

Zo werd onder de vlag van magie elke wetenschap onderwezen, fysische en metafysische, natuurlijke of, volgens degenen die onbekend zijn met de alomtegenwoordigheid en universaliteit van de natuur, bovennatuurlijke.

¹ *Isis ontsluit*, 2:139.

² Vgl. A. Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 9.

³ Wilder, *Op.cit.*, blz. 13; vgl. Iamblichus, *De mysteriis*, 1:12.

Goddelijke magie maakt van de mens een god; menselijke magie schept een nieuwe duivel.

In *Isis ontsluierd* (1:67-8) schreven we:

In de oudste geschriften die we nu bezitten, de *Veda's* en de oudere *Wetten van Manu*, vinden we dat de brahmanen veel magische rituelen uitvoerden en toestonden.¹ Tibet, Japan, en China verkondigen in deze tijd wat door de oudste Chaldeeën werd onderwezen. De geestelijken van deze landen bewijzen bovendien wat ze leren, namelijk dat het beoefenen van morele en fysieke zuiverheid en van een bepaalde soberheid, de levenwekkende zielenkracht tot zelfverlichting ontwikkelt. Doordat de mens in staat wordt gesteld zijn eigen onsterfelijke geest te beheersen, verkrijgt hij werkelijk magische macht over de elementaren die lager staan dan hijzelf. In het Westen vinden we magie die even oud is als in het Oosten. De druïden in Groot-Brittannië beoefenden deze in de stille gewelven van hun diepe grotten; Plinius wijdt veel hoofdstukken aan de 'wijsheid'² van de leiders van de Kelten. De semothiërs, de druïden van de Galliërs, gaven uiteenzettingen over zowel de fysieke als de spirituele wetenschappen. Ze onderwezen de geheimen van het heelal, de harmonische voortgang van de hemellichamen, de vorming van de aarde en vooral de onsterfelijkheid van de ziel.³ In hun heilige wouden – academies in de natuur, gebouwd door de onzichtbare Architect – verzamelden de ingewijden zich op het stille middernachtelijke uur om te vernemen wat de mens eens was en wat hij zal zijn.⁴ Ze hadden geen kunstverlichting of leven verbruikend gas nodig om hun tempels te verlichten, want de reine godin van de nacht wierp haar zilveren stralen op hun met eikenloof gekroonde hoofden, en hun heilige barden in witte gewaden wisten hoe ze zich konden onderhouden met de eenzame koningin van het sterrengewelf.⁵

In de bloeitijd van het neoplatonisme waren deze barden er niet meer, want hun cyclus was geëindigd en de laatste druïden waren in Bibracte en Alesia omgekomen. Maar de neoplatonische school was

---

¹Zie de *Ordinances of Menu* gepubliceerd door Sir William Jones, hfst. 6, hfst. 11.

²Plinius, *Naturalis historia*, boek 30, hfst. 1; boek 29, hfst. 12, enz.

³Pomponius Mela zegt (*De situ orbis*) dat ze kennis van de meest verheven wetenschappen bezaten.

⁴Caesar, *Commentaren*, 6:14.

⁵Plinius, *Op.cit.*, boek 16, hfst. 95; boek 30, hfst. 4.

lange tijd succesvol en invloedrijk. Hoewel de school de wijsheid van de oude Indiërs in haar leringen overnam, slaagde ze er niet in om ook de wijsheid van de brahmanen in praktijk te brengen. Ze toonde haar morele en intellectuele superioriteit te openlijk, en gaf te veel om de groten en machtigen van deze aarde.

Terwijl de brahmanen en hun grote yogī's – experts op het gebied van filosofie, metafysica, astronomie, ethiek, en religie – hun waardigheid behielden onder het bestuur van de machtigste vorsten, zich afzijdig hielden van de wereld en het beneden zich achtten om hen te bezoeken of om de minste gunst te vragen,¹ aanvaardden de keizers Alexander Severus en Julianus, en de voornaamste mensen van de aristocratie van het land, de leringen van de neoplatonisten, die zich vrij in de wereld bewogen. Het neoplatonische stelsel floreerde enkele eeuwen, en tot de volgelingen ervan behoorden de bekwaamste en geleerdste mensen van die tijd. Hypatia, de lerares van bisschop Synesius, was een sieraad van die school tot de fatale en beschamende dag waarop ze op instigatie van patriarch Cyrillus van Alexandrië door de christelijke menigte werd vermoord. De school werd ten slotte verplaatst naar Athene, en gesloten op bevel van keizer Justinianus.

Hoe juist is de opmerking van dr. Wilder:

Hedendaagse schrijvers hebben commentaar geleverd op de bijzondere opvattingen van de neoplatonisten over deze [metafysische] onderwerpen, maar hebben ze zelden correct weergegeven, zelfs als dit gewenst of bedoeld was.²

De weinige bespiegelingen over het ondermaanse, stoffelijke, en spirituele heelal die ze wel op schrift hebben gesteld – Ammonius heeft zoals de meeste hervormers zelf nooit een regel geschreven – waren

---

¹De zorg die ze besteedden aan de opvoeding van de jeugd door hen vertrouwd te maken met edelmoedige en deugdzame gevoelens, sierde hen, en hun stelregels en verhandelingen, zoals beschreven door historici, bewijzen dat ze deskundig waren op het gebied van filosofie, metafysica, astronomie, ethiek, en religie', zegt een hedendaagse schrijver (J.S. Forsyth, *Demonologia; or Natural Knowledge Revealed*, 1827, blz. 110). Als koningen of vorsten raad of zegeningen van de heiligen wilden ontvangen, moesten ze ofwel zelf naar hen toe gaan of een boodschapper sturen. Geen enkele geheime kracht van een plant of mineraal was hun onbekend. Ze hadden de natuur tot in het diepst doorgrond; psychologie en fysiologie waren voor hen een open boek, en het resultaat van dit alles was die wetenschap die nu zo laatdunkend magie wordt genoemd (*Isis ontluierd*, 1:150-1).

²A. Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 9.

niet genoeg om het nageslacht in staat te stellen ze juist te beoordelen, zelfs als de vroegchristelijke Vandalen, de latere kruisvaarders en de fanatici van de middeleeuwen niet driekwart hadden vernietigd van wat er nog van de bibliotheek van Alexandrië en haar latere scholen over was.

Prof. Draper wijst erop dat alleen al kardinaal Jiménez

op de pleinen van Granada 80.000 Arabische manuscripten, waaronder veel vertalingen van klassieke schrijvers, aan de vlammen heeft prijsgegeven.¹

In de Vaticaanse bibliotheek waren in de zeldzaamste en kostbaarste geschriften van de Ouden hele passages doorgehaald en uitgewist om daar onzinnige psalmteksten in te lassen! Bovendien is algemeen bekend dat meer dan 36 boeken, geschreven door Porphyrius, door de kerkvaders werden verbrand of anderszins werden vernietigd. Het meeste van het weinige dat bekend is over de leringen van de eclecticici is te vinden in de geschriften van Plotinus en van diezelfde kerkvaders.

Wilder zegt:

Wat Plato was voor Socrates, en de apostel Johannes voor het hoofd van het christelijk geloof, werd Plotinus voor de door god onderwezen Ammonius. Wat over het stelsel van de philalethen bekend is hebben we te danken aan Plotinus, Origenes, en Longinus. Zij werden grondig onderwezen en ingewijd in de innerlijke leringen die aan hen werden toevertrouwd.²

Dit verklaart heel goed waarom Origenes mensen die in de Hof van Eden en de fabels van Adam en Eva geloven 'dwazen' noemt,³ en ook waarom zo weinig van de geschriften van die kerkvader aan het nageslacht zijn doorgegeven. Gezien de opgelegde geheimhouding, de geloften van stilzwijgen, en dat wat op allerlei manieren kwaadwillig werd vernietigd, is het werkelijk wonderbaarlijk dat er nog zoveel leringen van de philalethen de wereld hebben bereikt.

---

¹ John William Draper, *History of the Conflict between Religion and Science*, 1875, blz. 104.

² A. Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 11.

³ Zie blz. 57 van dit boek.

35 Symboliek van zon en sterren

[‘Symbolism of sun and stars’, *SD* 3:315-24; *CW* 14:314-25]

En de hemel was zichtbaar in zeven cirkels, en de planeten verschenen in stervorm met al hun kenmerken, en de sterren¹ werden verdeeld en genummerd met de bestuurders die in hen waren, . . . door de werking van de goddelijke geest werd een cirkelvormige baan gevolgd.²

Geest duidt hier pneuma aan, collectieve godheid, gemanifesteerd in haar ‘bouwers’, of, zoals de kerk zegt, ‘de zeven geesten van de tegenwoordigheid’, de mediantibus angelis [bemiddelende engelen] over wie Thomas van Aquino zegt dat ‘God nooit anders werkt dan via hen’.³

Deze zeven ‘bestuurders’ of bemiddelende engelen waren de kabiren-goden van de Ouden. Dit was zo duidelijk dat het de kerk noodzaakte dit feit te erkennen en daarover een verklaring en theorie te geven, die zo omslachtig en vergezocht zijn dat ze onmogelijk overtuigend kunnen overkomen. De wereld wordt gevraagd te geloven dat, hoewel de planeetengelen van de kerk goddelijke wezens zijn (echte ‘serafijnen’⁴), diezelfde engelen met identieke namen en planeten (de goden uit de oudheid) ‘vals’ waren en zijn. Ze doen zich slechts zo voor; ze zijn de sluw bedachte kopieën van de echte engelen, op voorhand geproduceerd door de list en macht van Lucifer en de gevallen engelen. Wat zijn de kabiren?

Kabir, als naam, is afgeleid van אביר (abir), groot, en ook van Venus; deze godin wordt tot op de huidige dag namelijk Kabar genoemd, even-

---

¹Noot vert.: In die tijd werden planeten ‘wandelende sterren’ genoemd. De ‘bestuurders’ zijn de planeetgeesten (vgl. *GL* 2:554).

²Geciteerd in S.F. Dunlap, *Sōd, the Son of the Man*, 1861, blz. 50vn; vgl. *The Divine Pymander of Hermes Mercurius Trismegistus*, vert. John Everard, 1884, 3:5-6, blz. 18.

³*Opuscula*, opusculum 11, articulus 2; vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 32, 33vn.

⁴Van saraf, שָׂרָף, ‘vurig, brandend’, een meervoudsvorm (zie *Jesaja* 6:2-6). Ze worden beschouwd als de persoonlijke dienaren van de Almachtige, ‘zijn boodschappers’, engelen, of metatrons. In *Openbaring* zijn ze de ‘zeven brandende lampen’ die voor de troon staan.

als haar ster. De kabiren werden aanbeden in Hebron, de stad van de anakim, of anakes (koningen, prinsen). Ze zijn de hoogste planeetgeesten, de ‘grootste goden’ en ‘de machtigen’. Varro noemt deze goden in navolging van Orpheus θεοὶ δυνάτοι, ‘machtige goden’.¹ Het woord kabirim, als het wordt toegepast op mensen, en de woorden heber, gheber (verwijzend naar Nimrod, of de ‘reuzen’ van *Genesis* hfst. 6) en kabir, zijn allemaal afgeleid van het ‘mysterieuze woord’ – het onuitsprekelijke en het ‘onuitsprekbare’. Zij vertegenwoordigen de *tsaba*, het ‘leger van de hemel’. Maar de kerk, die buigt voor de engel Anaël (de regent van Venus),² verbindt de planeet Venus met Lucifer, de leider van de rebellen onder Satan – die door de profet Jesaja zo dichterbij wordt toegesproken als ‘O, Lucifer, zoon van de morgen.’³ Alle mysteriegoden waren kabiren. Aangezien deze ‘zeven lictoren’ rechtstreeks verband houden met de geheime leer, is hun werkelijke positie van het grootste belang.

Suidas definieert de kabiren als goden die het bevel voeren over alle andere demonen (geesten), Καβείρους δαίμονας σημαίνειν. Macrobius classificeert ze onder

de penaten of beschermgoden, met behulp van wie we leven en iets kunnen weten.⁴

De terafim waarmee de Hebreëen de orakels van de urim en de thummim raadpleegden, waren de symbolische voorstellingen van de kabiren. De goede kerkvaders hebben niettemin kabir synoniem gemaakt met duivel, en daimōn (geest) met demon.

De (heidense en joodse) mysteriën van de kabiren in Hebron werden geleid door de zeven planeetgoden, onder meer door Jupiter en Saturnus onder hun mysterienamen; en ze worden aangeduid als Αξιόκερσος (Axiokersos) en Αξιόκερσα (Axiokersa), en door

¹ Vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 7.

² Bij de Chaldeeën en Egyptenaren was Venus de vrouw van Proteus, en ze wordt beschouwd als de moeder van de kabiren, de zonen van Ptah of Emepht – het goddelijk licht, of de zon. De engelen komen in deze volgorde met de sterren overeen: de zon, de maan, Mars, Venus, Mercurius, Jupiter, en Saturnus; Michaël, Gabriël, Samaël, Anaël, Rafaël, Zachariël, en Orifiël; zo is het in religie en christelijk kabbalisme; astrologisch en esoterisch, en ook in de joodse of beter gezegd de echte Chaldeeuwse kabbala, hebben de ‘regenten’ een andere positie.

³ *Jesaja* 14:12.

⁴ Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 8; *Saturnalia*, boek 3, hfst 4.

Euripides als ἀξιόχρεως ὁ θεός.¹ Creuzer² toont bovendien aan dat de kabiren in zowel Fenicië als Egypte altijd de zeven in de oudheid bekende planeten waren, die samen met hun vader de zon – waarnaar elders wordt verwezen als de ‘oudere broer’ – een machtige ogdoade vormden;³ de acht hogere machten dansten als πάρεδροι, of helpers van de zon, de heilige cirkeldans om hem heen, die het draaien van de planeten rond de zon symboliseerde. Jehovah en Saturnus zijn bovendien één.

Het is daarom heel logisch dat een Franse schrijver, d’Anselme, diezelfde termen Αξιόχρεος en Αξιόχρεα op Jehovah en zijn Woord toepast, en hij heeft gelijk.⁴ Want als de ‘cirkeldans’ – d.w.z. de ‘cirkeldans’ van de planeten, en omschreven als ‘de beweging van de goddelijke geest gedragen op de golven van de grote diepte’ – die door de amazonen voor de mysteriën is bestemd nu ‘hels’ en ‘wulps’ kan worden genoemd indien ze wordt uitgevoerd door de heidenen, dan zou men dezelfde betitelingen moeten toekennen aan Davids dans;⁵ en aan de dans van de dochters van Silo,⁶ en aan het springen van de profeten van Baäl;⁷ ze waren allemaal identiek en behoorden allemaal tot de sabaeïsche eredienst. De dans van koning David, waarbij hij zich op een openbare weg voor zijn slavinnen ontblootte en zei

voor יהוה [Jehovah] zal ik dansen [me losbandig gedragen], en ik zal me nog verachtelijker gedragen dan dat,⁸

was zeker verwerpelijker dan welke ‘cirkeldans’ dan ook tijdens de mysteriën, of zelfs dan de rāsamaṇḍala in India,⁹ die hetzelfde is. David introduceerde de jehovistische aanbidding in Judea, nadat hij zo lang onder de Tyriërs en filistijnen had geleefd, waar deze rituelen veel werden uitgevoerd.

¹ Euripides, *Orestēs*, 597.

² Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 9; vgl. G.F. Creuzer, *Religions de l’antiquité, etc.*, deel 2, band 2, 1829, blz. 285.

³ Dit is nog een bewijs dat de Ouden naast de zon zeven planeten kenden; want wie zou hier anders de achtste zijn? De zevende, en twee andere, waren, zoals gezegd, ‘mysterieplaneten’, hetzij Uranus of een andere.

⁴ Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 8vn.

⁵ 2 *Samuel* 6:20-2.

⁶ *Rechters* 21:21ev.

⁷ 1 *Koningen* 18:26.

⁸ 2 *Samuel* 6:20-2.

⁹ Deze dans – de rāsamaṇḍala, uitgevoerd door de gopi’s of herderinnen van

Het schijnt dat David niets wist over Mozes, en indien hij al de Jehovah-dienst invoerde, dan was dit niet in zijn monotheïstische vorm, maar eenvoudig als die van een van de vele goden [kabiren] van de naburige volkeren – een eigen beschermgod [יהוה] aan wie hij de voorkeur had gegeven, en die hij onder ‘alle andere goden [kabiren]’ had uitverkoren,¹

en die een van de ‘bondgenoten’, chabir, van de zon was. De shakers voeren tot op de dag van vandaag de ‘cirkeldans’ uit waarbij ze rondansen om door de Heilige Geest geïnspireerd te worden. In India is Nārāyaṇa ‘de beweging over de wateren’; Nārāyaṇa is Vishṇu in zijn secundaire vorm, en Vishṇu heeft Krishṇa als avatāra ter ere van wie de ‘cirkeldans’ door de nāchnī-meisjes van de tempels nog steeds wordt uitgevoerd; hij is namelijk de zonnegod, en zij zijn de planeten zoals gesymboliseerd door de gopī’s.

De lezer zou de boeken van de Mirville, een rooms-katholieke schrijver, moeten raadplegen, of *Monumental Christianity* van dr. Lundy, een protestantse predikant, als hij de spitsvondigheid en het sofisme van hun redeneringen tot op zekere hoogte wil doorgronden. Iedereen die onbekend is met de occulte interpretaties moet wel onder de indruk zijn van de aangevoerde bewijzen die aantonen hoe uitgekiend en volhardend ‘Satan millennia lang heeft gewerkt om een mensheid te verleiden’ die niet gezegend is met een onfeilbare kerk, om zichzelf te laten erkennen als de ‘ene levende God’, en zijn duivels als heilige engelen. De lezer moet geduld hebben en aandachtig bestuderen wat de schrijver namens zijn kerk zegt. Om een betere vergelijking te kunnen maken met de interpretatie van de occultisten, kunnen hier enkele letterlijke citaten worden gegeven.

Petrus zegt ons: ‘Moge de goddelijke Lucifer opgaan in uw hart’² [de zon is immers Christus]. . . . ‘Ik zal mijn zoon vanuit de zon sturen’, zei de Eeuwige via de stem van profetische overleveringen; en

---

Krishṇa, de zonnegod – wordt tot op de dag van vandaag in India in Rajputana uitgevoerd en is onmiskenbaar dezelfde theo-astronomische en symbolische dans van de planeten en de tekens van de dierenriem die duizenden jaren voor onze jaartelling werd gedanst.

¹ *Isis ontsluitend*, 2:54.

² *Petrus* 1:19. De Engelse tekst zegt: ‘Totdat de dagster opgaat in uw hart’, een onbelangrijke wijziging die er niet echt toe doet – omdat Lucifer zowel de dag- als de ‘morgenster’ is – en dus is het minder schokkend voor vrome oren. De protestantse *Bijbel* bevat meer van dat soort wijzigingen.

toen de profetie geschiedenis was geworden, herhaalden de evangelisten¹ op hun beurt: ‘De zon die boven ons opging, bezocht ons.’²

God zegt bij monde van *Maleachi* (3:20) dat de zon zal opgaan voor wie zijn naam vrezen. Wat *Maleachi* met ‘de zon die gerechtigheid brengt’ bedoelde, kunnen alleen de kabbalisten zeggen; maar de Griekse, en zelfs de protestantse, theologen vatten deze metafoor natuurlijk op als Christus. Maar, omdat de zin, ‘Ik zal mijn zoon vanuit de zon sturen’, letterlijk aan een sibillijns boek is ontleend, valt het erg moeilijk te begrijpen hoe deze kan worden toegeschreven aan, of overeenkomt met, een profetie over de christelijke verlosser, tenzij laatstgenoemde in feite met Apollo moet worden geïdentificeerd. Vergilius zegt daarentegen: ‘Nu komen de Maagd en de heerschappij van Apollo’;³ en Apollo, of *Apolouōn*, wordt tot op de dag van vandaag als een vorm van Satan beschouwd, en opgevat als de antichrist. Als de sibillijnse belofte, ‘Hij zal zijn zoon vanuit de zon sturen’ van toepassing is op Christus, dan zijn ofwel Christus en Apollo één – en waarom zou men Apollo dan een demon noemen? – of de profetie had niets te maken met de christelijke verlosser, en waarom zou men die profetie dan overnemen?

Maar de Mirville gaat een stap verder. Hij geeft aan dat Dionysius de Areopagiet, ons verzekert dat

de zon de speciale aanduiding en het beeld van God is.⁴ . . . ‘Via de oostelijke deur kwam de heerlijkheid van de Heer de tempels binnenvan’ [van de joden en christenen, en die goddelijke heerlijkheid is het zonlicht.] . . . ‘We richten onze kerken naar het oosten’, zegt op zijn beurt Sint-Ambrosius, ‘want tijdens de mysteriën beginnen we met het afzweren van hem die in het westen is.’⁵

‘Hij die in het westen is’ is Typhon, de Egyptische god van de duisternis; het westen werd door hen beschouwd als ‘de poort van de dood’

¹ *Lucas* 1:78. De Engelse vertaling verandert het woord ‘zon’ in ‘dageraad’. De rooms-katholieken zijn beslist moediger en oprechter dan de protestantse theologen.

² J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 34, 38.

³ Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 38vn; vgl. Vergilius, *Eclogeae*, 4:10.

⁴ Dat zeiden de Egyptenaren en de sabeëen in vroeger tijden, voor wie de zon het symbool van hun gemanifesteerde goden, Osiris en Bel, was. Maar ze hadden een hogere godheid.

⁵ De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 35, 37-8.

van Typhon. Dus, nadat de kerkvaders Osiris van de Egyptenaren hadden geleend, vonden ze het een kleinigheid om ook zijn broer Typhon over te nemen. De Mirville zegt vervolgens:

De profeet Baruch¹ (3:34) spreekt over de sterren die zich verheugen in hun vaten en bolwerken; en *Wijsheid van Jezus Sirach* past dezelfde termen toe op de zon, waarvan wordt gezegd dat hij ‘het bewonderenswaardige vat van de Allerhoogste’² is, en het ‘bolwerk van de Heer’.

Hoe dan ook er bestaat geen twijfel over de zaak, want de heilige schrijver zegt: Het is een *geest* die de loop van de zon beheerst. Luister wat hij (in *Prediker* 1:6) zegt: ‘De zon komt op, de zon gaat onder, en zijn geest verlicht alles op zijn cirkelvormige pad (gyrat gyrans) en snelt naar de plaats waar ze weer op zal gaan.’³

De Mirville lijkt te citeren uit teksten die door de protestanten zijn verworpen of onbekend zijn. Bovendien laten de protestanten niet de zon rondgaan langs een ‘cirkelvormig pad’ maar de wind. Dit is een probleem dat de rooms-katholieke en de protestantse kerken onderling moeten oplossen. Waar het om gaat is dat er in het christendom een sterk element van sabaeïsme of heliolatrie aanwezig is.

Toen op gezag van een oecumenisch concilie een einde was gemaakt aan de christelijke sterrenverering door te verklaren dat er in zon, maan, of planeten geen sterrenzielen zijn, nam Thomas van Aquino het op zich om het geschilpunt op te lossen. De ‘doctor angelicus’ verkondigde dat met zulke uitdrukkingen niet een ‘ziel’ werd bedoeld, maar slechts een intelligentie, die niet in de zon of de sterren verbleef maar wel een die ze bijstaat, ‘een leidende en besturende intelligentie’.⁴

¹Niet opgenomen in de protestantse *Bijbel* maar ondergebracht in de apocriefe boeken die de Church of England, volgens haar artikel 6, ‘leest als voorbeelden van normen en waarden’ (?), maar niet om er een leer op te baseren.

²*Wijsheid van Jezus Sirach*, hfst. 43.

³J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 38.

⁴Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 38; vgl. Thomas van Aquino, *Opuscula*, opusculum 10. Niettemin heeft de kerk in haar heiligste rituelen de ‘sterrenrituelen’ van de heidense ingewijden bewaard. In de voorchristelijke mysteriën van Mithra ontving de kandidaat die vóór de laatste inwijding met succes de ‘twaalf kwellingen’ had doorstaan, een kleine ronde koek of ouwel van ongezuurd brood, die in een van zijn betekenissen de zonnescijf symboliseerde, en bekendstond als het manna (hemels brood). . . . Een lam, of zelfs een stier, werd gedood, en de kandidaat moest met het bloed ervan worden besprenkeld,

Daarop citeert De Mirville, bemoedigd door deze uitleg, Clemens van Alexandrië, en herinnert de lezer aan de mening van die filosoof over het onderlinge verband dat er bestaat ‘tussen de zeven armen van de kandelaar ofwel de zeven sterren van de *Openbaring*’, en de zon:

De zes armen (zegt Clemens) die aan de centrale kaarshouder zijn bevestigd, geven licht, maar de zon die in het midden van de rondgaanden (πλανητῶν) staat, werpt zijn stralen op hen allemaal; deze gouden kandelaar verbergt nóg een mysterie: het is het teken van Christus, niet alleen in vorm, maar omdat hij zijn licht verspreidt door middel van de zeven eerstgeschapen geesten, en dat zijn de zeven ogen van de Heer. Dus volgens Clemens zijn de hoofdplaneten voor de zeven oergeesten wat de kandelaarzoon is voor Christus, namelijk hun voertuigen, hun φυλακαί.¹

Dat is ongetwijfeld duidelijk genoeg, maar deze uitleg brengt ons niet veel verder. De zevenarmige kandelaar van de Israëlieten, evenals de ‘rondgaanden’ van de Grieken, hadden een veel eenvoudiger betekenis, in de eerste plaats een zuiver astrologische. In feite zal elk astrologisch werk, van de magiërs en Chaldeeën tot de veel bespotten Zadkiël, zijn lezers vertellen dat de zon die in het midden van de planeten staat, met Saturnus, Jupiter en Mars aan de ene kant, en Venus, Mercurius en de maan aan de andere kant, waarbij de lijn van de planeten door de hele aarde gaat, altijd heeft betekend wat Hermes ons vertelt, namelijk de draad van het lot, of dat waarvan de werking (invloed) lotsbestemming wordt genoemd.² Maar wat symbolen betreft geven we de voorkeur aan de zon boven een kandelaar. Men kan begrijpen hoe laatstgenoemde de zon en planeten is gaan voorstellen, maar niemand kan het gekozen symbool vereren. Er schuilt poëzie en grootsheid in de gedachte om de zon als symbool van het ‘oog van Ormuzd’,

---

zoals bij de inwijding van keizer Julianus. De zeven regels of mysteries die in de *Openbaring* worden voorgesteld door de zeven zegels die achtereenvolgens worden geopend, werden daarna aan de pasgeborene meegedeeld.

¹De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 39; vgl. Clemens van Alexandrië, *Stromateis*, 5:6.

²S.T. Coleridge zegt terecht: ‘Instinctief heeft de rede de mens altijd gewezen op het uiteindelijke doel van de verschillende wetenschappen . . . Het lijdt geen twijfel dat een of andere soort astrologie de ultieme prestatie van de astronomie zal zijn: er moeten scheikundige verbanden zijn tussen de planeten; het verband tussen hun verschillende magnituden en hun afstanden is anders niet te verklaren.’ (*The Complete Works of Samuel Taylor Coleridge*, 1854, deel 6, blz. 384-5.) Tussen planeten en onze aarde met haar mensheid, kunnen we eraan toevoegen.

of van Osiris, te beschouwen, en op te vatten als het vāhana (voertuig) van de hoogste godheid. Maar niemand kan ooit inzien dat men Christus een bijzondere eer zou bewijzen door hem als mystieke erezetel de stam van een kandelaar¹ in een joodse synagoge toe te wijzen.

Er zijn dus duidelijk twee zonnen, een vereerde zon en een vererende zon. De *Openbaring* bewijst dit.

We vinden het Woord in hfst. 7, in de engel die bij zonsopkomst opstijgt, met het zegel van de levende God. . . . Hoewel commentatoren over de persoonlijkheid van deze engel van mening verschillen, zien Sint-Ambrosius en veel andere theologen in hem Christus zelf. . . . Hij is de *vereerde* zon. Maar in hfst. 19 vinden we een engel die *in* de zon staat en alle volkeren uitnodigt voor het grote avondmaal van het Lam. Deze keer is het letterlijk en eenvoudig de engel van de zon, en we kunnen die engel niet voor het ‘Woord’ aanzien, omdat de profeet hem onderscheidt van het Woord, de Koning der Koningen en de Heer der Heren. . . . De engel *in* de zon lijkt een vererende zon te zijn. Wie kan laatstgenoemde zijn? Wie anders dan de morgenster, de beschermengel van het Woord, zijn fravashi of *engel van het aangezicht*, zoals het Woord de engel van het aangezicht (de tegenwoordigheid) van zijn Vader is, zijn belangrijkste eigenschap en kracht, zoals zijn naam (Michaël) zelf aangeeft, de machtige rector verheerlijkt door de kerk, de rector potens die zal afrekenen met de antichrist, kortom dat valse Woord dat zijn meester vertegenwoordigt en *één met hem* lijkt te zijn.²

Ja, Michaël is de zogenaamde overwinnaar van Ormuzd, Osiris, Apollo, Krishna, Mithra, enz., kortom van alle bekende en onbekende zonnegoden die nu als demonen en als ‘Satan’ worden beschouwd. Niettemin heeft de ‘overwinnaar’ het niet beneden zich geacht om zich te tooien met de buit van de overwonnen vijanden – hun persoonlijkheden, kwaliteiten, zelfs hun namen – om het alter ego van deze demonen te worden.

Dus de zonnegod is hier Honover of de Eeuwige. De vorst [of het valse Woord (kennelijk de antichrist)]³ is Ormuzd, omdat hij de eerste van de zeven amshaspends (caput angelorum) is [de demonische

---

¹ ‘Christus wordt dus’, zegt De Mirville (*Op.cit.*, deel 4, blz. 40), ‘voorgesteld door de stam van de kandelaar.’

² J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 41-2.

³ Noot vert.: Aanvulling afkomstig uit H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*, 2014, blz. 81.

kopieën van de zeven oorspronkelijke engelen], het lam (hamal), de herder van de dierenriem, en de vijand van de slang. Maar de zon (het oog van Ormuzd) heeft ook zijn rector, khorshid of de metraton, die de fravashi is van het aangezicht van Ormuzd, zijn Ized, of de morgenster. . . . De mazdeeën hadden een drievoudige zon. . . . Voor ons is deze khorshid-metraton de eerste psychopompos (begeleider van zielen), en de gids van de zon, de offeraar van de aardse stier [of het lam]; zijn wonden worden (op het beroemde Mithra-monument) gelikt door de slang.¹

Toen Paulus sprak over de heersers van deze wereld, de kosmokratores, zei hij alleen iets wat alle oude filosofen van de tien eeuwen vóór de christelijke jaartelling hebben gezegd, maar hij werd bijna niet begrepen en vaak opzettelijk verkeerd geïnterpreteerd. Damascius herhaalt de leringen van de heidense schrijvers als hij verklaart:

Er zijn twee groepen van zeven kosmokratores of kosmische krachten: de hogere gericht op het besturen van de hogere wereld; en de lagere, op het besturen van de lagere wereld [de onze].²

En hij zegt slechts wat de Ouden leerden. Iamblichus verkondigt deze leer van de dualiteit van alle planeten en hemellichamen, van goden en daimonen (geesten). Hij verdeelt de archonten ook in twee klassen: de meer en de minder spirituele; laatstgenoemden zijn meer met de stof verbonden en daarmee bekleed, omdat ze een *vorm* hebben, terwijl eerstgenoemden geen lichaam hebben (arūpa zijn). Maar wat hebben Satan en zijn engelen hiermee te maken? Het enige dat ze misschien duidelijk maken is dat het zoroastrische en het christelijke dogma overeenkomen, en dat Mithra, Ormuzd, en Ahriman overeenkomen met respectievelijk de christelijke Vader, Zoon, en duivel. En met ‘zoroastrische dogma’s’ bedoelen we de exoterische leer. Hoe verklaren we dezelfde relatie tussen Mithra en Ormuzd als die tussen de aartsengel Michaël en Christus?

Ahura-Mazda zegt tegen de heilige Zarathoestra: ‘Toen ik Mithra schiep [emaneerde] . . . schiep ik hem opdat hij evenveel zou worden aangeropen en vereerd als ikzelf.’³

¹De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 42.

²Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. 353; vgl. Damascius, *Dubitaciones et solutiones de primis principiis*, red. Charles Émile Ruelle, 1889, deel 2, §131, blz. 9-10.

³Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 18; *Mihr Yasht*, 1:1.

Voor de noodzakelijke hervormingen transformeerden de edele zoroastriërs de deva's, de stralende goden van India, in daeva's of duivels. Het was hun karma dat de christenen op hun beurt de hindoes op dit punt zouden wreken. Ormuzd en Mithra zijn nu de daeva's Christus en Michaël geworden, de duistere keerzijde en het duistere aspect van de verlosser en engel. De dag van het karma van de christelijke theologie zal op zijn beurt komen. De protestanten hebben al een begin gemaakt met een religie te vormen die de 'zeven geesten' en de menigte van de rooms-katholieken in demonen en afgoden wil veranderen. Elke religie heeft zijn karma, net als ieder mens. Dat wat steunt op menselijke opvattingen en gebaseerd is op de vernedering van broeders die het niet met ons eens zijn, moet zijn tijd hebben. 'Er is geen religie hoger dan de waarheid.'

De zoroastriërs, mazdeeën en Perzen hebben hun opvattingen uit India; de engelen-theorie werd door de joden overgenomen van de Perzen; de christenen leenden van de joden.

Vandaar de meest recente interpretatie door de christelijke theologie – tot grote afschuw van de synagoge, die genoodzaakt is om de symbolische kandelaar te delen met de ervvijand – dat de zevenarmige kandelaar de zeven kerken van Azië voorstelt en de zeven planeten die de engelen van die kerken zijn. Vandaar ook de overtuiging dat de mozaïsche joden, die dat symbool voor hun tabernakel bedacht hebben, een soort sabeeën waren, die hun planeten en de geesten daarvan tot één geheel versmolten en ze – pas veel later – Jehovah noemden. Hiervoor hebben we het getuigenis van Clemens van Alexandrië, Hiëronymus, en anderen.

En Clemens bewijst dit als ingewijde van de mysteriën – waarin het geheim van het heliocentrische stelsel duizenden jaren vóór Galileo en Copernicus werd onderwezen – door te verklaren:

Door deze verschillende symbolen die verband houden met [siderische] verschijnselen wordt het geheel van alle wezens weergegeven die de hemel met de aarde verbinden. . . . De kandelaar symboliseerde de beweging van de zeven hemellichten die hun banen beschrijven. Rechts en links van die kandelaar spreidden de zes armen zich uit, die elk hun licht hadden, omdat de zon, die als kaarshouder in het midden van andere planeten is geplaatst, licht naar hen verspreidt.¹ . . . De cherubijnen die samen twaalf vleugels hebben,

---

¹ Ondanks wat hierboven door de afvallige neoplatonist in de vroegste chris-

vertegenwoordigen voor ons de zintuiglijke wereld in de twaalf tekens van de dierenriem.¹

En toch, ondanks al deze bewijzen, worden zon, maan, en planeten vóór de verschijning van Christus afgeschilderd als demonisch, en pas daarna als goddelijk. Iedereen kent het orfische vers: 'Het is Zeus, het is Hades, het is de zon, het is Bacchus', deze namen waren voor klassieke dichters en schrijvers allemaal synoniem. Dus voor Democritus 'is de godheid slechts een ziel in een cirkelvormig vuur, en dat vuur is de zon'. Voor Iamblichus was de zon 'het beeld van goddelijke intelligentie'; voor Plato 'een onsterfelijk levend wezen'.² Vandaar dat het orakel van Klaros, toen het werd geraadpleegd om te vragen wie de Jehovah van de joden was, antwoordde: 'Het is de zon.' We kunnen hieraan de woorden in *Psalmen* (19:4, 6) toevoegen:

In de zon heeft hij een tabernakel voor zichzelf³ geplaatst . . . aan het ene uiteinde van de hemel komt hij op, aan het andere uiteinde voltooit hij zijn loop; niets blijft verborgen voor zijn hitte.

Jehovah is dus de zon, en daarom ook de Christus van de rooms-katholieke kerk. En nu wordt de kritiek van Dupuis op dat vers begrijpelijk, evenals de wanhoop van abbé Foucher. 'Niets is gunstiger voor het sabaeïsme dan deze tekst uit de *Vulgaat!*'⁴ roept hij uit. En hoe misvormd de woorden en betekenis in de Engelse *King James Bible* ook zijn, de *Vulgaat* en de *Septuagint* geven beide de juiste tekst van het origineel, en vertalen dit met: 'In de zon vestigde hij zijn verblijfplaats'; terwijl de *Vulgaat* de 'hitte' beschouwt als rechtstreeks afkomstig van God en niet van alleen de zon, omdat God voortkomt uit de zon, en in de zon verblijft, en de loop voltooit: in sole posuit . . . et ipse

---

telijke periode werd geschreven, volhardt de kerk tot op de dag van vandaag in haar opzettelijke fout. Ze staat hulpeloos tegenover Galileo en probeert nu zelfs het heliocentrische stelsel in twijfel te trekken!

¹Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 28-9; vgl. *Stromateis*, 5:6.

²De citaten in deze alinea zijn afkomstig uit: De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 14-5.

³De Engelse *King James Bijbel* heeft: 'In them (the Heavens) hath he set a tabernacle for the sun', wat onjuist is en onzinnig gezien het vers dat erop volgt, want er zijn wel degelijk dingen 'verborgen voor zijn hitte' als daarmee de hitte van de zon wordt bedoeld.

⁴Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 45; vgl. *Histoire de L'Académie royale des inscriptions et belles-lettres*, 1759, deel 25, blz. 121vn.

exultavit.¹ Uit deze feiten blijkt dat de protestanten gelijk hadden toen ze Justinus ervan beschuldigden dat hij heeft gezegd:

God heeft ons toegestaan de zon te vereren.²

En dit ondanks het zwakke excuus dat de werkelijke betekenis was:

God stond toe dat hij in, of binnen, de zon werd vereerd,³

wat precies hetzelfde is.

Uit het bovenstaande blijkt dat, terwijl de heidenen alleen de lagere natuurkrachten – verpersoonlijkt in Apollo, Bacchus, Osiris, en andere zonnegoden⁴ – een plaats gaven in de zon en de planeten, hebben de christenen, in hun haat tegen de filosofie, zich de sterrenplaatsen toegeëigend en bestemmen ze deze nu alleen voor hun antropomorfe godheid en de engelen, de nieuwe transformaties van de oude, oude goden. Er moest iets worden gedaan om de oude bewoners opzij te schuiven, dus werden ze onteerd door ze tot ‘demonen’, goddeloze duivels, te maken.

[Dit moet voldoende zijn. Zo wordt aangetoond dat het enige verschil tussen de exoterie van de Latijnse kerk en die van de oude sterrenvereerders en zelfs de tegenwoordige hindoes en pārsi’s is ontstaan door de volkomen willekeurige interpretatie door de kerken van zowel het christelijke als het heidense stelsel; vooral door de katholieke of beter gezegd de roomse kerk. Omdat emblemen, symbolen, allegorieën en vaak zelfs namen in beide identiek blijken te zijn, kunnen we vervolgens wijzen op nog enkele parallellen om ze in het licht van de esoterie te verklaren. De occultisten hebben geen behoefte om iemands gevoelens te kwetsen – de theosofen al helemaal niet. Ze eisen voor zichzelf alleen dezelfde privileges op die de christenen al bijna twee millennia monopoliseren: dezelfde rechten voor iedereen, wederzijds respect voor elkaars religie, ofwel dezelfde vrijheid van mening en hetzelfde recht tot interpretatie als hun tegenstanders.]⁵

¹ Vgl. J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 45vn.

² De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 46.

³ De Mirville, *Op.cit.*

⁴ Noot vert.: H.P. Blavatsky (*The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*, 2014, blz. 83) voegt hieraan toe: ‘Goden’, die als hiërarchie ondergeschikt waren aan de ene altijd onzichtbare en onbekende godheid.

⁵ Noot vert.: De passage tussen vierkante haken is toegevoegd uit H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*, 2014, blz. 85.

36 Heidense verering van sterren, of astrologie

[‘Pagan sidereal worship, or astrology’, *SD* 3:325-31; *CW* 14:326-33]

De terafim van Abrams vader, Terah, de ‘maker van beelden’, en de goden van de kabiren hangen rechtstreeks samen met de oude sabaeische eredienst of astrolatrie. Chiun, of de god Khiyun, die door de joden in de woestijn werd vereerd, is Saturnus en Śiva, later Jehovah genoemd. Astrologie bestond al vóór de astronomie, en ‘astronomus’ was de titel van de hoogste hiërofant in Egypte.¹ Een van de namen van de joodse Jehovah, ‘Sabaoth’ of de ‘Heer van de hemelse legers’ (tsabaoth), is afkomstig van de Chaldeeuwse sabeeën (of tsabeeën), en heeft als wortel het woord tsaba, wat een ‘wagen’, een ‘schip’, en ‘een leger’ betekent; Sabaoth betekent dus letterlijk het *leger van het schip*, de *bemannig*, of een zeemacht, waarbij de hemel in deze leer metaforisch wordt aangeduid als de ‘wateren erboven’.

In zijn interessante boeken legt Lacour uit dat al zulke uitdrukkingen als

de hemelse legers of hemelse menigten niet alleen het geheel van alle hemelse sterrenbeelden aanduiden, maar ook de alhim, van wie ze afhankelijk zijn; de *alei tsabaoth* zijn de krachten [of zielen] van de sterrenbeelden, de machten die ze in hun baan houden; en Jehovah-Tsabaoth duidt op Hem, de hoogste bestuurder van die hemellichamen.²

Als geheel, als de hoogste ‘orde van geesten’, niet als een hoogste geest.

Omdat de sabeeën in de gesneden beelden alleen de hemelse menigten vereerden – engelen en goden die als verblijfplaats de planeten hadden – vereerden ze in feite nooit de sterren. Op gezag van Plato³ weten

---

¹ Wanneer de hiërofant zijn laatste graad had behaald, kwam hij uit de heilige plaats van afzondering, Manneras genaamd, en kreeg de gouden tau, het Egyptische kruis, dat later op zijn borst werd gelegd en met hem werd begraven.

² Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 4; vgl. P. Lacour, *Aeloïm, ou les dieux de Moïse*, 1839, deel 2, blz. 96.

³ *Cratylus*, 397d.

we immers dat onder de sterren en sterrenbeelden alleen de planeten recht hadden op de titel *theoi* (goden), omdat dat woord was afgeleid van het werkwoord *θέειν*, rennen of rondgaan. Selden vertelt ons dat ze bovendien werden genoemd:

θεοὶ βουλαῖοι (raadsgoden) en ῥαβδοφόροι (lictoren), omdat zij (de planeten) deel uitmaakten van de kerkenraad van de zon, solis consistorio adstantes.¹

De Mirville zegt:

De scepters waarmee de zeven besturende engelen waren uitgerust, verklaren de aan hen gegeven namen: rabdophoren en lictoren.²

Dit is natuurlijk afgodenverering. Toch was esoterische astrolatrie helemaal geen verering van afgoden, want met de namen van de in de ‘kerkenraad van de zon’ opgenomen ‘raadslieden’ en ‘lictoren’ werden niet de stoffelijke lichamen van de planeten bedoeld, maar hun regenten of ‘zielen’ (geesten). Als het gebed ‘Onze Vader in de hemel’, of de ‘Heilige’ zus-en-zo in de ‘Hemel’ geen afgodische aanroeping is, dan is ‘Onze Vader in Mercurius’, of ‘Onze Vrouwe in Venus’, ‘Koningin van de Hemel’, enz., dat evenmin; het is namelijk precies hetzelfde, de naam maakt de handeling niet anders. De in christelijke gebeden gebruikte woorden ‘in de hemel’ kunnen niet iets abstracts betekenen. Een verblijfplaats – hetzij van goden, engelen, of heiligen (die allemaal antropomorfe individualiteiten en wezens zijn) – is per definitie een plaats, een bepaalde plek in die ‘hemel’; daarom is het voor die verering irrelevant of die plek wordt beschouwd als ‘hemel’ in het algemeen – dat wil zeggen nergens in het bijzonder – of in de zon, de maan of Jupiter.

Het is zinloos om te zeggen:

Er waren twee goden en twee verschillende hiërarchieën of tsaba’s in de hemel, zowel in de oudheid als in onze tijd . . . de ene de levende God en zijn menigte, en de andere Satan, Lucifer met zijn raadslieden en lictoren, of de gevallen engelen.

Onze tegenstanders zeggen dat Plato en de hele oudheid laatst-

¹ Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 6; vgl. John Selden, *De diis Syriis*, Londen, 1617, Prolegomena, hfst. 3, blz. xxviii.

² De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 7. Noot vert.: Rabdophoren en lictoren waren gerechtsdienaren die roedenbundels met daarin een bijl droegen.

genoemde vereerde, en dat twee derde van de mensheid hen tot op de dag van vandaag vereert. De vraag is: hoe kun je onderscheid maken tussen die twee?

Protestantse christenen zeggen dat er in de *Pentateuch* nergens engelen worden genoemd, en dat we ze daarom buiten beschouwing kunnen laten. Bij de rooms-katholieken en de kabbalisten worden ze wel vermeld; bij eerstgenoemden omdat ze de joodse engelenleer hebben aanvaard, zonder te vermoeden dat de ‘tsabaeïsche menigten’ kolonisten waren uit heidense landen op het grondgebied van Judea; laatstgenoemden omdat ze het grootste deel van de geheime leer aannamen, de essentie voor zichzelf hielden, en het omhulsel overlieten aan de onwetenden.

Cornelius a Lapide wijst op de betekenis van het woord *tsaba* in *Genesis* 2:1; en hij doet dat correct, waarbij hij zich waarschijnlijk door geleerde kabbalisten liet leiden. De protestanten hebben het zeker bij het verkeerde eind, want engelen komen in de *Pentateuch* wel degelijk voor; ze worden daarin *tsaba* genoemd, wat ‘menigten’ van engelen betekent. In de *Vulgaat* wordt het woord vertaald met *ornatus*, wat het ‘siderische leger’ betekent, en kabbalistisch ook het sieraad van de hemel. De bijbelgeleerden van de protestantse kerk en de geleerden onder de materialisten, die er niet in slaagden de door Mozes genoemde ‘engelen’ te vinden, hebben zo een ernstige fout gemaakt. Want het vers luidt:

Zo werden de hemel en de aarde en hun hele menigte voltooid.¹

De ‘menigte’ betekent hier ‘het leger van sterren en engelen’; de laatste twee woorden zijn, zo lijkt het, verwisselbare termen in het kerkelijke taalgebruik. Cornelius a Lapide wordt hiervoor als autoriteit geciteerd; hij zegt:

Tsaba betekent niet het ene of het andere, maar ‘het ene en het andere’, of beide, *siderum ac angelorum*.²

Als de rooms-katholieken op dit punt gelijk hebben, dan hebben de occultisten dat ook als ze beweren dat de engelen die in de rooms-katholieke kerk worden vereerd, niets anders zijn dan hun ‘zeven planeten’, de *dhyāni-chohans* van de boeddhistische esoterische filosofie,

¹ *Genesis* 2:1.

² Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 3.

of de kumāra's, 'de uit het denkvermogen geboren zonen van Brahmā', bekend onder het patroniem Vaidhātra. De volmaakte overeenkomst tussen de kumāra's, de bouwers of kosmische dhyāni-chohans, en de zeven ster-engelen zal blijken als hun respectieve biografieën worden bestudeerd, en vooral de kenmerkende eigenschappen van hun leiders, Sanat-Kumāra (Sanat-Sujāta), en Michaël de aartsengel. Samen met de kabiren (planeten), de naam van bovengenoemden in Chaldea, waren ze allemaal 'goddelijke machten' (krachten). Fürst¹ zegt dat de naam kabiren werd gebruikt om de zeven zonen van קַדְרִיקַא aan te duiden, wat betekent vader Tsaddik, Kaïn of Jupiter, of ook Jehovah.

Er zijn zeven kumāra's – vier exoterische en drie geheime – de namen van eerstgenoemden worden gevonden in het *Sāmkhya-bhāshya*, door Gauḍapādāchārya.² Het zijn allemaal 'maagdelijke goden', die eeuwig zuiver en onschuldig blijven en weigeren nageslacht te scheppen. In hun oorspronkelijke aspect zijn deze zeven edele 'uit het denkvermogen geboren zonen' van God niet de regenten van de planeten, maar wonen ver boven het gebied van de planeten. Maar dezelfde mysterieuze overbrenging van hun namen wordt gevonden in het christelijke engelenstelsel. De 'zeven geesten van de tegenwoordigheid' vergezellen God altijd, en toch komen we ze met dezelfde namen – Michaël, Gabriël, Rafaël, enz. – tegen als 'ster-regenten' of de bezielende godheden van de zeven planeten. Het volstaat om te zeggen dat de aartsengel Michaël 'de onoverwinnelijke maagdelijke strijder' wordt genoemd omdat hij 'weigerde te scheppen', wat hem in verband brengt met zowel Sanat-Sujāta als de kumāra die de god van de oorlog is.³

Het bovenstaande moet worden aangetoond door een paar citaten. In een commentaar over Johannes' 'zeven gouden kaarshouders', zegt Cornelius a Lapide:

Deze zeven lichten hebben betrekking op de zeven armen van de kandelaar waarmee in de tempels van Mozes en Salomo de zeven (belangrijkste) planeten werden voorgesteld . . . of beter gezegd op

¹ Julius Fürst, *A Hebrew & Chaldee Lexicon to the Old Testament*, 1867, blz. 634.

² De drie geheime namen zijn 'Sana, Sanat-Sujāta, en Kapila'; terwijl de vier exoterische goden Sanat-Kumāra, Sanandana, Sanaka en Sanātana worden genoemd.

³ Een andere kumāra, de 'god van de oorlog', wordt in het hindoeïstelsel de 'eeuwig ongehuwde' genoemd – 'de maagdelijke krijger'. Hij is de Indiase Michaël.

de zeven belangrijkste geesten, die moeten toezien op de verlossing van mensen en kerken.¹

Hiëronymus zegt:

In werkelijkheid was de kandelaar met de zeven armen het symbool van de wereld en haar planeten.²

Thomas van Aquino, de grote rooms-katholieke geleerde schrijft:

Ik kan me niet herinneren dat ik in de werken van heiligen of filosofen ooit heb gelezen dat de planeten niet door spirituele wezens worden geleid. . . . Volgens mij kan gemakkelijk worden bewezen dat de hemellichamen worden geleid door een of andere intelligentie, hetzij rechtstreeks door God of door tussenkomst van engelen. Maar ‘door engelen’ lijkt veel meer in overeenstemming te zijn met de orde der dingen – waarop volgens Dionysius geen uitzondering bestaat – dat God alles op aarde alleen door middel van tussenpersonen bestuurt.³

Wat zeggen de heidenen hierover? Alle klassieke schrijvers en filosofen die het onderwerp hebben behandeld, herhalen met Hermes Trismegistus dat de zeven rectoren (de planeten en de zon) de medewerkers waren van het onbekende Al (vertegenwoordigd door de demiurg) die de opdracht hadden gekregen om de kosmos (onze wereld van planeten) door zeven cirkels te omvatten. Plutarchus beschrijft ze als ‘de cirkel van de hemelwerelden’.⁴ Dionysius van Thracië en de geleerde Clemens van Alexandrië zeggen beiden dat de rectoren in de Egyptische tempels werden voorgesteld in de vorm van mysterieuze

¹ Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 28; *Commentaria in Apocalypsin*, hfst. 4.

² Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 28.

³ Thomas van Aquino, *Opuscula*. (Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 31-3&vn.) We geven de oorspronkelijke tekst: ‘Coelestia corpora moveri a spirituali creatura, a nemine sanctorum vel philosophorum negatum, legisse me memini. (Opusculum 10, articulus 3.) . . . Mihi autem videtur, quod demonstrative probari posset, quod ab aliquo intellectu corpora coelestia moveantur, vel a Deo immediate, vel a mediantibus angelis. Sed quod mediantibus angelis ea moveat, magis congruit rerum ordine, quem Dionysis infallibilem asserit, ut inferiora a Deo per media secundum cursum communem administrentur.’ (Opusculum 11, articulus 2.) En als dat zo is, en God zich nooit meer met de eens en voor altijd vastgestelde natuurwetten bemoeit en dit aan zijn bestuurders overlaat, waarom is het dan afgodisch als ze door de ‘heidenen’ goden worden genoemd?

⁴ Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 6.

wielen of bollen die altijd in beweging zijn, en daarom bevestigen ingewijden dat het vraagstuk van de eeuwigdurende beweging was opgelost door de hemelwielen in de adyta van inwijding.¹ Deze leer van Hermes was die van Pythagoras en van Orpheus vóór hem. Ze wordt door Proclus ‘de door God gegeven’ leer genoemd.² Iamblichus spreekt er met de grootste eerbied over. Philostratus vertelt zijn lezers dat het hele sterrenhof van de Babylonische hemel in de tempels werd afgebeeld

door saffieren bollen waarop de gouden beelden van hun verschillende goden stonden.³

De tempels van Perzië stonden vooral bekend om deze voorstellingen. Als men Cedrenus mag geloven

was keizer Heraclius bij zijn intocht in de stad Bazacum⁴ stomverbaasd over het enorme mechaniek dat voor koning Chosroes⁵ was gemaakt en dat de nachtelijke hemel met de planeten en al hun omwentelingen en de daarover heersende engelen voorstelde.⁶

---

¹In een van Des Mousseaux’ boeken over demonologie (*La magie au XIXe siècle*, 1860, blz. 114vn) staat het volgende verhaal van abbé Huc. In een lamsklooster in Tibet heeft de missionaris dit verhaal van meerdere getuigen gehoord (zoals we al schreven in *Isis ontsluit*, 1:555): ‘Het is een eenvoudig schilderij zonder enig mechaniek, waarvan de bezoeker zich kan overtuigen door het op zijn gemak te onderzoeken. Het stelt een door de maan verlicht landschap voor, maar de maan is helemaal niet bewegingloos en dood; integendeel, want volgens de abbé leek het alsof onze maan zelf, of in ieder geval haar levende dubbelganger, het schilderij verlichtte. Elke fase, elk aspect, elke beweging van onze satelliet wordt door haar kopie herhaald in de beweging en voortgang van de maan op het heilige schilderij. Huc zegt: ‘U ziet dit hemellichaam op het schilderij zich voortbewegen als een halve maan, of, wanneer ze vol is, helder schijnen, achter de wolken doorgaan, opkomen of ondergaan op een manier die opmerkelijk veel met het echte hemellichaam overeenkomt. Kortom, het is een schitterende en getrouwe kopie van de bleke nachtvorstin, die in de oudheid door zoveel mensen werd vereerd.’ We weten uit de meest betrouwbare bronnen en van talrijke ooggetuigen dat zulke ‘machines’ – geen canvasschilderijen – in bepaalde tempels van Tibet bestaan; evenals de ‘sterrenwielen’ die de planeten voorstellen, en voor dezelfde – astrologische en magische – doeleinden worden gebruikt.

²Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 6.

³Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 7.

⁴Noot vert.: Ganzak.

⁵Noot vert.: Khuro II of Khosrow Parviz, de laatste grote Sassanidische sjah van Iran, die regeerde van 590 tot 628.

⁶Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, 1863, deel 4, blz. 7; vgl. Cedrenus, *Compendium historiarum*, 1864, deel 1, blz. 790 (§721-2). Zulke machines – hele hemelsferen met ronddraaiende planeten – of ze nu werden aangedreven

Op basis van zulke ‘bollen’ bestudeerde Pythagoras astronomie in de geheime adyta van de tempels waartoe hij toegang had. En daar tijdens zijn inwijding maakte de eeuwige rondwenteling van die bollen – ‘de mysterieuze wielen’ zoals ze door Clemens en Dionysius worden genoemd, en die Plutarchus ‘wereldwielen’ noemt – voor hem de waarheid duidelijk van wat aan hem was onthuld, namelijk het heliocentrische stelsel, het grote geheim van de adyta. Alle ontdekkingen van de moderne astronomie, evenals alle geheimen die haar in de toekomst kunnen worden onthuld, waren te vinden in de geheime observatoria en inwijdingszalen van de tempels van het oude India en Egypte. Daarin maakte de Chaldeeër zijn berekeningen, en hij onthulde aan de wereld van de niet-ingewijden niet meer dan ze gereed was te ontvangen.

Men kan en zal ons ongetwijfeld vertellen dat Uranus onbekend was bij de Ouden, en dat ze gedwongen waren de zon tot de planeten te rekenen en als hun leider te beschouwen. Hoe weet men dat? Uranus is een moderne *naam*; maar één ding is zeker: de Ouden kenden een planeet, ‘een mysterieplaneet’, die ze nooit een naam hebben gegeven en waarmee alleen de hoogste astronoom, de hiërofant, zich kon ‘onderhouden’. Maar deze zevende planeet was niet de zon, maar de verborgen goddelijke hiërofant, over wie werd gezegd dat hij een kroon had, en dat zijn wiel ‘77 kleinere wielen’ zou omvatten. In het oude geheime stelsel van de hindoes is de zon de zichtbare logos, ‘Sūrya’; boven hem is er nog een andere logos, de goddelijke of hemelse mens – die, nadat hij het wereldstelsel van de stof had gevestigd op basis van het archetype van het onzichtbare heelal, of de macrokosmos, tijdens de mysteriën de hemelse rāsamaṇḍala leidde, waarbij hij

met zijn rechtervoet aan Tyam of bhūmi [de aarde] de stoot zou hebben gegeven die haar in een dubbele omwenteling doet draaien.

Wat zegt Hermes ook alweer? Bij het uitleggen van de Egyptische kosmologie verklaart hij:

Luister, mijn zoon, . . . de macht heeft ook zeven uitvoerders gevormd, die in hun cirkels de stoffelijke wereld omvatten, en hun daden worden het lot genoemd. . . . Toen alles aan de mens werd onderworpen, . . . deelden de zeven, die bereid waren het menselijk

---

door een uurwerk of door *magische* kracht, bevonden zich in de heiligdommen, en sommige bestaan tot op de dag van vandaag in Japan, in een geheime ondergrondse tempel van de oude Mikado’s, en ook op twee andere plaatsen.

verstand te dienen, hun vermogens aan hem mee. Maar zodra de mens hun ware essentie en zijn eigen aard kende, wenste hij binnen en buiten de cirkels door te dringen en zo hun omtrek te doorbreken door zich de macht toe te eigenen van degene die over het vuur [de zon] heerst; daarna, nadat hij van een van de wielen van de zon het heilige vuur had gestolen, verviel hij tot slavernij.¹

Hier wordt niet Promētheus bedoeld. Promētheus is een symbool en een personificatie van de hele mensheid met betrekking tot een gebeurtenis die, bij wijze van spreken, tijdens haar kinderjaren plaatsvond – de ‘doop met vuur’ – wat een mysterie is binnen het grote mysterie van Promētheus dat nu in grote lijnen kan worden genoemd. Door de uitzonderlijke groei van het menselijk verstand en de ontwikkeling in onze tijd van het vijfde beginsel (manas) van de mens, heeft de snelle vooruitgang daarvan de spirituele waarnemingsvermogens verlamd. Het verstand leeft meestal ten koste van de wijsheid, en de mensheid is in haar huidige toestand totaal niet in staat om het verschrikkelijke drama van de menselijke ongehoorzaamheid aan de natuurwetten en de daaruit voortvloeiende zondeval te begrijpen. Daarom kunnen we hier alleen op zinspelen.

---

¹ Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 11; vgl. Jacques-Joseph Champollion-Figeac, *Égypte ancienne*, 1839, blz. 141-2.

37 Zielen van de sterren – universele heliolatrie

[‘Souls of the stars – universal heliolatry’, *SD* 3:332-6; *CW* 14:334-43]

De Ouden hebben nooit ‘sterren voor goden aangezien’, of engelen en de zon voor de hoogste goden en God, maar hebben alleen de geest van al deze aanbeden, en de lagere goden vereerd die in de zon en planeten zouden verblijven. Om dit aan te tonen moet op het verschil tussen deze twee soorten verering worden gewezen. Saturnus, ‘de vader van de goden’, moet niet worden verward met zijn naamgenoot – de planeet met dezelfde naam met zijn acht manen en drie ringen. Hoewel die twee in zekere zin identiek zijn, evenals bijvoorbeeld de fysieke mens en zijn ziel, moet men wat de verering ervan betreft een onderscheid maken. Dit moet in het geval van de zeven planeten en hun geesten des te zorgvuldiger gebeuren, want in de geheime leringen wordt de hele vorming van het heelal aan hen toegeschreven.

Eenzelfde verschil moet ook worden aangetoond tussen de sterren van de Grote Beer en de rishi’s (de rikshās of de chitraśikhaṇḍinas, ‘met een fraaie hoofdtooi’), de sterfelijke wijzen die tijdens het satya-yuga op aarde verschenen.¹ Als deze in de visioenen van de zieners van alle tijden – ook de bijbelse zieners – tot nu toe allemaal nauw verbonden zijn geweest, dan moet daar een reden voor zijn geweest. Men hoeft niet eens tot de perioden van ‘bijgeloof’ en ‘onwetenschappelijke fantasieën’ terug te gaan om in ons tijdperk grote figuren te vinden die deze denkbeelden eveneens koesterden. Het is algemeen bekend dat Kepler, de eminente astronoom, evenals veel andere grote figuren geloofde dat de hemellichamen het lot van mensen en volkeren in gunstige of ongunstige zin beïnvloeden; bovendien dacht hij dat alle hemellichamen, en ook onze eigen aarde, met levende en denkende zielen begiftigd zijn.

In dit verband is de mening van Lecouturier het vermelden waard:

We zijn te geneigd om alles wat met astrologie en haar denkbeelden te maken heeft zonder pardon te bekritisieren; niettemin zouden we,

---

¹ Vgl. John Dowson, *A Classical Dictionary of Hindu Mythology*, 1879, blz. 268.

wil onze kritiek terecht zijn en haar doel niet missen, op zijn minst moeten weten wat die denkbeelden in feite zijn. En als we onder de figuren die worden bekritiseerd, namen vinden zoals Regiomontanus, Tycho Brahe, Kepler, enz., is er reden om voorzichtig te zijn. Kepler was astroloog van beroep en werd daardoor ook astronoom. Hij verdiende zijn brood met het maken van kaarten die de toestand van de hemel op iemands geboortemoment weergeven, en die vormden de basis waarop iedereen horoscopen vaststelde. Hij was een edel mens die geloofde in de beginselen van de astrologie, zonder alle dwaze resultaten ervan te aanvaarden.¹

Niettemin noemt men astrologie een verdorven wetenschap en wordt ze samen met het occultisme door de kerken taboe verklaard. Het is echter heel twijfelachtig of mystieke ‘sterrenverering’ – althans door christenen – zo gemakkelijk kan worden weggelachen als wel wordt gedacht. De menigten engelen, cherubijnen, en planeet-aartsengelen zijn identiek aan de lagere goden van de heidenen. Wat hun ‘grote goden’ betreft, als is aangetoond dat Mars – zoals zelfs de vijanden van de heidense astrologen erkennen – door laatstgenoemden eenvoudig werd beschouwd als de gepersonifieerde macht van de ene hoogste onpersoonlijke god, Mercurius als zijn gepersonifieerde alwetendheid, Jupiter als zijn almacht, enz., dan is het ‘bijgeloof’ van de heidenen in feite de ‘religie’ van het merendeel van de beschaafde volkeren geworden. Bij laatstgenoemde volkeren is Jehovah namelijk de synthese van de zeven elohim, het eeuwige centrum van al die eigenschappen en krachten, de alei van de aleim en de adonai van de adonim. En als zij Mars nu Michaël noemen, de ‘macht van God’, Mercurius Gabriël, de ‘alwetendheid en standvastigheid van de Heer’, en Rafaël ‘de zegnende of genezende kracht van God’, dan betreft dit eenvoudig een verandering van naam, de karakters achter de maskers blijven dezelfde.

[De heidenen moeten ook niet zo veracht worden omdat ze de namen en rangnummers van hun planeten hebben aangenomen voor de dagen van hun week en hun naamgeving (de Arabieren noemen hun week tot op de dag van vandaag tsaba), want het is nog geen 200 jaar geleden dat de Augsburgse jezuïeten erop aandrongen om hetzelfde te mogen doen.²

Maar omdat het voor hun kerk gevaarlijk was, om redenen die in

---

¹ Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 86; vgl. Charles-Henri Lecouturier, ‘Astrologie’, *Le musée des sciences*, 1ste jaargang, nr. 28, 12 november 1856, blz. 218.

² Dit vrome en interessante streven werd enkele jaren geleden aan de kaak

appendix A van dit hoofdstuk¹ worden gegeven, om ze met de naam van hun ‘zeven geesten’ aan te duiden, kwamen ze met het voorstel dat [in de voetnoot bij de vorige alinea] is vermeld. Toch geloven ze in deze ‘zeven geesten’, ondanks dat ze identiek zijn aan de goden die door de sabeeën worden aanbeden. Ze beschouwen hen als de machten en *vertegenwoordigers* van God, zijn eigenschappen, door hem geschapen om zich via hen te manifesteren. Hieruit volgt dat geen enkele astroloog of occultist door zijne heiligheid of een van de trouwe zonen van Rome taboe mag worden verklaard, want iedere rooms-katholiek erkent dat de zeven geesten van de tegenwoordigheid worden vertegenwoordigd door eenzelfde aantal planeten; en de levende entiteiten die aartsengelen worden genoemd hebben het recht om te worden aangeduid als ster-geesten, planeet-engelen en ster-engelen.² Temeer omdat paus Pius V (een heilige) in een bul gericht aan Spanje, waarin de sterverering in dat land werd toegestaan, het volgende schrijft: ‘men kan

---

gesteld door Camille Flammarion, de Franse astronoom. (‘Harmonia macrocosmica’, *La nature: revue des sciences, etc.*, nr. 185, 16 december 1876, blz. 39-43.) Hij deelt mee dat twee Augsburger jezuïeten, Schiller en Bayer, heel graag de namen van de hele sabaeïsche menigte van de sterrenhemel wilden veranderen en ze onder christelijke namen opnieuw wilden vereren! Na meer dan 15 eeuwen de afgodische zonvereerders te hebben vervloekt, stelde de kerk nu serieus voor om de heliolatrie voort te zetten – letterlijk, deze keer – hun plan was namelijk om heidense mythen te vervangen door bijbelse en (volgens hen) echte personages. Ze zouden de zoon Christus willen noemen; de maan Maagd Maria; Saturnus Adam; Jupiter Mozes; Mars Jozua; Venus Johannes de Doper; en Mercurius Elias. En het zijn ook zeer geschikte plaatsvervangers, waaruit blijkt dat de katholieke kerk goed bekend is met oude heidense en kabbalistische kennis en misschien wel bereid is om ten slotte de bron te erkennen waaruit hun eigen mythen zijn voortgekomen.

Is de koning-messias immers niet de zon, de demiurg van de zonvereerders onder verschillende namen? Is hij niet de Egyptische Osiris en de Griekse Apollo? En wat is een meer toepasselijke naam dan Maagd Maria voor de heidense Diana-Astartē, ‘de koningin van de hemel’, naar wie Jeremia een mondvul verwensingen heeft geslingerd? Zo’n adoptie zou zowel historisch als religieus correct zijn geweest. Twee grote platen werden vervaardigd, zegt Flammarion, die de hemel voorstelden met pausen, heiligen, martelaren, en figuren uit het Oude en Nieuwe Testament, waarmee dit christelijke sabaeïsme werd voltooid; de discipelen van Loyola deden er alles aan om dit plan te laten slagen.

¹Noot vert.: Er is geen artikel of hoofdstuk met deze titel gevonden. Misschien werd bedoeld op ‘Theosofie of jezuïtisme?’, *H.P. Blavatsky: Geselecteerde artikelen*, 3:383-98, of ‘Ster-engel-verering in de rooms-katholieke kerk’, *Op.cit.*, 3:398-415.

²Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. 315ev.

deze ZEVEN RECTOREN van de wereld – weergegeven [vertegenwoordigd] door de ZEVEN PLANETEN – nooit genoeg verheerlijken . . . Het is een troost voor deze [16de] eeuw om te zien dat bij de gratie van god de verering van deze ZEVEN VURIGE *lichten* en deze ZEVEN STERREN in de christelijke republiek al haar glans herwint!¹

In diezelfde eeuw, namelijk in 1561, werd in Rome een bijzonder recht verleend voor de bouw van een tempel voor de aanbidding van de ‘ster-geesten’, de ‘Basiliek van Onze-Lieve-Vrouw van de Engelen en van de Martelaren’. Paulus IV had Michelangelo in 1558 de opdracht gegeven om hiervoor een ontwerp te maken, *na een verschrikkelijke epidemie van BEZETENHEID die zich overal in de ‘Heilige Stad’ had verspreid, en drie jaar later hadden de Romeinen hun Birs Nimrud van de zeven planeten, waarvan de bestuurders bekendstaan als de ‘zeven ogen van de Heer, die over de hele aarde rondgaan’ (Zacharia 4:10). Ze zijn ongetwijfeld ‘de zeven armen van de kandelaar, de zeven lampen van het heiligdom die volgens Dionysius de Areopagiet zijn geplaatst in de hal van de onstoffelijke drie-eenheid – collocatos in vestibulo supersubstantialis Trinitatis’.*²

En omdat alle mysteries die in het koninkrijk der hemelen bestaan, van de drie-eenheid tot de aankleding, in de kerk moeten worden herhaald – ‘zo boven, zo ook beneden’ zegt Hermes – ‘wijdt Rome haar mooiste basilieken aan deze geesten, en bewijzen de soevereine pausen eer aan hen door op bepaalde dagen in hun tempels een dienst te houden, omringd door de zeven kandelaars en de zeven misdienaren die we in alle heidense culten terugvinden’,³ zegt De Mirville.⁴

De mijter van de dalai lama heeft zeven banden ter ere van de zeven belangrijkste dhyāni-boeddha’s. In het begrafenisritueel van de Egyptenaren roept de overledene uit:

Ik begroet jullie, vorsten, die achter Osiris staan. . . . Zend mij genade zodat mijn zonden worden vernietigd, zoals jullie hebben gedaan voor de zeven geesten die hun Heer volgen!⁵

¹ Letterlijk vertaald uit J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 2, blz. 357-8, en dus *geen laster*.

² Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. 328; vgl. Dionysius de Areopagiet, *De divinis nominibus*, hfst. 5.

³ De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. 328.

⁴ Noot vert.: Bovenstaande passages tussen vierkante haken zijn toegevoegd uit H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*, 2014, blz. 94-6.

⁵ Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. 327-8; vgl. Emmanuel de

Brahmā's hoofd is getooid met zeven stralen, en hij wordt gevolgd door de zeven rishi's, in de zeven svarga's. China heeft haar zeven pagoden; de Grieken hadden hun zeven cyclopen, zeven demiurgen, en de mysteriegoden, de zeven kabiren, van wie Jupiter-Saturnus de belangrijkste was, en bij de joden, Jehovah. Laatstgenoemde godheid is nu de belangrijkste van allemaal geworden, de hoogste en de ene God, en zijn oude plaats wordt ingenomen door Michaël. Hij is de 'leider van de menigte' (tsaba); de 'aartsstrateg van het leger van de Heer'; de 'overwinnaar van de duivel' – Victor diaboli – en de 'aartssatraap van de heilige militie', hij die de 'grote draak' versloeg.¹ Helaas hebben de astrologie en de symboliek, die niet de neiging hebben oude dingen door nieuwe maskers te versluieren, de echte naam van Michaël behouden – 'die was Jehovah' – want Michaël is de engel van het aangezicht van de Heer,² 'de bewaker van de planeten', en 'het levende beeld van God'. Hij vertegenwoordigt de godheid bij zijn bezoeken aan de aarde, want zoals het in het Hebreeuws (מִיכָאֵל) goed wordt uitgedrukt: hij die is als God, of hij die aan God gelijk is. Hij is het die de slang verjaagt.³

[In een vlaag van religieuze extase roept De Mirville uit: 'Michaël, Mi-cha-el . . . is de helderste ster van de hele engelenorde . . . de bewaker en verdediger van de CHRISTUS-ZON, die zo dicht bij zijn meester staat dat verschillende ketteren, onder wie Calvijn, hem volledig met hem (die meester of Christus) hebben verward.'⁴ Tegelijkertijd bespot hij Saturnus, de god van de nabateeërs, en noemt hem 'le dieu mauvais', de 'slechte', de verdorven god, of Satan.]⁵

Omdat Michaël de bestuurder van de planeet Saturnus is, is hij – *Saturnus*.⁶ Zijn mysterienaam is Sabbathiël, omdat hij de leiding heeft over de joodse sabbat, en ook over de astrologische zaterdag. Nu zijn identiteit is vastgesteld, verkeert de reputatie van de christelijke overwinnaar van de duivel in nog groter gevaar door verdere identificaties. Bijbelse engelen worden malakim genoemd, de boodschappers tussen

---

Rougé, 'Études sur le rituel funéraire des anciens Égyptiens', *Annales de philosophie chrétienne*, nr. 21, september 1861, blz. 185.

¹ Vgl. De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. 352-3.

² *Jesaja* 63:9.

³ *Openbaring* hfst. 12: 'Er was oorlog in de hemel, Michaël en zijn engelen streten tegen de draak', enz. (7), en de grote draak werd verjaagd (9).

⁴ De Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. 353.

⁵ Noot vert.: Deze passage tussen vierkante haken is toegevoegd uit H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*, 2014, blz. 97.

⁶ Hij is ook de bezielende geest van de zon en Jupiter, en zelfs van Venus.

God (of beter gezegd *de goden*) en mensen. In het Hebreeuws is מלך (melek) ook ‘een koning’, en Malech of Melech was eveneens Moloch, of nogmaals Saturnus, de Seb van Egypte, aan wie ‘dies Saturni’, of de sabbat, was gewijd. De sabeëen scheidde en onderscheidde de planeet Saturnus veel meer van zijn god dan de rooms-katholieken hun engelen scheidde van hun sterren; en de kabbalisten maken van de aartsengel Michaël de beschermheilige van het zevende magische werk.

In de theologische symboliek . . . is Jupiter [de zon] de verrezen en glorieuze verlosser, en Saturnus, God de Vader, of de Jehovah van Mozes,¹

zegt Éliphas Lévi, die het *zou moeten* weten. Omdat Jehovah en de verlosser, Saturnus en Jupiter, dus één zijn, en Michaël het levende beeld van God wordt genoemd, lijkt het voor de kerk gevaarlijk om Saturnus Satan, ‘le dieu mauvais’ te noemen. Rome is echter goed in spitsvondige argumenten en zal hiervoor een uitweg vinden zoals ze dat voor elke andere identificatie heeft gedaan, met eerbetoon aan zichzelf en tot haar eigen volle tevredenheid. Toch lijken al haar dogma’s en rituelen op evenzovele bladzijden die uit de geschiedenis van het occultisme zijn gescheurd en vervolgens werden verdraaid.

[En als ons wordt verteld dat de ‘ster’- of engelverering vroeger in Rome plaatsvond, in de zestiende eeuw, en door de kerk werd afgeschaft, zeggen we dat dit niet zo is en we kunnen dit bewijzen. We verwijzen naar het jaar 1862, amper 20 jaar geleden. In die tijd werden door de hele rooms-katholieke wereld, ook in Rome, ijverige inspanningen geleverd om de ‘ster- en engelverering’ in ere te herstellen. De talrijke en invloedrijke verenigingen die in Italië, Beieren, en in heel Duitsland zijn opgericht om in rooms-katholiek Europa opnieuw religieuze diensten ter ere van onze (kabirische en kabbalistische) zeven geest-planeten in te stellen – zijn heel bekend en vereisen geen bevestiging.]²

Dat de scheidingswand tussen de kabbalistische en Chaldeeuwse theogonie en de rooms-katholieke engelenleer en theodicee uiterst dun is, wordt nu door ten minste één rooms-katholieke schrijver openlijk erkend. Men kan zijn ogen nauwelijks geloven als men het volgende leest (de door ons cursief gedrukte passages moeten zorgvuldig worden bestudeerd):

¹Éliphas Lévi, *Dogme et rituel de la haute magie*, 1861, deel 2, blz. 116.

²Noot vert.: Deze passage tussen vierkante haken is toegevoegd uit H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine Würzburg Manuscript*, 2014, blz. 98.

Een van de meest karakteristieke kenmerken van onze Heilige Schrift is de *berekenende manier waarop mysteries die niet rechtstreeks bijdragen tot de verlossing worden verkondigd*. . . . Naast die ‘myriaden van myriaden’ eerdergenoemde engelachtige wezens¹ en al deze voorzichtig gemaakte elementaire indelingen, zijn er ongetwijfeld nog vele andere van wie we de namen nog niet kennen.² Johannes Chrysostomus zegt hierover terecht: ‘Er zijn namelijk ongetwijfeld nog veel meer krachten [hemelse wezens] van wie we de namen nog lang niet allemaal kennen. . . . De negen orden zijn beslist niet de enige groepen in de hemel, waar immers *talloze menigten* van oneindig gevarieerde bewoners *zijn te vinden*, en die men in menselijke taal onmogelijk zou *kunnen omschrijven*. . . . Paulus, *die hun namen had leren kennen*, onthult ons hun bestaan.’³

Het zou dus een *grove vergissing zijn om alleen maar fouten* te zien in de engeleneer van de kabbalisten en gnostici, die zo streng werden behandeld door de apostel van de heidenen, want zijn hevige kritiek betrof *alleen hun overdrijvingen en verkeerde interpretaties*, en vooral *de aanwending van die edele namen voor de ellendige duivelse usurpatoren*.⁴ De *taal van de rechters en die van de veroordeelden* [van heiligen en occultisten] lijken vaak veel op elkaar. Men moet diep doordringen in deze *tweeledige studie* [van geloofsopvattingen] en, wat nog beter is, *blindelings vertrouwen op het gezag van het tribunaal* [de kerk van Rome, natuurlijk] om precies te kunnen begrijpen waar de fout ligt.

De door Paulus veroordeelde gnosis blijft niettemin voor hem, net als voor Plato, de allerhoogste kennis van alle waarheden, en van het *werkelijke zijn*, ὄντως ὄν (*De Staat*, boek 6). De denkbeelden, archetypen, ἀρχαί, van de Griekse filosoof, de intelligenties van Pythagoras, de *eonen* of *emanaties*, de reden voor zoveel verwijten aan de eerste ketter, de logos of het woord, de belangrijkste van deze intelligenties, de demiurg, de architect van de wereld onder de leiding van zijn vader [van de heidenen], de onbekende god, de ain

---

¹ Als ze worden opgesomd blijken ze bij de hindoes de ‘onderverdelingen’ en koren van de deva’s te zijn, en de dhyāni-chohans van het esoterisch boeddhisme.

² Maar dit feit heeft de rooms-katholieke kerk er niet van weerhouden ze toch allemaal aan te nemen, en ze over te nemen van onwetende, hoewel mischien oprechte, kerkvaders, die ze hadden ontleend aan de kabbalisten – joden en heidenen.

³ Johannes Chrysostomus, *De incomprehensibili natura Dei*, homilie 4.

⁴ Het paradoxale anachronisme wordt een beetje te ver doorgedreven als men de wezens die voorafgingen aan de christelijke wezens die hun namen hadden overgenomen, ‘usurpatoren’ noemt!

sof, of het ‘het’ van het oneindige [van de kabbalisten], de tijdperken van de engelen,¹ de *zeven* geesten, de diepten van Ahriman, de rectoren van de wereld, de archonten van de lucht, de *god van deze wereld*, het pleroma van de intelligenties, tot aan metatron, de engel van de joden, *dit alles vindt men, zoals zoveel waarheden, woord voor woord terug in de werken van onze grootste geleerden, en bij Paulus.*²

Als een occultist, die de kerk graag van een eindeloze reeks plagiaten wil beschuldigen, het bovenstaande zou hebben geschreven, had hij zich dan krachtiger kunnen uitdrukken? En hebben we nu wel of niet het recht om na zo’n volledige bekentenis de rollen om te draaien en over rooms-katholieken en anderen te zeggen wat er over de gnostici en occultisten wordt gezegd. ‘Ze gebruikten onze uitdrukkingen en verwierpen onze leringen.’ Het zijn namelijk niet de ‘verkondigers van de valse gnosis’ – die al die uitdrukkingen van hun verre voorouders hadden – die zich christelijke uitdrukkingen toe-eigenden, maar in feite waren het de christelijke kerkvaders en theologen, die uit ons nest roofden, en sindsdien hebben geprobeerd het te bevuilden.

De hierboven geciteerde woorden zullen veel duidelijk maken voor mensen die op zoek zijn naar de waarheid en niets dan de waarheid. Ze maken duidelijk wat de oorsprong is van bepaalde kerkrituelen die tot nu toe voor de gewone mens onverklaarbaar waren. Ze laten ook zien waarom woorden zoals ‘Onze Heer de zon’ tot in de 5de en zelfs 6de eeuw van onze jaartelling door christenen in hun gebeden werden gebruikt, en waren opgenomen in de liturgie, tot ze werden veranderd in ‘Onze Heer, de God’. We moeten bedenken dat de eerste christenen op de muren van hun ondergrondse necropolis Christus afbeeldden als een herder in de gedaante van en bekleed met alle attributen van Apollo, die de wolf, Fenris, verjaagt, die de zon en zijn satellieten probeert te verslinden.

---

¹Of de *goddelijke tijdperken*, de ‘dagen en jaren van Brahmā’.

²J.E. de Mirville, *Des esprits*, deel 2, blz. 325, 326. Dat zeggen wij ook. En hieruit blijkt dat de kerk voor haar dogma’s en namen dank verschuldigd is aan de kabbalisten en magiërs. Paulus heeft de *echte* gnosis nooit veroordeeld, maar de *valse*, die nu door de kerk wordt aanvaard.

38 Astrologie en astrolatrie

[‘Astrology and astrolatry’, *SD* 3:337-44; *CW* 14:344-52]

De boeken van Hermes Trismegistus bevatten de voor iedereen, behalve de occultisten, nog steeds versluiserde exoterische betekenis van de astrologie en astrolatrie van de Chaldeeën. De twee onderwerpen hangen nauw met elkaar samen. Astrolatrie, of de verering van de hemelse menigte, is het logische gevolg van slechts half-onthulde astrologie; de adepten daarin hielden haar occulte beginselen en de wijsheid, die de bestuurders van de planeten – de ‘engelen’ – aan hen hebben gegeven, voor het gewone volk zorgvuldig verborgen. Vandaar goddelijke astrologie voor de ingewijden, en bijgelovige astrolatrie voor het volk. Justinus zegt hierover:

Sinds de eerste uitvinding van de hiërogliefen werden de voorname en uitverkoren mensen, niet het gewone volk, in het heiligdom van de tempels ingewijd in de wetenschap van elke vorm van astrologie – zelfs de meest verwerpelijke soort: die astrologie die later op elke hoek van de straat werd aangeboden.¹

Er was een enorm verschil tussen de heilige wetenschap die werd onderwezen door Petosiris en Necepsos – de eerste astrologen die in de Egyptische manuscripten worden genoemd en van wie wordt aangenomen dat ze tijdens het bewind van Ramses II (Sesostris)² hebben geleefd – en de armzalige kwakzalverij van de zogenaamde Chaldeeën, die de goddelijke kennis onder de laatste keizers van Rome lieten ont-aarden. Men zou die twee heel goed kunnen omschrijven als de ‘edele ceremoniële astrologie’ en ‘astrologische astrolatrie’. De eerste was gebaseerd op de kennis van de ingewijden over die (voor ons) onstoffelijke krachten of spirituele entiteiten die de stof beïnvloeden en leiden. Ze werden door de oude filosofen archonten en kosmokratores

---

¹ Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 92; vgl. Athanasius Kircher, *Oedipus aegyptiacus*, 1654, deel 3, blz. 82.

² Sesostris, of farao Ramses II, wiens mummie in 1886 door Maspero van het Bulaq-museum van zijn windselen werd ontdaan en erkend werd als die van de grootste koning van Egypte, wiens kleinzoon, Ramses III, de laatste koning van een oud rijk was.

genoemd, en die waren op de hogere gebieden de prototypen of modelvormen van de op de evolutieladder lager staande en meer stoffelijke wezens die we elementalen en natuurgeesten noemen.

De sabeeën knielden voor laatstgenoemden en vereerden die, zonder het wezenlijke verschil met eerstgenoemden te beseffen. Daarom ont-aardde hun verering, wanneer ze niet louter een schijnvertoning was, maar al te vaak in zwarte magie. Ze was de favoriete vorm van alle-daagse of exoterische astrologie, volkomen onbekend met de apoteles-matische beginselen van de oorspronkelijke wetenschap, waarvan de leringen pas bij de inwijding werden meegegeeld. Terwijl de echte hiëro-fanten dus als halfgoden naar de top van spirituele kennis zweefden, knielden de gewone sabeeën, vol bijgeloof – 10.000 jaar geleden even-zeer als nu – in de kille en dodelijke schaduw van de valleien van de stof.

De invloed van sterren is tweeledig. Er is een fysieke en fysio-logische invloed, die van de exoterie; en een verheven spirituele, verstandelijke en morele invloed, die uitgaat van de kennis van de planeetgoden. Bailly, die in de achttiende eeuw onvoldoende kennis had van de astrologie noemde haar: ‘de dwaze dochter van een wijze moeder’¹ – astronomie. D.F.J. Arago, een verlichte denker uit de negentiende eeuw, steunt daarentegen de gedachte dat de zon, de maan, en de planeten een siderische invloed uitoefenen. Hij vraagt:

Waar worden de maaninvloeden weerlegd door argumenten die de wetenschap kan bevestigen?²

Maar zelfs Bailly, die dacht te hebben afgerekend met de astrologie zoals die in het openbaar wordt beoefend, durft niet hetzelfde te doen met de echte astrologie. Hij zegt:

De horoscopische astrologie was oorspronkelijk voortgekomen uit een diepzinnig stelsel, het werk van een verlicht volk dat te ver wilde doordringen in de mysteries van God en de natuur.³

Meer recentelijk heeft een wetenschapper, Ph. Le Bas, lid van het Institut de France en professor in de geschiedenis, (onbewust) de essen-

¹Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 85; vgl. Jean-Sylvain Bailly, *Histoire de l’astronomie ancienne*, 1775, blz. 261-2.

²Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 84; François Arago, *Annuaire pour l’an 1833*, 1832, blz. 234.

³Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 87; J.-S. Bailly, *Histoire de l’astronomie ancienne*, 1775, blz. 273.

tie van de astrologie ontdekt in zijn gedegen artikel daarover in de *Dictionnaire encyclopédique de la France*. Hij zegt dat hij heel goed begrijpt dat het feit dat zoveel hoogontwikkelde mensen met die wetenschap instemmen op zich voldoende reden zou moeten zijn om te geloven dat niet alle astrologie dwaasheid is:

Moeten we geloven dat, terwijl in de politiek de soevereiniteit van het volk en van de publieke opinie wordt verkondigd, de mensheid zich alleen op dit punt volledig heeft laten misleiden, dat het denken van hele volkeren eeuwenlang door totale dwaasheid werd beheerst, zonder op iets anders te zijn gebaseerd dan enerzijds menselijke domheid en anderzijds kwakzalverij? Hoe kan het dat de meeste mensen ruim 50 eeuwen óf schurken óf het slachtoffer van bedrog zijn geweest? . . . Ook al vinden we het misschien onmogelijk om onderscheid te maken tussen de werkelijkheid van de astrologie en de daarmee vervlochten verzinsels en illusies, laten we niettemin met Bossuet en alle moderne filosofen herhalen dat ‘als iets een overheersende rol heeft gespeeld dan kan het niet absoluut onjuist zijn’. Is het niet hoe dan ook waar dat de planeten een fysieke invloed op elkaar uitoefenen? Is het niet evenzeer waar dat de planeten invloed uitoefenen op de atmosfeer, en indirect dus beslist ook op planten en dieren? Heeft de huidige wetenschap deze twee punten niet boven alle twijfel verheven? . . .

Is het niet evenzeer waar dat de menselijke vrijheid van handelen niet absoluut is; dat alles verband houdt met, dat alles – planeten en de rest – afhankelijk is van, ieders individuele wil; dat de voorzienigheid [of karma] op ons inwerkt en de mens de weg wijst door de verbanden die ze heeft gelegd tussen hem en de zichtbare objecten, en het gehele heelal? . . . Astrologie is *in wezen niets anders dan dat*; we moeten dan wel inzien dat de inspanningen van de astrologen werden geleid door een instinct dat boven de tijd stond waarin ze leefden. Het materialisme en de vernietiging van de menselijke morele vrijheid, waarvan Bailly hun theorie [astrologie] beschuldigt, slaan helemaal nergens op. Alle grote astrologen erkennen zonder uitzondering dat de mens zich tegen de invloed van de sterren kan verzetten. Dit beginsel is vastgelegd in de *Tetrabiblos* van Ptolemaeus, een gezaghebbend astrologisch geschrift, in hoofdstuk 2 en 3 van boek 1.¹

---

¹Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 88-9; Philippe Le Bas, *Dictionnaire encyclopédique de la France*, deel 1, 1840, trefwoord ‘astrologie’, blz. 422.

Thomas van Aquino had Le Bas eerder al bevestigd; hij zegt:

De hemellichamen zijn de oorzaak van alles wat er in deze ondermaanse wereld gebeurt; ze beïnvloeden het menselijk handelen indirect; maar niet alle effecten die ze veroorzaken zijn onvermijdelijk.¹

De occultisten en theosofen zijn de eersten om te erkennen dat er witte en zwarte astrologie bestaat. Hoe dan ook, wie zich in de astrologie wil bekwamen, moet beide kanten ervan bestuderen. De goede of slechte resultaten die hij verkrijgt zijn niet afhankelijk van de beginzelen, want die zijn in beide soorten identiek, maar van de astroloog zelf. Pythagoras, die op basis van de boeken van Hermes het hele stelsel van Copernicus opstelde, 2000 jaar vóór Galileo's voorganger werd geboren, ontdekte en bestudeerde in die boeken de hele wetenschap van de goddelijke theogonie, van de communicatie met en het aanroepen van de wereldbestuurders (de vorsten of 'overheden' van Paulus), de invloed van planeten en sterren, de bezweringsformules, en de wijding van elk deel van het menselijk lichaam aan een bepaald teken van de dierenriem dat daarmee overeenstemt.

Dit alles kan niet als kinderachtig en dwaas worden beschouwd – en nog minder als 'duivels' – behalve door mensen die een beginneling in de filosofie van de occulte wetenschap zijn en willen blijven. Geen enkele echte denker, niemand die een lotsverbondenheid tussen de mens en de zichtbare en onzichtbare natuur erkent, zou in de oude overblijfselen van archaïsche wijsheid – bijvoorbeeld de Pétaménoph-papyrus – 'kinderachtige onzin en dwaasheid zien', zoals veel academici en wetenschappers ze hebben omschreven. Maar als hij in zulke oude documenten de toepassing van de hermetische regels en wetten aantreft, zoals

het wijden van iemands haar aan de hemelse Nijl, van de linkerslaap aan de levende geest in de zon, en de rechterslaap aan de geest van Ammon,²

zal hij proberen de 'wet van analogie' te bestuderen en beter te begrijpen. Ook zal hij de ouderdom van de astrologie niet in twijfel trekken omdat sommige oriëntalisten verklaren dat de dierenriem niet erg oud is en slechts een ontdekking van de Grieken uit de Macedonische peri-

---

¹ Geciteerd in J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 90; vgl. Thomas van Aquino, *La somme théologique*, deel 3, 1854, questio 115, articulus 4 en 6, blz. 685, 691.

² De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 93.

ode zou zijn. Deze verklaring, die om een aantal andere redenen volkomen onjuist is gebleken, kan namelijk volledig worden weerlegd door feiten die de meest recente ontdekkingen in Egypte hebben opgeleverd, en door het nauwkeuriger bestuderen van hiërogliefen en inscripties van de vroegste dynastieën. De gepubliceerde polemiek over de inhoud van de zogeheten ‘magische’ papyrussen van de Anastasi-collectie wijzen op de ouderdom van de dierenriem.

De papyrussen vertellen over de vier bases van de wereld, στερεώματα,¹ waarvan men volgens Champollion onmogelijk kan ontkennen dat ze identiek zijn met de instandhouders van de wereld, of kosmokratores, van Paulus. Zij zijn het die tegelijk met de goden van alle hemelse gebieden worden aangeropen, opnieuw geheel vergelijkbaar met de spiritualia nequitiæ in caelestibus van dezelfde apostel.²

Deze aanroep werd vaak gedaan in de juiste bewoordingen en met de dreigementen die door Iamblichus zo getrouw werden weergegeven dat wij niet langer kunnen ontkennen dat het zijn verdienste was om de oude en oorspronkelijke Egyptische geest aan het nageslacht door te geven.³

Omdat Letronne had geprobeerd te bewijzen dat alle echte Egyptische dierenriemen in de Romeinse tijd waren gemaakt, wordt de mummie van Sensaos genoemd om aan te tonen dat:

in Egypte alle monumentale dierenriemen hoofdzakelijk astrologisch van aard waren. . . . Koningsgraven en dodenboeken bevatten tabellen van de sterrenbeelden en hun invloeden voor elk uur van elke maand. Zo bewijzen deze horoscopische tabellen dat ze veel ouder zijn dan de aan hun oorsprong toegekende periode. . . . Alle dierenriemen op de sarcofagen van latere tijdperken zijn daarom eenvoudig herinneringen aan of imitaties van zuiver mythologische tabellen.⁴

¹ Vgl. C.J.C. Reuvens, *Lettres à M. Letronne sur les papyrus bilingues et grecs, etc.*, 1830, blz. 29-30.

² ‘De overheden en machten [geboren] in hemelsferen’ (*Efeziërs* 3:10). Het vers, ‘ook al zijn er die goden worden genoemd, in de hemel of op aarde (en zo zijn er heel wat goden en heren)’ (*1 Corinthiërs* 8:5), toont in ieder geval aan dat Paulus erkent dat veel ‘goden’ bestaan, die hij demonen (geesten – nooit duivels) noemt. Overheden, tronen, heerschappijen, rectoren, enz., zijn allemaal joodse en christelijke namen voor de goden van de oudheid; de joods-christelijke aarts-engelen en engelen zijn in alle gevallen de deva’s en de dhyāni-chohans van de oudere religies.

³ De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 93-4.

⁴ De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 94; vgl. Reuvens, *Op.cit.*, blz. 54, 57.

De oorspronkelijke astrologie stond even ver boven de huidige ‘horoscopische’ astrologie, als de leiders (de planeten en de dierenriemtekens) boven lantaarnpalen staan. Berosus beschrijft al de siderische heerschappij van Bel en Mylitta (zon en maan); maar tot dan toe werd het heelal (ons zonnestelsel) alleen in stand gehouden en geleid door ‘de 12 heren van de dierenriemgoden’, de ‘36 adviserende goden’ en de ‘24 sterren, rechters van deze wereld’, en die hielden toezicht op de stervelingen en maakten aan de mensheid haar lot en hun eigen decreten bekend. De horoscopische astrologie die we tegenwoordig kennen, wordt door de rooms-katholieke kerk juist omschreven:

Het doen van materialistische en pantheïstische voorspellingen op basis van de objectieve planeet zelf, onafhankelijk van haar rector [de mlac van de joden], een dienaar van de Eeuwige die door hem is aangesteld om zijn wil aan stervelingen bekend te maken; de opkomst of conjunctie van de planeet op het moment van de geboorte van een individu bepaalt zijn lot en het moment en de wijze waarop hij zal sterven.¹

Alle onderzoekers van het occultisme weten dat de hemellichamen tijdens elk manvantara nauw verbonden zijn met de mensheid van die bepaalde cyclus. Sommigen geloven dat het lot van iedere grote figuur die in die periode wordt geboren – net zoals het lot van elke andere sterveling maar veel duidelijker – in zijn eigen sterrenbeeld of ster staat geschreven, een soort voorspellende levensbeschrijving die door de inwonende geest van die ster wordt geschetst. De menselijke monade

---

¹J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 95. Augustinus (*De genesi ad litteram*, boek 3) en Delrio (*Disquisitionum magicarum libri sex*, deel 4, hfst. 3) worden door De Mirville, (*Op.cit.*, deel 4, blz. 99vn) geciteerd om aan te tonen dat ‘hoe meer astrologen de waarheid spreken en hoe beter hun voorspellingen zijn, hoe meer we op onze hoede voor hen moeten zijn, aangezien hun verbond met de duivel hieruit duidelijk blijkt’. De beroemde uitspraak van Juvenalis (*Satires*, 6:562) dat ‘elke astroloog duur heeft betaald voor de hulp die hij van zijn genius ontving’ bewijst evenmin dat deze genius een duivel is als de dood van Socrates bewijst dat zijn daimon een bewoner van de onderwereld – als zoiets bestaat – was. Dergelijke argumenten tonen alleen aan hoe dom en slecht mensen zijn als de rede eenmaal ondergeschikt is gemaakt aan vooroordelen en fanatisme van welke aard dan ook. De meeste grote schrijvers uit de oudheid, waaronder Cicero en Tacitus, geloofden in astrologie en het uitkomen van haar voorspellingen; en ‘de doodstraf die bijna overal werd uitgevaardigd tegen die wiskundigen [astrologen] die valse voorspellingen bleken te doen, verminderde noch hun aantal, noch hun gemoedsrust’. (De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 99.)

is in oorsprong die geest, of de ziel van die ster (planeet) zelf. Zoals onze zon zijn licht en stralen op elk lichaam in de ruimte binnen de grenzen van zijn stelsel werpt, zo straalt de bestuurder van elke planeet-ster, de ouder-monade, uit zichzelf de monade uit van elke 'pilgrim'-ziel die onder zijn huis, binnen zijn eigen groep, wordt geboren. Esoterisch gezien zijn er zeven bestuurders, of ze nu de sefiroth, de 'engelen van de tegenwoordigheid', de rishi's, of de amshaspends worden genoemd. 'Het ene is geen getal' zeggen alle esoterische werken.

Van de kasdim en gazzim (astrologen) ging de edele oorspronkelijke wetenschap over op de chartumim (een lagere klasse van magiërs) – niet te verwarren met de asafim (of theologen) en de chakamim (of geleerden) – en van deze op de joden tijdens hun Babylonische ballingschap. De boeken van Mozes waren eeuwenlang in vergetelheid geraakt, en toen ze door Hilkia opnieuw werden ontdekt, hadden ze voor het volk Israëel hun ware betekenis verloren. De oorspronkelijke occulte astrologie was in verval toen Daniël, de laatste joodse ingewijde van de oude school, het hoofd van de magiërs en astrologen van Chaldea werd. In die tijd had zelfs Egypte, dat zijn wijsheid uit dezelfde bron had als Babylon, zijn vroegere grandeur verloren, en zijn glorie begon te vervagen.

Toch had de oude wetenschap haar eeuwige stempel op de wereld gedrukt, en de zeven grote oorspronkelijke goden heersten voor altijd in de astrologie en in de tijdsindeling van elk volk op aarde. De namen van de dagen van onze (christelijke) week zijn die van de goden van de Chaldeeën, die op hun beurt vertalingen zijn van de Indiase goden; de uniformiteit van deze antediluviale namen bij elk volk, van de Goten tot de Indiërs, zou onverklaarbaar blijven (volgens Sir W. Jones) als het raadsel niet was opgelost door het verzoek van de Chaldeeuwse orakels, opgetekend door Porphyrius en geciteerd door Eusebius,

om die namen eerst naar de Egyptische en Fenicische koloniën te brengen, en vervolgens naar de Grieken, met de uitdrukkelijke aanbeveling dat elke god alleen zou worden aangeroepen op die dag die naar hem was genoemd. . . .

Zo zegt Apollo in die orakels: 'Ik moet worden aangeroepen op de dag van de zon; Mercurius volgens zijn aanwijzingen, dan Kronos [Saturnus], dan Venus, en vergeet niet om elk van die goden zeven keer aan te roepen.'¹

¹Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 100; vgl. Eusebius, *Praeparatio evangelica*, 5:14.

Dit is niet helemaal juist. Griekenland kreeg haar astrologische kennis niet uit Egypte of Chaldea, maar rechtstreeks van Orpheus, zoals Lucianus ons vertelt.¹ Volgens hem heeft Orpheus bijna alle grote vorsten van de oudheid met de Indiase wetenschappen bekendgemaakt; en zij, de koningen van de oudheid, de uitverkorenen van de planeetgoden, legden de beginselen van de astrologie vast; Ptolemaeus is daarvan een voorbeeld. En vervolgens schrijft Lucianus:

De Boeotiër Tiresias verwierf grote roem voor het voorspellen van de toekomst. . . . In die tijd werd waarzeggerij niet zo geringschatkend behandeld als nu; en er werd nooit iets ondernomen zonder raadpleging van waarzeggers, die hun uitspraken allemaal op astrologie baseerden. . . . De maagd in Delphi, die de opdracht had om de toekomst bekend te maken, was het symbool voor de ‘hemelse maagd’, . . . [en ‘onze lieve vrouw’].²

Op de sarcofaag van een Egyptische farao wordt Neith, de moeder van Ra, de vaars die de zon voortbrengt, die een lichaam bezaaid met sterren heeft en de zonne- en maanschijf draagt, eveneens de ‘hemelse maagd’ en ‘onze lieve vrouw van de sterrenhemel’ genoemd.

De horoscopische astrologie in haar huidige vorm begon pas in de tijd van Diodorus, zoals hij aan de wereld verkondigt.³ Maar de meeste grote figuren in de geschiedenis geloofden in Chaldeeuwse astrologie, bijvoorbeeld Caesar, Plinius en Cicero; Cicero’s beste vrienden Nigidius Figulus en Lucius Tarutius waren zelf astrologen en eerstgenoemde was beroemd als profeet. Marcus Antonius reisde op aanbeveling van Cleopatra nooit zonder een Egyptische astroloog. Augustus liet bij zijn troonsbestijging zijn horoscoop trekken door Theagenes. Tiberius ontdekte troonpretendenten door middel van astrologie en waarzeggerij. Vitellius durfde de Chaldeeën niet te verbannen, omdat ze de dag van hun verbanning hadden aangekondigd als die van zijn dood. Vespasianus raadpleegde hen dagelijks; Domitianus wilde niet reizen zonder advies van deze profeten; Hadrianus was zelf een geleerd astroloog; en ze geloofden allemaal, tot en met Julianus (de Afvallige genoemd omdat hij geen christen wilde

¹J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 4, blz. 96; vgl. Lucianus, *De astrologia*, 10.

²Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 96-7; vgl. Lucianus, *Op.cit.*, 11, 23.

³Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 96; vgl. Diodorus Siculus, *Bibliotheca historica*, boek 2.

worden), in en richtten hun gebeden tot de ‘planeetgoden’.

Keizer Hadrianus voorspelde bovendien ‘vanaf de eerste dag van januari tot 31 december alle gebeurtenissen die hij van dag tot dag zou meemaken’.¹ Rome had tijdens het bewind van de wijste keizers een school voor astrologie, waar in het geheim de occulte invloeden van zon, maan, en Saturnus werden onderwezen.² De horoscopische astrologie wordt tot op de dag van vandaag beoefend door de kabbalisten; en Éliphas Lévi, de hedendaagse Franse magiër, onderwijst de beginnenden ervan in zijn *Dogme et rituel de la haute magie*. Maar de sleutel tot ceremoniële of rituele astrologie, met de terafim en de urim en thummim van de magie, is voor Europa verloren gegaan. Vandaar dat men in onze materialistische eeuw zijn schouders ophaalt en astrologie als kwakzalverij beschouwt.

Niet alle wetenschappers drijven echter de spot met haar, en men kan zich verheugen als men in *Le musée des sciences* de welwillende en te denken gevende opmerkingen leest van Lecouturier, een wetenschapper met een niet geringe reputatie. Hij vindt het opmerkelijk dat terwijl de gedurfde speculaties van Democritus door Dalton worden bevestigd,

de denkbeelden van de alchemisten ook op weg zijn naar een zeker eerherstel. Ze worden nieuw leven ingeblazen door het nauwkeurige onderzoek van hun opvolgers, de scheikundigen; het is heel opmerkelijk om te zien hoeveel recente ontdekkingen hebben gediend om de theorieën van de middeleeuwen vrij te spreken van de beschuldiging van dwaasheid die ertegen was ingebracht. Dus als, zoals door kolonel Sabine is aangetoond, de richting van een stuk staal, dat een paar meter boven de grond hangt, kan worden beïnvloed door de stand van de maan, waarvan het lichaam zich op een afstand van 386.000 km van onze planeet bevindt, wie kan de oude [en ook de hedendaagse] astrologen dan van overdrijving beschuldigen voor hun geloof in de invloed van sterren op het lot van de mens.³

¹Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 98.

²Meer details hierover zijn te vinden in J.J. Champollion-Figeac, *Égypte ancienne*, 1839, blz. 101.

³Geciteerd in De Mirville, *Op.cit.*, deel 4, blz. 85-6; vgl. Charles-Henri Lecouturier, *Le musée des sciences*, 1ste jaargang, nr. 29, 19 november 1856, blz. 230.

39 Cyclussen en avatāra's

[‘Cycles and avatāras’, *SD* 3:345-9; *CW* 14:353-7]

We hebben al de aandacht gevestigd op het feit dat de levensbeschrijving van een wereldverlosser symbolisch is en volgens haar mystieke betekenis moet worden gelezen, en dat de cijfers 432 naar kosmische evolutie verwijzen. We zien dat deze twee feiten licht werpen op de oorsprong van de exoterische christelijke religie en veel onduidelijkheid over haar prille begin wegnemen. Is het niet duidelijk dat de namen en personages in de synoptische evangeliën en in dat van Johannes niet historisch zijn? Is het niet duidelijk dat de samenstellers van de levensbeschrijving van Christus, die wilden aantonen dat de geboorte van hun meester een kosmische, astronomische, en door God vooraf bepaalde gebeurtenis was, probeerden deze in verband te brengen met het einde van de geheime cyclus, 4320? Wanneer de feiten worden verzameld, blijken deze daarmee even weinig overeen te komen als die andere cyclus van ‘33 zonnejaren, 7 maanden, en 7 dagen’, die ook naar voren werd gebracht ter ondersteuning van dezelfde bewering, de cyclus van zon en maan waarin de zon één zonnejaar wint op de maan.

De combinatie van de drie cijfers, 4, 3, 2, met nullen al naar gelang de cyclus en het manvantara, was en is bij uitstek Indiaas. Ze zal geheim blijven, ook al worden verschillende belangrijke aspecten ervan onthuld. Ze heeft bijvoorbeeld betrekking op de pralaya van de rassen die periodiek worden vernietigd, voor welke gebeurtenis altijd een specifieke avatāra op aarde moet neerdalen en incarneren. Deze cijfers werden aangenomen door alle oude volkeren, zoals die van Egypte en Chaldea, en waren vóór hen algemeen bekend bij de Atlantiërs. Blijkbaar wisten enkele geleerde vroege kerkvaders die, toen ze nog heidenen waren, bekend waren met tempelgeheimen, dat ze betrekking hebben op het avatārische of messiaanse mysterie, en probeerden ze deze cyclus toe te passen op de geboorte van hun messias; dit lukte niet omdat de cijfers betrekking hebben op het respectieve einde van de wortelrassen en niet op een of andere figuur. Bij hun misplaatste pogingen is bovendien een fout van vijf jaar gemaakt.

Als hun beweringen over het belang en de universaliteit van de gebeurtenis juist waren, is het dan mogelijk dat zo'n essentiële fout in een chronologische berekening van een gebeurtenis had kunnen sluipen die vooraf was bepaald en door de vinger van God in de hemel was aangeduid? Als deze bewering over Jezus juist zou zijn, wat probeerden de heidense en zelfs joodse ingewijden dan te doen? Kunnen zij, de bewaarders van de sleutel tot de geheime cyclussen en avatāra's, de erfgenamen van alle Indiase, Egyptische, en Chaldeeuwse wijsheid, hebben verzuimd om hun grote 'geïncarneerde God', één met Jehovah,¹ te herkennen, hun verlosser van de laatste dagen, die alle volkeren van Azië nog steeds verwachten als hun kalki-avatāra, maitreya-boeddha, saoshyant, messias, enz.?

Het geheim is eenvoudig dit: er zijn cyclussen binnen grotere cyclussen, die allemaal zijn opgenomen in de ene kalpa van 4.320.000 jaar. Aan het einde van deze cyclus wordt de kalki-avatāra verwacht, de avatāra wiens naam en kenmerken geheim zijn, die uit Śambhala zal komen, de 'godenstad', die voor sommige volkeren in het westen ligt, voor anderen in het oosten, voor weer anderen in het noorden of zuiden. Sinds het begin van het vijfde ras hebben ze daarom allemaal – van de Indiase rishi tot Vergilius, en van Zarathoestra tot de laatste sibille – de cyclische terugkeer van de maagd (het sterrenbeeld Maagd) en de geboorte van een goddelijk kind dat op onze aarde het gouden tijdperk zou moeten terugbrengen, voorspeld, bezongen, en beloofd.

Niemand, hoe fanatiek ook, zou genoeg lef hebben om te beweren dat het christelijke tijdperk ooit een terugkeer tot het gouden tijdperk is geweest – de Maagd is sindsdien feitelijk de Weegschaal binnengegaan. Laten we in het kort proberen de christelijke overleveringen tot hun ware oorsprong terug te voeren.

In de eerste plaats ontdekken ze in enkele regels van Vergilius een directe profetie over de geboorte van Christus. Toch is het onmogelijk

---

¹Op de 1326 plaatsen in het Nieuwe Testament waar het woord 'God' wordt gebruikt, wijst niets erop dat er in God meer wezens zijn begrepen dan God. Integendeel, op 17 plaatsen wordt God de enige God genoemd. Het aantal plaatsen waar de Vader zo wordt genoemd, is 320. Op 105 plaatsen wordt God met hoogdravende titels aangesproken. Op 90 plaatsen zijn alle gebeden en dankbetuigingen gericht aan de Vader. In het Nieuwe Testament wordt 300 keer verklaard dat de Zoon lager staat dan de Vader; 85 keer wordt Jezus de 'Mensenzoon' genoemd; 70 keer wordt hij een mens genoemd. In de *Bijbel* staat nergens dat God drie verschillende wezens of personen in zich draagt, en toch één wezen of persoon is. – Dr. Carl Fredrik Berndt von Bergen, *Lezingen in Zweden*.

om in deze profetie enig kenmerk van de huidige tijd te ontdekken. Ze staat in het beroemde vierde herdersdicht, waarin Pollio, een halve eeuw voor onze jaartelling, aan de muzen van Sicilië vraagt om voor hem over grote gebeurtenissen te zingen.

Het laatste tijdperk in het Cumaeïsche lied is nu aangebroken, en de grote reeks tijdperken [die reeks die zich steeds herhaalt in de voortgang van onze wereldse ontwikkelingen] begint opnieuw. Nu keert de maagd Astraea terug, en begint de heerschappij van Saturnus. Nu *daalt er een nieuwe generatie af uit de hemelse gebieden*. Kuise Lucina, lach welwillend naar het jongetje dat het huidige ijzeren tijdperk¹ zal afsluiten en over de hele wereld het gouden tijdperk zal inluiden. . . . Hij zal deelhebben aan het leven van de goden en zal meemaken dat helden omgaan met goden, hijzelf zal tot hen worden gerekend en heersen over een vreedzame wereld. . . . Dan zullen de kudden niet langer bang zijn voor de machtige leeuw, ook de slang zal sterven, en de bedrieglijke gifplant zal vergaan. . . . Kom dan, geliefd kind van de goden, grote afstammeling van Jupiter! . . . De tijd is nabij. Zie, de wereld verheugt zich, en haar bol begroet u: de aarde, de gebieden van de zee, en de verheven hemelen.²

In deze paar regels, die de ‘sibillijnse profetie over de komst van Christus’ wordt genoemd, zien zijn volgelingen een ondubbelzinnige voorspelling van die gebeurtenis. Maar wie durft er nu te beweren dat, met de geboorte van Jezus of sinds de oprichting van de zogenaamde christelijke religie, enig deel van de hierboven geciteerde zinnen als profetisch kan worden aangemerkt? Is het ‘laatste tijdperk’ – het ijzeren tijdperk of kaliyuga – sindsdien afgesloten? Helemaal niet, want dat tijdperk blijkt nu in volle gang te zijn, niet alleen omdat de hindoes die naam gebruiken, maar omdat men dit overal persoonlijk kan ervaren. Waar is die ‘nieuwe generatie die uit de hemelse gebieden is neergedaald’? Was ze het volk dat van het heidendom is overgestapt op het christendom? Of is ze ons huidige ras, met volkeren die altijd vurig verlangen naar strijd, jaloers en afgunstig, gereed om elkaar aan te vallen, die een wederzijdse haat tonen waarvoor katten en honden zich zouden schamen, en die altijd tegen elkaar liegen en elkaar bedriegen? Is ons tijdperk het beloofde ‘gouden tijdperk’, waarin het gif van de slang of dat van een plant niet langer dodelijk is en waarin we allemaal veilig

¹ Kaliyuga, het zwarte of ijzeren tijdperk.

² Vergilius, *Eclogae*, 4.

zijn onder het milde bestuur van door God gekozen vorsten?

Zelfs de wildste fantasie van een opiumeter zou geen slechtere beschrijving kunnen geven als ze op onze tijd of op enig tijdvak na het eerste jaar van onze jaartelling zou moeten slaan. Wat te zeggen van het elkaar wederzijds aflachten van gelovigen, van christenen door heidenen, en van heidenen en ketters door christenen; de verschrikkingen van de middeleeuwen en van de inquisitie; Napoleon, en sinds zijn tijd in het beste geval een 'gewapende vrede' en in het slechtste geval stromen bloed, vergoten voor de heerschappij over wat hectaren land en een handvol heidenen; miljoenen bewapende soldaten, klaar voor de strijd; een diplomatie die Kaïn en Judas speelt; en in plaats van het 'milde bestuur van een goddelijke vorst' de universele, hoewel niet erkende, heerschappij van het caesarisme, van 'macht' in plaats van 'recht', en de daaruit voortvloeiende anarchisten, socialisten, brandstichters, en vernielzuchtigen van diverse plamage?

De sibillijnse profetie en de inspirerende poëzie van Vergilius blijven op elk punt onvervuld, zoals we zien.

De velden zijn geel van zachte korenaren;¹

maar dat waren ze ook vóór onze jaartelling:

Blozende druiventrossen zullen aan de ruwe doorntakken hangen, en honingdauw zal [of kan] uit de ruwe eik druppelen;²

maar dat is tot nu toe nog niet gebeurd. We moeten een andere interpretatie proberen te vinden. Welke dan? De sibillijnse profetes sprak, zoals duizenden andere profeten en zieners hebben gesproken, maar zelfs de weinige verslagen die ervan bewaard zijn gebleven, worden door christenen en ongelovigen verworpen, en hun interpretaties worden alleen aan ingewijden gegeven en door hen aangenomen. De sibille doelde op cyclussen in het algemeen en op de grote cyclus in het bijzonder. Laten we bedenken dat de *Purāṇa*'s het bovenstaande bevestigen, bijvoorbeeld het *Vishṇu-Purāṇa*.

Wanneer de gebruiken die door de *Veda*'s en rechtsvoorschriften worden onderwezen bijna niet meer worden nageleefd, en het einde van het kali-tijdperk [-yuga, het 'ijzeren tijdperk' van Vergilius] nabij is, zal een deel van dat goddelijke wezen dat door zijn eigen

---

¹ *Op.cit.*

² *Op.cit.*

spirituele natuur in de vorm van Brahmā bestaat, en dat het begin en het einde is [de alfa en omega], . . . op aarde neerdalen: hij zal worden geboren in de familie van Vishṇuyaśas, een voortreffelijke brahmaan uit Śambhala . . . begiftigd met de acht bovenmenselijke vermogens. Door zijn onweerstaanbare macht zal hij iedereen vernietigen . . . van wie het denken gericht is op onrechtvaardigheid. Hij zal de rechtvaardigheid op aarde herstellen; en het denken van de mensen die aan het einde van het [kali]-tijdperk leven, zal ontwaken en zal zo helder als kristal zijn.¹ Zij die door dat bijzondere tijdperk zijn veranderd, zullen als zaden van mensen zijn [de śiṣṭa's, de overlevenden van de toekomstige ramp], en zullen het leven schenken aan een volk dat de wetten van het krita- [of satya-]yuga [het tijdperk van zuiverheid, of het 'gouden tijdperk'] volgt. Zoals er wordt gezegd: 'Wanneer de zon en de maan, [het maanhuis] tishya en de planeet Jupiter in één huis staan, zal het krita-tijdperk [het gouden] terugkeren.'²

De astronomische cyclussen van de hindoes – die in het openbaar worden onderwezen – worden goed genoeg begrepen, maar de esoterische betekenis ervan, in haar toepassing op transcendentale onderwerpen die daarmee verband houden, is altijd onvermeld gebleven. Het aantal cyclussen was enorm; het varieerde van de mahāyuga-cyclus van 4.320.000 jaar tot de kleine cyclussen van zeven en vijf jaar, waarbij laatstgenoemde is samengesteld uit de vijf jaren die respectievelijk de saṃvatsara, parivatsara, idvatsara, anuvatsara, en udvatsara worden genoemd, elk met geheime eigenschappen of kenmerken die eraan werden toegekend. Vriddhagarga noemt deze in een verhandeling die nu in het bezit is van een maṭha (of tempel) aan de andere kant van de Himālaya, en beschrijft het verband tussen deze vijfjarige en de Brihaspati-cyclus, gebaseerd op de conjunctie van de zon en de maan om de zestig jaar – een cyclus die zowel mysterieus als belangrijk is voor nationale gebeurtenissen in het algemeen en die van India in het bijzonder.

---

¹ Wanneer aan de periode van ons ras een einde komt, zullen mensen, zo wordt gezegd, door lijden en ongenoegen spiritueler worden. Helderziendheid wordt een vermogen dat iedereen bezit. We zullen de spirituele toestand van het derde en tweede ras benaderen.

² *Vishṇu-Purāṇa*, 4:24; H.H. Wilson (vert.), 1868, deel 4, blz. 228-9.

40 Geheime cyclussen

[‘Secret cycles’, *SD* 3:350-8; *CW* 14:358-68]

De eerdergenoemde cyclus van 5 jaar omvat 60 zonne-sterrenmaanden of 1800 dagen, 61 zonnemaanden (of 1830 dagen); 62 maanmaanden (of 1860 lunaties), en 67 maansterrenbeeld¹-maanden (of 1809 van dat soort dagen).

In zijn *Kāla-Sankalita* beschouwt kolonel Warren deze jaren terecht als cyclussen; dat zijn ze, want elk jaar heeft zijn eigen speciale betekenis omdat het enige invloed heeft op, en verband houdt met, specifieke gebeurtenissen in individuele horoscopen. Hij schrijft dat de 60-jarige cyclus

5 cyclussen van 12 jaar bevat, die, naar men aanneemt, gelijk zijn aan 1 jaar van de planeet (Brihaspati of Jupiter). . . . Ik vermeld deze cyclus omdat ik deze in sommige boeken heb gevonden, maar ik ken geen volk of stam die de tijd op die manier berekent.²

Die onwetendheid is heel logisch, want kol. Warren kon niets weten over de geheime cyclussen en hun betekenis. Hij voegt eraan toe:

De namen van de 5 cyclussen of yuga’s zijn: . . . (1) *saṃvatsara*, (2) *parivatsara*, (3) *idvatsara*, (4) *anuvatsara*, en (5) *udravatsara*.³

De geleerde kolonel had zich er echter van kunnen verzekeren dat er ‘andere volkeren’ waren die dezelfde geheime cyclus kenden, als hij maar had bedacht dat de Romeinen ook hun lustrum van 5 jaar kenden (onmiskenbaar van de hindoes) dat, als men het met 12 vermenigvuldigde, dezelfde periode aanduidde.⁴ In de buurt van Benares bestaan nog steeds de overblijfselen van de registraties van al deze cyclussen en van astronomische instrumenten die in massief gesteente zijn uitge-

---

¹ Noot vert.: In de Indiase vedische astronomie doorloopt de zon de 360° van de ecliptica door 27 (soms 28) maansterrenbeelden of maanhuizen (Skt. *nakshatra*’s) van elk 13½°, of 13° en 20’.

² John Warren, *A Collection of Memoirs on the Various Modes According to which the Nations of the Southern Parts of India Divide Time*, 1825, blz. 212.

³ *Op.cit.*

⁴ In ieder geval was in de tempel de geheime betekenis dezelfde.

houwen, de eeuwige verslagen van de oude ingewijden, die door Sir W. Jones (op aanwijzing van de wijze brahmanen die hem omringden) ‘verteruggaande verslagen’ of berekeningen worden genoemd.

In Stonehenge bestaan deze verslagen nog tot op de dag van vandaag. Godfrey Higgins zegt dat Waltire heeft ontdekt dat de grafheuvels die deze gigantische tempel omringen nauwkeurig de posities en de grootte van de vaste sterren voorstellen, die een compleet planetarium of planisfeer vormen.¹

Deze cyclus is, zoals Colebrooke ontdekte, de cyclus van de *Veda's*, opgetekend in het *Jyotisha*, een van de *Vedāṅga's*, een verhandeling over astronomie, die de basis vormt voor de berekening van alle andere cyclussen, grote of kleine.² Hoe oud de *Veda's* ook zijn, ze werden pas in karakters opgetekend lang nadat die waarnemingen van natuurfeiten – verricht met behulp van gigantische wiskundige en astronomische instrumenten – waren vastgelegd door mensen van het derde ras, die hun instructies van de dhyāni-chohans hadden ontvangen. Thomas Maurice spreekt de waarheid als hij opmerkt dat al zulke

ronde stenen monumenten, bedoeld als duurzame symbolen van astronomische cyclussen, waren gemaakt door een ras dat, omdat het het gebruik van letters niet kende of (om politieke redenen) verbood, geen andere duurzame methode had om hun discipelen te instrueren of hun kennis aan het nageslacht over te dragen.³

Alleen het laatste denkbeeld is onjuist. Zulke monumenten, die zowel observatoria als astronomische verhandelingen waren, werden in de rotsen uitgehouwen om hun kennis voor het niet-ingewijde nageslacht te verbergen en haar als erfdeel alleen aan de ingewijden na te laten.

Het is geen nieuws dat, terwijl de hindoes de aarde in zeven zones verdeelden, de meer westerse volkeren – Chaldeeën, Feniciërs, en zelfs de joden, die hun kennis direct of indirect van de brahmanen kregen – al hun geheime en heilige berekeningen baseerden op 6- en 12-tallen, hoewel ze indien dat niet mogelijk was het getal 7 gebruikten. Zo werd er als numerieke basis veel gebruikgemaakt van de 6, het exoterische

¹G. Higgins, *The Celtic Druids*, 1829, blz. xviii.

²H.T. Colebrooke, ‘On the Vedas, or Sacred Writings of the Hindus’, *Asiatic Researches*, 1808, deel 8, blz. 489ev.

³Geciteerd in E.V.H. Kenealy, *The Book of God*, 1867, blz. 186; vgl. Thomas Maurice, *Indian Antiquities*, deel 6, 1796, blz. 146.

getal dat door Āryabhaṭṭa werd gegeven. Vanaf de eerste geheime cyclus van 600 – de naros, die achtereenvolgens werd getransformeerd tot 60.000 en 60 en 6, en, met toevoeging van meer nullen, tot andere geheime cyclussen – tot aan de kleinste toe, kan een archeoloog en wiskundige gemakkelijk ontdekken dat de 6 in elk land als numerieke basis werd gebruikt, en bij elk volk bekend was. Daarom werd de aardbol verdeeld in 60 graden, wat, vermenigvuldigd met 60, 3600 werd, het ‘grote jaar’. Vandaar ook het uur met zijn 60 minuten van elk 60 seconden. De Aziaten kennen ook een cyclus van 60 jaar, waarna het gelukkige zevende decennium komt, en de Chinezen hebben hun kleine cyclus van 60 dagen, de joden van 6 dagen, de Grieken van 6 eeuwen – nogmaals de naros.

De Babyloniërs hadden een groot jaar van 3.600, dat 6 keer de naros was. De tataarse cyclus, Van genaamd, was 180 jaar, of drie keer 60; dit vermenigvuldigd met 12 keer 12 = 144, geeft 25.920 jaar, exact de periode van de precessiecyclus.

India is de bakermat van rekenen en wiskunde; zoals ‘Our Figures’, in *Chips from a German Workshop*, deel 2, van prof. Max Müller, zonder enige twijfel aantoot. Dit wordt door Krishna Shastri Godbole in *The Theosophist* goed toegelicht:

De joden . . . geven de eenheden (1-9) weer door de eerste negen letters van hun alfabet; de tientallen (10-90) door de volgende negen letters; de eerste vier honderdtallen (100-400) door de laatste vier letters, en de overige (500-900) door de tweede vorm van respectievelijk de letters kaf (de 11de), mim (de 12de), nun (de 13de), pe (de 17de), en sad (de 18de); en andere getallen door combinaties van deze letters gebaseerd op hun waarde. . . . De joden volgen in hun Hebreeuwse boeken nu nog steeds deze schrijfwijze. De Grieken hadden een numeriek stelsel dat vergelijkbaar is met dat van de joden, maar ze gingen nog iets verder door letters van het alfabet met een schuin streepje (zoals het accent aigu) erachter te gebruiken, of ervoor om duizenden (1000-9000), tienduizenden (10.000-90.000) en honderdduizend (100.000) weer te geven; laatstgenoemde werd bijvoorbeeld weergegeven door de rho met een streepje ervoor, terwijl een losstaande rho 100 voorstelde.

De Romeinen gaven alle numerieke waarden weer door een combinatie (toevoeging wanneer de tweede letter van gelijke of kleinere waarde is) van zes letters van hun alfabet: i (= 1), v (= 5), x (= 10), c (voor ‘centum’ = 100), d (= 500), en m (= 1000): dus 20 = xx, 15 = xv, en 9 = ix. Dit worden de Romeinse cijfers genoemd en

ze worden door alle Europese landen aangenomen als ze het Romeinse alfabet gebruiken. De Arabieren volgden hun burenen, de joden, bij hun rekenwijze aanvankelijk zelfs zo nauwkeurig dat ze haar Abjad noemden naar de eerste vier Hebreeuwse letters – alif, beth, gimel (of beter gezegd jimel, dat is jim, want in het Arabisch ontbreekt de ‘g’), en dalet – die de eerste vier eenheden weergeven. Maar toen ze in het begin van de christelijke jaartelling als handelaren naar India gingen, ontdekten ze dat dit land voor berekeningen reeds het tientallig stelsel gebruikte, dat ze onmiddellijk onveranderd overnamen, zonder de schrijfwijze van links naar rechts te veranderen, wat in strijd was met hun eigen schrijfwijze, die van rechts naar links is.

Tijdens de duistere middeleeuwen voerden ze dit stelsel in Europa in via Spanje en andere Europese landen langs de kust van de Middellandse Zee die onder hun heerschappij stonden. Zo wordt duidelijk dat de ārya’s de wiskunde of de rekenkunde al goed beheersten in een tijd waarin alle andere volkeren daarover nog maar weinig tot niets wisten. Ook erkent men dat de Arabieren de kennis van rekenkunde en algebra eerst van de hindoes hebben verkregen en dat deze vervolgens door hen aan westerse volkeren werd onderwezen. Dit feit bewijst overtuigend dat de beschaving van de ārya’s ouder is dan die van enig ander volk in de wereld; en omdat zou zijn bewezen dat de *Veda’s* het oudste werk van die beschaving zijn, wordt het wel heel waarschijnlijk dat die beschaving een hoge ouderdom heeft.¹

Maar terwijl bijvoorbeeld het joodse volk – dat zo lang als het eerste en oudste volk in de volgorde van schepping werd beschouwd – niets van rekenkunde afwist en volkomen onbekend was met het tientallig stelsel, bestond dit laatste in India al eeuwen vóór onze huidige jaartelling.

Om zeker te zijn van de hoge ouderdom van de Aziatische ārya’s en van hun sterrenkundige verslagen moet men meer bestuderen dan alleen de *Veda’s*. De geheime betekenis van laatstgenoemde zal door de huidige generatie van oriëntalisten nooit worden begrepen; en de sterrenkundige werken die openlijk de echte jaartallen geven en de ouderdom van zowel het volk als zijn wetenschap bewijzen, gaan het begrip van de verzamelaars van olla’s en oude manuscripten in India te boven, en de reden daarvoor is overduidelijk. Toch zijn er tot op de dag

---

¹ Krishna Shastri Godbole, ‘Antiquity of the Vedas’, *The Theosophist*, augustus 1881, blz. 239.

van vandaag astronomen en wiskundigen in India, bescheiden śāstrī's en pandits, onbekend en onopgemerkt te midden van dat volk met een fenomenaal geheugen en metafysische hersenen, die deze taak op zich hebben genomen en tot tevredenheid van velen hebben bewezen dat de *Veda's* de oudste werken ter wereld zijn. Een daarvan is de zojuist geciteerde śāstrī, die in *The Theosophist*¹ een degelijk artikel publiceerde dat sterrenkundig en wiskundig bewijst dat:

Indien alleen al de postvedische werken – de *Upanishads*, de *Brāhmaṇa's*, enz., tot aan de *Purāṇa's* – ons bij kritisch onderzoek terugvoeren tot 20.000 v.Chr., dan moet de tijd waarin de *Veda's* werden samengesteld, in ronde cijfers, vóór 30.000 v.Chr. hebben gelegen, een datum die we nu als de ouderdom van dat boek der boeken kunnen aannemen.²

En wat zijn zijn bewijzen?

Cyclussen en het bewijs ontleend aan de nakshatra's (maansterrenbeelden). Hier volgen een paar fragmenten uit zijn nogal lange artikel, geselecteerd om een indruk te geven van zijn bewijsvoering, die rechtstreeks verband houden met de vijfjarige cyclus waarover zojuist is gesproken. Wie geïnteresseerd is in de bewijsvoering en een gevorderde wiskundige is, kan het artikel 'Antiquity of the Vedas' lezen en zelf oordelen. We citeren nu uit *The Theosophist*, oktober 1881, blz. 22-3:³

10. Somākara citeert in zijn toelichting op het *Śeṣha Jyotiṣa* een passage uit het *Śatapatha-Brāhmaṇa* waarin wordt verwezen naar een waarneming met betrekking tot de verandering van de keerkriegen die ook in het *Sākhāyana Brāhmaṇa* wordt genoemd, zoals is opgemerkt door prof. Max Müller in zijn voorwoord bij de *Rigveda Samhitā* (deel 4, blz. xx, vn). De passage luidt: . . . 'De nacht van volle maan in Phalgunī is de eerste nacht van saṃvatsara, het eerste jaar van de vijfjarige periode.' Deze passage toont duidelijk aan dat de vijfjarige periode die, volgens het zesde vers van het *Jyotiṣa*, begint op de eerste dag van Māgha (januari-februari), ooit begon op de 15de van Phālguna (februari-maart). Wanneer nu de

¹ Augustus, september, oktober, november, december 1881, en februari 1882.

² Krishna Shastri Godbole, 'Antiquity of the Vedas', *The Theosophist*, februari 1882, blz. 127.

³ Noot vert.: Zie ook de lijst met correcties die Godbole aan het einde van zijn reeks artikelen heeft toegevoegd (februari 1882, blz. 127); deze zijn in de vertaling verwerkt.

15de dag van Phālguna van het eerste jaar van de vijfjarige periode, genaamd samvatsara, begint, staat de maan, volgens het *Jyotiṣha*, op

$\frac{95}{124} = (1 / [1 + \{1 / (3 + \frac{8}{29})\}])$ of $\frac{3}{4}$ van Uttara Phalgunī, en de zon in $\frac{33}{124} = (1 / [3 + \{1 / (1 + \frac{8}{25})\}])$ of $\frac{1}{4}$ van Uttara Bhādrapadā.

De posities van de vier hoofdpunten op de ecliptica waren toen als volgt:

Het wintersolstitium op $3^{\circ}20'$ van Uttara Bhādrapadā.

De lente-equinox aan het begin van Ārdrā.

Het zomersolstitium op 10° van Uttara Phalgunī.

De herfst-equinox in het midden van Mūla.

Het lentepunt viel, zoals we hebben gezien, samen met het begin van Krittikā in 1421 v.Chr.; en tussen het begin van Krittikā en dat van Ārdrā liggen drie nakshatra's van $13^{\circ}20'$ elk of 40° , en de tijd dat het lentepunt in het begin van Ārdrā stond, was dus $1421 + 40 \times 72 = 1421 + 2880 = 4301$ v.Chr., als we uitgaan van een precessiesnelheid van $50''$ per jaar. Als we uitgaan van een precessiesnelheid van $3^{\circ}20'$ in 247 jaar dan komt de datum uit op $1516 + 2964 = 4480$ v.Chr.

Toen het wintersolstitium door zijn retrograde beweging daarna samenviel met het begin van Pūrva Bhādrapadā, werd het begin van de vijfjarige periode gewijzigd van de 15de naar de 1ste dag van Phālguna (februari-maart). Deze wijziging vond plaats 1200 jaar na de datum van bovenstaande waarneming plaats, dat wil zeggen in 3101 v.Chr. Deze datum is heel belangrijk, omdat later een tijdperk op basis van dat moment werd bepaald. Het begin van het Kali of kaliyuga (afgeleid van kal, rekenen) wordt dus een sterrenkundig feit, hoewel Europese wetenschappers zeggen dat het een denkbeeldige datum is.

Verwisseling van krittikā en aśvinī¹

11. We zien dus dat de nakshatra's, 27 in getal, werden geteld vanaf Ārdrā toen de lente-equinox aan het begin daarvan stond, en dat die manier van tellen werd gevolgd tot de lente-equinox terug-

¹Een onpartijdige studie van vedische en postvedische werken toont aan dat de oude ārya's de precessie van de equinoxen goed kenden, en 'dat ze hun positie veranderden van een bepaald nakshatra naar twee (soms drie) nakshatra's terug, wanneer de precessie twee, eigenlijk $2\frac{1}{6}$, nakshatra's bedroeg of ongeveer 29° – de beweging van de zon in een maanmaand – en zo de jaargetijden een volledige maanmaand terugzetten. Het lijkt zeker dat het lentepunt in de tijd van de *Sūrya-Siddhānta*, *Brahmā-Siddhānta*, en andere oude boeken over astronomie in feite niet het begin van Aśvinī had bereikt, maar een paar graden ten oosten ervan

ging naar het begin van Krittikā, toen deze het eerste nakshatra werd. Het wintersolstitium was toen namelijk, door terug te gaan van Phālguna (februari-maart) naar Māgha (januari-februari), een volledige maanmaand verplaatst. En op dezelfde manier werd de plaats van Krittikā ingenomen door Aśvinī, dat wil zeggen laatstgenoemde werd het eerste van de nakshatra's, stond aan het hoofd van alle andere, toen het begin ervan samenviel met het lentepunt, of met andere woorden, toen het wintersolstitium viel in Pausha (december-januari). Tussen het begin van Krittikā tot dat van Aśvinī verstrijken er twee nakshatra's, of $26\frac{2}{3}^\circ$, en de tijd die de equinox nodig heeft om deze afstand met een snelheid van 1° in 72 jaar terug te gaan, is 1920 jaar; en daarom is de datum waarop de lente-equinox samenvalt met het begin van Aśvinī of met het einde van Revatī 1920-1421 = 499 n.Chr.

Bentley's opvatting

12. De volgende en even belangrijke verwijzing naar een waarneming die we hier onder de aandacht brengen, werd door John Bentley besproken in zijn onderzoek naar de Indiase oudheden. 'Het eerste nakshatra', zegt hij, 'in de indeling in 28 werd Mūla genoemd, dat wil zeggen de wortel of oorsprong. In de indeling in 27 werd het eerste nakshatra Jyeshtha genoemd, dat wil zeggen het oudste of het eerste, en is daarom van even groot belang als het eerstgenoemde.'¹ Hieruit blijkt duidelijk dat de lente-equinox ooit aan het begin van Mūla viel, en Mūla werd als het eerste nakshatra gerekend toen ze 28 in getal waren, inclusief Abhijit. Er zijn 13 nakshatra's, of $1\frac{3}{4} \times 90^\circ$, verstreken vanaf het begin van Ārdra tot dat van Mūla, en daarom was de datum waarop de lente-equinox samenvalt met het begin van Mūla $4301 + 1\frac{3}{4} \times 90 \times 72 = 16.335$ v.Chr. of eerder. De posities van de vier hoofdpunten op de ecliptica waren toen als volgt:

Het wintersolstitium aan het begin van Uttara-Phalgunī in de maand Śrāvaṇa.

---

lag. . . . De astronomen van Europa verschuiven het begin van Ram en van alle andere tekens van de dierenriem elk jaar met ongeveer $50,25''$ naar het westen, en daardoor maken ze de namen van die tekens betekenisloos. Maar deze tekens staan net zozeer vast als de sterrenbeelden zelf, en dus lijkt het erop dat de huidige westerse astronomen daardoor minder voorzichtig en wetenschappelijk in hun waarnemingen zijn dan hun zeer oude broeders – de ārya's.' (Krishna Shastri Godbole, 'Antiquity of the Vedas', *The Theosophist*, oktober 1881, blz. 23.)

¹ John Bentley, *A Historical View of the Hindu Astronomy*, 1825, blz. 5.

De lente-equinox aan het begin van Mūla in Kārttika.
 Het zomersolstitium aan het begin van Pūrva Bhādrapadā in
 Māgha.
 De herfst-equinox aan het begin van Mrigaśīrsha in Vaiśākha.

Een bewijs uit de *Bhagavad Gītā*

13. Zowel de *Bhagavad Gītā* als het *Bhāgavata* maken melding van een waarneming die wijst op een nog hogere ouderdom dan die welke door Bentley is ontdekt. De passages worden hieronder in volgorde gegeven:

Ik ben de Mārgaśīrsha [nl. de eerste] onder de maanden en de lente [nl. de eerste] onder de jaargetijden.¹

Dit toont aan dat Mārgaśīrsha ooit de eerste lentemaand was. Een seizoen omvat twee maanden, en het noemen van een maand verwijst naar het jaargetijde.

Ik ben de saṃvatsara onder de jaren [die vijf in getal zijn], en de lente onder de jaargetijden, en de Mārgaśīrsha onder de maanden, en de Abhijit onder de nakshatra's (die 28 in getal zijn).²

Dit wijst er duidelijk op dat op een bepaald moment in het eerste jaar (saṃvatsara) van de vijfjarige periode, de Madhu, dat wil zeggen de eerste maand van de lente, Mārgaśīrsha was, en Abhijit was de eerste van de nakshatra's. Dit viel toen samen met het lentepunt, en daarom telde men de nakshatra's vanaf dat punt. Om de datum van deze waarneming te vinden: er zijn drie nakshatra's verstreken vanaf het begin van Mūla tot het begin van Abhijit, en daarom is deze datum minstens $16.335 + \frac{3}{4} \times 90 \times 72 = 19.112$ of ongeveer 20.000 v.Chr. De saṃvatsara begon toen in Bhādrapada, de maand van het wintersolstitium.³

Tot zover is dus voor de *Veda's* een ouderdom van 20.000 jaar wiskundig bewezen. En dit is eenvoudig exoterisch. Elke wiskundige kan dit, als hij niet door vooroordelen verblind is, inzien, en een onbekende maar heel scherpzinnige amateurastronoom, S.A. Mackey, heeft het zo'n 60 jaar geleden bewezen.

¹ *Bhagavad Gītā*, 10:35.

² *Bhāgavata-Purāṇa*, 11:16:27.

³ Krishna Shastri Godbole, 'Antiquity of the Vedas', *The Theosophist*, oktober 1881, blz. 22-3.

Zijn theorie over de hindoe-yuga's en hun lengte is opmerkelijk – omdat ze de juiste leringen daarover zo dicht benadert.

In deel 2, 1799, blz. 131, van *Asiatic Researches* wordt gezegd: 'De grote voorouder van Yudhishṭhira regeerde 27.000 jaar . . . aan het einde van het bronzen tijdperk.' In deel 9, 1809, blz. 364 en 86 lezen we:

'[Aan] het *begin van het kaliyuga*, tijdens de heerschappij van Yudhishṭhira.' En 'Yudhishṭhira . . . begon zijn heerschappij onmiddellijk na de overstroming genaamd pralaya.'

Hier hebben we drie verschillende uitspraken over Yudhishṭhira . . . Om deze schijnbare verschillen te verklaren, moeten we hun wetenschappelijke boeken raadplegen, waarin de hemel en de aarde worden verdeeld in *vijf delen* van ongelijke afmetingen, door middel van cirkels evenwijdig aan de evenaar. Aandacht voor deze verdeling zal van groot belang blijken te zijn . . . want men zal ontdekken dat de verdeling van hun mahāyuga in zijn vier samenstellende delen daarop gebaseerd was. Elke astronoom weet dat er een punt aan de hemel is dat de pool wordt genoemd, waaromheen het geheel in 24 uur lijkt te draaien; en dat ze zich op 90 graden daarvan een *cirkel* voorstellen die de *evenaar* wordt genoemd en die de hemel en de aarde in twee gelijke delen verdeelt, het noorden en het zuiden.

Tussen deze cirkel en de pool bevindt zich nog een denkbeeldige cirkel, de cirkel van *eeuwige zichtbaarheid* genoemd; tussen deze en de evenaar is er een punt aan de hemel dat het zenit wordt genoemd, waardoor weer een andere denkbeeldige cirkel kan gaan, evenwijdig aan de andere twee; en dan ontbreekt alleen nog de cirkel van *eeuwige occultatie* om de reeks te voltooien. . . . Geen enkele Europese astronoom, behalve ikzelf, heeft ze ooit in verband gebracht met de mysterieuze hindoegetallen. In *Asiatic Researches* wordt ons verteld dat Yudhishṭhira Vicramāditya ertoe bracht om te regeren in Kashmir, dat zich op 36° graden noorderbreedte bevindt. En op die breedtegraad zou de cirkel van *eeuwige zichtbaarheid* zich uitstrekken tot 72 graden hoogte, en vandaar tot het zenit is maar 18 graden, maar van het zenit tot de evenaar op die breedte is 36 graden, en van de evenaar tot de cirkel van *eeuwige occultatie* is 54 graden. We zien dus dat de halve cirkel van 180 graden wordt verdeeld in vier delen, in de verhouding 1, 2, 3, 4, d.w.z. 18, 36, 54, 72.

Of de hindoe-astronomen bekend waren met de beweging van de aarde of niet, doet er niet toe, want de verschijnselen zijn dezelfde; en als het die heren met een *gevoelig geweten* een genoegen doet, ben ik bereid toe te geven dat ze zich voorstelden dat de hemel om

de aarde draaide, maar ze hadden wel waargenomen dat de sterren op het pad van de zon door de equinoctiale punten vooruitgaan met een snelheid van 54 boogseconden in een jaar. Op die manier draaide de hele dierenriem rond in 24.000 jaar. Ze namen ook waar dat de hellingshoek in de loop van die tijd varieerde, waardoor de breedte van de keerkringen aan beide kanten met 4 graden werd *ver-groot* of *verkleind*; deze bewegingssnelheid zou de keerkringen in 540.000 jaar van de evenaar naar de polen brengen; en in die tijd zou de dierenriem $22\frac{1}{2}$ omwentelingen hebben gemaakt, die worden weergegeven door evenwijdige cirkels van de evenaar tot de polen . . . of, wat op hetzelfde neerkomt, de noordpool van de ecliptica zou zijn verplaatst van de noordpool van de aarde naar de evenaar. . . .

Zo worden de polen omgekeerd in 1.080.000 jaar, wat hun mahāyuga is, dat ze om bovengenoemde redenen in vier ongelijke delen hadden verdeeld, in de verhouding 1, 2, 3, 4; ofwel 108.000, 216.000, 324.000 en 432.000. Hier hebben we bevestigende bewijzen dat de bovenstaande getallen hun oorsprong vinden in *oude astronomische waarnemingen* en daarom niet de benamingen verdienen die door de schrijver van het artikel, in navolging van Bentley, Wilford, Dupuis, enz., eraan zijn gegeven.

Ik moet nu aantonen dat het feit dat Yudhishṭhira 27.000 jaar regeerde niet *absurd* of *afstotend* is, maar misschien is de schrijver zich er niet van bewust dat er verschillende Yudhishṭhira's of Judhisters waren. In *Asiatic Researches* (deel 2, 1799, blz. 31) staat: 'De grote voorouder van Yudhishṭhira regeerde 27.000 jaar . . . aan het einde van het bronzen of derde tijdperk.' Hier moet ik opnieuw uw aandacht vragen voor deze schematische voorstelling. Dit betreft een vlak van dit mechanisme dat de tweede heer zo onbeholpen vond; het betreft een langwerpige sferoïde die door de Ouden een atroscoop wordt genoemd.

Stel dat de langste as de polen van de aarde voorstelt, die een hoek van 28 graden met de horizon maakt; dan zullen de 7 afdelingen boven de horizon tot de noordpool, de tempel van Boeddha, en de zeven vanaf de noordpool tot de cirkel van eeuwige zichtbaarheid de 14 manvantara's voorstellen, of zeer lange tijdsperioden, waarvan elke, volgens *Asiatic Researches* (deel 3, 1799, blz. 262), de regeerperiode van een manu betrof. Maar kapt. Wilford geeft ons in deel 5, blz. 244-5, de volgende informatie: 'De Egyptenaren hadden 14 dynastieën en de hindoes hadden 14 dynastieën, . . . de heersers daarvan worden manu's genoemd.' . . .

Wie kan hier de 14 zeer lange tijdsperioden verwarren met die welke het kaliyuga van Delhi vormden, of een andere plaats op de

28ste breedtegraad, waar de lege ruimte vanaf de voet van Meru tot de zevende cirkel vanaf de evenaar het deel vormt dat in het volgende tijdperk door de keerkring wordt bestreken; deze verhoudingen verschillen aanzienlijk van die op de 36ste breedtegraad; en omdat de getallen in de hindoeboeken verschillen, zegt Bentley: 'Dit toont aan hoe weinig vertrouwen men hierin kan stellen.' Integendeel, het toont aan hoe nauwkeurig de hindoes de bewegingen van de hemel op verschillende breedten hadden *waargenomen*.

Sommige hindoes vermelden dat 'de aarde *twee spillen* heeft die worden omringd door *hemelen en hellen op zeven niveaus* met een onderlinge afstand van telkens één raju.' Dit behoeft maar weinig toelichting als men weet dat de zeven afdelingen van de evenaar tot hun zenit rishi's of rasha's worden genoemd. Maar voor ons huidige doel is het vooral belangrijk om te weten dat ze namen hadden gegeven aan elke afdeling die de keerkringen tijdens elke omwenteling van de dierenriem doorliepen. Op 36° NB, waar de pool (Meru) bij Kashmir negen treden hoog stond, werden ze śāstra's genoemd; op 28° in Delhi, waar de pool (Meru) zeven treden hoog stond, werden ze manu's genoemd; maar op 24° bij Cacha, waar de pool (Meru) maar zes treden hoog stond, werden ze saca's genoemd.

Volgens *Asiatic Researches* (deel 9, 1809, blz. 82-3) was Yudhishṭhira, de zoon van dharma, of *rechtvaardigheid*, de eerste van de zes saca's; de naam impliceert echter het *einde*, en Yudhishṭhira is, aangezien alles twee uiteinden heeft, evenzeer van toepassing op het eerste als op het laatste. En aangezien de afdeling in het noorden van de cirkel van eeuwige zichtbaarheid de eerste van het kaliyuga is, aangenomen dat de keerkringen klimmen, werd ze de afdeling of heerschappij van Yudhishṭhira genoemd. Maar de afdeling die onmiddellijk voorafgaat aan de cirkel van eeuwige zichtbaarheid is de laatste van het derde of bronzen tijdperk, en werd daarom Yudhishṭhira genoemd, en aangezien zijn heerschappij voorafging aan de heerschappij van de andere, toen de keerkring opklom naar de pool of Meru, werd hij de vader van de andere genoemd – 'de grote voorouder van Yudhishṭhira, die 27.000 jaar regeerde, . . . aan het einde van het bronzen tijdperk.' (*Asiatic Researches*, deel 2, 1799, blz. 131.)

De hindoes van de oudheid hebben waargenomen dat de dierenriem met ongeveer 54" per jaar vooruitging, en om breuken te vermijden werd dit zo vastgelegd, wat een volledige ronde zou opleveren in 24.000 jaar; en omdat ze hebben waargenomen dat de hoek van de poolas elke ronde bijna 4 graden varieert, werden deze drie getallen als zodanig vermeld, wat *45 ronden van de dierenriem*

oplevert voor een halve omwenteling van de polen; maar ze ontdekten dat na 45 ronden de noordelijke keerkring niet samenviel met de cirkel van eeuwige zichtbaarheid en 30 boogminuten tekortkwam, en de dierenriem daarvoor nog anderhalf teken verder zou moeten bewegen, waarvoor zoals we allemaal weten minstens 3.000 jaar nodig is, en daarom werden ze in dit geval aan het einde van het bronzen tijdperk toegevoegd; de heerschappij van *die* Yudhishṭhira werd zodoende verlengd tot 27.000 in plaats van 24.000 jaar; maar op een ander moment veranderden ze de normale duur van 24.000 jaar van de heerschappij van elk van deze *langademige vorsten* niet, maar rondden de tijd naar boven af door de heerschappij drie- of vierduizend jaar te laten voortduren.

In *Asiatic Researches* (deel 2, 1799, blz. 134) wordt gezegd: ‘Zonder enige discussie wordt erkend dat Parikshit, de grote neef en opvolger van Yudhishṭhira . . . tijdens het interval tussen het *bronzen en het aarden tijdperk* heeft geregeerd, en dat hij is gestorven aan het begin van het kaliyuga.’ Hier vinden we een *interregnum* aan het *einde van het bronzen tijdperk*, en *vóór* het begin van het kaliyuga; en aangezien er maar één bronzen of tretāyuga kan zijn, d.w.z. het derde tijdperk, in een mahāyuga van 1.080.000 jaar, moet de heerschappij van deze Parikshit in het tweede mahāyuga zijn geweest, toen de pool naar zijn oorspronkelijke positie was teruggekeerd, waarvoor 2.160.000 jaar nodig waren; en de hindoes noemen dit het Prajānāthayuga. Analoog aan dit gebruik is dat van sommige meer recente volkeren, die dol zijn op even getallen, en het gewone jaar laten bestaan uit 12 maanden van elk 30 dagen; en de ruim 5 dagen die reteren worden voorgesteld als de heerschappij van een kleine slang die in zijn staart bijt, en verdeeld is in 5 delen, enz.

Maar ‘Yudhishṭhira begon zijn heerschappij onmiddellijk na de *overstroming genaamd pralaya*’, d.w.z. aan het einde van het kaliyuga (of het tijdperk van warmte), toen de keerkring zich had verplaatst van de pool naar de andere kant van de cirkel van eeuwige zichtbaarheid, die met de noordelijke horizon samenvalt; hier stond de keerkring of het zomersolstitium aan het *begin* van hun eerste tijdperk weer in dezelfde parallel van de noordelijke declinatie als aan het *einde* van hun derde tijdperk, of tretāyuga, het bronzen tijdperk genoemd. . . .

Er is genoeg gezegd om te bewijzen dat de wetenschappelijke boeken van de hindoes geen afstotelijke absurditeiten zijn, die voortkomen uit hun onwetendheid, rijke verbeelding en goedgelovigheid, maar boeken met een diepgaande kennis van astronomie en geografie.

Wat die heren met een gevoelig geweten dan ertoe kan brengen om te volharden dat Yudhishthira een echt sterfelijk mens was, weet ik niet; tenzij ze bang zijn voor het lot van Jared en zijn grootvader Methusalem?¹

---

¹ Sampson Arnold Mackey, *A Reply, intended to be made to the various disputants, on an essay on chronology, etc.*, 1826, blz. 30-6.

Het mysterie van de Boeddha

41 De leer over de avatāra's

[‘The doctrine of avatāras’, *SD* 3:361-73; *CW* 14:370-85]

Een vreemd verhaal – of beter gezegd een legende – doet hardnekkig de ronde onder de discipelen van enkele grote guru's van de Himālaya, en zelfs onder leken, namelijk dat Gautama, de prins van Kapilavastu, nooit de aardse gebieden heeft verlaten, hoewel zijn lichaam stierf en werd verbrand, en zijn overblijfselen tot op de dag van vandaag zijn bewaard.

Er bestaat een mondelinge overlevering onder de Chinese boeddhisten en een schriftelijke verklaring in de geheime boeken van de Tibetaanse lama's, evenals een overlevering onder de ārya's, dat Gautama Boeddha twee leerstelsels had: een voor het volk en zijn leken-discipelen, een ander voor zijn 'uitverkorenen', de arhats. Het blijkt dat het zijn beleid was, en na hem dat van zijn arhats, om niemand als kandidaat voor het arhatschap te weigeren, maar de diepste mysteries werden alleen onthuld aan hen die tijdens een jarenlange proeftijd hadden bewezen inwijding waardig te zijn. Als ze eenmaal waren aangenomen, werden ze zonder onderscheid van ras, kaste of rijkdom ingewijd, en Boeddha's westerse opvolger deed hetzelfde. Het zijn de arhats die deze traditie hebben voortgezet en hebben laten wortelschieten in het denken van het volk. Die traditie vormt ook de basis van de latere leer van de reïncarnatie van lama's, of de opeenvolging van menselijke boeddha's.

Het weinige dat hier over dit onderwerp kan worden gezegd, kan al dan niet helpen om de onderzoeker van het occultisme in de juiste richting te sturen. De schrijfster heeft de vrijheid om de feiten te vertellen zoals zij ze *persoonlijk* heeft begrepen; voor mogelijke misvattingen is alleen zij verantwoordelijk. De leer is haar onderwezen, maar het werd volledig aan haar intuïtie overgelaten – zoals het nu aan de scherpzinnigheid van de lezer wordt overgelaten – om de mysterieuze en verwarrende feiten te ordenen. De onvolledige verklaringen die hier worden gegeven, zijn fragmenten van wat in bepaalde geheime boeken staat, maar er mogen geen details worden bekendgemaakt.

De esoterische versie van het mysterie dat in de geheime boeken wordt gegeven, kan in het kort worden verteld. De boeddhisten hebben

altijd krachtig ontkend dat hun BOEDDHA, zoals door de brahmanen wordt beweerd, een avatāra van Vishṇu was in dezelfde zin zoals een mens een incarnatie van zijn karmische voorouder is. Misschien ontkennen ze dit voor een deel omdat ze de volledige, onpersoonlijke en algemene betekenis van de esoterische term ‘Mahā-Vishṇu’ niet kennen. Er is een mysterieus beginsel in de natuur dat ‘Mahā-Vishṇu’ wordt genoemd, dat niet de God met die naam is, maar een beginsel dat de bīja bevat, het zaadje van avatārisme, of, met andere woorden, de kracht is achter en de oorzaak van zulke goddelijke incarnaties. Alle wereldverlossers, de bodhisattva’s en de avatāra’s, zijn verlossingsbomen die zijn gegroeid uit het ene zaadje, de bīja of ‘Mahā-Vishṇu’. Of dit nu ādi-boeddha (oorspronkelijke wijsheid) of Mahā-Vishṇu wordt genoemd, dat maakt niet uit. Esoterisch opgevat is Vishṇu zowel saṅgā als nirṅā (met en zonder eigenschappen). In het eerste aspect is Vishṇu het voorwerp van exoterische verering en toewijding; in het tweede, als nirṅā, is hij het hoogtepunt van alle spirituele wijsheid in het heelal – kortom nirvāṇa¹ – en wordt hij door alle filosofische denkers vereerd. In deze esoterische betekenis was Heer BOEDDHA inderdaad een incarnatie van Mahā-Vishṇu.

Zo wordt het vanuit een filosofisch en zuiver spiritueel standpunt gezien. Maar vanuit het gebied van illusie, zoals men het zou kunnen noemen, of vanuit het aardse standpunt, *weten* die ingewijden dat hij een directe incarnatie was van een van de oorspronkelijke ‘zeven zonen van licht’, die men in elke theogonie kan vinden – de dhyāni-chohans, die als taak hebben om van de ene eeuwigheid (eon) tot de andere over het spirituele welzijn van de aan hun zorg toevertrouwde gebieden te waken. Dit werd al in *Esoteric Buddhism* gezegd.

Een van de grootste mysteries van speculatieve en filosofische mystiek – en een mysterie dat nu wordt onthuld – betreft wat er bij de verschillende graden van zulke hypostatische overdrachten gebeurt. Natuurlijk moeten goddelijke en ook menselijke incarnaties voor zowel een theoloog als een fysioloog een gesloten boek blijven, tenzij de esoterische leringen worden aanvaard en de religie van de wereld worden.

---

¹Er ontstaan veel misverstanden omdat men bestaansgebieden met elkaar verwacht en termen onjuist gebruikt. Zo zijn bepaalde spirituele toestanden verward met het nirvāṇa van Boeddha. Het nirvāṇa van Boeddha verschilt volledig van elke andere spirituele toestand van samādhi of zelfs de hoogste theofanie die door minder grote adepten wordt ervaren. De spirituele toestanden die adepten na hun fysieke dood bereiken, vertonen grote verschillen.

Deze leer kan aan een onvoorbereid publiek nooit volledig worden uitgelegd; maar één ding is zeker en kan nu worden gezegd: tussen het dogma van een nieuw geschapen ziel bij elke nieuwe geboorte en de fysiologie die een tijdelijke dierlijke ziel aanneemt, ligt het enorme domein van de occulte leer¹ met zijn logische en redelijke bewijsvoering, waarvan de schakels allemaal in een logische en filosofische openvolging in de natuur kunnen worden gevonden.

Iemand die de juiste betekenis van dit 'mysterie' begrijpt, vindt het in de dialoog tussen Krishṇa en Arjuna in de *Bhagavad Gītā*, 4:5-9. De avatāra zegt:

Vele levens van mij zijn voorbijgegaan, en ook van jou, o Arjuna! Ik ken ze allemaal, maar jij kent de jouwe niet, o vernietiger van je vijanden.

Hoewel ik niet geboren ben, en mijn ātman onvergankelijk is, en hoewel ik de Heer ben van alle wezens, toch word ik, terwijl ik mijn stoffelijke natuur beheers, geboren door de kracht van illusie.²

Telkens, o zoon van Bhārata, wanneer de dharma [de rechtvaardige wet] in verval raakt, en de adharma [het tegenovergestelde van de dharma] opkomt, manifesteer ik mezelf.

Om de goeden te redden en de kwaden te vernietigen, om de dharma in te voeren, word ik in elk yuga geboren.

Wie werkelijk mijn goddelijke geboorte en goddelijk handelen begrijpt, hij, o Arjuna, wordt niet wedergeboren nadat hij het lichaam verlaat, maar komt tot mij.

---

¹ Alleen deze leer biedt de mogelijkheid van een verzoening tussen de twee diametraal tegenovergestelde polen van religie en wetenschap; tussen de ene met haar onvruchtbare terrein van dogma's over geloof, en de andere met haar vele holle hypothesen, beide overwoekerd door het onkruid van dwaling. Ze zullen nooit tot elkaar komen. Ze zijn elkaars vijanden, eeuwig in oorlog met elkaar, maar dit belet ze niet om hun krachten te bundelen tegen de esoterische filosofie, die twee millennia lang in beide richtingen heeft moeten strijden tegen onfeilbaarheid, of tegen 'pure verwaandheid en aanmatiging' zoals Antoninus het omschreef; en haar waarheden hebben nu het materialisme van de moderne wetenschap als tegenstander.

² Waar komen sommige gnostische denkbeelden vandaan? Cerinthus onderwees dat de Allerhoogste, toen de wereld en Jehovah hun deugdzaamheid en oorspronkelijke waardigheid hadden verloren, toestond dat een van zijn glorieuze eonen, wiens naam 'Gezalfde' (Christus) was, incarneerde in de mens Jezus. Basilides ontkende dat Jezus een echt lichaam had en noemde het een 'illusie', en dacht dat Simon van Cyrene in plaats van hem aan het kruis leed. Al zulke leringen zijn echo's van de oosterse leringen.

Alle avatāra's komen dus overeen: ze zijn de zonen van hun 'Vader' in een directe afstammingslijn, waarbij de 'Vader', of een van de zeven vlammen, tijdelijk de Zoon wordt, en deze twee zijn één – in de eeuwigheid. Wat is de Vader? Is het de absolute oorzaak van alles – de peilloze Eeuwige? Nee, beslist niet. Het is kāraṇātman, de 'oorzakelijke ziel' die in algemene zin door de hindoes Īśvara, de Heer, en door christenen 'God', wordt genoemd, de Ene en Enige. Vanuit het standpunt van eenheid is dit zo; maar dan zou de laagste van de elementalen in zo'n geval evengoed als de 'Ene en Enige' kunnen worden beschouwd. Ieder mens heeft bovendien zijn eigen goddelijke geest of persoonlijke god. Die goddelijke entiteit of vlam waaruit buddhi voortkomt, staat in dezelfde relatie tot de mens, zij het op een lager gebied, als de dhyāni-boeddha tot zijn menselijke boeddha. Daarom zijn monotheïsme en polytheïsme niet onverenigbaar; ze bestaan in de natuur.

Werkelijk, 'om de goeden te redden en de kwaden te vernietigen', werden de figuren bekend als Gautama, Śaṅkara, Jezus en enkele anderen ieder in hun tijd geboren, zoals is gezegd: 'Ik word in elk yuga geboren' – en zij werden allemaal door dezelfde kracht geboren.

Er schuilt een groot mysterie in zulke incarnaties, en ze vallen niet onder de cyclus van normale wederbelichamingen. Wederbelichamingen kunnen in drie categorieën worden onderverdeeld: de goddelijke incarnaties die avatāra's worden genoemd; die van adepten die nirvāṇa opgeven om de mensheid verder te helpen – de nirmāṇakāya's; en de natuurlijke opeenvolging van wederbelichamingen voor iedereen – de algemene wet. De avatāra is een verschijning die een bijzondere illusie kan worden genoemd binnen de illusie die altijd heerst op de gebieden die onder de invloed staan van die macht, māyā; de adept belichaamt zich bewust opnieuw wanneer hij dat wil of verkiest;¹ de gewone mens volgt onbewust de grote wet van tweeledige evolutie.

Wat is eigenlijk een avatāra? Vóór we die term gebruiken, moeten we hem goed begrijpen. Het is een afdaling van de gemanifesteerde godheid – of die nu Śiva, Viṣṇu, of ādi-boeddha wordt genoemd – in een illusoire vorm van een individualiteit, een verschijning die voor de mens op dit illusoire gebied objectief is, maar dat in feite niet is. Die

---

¹Een echte ingewijde adept zal zijn adeptschap behouden, ook al heeft hij vele incarnaties in onze illusoire wereld. De drijvende kracht die aan een reeks van zulke incarnaties ten grondslag ligt, is *niet* karma in de gebruikelijke betekenis, maar een nog ondoorgrondelijker kracht. Tijdens zijn levens verliest de adept zijn adeptschap niet, al kan hij daarin niet tot een hogere graad opklimmen.

illusoire vorm, die noch een verleden noch een toekomst heeft, omdat hij geen eerdere incarnaties had en geen wederbelichamingen zal hebben, heeft niets te maken met karma, dat daarom geen greep op hem heeft.

Gautama Boeddha werd in zekere zin als avatāra geboren. Maar dit vereist nadere toelichting, gezien de onvermijdelijke bezwaren op dogmatische gronden. Er is een groot verschil tussen een avatāra en een jīvanmukta: de ene is, zoals gezegd, een illusoire verschijning, karma-loos, en nog nooit eerder geïncarneerd; en de andere, de jīvanmukta, is iemand die nirvāṇa bereikt door zijn individuele verdiensten. Tegen deze uitdrukking zou een compromisloze aanhanger van de filosofische Vedānta dan weer bezwaar maken. Hij zou kunnen zeggen dat aangezien de bewustzijnstoestand van de avatāra en de jīvanmukta één en dezelfde is, geen enkele hoeveelheid persoonlijke verdienste, in hoeveel incarnaties ook, iemand naar nirvāṇa kan leiden. In nirvāṇa, zou hij zeggen, zijn geen handelingen; hoe kan dan enige handeling daartoe leiden?

Nirvāṇa is noch een gevolg noch een oorzaak maar een altijd aanwezig, eeuwig ZIJN, zoals Nāgasena het omschreef.¹ Daarom heeft het geen relatie of verband met handeling, verdienste of straf, aangezien deze onderworpen zijn aan karma. Dit is allemaal heel waar, maar voor ons is er een belangrijk verschil tussen die twee. Een avatāra *is* er een; een jīvanmukta *wordt* er een. Al is de bewustzijnstoestand van de twee identiek, de oorzaken die ertoe leiden zijn dat niet. Een avatāra is een afdaling van een god in een illusoire vorm; een jīvanmukta, die mogelijk talloze incarnaties heeft gehad en daarin verdienste heeft verzameld, wordt zeker geen nirvāṇī op grond van die verdienste, maar alleen op grond van het karma dat erdoor wordt gegenereerd, dat hem leidt in de richting van de guru, die hem zal inwijden in het mysterie van nirvāṇa en die hem als enige kan helpen deze toestand te bereiken.

De śāstra's zeggen dat we alleen door onze daden moksha zullen bereiken, en als we ons niet inspannen zal er geen vooruitgang zijn en zullen we door de godheid (mahāguru) niet worden geholpen noch begunstigd. Daarom wordt beweerd dat Gautama, hoewel in zekere zin een avatāra, een echte menselijke jīvanmukta is, die zijn positie dankt aan zijn persoonlijke verdienste, en dus meer dan een avatāra was. Juist

---

¹ Vgl. Max Müller, *Chips from a German Workshop*, 1867, deel 1, blz. 288-9; vgl. *The Questions of King Milinda*, boek 4, dilemma 65.

zijn persoonlijke verdienste stelde hem in staat om nirvāṇa te bereiken.

Er bestaan twee soorten vrijwillige en bewuste incarnaties van adepten: die van de nirmāṇakāya's en die welke plaatsvinden wanneer chela's op proef hun inwijding doormaken.

De eerste soort betreft een groots en ook raadselachtig mysterie, namelijk het feit dat zo'n wederbelichaming van het persoonlijk ego – het ego dat in het māyāvi- of het kāmarūpa heeft gewoond en zich in kāmaloka bevindt – van een bepaalde adept in een menselijk lichaam zelfs kan optreden wanneer zijn 'hogere beginselen' in de bewustzijns-toestand van nirvāṇa verkeren.¹ Men moet begrijpen dat de bovenstaande omschrijvingen voor het grote publiek worden gebruikt, en daarom houdt dat wat geschreven is zich niet bezig met dit diepe en mysterieuze vraagstuk gezien vanuit het *hoogste* gebied, dat van absolute spiritualiteit, en ook niet vanuit het hoogste filosofische gezichtspunt, dat alleen voor een enkeling begrijpelijk is. Men moet niet denken dat er iets in de toestand van nirvāṇa kan komen wat daarin niet al eeuwig is; maar als het menselijk intellect zich een beeld probeert te vormen van het absolute, dan moet het dat gebruiken als de hoogste term in een onbegrensde reeks.

Als dit in gedachten wordt gehouden, worden veel misvattingen vermeden. Deze spirituele evolutie betreft het materiaal op verschillende gebieden waarmee de nirvāṇī in contact stond vóór hij nirvāṇa bereikte. De gebieden behoren tot de reeks illusoire gebieden, en betreffen ongetwijfeld niet het hoogste. Wie naar het hoogste op zoek is, moet de juiste bron raadplegen, de leringen van de *Upanishads*, en moet dat in de juiste geest doen. Hier proberen we alleen de richting aan te geven waarin moet worden gezocht, en door enkele mysterieuze occulte mogelijkheden te noemen, brengen we onze lezers niet werke-

---

¹ Van de zogenaamde brahmaloka – de zevende en hogere wereld, waarboven alles arūpa, vormloos, zuiver spiritueel is – tot de laagste wereld en insecten, of zelfs tot een object zoals een blad, vindt er een eeuwige cyclus van bestaans-toestanden, ontwikkeling en wederbelichaming plaats. Sommige mensen bereiken bewustzijns-toestanden of sferen van waaruit ze alleen in een nieuwe kalpa (een dag van Brahmā) kunnen terugkeren; er zijn andere bewustzijns-toestanden of sferen waaruit men pas na 100 jaren van Brahmā (mahākalpa, een periode van 311.040.000.000 jaar) kan terugkeren. Nirvāṇa, zo wordt gezegd, is een bewustzijns-toestand waaruit geen terugkeer mogelijk is. Toch wordt beweerd dat reïncarnatie vanuit die toestand in uitzonderlijke gevallen mogelijk is; maar zulke incarnaties zijn illusies, zoals al het andere op dit gebied, zoals zal worden aangetoond.

lijk naar het doel. De uiteindelijke waarheid kan alleen door een guru aan de ingewijde leerling worden meegedeeld.

Na dit gezegd te hebben, zal en moet onze bewering voor velen nog steeds onbegrijpelijk zo niet absurd lijken. Ten eerste voor iedereen die onbekend is met de leer van de veelvoudige aard en verschillende aspecten van de menselijke monade; en ten tweede voor degenen die de zevenvoudige indeling van de menselijke entiteit vanuit een te materialistisch standpunt bekijken. Toch zal de intuïtieve occultist, die de mysteries van nirvāṇa grondig heeft bestudeerd – die weet dat het identiek is aan parabrahman, en dus onveranderlijk, eeuwig en niets anders dan het absolute Al – inzien dat wat we zeggen mogelijk is. Hij weet dat van een dharmakāya – een nirvāṇī ‘zonder overblijfselen’, zoals onze oriëntalisten het hebben vertaald, die is opgenomen in dat niets, wat het ene werkelijke, want absolute, bewustzijn is – niet kan worden gezegd dat hij terugkeert om op aarde te incarneren, omdat de nirvāṇī niet langer een hij, een zij, of zelfs een het is. Maar een nirmāṇakāya – of hij die nirvāṇa ‘met overblijfselen’ heeft bereikt, dat wil zeggen die is gekleed in een etherisch lichaam dat hem ongevoelig maakt voor alle uiterlijke indrukken en voor elk mentaal gevoel, en die nog enig besef van zijn ego heeft – kan dat wel.

Iedere oosterse occultist is zich ook bewust van het feit dat er twee soorten nirmāṇakāya's zijn: de natuurlijke en de aangenomen. Eerstgenoemde is de naam of titel die wordt gegeven aan de toestand van een hoge asceet, of ingewijde, die een stadium van gelukzaligheid heeft bereikt dat alleen door nirvāṇa wordt overtroffen. Laatstgenoemde betekent de zelfopoffering van iemand die vrijwillig het absolute nirvāṇa opgeeft om de mensheid te helpen en haar nog steeds goed te doen, of, met andere woorden, zijn medeschepselen te redden door hen te leiden.

Men kan als bezwaar aanvoeren dat de dharmakāya, omdat hij een nirvāṇī of jīvanmukta is, na zijn dood geen ‘overblijfselen’ kan hebben achtergelaten, omdat hij die bewustzijnstoestand heeft bereikt vanwaaruit geen verdere incarnaties mogelijk zijn en daarom geen behoefte meer heeft aan een etherisch lichaam of aan het individuele ego dat reïncarneert van het ene leven naar het andere, en dat het laatstgenoemde dus noodzakelijkerwijs verdwijnt. Hierop wordt geantwoord: in exoterische zin en als algemene regel is dat ook zo. Maar we hebben hier te maken met een uitzonderlijk geval dat tot stand kan worden gebracht door de occulte krachten van een hoge ingewijde, die, voordat hij nirvāṇa ingaat, zijn ‘overblijfselen’ (soms, hoewel niet geheel juist,

zijn m $\ddot{a}$ y $\ddot{a}$ vir $\ddot{u}$ pa genoemd) achter kan laten,¹ of hij nu uiteindelijk een nirv $\ddot{a}$ n $\ddot{i}$ wordt of een lagere toestand van gelukzaligheid binnengaat.

Vervolgens zijn er gevallen – weliswaar zeldzaam, maar ze komen toch vaker voor dan men zou verwachten – die vrijwillige en bewuste reïncarnaties zijn van adepten die worden beproefd. Ieder mens heeft een innerlijk, een ‘hoger zelf’, en ook een astraal lichaam. Er zijn maar weinig mensen, afgezien van adepten van de hogere graden, die, op het moment dat de dood een einde aan hun korte aardse leven heeft gemaakt, in staat zijn om het astrale lichaam, of een van de beginselen die het bezielen, te leiden. Toch is zo’n leiding, of de overdracht van die beginselen van een dood naar een levend lichaam, niet alleen mogelijk, maar het komt volgens occulte en kabbalistische leringen vaak voor.

De graden van zo’n vermogen variëren natuurlijk enorm. Om er maar drie te noemen: in de laagste graad zou een adept die tijdens zijn leven bij het onderzoek naar en de uitoefening van zijn vermogens sterk werd gehinderd, na de dood een ander lichaam kunnen kiezen waarin hij zijn onderbroken studies zou kunnen voortzetten, hoewel hij daarbij gewoonlijk elke herinnering aan zijn vorige incarnatie verliest. In de volgende graad kan hij bovendien de herinnering van zijn vorige leven overbrengen naar zijn nieuwe lichaam; terwijl de hoogste graad nauwelijks grenzen stelt aan de uitoefening van dat prachtige vermogen.

Als voorbeeld van een adept die over het eerstgenoemde vermogen beschikte, noemden sommige middeleeuwse kabbalisten een bekende figuur uit de 15de eeuw – kardinaal Cusanus. Als gevolg van zijn bewonderenswaardige toewijding aan esoterisch onderzoek en de kabala, leidde karma de lijdende adept – om intellectueel te herstellen en bij te komen van de kerkelijke tirannie – naar het lichaam van Copernicus. Als het niet waar is, dan is het tenminste goed bedacht; en grondige nalezing van het leven van de twee mannen zou iemand die in zulke krachten gelooft gemakkelijk ertoe kunnen brengen het beweerde feit te aanvaarden.

---

¹ Het feit dat het voertuig van het ego verdwijnt bij een volledig ontwikkelde yog $\ddot{i}$, die, jaren vóór zijn lichamelijke dood, op aarde nirv $\ddot{a}$ na heeft bereikt, heeft geleid tot een wet van Manu, bekrachtigd door millennia van brahmaanse autoriteit, dat zo’n param $\ddot{a}$ tman als absoluut onberispelijk en vrij van zonde of verantwoordelijkheid moet worden beschouwd, wat hij ook doet (zie het laatste hoofdstuk van de *Wetten van Manu*). Een yog $\ddot{i}$, die boven het kastensysteem – een despotisch, compromisloos en autocratisch systeem in India – staat, kan daarmee ongestraft breken. Dit geeft de sleutel tot onze beweringen.

De lezer die over de middelen beschikt om dat te doen, wordt gevraagd zich te wenden tot het omvangrijke folio in het Latijn uit de 15de eeuw getiteld *De docta ignorantia*, geschreven door kardinaal Cusanus, waarin alle theorieën en hypothesen – alle denkbeelden – van Copernicus als grondbeginselen voor de ontdekkingen van die grote astronoom zijn te vinden.¹ Wie was deze zeer geleerde kardinaal? De zoon van een arme schipper, die zijn hele carrière, zijn kardinaalshoed, en meer nog het ontzag dan de vriendschap van de pausen Eugenius IV, Nicolaas V en Pius II, te danken had aan de bijzondere kennis die hem aangeboren leek, aangezien hij tot relatief laat in zijn leven nergens had gestudeerd. Cusanus stierf in 1464; zijn beste werken werden geschreven voordat hij tot een geestelijke orde moest toetreden om aan vervolging te ontsnappen. Deze adept is daaraan evenwel niet ontsnapt.

In het genoemde werk van de kardinaal staat een betekenisvolle zin, waarvan het auteurschap respectievelijk is toegeschreven aan Pascal, aan Cusanus zelf, en aan de *Zohar*, en die rechtmatig thuishoort in de boeken van Hermes:

---

¹ Ongeveer vijftig jaar vóór de geboorte van Copernicus schreef Cusanus het volgende: 'Hoewel het heelal misschien niet oneindig is, kan niemand zich haar als eindig voorstellen, omdat de menselijke rede niet in staat is er enige beperking aan toe te schrijven. . . . Want evenmin als onze aarde zich in het middelpunt van het heelal kan bevinden, zoals men wel dacht, kan de sfeer van de vaste sterren de omtrek van het heelal zijn. . . . Daarom is dit heelal als een enorme machine, waarvan het middelpunt [de godheid] overal is, en de omtrek nergens [machina mundi, quasi habens ubique centrum, et nullibi circumferentiam]. . . . De aarde die niet in het middelpunt staat, kan daarom niet bewegingloos zijn . . . en hoewel ze veel kleiner is dan de zon, moet men op grond daarvan niet concluderen dat ze de mindere is [vilior – lager]. . . . Men kan niet zien of haar bewoners hoger staan dan zij die dichter bij de zon wonen, of in andere sterren, want de sterrenruimte kan niet zonder bewoners zijn. . . . De aarde, zeer waarschijnlijk [fortasse] een van de kleinste hemellichamen, is niettemin de bakermat van intelligente wezens, heel edele en volmaakte.' (*De docta ignorantia*, boek 2, hfst. 11 en 12.)

Men moet het wel eens zijn met de biograaf van kardinaal Cusanus die – zonder enig vermoeden van de occulte waarheid en van de oorzaak voor zo'n eruditie bij een schrijver uit de 14de en 15de eeuw – eenvoudig vermeldt staat over zo'n wonderbaarlijke profetische kennis en deze aan God toeschrijft, en over hem zegt dat hij ongeëvenaard was in elke tak van filosofie, en dat hij veel theologische mysteries die voor de menselijke geest ontoegankelijk waren (!), versluiert en eeuwenlang genegeerd [velata et neglecta], opnieuw aan het licht heeft gebracht. 'Pascal heeft misschien Cusanus' werken gelezen; maar waaraan kon de kardinaal zijn ideeën hebben ontleend?' vraagt Louis Moreri zich af. Duidelijk aan Hermes en de werken van Pythagoras, afgezien van het mysterie van zijn incarnatie en reïncarnatie.

Het heelal is een oneindige sfeer waarvan het middelpunt overal is en de omtrek nergens.¹

Dit wordt door sommigen veranderd in: ‘Het middelpunt is nergens, en de omtrek overal’, een nogal ketterse gedachte voor een kardinaal, hoewel vanuit een kabbalistisch standpunt volkomen orthodox.

De theorie van de wederbelichaming moet door occultisten worden uiteengezet, en vervolgens op specifieke gevallen worden toegepast. Het juiste begrip van dit psychische feit is gebaseerd op een juiste kijk op die groep hemelse wezens die gewoonlijk de zeven oorspronkelijke goden of engelen worden genoemd – onze dhyāni-chohans – de ‘zeven oorspronkelijke stralen’ of machten, later overgenomen door de christelijke religie als de ‘zeven engelen van de tegenwoordigheid’. Deze zuiver spirituele groep was op de bovenste sport van de ladder van het zijn arūpa, vormloos, maar materialiseerde zich steeds meer naarmate ze afdaalde langs de schaal van objectiviteit en vorm, en bereikte ten slotte de meest grove en meest onvolmaakte positie van de hiërarchie, de mens. Deze groep wordt in onze occulte leer aangewezen als de bakermat en bron van de mens.

In deze groep hemelse wezens ontkiemt dat bewustzijn dat de eerste manifestatie van causaal bewustzijn is – de alfa en omega van eeuwig goddelijk zijn en leven. Het daalt door elke bestaansvorm af, door mens, dier, en plant, en stopt pas bij het mineraal. Het wordt gesymboliseerd door de dubbele driehoek – het meest mysterieuze en meest suggestieve van alle mystieke tekens, want het is een dubbel teken, dat spiritueel en fysiek bewustzijn en leven omvat, waarbij de ene driehoek naar boven wijst en de andere naar beneden; beide zijn met elkaar vervlochten en tonen de verschillende gebieden van de 2×7 soorten bewustzijn, de 14 bestaanssferen, de loka’s van de brahmanen.

De lezer kan zich nu van dit alles een beter beeld vormen. Hij zal ook begrijpen wat er met de ‘wachters’ wordt bedoeld; volgens de oude overleveringen heeft elk van de 7 delen of gebieden van de aarde zijn beschermer of bestuurder, want elk van de 14 werelden of loka’s wordt door één van hen beschermd en geleid.² Maar we houden ons nu niet

---

¹ *Liber XXIV philosophorum.*

² Dit is de geheime betekenis van de uitspraken over de hiërarchie van prajāpati’s of rishi’s. Eerst worden er 7 genoemd, dan 10, dan 21, enz. Ze zijn ‘goden’ en scheppers van mensen – velen van hen zijn de ‘Heren van wezens’; ze zijn de ‘uit het denkvermogen geboren zonen’ van Brahmā, en worden dan sterfelijke hel-

met een van deze bezig, maar met de zogenaamde '7 adems', die de mens tijdens zijn cyclische pelgrimstocht voorzien van zijn onsterfelijke monade.

Het commentaar op het *Boek over Dzyan* zegt:

Toen de Vlam (of adem) als Heer van de heerlijkheid naar zijn gebied afdaalde, nadat hij de hoogste emanaties van dat specifieke gebied tot bewust leven had geroepen, steeg hij daaruit weer op naar zijn oorspronkelijke verblijf, vanwaaruit hij over zijn talloze stralen (monaden) waakt. Hij kiest als zijn avatāra's alleen diegenen uit die in hun vorige incarnatie de zeven deugden bezaten¹. Wat de rest betreft, hij overschaduwet elk van hen met een van zijn talloze stralen. . . . Maar zelfs de 'straal' is een deel van de Heer der heren.²

Het zevenvoudige beginsel in de mens – die alleen als een psychische manifestatie op dit grofstoffelijke gebied als tweevoudig kan worden opgevat – was in de hele oudheid bekend, en is in elk oud geschrift te vinden. De Egyptenaren kenden en onderwezen het, en hun indeling van de beginselen is op elk punt een tegenhanger van de geheime leer van de oude ārya's. Het wordt in *Isis ontsluierd* als volgt omschreven:

Volgens de Egyptische denkbeelden, en volgens alle andere geloofsovertuigingen die op filosofie zijn gebaseerd, was de mens niet slechts . . . een vereniging van ziel en lichaam; hij was een drie-eenheid wanneer de geest eraan was toegevoegd. Bovendien bestaat hij volgens die leer uit *kha* – lichaam; *khaba* – astrale vorm of schaduw; *ka* – de dierlijke ziel of het levensbeginsel; *ba* – de hogere ziel; en *akh* – het aardse verstand. Ze hadden ook een zesde beginsel, *sah* – of 'mummie'; maar dit begon pas te werken na de dood van het lichaam.³

Het zevende beginsel, dat natuurlijk de hoogste, ongeschapen geest is, werd gewoonlijk Osiris genoemd; daarom werd elke overleden persoon na de dood geösirificeerd – oftewel een Osiris.

Occultisten moeten de oude, universele denkbeelden 'reïncarnatie

---

den, en worden vaak als zondige figuren voorgesteld. De occulte betekenis van de bijbelse patriarchen, hun genealogie, en hun afstammelingen die de aarde onder elkaar verdelen, komt hiermee overeen. Ook Jacobs droom heeft die betekenis.

¹Hij 'die de 7 deugden bezit' is iemand die, zonder het voordeel van inwijding, eenvoudig door eigen inspanning even zuiver wordt als een adept. Omdat hij zo heilig is, wordt zijn lichaam bij zijn volgende incarnatie de avatāra van zijn 'wachter' of beschermengel, zoals een christen het zou zeggen.

²Titel van de hoogste dhyāni-chohans.

³*Isis ontsluierd*, 2:432-3.

en karma' steeds herhalen – niet zoals spiritisten erover spreken, maar zoals de oudste wetenschap ter wereld dat doet – maar ze moeten ook cyclische en evolutionaire reïncarnatie onderwijzen: dat soort wederbelichaming – mysterieus en nog onbegrijpelijk voor velen die de wereldgeschiedenis niet kennen – dat in *Isis ontsluit* voorzichtig werd vermeld. Voor ieder individu is er een gebruikelijke wederbelichaming met een tussenliggende periode van kāmaloḱa en deva-chaṅ, maar voor enkelingen is er een cyclische bewuste reïncarnatie met een groots en goddelijk doel.

Die grote figuren die zich in de geschiedenis van de mensheid als reuzen verheffen, zoals Siddārtha Boeddha en Jezus op het spirituele gebied, en Alexander de Grote en Napoleon op het gebied van fysieke veroveringen, zijn slechts de weerspiegelingen van menstypen die eerder hebben bestaan – niet 10.000 jaar geleden, zoals in *Isis ontsluit* (1:86) voorzichtig is gezegd, maar miljoenen jaren lang zonder onderbreking sinds het begin van het manvantara. Die figuren zijn namelijk, met uitzondering van de echte avatāra's waarover eerder werd gesproken, dezelfde ononderbroken stralen (monaden) met elk hun eigen specifieke ouder-vlam; deze ouder-vlammen worden ook deva's, dhyāṅi-chohans of dhyāṅi-boeddha's, planeetengelen, enz., genoemd en zijn eonen lang hun stralende prototypen. Naar hun gelijkenis worden sommige mensen geboren, en wanneer voor de mensheid een bepaald humanitair doel in zicht komt, worden deze mensen hypostatisch bezielde door hun goddelijke prototypen en telkens opnieuw voortgebracht door de mysterieuze krachten die het lot van onze wereld beheersen en leiden.

Toen *Isis ontsluit* werd geschreven, kon niet méér worden gezegd; daarom was de verklaring beperkt tot alleen deze opmerking:

Er is in alle geschriften van de religieuze of wereldlijke geschiedenis geen enkele op de voorgrond tredende figuur van wie we niet het prototype kunnen vinden in de half fictieve en half historische overleveringen van vroegere religies en mythologieën. Zoals een ster, die op onmetelijke afstand boven ons hoofd zacht schittert in de grenzeloze uitgestrektheid van de hemel, wordt weerspiegeld in de kalme wateren van een meer, zo wordt het beeld van mensen uit de antediluviale tijd weerspiegeld in de tijden die we in een historische terugblik kunnen omvatten.¹

---

¹ *Op.cit.*, 1:86.

Maar nu er zoveel publicaties zijn verschenen waarin veel over de leer is geschreven, en verschillende daarvan een verkeerd beeld geven, kan deze vage toespeling worden aangevuld en verklaard. Deze verklaring is niet alleen van toepassing op prominente figuren in de geschiedenis in het algemeen, maar ook op genieën, op elk opmerkelijk individu dat in zijn tijd boven het gewone volk uitsteekt en over een abnormaal ontwikkeld speciaal vermogen beschikt dat bijdraagt tot het welzijn en de vooruitgang van de mensheid. Ieder van hen is een reïncarnatie van een figuur met soortgelijke vermogens die hem is voorgedaan, die in zijn nieuwe vorm die kwaliteiten als talenten met zich meebrengt, die hij in zijn vorige leven volledig had ontwikkeld en die gemakkelijk opnieuw zijn op te wekken. Heel vaak zijn het gewone stervelingen, de ego's van gewone mensen die hun cyclische ontwikkeling doormaken.

Maar we houden ons nu bezig met 'speciale gevallen'. Stel dat iemand – die voldoende zuiver is – tijdens zijn cyclus van incarnaties voor speciale doeleinden wordt geselecteerd door zijn persoonlijke god, de bron (op het gemanifesteerde gebied) van zijn monade, die dan in hem gaat wonen. Die god, zijn eigen prototype of 'Vader in de hemel', is in zekere zin niet alleen het beeld waarnaar hij, de spirituele mens, is gemaakt, maar in het geval dat we hier beschouwen, is hij dat spirituele, individuele ego zelf. Dit is een geval van permanente, levenslange theofanie. Het is geen avatārisme, zoals dat wordt opgevat in de brahmaanse filosofie, en de aldus gekozen mens is ook geen *jīvanmukta* of *nirvāṇī*, maar het gaat om een heel uitzonderlijk geval op het gebied van de mystiek.

Die mens kan in zijn vorige levens al dan niet een adept zijn geweest, maar nu is hij eenvoudig een heel zuiver en spiritueel individu – of iemand die dat alles in zijn vorige leven was – dat als pasgeboren baby het geselecteerde voertuig is. In dit geval kunnen de astrale beginselen van zo'n heilige of bodhisattva, na zijn fysieke dood, niet aan een natuurlijke ontbinding worden onderworpen zoals in het geval van gewone stervelingen. Ze blijven binnen onze sfeer en binnen het bereik van de aantrekkingskracht van de mens. Op die manier kan niet alleen over een Boeddha, een Śāṅkarāchārya, of een Jezus worden gezegd dat hij tegelijkertijd meerdere personen bezielt, maar zelfs de beginselen van een hoge adept kunnen de uiterlijke tabernakels van gewone stervelingen bezielen.

Een bepaalde straal (beginsel) van Sanat-Kumāra vergeestelijkte

(bezielde) Pradyumna, de zoon van Krishna tijdens de grote Mahābhārata-periode, terwijl hij, Sanat-Kumāra, tegelijkertijd spiritueel onder-richt gaf aan koning Dhritarāshṭra. Bovendien moet men bedenken dat Sanat-Kumāra ‘een eeuwige jongeling van 16 jaar’ is, die in janaloka, zijn eigen sfeer of spirituele toestand, verkeert.

Zelfs in het gewone zogenaamde *mediamieke* leven is redelijk goed vastgesteld dat, terwijl het lichaam handelt – al is het alleen automatisch – of op de ene plaats rust, zijn astrale dubbel onafhankelijk daarvan kan verschijnen op een andere, vaak verafgelegen, plaats. Dit komt in het mystieke leven en in de geschiedenis vrij vaak voor, en als dit geldt voor extatici, zieners, en mystici van allerlei aard, waarom kan dan niet hetzelfde gebeuren op een hoger en spiritueel meer ontwikkeld bestaansgebied? Als men erkent dat dit op het lagere psychische gebied mogelijk is, waarom dan niet op een hoger gebied?

In gevallen van hoger adeptschap, wanneer de innerlijke mens volledige controle over het lichaam heeft, wanneer het spirituele ego volledig herenigd is met zijn zevende beginsel, zelfs tijdens het leven van de persoonlijkheid, en de astrale mens of het persoonlijk ego zo zuiver is geworden dat hij geleidelijk alle kwaliteiten en eigenschappen van de tussennatuur (buddhi en manas in hun aardse aspect) heeft geassimileerd, in die gevallen neemt dat persoonlijk ego, bij wijze van spreken, de plaats in van het spirituele hogere zelf, en is daarna in staat een onafhankelijk leven op aarde te leiden. Wanneer de lichamelijke dood intreedt, vindt vaak de volgende mysterieuze gebeurtenis plaats.

Als dharmakāya, een nirvāṇī ‘zonder overblijfselen’, volledig vrij van aardse banden, kan het spirituele ego niet terugkeren om op aarde te reïncarneren. Er wordt echter bevestigd dat zelfs in het geval van een dharmakāya het persoonlijk ego volledig in onze sfeer kan blijven, en zo nodig naar de aarde kan terugkeren om te incarneren. Het kan nu namelijk niet langer, zoals de astrale overblijfselen van een gewoon mens, worden onderworpen aan de geleidelijke ontbinding in kāmāloka (het limbus of vagevuur van de rooms-katholiek, en het ‘zomerland’ van de spiritist); het kan geen tweede dood sterven, zoals Aristoteles zo’n ontbinding noemt.¹ Het is te heilig en zuiver geworden – niet lan-

¹Na de dood gaat de ziel verder in het lucht- (astrale) lichaam, totdat dit volledig is gezuiverd van alle kwade, zinnelijke begeerten; dan werpt ze het luchtlichaam af door een tweede dood [wanneer ze opstijgt naar devachan], zoals ze ook het aardse lichaam heeft afgeworpen. Daarom zeggen de Ouden dat er met de ziel altijd een hemellichaam verbonden is, dat onsterfelijk, stralend, en ster-

ger door weerspiegeld licht maar door zijn eigen natuurlijke licht en spiritualiteit – om te sluimeren in de onbewuste slaap van een lagere nirvānische toestand óf om net als alle gewone astrale schillen te worden ontbonden en volledig te verdwijnen.

Maar in die toestand die bekendstaat als de *nirmāṇakāya* (de nirvāṇi 'met overblijfselen') kan hij de mensheid nog helpen.

'Laat mij lijden en de zonden van allen dragen [reïncarneren in nieuwe ellende] maar laat de wereld worden gered!' werd door Gautama Boeddha gezegd, een uitroep waarvan zijn volgelingen de ware betekenis nu maar weinig begrijpen. 'En wat gebeurt er met hem, Heer?' vroeg Petrus. 'Het is niet jouw zaak of hij in leven blijft totdat ik kom?'¹ antwoordde de astrale Jezus. 'Totdat ik kom' betekent 'tot ik weer ben geïncarneerd' in een fysiek lichaam. Toch kon de Christus van het oude gekruisigde lichaam terecht zeggen: 'Ik ben bij mijn Vader en één met Hem', terwijl dat noch het astrale lichaam ervan weerhield opnieuw een vorm aan te nemen, noch Johannes ervan weerhield om te wachten tot zijn meester was gekomen; het verhinderde ook niet dat Johannes hem niet herkende toen hij kwam, of dat hij zich vervolgens tegen hem verzette. Maar in de kerk deed die opmerking het absurde denkbeeld ontstaan van een duizendjarig rijk, in fysieke zin.

Sindsdien is de 'Man van smarten' misschien al meer dan eens teruggekeerd, zonder dat zijn blinde volgelingen dat wisten of hem herkenden. Sindsdien is en wordt deze grootse 'Zoon van God' dagelijks en elk uur heel wreed gekruisigd door de kerken die in zijn naam zijn gesticht. Maar de apostelen, die slechts deels ingewijd waren, bleven niet op hun meester wachten, herkenden hem niet, en wezen hem elke keer dat hij terugkeerde af.²

---

achtig is.' (Geciteerd in A. Wilder, *New Platonism and Alchemy*, 1869, blz. 18.) Het is dan ook logisch dat het 'luchtlichaam' van een adept niet zo'n tweede dood sterft, omdat het volledig is gezuiverd vóór zijn scheiding van het fysieke lichaam. De hoge ingewijde is een 'zoon van de opstanding', 'gelijk aan de engelen', en kan niet meer sterven (zie *Lucas* 20:36).

¹ *Johannes* 21:22.

² Zie het fragment met de titel 'The Grand Inquisitor' in *The Theosophist* (nov. en dec. 1881, blz. 38-41, 75-9) uit de prachtige roman van Dostojevski. Het is fictie; natuurlijk, maar toch sublieme fictie over Christus die tijdens de bloeitijd van de inquisitie naar Spanje terugkeert, gevangen wordt genomen, en ter dood wordt gebracht door de inquisiteur, die bang is dat Christus het werk van de jezuïeten zal vernietigen.

42 De zeven beginselen

[‘The seven principles’, *SD* 3:374-5; *CW* 14:386-7]

Het ‘mysterie van de Boeddha’ is dat van verschillende andere adepten – misschien wel van vele. Het hele probleem is om dat andere mysterie goed te begrijpen: dat van het op het eerste gezicht zo diepzinnige en transcendente feit van de ‘zeven beginselen’ in de mens, de weerspiegelingen in de mens van de zeven natuurkrachten (de fysieke kant) en van de zeven hiërarchieën van het zijn (de verstandelijke en spirituele kant). Of de stoffelijke, etherische en spirituele mens voor een beter begrip van zijn (globaal) drievoudige aard nu volgens het ene of het andere stelsel in groepen wordt ingedeeld, het fundament en de top van die indeling zullen altijd dezelfde zijn. Er zijn in de mens maar drie upādhi’s (bases), en daarop kan men een variërend aantal kośa’s (omhulsels) en hun aspecten baseren zonder de harmonie van het geheel te verstoren. Terwijl het esoterische stelsel de zevenvoudige indeling aanneemt, geeft de classificatie van de Vedānta vijf kośa’s, en de tāraka-rājayoga vereenvoudigt hun aantal tot vier – de drie upādhi’s samengevat in het hoogste beginsel, ātman.

Dat wat zojuist gezegd is, zal natuurlijk de vraag oproepen: ‘Hoe kan een spirituele (of semispirituele) persoonlijkheid een drievoudig of zelfs een tweevoudig leven leiden, waarbij de respectieve ‘hogere zelden’ naar wens wisselen terwijl ze in de oneindigheid van een manvantara toch de ene eeuwige monade zijn?’ Het antwoord hierop is voor een echte occultist gemakkelijk, terwijl het voor een niet-ingewijde leek absurd moet lijken. De ‘zeven beginselen’ zijn natuurlijk de manifestatie van één ondeelbare geest, maar die eenheid wordt pas duidelijk aan het einde van het manvantara wanneer ze op het gebied van de ene werkelijkheid worden herenigd. Tijdens de reis van de ‘pelgrim’ hebben de weerspiegelingen van die ondeelbare ene vlam, de aspecten van de ene eeuwige geest, elk de kracht om te werken op een van de gemanifesteerde bestaansgebieden – de geleidelijke differentiaties van het ene ongemanifesteerde gebied – namelijk op dat gebied waar het thuishoort.

Onze aarde maakt elke māyāvische toestand mogelijk. Het gezu-

verde ego-beginsel (het astrale en persoonlijke zelf van een adept) kan zich – hoewel het in feite één onlosmakelijk geheel vormt met zijn hoogste zelf (ātman en buddhi) – van zijn goddelijke monade scheiden om overal mededogen en welwillendheid te bevorderen. Op deze manier kan het op dit gebied van illusie en tijdelijk bestaan een eigen afzonderlijk bewust leven leiden, in een geleende illusoire vorm, en daarmee een tweeledig doel dienen: het uitputten van zijn eigen individuele karma, en het verlossen van miljoenen mensen, die minder bevoorrecht zijn dan hijzelf, van de gevolgen van mentale blindheid.

Als men vraagt: ‘Waar blijft het oorspronkelijke bewustzijn dat het lichaam bezielde, wanneer de verandering van de bewustzijnstoestand van een boeddha of een jīvanmukta, die wordt beschreven als het ingaan in nirvāṇa, plaatsvindt; blijft het in de nirvāṇī of in de latere reïncarnaties van zijn ‘overblijfselen’ (de nirmāṇakāya)?’ Het antwoord is dan dat het *in een lichaam gevangen* bewustzijn misschien ‘bepaalde kennis uit waarneming en ervaring’ betreft, zoals Locke het uitdrukt, maar bewustzijn *zonder een lichaam* is geen gevolg maar een oorzaak. Het is een deel van het geheel, of beter gezegd een straal op de getrapte schaal van de gemanifesteerde activiteit van het geheel, van de ene allesdoordringende, grenzeloze vlam, waarvan alleen de weerspiegelingen zich kunnen differentiëren; en als zodanig is bewustzijn alomtegenwoordig, en kan het niet worden gelokaliseerd in, of gericht op, een bepaald voorwerp, noch kan het worden beperkt. Alleen de gevolgen ervan hebben betrekking op het gebied van de stof, want denken is een energie die de stof op verschillende manieren beïnvloedt, maar bewustzijn op zich, zoals begrepen en uitgelegd door de occulte filosofie, is de hoogste eigenschap van het bewuste spirituele beginsel in ons, de goddelijke ziel (of buddhi) en ons hoger ego, en behoort niet tot het gebied van de stof.

In het geval van een ingewijde wordt zijn menselijke bewustzijn, na de dood van zijn fysieke lichaam, omgezet in het onafhankelijke beginsel zelf; het bewuste ego wordt bewustzijn per se, zonder enig ego, in de zin dat dit niet langer kan worden beperkt of begrensd door de zintuigen, of zelfs door ruimte of tijd. Daarom is het in staat – zonder zich te scheiden van zijn meester, buddhi, of deze te verlaten – om zich tegelijkertijd te weerspiegelen in zijn voormalige astrale mens, zonder dat het nodig is zich tot die plaats te beperken. Hetzelfde gebeurt op een veel lager niveau in onze dromen. Als bewustzijn namelijk activiteit kan vertonen tijdens onze visioenen, en terwijl het lichaam en zijn stof-

felijke hersenen diep in slaap zijn – en als het zelfs tijdens die visioenen bijna alomtegenwoordig is – hoeveel groter moet zijn macht dan zijn wanneer het volledig vrij is van, en geen verbinding meer heeft met, onze fysieke hersenen.

43 Het mysterie van de Boeddha

[‘The mystery of Buddha’, *SD* 3:376-85; *CW* 14:388-99]

Het mysterie van de Boeddha houdt het volgende in: Gautama was een incarnatie van pure wijsheid, maar moest zoals elke andere sterveling nog kennis verwerven in zijn menselijk lichaam en in de geheimen van de wereld worden ingewijd, waarna hij zijn geheime verblijfplaats in de Himālaya verliet en voor het eerst in het bos van Benares predikte. Hetzelfde geldt voor Jezus: over zijn leven, van zijn 12de tot zijn 30ste, is niets met zekerheid gezegd of bekend, tot hij daarna de bergrede begint te prediken. Gautama had een onschendbaar stilzwijgen gezworen over de esoterische leringen die hem waren meegedeeld.

Hij had een immens medelijden met de mensen die onwetend waren – en daarom moesten lijden – en hij wilde zich ook aan zijn heilige geloften houden, maar slaagde er niet in om binnen de voorgeschreven grenzen te blijven. Hij baseerde zijn exoterische filosofie (de ‘leer van het oog’) op het fundament van de eeuwige waarheid, maar verzuimde bepaalde leringen verborgen te houden, en overschreed de toegestane grenzen, waardoor deze leringen verkeerd werden begrepen. In zijn verlangen om met de valse goden af te rekenen, onthulde hij in de ‘zeven paden naar nirvāṇa’ enkele mysteries van de zeven lichten van de arūpa (vormloze) wereld. Een deel van de waarheid is vaak erger dan helemaal geen waarheid.

Waarheid en fictie zijn als olie en water: ze zullen zich nooit vermengen.

Zijn nieuwe leer, die het uiterlijke dode lichaam van de esoterische leer weergaf zonder de ziel die haar tot leven wekt, had desastreuze gevolgen: ze werd nooit goed begrepen, en de leer zelf werd door de zuidelijke boeddhisten verworpen. Enorme menslievendheid en een grenzeloze liefde voor alle wezens lagen ten grondslag aan zijn onbedoelde fout; maar karma houdt weinig rekening met goede of kwade intenties, als ze niets opleveren. Ook al leidde de ‘goede wet’, zoals deze werd gepredikt, tot de meest verheven ethiek en de ongeëvenaarde filosofie over uiterlijke dingen in de zichtbare kosmos, toch gaf ze onrijpe denkers de onjuiste indruk dat er zich onder het uiterlijke

gewaad van het stelsel niets anders bevond, en zo werd alleen de letter ervan aanvaard. Bovendien bracht de nieuwe leer veel grote geesten die tot nu toe de orthodoxe brahmaanse leiding hadden gevolgd, in verwarring.

Zo was ‘de grote leraar’¹ die een volledige dharmakāya en nirvāṇa had geweigerd, ongeveer 50 jaar na zijn dood verheugd om zich, met het oog op karma en uit menslievendheid, opnieuw te belichamen. Voor hem was de dood geen dood geweest, maar zoals verwoord in het ‘Levenselixer’,² hij had

een plotselinge duik in het duister vervangen door een overgang naar een helderder licht.

De schok van de dood werd doorbroken. Net als veel andere adepten wierp hij het sterfelijk omhulsel af, liet het achter om te worden verbrand en de as ervan te laten dienen als relikwie, en in zijn astrale lichaam begon hij aan zijn interplanetaire leven. Hij belichaamde zich opnieuw als Śaṅkara, de grootste Vedānta-leraar van India, wiens filosofie – gebaseerd op de fundamentele axioma’s van de eeuwige openbaring, de śruti, of de oorspronkelijke wijsheid-religie, zoals Boeddha zijn filosofie vanuit een ander gezichtspunt ook daarop had gebaseerd – het midden houdt tussen de zwaar versluierde metafysica van de orthodoxe brahmanen en die van Gautama, die in haar exoterische gewaad was ontdaan van enige bezielende hoop, transcendent aspiratie en symboliek, en in haar koude wijsheid lijkt op kristallen ijspegels, de skeletten van de oerwaarheden van de esoterische filosofie.

Was Śaṅkarāchārya dan Gautama Boeddha in een nieuwe persoonlijke vorm? Het brengt de lezer misschien alleen maar meer in verwarring als hem wordt verteld dat de ‘astrale’ Gautama zich in de uiterlijke Śaṅkara bevond, wiens hogere beginsel, of ātman, niettemin zijn eigen goddelijke prototype was – de ‘zoon van licht’, in feite de hemelse, uit het denkvermogen geboren zoon van Aditi.

Dit feit is op zijn beurt gebaseerd op die mysterieuze overgang van de goddelijke ex-persoonlijkheid verenigd met de onpersoonlijke individualiteit – nu in haar volledige driedelige vorm van de monade als ātma-buddhi-manas – naar een nieuw zichtbaar lichaam of naar een subjectief lichaam. In het eerste geval is hij een mānushya-boeddha; in

¹ Als we de ‘grote leraar’ zeggen, bedoelen we niet zijn buddhi-ego, maar dat beginsel in hem dat het voertuig van zijn persoonlijke of aardse ego was.

² Godolphin Mitford, ‘The elixir of life’, *Five Years of Theosophy*, 1885, blz. 4.

het tweede een nirmāṇakāya. Er wordt gezegd dat de Boeddha in nirvāṇa is, hoewel dit eens sterfelijke voertuig – het astrale lichaam – van Gautama zich nog steeds onder de ingewijden bevindt; en hij zal het gebied van het bewuste bestaan niet verlaten zolang de lijdende mensheid zijn goddelijke hulp nodig heeft – in ieder geval niet voor het einde van dit wortelras. Van tijd tot tijd verbindt hij, de ‘astrale’ Gautama, zich op een of andere mysterieuze – voor ons heel onbegrijpelijke – manier met avatāra’s en grote heiligen, en werkt door middel van hen. En verschillende van hen worden genoemd.

Zo wordt beweerd dat Gautama Boeddha gereïncarneerd was in Śaṅkarāchārya; dat, zoals in *Esoteric Buddhism* wordt gezegd,

Śaṅkarāchārya eenvoudig in alle opzichten Boeddha was, in een nieuw lichaam.¹

Hoewel de bewering in haar mystieke betekenis waar is, kan de manier van zeggen zonder verdere toelichting misleidend zijn. Śaṅkara was een boeddha, zeer zeker, maar hij was nooit een reïncarnatie van de Boeddha, hoewel Gautama’s ‘astrale’ ego – of beter gezegd zijn bodhisattva – misschien op een of andere mysterieuze manier in verband stond met Śaṅkarāchārya. Ja, het was misschien het ego, Gautama, in een nieuw en beter aangepast omhulsel – dat van een brahmaan van Zuid-India. Maar de ātman, het hoger zelf dat beide overschaduwde, verschilde van het hoger zelf van de overleden Boeddha, dat zich nu in zijn eigen sfeer in de kosmos bevond.

Śaṅkara was een avatāra in de volledige betekenis van het woord. Volgens Sāyaṇāchārya, de grote toelichter van de *Veda*’s, moet hij worden beschouwd als een avatāra, of een directe incarnatie van Śiva – de logos, het zevende beginsel in de natuur – zelf. In de geheime leer wordt Śrī Śaṅkarāchārya beschouwd als de verblijfplaats – gedurende de 32 jaar van zijn sterfelijk leven – van een vlam, de hoogste van de gemanifesteerde spirituele wezens, een van de zeven oorspronkelijke stralen.

Wat verstaat men eigenlijk onder een ‘bodhisattva’? Boeddhisten van het mystieke mahāyāna-stelsel leren dat elke boeddha zichzelf (hypostatisch of op een andere manier) tegelijkertijd manifesteert in drie bestaanswerelden, namelijk in de wereld van kāma (begeerte of verlangen – de zinnelijke wereld, of onze aarde) in de vorm van een

¹ A.P. Sinnett, *Esoteric Buddhism*, 5de druk, 1885, blz. 175.

mens; in de wereld van rūpa (vorm, maar toch bovenzinnelijk) als een bodhisattva; en in de hoogste spirituele wereld (die van zuiver onlichamelijk bestaan) als een dhyāni-boeddha. Laatstgenoemde heerst eeuwig in ruimte en tijd, d.w.z. van de ene mahākālpa tot de andere. Deze drie zijn verenigd in ādi-boeddha,¹ het wijsheid-beginsel, dat absoluut is, en daarom buiten ruimte en tijd staat.

Hun onderlinge samenhang is als volgt: wanneer de wereld een menselijke boeddha nodig heeft, ‘schept’ de dhyāni-boeddha door de kracht van dhyāna (meditatie, almachtige toewijding) een uit het denkvermogen geboren zoon – een bodhisattva – wiens taak het is om na de fysieke dood van zijn menselijke of mānushya-boeddha zijn werk op aarde voort te zetten tot de volgende boeddha verschijnt.²

De esoterische betekenis van deze leer is duidelijk. In het geval van een eenvoudige sterveling zijn de beginselen in hem slechts de in meer of mindere mate heldere weerspiegelingen van de zeven kosmische en de zeven hemelse beginselen, de hiërarchie van bovenzinnelijke wezens. Maar in het geval van een boeddha zijn ze bijna die hemelse beginselen zelf. De bodhisattva vervangt in hem het kāraṇaśārīra, het ego-beginsel, en de rest dienovereenkomstig; en op deze manier verklaart de esoterische filosofie de betekenis van de zin dat de ‘dhyāni-boeddha [de geest of monade van de boeddha] door middel van dhyāna [of abstracte meditatie] een bodhisattva schept’,³ of het astraal beklede ego in de mānushya-boeddha. Terwijl de boeddha vervolgens terugkeert naar het nirvāṇa waaruit hij gekomen is, blijft de bodhisattva achter om het werk van de boeddha op aarde voort te zetten. Dus deze bodhisattva heeft misschien de lagere beginselen in het uiterlijke lichaam van Śaṅkarāchārya, de avatāra, verschaft.

Om te zeggen dat Boeddha, nadat hij nirvāṇa had bereikt, daaruit terugkeerde om in een nieuw lichaam te reïncarneren, zou vanuit brahmaans en ook vanuit boeddhistisch standpunt een ketterij zijn. Zelfs

---

¹Het zou zinloos zijn om bezwaren uit exoterische werken aan te voeren tegen uitspraken in ons huidige boek, dat erop gericht is, hoe oppervlakkig ook, alleen de esoterische leer uiteen te zetten. Omdat bisschop Bigandet en anderen door de exoterische leer worden misleid, denken ze dat het denkbeeld van een hoogste eeuwige ādi-boeddha alleen in geschriften van relatief recente datum te vinden is. Wat hier wordt gegeven is ontleend aan de geheime delen van Dus kyi ’khor lo (Kālachakra, in het Sanskriet, of het ‘wiel van de tijd’, of van de duur).

²Vgl. Emil Schlagintweit, *Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 52.

³Schlagintweit, *Op.cit.*

in de exoterische mahāyāna-school wordt, in de leer over de drie 'boeddha'-lichamen¹, over de dharmakāya – het ideële vormloze wezen – gezegd dat zodra de boeddha dit lichaam aanneemt hij daarin de wereld van zintuiglijke waarnemingen voor altijd verlaat, en daarmee geen contact meer heeft, of kan hebben. Om te zeggen, zoals de esoterische of mystieke school leert, dat hoewel Boeddha in nirvāṇa is, hij de nirmāṇakāya (bodhisattva) heeft achtergelaten om na hem te werken, is heel orthodox en in overeenstemming met zowel de esoterische mahāyāna als de prāsaṅgika-mādhyamika-scholen, terwijl laatstgenoemden een anti-esoterisch en heel rationalistisch stelsel verkondigen.

De toelichting op het Kālachakra noemt achtereenvolgens: (1) ādi-boeddha, eeuwig en onvoorwaardelijk; (2) sambhogakāya-boeddha's, of dhyāni-boeddha's, die al een (eonische) eeuwigheid bestaan en nooit verdwijnen – de oorzakelijke boeddha's om zo te zeggen; en (3) de mānushya-bodhisattva's. Hun onderlinge betrekkingen worden bepaald door de gegeven omschrijving. Ādi-boeddha is Vajradhara, en de dhyāni-boeddha's zijn Vajrasattva; maar hoewel ze twee verschillende wezens zijn op hun respectieve gebieden, zijn ze in feite identiek, de een handelt door de ander, zoals een dhyāni-boeddha door een menselijke boeddha. De ene is 'eindeloze intelligentie'; de andere alleen 'hoogste intelligentie'. Over phra bodhisattva – die later op aarde Boeddha Gautama was – wordt gezegd:

Nadat hij aan alle voorwaarden had voldaan om direct het volmaakte boedddhaschap te bereiken, gaf de Heilige, uit een onbegrensde liefde voor levende wezens, er de voorkeur aan om ten bate van de mens *nog eens* te incarneren.²

Het nirvāṇa van de boeddhisten is volgens de esoterische leer slechts de drempel van paranirvāṇa, terwijl het bij de brahmanen het summum bonum is, die hoogste bewustzijnstoestand waaruit men niet meer terugkeert – in elk geval niet tot de volgende mahākālpā. En zelfs dit laatste standpunt zal worden bestreden door sommige al te ortho-

¹ De drie lichamen zijn (1) de nirmāṇakāya (sprul pa'i sku in het Tibetaans), waarin de bodhisattva, na door het in praktijk brengen van de zes pāramitā's het pad naar nirvāṇa te zijn ingeslagen, onder de mensen verschijnt om hen te onderwijzen; (2) sambhogakāya (longs spyod rdzogs pa'i sku), het lichaam van gelukzaligheid, niet ontvankelijk voor fysieke gewaarwordingen, verkregen door iemand die aan de drie voorwaarden voor morele volmaking voldoet; en (3) dharmakāya (in het Tibetaans, chos sku), het nirvāṇische lichaam.

² Vgl. Emil Schlagintweit, *Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 37.

doxe en dogmatische filosofen die de esoterische leer niet willen accepteren. Voor hen is nirvāṇa absoluut niet-zijn, waarin niets en niemand bestaat: alleen een onbegrensd Al. Om de kenmerken van dat abstracte beginsel volledig te begrijpen, moet men het intuïtief aanvoelen en de ‘ene blijvende toestand in het heelal’ volledig begrijpen, die de hindoes zo goed omschrijven als

de toestand van volmaakte onbewustheid, zuivere chidākāśa (sfeer van bewustzijn),¹

hoe paradoxaal dit voor een niet-ingewijde lezer ook klinkt.

Śaṅkarāchārya zou een avatāra zijn geweest, een bewering die de schrijfster impliciet gelooft, maar andere mensen zijn natuurlijk vrij om deze uitspraak te verwerpen. En als zodanig nam hij het lichaam aan van een pasgeboren baby, een brahmaan in Zuid-India; dat lichaam zou – om redenen die voor ons zowel belangrijk als mysterieus zijn – bezielde zijn door Gautama’s astrale persoonlijke overblijfselen. Dit goddelijke niet-ego koos als zijn eigen upādhi (fysieke basis) het etherische, menselijke ego van een grote wijze in deze wereld van vormen als het geschiktste voertuig waarin de geest kon afdalen.

Śaṅkarāchārya zei:

Parabrahman is kartā (puruṣa), want er is geen andere adhiṣṭhātā,² en parabrahman is prakṛiti, want er is geen andere substantie.³

Wat voor het makrokosmische gebied geldt, geldt ook voor het mikrokosmische gebied. Het komt daarom dicht bij de waarheid als we zeggen dat de ‘astrale’ Gautama, of de nirmāṇakāya, de upādhi van de geest van Śaṅkarāchārya was – als we eenmaal die mogelijkheid erkennen – dan dat laatstgenoemde een reïncarnatie van Gautama was.

Wanneer een Śaṅkarāchārya geboren moet worden, moeten natuurlijk alle beginselen in de gemanifesteerde sterfelijke mens de zuiverste en beste zijn die op aarde bestaan. Daarom werden die beginselen die

¹ T. Subba Row, ‘Personal and impersonal god’, *Five Years of Theosophy*, 1885, blz. 202.

² Adhiṣṭhātā, de actieve of werkende kracht in prakṛiti (of de stof). Vgl. T. Subba Row, ‘Prakṛiti and paruṣa’, *Five Years of Theosophy*, 1885, blz. 211&vn.

³ *Vedānta-Sūtras*, adhyāya 1, pāda 4, śloka 23. *Toelichting*. De passage wordt als volgt gegeven in de vertaling van Thibaut (*Sacred Books of the East*, 34:286): ‘Het zelf is dus de werkende oorzaak, omdat er geen ander leidend beginsel is, en de materiële oorzaak omdat er geen andere substantie is waaruit de wereld zou kunnen voortkomen.’

ooit met Gautama, de directe grote voorganger van Śaṅkara, verbonden waren, van nature tot hem aangetrokken, omdat de doelmatigheid van de natuur verbood dat soortgelijke beginselen zich opnieuw vanuit een primitieve toestand zouden moeten evolueren. Maar men moet bedenken dat de hogere etherische beginselen niet – zoals met de lagere, meer stoffelijke beginselen het geval is – soms (als astrale lichamen) voor de mens zichtbaar zijn; ze moeten eerder worden beschouwd als afzonderlijke of onafhankelijke machten of goden, dan als stoffelijke dingen. De juiste manier om de waarheid weer te geven zou dan zijn: de verschillende beginselen van Gautama Boeddha die niet naar nirvāṇa gingen, de bodhisattva, verenigden zich opnieuw om de middelste beginselen van Śaṅkarāchārya, de aardse entiteit, te vormen.¹

Om het bovenstaande op de juiste manier te kunnen begrijpen, is het absoluut noodzakelijk om de leer van de boeddha's esoterisch te bestuderen, en de subtiele verschillen tussen de diverse bestaansgebieden te doorgronden. Duidelijker gezegd, Gautama, de menselijke boeddha, die exoterisch Amitābha als zijn bodhisattva en Avalokiteśvara als zijn dhyāni-boeddha had – de triade die rechtstreeks uit ādi-boeddha emaneerde – nam deze door zijn 'dhyāna' (meditatie) in zich op en werd zo een boeddha ('verlicht'). Dit is ook op een andere manier het geval bij alle mensen; ieder van ons heeft zijn bodhisattva – het middelste beginsel, als we even vasthouden aan de verdeling in drieën van de zevendvoudige groep – en zijn dhyāni-boeddha, of chohan, de 'Vader van de Zoon'. Kort samengevat ligt onze verbindende schakel met de hogere hiërarchie van hemelse wezens hierin besloten, maar we zijn te zondig om ze in ons op te nemen.

¹In *Five Years of Theosophy* (artikel: 'Śākyamuni's plaats in de geschiedenis', blz. 372vn; zie *H.P. Blavatsky: Geselecteerde artikelen*, 2:311vn) wordt gezegd dat onze Heer op een dag, toen hij in de Sattapaṇṇī-grot (Saptapaṇṇa-grot) zat, de mens met een saptapaṇṇa (zevenbladige) plant vergeleek.

'Bedelmonniken,' zei hij, 'er zijn zeven boeddha's in iedere boeddha, en in iedere bedelmonnik bevinden zich zes bhikshu's en slechts één boeddha. Wat zijn de zeven? De zeven takken van volledige kennis. Wat zijn de zes? De zes zintuigen. Wat zijn de vijf? De vijf elementen van het bedrieglijke bestaan. En de ene, die ook tien is? Hij die in zich de tien vormen van heiligheid ontwikkelt en die alle ondergeschikt maakt aan de ene, is een ware boeddha.' Dat betekent dat elk beginsel in de Boeddha het hoogste was dat op deze aarde kon worden ontwikkeld; terwijl bij andere mensen die nirvāṇa bereiken dit niet noodzakelijkerwijs het geval hoeft te zijn. Zelfs als een louter menselijke (mānushya) boeddha was Gautama een voorbeeld voor alle mensen. Maar zijn arhats waren dat niet per definitie.

Zes eeuwen na het overlijden van de menselijke Boeddha (Gautama) verscheen er in een ander deel van de wereld, onder een ander en minder spiritueel volk, een andere hervormer, even edel en even liefdevol maar onder minder gunstige omstandigheden. De latere meningen van de wereld over de twee verlossers, de oosterse en de westerse, vertonen grote overeenkomsten. Terwijl miljoenen mensen zich tot de leringen van de twee meesters bekeerden, scheurden de vijanden van beiden – sektarische tegenstanders, de gevaarlijkste van alle – deze aan flarden door listig verdraaide beweringen die waren gebaseerd op occulte waarheden, en daarom dubbel gevaarlijk.

Terwijl de brahmanen over Boeddha zeiden dat hij werkelijk een avatāra van Vishṇu was, maar dat hij was gekomen om te proberen de brahmanen van hun geloof af te brengen, en daarom het kwade aspect van die god was, beweerden de bardaisiaanse gnostici en anderen over Jezus dat hij Nebu was, de valse messias, de vernietiger van de oude orthodoxe religie. ‘Hij is de oprichter van een nieuwe sekte van nazarenen’, zeiden andere sektariërs. In het Hebreeuws betekent het woord ‘naba’ (נבא) ‘door inspiratie spreken’ (en Nebo, נבו, is de god van wijsheid). Maar Nebo is ook Mercurius, die Budha is in de hindoe-symboliek van de planeten. En dit wordt aangetoond door het feit dat de talmoedisten beweren dat Jezus werd geïnspireerd door de genius (of heerser) van Mercurius, door Sir William Jones verward met Gautama Boeddha. Er zijn veel andere vreemde punten van overeenkomst tussen Gautama en Jezus, die hier niet kunnen worden besproken.¹

Beide ingewijden wisten dat het gevaarlijk was om vermogens die door de hoogste kennis waren verworven aan het onontwikkelde volk beschikbaar te stellen, en lieten de grootste geheimen van het heiligdom in diepe duisternis. Wie zal, als hij de menselijke natuur kent, hun dit verwijten? Maar hoewel Gautama, door voorzichtigheid gedreven, de esoterische en gevaarlijkste delen van de geheime kennis onbesproken liet, en de hoge leeftijd van 80 – de esoterische leer zegt 100 – jaar bereikte, en stierf in de overtuiging dat hij de essentiële waarheden ervan had onderwezen en de zaden voor de bekering van een derde van de wereld had gezaaid, heeft hij misschien toch meer bekendgemaakt dan voor het nageslacht strikt genomen goed was.

Jezus daarentegen, die zijn discipelen de kennis had beloofd die de mens het vermogen geeft om ‘wonderen’ te verrichten die veel groter

---

¹ Vgl. *Isis ontsluiterd*, 2:155.

zijn dan hij ooit zelf had verricht, stierf, en liet slechts een paar trouwe discipelen achter – mensen die op de weg naar kennis slechts halverwege waren. Ze moesten daarom worstelen met een wereld die ze niet méér konden geven dan de leringen die ze zelf maar half kenden. In latere eeuwen verminkten de exoterische volgelingen van beiden de gegeven waarheden, vaak zo erg dat ze onherkenbaar werden. Wat de aanhangers van de westerse meester betreft, het bewijs hiervoor ligt in het feit dat geen van hen nu de beloofde ‘wonderen’ kan verrichten. Ze staan voor de keuze: of ze hebben fouten gemaakt, of men moet hun meester beschuldigen van een loze belofte, een ongepaste grootspraak.¹ Waarom verschilt het lot van die twee zoveel? Voor een occultist wordt dit raadsel van de ongelijke begunstiging door karma of de voorzienigheid door de geheime leer opgelost.

Het is volgens Paulus ‘niet geoorloofd’ om in het openbaar over zulke dingen te spreken. Over dit onderwerp kunnen we nog een toelichting geven. Een paar bladzijden terug werd gezegd dat een adept die zich opoffert om te leven, en het hele nirvāṇa opgeeft, in zulke geleende lichamen nooit hoger kan komen, hoewel hij de kennis die hij in vorige levens heeft opgedaan nooit kan verliezen. Waarom? Omdat hij eenvoudig het voertuig wordt van een ‘zoon van licht’ uit een nog hogere sfeer, die, omdat hij arūpa is, geen eigen persoonlijk astraal lichaam heeft dat voor deze wereld geschikt is. Zulke ‘zonen van licht’, of dhyāni-boeddha’s, zijn de dharmakāya’s van voorgaande manvantara’s, die hun cyclus van incarnaties in de gewone zin hebben afgesloten en die, omdat ze geen karma hebben, hun individuele rūpa’s al lang geleden hebben achtergelaten en zich met het eerste beginsel hebben vereenzelvigd.

¹‘Voordat iemand een boeddha wordt, moet hij een bodhisattva zijn; voordat hij zich ontwikkelt tot een bodhisattva moet hij een dhyāni-boeddha zijn. . . . Een bodhisattva is de weg en het pad naar zijn Vader, en van hem naar de ene hoogste essentie’ (*Descent of Buddhas*, blz. 17, Āryāsaṅga). ‘Ik ben de weg, de waarheid en het leven: niemand kan bij de Vader komen dan door mij’ (*Johannes* 14:6). De ‘weg’ is niet het doel. Nergens in het Nieuwe Testament noemt Jezus zichzelf God, of iets hogers dan ‘een zoon van God’, de zoon van een ‘Vader’ die voor iedereen gemeenschappelijk is. Paulus zei nooit (*1 Timotheus* 3:16): ‘God was duidelijk aanwezig in het vlees’ (Engelse King James vertaling), maar ‘Hij die zich in het vlees had gemanifesteerd’ (herziene vertaling). Terwijl de meeste boeddhisten – in het bijzonder de Birmezen – Jezus beschouwen als een incarnatie van Devadatta, een familielid dat zich tegen de leer van Boeddha keerde, beschouwen de studenten van de esoterische filosofie de nazareense wijze als een bodhisattva die de geest van Boeddha in zich heeft.

Dit verklaart de noodzaak van een zich opofferende *nirmānakāya*, die bereid is om te lijden voor de verkeerde daden of fouten van zijn nieuwe lichaam tijdens zijn reis op aarde, zonder enige toekomstige beloning op het gebied van vooruitgang en wederbelichaming, omdat hij geen wederbelichamingen – in de gewone zin van het woord – kent. Het hoger zelf, of de goddelijke monade, is in zo'n geval niet met het lagere ego verbonden; zijn verbintenis is slechts tijdelijk, en in de meeste gevallen handelt het volgens de beschikkingen van karma. Dit is een werkelijk, echt offer, en de verklaring ervan betreft de hoogste inwijding in *jñāna* (occulte kennis). Het is nauw verbonden – door een directe evolutie van geest en involutie van stof – met het grote oeroffer dat de basis vormt van de gemanifesteerde werelden, de geleidelijke verstikking en dood van het spirituele in het stoffelijke.

‘Als u iets zaait, moet dat eerst sterven voordat het tot leven komt.’¹ Vandaar dat in de *Purusha-sūkta* van de *Rig-Veda*,² de oorsprong en oerbron van alle latere religies, allegorisch wordt verklaard dat ‘de duizendkoppige *Purusha*’ werd gedood bij het tot stand brengen van de wereld, opdat het heelal uit zijn overblijfselen zou kunnen ontstaan. Dit is niets meer of minder dan het fundament, in feite de kiem, van het latere in veel vormen – in verschillende religies, waaronder het christendom – voorkomende symbool van het offerlam. Het is namelijk een woordspeling. ‘Aja’ (*purusha*), ‘de ongeborene’, of eeuwige geest, betekent ook ‘lam’ in het Sanskriet. Geest verdwijnt – sterft, metaforisch – hoe meer hij in de stof gewikkeld raakt; vandaar het offer van het ‘ongeborene’ of het ‘lam’.

Waarom de Boeddha ervoor koos dit offer te brengen, zal alleen duidelijk zijn voor mensen die naast een gedetailleerde kennis van zijn aardse leven ook een grondig begrip van de wetten van karma hebben. Zulke mensen zijn echter heel uitzonderlijk.

De overlevering vertelt dat de brahmanen een zware zonde hadden begaan door Gautama Boeddha en zijn leringen te vervolgen in plaats van ze te combineren en te verzoenen met de leringen van het zuiver vedische brahmanisme, zoals later door Śaṅkarāchārya werd gedaan. Gautama was nooit tegen de *Veda*'s ingegaan, alleen tegen de exoterische wildgroei van bevooroordeelde interpretaties. De *śruti* – goddelijke mondelinge openbaring, die resulteerde in de *Veda*'s – is eeuwig.

¹ *1 Corinthiërs* 15:36.

² *Rig-Veda*, 10:90:1-5.

Ze bereikte het oor van Gautama Siddhārtha zoals ze dat van de rishi's had bereikt, die haar hadden opgetekend. Hij aanvaardde de openbaring, terwijl hij de latere wildgroei van het denken en de verbeeldingskracht van de brahmanen afwees, en fundeerde zijn leringen op precies dezelfde basis van onvergankelijke waarheid.

Net als zijn westerse opvolger was Gautama de 'barmhartige', de 'zuivere' en de 'rechtvaardige'. Hij was de eerste in de oosterse hiërarchie van historische adepten, zo niet in de wereld-annalen van goddelijke stervelingen, die bewogen werd door dat edelmoedige gevoel dat de hele mensheid omarmt, zonder onderscheid te maken tussen de onbelangrijke verschillen in ras, afkomst of kaste. Hij was de eerste die dat grootse en edele beginsel verkondigde, en hij was ook de eerste die dit in praktijk bracht. Ten gunste van de armen en de vertrapten, de verstotenen en de ongelukkigen, die door hem waren uitgenodigd voor een feestmaaltijd van de koning, had hij degenen uitgesloten die zich tot nu toe in hooghartige afzondering en egoïsme afzijdig hielden en die dachten dat ze door de schaduw van de ontferden van het land zouden worden besmeurd – en deze niet-spirituele brahmanen keerden zich op grond van die voorkeur tegen hem.

Sindsdien hebben mensen zoals zij de prins-bedelaar nooit gegeven, die koningszoon die zijn rang en plaats opgaf en de deuren van het verboden heiligdom voor een paria en iemand van lage stand wijd opengooide, en zo voorrang gaf aan persoonlijke verdienste boven erfelijke rang of rijkdom. Het was hun zonde – niettemin was hijzelf de oorzaak: daarom kon de 'Barmhartige en Gezegende' deze wereld van illusie en geschapen oorzaken niet volledig verlaten en schiep hij oorzaken zonder voor de zonde van allen te boeten – dus ook niet voor die van deze brahmanen. Terwijl 'iemand die door andere mensen werd gekweld' een veilige toevlucht vond bij de Tathāgata, had ook 'iemand die anderen kwelde' deel aan zijn zelfopofferende, allesomvattende en vergevende liefde. Er wordt gezegd dat hij voor de zonden van zijn vijanden wilde boeten. Pas daarna was hij bereid een volledige dharmakāya te worden, een jīvanmukta 'zonder overblijfselen'.

Het einde van het leven van Śāṅkarāchārya vormt een nieuw mysterie. Śāṅkarāchārya trekt zich terug in een grot in de Himālaya, staat geen van zijn discipelen toe hem te volgen, en verdwijnt daarin voor altijd uit het zicht van de niet-ingewijden. Is hij dood? De overlevering en het volksgeloof antwoorden ontkennend, en sommige lokale guru's spreken het gerucht niet tegen, ook al bevestigen ze het niet uitdrukke-

lijk. De waarheid met haar mysterieuze details, zoals gegeven in de geheime leer, is alleen aan hen bekend; ze kan alleen aan de directe volgelingen van de grote Dravidische guru volledig worden gegeven, en het is aan hen alleen om er zoveel over te onthullen als ze gepast vinden. Toch wordt beweerd dat deze adept, of adepten, tot op de dag van vandaag in zijn spirituele entiteit leeft als een mysterieuze, onzichtbare, maar overweldigende tegenwoordigheid onder de broederschap van Śambhala, ver, heel ver, aan de andere kant van de met sneeuw bedekte Himālaya.

44 ‘Reïncarnaties’ van Boeddha

[‘Reincarnations’ of Buddha’, *SD* 3:386-92; *CW* 14:400-7]

Elke paragraaf in het hoofdstuk over ‘de bzhin gshegs pa’¹ (Tathāgata) in de toelichtingen vertegenwoordigt een jaar van het leven van die grote filosoof, en betreft zowel zijn werk in het openbaar als in kleine kring, waarbij die twee tegenover elkaar worden gesteld en toegelicht. Het laat zien dat de wijze het boeddhaschap bereikte na een lange weg van studie, meditatie, en inwijding, die iedere adept moet afleggen, en waarbij geen enkele sport op de ladder naar het zware ‘pad van volmaking’ wordt overgeslagen. De bodhisattva werd door persoonlijke inspanning en verdienste een boeddha en een nirvāṇī, nadat hij net als elke andere neofiet alle ontberingen had moeten doorstaan – en niet, zoals sommigen denken, op grond van een goddelijke afkomst.

Dat hij nirvāṇa bereikte terwijl hij nog in het lichaam was en op deze aarde leefde, was te danken aan het feit dat hij in vorige levens ver was gevorderd op het ‘pad van dzyan’ (kennis, wijsheid). Spirituele of verstandelijke gaven en abstracte kennis volgen een ingewijde naar zijn nieuwe leven, maar uitzonderlijke vermogens moet hij opnieuw verwerven, waarbij hij alle opeenvolgende stadia moet doorlopen. Hij moet rin chen sna bdun (‘de zeven kostbare gaven’)² één voor één verwerven. Tijdens de periode van meditatie mogen zijn gedachten niet uitgaan naar de wereldse verschijnselen van het fysieke gebied. Zhi gnas lhag mthong (Sanskriet: śamatha-vipaśyanā, abstracte religieuze

---

¹ Letterlijk: hij die de weg (of het pad) van zijn voorgangers bewandelt (of volgt).

² I.J. Schmidt (Ssanang-Ssetzen Chungtaidschi, *Geschichte der Ost-Mongolen und ihres Fürstenhauses*, uit het Mongools vertaald door I.J. Schmidt, St. Petersburg, 1829, blz. 471) en E. Schlagintweit (*Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 53-4) vatten deze kostbare dingen *letterlijk* op en geven de volgende opsomming: ‘het wiel, de edelsteen, de koningin, de beste minister, het beste paard, de olifant, de beste leider’. Men hoeft zich er dus niet over te verbazen dat elke menselijke boeddha niet alleen wordt voorzien van ‘een dhyāni-boeddha en een dhyāni-bodhisattva’ maar ook van ‘een gezellin, een śakti’ – terwijl ‘śakti’ in feite gewoon de zielskracht is, de psychische energie van de god en van de adept. (Vgl. Schlagintweit, *Op.cit.*, blz. 52.) De ‘koningin’, de derde van de ‘zeven kostbare gaven’, bracht de geleerde oriëntalist hoogstwaarschijnlijk tot deze belachelijke fout.

meditatie) zal, onafhankelijk van zijn persoonlijkheid, heel verbazingwekkende vermogens in hem ontwikkelen.

Als de vier graden van contemplatie, of *bsam gtan* (Sanskriet: *dhyāna*), eenmaal zijn verworven, wordt alles gemakkelijk. Zodra de mens zich namelijk volledig van het idee van een persoonlijkheid heeft bevrijd, en zijn zelf laat opgaan in het universele zelf, en hij als het ware de stalen balk wordt waarop de eigenschappen van de magneet (*ādi-boeddha*, of *anima mundi*) worden overgebracht, ontwaken er krachten in hem die tot nu toe sluimerden, worden er mysteries van de onzichtbare natuur onthuld, en wordt hij een *mthong lam pa* (een ziener), en dan een *dhyāni-boeddha*. Elke *gzungs* (*dhāraṇī*, een mystiek woord of mantra) van de *lokottaradharma* (de hoogste wereld van oorzaken) zal hem bekend zijn.

Na zijn uiterlijke dood, 20 jaar later, weigerde *Tathāgata paranirvāṇa*¹, uit grote liefde en mededogen voor de dwalende en onwetende mensheid, opdat hij de mensen zou kunnen blijven helpen.

Een toelichting zegt:

Na het pad van bevrijding [thar pa'i lam] van transmigratie te hebben bereikt, kan hij tulpa² niet langer tot stand brengen, want als hij een paranirvāṇī wordt, betekent dat dat de cyclus van de zevenvoudige skugsum³ is voltooid. Hij heeft zijn geleende Dorjesempa [Vajrasattva] laten opgaan in het universele en is er één mee geworden.

Vajradhara (Tibetaans: *Dorjechang* en *Dorjedzin*), ook *Vajrasattva* (*Dorjesempa*), is de leider of het hoofd van alle *dhyāni-chohans* of *dhyāni-boeddha's*, de hoogste, de allerhoogste boeddha; persoonlijk, maar nooit objectief gemanifesteerd; de 'hoogste overwinnaar', de

---

¹Een *bodhisattva* kan *nirvāṇa* bereiken en blijven leven, zoals Boeddha dat deed, en na de dood kan hij een nieuwe incarnatie weigeren of incarneren voor het welzijn van de mensheid die hij op verschillende manieren kan onderwijzen terwijl hij in de devachanische gebieden binnen de aantrekkingskracht van onze aarde blijft. Maar als hij eenmaal *paranirvāṇa*, of 'nirvāṇa zonder overblijfselen', bereikt – de hoogste toestand, *dharmakāya*, waarin hij volledig vrij van elke aardse toestand is – zal hij niet meer terugkeren voordat er een nieuw *manvantara* begint, omdat hij de cyclus van wederbelichamingen heeft overstegen.

²Tulpa (*sprul pa*) is de vrijwillig gekozen incarnatie van een adept in een levend lichaam van een volwassene, een kind, of een pasgeboren baby.

³*Sku gsum* (*trikāya*) is de drievoudige vorm van de *nirvāṇa*-toestand en haar respectieve duur in de 'cyclus van niet-zijn'. Het getal zeven verwijst hier naar de zeven ronden van ons zevenvoudige stelsel. (Vgl. blz. 465vn in dit boek over de drie lichamen.)

‘Heer van alle mysteriën’, de ‘Ene zonder begin of einde’ – kortom de logos van het boeddhisme. Als Vajrasattva is hij eenvoudig de gtso bo (het hoofd) van de dhyāni-boeddha’s of dhyāni-chohans, en het hoogste intellect in de tweede wereld; terwijl hij als Vajradhara (Dorjechang) alles is wat hierboven werd opgesomd.

‘Deze twee zijn één, en toch twee’, en boven hen staat ‘Chang, de hoogste ongemanifesteerde en universele wijsheid die geen naam heeft’. Als twee in één is hij (zijn ze) de macht die het kwaad vanaf het begin heeft bedwongen en overwonnen, waardoor het alleen kon heersen over personen op aarde die het omarmen, en geen macht heeft over mensen die het verachten en haten. Esoterisch is de allegorie gemakkelijk te begrijpen; exoterisch is Vajradhara (Vajrasattva) de god aan wie alle boze geesten plechtig hebben beloofd dat ze de verspreiding van de Goede Wet (boeddhisme) niet zouden belemmeren, en voor wie alle demonen beven.

Daarom zeggen we dat deze twee figuren in het canonieke en dogmatische Tibetaanse boeddhisme dezelfde rol hebben als Jehovah en de aartsengel Michaël, de metatron van de joodse kabbalisten. Dit kan gemakkelijk worden aangetoond. Michaël is ‘de engel van het aangezicht van God’, of hij die zijn meester vertegenwoordigt. ‘Mijn aangezicht zal met u meegaan’ (in het Engels, ‘tegenwoordigheid’), voor de Israëlieten uit, zegt God tot Mozes (*Exodus* 33:14). ‘De engel van mijn tegenwoordigheid’ (Hebreeuws: ‘van mijn aangezicht’) (*Jesaja* 63:9), enz. De rooms-katholieken vereenzelvigen Christus met Michaël, die mystiek gezien ook zijn fravashi of aangezicht is. Dit is precies de positie van Vajradhara of Vajrasattva in het noordelijk boeddhisme. Laatstgenoemde wordt namelijk, in zijn hoger zelf als Vajradhara (Dorjechang), nooit geopenbaard, behalve aan de zeven dhyāni-chohans, de oorspronkelijke bouwers. Esoterisch is hij de geest van de ‘zeven’, hun zevende beginsel, of ātman. Exoterisch kan men een groot aantal legenden vinden in het *Kālachakra*, het belangrijkste werk in de Kiu (rgyud)-afdeling van de *Kanjur*, de afdeling over mystieke kennis.

Dorjechang/Vajradhara (wijsheid) zou in de tweede arūpa-wereld leven, wat hem in verband brengt met metatron, die in de tweede of briatische wereld van zuivere geesten verblijft; en die engel noemen de kabbalisten El-Shaddai, de almachtige en machtige. Metatron is in het Grieks ἄγγελος (boodschapper), of de grote leraar. Michaël vecht tegen Satan, de draak, en overwint hem en zijn engelen. Vajrasattva, die één is met Vajrapāni, de bedwinger van de boze geesten, overwint

Rāhu, de grote draak die voortdurend probeert de zon en de maan te verslinden (verduisteringen). De ‘oorlog in de hemel’ in de christelijke legende is gebaseerd op de kwade engelen die de geheimen (magische wijsheid) van de goeden (Henoeh) en het mysterie van de ‘boom van het leven’ hadden ontdekt.

Iemand hoeft slechts de exoterische verslagen over de hindoeïstische en boeddhistische pantheons te lezen – de boeddhistische zijn ontleend aan de hindoeïstische – om te ontdekken dat beide op dezelfde oorspronkelijke, oeroude allegorie van de geheime leer berusten. In de exoterische teksten (van de hindoes en boeddhisten) karnen de goden de oceaan om het levenswater – amrita – of het elixer van kennis, eraan te onttrekken. In beide steelt de draak iets hiervan en wordt uit de hemel verbannen door Vishṇu, of Vajradhara, of de oppergod, wat zijn naam ook is. We zien hetzelfde in het boek *Henoeh*, en het is dichterlijk weergegeven in de *Openbaring* van Johannes. En nu is de allegorie, met al zijn fantasierijke omlijsting, een dogma geworden!

Zoals later zal worden vermeld, bevatten de Tibetaanse lamakloosters veel geheime en deels geheime boeken waarin het leven van grote wijzen uitvoerig wordt beschreven. Veel uitspraken daarin wekken met opzet verwarring, en in andere gevallen raakt de lezer verbijsterd, tenzij hij de aanwijzing krijgt dat voor veel personen die dezelfde leer volgen één naam wordt gebruikt. Er is dus een opeenvolging van ‘levende boeddha’s’, en de titel boeddha wordt aan leraar na leraar gegeven. Emil Schlagintweit schrijft:

Bij elke menselijke boeddha hoort een dhyāni-boeddha en een dhyāni-bodhisattva, en het onbeperkte aantal van eerstgenoemden betekent dus een eveneens onbeperkt aantal van laatstgenoemden.¹

Er wordt beweerd dat Śaṅkarāchārya op 33-jarige leeftijd zijn sterfelijke lichaam moe was, ‘het aflegde’ in de grot die hij was binnengegaan, en dat de bodhisattva, die diende als zijn lagere persoonlijkheid, werd bevrijd

en de last droeg van een zonde die hij niet had begaan.

Daaraan wordt toegevoegd:

---

¹ *Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 52. Ditzelfde gebruik van een soortnaam vindt men bij de hindoes in het geval van Śaṅkarāchārya, om maar een voorbeeld te noemen. Al zijn opvolgers dragen zijn naam, maar zijn geen reïncarnaties van hem. Hetzelfde geldt voor de ‘boeddha’s’.

Op de leeftijd dat men zijn uiterlijke lichaam vrijwillig aflegt, op die leeftijd zal men in zijn volgende leven tegen zijn wil een geweldadige dood moeten sterven.

Karma kon geen vat hebben op ‘Mahāśaṅkara’ (zoals Śaṅkara in het geheime boek wordt genoemd), omdat hij als avatāra geen eigen ego had maar een bodhisattva – die zich bereidwillig opofferde. Laatstgenoemde was evenmin verantwoordelijk voor de daad, ongeacht of deze zondig was of niet. We snappen de bedoeling van deze bewering niet, karma kan immers niet onrechtvaardig handelen. Er schuilt een vreselijk mysterie in dit hele verhaal, een mysterie dat geen enkele niet-ingewijde denker ooit kan doorgronden. Toch bestaat het, en roept vanzelfsprekend de vraag op: ‘Wie werd er dan door karma gestraft?’ en deze vraag moet nog worden beantwoord.

Een paar eeuwen later incarneerde Boeddha opnieuw – men zegt in **** – en 50 jaar na de dood van deze adept opnieuw in iemand die Tiani-Tsang zou heten. Er worden hierover geen details, geen verdere informatie of uitleg, gegeven. Er wordt eenvoudig gezegd dat de laatste boeddha het restant van zijn karma moest uitwerken, iets waaraan zelfs geen god kan ontkomen. Hij was gedwongen om bepaalde mysteries die door hem maar half waren onthuld – en daarom verkeerd waren begrepen – nog dieper te begraven. De gebruikte woorden zouden in een vertaling als volgt luiden:¹

52 jaar te vroeg geboren als śramaṇa Gautama, de zoon van koning Zas gtsang²; daarna trok hij zich 57 jaar te vroeg terug als Mahāśaṅkara, die zijn uiterlijke vorm beu werd. Door deze opzettelijke daad werd koning Karma gewekt en aangetrokken, die de nieuwe vorm van * * * op 33-jarige leeftijd³ doodde, de leeftijd van het lichaam dat was afgelegd. [Op de leeftijd dat men zijn uiterlijke lichaam vrijwillig aflegt, op die leeftijd zal men in zijn volgende leven *tegen zijn wil* sterven – toelichting.] Hij stierf in zijn volgende (lichaam) op iets meer dan 32-jarige leeftijd, en opnieuw in het daaropvolgende toen hij 80 was – een māyā, in feite was hij 100. De bodhisattva koos Tiani-Tsang⁴. De Sugata werd daarna Tsongkhapa, die toen De bzhin gshes pa [Tathāgata – ‘hij die de weg en de werk-

¹ Verschillende namen zijn eenvoudig door sterretjes aangegeven.

² Koning Śuddhodana.

³ Śaṅkarāchārya stierf ook op 33-jarige leeftijd, of beter gezegd hij verdween uit het zicht van zijn discipelen, zoals de legende zegt.

⁴ Staat ‘Tiani-Tsang’ voor Apollonius van Tyana? Dit is enkel een vermoede-

wijze van zijn voorgangers volgt¹) werd. De Gezegende kon zijn tijdgenoten goed doen als * * * maar niets voor het nageslacht, en daarom incarneerde hij als Tiani-Tsang alleen voor de ‘overblijfselen’ [van zijn vroegere karma, zoals wij het begrijpen]. De zeven wegen en de vier waarheden waren opnieuw uit het zicht verdwenen. De Barmhartige beperkte zijn aandacht en vaderlijke zorg sindsdien tot het hart van Bod yul, de bakermat van de zaden van waarheid. De gezegende ‘overblijfselen’ hebben sindsdien het heilige lichaam van veel menselijke bodhisattva’s overschaduwd en bewoond.

Er wordt geen nadere informatie gegeven; en in het geheime boek vindt men al helemaal geen details of toelichtingen. Alles daarin is duisternis en mysterie, want het is duidelijk alleen geschreven voor hen die al daarover zijn onderwezen. Verschillende vuurrode sterretjes staan in de plaats van namen, en de korte uiteenzetting van feiten wordt abrupt afgebroken. De sleutel tot het raadsel wordt overgelaten aan de intuïtie van de discipel, tenzij de ‘directe opvolgers’ van Gautama de Boeddha – ‘zij die in de volgende cyclus door zijn kerk niet zullen worden erkend’ – en van Śāṅkarāchārya er meer aan willen toevoegen.

De laatste paragraaf geeft een soort samenvatting van de 70 paragrafen – die 73 jaar van het leven van Boeddha bestrijken¹ – waarvan de laatste alinea als volgt is samengevat:

De meester van ongeëvenaard mededogen trad tevoorschijn uit —, de meest voortreffelijke zetel van de drie geheimen [gsang gsum], verrichtte voor alle kluizenaars het ritueel van —, en nadat ieder van hen was afgesneden², zag hij door [de kracht van]

---

den. Sommige dingen in het leven van die adept lijken met die hypothese overeen te stemmen – andere zijn ermee in strijd.

¹ Volgens de esoterische leer leefde Boeddha in feite 100 jaar, hoewel hij, na op 80-jarige leeftijd nirvāna te hebben bereikt, werd beschouwd als iemand die voor de wereld van de levenden dood was. Zie het artikel ‘Śākyamuni’s plaats in de geschiedenis’ in *Five Years of Theosophy*, 1885, blz. 365-88. (Zie ook *H.P. Blavatsky: Geselecteerde artikelen*, 2:306-22.)

² Het is een *geheim* ritueel, dat tot een hoge inwijding behoort, en dezelfde betekenis heeft als dat waarop Clemens van Alexandrië zinspeelt als hij spreekt over ‘het herkenningsteken dat we gemeenschappelijk hebben, zoals het afsnijden van Christus’ (*Stromateis*, 1:13). Schlagintweit vraagt zich af wat het kan zijn. ‘De typerende weergave van een kluizenaar,’ zegt hij, ‘is altijd die van een man met lang, ongeknipt haar en een baard. . . . Een vaak gekozen ritueel is, hoewel ik niet kan verklaren waarom, dat van gchod (‘snijden’ of ‘vernietigen’) waarvan de betekenis door de lama’s angstvallig wordt

hlun chub¹ wat zijn volgende plicht was. De Luisterrijke mediteerde en vroeg zich af of dit [de toekomstige] generaties zou helpen. Wat ze nodig hadden was de aanblik van māyā in een lichaam van illusie. Welk? . . . De grote overwinnaar van pijn en verdriet stond op en ging terug naar zijn geboorteplaats. Daar werd de Sugata door slechts enkelen verwelkomd, want zij kenden śramaṇa Gautama niet. ‘Śākya [de Machtige] is in nirvāṇa . . . Hij heeft de kennis aan de śuddha’s [śūdra’s] gegeven’, zeiden ze over Bram ze yul [het land van de brahmanen: India]. . . . Daarom moest de Glorierijke, gedreven door medelijden, zich terugtrekken naar —, en vervolgens [karmisch] verschijnen als Mahāsaṅkara; en uit medelijden als —, en opnieuw als —, en opnieuw als Tsongkhapa. . . . Hij die kiest voor nederigheid moet afdalen, en hij die *niet liefheeft*, staat toe dat karma hem verheft.²

Deze passage is ongetwijfeld duister en geschreven voor de enkeling. Het is niet geoorloofd om nog meer te zeggen, want de tijd is nog niet aangebroken dat volkeren gereed zijn om de hele waarheid te horen. De oude religies bevatten heel veel mysteries, en de onthulling van sommige zou beslist leiden tot een uitbarsting van haat, misschien gevolgd door bloedvergieten en nog erger. Het is voldoende om te weten dat, terwijl Gautama Boeddha na zijn dood in nirvāṇa is opgegaan, Gautama Śākyamuni misschien moest reïncarneren – deze dubbele innerlijke persoonlijkheid is een van de grootste mysteries van de esoterische psychologie.

‘De zetel van de drie geheimen’ verwijst naar een plaats waar hoge

---

geheimgehouden.’ (*Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 163.)

¹Hlun chub (lhun grub) is de helderziende geest in de mens, de hoogste graad van zienschap.

²De *verborgen* betekenis van deze zin is dat karma evenzeer zijn macht uitoefent over een adept als over ieder ander mens; ‘goden’ kunnen er evenmin aan ontsnappen als eenvoudige stervelingen. De adept die het pad heeft bereikt en zijn dharmakāya heeft verworven – het nirvāṇa waaruit geen terugkeer mogelijk is tot de nieuwe grote kalpa – en die verkiest gebruik te maken van zijn recht om een toestand te kiezen die lager is dan die welke hem toekomt, maar die hem vrijlaat om terug te keren wanneer hij dat wil en in elke door hem gekozen persoonlijkheid, moet voorbereid zijn op het risico van een mogelijke mislukking en een lagere toestand dan zijn lot was – dat staat vast – want dit is een occulte wet. Alleen karma is volmaakte rechtvaardigheid en is onfeilbaar in zijn beslissingen. Hij die van zijn (karmische) rechten gebruikmaakt moet de gevolgen dragen – als die er zijn. Zo werd de eerste reïncarnatie van Boeddha voortgebracht door karma – en ze bracht hem hoger dan ooit; de twee volgende waren ‘uit mededogen’ en * * *.

ingewijden en hun discipelen wonen. De ‘geheimen’ zijn de drie mystieke krachten die bekendstaan als Gopa, Yaśodhara en Utpala Varṇā, die Csoma de Kőrös ten onrechte aanzag voor de drie vrouwen van Boeddha, zoals andere oriëntalistena de door een vrouwelijke godheid verpersoonlijkte śakti (yogakracht) aanzagen voor zijn vrouw; of de Draupadī – ook een spirituele kracht – voor de gemeenschappelijke vrouw van de vijf Pāṇḍava broers.

45 Een ongepubliceerde toespraak van de Boeddha

[‘An unpublished discourse of Buddha’, *SD* 3:393-5; *CW* 14:408-10]

(Deze staat in het tweede boek met toelichtingen en is gericht aan de arhats.)

De Albarmhartige zei: Gezegend zijn jullie, o bhikshu’s, gelukkig zijn jullie die het mysterie van het zijn en het *niet-zijn* hebben begrepen dat in de sbas pa dharma [geheime leer] is uitgelegd, en aan laatstgenoemde de voorkeur hebben gegeven, want jullie zijn werkelijk mijn arhats. . . . De olifant, die zijn gestalte in het meer weerspiegeld ziet, ernaar kijkt en dan weggaat, omdat hij het voor het echte lichaam van een andere olifant aanziet, is wijzer dan iemand die zijn gezicht in de stroom ziet, ernaar kijkt, en zegt, ‘Hier ben ik . . . ik ben ik’, want het ‘ik’, zijn zelf, verkeert niet in de wereld van de twaalf nidāna’s en veranderlijkheid, maar in die van niet-zijn, de enige wereld die buiten de verlokkingen van māyā staat. . . .

Alleen dat wat noch oorzaak noch maker heeft, wat op zichzelf bestaat, eeuwig is, en ver buiten het bereik van veranderlijkheid staat, is het ware ‘ik’ [ego], het zelf van het heelal. Het heelal, nam mkha’, zegt: ‘Ik ben de wereld van sems-chan [bezielde wezens]’;¹ de vier illusies lachen en antwoorden: ‘Inderdaad.’ Maar een echte wijze weet dat de mens, of het heelal waar hij als een voorbijgaande schaduw doorheen schiet, net zomin de echte mens of het echte heelal is als dat de dauwdruppel die een vonk van de ochtendzon weerkaatst de zon is. . . . Er zijn drie dingen, bhikshu’s, die altijd hetzelfde blijven, die nooit verandering of wijziging kunnen ondergaan: dit zijn de wet, nirvāṇa, en ruimte,² en die drie zijn één, want de eerste twee bevinden zich binnen de laatste, en die laatste is een

---

¹ Het heelal van Brahmā (sems chan nam mkha’) is universele illusie, of onze wereld van verschijnselen.

² Ākāśa. Het is bijna onmogelijk om het mystieke woord ‘tho og’ met een ander woord dan ‘ruimte’ te vertalen, en toch kan geen ander woord, tenzij men doelbewust een nieuwe term bedenkt, het voor een occultist beter weergeven. De term ‘aditi’ wordt ook met ‘ruimte’ vertaald, en daarin schuilt een wereld van betekenis.

māyā zolang de mens binnen de draaikolk van het zinnelijke bestaan blijft.

Men hoeft zijn vergankelijke lichaam niet te laten sterven om aan de greep van wellust en andere begeerten te ontkomen. De arhat die de zeven verborgen voorschriften van de sbas pa dharma volgt, kan een dvangs-ma en lha worden.¹ Hij kan de ‘heilige stem’ van . . . [Kuan-yin]² horen, en ontdekt misschien dat hij in het stille domein van zijn saṃghārāma³ één is geworden met Amitābha Boeddha⁴. Geconcentreerd in anuttarā samyak saṃbodhi⁵, kan hij alle zes werelden van vorm (rūpaloka) doorlopen en de eerste drie arūpa-werelden betreden.⁶ . . . Hij die naar mijn geheime wet luistert, die aan mijn uitverkoren arhats is bekendgemaakt, zal met behulp daarvan kennis van het zelf verwerven, en zo de volmaking bereiken.

Door hun volkomen onjuiste opvattingen over het oosterse denken en hun onbekendheid met het bestaan van een esoterische sleutel tot de uiterlijke boeddhistische formuleringen, hebben Burnouf en andere grote geleerden op basis van uitspraken zoals ‘mijn lichaam is niet een lichaam’ en ‘ikzelf ben niet mijn zelf’ – die ook door de volgelingen van de Vedānta worden gedaan – geconcludeerd dat de oosterse psychologie volledig op vergankelijkheid is gebaseerd. Cousin bijvoorbeeld, die over dit onderwerp spreekt, komt met de volgende twee stellingen om op gezag van Burnouf te bewijzen dat het boeddhisme, in tegenstelling tot het brahmanisme, het eeuwig voortbestaan van het denkbeginsel verwerpt. Deze luiden:

¹Dvangs-ma, een gezuiverde ziel, en lha, een bevrijde geest in een levend lichaam; een adept of arhat. Volgens de volksoverlevering in Tibet is een lha een geest zonder lichaam, iets wat lijkt op de Birmese nat – maar dan hoger.

²Kuan-yin is een synoniem, want in het origineel wordt een andere term gebruikt, maar de betekenis is dezelfde. Het is de goddelijke stem van het zelf, of de ‘geest-stem’ in de mens, en hetzelfde als Vāchīśvara (de ‘stem-godheid’) van de brahmanen. In China hebben de boeddhistische ritualisten de betekenis ervan verlaagd door deze te antropomorfiseren tot een godin met dezelfde naam, met duizend handen en ogen, en ze noemen deze bodhisattva Kuan-shih-yin. Ze is de boeddhistische ‘daimon’-stem van Socrates.

³Samghārāma is het heilige der heiligen van een asceet, een grot of een andere plaats die hij voor zijn meditatie uitkiest.

⁴Amitābha Boeddha is in dit verband het ‘grenzeloze licht’ waarmee dingen van de subjectieve wereld worden waargenomen.

⁵Esoterisch ‘het grenzeloos barmhartige en verlichte hart’, een benaming voor de ‘volmaakten’, de jīvanmukta’s, als groep.

⁶Deze zes werelden – zeven bij ons – zijn de werelden van nats of geesten bij de Birmese boeddhisten, en de zeven hogere werelden van de Vedānta.

1. Het denken of de geest¹ – dit vermogen is namelijk niet van de persoon te scheiden – is alleen actief tijdens de gewaarwording en overleeft haar niet.

2. De geest kan geen vat op zichzelf krijgen, en door de aandacht op zichzelf te vestigen, komt hij alleen maar tot de overtuiging van zijn onmacht om zichzelf als iets anders te zien dan opeenvolgende en voorbijgaande gewaarwordingen.²

Dit alles heeft betrekking op de belichaamde geest, niet op het bevrijde spirituele zelf waarop māyā geen vat meer heeft. Geest is geen lichaam; daarom hebben de oriëntalisten er ‘niemand’ en ‘niets’ van gemaakt. Daarmee zeggen ze dat boeddhisten nihilisten zijn, en dat volgelingen van de Vedānta aanhangers zijn van een geloof waarin de ‘onpersoonlijke [god] een mythe blijkt te zijn’; hun doel wordt omschreven als

Het volledig uitschakelen van alle spirituele, verstandelijke, en lichamelijke krachten door op te gaan in het onpersoonlijke.³

---

¹Twee dingen die totaal van elkaar verschillen. Alleen op dit stoffelijke gebied ‘is het vermogen niet van de persoon te scheiden’; een gedachte die door onze fysieke hersenen wordt voortgebracht en zich niet tegelijkertijd op de spirituele tegenhanger heeft afgedrukt, hetzij door atrofie van laatstgenoemde of door de intrinsieke zwakte van die gedachte, kan ons lichaam nooit overleven; zoveel is zeker.

²Victor Cousin, *Course of the History of Modern Philosophy*, 1854, deel 1, blz. 374vn.

³*A Manual of Hindu Pantheism: The Vedānta Sāra*, vert. majoor G.A. Jacob, 1881, blz. 123.

46 Nirvāṇa-moksha

[‘Nirvāṇa-moksha’, *SD* 3:396-404; *CW* 14:411-21]

Uit die enkele zinnen die in de tekst van een van de geheime leringen van Gautama Boeddha staan, blijkt hoe ongepast de benaming ‘materialist’ is wanneer deze wordt gebruikt voor iemand die in Azië door twee derde van de grote adepten en occultisten wordt erkend als hun meester, hetzij onder de naam Boeddha of die van Śāṅkarāchārya.

De lezer moet bedenken dat de eerder geciteerde woorden – ‘er zijn drie eeuwige dingen in het heelal: de wet, nirvāṇa, en ruimte’ – volgens de Tibetaanse occultisten door Boeddha Sangs rgyas (of Pho) zijn onderwezen. De boeddhisten van de Zuidelijke School beweren daarentegen dat Boeddha slechts twee dingen als eeuwig beschouwde: ākāśa en nirvāṇa. Maar omdat ākāśa hetzelfde is als aditi¹, en beide worden vertaald met ‘ruimte’, is er tot dusver geen tegenstrijdigheid, want zowel nirvāṇa als moksha is een toestand. Dan verenigt de grote wijze uit Kapilavastu de twee, evenals de drie, tot één eeuwig beginsel, en zegt ten slotte dat zelfs ‘dat ene een māyā is’ voor iemand die geen dvangs-ma, een volmaakt gezuiverde ziel, is.

Het hele onderwerp berust op materialistische misvattingen en onbekendheid met de occulte metafysica. Voor een wetenschapper die ruimte eenvoudig als een mentale voorstelling beschouwt, een begrip van iets wat pro forma bestaat en wat buiten onze geest niet echt bestaat, is ruimte op zich in feite een illusie. Hij kan de grenzeloze interstellaire ruimte vullen met een ‘denkbeeldige’ ether, maar toch is ruimte voor hem een abstractie. De meeste metafysici van Europa staan vanuit een zuiver occult gezichtspunt even ver af van een juist begrip van de ‘ruimte’ als de materialisten, hoewel de onjuiste opvattingen van beide natuurlijk sterk verschillen.

Als we de filosofische opvattingen van de Ouden over dit onderwerp in gedachten houden, en ze vergelijken met wat nu natuurkunde wordt

---

¹ Aditi is volgens de *Rig-Veda* ‘de vader en moeder van alle goden’; en ākāśa wordt door het zuidelijk boeddhisme beschouwd als de wortel van alles, waaruit alles in het heelal tevoorschijn kwam, overeenkomstig een bewegingswet die daaraan inherent is; en dit is de Tibetaanse ‘ruimte’ (tho og).

genoemd, zal blijken dat die twee het alleen oneens zijn over conclusies en namen, en dat hun stellingen dezelfde zijn wanneer ze tot de meest eenvoudige formuleringen worden teruggebracht. De gebieden die de wetenschappers met ether vullen, zijn door de zieners van alle tijden, vanaf het begin van het menselijke tijdperk, vanaf de dageraad van de occulte wijsheid, verkend. Dat wat de wereld eenvoudig als kosmische ruimte, een abstracte voorstelling, beschouwt, beschouwden alle Indiase rishi's, Chaldeeuwse magiërs en Egyptische hiërofantanten als de ene eeuwige wortel van alles, het werkterrein van alle natuurkrachten.

Het is de bron van al het aardse leven en de verblijfplaats van die (voor ons) onzichtbare menigten bestaansvormen – van echte wezens, en ook van alleen de schaduwen ervan, bewust en onbewust, verstandelijk en verstandeloos – die ons aan alle kanten omringen, die de atomen van onze kosmos doordringen en die ons net zomin zien als dat wij hen met onze fysieke organen zien of voelen. Voor een occultist zijn 'ruimte' en 'heelal' synoniemen. In de ruimte is er niet alleen stof, kracht of geest, maar dat alles en nog veel meer. De ruimte is het ene element, de anima mundi (ruimte, ākāśa, astraal licht), de wortel van het leven, dat in zijn eeuwige onophoudelijke beweging – zoals de in- en uitademing van de ene grenzeloze oceaan – alles wat leeft, voelt, denkt en zijn wezen daarin heeft, ontwikkelt om het later weer in zich op te nemen. In *Isis ontsluierd* werd over het heelal al gezegd dat het

de combinatie is van duizend elementen en toch de uitdrukking van één enkele geest – een chaos voor het gevoel, een kosmos voor het verstand.¹

Zo luiden de opvattingen van alle grote oude filosofen, van Manu tot Pythagoras, van Plato tot Paulus, over dit onderwerp.

‘Toen aan de tijd van ontbinding (pralaya) een einde was gekomen, besloot het grote wezen (paramātman of parapurusha), de Heer die door zichzelf bestaat, uit wie en door wie alle dingen waren en zijn en zullen zijn, . . . uit zijn eigen substantie de verschillende wezens te emaneren.’²

Het mystieke tiental [van Pythagoras], $1 + 2 + 3 + 4 = 10$, is een manier om deze gedachte uit te drukken. De één is God;³ de twee,

¹ *Isis ontsluierd*, 1:16.

² *Mānava-dharma-śāstra*, boek 1, śloka's 6-8.

³ De 'god' van Pythagoras, de leerling van de wijze ārya's, is geen persoonlijke god. Laten we niet vergeten dat hij als basisleer onderwees dat er achter alle

stof; de drie, de combinatie van monade en duade die deelt in de natuur van beide, is de wereld van de verschijnselen; de vier, of de vorm van volmaaktheid, geeft de leegte van alles aan; en het tiental, of de som van alles, heeft betrekking op de hele kosmos.¹

Plato's 'god' is de 'universele ideatie'; en Paulus, die zei 'uit hem, door hem, en in hem zijn alle dingen',² had als diepe denker ongetwijfeld een beginsel – nooit een Jehovah – op het oog. De sleutel tot de pythagorische leringen is de sleutel tot elke grote filosofie. Deze sleutel is de algemene formule van eenheid in veelheid, de ene die de vele voortbrengt en het Al doordringt. Dit is kortom de oeroude leer over emanatie.

Speusippus en Xenocrates dachten, evenals Plato, hun grote meester, dat:

De anima mundi, of wereldziel, niet de godheid was maar een manifestatie. Die filosofen zagen de ene nooit als een *bezielde* natuur. De oorspronkelijke ene *bestond* niet, zoals we dat woord opvatten.³ Pas toen hij (het) zich had verenigd met de vele – dus bestaan (de monade en de duade) had geëmaneerd – werd een wezen voortgebracht. Het τίμιον ('geëerde'), het gemanifesteerde, woont in het middelpunt en ook in de omtrek, maar het is slechts de weerspiegeling van de godheid – de wereldziel.⁴ In deze leer zien we de geest van het esoterisch boeddhisme.⁵

En ze is ook die van het esoterisch brahmanisme en van de aanhangers van de Advaita Vedānta. Twee filosofen, Arthur Schopenhauer en Eduard von Hartmann, verkondigen dezelfde denkbeelden. De occultisten zeggen:

De theorieën over de psychische en ectenische krachten, over de 'ideo-motor' en over 'elektrobiologische krachten', over 'de latente gedachte', en zelfs over 'de onbewuste hersenwerking', kunnen in twee woorden worden samengevat: het kabbalistische ASTRALE LICHT.⁶

---

vormen, veranderingen, en andere verschijnselen van het heelal een blijvend beginsel staat: eenheid.

¹ *Isis ontsluitend*, 1:15-6.

² *Romeinen* 11:36.

³ Plato, *Parmenides*, 141e.

⁴ Zie Stobaeus, *Eclogue*, 1:862.

⁵ *Isis ontsluitend*, 1:17.

⁶ *Op.cit.*, 1:112.

Schopenhauer vatte dit alles alleen maar samen door het de wil te noemen, en sprak de materialistische opvattingen van de wetenschappers tegen, en Von Hartmann, de schrijver van *Philosophie des Unbewußten*, deed dat later ook. Hij noemt hun opvattingen ‘een instinctief vooroordeel’.

Verder toont hij aan dat een onderzoeker zich in feite helemaal niet kan bezighouden met stof per se, maar slechts met de krachten waarin hij deze verdeelt. De zichtbare gevolgen van de stof zijn slechts de gevolgen van kracht. Daardoor komt hij tot de conclusie dat datgene wat men nu stof noemt, niets anders is dan de samenvoeging van atomaire krachten, waarvoor men het woord *stof* gebruikt; afgezien daarvan heeft het woord stof voor de wetenschap geen enkele betekenis.¹

We zijn bang dat dit evenzeer geldt voor de andere termen waarmee we ons nu bezighouden: ‘ruimte’, ‘nirvāṇa’, enz.

De gewaagde theorieën en opvattingen die in de werken van Schopenhauer zijn te vinden, verschillen hemelsbreed van die van de meeste orthodoxe wetenschappers.² Deze moedige filosoof merkt op: ‘In werkelijkheid is er *geest* noch *stof*. . . . De neiging van een steen om onderhevig te zijn aan de zwaartekracht is even onverklaarbaar als het denken in de menselijke hersenen. . . . Als de stof – niemand weet waarom – naar de aarde kan vallen, dan kan ze ook – niemand weet waarom – denken. . . . Zodra we echter, zelfs in de mechanica, verder gaan dan het zuiver wiskundige, zodra we komen op het ondoorgroendelijke, de adhesie, de zwaartekracht, enz., krijgen we te maken met verschijnselen die voor onze zintuigen even mysterieus zijn als de WIL en het DENKEN van de mens – we krijgen te maken met het onbegrijpelijke, want elke natuurkracht is dat. Waar is dan die *stof* die u allen zo goed denkt te kennen, en op grond waarvan u – omdat deze u zo bekend is – al uw conclusies trekt en uiteenzettingen baseert, en alles daarvan afleidt? . . . Datgene waarover het verstand en de zintuigen iets te weten kunnen komen is maar de buitenkant, ze kunnen nooit doordringen tot de innerlijke substantie van de dingen. Dat was de opvatting van Kant. Als u aanneemt dat er in een menselijk hoofd een of andere *geest* bestaat dan moet u dat ook aannemen voor een steen. Als uw dode

¹ *Isis ontsluitend*, 1:113-4.

² Hoewel ze grotendeels identiek zijn aan die van het esoterisch boeddhisme, de geheime leer van het Oosten.

en volkomen passieve stof de neiging kan vertonen om zwaartekracht uit te oefenen, of om, zoals elektriciteit, aan te trekken en af te stoten, en vonken uit te zenden, dan kan ze evenals de hersenen ook denken. Kortom, elk deeltje van de zogenaamde geest kunnen we vervangen door een gelijkwaardige hoeveelheid stof, en elk deeltje stof door geest. . . . Daarom kan de Cartesiaanse indeling van de dingen in geest en stof filosofisch nooit juist zijn, maar wel die in *wil* en *verschijningsvorm*, maar deze manier van indelen heeft niets te maken met de eerstgenoemde, want ze vergeestelijkt alles: ze herleidt alles wat in eerste instantie werkelijk en objectief is – het lichaam en de stof – tot een verschijningsvorm, en herleidt elke verschijningsvorm tot de wil.¹

De *stof* van de wetenschap mag dan in alle opzichten een ‘dode en volkomen passieve stof’ zijn, maar voor een occultist kan geen enkel atoom dood zijn. ‘Er is altijd leven in aanwezig.’ We verwijzen de lezer die er meer over wil weten naar ons artikel ‘Transmigratie van de levensatomen’.² We houden ons nu vooral bezig met de leer over nirvāṇa.

Dit kan terecht een ‘stelsel van atheïsme’ worden genoemd, omdat het noch God noch goden erkent – en vooral geen schepper, omdat het de schepping volledig verwerpt. Fecit ex nihilo (uit het niets gemaakt) is voor een occulte metafysicus even onbegrijpelijk als voor een materialistische wetenschapper. Op dit punt houdt elke overeenkomst tussen de twee op. Maar als dit de zonde is van een boeddhistische en brahmaanse occultist, dan moeten pantheïsten en atheïsten, en ook theïstische joden – de kabbalisten – ook ‘schuld’ bekennen; toch zou niemand het ooit in zijn hoofd halen om de joden van de kabbala ‘atheïsten’ te noemen. Met uitzondering van de talmoedische en christelijke exoterische stelsels was er nooit een religieuze filosofie, noch in de oude noch in de moderne wereld, die niet bij voorbaat de ex-nihilo-hypothese verwierp, eenvoudig omdat stof en geest beide als eeuwig werden beschouwd.

Nirvāṇa wordt, evenals de moksha van de aanhangers van de Vedānta, door de meeste oriëntalisten beschouwd als synoniem met vernietiging; toch kan men geen grotere vergissing maken, en op deze

---

¹ A. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena*, 1851, deel 2, blz. 89-90. Zie *Isis ontsluit*, 1:112-3.

² *The Theosophist*, augustus 1883, blz. 286-8; *H.P. Blavatsky: Geselecteerde artikelen*, 2:202-10.

kapitale fout moet worden gewezen en de onjuistheid ervan moet worden aangetoond. Op dit belangrijke beginsel van het brahmo-boeddhistische stelsel – de alfa en omega van ‘zijn’ of ‘niet-zijn’ – rust het hele bouwwerk van de occulte metafysica. Deze grote fout betreffende nirvāna kan gemakkelijk worden rechtgezet voor de filosofisch ingestelde denker, voor iemand die,

in de spiegel van tijdelijke dingen het beeld van spirituele dingen ziet.

Voor de lezer die niet verder kan kijken dan de details van de tastbare stoffelijke vorm, zal onze uitleg daarentegen geen betekenis lijken te hebben. Hij kan de logische conclusies van de gegeven redeneringen misschien begrijpen en zelfs accepteren – maar de ware geest ervan zal zijn intuïtie altijd ontgaan. Het woord ‘nihil’ is vanaf het begin verkeerd opgevat, en wordt voortdurend als moker tegen de esoterische filosofie gebruikt. Niettemin is het de plicht van een occultist om te proberen het toe te lichten.

Nirvāna en moksha hebben dan, zoals eerder gezegd, hun zijn in niet-zijn, als we zo’n paradox mogen gebruiken om beter toe te lichten wat we bedoelen. Nirvāna betekent inderdaad, zoals sommige bekende oriëntalisten hebben geprobeerd te bewijzen, het ‘uitblazen’¹ van al het bewuste bestaan. Het is zoals de vlam van een kaars die tot het laatste atoom is opgebrand, en dan plotseling uitdooft. Helemaal juist. Maar het is ook waar, zoals de oude arhat Nāgasena tegen de kritische koning zei, dat ‘nirvāna is’; en dat nirvāna eeuwig is. Maar de oriëntalisten ontkennen dit, en zeggen dat het niet zo is. Volgens hen betreft nirvāna niet het weer opgaan in de universele kracht, geen eeuwige gelukzaligheid en rust, maar betekent het letterlijk ‘het uitblazen, uitdoven, volledig vernietigen, en niet opgaan in’. De *Laṅkāvatāra* die door sommige Sanskritisten ter ondersteuning van hun betoog wordt geciteerd, en die de verschillende interpretaties van nirvāna door de tīrthika-

---

¹ Prof. Max Müller beweerde in een brief aan de *Times* (april 1857) stellig dat nirvāna in de volste zin van het woord vernietiging betekent. (*Chips from a German Workshop*, 1867, deel 1, blz. 280.) Maar in een lezing gehouden op de algemene bijeenkomst van de Vereniging van Duitse Filologen in Kiel in 1869 zegt hij ‘dat hij ervan overtuigd is dat het nihilisme dat men in Boeddha’s leer denkt te zien, geen deel daarvan uitmaakt, en dat het volkomen onjuist is te veronderstellen dat nirvāna vernietiging betekent’. (Thomas Inman, *Ancient Faiths and Modern*, 1876, blz. 128; vgl. *Trübner’s American and Oriental Literary Record*, 16 okt. 1869, blz. 561-5.)

brahmanen geeft, is niet gezaghebbend voor iemand die voor informatie naar oorspronkelijke bronnen gaat, namelijk naar de Boeddha die deze leer heeft onderwezen. Men kan ter ondersteuning net zo goed de Chārvāka-materialisten citeren.

Als we ter wille van de discussie de heilige boeken van de jains aanvoeren, waarin de stervende Gautama Boeddha aldus wordt toegesproken: ‘Verhef je naar nirvi [nirvāṇa] uit dit gebrekkige lichaam waarin je bent gestuurd. . . . Stijg op naar je vroegere verblijfplaats, o gezegende avatāra’; en als we eraan toevoegen dat dit volgens ons het tegenovergestelde van nihilisme is, dan zegt men ons waarschijnlijk dat het misschien alleen op een tegenspraak wijst, op nóg een tegenstrijdigheid in het boeddhistische geloof. Als we vervolgens de lezer eraan herinneren dat men denkt dat Gautama af en toe verschijnt, en uit zijn ‘vroegere verblijfplaats’ opnieuw afdaalt voor het welzijn van de mensheid en zijn trouwe geloofsgemeenschap, waaruit onweerlegbaar blijkt dat het boeddhisme geen definitieve vernietiging onderwijst, dan zullen we worden verwezen naar autoriteiten die ons verzekeren dat hij dat wél onderwees. En laten we dan meteen zeggen dat mensen bij gewetenszaken voor ons geen autoriteit zijn, en dat zou ook voor anderen niet zo moeten zijn. Als iemand gelooft in de filosofie van Boeddha, laat hij dan handelen en spreken zoals Boeddha handelde en sprak; als iemand zichzelf christen noemt, laat hij dan de geboden van Christus volgen, en niet de afwijkende interpretaties van zijn vele priesters en sekten.

In *The Buddhist Catechism* wordt de vraag gesteld:

Zijn er ook leringen in het boeddhisme die we op basis van geloof moeten aannemen?

Antw. Nee. Ons wordt sterk aangeraden helemaal niets aan te nemen op basis van geloof; of het nu in boeken geschreven staat, door onze voorouders is overgeleverd of door de wijzen is onderwezen. . . . Onze Heer Boeddha heeft gezegd dat we iets wat wordt gezegd niet moeten geloven enkel omdat het wordt gezegd; overleveringen niet moeten geloven omdat ze uit de oudheid tot ons zijn gekomen; noch geruchten als zodanig; noch geschriften van wijzen omdat wijzen ze schreven; noch denkbeelden waarvan we denken dat een deva ze ons heeft ingegeven (dat wil zeggen tijdens veronderstelde spirituele inspiratie); noch conclusies die voortvloeien uit een of andere veronderstelling die we misschien hebben gemaakt; noch iets wat op basis van analogie noodzakelijk lijkt; noch iets op gezag van onze leraren of meesters. . . . Maar we moeten iets ge-

loven wanneer het geschrift, de leer, of het gesproken woord door onze eigen rede en bewustzijn wordt bevestigd. ‘Daarom’, zegt hij tot slot, ‘leerde ik jullie om niet iets te geloven enkel omdat jullie het hebben gehoord, maar om, als jullie er innerlijk van overtuigd zijn, dienovereenkomstig en vol overgave te handelen.’¹

Dat nirvāṇa, of beter gezegd de toestand waarin we ons in nirvāṇa bevinden, het tegenovergestelde van vernietiging is, wordt ons door onze ‘rede en bewustzijn’ ingegeven, en voor ons persoonlijk is dat voldoende. Omdat dit feit voor de gewone lezer ontoereikend is en niet erg geschikt, kan men er direct iets aan toevoegen dat overtuigender is.

De kabbala levert ons, zonder haar toevlucht te nemen tot bronnen die het occultisme vijandig gezind zijn, heel heldere en duidelijke bewijzen dat het woord ‘nihil’ bij de filosofen uit de oudheid een heel andere betekenis had dan die welke de materialisten er nu aan geven. Het betekent ongetwijfeld ‘niets’ – of ‘niet iets’. Pater Kircher licht in zijn werk over de kabbala en de Egyptische mysteriën de term uitstekend toe.² Hij vertelt zijn lezers dat in de *Zohar* de eerste van de sefiroth³ een naam heeft waarvan de betekenis ‘het *oneindige*’ is, maar die door de kabbalisten steevast werd vertaald met ‘ens’ en ‘non-ens’ (‘zijnd’ en ‘niet-zijnd’); zijnd (een wezen), omdat het de wortel en bron is van alle andere wezens; niet-zijnd omdat het (ain sof – het grenzeloze en het oorzaakloze, het onbewuste en het passieve beginsel) op niets anders in het heelal lijkt.

De schrijver voegt eraan toe:

Dit is de reden waarom Dionysius niet aarzelde om het *nihil* te noemen.⁴

‘Nihil’ is daarom – zelfs voor sommige christelijke theologen en denkers, vooral voor de vroege denkers die niet ver afstonden van de diep-

¹ Zie de *Kālāma Sutta* van de *Āṅguttaranikāya*, zoals geciteerd door H.S. Olcott, voorzitter van de Theosophical Society, *De boeddhistische catechismus*, 2003, vers 192-4, blz. 61-2.

² J.E. de Mirville, *Des esprits*, 1863, deel 2, blz. 335; vgl. Athanasius Kircher, *Oedipus Aegyptiacus*, deel 2, 1653, afd. 1, blz. 290.

³ Sefir, of aditi (mystieke ruimte). De sefiroth zijn identiek aan de prajāpati’s van de hindoes, de dhyāni-chohans van het esoterisch boeddhisme, de zoroastri-sche amshaspends, en ten slotte aan de elohim – de ‘zeven engelen van de tegenwoordigheid’ van de rooms-katholieke kerk.

⁴ J.E. de Mirville, *Op.cit.*, deel 2, blz. 335; Kircher, *Op.cit.*, deel 2, afd. 1, blz. 290.

zinnige filosofie van de ingewijde heidenen – synoniem met het onpersoonlijke, goddelijke beginsel, het oneindige Al, dat geen wezen of ding is: de ain sof, het parabrahman van de Vedānta. Dionysius was een leerling van Paulus – een ingewijde – en dit feit maakt alles duidelijk.

Het ‘nihil’ is in wezen de absolute godheid zelf, de verborgen macht of alomtegenwoordigheid die door het monotheïsme is verlaagd tot een antropomorf wezen, met alle begeerten van een sterveling van groot formaat. Vereniging met Dat betekent geen vernietiging in de zin zoals ze in Europa wordt opgevat.¹ In het Oosten verwijst vernietiging in nirvāṇa alleen naar de stof: die van zowel het zichtbare als het onzichtbare lichaam, want het astrale lichaam, het persoonlijke dubbel, is nog altijd stof, hoe verfijnd ook. Boeddha verkondigde dat de oorspronkelijke substantie eeuwig en onveranderlijk is. Haar voertuig is de zuivere, lichtgevende ether, de grenzeloze, oneindige ruimte,

niet een leegte als gevolg van het ontbreken van vormen, maar integendeel de basis van alle vormen . . . De aanwezigheid van vormen duidt aan dat het de schepping van māyā is, en al haar werken zijn als niets vergeleken met het *ongeschapen* wezen, de GEEST, in wiens diepe en heilige rust alle beweging voor altijd moet ophouden.²

Beweging verwijst hier alleen naar illusoire voorwerpen, naar hun verandering in plaats van naar eeuwige onveranderlijkheid, rust – voortdurende beweging is de eeuwige wet, de onophoudelijke adem van het absolute.

Kennis van boeddhistische leringen kan alleen worden verkregen door de platonische methode: het redeneren van algemeenheden naar bijzonderheden. De sleutel daartoe ligt in de subtiele en mystieke leringen over een spirituele instroming en het goddelijk leven.

Boeddha zegt:

Wie onbekend is met mijn wet [dharma]³ en in die toestand sterft, moet naar de aarde terugkeren, tot hij een volmaakte śramaṇa [asceet] wordt. Om dit doel te bereiken, moet hij in zichzelf de drie-

¹ In het oosterse denken komt het Al uit het Ene voort en keert weer daarin terug. Absolute vernietiging is eenvoudig ondenkbaar. Evenmin kan de eeuwige stof worden vernietigd. Vorm kan worden vernietigd; verbanden kunnen veranderen. Dat is alles. Er kan in het heelal niet zoiets als vernietiging – in de Europese zin van het woord – bestaan.

² *Isis ontsluit*, 1:378.

³ De geheime wet, de ‘leer van het hart’, zo genoemd in tegenstelling tot de ‘leer van het oog’, of het exoterisch boeddhisme.

eenheid van māyā vernietigen.¹ Hij moet zijn begeerten uitdoven, zich verenigen en vereenzelvigen met de wet [het onderricht in de geheime leer], en de religie van de *vernietiging* begrijpen.²

Nee, de geleerden kunnen nooit verwachten in de letter van de boeddhistische literatuur de ware oplossing voor de metafysische subtiliteiten ervan te vinden. In de hele oudheid hebben alleen de pythagoreeërs ze goed begrepen, en Pythagoras heeft de grondbeginselen van zijn filosofie op de (voor de gemiddelde oriëntalist en de materialist) onbegrijpelijke abstracties van het boeddhisme gebaseerd.

In de boeddhistische filosofie betekent *vernietiging* dus slechts het uiteenvallen van de stof, in welke vorm of schijnbare vorm dan ook; want alles wat een vorm heeft, werd geschapen, en moet dus vroeg of laat vergaan, dat wil zeggen van vorm veranderen; daarom is de vorm, als iets tijdelijks, hoewel schijnbaar van blijvende aard, slechts een illusie, māyā; want omdat de eeuwigheid geen begin of einde heeft, gaat de meer of minder lange duur van een specifieke vorm als het ware zo snel als een bliksemflits voorbij. Voordat we tijd hebben om te beseffen dat we hem hebben gezien, is hij verdwenen en voor altijd weg; daarom is zelfs ons astrale lichaam, zuivere ether, slechts een illusie van de stof voor zolang het zijn aardse contouren behoudt. Laatstgenoemde verandert, zegt de boeddhist, overeenkomstig de goede of slechte daden van de persoon tijdens zijn leven, en dit is metempsychose. Pas wanneer de spirituele entiteit zich definitief losmaakt van alle stofdeeltjes gaat ze het eeuwige en onveranderlijke nirvāṇa binnen. Ze bestaat in de geest, in *niets*; als een vorm, een gestalte, een beeld, wordt ze volledig vernietigd, en zal dus niet meer sterven, want alleen de geest is geen māyā, maar de enige WERKELIJKHEID in een illusoir heelal van steeds voorbijgaande vormen.

Op deze boeddhistische leer baseerden de pythagoreeërs de belangrijkste stellingen van hun filosofie. ‘Kan die geest, die leven en beweging schenkt, en deelt in de aard van het licht, tot een niet-entiteit worden teruggebracht?’ vragen ze. ‘Kan die gevoelige geest in dieren, die hun geheugen laat werken, een van de vermogens van het verstand, sterven en tot niets worden?’ En Whitelocke Bulstrode

---

¹ ‘Illusie; stof in haar drievoudige manifestatie in de aardse, en de astrale of oorspronkelijke ziel, of het lichaam, en de platonische tweevoudige – de redelijke en de redeloze – ziel.’

² *Isis ontsluit*, 1:378.

verduidelijkte in zijn bekwame verdediging van Pythagoras deze lering door eraan toe te voegen:

‘Indien u zegt dat zij [de dieren] hun geest in de lucht uitblazen en daar verdwijnen, dan is dat het enige wat ik beweer. De lucht is in feite de geschikte plaats om hen te ontvangen, omdat hij, volgens Laërtius vol zielen is, en volgens Epicurus vol atomen . . . de beginselen van alle dingen; want zelfs deze plek waar wij lopen, en waar de vogels vliegen . . . is zo spiritueel van aard dat ze onzichtbaar is, en daarom kan ze heel goed de ontvanger van vormen zijn, want met de vormen van alle lichamen gaat dat ook zo; we kunnen alleen de gevolgen ervan zien en horen; de lucht zelf is te fijn en gaat het waarnemingsvermogen van onze tijd te boven. Wat is dan de ether in de sfeer hierboven, en welke zijn de invloeden of vormen die daarvandaan neerdalen?’¹

De pythagoreeërs beweren dat de *geesten* van wezens emanaties zijn van de meest verfijnde gedeelten van de ether: ADEMTOCHTEN, *maar geen vormen*. Ether is onvergankelijk, daarover zijn alle filosofen het eens, en wat onvergankelijk is, staat zo ver af van iets wat vernietigd wordt wanneer het van de vorm wordt bevrijd, dat het heel goed aanspraak kan maken op ONSTERFELIJKHEID.

‘Maar wat is het dat geen lichaam, geen *vorm* heeft, dat onweegbaar, onzichtbaar en ondeelbaar is, dat bestaat en toch *niet is*?’ vragen de boeddhisten. ‘Het is nirvāṇa’ is het antwoord. Het is NIET-IETS, niet een gebied, maar veeleer een toestand.²

---

¹ Whitelocke Bulstrode, *An Essay of Transmigration, in defence of Pythagoras*, 1692, blz. 29-30.

² *Isis ontsluit*, 1:379.

47 De geheime boeken over ‘Lam rim’ en Dzyan

[‘The Secret Books of ‘Lam-Rim’ and Dzyan’, *SD* 3:405-6; *CW* 14:422-4]

Het *Boek over Dzyan* – van het Sanskrietwoord ‘dhyāna’ (mystieke meditatie) – is het eerste deel van de toelichtingen op de 7 geheime Kiute¹-folioboeken, en bevat tevens een verklarende woordenlijst van de gelijknamige openbare boeken. De Tibetaanse gelugpa lama’s bezitten in de bibliotheek van elk klooster 35 Kiute-delen voor exoterische doeleinden en voor gebruik door leken; en daar staan ook 14 boeken met door ingewijde leraren gegeven toelichtingen en aantekeningen.

Strikt genomen zouden die 35 boeken ‘de versie van de geheime leer voor het volk’ moeten worden genoemd, vol mythen, sluiers, en fouten; de 14 delen met *Toelichtingen* daarentegen – met hun vertalingen, aantekeningen, en een uitgebreide lijst met occulte termen – uitgewerkt uit één klein oud folioboek, het *Boek van de geheime wijsheid van de wereld*² – bevatten een samenvatting van alle occulte wetenschappen. Deze schijnen geheim en apart te worden gehouden, onder de hoede van de tashi-lama van Shigatse. De Kiute-boeken zijn relatief recent en zijn in het afgelopen millennium uitgegeven, terwijl de oudste delen van de *Toelichtingen* onnoemelijk oud zijn (enkele fragmenten van de oorspronkelijke cilinders zijn bewaard gebleven). De *Toelichtingen* hebben weinig met deze boeken te maken, behalve dat ze enkele van de al te fantastische, en naar alle schijn sterk overdreven verhalen in de – terecht zo genoemde – Kiute-boeken³ uitleggen en verbeteren. Ze verhouden zich tot deze zoals de Chaldeeus-joodse kabala tot de boeken van Mozes. In het werk dat bekendstaat als het

---

¹Noot vert.: In de Wylie-transliteratie van het Tibetaans: rgyud sde (tantra).

²De geheime leer is gebaseerd op de teksten van al deze boeken. De oorspronkelijke tekst zou niet eens een kleine brochure vullen, maar de uitleg en aantekeningen van de toelichtingen en de verklarende woordenlijsten zouden tien delen zo groot als *Isis ontsluit* kunnen omvatten.

³De monnik Francesco Orazio della Penna maakt in zijn *Breve notizia del regno del Thibet* (vertaald in Clements Markham, *Narratives of the Mission of George Bogle to Tibet*, 1876, blz. 328-9) bepaalde uitspraken in de Kiute-boeken

Avataṃsaka Sūtra wordt in het hoofdstuk over ‘de hoogste ātman [ziel] zoals gemanifesteerd in mensen zoals arhats en pratyekaboeddha’s’ gezegd:

Omdat alle bewuste wezens vanaf het begin de waarheid hebben verwrongen en het onware hebben aanvaard, is er een verborgen kennis, ālaya vijñāna genoemd, ontstaan.¹

‘Wie bezit de ware kennis?’ wordt gevraagd. ‘De grote leraren van de besneeuwde berg’, is het antwoord.

Van deze ‘grote leraren’ is bekend dat ze al ontelbare eeuwen in de ‘besneeuwde bergketen’ van de Himālaya wonen. Als men tegenover miljoenen hindoes het bestaan van hun grote guru’s ontkent, die in āsrama’s wonen, verspreid over de hellingen aan beide kanten van de Himālaya, dan maakt men zich in hun ogen belachelijk. Toen de boeddhistische verlosser in India verscheen, bevonden hun āsrama’s – deze grote figuren komen zelden in lamakloosters, alleen soms voor een kort bezoek – zich op de plekken waar ze nu zijn, en dat was zelfs zo vóór de brahmanen uit Centraal-Azië kwamen om zich aan de Indus te vestigen. En voor die tijd hadden meerdere historisch bekende ārya-dvija’s aan hun voeten gezeten, om datgene te leren wat later resulteerde in een van de grote filosofische scholen. De meeste van deze bhante’s uit de

---

belachelijk. Hij informeert het christelijke publiek over ‘de grote berg 160.000 league hoog’ (een Tibetaanse league is 5 mijl) in de Himālaya-keten. ‘Volgens hun leringen’, zegt hij, ‘is er in het westen van deze wereld een eeuwige wereld . . . een paradijs, en daarin leeft een heilige die Ōpame (’od dpag med) wordt genoemd, en dat betekent ‘heilige van luister en oneindig licht’. Deze heilige heeft veel leerlingen die allemaal byang chub worden genoemd’, en dat betekent – voegt hij in een voetnoot eraan toe – ‘geesten van hen die, op grond van hun volmaking, er niet om geven om heiligen te worden, en die de lichamen van de wedergeboren lama’s trainen en instrueren . . . zodat ze de levenden kunnen helpen’. Dat betekent dat deze ‘dood’ veronderstelde byang chubs (niet ‘chang chubs’) eenvoudig levende bodhisattva’s zijn, van wie sommigen bekend zijn als bhante’s (‘de broeders’). Over de ‘160.000 league hoge berg’ verklaart de toelichting, die de sleutel tot zulke uitspraken geeft, dat, volgens de code die door de schrijvers wordt gebruikt, ‘ten westen van de ‘besneeuwde berg’, 160 leagues [de getallen zijn een sluijer] vanaf een bepaalde plek en via een directe weg, de Bhante yul [het land of de ‘zetel van de broeders’], het verblijf van de mahā-chohan, ligt.’ Dit is de echte betekenis. De ‘Ōpame’ van Della Penna is de mahā-chohan, het hoofd. (Vgl. ‘Tibetan teachings’, *Lucifer*, sept. en okt. 1894, blz. 9-17 en 97-104; *H.P. Blavatsky: Geselecteerde artikelen*, 4:391-409.)

¹Vgl. Samuel Beal, *A Catena of Buddhist Scriptures from the Chinese*, 1871, blz. 125.

Himālaya waren brahmaanse ārya's en asceten.

Geen enkele onderzoeker, tenzij hij ver gevorderd is, zou baat hebben bij het bestuderen van die exoterische boeken.¹ Ze moeten worden gelezen met een sleutel tot hun betekenis, en die sleutel is alleen te vinden in de *Toelichtingen*. Bovendien zijn er enkele relatief moderne werken die beslist schadelijk zijn voor zover het een goed begrip van zelfs maar het exoterisch boeddhisme betreft. Dat zijn de *Fah-kai-on-lih-to* (of *De boeddhistische kosmos*) van bonze Jin-Ch'au uit Peking; de *Shing-tau-ki* (of *De verslagen van de verlichting van Tathāgata*) van Wang-Puh – zevende eeuw; *Hi-shai Sūtra* (of *Boek van schepping*), en enkele andere.²

---

¹ In enkele manuscripten met aantekeningen die voor mij liggen, geschreven door gelong (monnik) Thango-pa Che-go-mo, wordt gezegd: 'De weinige rooms-katholieke missionarissen die ons land de afgelopen eeuw (met tegenzin) hebben bezocht en onze gastvrijheid hebben beloofd door onze heilige literatuur belachelijk te maken, hebben weinig discretie en nog minder kennis getoond. De heilige canon van de Tibetanen, de *Kanjur* (bka' 'gyur) en *Tanjur* (bstan 'gyur), omvat 1707 afzonderlijke werken – 1083 openbare en 624 geheime delen, eerstgenoemde omvat 350 en laatstgenoemde 77 folioboeken. Mogen we de goede missionarissen echter beleefd vragen om ons te vertellen wanneer ze er ooit in geslaagd zijn om een glimp van laatstgenoemde geheime folioboeken op te vangen? Ook al hadden ze die bij toeval gezien, dan kan ik de westerse pandits verzekeren dat niemand, zelfs geen geboren Tibetaan, deze manuscripten en folioboeken ooit zou kunnen begrijpen zonder een sleutel (a) tot hun typische symboliek, en (b) tot hun verborgen betekenis. In ons stelsel is elke plaatsbeschrijving symbolisch, elke naam en elk woord met opzet versluierd; en men moet eerst de manier van ontcijferen bestuderen, en vervolgens de equivalente geheime term of het synoniem voor bijna elk woord van de religieuze taal leren en begrijpen. Het Demotisch of hiëratisch schrift is, vergeleken met onze heilige puzzels, kinderspel.'

² Vgl. Samuel Beal, *A Catena of Buddhist Scriptures from the Chinese*, 1871, blz. 12.

48 Amida-boeddha, Kuan-shih-yin, en Kuan-yin – Wat het ‘Boek over Dzyan’ en de lamakloosters van Tsongkhapa zeggen

[‘Amita Buddha, Kwan-Shai-yin and Kwan-yin – What the ‘Book of Dzyan’ and the Lamaseries of Tsong-Kha-pa say’, *SD* 3:407-8; *CW* 14:425-6]

Als aanvulling op de *Toelichtingen* zijn er veel geheime folioboeken over het leven van de boeddha’s en bodhisattva’s, waaronder een over prins Gautama en een over zijn reïncarnatie in Tsongkhapa. Deze grote Tibetaanse hervormer uit de 14de eeuw, die een directe incarnatie van Amida-boeddha zou zijn, is de oprichter van de geheime school bij Shigatse, verbonden aan het persoonlijk verblijf van de tashi lama. Met hem begon het stelsel van periodieke lamaïstische incarnaties van boeddha (sangs rgyas), of van Shakyathubpa (Śākyamuni). Amida of Amita-boeddha wordt door de schrijver van *Chinese Buddhism* een mythisch wezen genoemd. Hij spreekt over

Amida-boeddha (A-mi-to Fo), een fabelachtige figuur die, evenals Kuan-yin, door de noordelijke boeddhisten met veel toewijding wordt vereerd, maar in Siam, Birma en Sri Lanka onbekend is.¹

Waarschijnlijk. Toch is Amida-boeddha geen ‘fabelachtige’ figuur, omdat (a) ‘Amida’ de Senzar-vorm van ādi’ is; terwijl ‘ādi-buddhi’ en ‘ādi-boeddha’,² zoals gezegd, al eeuwen geleden als Sanskriettermen voor ‘oerziel’ en ‘oerwijsheid’ bestonden; en (b) vanaf de 7de eeuw, toen het boeddhisme in Tibet werd geïntroduceerd, werd de naam aan Gautama Śākyamuni, de meest recente boeddha in India, gegeven. ‘Amitābha’ (in het Chinees ‘Wu-liang-shou’) betekent letterlijk

---

¹Eerw. J. Edkins, *Chinese Buddhism*, 1880, blz. 171.

²‘Buddhi’ is een Sanskrietterm voor ‘onderscheidingsvermogen’ of intellect (het zesde beginsel), en ‘boeddha’ is ‘wijs’, ‘wijsheid’, en ook de planeet Mercurius (Budha).

‘grenzeloze eeuw’,¹ een synoniem van ‘ain sof’, de ‘oude van de dagen’, en is een naam die hem rechtstreeks in verband brengt met de grenzeloze ādi-buddhi (oorspronkelijke en universele ziel) van de hindoes, evenals met de anima mundi van alle oude volkeren van Europa en het grenzeloze en oneindige van de kabbalisten.

Als Amitābha een verzinsel van de Tibetanen is, of een nieuwe vorm van Wu-liang-shou, ‘een fabelachtige figuur’, zoals de schrijver en samensteller van *Chinese Buddhism* zijn lezers vertelt, dan moet de ‘fabel’ heel oud zijn. Op een andere bladzijde zegt hij namelijk zelf dat

de mahāyāna-boeken met de legenden over Kuan-yin en over de westelijke hemel met zijn boeddha, Amitābha, vóór het concilie van Kashmir, kort voor het begin van onze jaartelling, aan de canon werden toegevoegd.²

En hij plaatst

de oorsprong van de oorspronkelijke boeddhistische boeken die de noordelijke en zuidelijke boeddhisten gemeen hebben . . . vóór 246 v.Chr.

Aangezien Tibetanen het boeddhisme pas in de 7de eeuw na Christus hebben aangenomen, hoe komt het dan dat ze ervan beschuldigd worden Amida-boeddha te hebben verzonnen? Daarnaast wordt Amitābha in Tibet Öpame (’od dpag med) genoemd, wat aantoonde dat men aanvankelijk niet de naam maar het abstracte denkbeeld heeft aangenomen van een onbekende, onzichtbare, en onpersoonlijke macht – die bovendien werd ontleend aan de ‘ādi-buddhi’ van de hindoes, en niet aan de Chinese ‘Amitābha’.³ Er is een groot verschil tussen de bij

¹Edkins, *Op.cit.*, blz. 233-4.

²Deze merkwaardige tegenstrijdigheid is te vinden in *Chinese Buddhism*, 1880, blz. 171, 273-4. De eerwaarde schrijver verzekert zijn lezers dat ‘voor de filosofische boeddhisten . . . Amitābha Yoshi Fo en de anderen niets anders dan symbolen van denkbeelden zijn’ (blz. 236). Heel juist. Maar dat geldt ook voor alle andere goddelijke namen, zoals Jehovah, Allah, enz., en als ze niet eenvoudig ‘symbolen van denkbeelden’ zijn, zou dit alleen maar aantonen dat denkers die ze anders opvatten, niet ‘filosofisch’ zijn; het zou geen enkel serieus bewijs opleveren voor het bestaan van persoonlijke, levende goden met deze namen.

³De Chinese Amitābha (Wu-liang-shou) en de Tibetaanse Amitābha (Öpame) zijn nu persoonlijke goden geworden, die heersen over en leven in het

het volk geliefde Öpame (Amitābha), die volgens het *Mani Kambum* – het oudste *historische* geschrift in Tibet – op de troon zit in devachan (Sukhāvātī), en de filosofische abstractie genaamd Amida-boeddha, een titel die nu is overgegaan op de aardse boeddha, Gautama.

---

hemelse gebied Sukhāvātī, of Tushita (Tibetaans: devachan, bde ba can); terwijl de ādi-buddhi van de filosofische hindoe, en de Amida-boeddha van de filosofische Chinees en Tibetaan, namen zijn voor universele, oorspronkelijke denkbeelden.

49 Tsongkhapa – lohans in China

[‘Tsong-Kha-pa. – Lohans in China’, *SD* 3:409-13; *CW* 14:427-31]

In een artikel, ‘Reïncarnaties in Tibet’, werd alles bekendgemaakt wat er over Tsongkhapa te zeggen was.¹ Er werd gesteld dat deze hervormer niet, zoals pārsī-geleerden beweren, een incarnatie was van een van de hemelse dhyāni’s, of de vijf hemelse boeddha’s die door Śākya-muni zouden zijn geschapen nadat hij was opgestegen naar nirvāṇa, maar dat hij een incarnatie was van Amida-boeddha zelf. De bewaarde verslagen in de gompa van Tashilhunpo, het voornaamste klooster, vermelden dat Sangs rgyas de gebieden van het ‘Westelijke paradijs’ verliet om te incarneren in Tsongkhapa, omdat Boeddha’s geheime leringen in hoge mate waren ontaard.

Telkens wanneer de goede wet over cheu² [magische vermogens] in te grote kring werd bekendgemaakt, verviel ze onveranderlijk tot tovenarij of ‘zwarte magie’. Alleen aan de dvija’s, de he-shang [Chinese monniken] en de lama’s konden de formules veilig worden toevertrouwd.

Tot de periode van Tsongkhapa was er in Tibet geen incarnatie van Sangs rgyas (boeddha).

Tsongkhapa vertoonde de kenmerken waaraan een van de 25 bodhisattva’s³ of een van de hemelse boeddha’s (dhyāni-chohans) in een menselijk lichaam kan worden herkend. Het oproepen van de doden werd door hem streng verboden. Dit leidde tot een splitsing van de lama’s, en de ontevredenen sloten zich aan bij de autochtone bōns tegen het religieus hervormde lamaïsme. Zelfs nu vormen ze een machtige sekte en voeren overal in Sikkim, Bhutan en Nepal, en zelfs op het grensgebied van Tibet de meest walgelijke rituelen uit. Het was toen nog erger. Met toestemming van de teshu (tashi) lama⁴ gingen onge-

---

¹Vgl. *The Theosophist*, maart 1882, blz. 146-8; *H.P. Blavatsky: Geseleceerde artikelen*, 2:3-12.

²Noot vert.: Zhou, dhāraṇī, mantra.

³Het nauwe verband tussen de 25 boeddha’s (bodhisattva’s) en de 25 tattva’s (voorwaardelijke of beperkende beginselen) van de hindoes is interessant.

⁴Het is opmerkelijk hoeveel belang de Europese oriëntalisten aan de dalai

veer honderd lohans (arhats), om conflicten te voorkomen, naar China en vestigden zich in het beroemde klooster in de buurt van T'ien-t'ai, waar ze al snel het onderwerp van volkslegenden werden, en dat zijn ze nog steeds. Andere lohans,

de wereldberoemde discipelen van Tathāgata, waarvan men zei dat ze een 'welluidende stem' hadden omdat ze mantra's konden zingen die magische gevolgen teweegbrachten,¹

waren hun al voorgegaan.

De eersten kwamen uit Kashmir in het jaar 3000 van kaliyuga (ongeveer een eeuw voor de christelijke jaartelling),² terwijl de laatsten aan het einde van de 14de eeuw, 1500 jaar later, arriveerden; en omdat er voor hen geen plaats was in het lamaklooster van Ch'ih-ch'eng, bouwden ze voor eigen gebruik het allergrootste klooster op het heilige eiland P'u-t'o (gewijd aan Kuan-yin) in de provincie

---

lama's van Lhasa hechten, en dat ze geheel onbekend zijn met de teshu (tashi) lama's, terwijl de hiërarchische reeks boeddha-incarnaties met laatstgenoemden begon, en zij in Tibet de facto de 'pausen' zijn. De tashi lama's zijn een schepping van Ngawang-Lobsang, de 5de dalai lama, die met Tsongkhapa meegetrekend de zesde incarnatie van Amida was, hoewel maar weinig mensen hiervan op de hoogte lijken te zijn.

¹Het zingen van een mantra is geen gebed, maar een magische spreuk waarin de occulte wet van oorzaak en gevolg zich verbindt met, en afhangt van, de wil en de handelingen van de zanger. Het is een opeenvolging van Sanskrietklanken, en wanneer deze reeks woorden en zinnen wordt uitgesproken volgens de magische formules in de *Atharva-Veda*, die door maar enkelen worden begrepen, hebben sommige mantra's een direct en heel wonderbaarlijk effect. In esoterische zin bevat dit de vāch (de 'mystieke spraak'), die zich in de mantra bevindt, of beter gezegd in zijn klanken, want het effect wordt op de een of andere manier teweeggebracht overeenkomstig de trillingen van de ether. De 'zangers met een welluidende stem' werden zo genoemd omdat ze experts waren in mantra's. Vandaar de legende in China dat het melodieuze gezang van de lohans door de priesters in hun cellen van het klooster van Fang-Kwang bij de dageraad worden gehoord. (Vgl. J. Edkins, *Chinese Buddhism*, 1880, blz. 177; zie biografie van Chi-Kai in *T'ien-t'ai-shan-chi*.)

²De beroemde lohan, Madhyāntika, die de koning en heel Kashmir tot het boeddhisme bekeerde, stuurde een groep lohans om de goede wet te prediken. Hij was de beeldhouwer die het beroemde 30 meter hoge beeld voor Boeddha oprichtte, dat Hsüan-Tsang in Dardu, in het noorden van de Punjab, zag. Omdat deze Chinese reiziger een tempel noemt op 10 li afstand van Peshawar – 110 m in omtrek en 260 m hoog – die in 550 n.Chr. al 842 jaar oud zou zijn, denkt Köppen dat het boeddhisme al in 292 v.Chr. de heersende religie in de Punjab was. (Vgl. J. Edkins, *Chinese Buddhism*, 1880, blz. 256.)

British Museum: beeld van een lohan, gevonden in Yixian,
Liao-dynastie (907-1125 n.Chr.)

Chusan. Daar bloeide de goede wet, de ‘leer van het hart’, een paar eeuwen lang. Maar toen het eiland door horden westerse vreemdelingen werd ontheiligd, vertrokken de belangrijkste lohans naar de bergen van ——. In de Biyun-tempel (Tempel van de azuurblauwe wolken), nabij Peking, kun je nog steeds de ‘zaal van de vijfhonderd lohans’ zien. Daar staan de beelden van de eerstaangekomenen beneden opgesteld, terwijl één enkele lohan vlak onder het dak van het gebouw is

geplaatst, dat ter herinnering aan hun bezoek schijnt te zijn gebouwd.¹

De werken van de oriëntalisten staan vol met directe verwijzingen naar arhats (adepten), die over wonderbaarlijke vermogens beschikken, maar er wordt – elke keer dat het onderwerp niet kan worden vermeden – met onverholen minachting over gesproken. Of deze schrijvers nu in alle onschuld de betekenis van het occulte element en de symboliek in de verschillende religies die ze proberen te verklaren, niet kennen of dat ze die opzettelijk negeren, meestal wordt er met zulke passages korte metten gemaakt en blijven ze onvertaald. In alle eerlijkheid moet worden toegegeven dat deze wonderen, ook al heeft het volk ze in zijn eerbied en fantasie misschien overdreven, in de annalen van de ‘heidenen’ niet minder geloofwaardig zijn of minder door getuigen worden bevestigd dan die van de talrijke christelijke heiligen in de kerkelijke kronieken. Beide hebben eenzelfde recht op een plaats in hun respectieve geschiedenis.

Als na het begin van de vervolging van het boeddhisme in India niets meer van de arhats werd vernomen, dan kwam dat omdat ze het land moesten verlaten – zich verzetten was immers verboden door hun geloften – en afzondering en veiligheid moesten zoeken in China, Tibet, Japan, en elders. De priesterlijke macht van de brahmanen was in die tijd onbepert, en daarom hadden een Simon en een Apollonius van het boeddhisme even weinig kans op erkenning en waardering door een brahmaanse Irenaeus of Tertullianus als hun opvolgers in de joodse en Romeinse wereld. Het was een historische generale repetitie van de drama’s die eeuwen later in het christendom werden opgevoerd. Net als in het geval van de zogenaamde aartsketters van het christendom, werden de boeddhistische arhats niet vervolgd omdat ze de *Veda’s* of de heilige monosyllabe verwierpen, maar omdat ze de geheime betekenis van beide maar al te goed begrepen. Ze moesten India verlaten eenvoudig omdat hun kennis als gevaarlijk werd beschouwd en ze in dat land onwelkom waren.

Onder de brahmanen was het aantal ingewijden niet minder. Zelfs vandaag de dag kom je de wonderbaarlijk begaafde *sādhu’s* en *yogī’s* tegen die op de achtergrond moeten blijven, niet alleen vanwege de absolute geheimhouding die hun bij hun inwijding is opgelegd maar ook uit angst voor de Anglo-Indiase rechtbanken en gerechtshoven, waarin rechters vastbesloten zijn om het vertonen van of aanspraak maken op abnormale vermogens te beschouwen als kwakzalverij,

---

¹ Vgl. Edkins, *Op.cit.*, blz. 254.

oplichting en bedrog; en men kan het verleden beoordelen naar het heden. Eeuwen na onze jaartelling kozen de ingewijden van de innerlijke tempels en de maṭha's (kloostergemeenschappen) een hoogste raad, voorgezeten door een almachtige brahmātmā, de hoogste chef van al die mahātma's. Dit opperpriesterschap kon alleen worden uitgeoefend door een brahmaan die een bepaalde leeftijd had bereikt, en hij was de enige bewaarder van het mystieke woord, en hij was ook de hiërofant die grote adepten schiep. Alleen hij kon de betekenis van het heilige woord, AUM, en van alle religieuze symboliek en rituelen verklaren. En als een van die ingewijden van de hoogste graad aan een niet-ingewijde ook maar één van die waarheden onthulde, zelfs het kleinste geheim dat hem was toevertrouwd, dan moest hij sterven; en hij die de vertrouwelijke mededeling ontving, werd ter dood gebracht.

Maar er bestond een Woord, en het bestaat nog steeds, dat de mysterieuze monosyllabe ver overtreft, en dat hem die in het bezit komt van zijn klank bijna tot de gelijke van brahman maakt. Alleen de brahmātmā's kennen deze klank, en we weten dat er tot op de dag van vandaag twee grote ingewijden in Zuid-India zijn die deze klank kennen. Hij kan alleen bij de dood worden doorgegeven, want hij is het 'verloren woord'. Geen enkele marteling, geen menselijke macht, zou een brahmaan die deze klank kent kunnen dwingen hem te onthullen; in Tibet wordt hij goed bewaakt.

Deze geheimhouding en dit diepgaande mysterie zijn echt ontmoedigend, omdat alleen zij – de ingewijden van India en Tibet – de dikke nevels die over de geschiedenis van het occultisme hangen, volledig kunnen verdrijven en de wereld kunnen dwingen de aanspraken van het occultisme te erkennen. Het gebod van Delphi, 'Ken uzelf', lijkt in deze eeuw maar aan een enkeling besteed. Maar dit moet men de adepten niet verwijten, die al het mogelijke hebben gedaan, en zo ver zijn gegaan als hun regels toelieten, om de ogen van de wereld te openen. Maar, terwijl de Europeaan terugdeinst voor de openbare laster en hoon die meedogenloos naar het hoofd van de occultist worden geslingerd, wordt de Aziaat door zijn eigen pandits ontmoedigd. Deze beweren de sombere indruk te hebben dat er tijdens het kaliyuga (de 'zwarte eeuw') dat we nu doormaken, geen bījavidyā, geen arhatschap (adeptschap), mogelijk is. Zelfs de boeddhisten wordt geleerd dat Heer Boeddha zou hebben voorspeld dat de macht binnen 'één millennium na zijn dood' zou wegebben. Maar dit is een grote vergissing. In de *Dīgha-Nikāya* zegt de Boeddha:

Luister, Subhadra! De wereld zal nooit zonder rahats zijn als de asceten in mijn geloofsgemeenschap zich goed en werkelijk aan mijn voorschriften houden.¹

De opvatting van de brahmanen wordt door Krishna in de *Bhagavad Gītā* op een soortgelijke manier tegengesproken, en bovendien zijn er in het verleden, en zelfs nu in feite vele sādhu's en wonderdoeners verschenen. Hetzelfde geldt voor China en Tibet. Onder de geboden van Tsongkhapa is er een dat de rahats (arhats) opdraagt iedere eeuw in een bepaalde periode van de cyclus een poging te doen om de wereld, en ook de 'blanke barbaren', te verlichten. Tot nu toe heeft geen van die pogingen veel succes gehad. Mislukking volgde op mislukking. Moeten we dit feit verklaren in het licht van een bepaalde profetie? Er wordt gezegd dat tot de dag waarop Panchen rinpoche (het grote juweel van wijsheid)² besluit in het land van de philings (westerlingen) te worden wedergeboren, en te verschijnen als de Spirituele Overwinnaar (bcom ldan 'das) die de fouten en onwetendheid van eeuwen vernietigt, het weinig nut zal hebben om te proberen de misvattingen van Philing pa (Europa) uit te roeien: zijn zonen zullen naar niemand luisteren. Een andere voorspelling verklaart dat de geheime leer in alle zuiverheid in Bod yul (Tibet) bewaard zal blijven, maar alleen zolang het vrij zal zijn van buitenlandse invasie. Zelfs de bezoeken van westerlingen, hoe vriendschappelijk ook, zouden verderfelijk zijn voor de Tibetaanse volkeren. Dat is de ware sleutel tot het Tibetaanse isolement.³

---

¹ *Dīgha-Nikāya*, sutta 16, *Mahāparinibbāna Sutta*, hfst. 34, Subhadda-paribbājakavatthu.

² Een titel van de tashilhunpo lama.

³ Vgl. 'Tibetan Teachings', *Lucifer*, sept. en okt. 1894, blz. 9-17, 97-104; vertaling in *H.P. Blavatsky: Geselecteerde artikelen*, 4:391-409.

50 Nog enkele misvattingen rechtgezet

[‘A few more misconceptions corrected’, *SD* 3:414-23; *CW* 14:432-42]

Ondanks de veel voorkomende misvattingen over het boeddhisme in het algemeen, en vooral over het boeddhisme in Tibet – die voor iemand die enige kennis van de ware leringen heeft vaak heel vermakelijk zijn – zijn alle oriëntalisten het erover eens wat het belangrijkste doel van Boeddha was. Hij wilde mensen naar de verlossing leiden door hen te onderwijzen om de grootste zuiverheid en deugdzaamheid in acht te nemen, en door hen te bevrijden van gehechtheid aan deze illusoire wereld en van hun liefde voor het nog meer illusoire – want heel vergankelijke en onwerkelijke – lichaam en fysieke zelf.

En wat is het nut van een deugdzaam leven, vol ontberingen en lijden, als het enige gevolg daarvan ten slotte vernietiging zal zijn? Als zelfs het bereiken van die allerhoogste volmaaktheid waardoor de ingewijde zich de hele reeks van zijn vorige levens kan herinneren en die van zijn toekomstige kan voorzien door de volledige ontwikkeling van zijn innerlijke goddelijke oog, en de kennis kan verwerven die de oorzaken¹ van de steeds terugkerende bestaanscyclussen onthult, hem uiteindelijk tot niet-zijn, en meer niet brengt – dan is het hele stelsel onzinnig en is het epicurisme veel filosofischer dan *zo'n* boeddhisme.

Hij die het subtiele en toch zo essentiële verschil tussen bestaan in een stoffelijke of fysieke toestand en een zuiver spiritueel bestaan (geest of ‘zielenleven’) niet kan begrijpen, zal nooit de werkelijke waarde van de grote leringen van Boeddha – zelfs niet in hun exotische vorm – kunnen bevatten. Individueel of persoonlijk bestaan is de oorzaak van pijn en verdriet; het collectieve en onpersoonlijke eeuwige leven is voor altijd vol goddelijke gelukzaligheid en vreugde, zonder oorzaken of gevolgen die het licht ervan verduisteren. En de hoop op *zo'n* eeuwig leven is de leidende gedachte van het hele boeddhisme.

Als ons wordt verteld dat onpersoonlijk bestaan helemaal geen bestaan is maar neerkomt op vernietiging, zoals door sommige Franse reïncarnisten werd beweerd, dan vragen we ons af: wat maakt het voor

---

¹De twaalf *nidāna*'s, in het Tibetaans *rten 'brel yan lag bcu gnyis* genoemd, die gebaseerd zijn op de ‘vier waarheden’.

de spirituele perceptie van een ego uit of dat ego nirvāna binnengaat met alleen alle herinneringen aan zijn eigen persoonlijke levens – tien-duizenden volgens de moderne reïncarnisten – of dat het volledig opgaat in de parabrahmische staat en één wordt met het Al, met de absolute kennis en het absolute gevoel de collectieve mensheid te vertegenwoordigen? Ook al heeft een ego slechts tien afzonderlijke individuele levens geleid, het moet toch zijn ene zelf verliezen, en vermengd raken – versmolten om het zo te noemen – met deze tien zelden. Het lijkt er echt op dat, zolang dit grote mysterie voor de wereld van westerse denkers, en vooral voor de oriëntalist, onbegrepen blijft, het voor de waarheid het beste is als ze dat mysterie zo min mogelijk proberen te verklaren.

Van alle bestaande religieuze filosofieën wordt het boeddhisme het minst begrepen. Lassen, Weber, Vasiljev, Burnouf en Julien, en zelfs ‘ooggetuigen’ van het Tibetaans boeddhisme zoals Csoma de Kőrös en Schlagintweit, hebben de verwarring tot nu toe alleen maar vergroot. Geen van hen heeft ooit zijn informatie ontvangen uit een echte gelugpa-bron: ze hebben allemaal het boeddhisme beoordeeld op basis van de kennis die is opgedaan bij de Tibetaanse kloosters in de grensgebieden van de Himālaya-keten, in landen die dichtbevolkt zijn met Bhutanezen en Lepcha’s, böns, en dugpa’s van de roodkappen. Honderden boekdelen die zijn gekocht bij Boerjaten, sjamanen, en Chinese boeddhisten zijn gelezen en vertaald, toegelicht en – naar onveranderlijk gebruik – verkeerd geïnterpreteerd. Esoterische scholen zouden hun naam niet meer waardig zijn als hun literatuur en leringen het eigendom zouden worden van zelfs hun niet-ingewijde geloofsgenoten – laat staan het westerse publiek. Dit is eenvoudig gezond verstand en logica.

Niettemin hebben onze oriëntalisten dit nooit erkend. Ze gingen dus door met hun serieuze verhandelingen over de relatieve verdienste en dwaasheid van afgoden, ‘waarzegtafels’, en ‘magische phurba-figuren’ op de ‘vierkante schildpad’. Niets daarvan heeft iets te maken met het echte filosofische boeddhisme van de gelugpa, of zelfs met de meest ontwikkelden in de sakra- en kadampa-scholen. Al dat soort ‘platen’ en offertafels, sbyin sreg (vuuroffers), magische cirkels, enz., kwamen, zoals men zelf erkent, uit Sikkim, Bhutan en Oost-Tibet, van böns en dugpa’s. Niettemin worden deze opgenoemd als kenmerken van het Tibetaans boeddhisme! Het zou net zo eerlijk zijn om de filosofie van bisschop Berkeley – zonder die te hebben gelezen – te beoordelen na het christendom te hebben bestudeerd in de vorm van de clowneske

verering door de Napolitaanse lazzaroni, een mystieke vreugdedans voor een of ander heilig afgodsbeeld, of het ronddragen van de wassen ex-voto van de fallus van de heilige Cosmas en Damianus in Isernia.

Het is volkomen juist dat de oorspronkelijke śrāvaka's (luisteraars of toehoorders) en de śramaṇa's ('zij die hun denken beheersen' en de 'zuiveren') zijn ontaard, en dat veel boeddhistische scholen tot louter dogmatisme en rituelen zijn vervallen. Zoals elke andere esoterische, half verborgen leer hebben de woorden van Boeddha een dubbele betekenis, en geleidelijk begon elke school te beweren de enige te zijn die de juiste betekenis kent, en dus boven de andere te staan. Verdeeldheid is binnengeslopen en heeft zich als een afschuwelijke kanker gehecht aan de veelbelovende gemeenschap van het vroege boeddhisme.

Nāgārjuna's mahāyāna-school (het 'grote voertuig') werd tegen-gewerkt door het hīnayāna-stelsel (of 'kleine voertuig'), en zelfs de yogāchāra van Āryāsaṅga raakte verwrongen door de jaarlijkse bedevaart van India naar de oevers van Manasarovar door horden zwervers met vervilt haar die liever yogī en fakir spelen dan werken. Een voorgewende afkeer van de wereld, en de eentonige en nutteloze oefening van het tellen van de in- en uitademingen als middel om absolute rust in het denken, of meditatie, te bereiken, hebben deze school op het terrein van haṭhayoga gebracht, en hebben haar tot erfgenaam van de brahmaanse tīrthika's gemaakt. En hoewel de srotāpanna, sakridāgāmin, anāgāmin, en arhats¹ in bijna elke school dezelfde namen dragen, verschillen de leringen per school enorm, en waarschijnlijk zal geen van hen echte abhijñā's (de bovennatuurlijke abnormale vijf vermogens) verkrijgen.

Een van de belangrijkste fouten van de oriëntalistten bij het beoordelen van 'intern (?) bewijs', zoals ze het uitdrukken, was dat ze aannamen dat de pratyekaboeddha's, de bodhisattva's, en de 'volmaakte' boeddha's een latere ontwikkeling van het boeddhisme zijn. Op deze drie belangrijkste graden zijn de zeven en twaalf graden van de hiërarchie van adeptschap gebaseerd. Pratyekaboeddha's zijn degenen die de

¹De srotāpanna is iemand die het *eerste* pad van het doorgronden van het werkelijke en het onwerkelijke heeft bereikt; de sakridāgāmin is de kandidaat voor een van de hogere inwijdingen: 'iemand die nog één keer geboren zal worden'; de anāgāmin is hij die het 'derde pad' heeft bereikt, of letterlijk 'hij die niet meer zal worden geboren' *tenzij hij dat wenst*, met de keuze om wedergeboren te worden in een van de 'werelden van de goden', of om in devachan te blijven, of om uit liefde voor de mensheid een aards lichaam aan te nemen. Een arhat is iemand die het hoogste pad heeft bereikt; hij kan als hij dat wil opgaan in nirvāṇa, terwijl hij hier op aarde is.

bodhi (wijsheid) van de boeddha's hebben bereikt, maar geen leraren worden. De menselijke bodhisattva's zijn zagezegd kandidaten voor het volmaakte boeddhachap (in toekomstige kalpa's), en kunnen hun vermogens nu indien nodig gebruiken. 'Volmaakte' boeddha's zijn eenvoudig 'volmaakte' ingewijden.

Dit zijn allemaal mensen, en niet wezens zonder lichaam, zoals in de exoterische boeken van het hīnayāna wordt vermeld. Hun ware aard is alleen te vinden in de geheime boeken van Klu sgrub, of Nāgārjuna, de grondlegger van het mahāyāna-stelsel, die door de nāga's (mythische 'slangen', de versluierde aanduiding voor een ingewijde of mahātma) zou zijn ingewijd. Het legendarische verhaal in Chinese verslagen dat Nāgārjuna dacht dat zijn leer in strijd is met die van Gautama Boeddha, tot hij van de nāga's vernam dat deze precies de leer is die in het geheim door Śākyamuni zelf was onderwezen, is een allegorie en is gebaseerd op de verzoening tussen de oude brahmaanse geheime scholen in de Himālaya en Gautama's esoterische leer, nadat ze wederzijds eerst bezwaar hadden gemaakt tegen de concurrerende scholen van de andere partij.

Eerstgenoemde, de moederschool van alle andere, bestond al eeuwen vóór Śākyamuni aan de andere kant van de Himālaya. Gautama was hiervan een leerling; en bij hen, die Indiase wijzen, had hij de waarheden geleerd over śūnyatā, de leegte en voorbijgaande aard van elk aards, vergankelijk ding, en de mysteries van prajñā-pāramitā, of 'kennis van de overkant van de rivier', die de 'volmaakte' ten slotte naar de gebieden van de ene werkelijkheid brengt. Maar zijn arhats waren niet Boeddha zelf. Sommigen waren ambitieus, en na de grote concilies veranderden ze bepaalde leringen. Op grond van de activiteiten van deze 'kettlers' gaf de moederschool – toen de esoterische Broederschap door vervolging uit India werd verjaagd – aanvankelijk geen toestemming om hun scholen samen te voegen. Toen de meesten van hen zich uiteindelijk aan de leiding en controle van de belangrijkste āśrama's onderwierpen, werd de yogāchāra van Āryāsaṅga in de oudste Loge opgenomen. *Daar* lag de ultieme hoop en het licht van de wereld, de redding van de mensheid, sinds onheuglijke tijden verborgen.

Die School en dat land hebben vele namen; de naam ervan wordt nu door de oriëntalistten beschouwd als de mythische naam van een fabelachtig land. Niettemin verwacht de hindoe zijn kalki-avatāra, de boedhist zijn Maitreya, de pārsī zijn Saoshyant, en de jood zijn Messias, uit dit mysterieuze land; en ook de christen zou zijn Christus vanuit dat

land verwachten – als hij ervan had gehoord. Daar, en alleen daar, heerst parinishpanna (yongs grub), het absoluut volmaakte begrip van zijn en niet-zijn, het onveranderlijke ware bestaan in de geest, zelfs al bevindt laatstgenoemde zich schijnbaar nog in het lichaam; elke inwoner ervan is een niet-ego omdat hij het volmaakte ego is geworden. Hun leegte is ‘op zichzelf bestaand en volmaakt’ – als er niet-ingewijde ogen waren om haar te bespeuren en waar te nemen – omdat ze absoluut is geworden; het onwerkelijke is getransformeerd tot onvoorwaardelijke werkelijkheid, en de werkelijkheden van onze wereld zijn in hun eigen natuur in het niets (het niet-bestaande) verdwenen.

‘Absolute waarheid’ (don dam pa’i bden pa; Sanskriet: paramārthasatya) heeft ‘relatieve waarheid’ (kun rdzob gyi bden pa; Sanskriet: samvritisatya) overwonnen, en daarom zouden de bewoners van dit mysterieuze gebied dus die toestand moeten hebben bereikt die in mystieke taal svasamvedanā (‘zelfanalyserende bespiegeling’) en paramārtha wordt genoemd, of dat absolute bewustzijn van het persoonlijke ego dat is opgegaan in het onpersoonlijke ego, dat boven alles, alle illusie, staat.¹ De ‘volmaakte’ boeddha’s en bodhisattva’s kunnen door elke welbespraakte boeddhist hemelse – en daarom onbereikbare – wezens worden genoemd, terwijl deze namen voor het trage begrip van een Europese leek misschien nietszeggend en betekenisloos zijn. Wat maakt het uit voor hen die, hoewel ze in deze wereld zijn, toch buiten en ver boven onze illusoire aarde leven! Boven hen staat nog maar één klasse van nirvāṇī’s, namelijk de chos sku (dharmakāya), of de nirvāṇī’s ‘zonder overblijfselen’ – de zuivere arūpa, de vormloze ademtichten.²

Daarvandaan verschijnen af en toe bodhisattva’s in hun sprul pa’i sku (of nirmāṇakāya); ze nemen een normale verschijningsvorm aan en onderwijzen de mens. Er zijn zowel bewuste als onbewuste incarnaties.

De meeste leringen in de yogāchāra- of mahāyāna-stelsels zijn esoterisch, evenals de rest. Op een dag zullen de niet-ingewijde hindoes en

¹ Vgl. Emil Schlagintweit, *Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 35-6.

² De leer van de mahāyāna-school over de drie verschillende lichamen, namelijk de sprul pa’i sku, de longs spyod rdzogs pa’i sku en de chos sku, wordt door de oriëntalisten onjuist en letterlijk geïnterpreteerd, namelijk in de zin dat ze alle betrekking hebben op de nirvāṇische toestand. Er zijn twee soorten nirvāṇa: het aardse en dat van de zuivere geesten zonder lichaam. Deze drie ‘lichamen’ zijn de drie omhulsels – allemaal min of meer fysiek – die ter beschikking staan van de adept die de zes pāramitā’s, of ‘paden’ van Boeddha, heeft betreden en afgelegd. Zodra hij het zevende betreedt, kan hij niet meer naar de aarde terugkeren. (Vgl. Emil Schlagintweit, *Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 38.)

boeddhisten misschien de *Bijbel* naar de letter lezen en scherp bekritisseren. Het onderwijs verspreidt zich snel in Azië, en er zijn al enkele pogingen in deze richting gedaan, zodat tegen de christenen de rollen wreed kunnen worden omgedraaid. Welke conclusies beide groepen ook trekken, ze zullen nooit half zo absurd en onrechtvaardig zijn als sommige theorieën die christenen over hun respectieve filosofieën hebben verkondigd. Zo komt volgens Spence Hardy een arhat bij zijn dood in nirvāṇa:

Dat wil zeggen, hij houdt op te bestaan.¹

En, volgens majoor Jacob, bereikt een jīvanmukta,

die is opgegaan in Brahma, een onbewust en steenachtig bestaan.²

Śāṅkarāchārya zou in zijn inleiding tot de *Śvetāśvatara Upanishad* hebben gezegd:

Als de gnosis eenmaal is ontwaakt, heeft ze verder niets nodig om haar uitwerking te bewerkstelligen, ze heeft alleen hulpmiddelen nodig om haar te laten ontwaken.³

Er wordt beweerd dat ‘een theosoof, zolang hij leeft, goed en kwaad kan doen wanneer hij maar wil en vrij van blaam kan blijven, zo groot is de kracht van de gnosis.’⁴ En er wordt verder beweerd dat de leer over nirvāṇa zich leent tot ‘immorele gevolgtrekkingen’, en dat ‘de quietisten van alle tijden van immoreel gedrag zijn beschuldigd.’⁵

Volgens Schlagintweit

dankt de prasaṅga-school haar naam aan de specifieke manier waarop ze door logisch redeneren de absurditeit en onjuistheid van elke esoterische opvatting aantoot.⁶

Juiste interpretaties van de boeddhistische filosofie worden tot overmaat van ramp afgerond met de toelichting op een stelling van de prasaṅga-school dat

¹ Robert Spence Hardy, *A Manual of Buddhism*, 1853, blz. 39.

² *A Manual of Hindu Pantheism: The Vedānta-Sāra*, vert. majoor G.A. Jacob, 1881, blz. 119.

³ Geciteerd in G.A. Jacob, *Op.cit.*, blz. 121.

⁴ Jacob, *Op.cit.*, blz. 121.

⁵ *Op.cit.*, blz. 122.

⁶ Emil Schlagintweit, *Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 41.

zelfs een arhat naar de hel gaat als hij ergens aan twijfelt,¹

waardoor van de meest vrijdenkende religie in de wereld een stelsel van blind geloof wordt gemaakt. Dit ‘gevaar’ verwijst eenvoudig naar de bekende wet dat zelfs een ingewijde kan mislukken, en daardoor volkomen aan zijn doel voorbijschiet, als hij ook maar even twijfelt aan de kracht van zijn paranormale vermogens – het alfabet van het occultisme, zoals iedere kabbalist goed weet.

Men kan de Tibetaanse school van de Ngo bo nyid med par smra ba (volgens Schlagintweit ‘zij die het bestaan ontkennen’, of ‘de natuur als mājā beschouwen’)² geenszins vergelijken met een van de nihilistische of materialistische scholen van India, zoals de Chārvāka. In hun ogen zijn ze – als ze al iets zijn – zuivere volgelingen van de Vedānta.³ En als de yogāchāra’s kunnen worden vergeleken met de Viśiṣṭadvaiti’s, of Tibetaanse Viśiṣṭadvaiti’s kunnen worden genoemd, dan is de prasaṅga-school ongetwijfeld de advaita-filosofie van dat land. Ze was gesplitst in twee richtingen: één was oorspronkelijk opgericht door Bhāvaviveka, de svātantrika-mādhyamika school, en de andere, de prāsaṅgika-mādhyamika school, door Buddhapālita; beide hebben exoterische en esoterische afdelingen.

Het is noodzakelijk om tot laatstgenoemde te behoren om iets te weten van de esoterische leringen van die school, de meest metafysische en filosofische van allemaal. Chandrakīrti (Zla ba grags pa) schreef zijn toelichtingen op de prasaṅga-leringen en onderwees in het openbaar, en hij verklaart uitdrukkelijk dat er twee manieren zijn om het ‘pad’ naar nirvāṇa te betreden. Ieder deugdzaam mens kan door rnal ’byor mngon sum (‘meditatie door zelfwaarneming’) een intuïtief begrip van de vier waarheden verkrijgen zonder tot een kloosterorde te behoren of ingewijd te zijn. In dit geval werd het als een ketterij beschouwd om te beweren dat de visioenen die als gevolg van zo’n meditatie kunnen ontstaan, of vijñāna (innerlijke kennis), niet vatbaar zijn voor fouten (rnam rtoḡ, of valse visioenen), want dat zijn ze wel.⁴

Alleen alaya die een absoluut en eeuwig bestaan heeft, kan absolute

¹ *Op.cit.*, blz. 44.

² *Op.cit.*, blz. 43vn.

³ Ze verkondigen ook het bestaan van één absolute zuivere natuur, para-brahman; de illusie van alles wat daarbuiten valt; en dat de individuele ziel – een straal van het ‘universele’ – alleen door yoga naar de ware aard van het bestaan en van de dingen kan worden geleid.

⁴ Vgl. *Op.cit.*, blz. 44.

kennis bezitten. Zelfs een ingewijde kan in zijn *nirmāṇakāya*¹ soms een fout maken door bij zijn onderzoek naar de ‘oorzaakloze’ wereld het onware voor het ware aan te nemen. Alleen een *dharmakāya* bodhi-sattva is onfeilbaar, als hij in echte *samādhi* verkeert. *Alaya*, of snying po, die de essentie en basis van alles is, onzichtbaar en onbegrijpelijk voor het menselijk oog en verstand, kan alleen zijn weerspiegeling weerspiegelen – niet zichzelf. Die weerspiegeling zal dus – zoals de maan in rustig en helder water – alleen worden weerspiegeld in het denken van een *dharmakāya* zonder begeerten, en zal worden verwrongen door het vluchtige beeld van alles wat wordt waargenomen door een ziel die in beroering kan worden gebracht.

Kortom, deze leer is die van de *rājayoga* in haar beoefening van de twee soorten *samādhi*; een van de ‘paden’ leidt naar de sfeer van gelukzaligheid (*sukhāvati*, of *devachan*), waar de mens volmaakt, puur geluk geniet, maar nog steeds verbonden is met een persoonlijk bestaan; en het andere is het pad dat leidt tot volledige bevrijding van de werelden van illusie, zelf, en onwerkelijkheid. Het eerste staat open voor iedereen en wordt eenvoudig bereikt door verdienste; het tweede – dat honderd keer zo snel is – wordt bereikt door kennis (inwijding).

Zo staan de volgelingen van de *prasaṅga*-school dichter bij het esoterisch boeddhisme dan de *yogāchāra*’s, want hun opvattingen zijn die van de meest geheime scholen, en alleen de echo van deze leringen is te horen in de teksten van ‘Jam dbyangs bzhad pa² en andere werken die in het openbaar worden gebruikt en beschikbaar zijn. Zo wordt in openbaar beschikbare werken aangegeven dat twee van de drie indelingen van de tijd onwerkelijk zijn, namelijk (a) dat er geen verleden of toekomst is, aangezien beide tijdsdelen gerelateerd zijn aan het heden; en (b) dat de werkelijkheid van dingen alleen kan worden gevoeld of waargenomen door iemand die het *dharmakāya* heeft verworven; ook hier doet zich een probleem voor, omdat dit lichaam ‘zonder overblijfselen’ de ingewijde naar het volledige *paranirvāṇa* voert, als we de exoterische uitleg letterlijk aanvaarden, en het daarom niets kan voelen of waarnemen.

¹ *Nirmāṇakāya* (in de volksmond ook *nirvāṇakāya*) is het lichaam of zelf ‘met overblijfselen’ – of de invloed van aardse eigenschappen, hoe spiritueel ook – die zich nog aan dat zelf hechten. Een ingewijde in *dharmakāya* of in *nirvāṇa* ‘zonder overblijfselen’ is een *jīvanmukta*, een volmaakte ingewijde, die tijdens *samādhi* zijn hoger zelf volledig van zijn lichaam scheidt.

² Vgl. Emil Schlagintweit, *Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 42-5.

Maar kennelijk voelen onze oriëntalisten niet aan dat zulke ongerijmdheden een waarschuwing inhouden, en ze gaan door met hun beschouwingen zonder daarbij stil te staan. Omdat de literatuur over mystiek enorm is, en omdat alleen al Rusland door zijn vrije betrekkingen met de Boerjaten, de sjamanen en de Mongolen, hele bibliotheken over Tibet heeft aangekocht, zouden de geleerden inmiddels beter moeten weten. Het volstaat echter om te lezen wat Csoma schreef over de oorsprong van het kālachakra-stelsel¹, of Vasiljev over het boeddhisme, om alle hoop op te geven dat ze door de schil van de ‘verboden vrucht’ heen zullen dringen. Als Schlagintweit zegt: Tibetaanse mystiek is geen yoga,

[die] abstracte toewijding door middel waarvan bovennatuurlijke vermogens worden verkregen,²

zoals yoga door Wilson wordt gedefinieerd, maar dat ze nauw verwant is aan het Siberische sjamanisme, en ‘bijna identiek is aan het tãntrika-ritueel van de hindoes’; en als hij zegt dat de Tibetaanse gzungs de ‘dhāraṇī’s’ zijn, en de rgyud slechts tantra’s³ – waarbij voorchristelijke tantra’s worden beoordeeld naar het ritueel van de tegenwoordige tãntrika’s – dan lijkt het bijna gerechtvaardigd om onze materialistische oriëntalisten ervan te verdenken dat ze optreden als de beste vrienden en bondgenoten van de missionarissen. Een plaats die onze geografen niet kennen, schijnt voor hen niet te bestaan. Bijvoorbeeld:

Mystiek . . . is naar verluidt afkomstig uit het legendarische land Śambhala. . . . Csoma plaatst dit [fabelachtige?] land, na *zorgvuldig* onderzoek, ten noorden van de Syr Darja [Jaxartes] tussen 45° en 50° NB. Het was in India voor het eerst bekend in het jaar 965 n.Chr., en het werd in 1025 n.Chr. vanuit India, via Kashmir, in Tibet geïntroduceerd.⁴

‘Het’ verwijst naar de ‘Dus kyi ’khor lo’, of Tibetaanse mystiek. Het is een stelsel zo oud als de mens, dat in India bekend was en werd bestudeerd voordat Europa een continent was geworden, en dat, zo

¹De ‘heilige’ boeken over Dus kyi ’khor lo (‘wiel van de tijd’). Zie *Journal of the Asiatic Society of Bengal*, jaargang 2, 1833, blz. 57-9. Deze werken werden sinds de hervorming van Tsongkhapa aan de dugpa’s van Sikkim prijsgegeven.

²H.H. Wilson, *A Glossary of Judicial and Revenue Terms*, 1855, trefwoord ‘yoga’, blz. 561; geciteerd in E. Schlagintweit, *Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 47.

³Schlagintweit, *Op.cit.*, blz. 48.

⁴*Op.cit.*, blz. 47-8.

wordt ons verteld, pas negen of tien eeuwen geleden ‘voor het eerst bekend’ was! De tekst van de boeken erover kan in zijn huidige vorm zelfs later zijn ‘ontstaan’, want er zijn talloze van zulke teksten waarmee door verschillende filosofische scholen is geknoeid om aan de wensen van elk van deze te voldoen. Maar wie heeft het oorspronkelijke boek over Dus kyi ’khor lo, dat door Tsongkhapa is herschreven en toegelicht, gelezen? Gezien het feit dat deze grootse hervormer elk boek over tovenarij waarop hij in 1387 zijn hand kon leggen verbrandde, en dat hij een hele bibliotheek van eigen werken heeft nagelaten – waarvan nog geen tiende deel ooit bekendheid heeft gekregen – zijn verklaringen zoals hierboven geciteerd op zijn zachtst gezegd voorbarig.

Op basis van een lumineuze gedachte van abbé Huc wordt ook het idee gekoesterd dat Tsongkhapa zijn wijsheid en zijn bijzondere vermogens ontleende aan zijn contact met een vreemdeling uit het Westen, ‘die opviel door een lange neus’. De goede abbé dacht dat deze vreemdeling ‘een Europese missionaris was’; vandaar de opmerkelijke overeenkomst tussen het religieuze ritueel in Tibet en de rooms-katholieke dienst.¹ De zelfverzekerde ‘lama van Jehovah’ zegt echter niet wie de buitenlanders waren die in het jaar 381 van onze jaartelling in Tibet verschenen, en die even plotseling en op mysterieuze wijze verdwenen als ze gekomen waren, nadat ze voor koning Thothori Nyantsen instructies hadden achtergelaten hoe hij bepaalde voorwerpen moest gebruiken, die in zijn bijzijn precies 50 jaar eerder, of in het jaar 331 n.Chr., ‘in een kist uit de hemel waren gevallen’.²

Er heerst onder Europese geleerden in het algemeen een hopeloze verwarring over oosterse jaartallen, maar nergens is deze zo groot als in het geval van het Tibetaans boeddhisme. Terwijl sommigen terecht aannemen dat het boeddhisme daar in de 7de eeuw werd geïntroduceerd, zijn er anderen – bijvoorbeeld Lassen en Köppen – die op goede gronden aantonen, de een dat al in 137 v.Chr een boeddhistisch klooster op de hellingen van de Kailāsa-keten werd gebouwd,³ en de ander dat

¹ Vgl. E. Schlagintweit, *Buddhism in Tibet*, 1863, blz. 69-70.

² *Op.cit.*, blz. 63-4. De voorwerpen in de kist, zoals opgesomd in de exoterische legende, zijn natuurlijk symbolisch. Ze worden in de *Kanjur* als volgt opgesomd: (1) twee gevouwen handen; (2) een kleine chörten (stūpa, of relikwieënkastje); (3) een talisman met daarin ‘Om̐ mañi padme hūm̐’ gegraveerd; (4) een religieus boek, *Zamatog* (‘een bloemlezing’).

³ Schlagintweit, *Op.cit.*, blz. 63; vgl. Christian Lassen, *Indische Alterthums-kunde*, 1852, deel 2, blz. 1072.

het boeddhisme zich al in 292 v.Chr. in en ten noorden van de Punjab had gevestigd.¹ Hoewel het verschil gering is – slechts een kleine duizend jaar – is het niettemin onbegrijpelijk. Maar zelfs dit valt op esoterische gronden gemakkelijk te verklaren. Het boeddhisme – de versluierde esoterie van Boeddha – werd gevestigd en had wortel geschoten in de 7de eeuw van het christelijke tijdperk; terwijl het echte esoterische boeddhisme, of de kern, de ware geest van Tathāgata's leringen, naar de geboorteplaats ervan, de wieg van de mensheid, werd gebracht door de uitverkoren arhats van Boeddha, die eropuit waren gestuurd om er een veilig toevluchtsoord voor te vinden, want

de wijze had de gevaren opgemerkt sinds hij mthong lam ('de weg van het zien', of helderziendheid) was ingeslagen.²

Onder een bevolking die sterk onder de invloed van tovenarij stond, bleek de poging een mislukking. Pas toen de school van de 'leer van het hart' zich had versmolten met haar voorganger, die zich al veel eerder op de berghellingen tegenover West-Tibet had gevestigd, kreeg het boeddhisme met zijn twee verschillende scholen – de esoterische en de exoterische afdeling – uiteindelijk vaste voet in het land van de böns.

---

¹J. Edkins, *Chinese Buddhism*, 1880, blz. 256; vgl. Karl Friedrich Köppen, *Die Religion des Buddha*, 1857, deel 1, blz. 191.

²Vgl. Schlagintweit, *Op.cit.*, blz. 54.

51 De ‘leer van het oog’ en de ‘leer van het hart’, of het ‘zegel van het hart’

[‘The ‘doctrine of the eye’ & the ‘doctrine of the heart,’ or the ‘heart’s seal’’, *SD* 3:424-32; *CW* 14:443-53]

Prof. Albrecht Weber had gelijk toen hij verklaarde dat alleen de noordelijke boeddhisten

deze [boeddhistische] geschriften volledig bezitten.¹

Terwijl de zuidelijke boeddhisten geen idee hebben van het bestaan van een esoterische leer – die als een parel in de schelp van elke religie verborgen ligt – hebben de Chinezen en de Tibetanen talloze documenten daarover bewaard. Ook al is de leer die door Gautama in het openbaar werd gepredikt tegenwoordig in verval geraakt, toch is ze behouden gebleven in kloosters in China die niet voor bezoekers toegankelijk zijn. En hoewel meer dan twee millennia lang elke nieuwe ‘hervormer’ iets van het origineel heeft gebruikt, en dit verving door zijn eigen beschouwing, blijft er zelfs nu bij het volk iets van de waarheid hangen. Maar alleen in de bolwerken aan de andere kant van de Himālaya – losweg Tibet genoemd – in de meest ontoegankelijke woestijn- en berggebieden, leeft de esoterische ‘goede wet’ – het ‘zegel van het hart’ – tot op de dag van vandaag voort in al haar ongerepte zuiverheid.

Had Emanuel Swedenborg het mis toen hij over het vergeten, verloren gewaande Woord opmerkte:

Zoek ernaar in China; en misschien vindt u het in Groot Tartarije.²

Hij had deze informatie verkregen, vertelt hij zijn lezers, van bepaalde ‘geesten’, die hem vertelden dat zij hun religie beoefenen volgens dit oude (verloren) Woord. Hierover werd in *Isis ontsluit* opgemerkt:

Andere onderzoekers van occulte wetenschappen hebben in dit spe-

---

¹ Albrecht Weber, *The History of Indian Literature*, 1882, blz. 288.

² Emanuel Swedenborg, *The Apocalypse Revealed*, hfst. 1, §11.

cifieke geval méér gekregen dan de verzekering van 'bepaalde geesten' om op te vertrouwen; ze hebben de boeken¹

die het 'Woord' bevatten, gezien. De 'geesten' die de grote Zweedse theosoof bezochten, hadden misschien oosterse namen. De woorden van iemand die zo'n onmiskenbaar integere reputatie heeft, iemand die op het gebied van wiskunde, astronomie, natuurwetenschappen, en filosofie zijn tijd ver vooruit was, kan niet botweg worden bespot of verworpen alsof het een uitspraak van een hedendaagse theosoof betreft; verder beweerde hij dat hij zich in een toestand kon brengen waarin het innerlijk zelf zich volledig bevrijdt van elk fysiek zintuig, en leeft en ademt in een wereld waarin elk geheim van de natuur een open boek is voor het oog van de ziel.² Helaas zijn twee derde van zijn openbare geschriften in zekere zin ook allegorisch; en, omdat ze letterlijk zijn opgevat, heeft de kritiek de grote Zweedse ziener evenmin gespaard als andere zieners.

Na een overzicht te hebben gegeven van de verborgen wetenschappen en de magie en hun adepten in Europa, moeten nu de oosterse ingewijden worden genoemd. Als men nu pas begint te vermoeden dat de heilige geschriften van het Westen esoterie bevatten – na bijna tweeduizend jaar blind vertrouwen in hun letterlijke wijsheid te hebben gesteld – kan hetzelfde worden gezegd over de heilige boeken van het Oosten. Daarom kunnen noch het Indiase noch het boeddhistische stelsel zonder een sleutel worden begrepen, noch kan de studie van vergelijkende religie een 'wetenschap' worden vóór de symboliek van elke religie haar laatste geheim heeft prijsgegeven. Zo'n studie blijft anders slechts tijdverspilling of verstopperij spelen.

Op gezag van een Japanse encyclopedie geeft Rémusat³ aan dat de Boeddha, vóór zijn dood, de geheimen van zijn stelsel meedeelde aan zijn leerling, Kāsyapa; hij was de enige aan wie de esoterische interpretatie werd toevertrouwd. Het wordt in China *Cheng-fa-yen tsang* genoemd ('het mysterie van het oog van de goede leer'). Voor elke onderzoeker van de boeddhistische esoterie zou de uitdrukking 'het

¹ *Isis ontsluit*, 2:552.

² Als je geen nauwkeurige informatie verwerft en niet de juiste methode gebruikt, zal je visioen – hoe juist en waar het in het leven van de ziel ook is – nooit in ons menselijk geheugen kunnen worden vastgelegd, en zullen bepaalde hersencellen onze herinneringen beslist vernietigen.

³ Vgl. Joseph Edkins, *Chinese Buddhism*, 1880, blz. 62-3.

mysterie van het oog' wijzen op het ontbreken van alle esoterie. Als het woord 'hart' daarvoor in de plaats had gestaan, dan zou het echt hebben betekend wat het nu slechts pretendeert te zijn. De 'leer van het oog' betekent dogma en opvattingen naar de letter, kerkrituelen voor mensen die tevreden zijn met exoterische formules. De 'leer van het hart' of het 'zegel van het hart' (hsin-yin) is de enige echte. Dit kan worden bevestigd door Hsüan-Tsang. In zijn vertaling van de *Mahā-prajñā-pāramitā* (*Ta-pan-jo-ching*), in 120 delen, staat dat het Boeddha's 'favoriete leerling Ānanda' was, die, nadat zijn grote Meester nirvāṇa was ingegaan, van Kāśyapa de opdracht kreeg om 'het oog van de leer' te verkondigen, terwijl het 'hart' van de wet uitsluitend voor de arhats bestemd bleef.¹

Het essentiële verschil tussen de twee – het 'oog' en het 'hart', of de uiterlijke vorm en de verborgen betekenis, de kille metafysica en de goddelijke wijsheid – wordt duidelijk gemaakt in een aantal boeken over 'Chinees boeddhisme', geschreven door verschillende zendelingen. Na jaren in China te hebben gewoond, weten ze nog steeds niet méér dan ze hebben geleerd van pretentieuze scholen die zichzelf esoterisch noemen, en toch de openlijke vijanden van hun geloof ruim voorzien van zogenaamd oude manuscripten en esoterische werken!

Het schijnt dat deze belachelijke tegenstelling tussen wat ze beweren te zijn en wat ze doen, geen enkele gerespecteerde westerse historicus van de geheime leringen van andere volkeren ooit is opgevallen. Zo worden er veel esoterische scholen vermeld in *Chinese Buddhism* van Eerw. Joseph Edkins, die oprecht gelooft dat hij 'een gedetailleerd onderzoek' heeft gedaan naar de geheime leringen van de boeddhisten van wie de boeken 'tot voor kort in hun oorspronkelijke vorm ontoegankelijk waren'.² Het is echt niet te veel gezegd als we beweren dat de echte esoterische literatuur tot op de dag van vandaag 'ontoegankelijk' is, en dat de achtenswaardige schrijver die zo geïnspireerd was om te zeggen dat

het er niet op lijkt dat er een of andere geheime leer was die degenen die haar kenden niet wilden bekendmaken,³

een grote fout maakte, als hij al ooit geloofde in wat hij zei. Vertel hem direct dat al die yulu ('opgetekende uitspraken') van beroemde leraren

¹ Vgl. Edkins, *Op.cit.*, blz. 275-6.

² *Op.cit.*, blz. 1-2.

³ *Op.cit.*, blz. 161.

eenvoudig sluiers zijn, die evenveel – zo niet meer – versluieren als de *Purāṇa*'s van de brahmanen. Het heeft geen zin een eindeloze reeks van de beste oriëntalisten op te sommen, of de onderzoeken te citeren van Rémusat, Burnouf, Köppen, Saint-Hilaire, en Stanislas Julien, van wie wordt gezegd dat ze de oude wereldbeschouwing van de hindoes aan het licht hebben gebracht door de betekenis van de heilige en geheime boeken van het boeddhisme te onthullen, want de wereldbeschouwing die zij onthullen was nooit versluierd. De fouten van alle oriëntalisten kunnen worden beoordeeld aan de hand van de fout van een van de meest gewaardeerde, zo niet de grootste, van hen, prof. Max Müller. Deze fout wordt gemaakt met betrekking tot wat hij lachend vertaalt als de 'god Wie' (Ka):

de schrijvers van de *Brāhmaṇa*'s hadden zo volledig met het verleden gebroken dat ze het poëtische karakter van de hymnen en het verlangen van de dichters naar de onbekende God vergaten, en het vragend voornaamwoord zelf tot een godheid verhieven en een god Ka (of Wie?) aannamen . . . Overal waar vragende verzen voorkomen is Ka volgens de schrijver Prajāpati, of de Heer der wezens. . . . En ze gingen nog verder. Sommige hymnen waarin het vragend voornaamwoord voorkwam, werden Kadvat genoemd, d.w.z. in het bezit van kad of quid. Maar al snel werd er een nieuw bijvoeglijk naamwoord gevormd, en niet alleen de hymnen, maar ook de offers die aan de god werden gebracht, werden Kāya, of 'wie-achtig' genoemd. . . . In de tijd van Pāṇini had dit woord een zodanige plek veroverd dat er een aparte regel nodig was om de vorming ervan te verklaren. . . . De toelichting verklaart Ka hier door brahman.¹

Als de toelichting deze door parabrahman had verklaard, dan zou hij nog meer gelijk hebben gehad dan door als verklaring 'brahman' te geven. We kunnen niet inzien waarom de geheime en heilige mysterie-naam van de hoogste, geslachtloze, vormloze geest, het absolute – die niemand onder de andere gemanifesteerde goden zou durven rangschikken, of zelfs maar zou benoemen in de oude opsomming van namen in het symbolische pantheon – niet kan worden uitgedrukt door een vragend voornaamwoord. Hebben degenen die tot de meest antropomorfe religie ter wereld behoren ook maar het recht om oude filosofen ter verantwoording te roepen voor een overdreven religieus ontzag en verering?

¹Max Müller, *A History of Ancient Sanskrit Literature*, 1859, blz. 433-4.

Maar we houden ons nu bezig met het boeddhisme. De schrijver van *San-chiao-yi-su* toont de esoterie en mondelinge leringen ervan, die door de hoogste leiders van echte esoterische scholen in enkele exemplaren zijn opgeschreven en bewaard. Hij geeft het verschil aan tussen Bodhidharma en Boeddha en zegt:

‘Julai’ (Tathāgata) onderwees grote waarheden en de oorzaken van de dingen. Hij werd de leraar van mensen en deva’s. Hij verloor vele mensen, en zijn uitspraken omvatten meer dan 500 werken. Daaruit ontstonden de chiao-men, of exoterische tak van het stelsel, en men dacht dat dit de overlevering van de *woorden* van Boeddha was. Bodhidharma bracht uit de Westelijke hemel [Śambhala] het ‘zegel van de waarheid’ (ware zegel), en opende de weg van contemplatie in het Oosten. Hij wees rechtstreeks op het hart en de aard van Boeddha, vaagde de parasitaire en wezensvreemde uitwas van boekenwijsheid weg, en vestigde zo de tsung-men, of esoterische tak van het stelsel, die de overlevering van het *hart* van Boeddha bevat.¹

Een paar opmerkingen van de schrijver van *Chinese Buddhism* werpen een zee van licht op veelvoorkomende misvattingen van oriëntalisten in het algemeen, en van de zendelingen in de ‘landen van de heidenen’ in het bijzonder. Ze doen nadrukkelijk een beroep op de intuïtie van theosofen – meer in het bijzonder op die van theosofen in India. De zinnen die extra aandacht verdienen zijn cursief gedrukt.

De gangbare [Chinese] term voor de esoterische scholen is *dan*, in het Sanskriet dhyāna . . . Het orthodoxe boeddhisme is in China langzaam maar zeker *heterodox geworden*. Het boeddhisme van boeken en oude overleveringen is *het boeddhisme van mystieke contemplatie geworden*. . . . De geschiedenis van oude scholen die lang geleden ontstonden in de boeddhistische gemeenschappen van India, *kan nu slechts heel fragmentarisch worden teruggevonden*. Misschien kan China enig licht werpen op de religieuze geschiedenis van het land waar het boeddhisme vandaan kwam.² Deze verlo-

---

¹ Joseph Edkins, *Chinese Buddhism*, 1880, blz. 158. Edkins negeert, of – wat waarschijnlijker is – is volkomen onbekend met, het werkelijke bestaan van zulke scholen. Hij baseert zich op de Chinese karikaturen van die scholen, en hij noemt dat soort esoterie ‘heterodox boeddhisme’. In zekere zin is ze dat ook.

² In dat land – India – is de informatie over die scholen en hun leringen slechts verloren gegaan voor het grote publiek, en vooral voor de onoordeelkundige westerse oriëntalisten. De volledige informatie is bewaard gebleven in sommige

ren informatie kan waarschijnlijk het beste worden teruggevonden met behulp van de verslagen van de patriarchen die een reeks vormen waarin Bodhidharma de laatste was. Bij het zoeken naar de beste verklaring voor het Chinese en Japanse verhaal van de patriarchen en de *zeven boeddha's* waarvan Gautama, of Śākyamuni, de laatste was, is het belangrijk om de jain-overleveringen te kennen zoals ze bestonden aan het begin van de zesde eeuw van onze jaartelling, toen de patriarch Bodhidharma naar China verhuisde. . . .

Wanneer men het ontstaan van de verschillende scholen van esoterisch boeddhisme onderzoekt, moet men bedenken dat ze allemaal een beginsel volgen dat enigszins lijkt op het dogma van apostolische successie. Ze beweren allemaal *hun leringen te ontleenen aan een opeenvolging van leraren, ieder persoonlijk onderwezen door zijn voorganger, tot de tijd van Bodhidharma, en zo verder terug in de reeks tot aan Śākyamuni zelf en de eerdere boeddha's*.¹

De volgende passages, uit verschillende delen van het boek, vatten de zienswijze van Edkins samen:

Het boeddhisme is een vorm van pantheïsme want volgens de leer over metempsychose is de hele natuur doordrongen van leven, en dat leven is de godheid die verschillende vormen aanneemt, waarbij die godheid geen zelfbewuste, vrij werkende eerste oorzaak is maar een alomtegenwoordige geest. De esoterische boeddhisten van China, die zich streng aan hun ene leer houden,² zeggen niets over metempsychose . . . of over een van de andere meer concrete punten van het boeddhistische stelsel. . . . Het westelijke paradijs dat aan de vereerders van Amida-boeddha wordt beloofd . . . is onverenigbaar met de leer over nirvāṇa [?]³ Het belooft onsterfelijkheid in plaats

---

maṭha's (toevluchtsoorden voor mystieke contemplatie). Maar misschien is het beter om die te zoeken en op te vragen bij de rechtmatige eigenaren, de zogenaamde 'mythische' adepten, of mahātma's.

¹ Edkins, *Op.cit.*, blz. 155-9.

² Ongetwijfeld verwerpen ze de theorie van de transmigratie van menselijke entiteiten of zielen *naar* dieren heel nadrukkelijk, maar niet de evolutie van mensen *uit* dieren – tenminste voor zover het hun lagere beginselen betreft.

³ Integendeel, het is heel goed verenigbaar wanneer het in het licht van de esoterische leer wordt uitgelegd. Het 'westelijke paradijs', of de westerse hemel, is geen verzinsel gesitueerd in de transcendentale ruimte. Het is een bonafide plaats in de bergen, of beter gezegd omringd door een woestijn in de bergen. Het is als zodanig bestemd als verblijfplaats van die leerlingen van de esoterische wijsheid – discipelen van Boeddha – die de rang van lohan en anāgāmin (adepten) hebben bereikt. Het wordt alleen 'westelijk' genoemd op grond van geogra-

van vernietiging. De hoge ouderdom van deze school blijkt uit de vroege datum van de vertaling van de *Amida Sūtra*, die was gemaakt door Kumārajīva, en van de *Wu-liang-shou-ching*, daterend uit de Han-dynastie. De invloed die ze heeft gehad kan men opmaken uit de gehechtheid van de Tibetanen en Mongolen aan de verering van deze Boeddha, en aan het feit dat de naam van deze fictieve figuur [?] in dagelijkse gesprekken van het Chinese volk vaker klinkt dan die van de historische Boeddha Śākyamuni.¹

We zijn bang dat de geleerde schrijver op een verkeerd spoor zit wat betreft nirvāṇa en Amida-boeddha. Maar we hebben hier het bewijs van een zendeling dat aantoonde dat er in het Hemelse Rijk verschillende scholen van esoterisch boeddhisme zijn.

Het misbruik van dogmatische orthodoxe boeddhistische geschriften bereikte na enige tijd zijn hoogtepunt, en toen de ware geest van Boeddha's filosofie bijna verloren was gegaan, verschenen er verschillende hervormers uit India, die een mondelinge leer vestigden. Dat waren Bodhidharma en Nāgārjuna, de schrijvers van de belangrijkste werken van de contemplatieve school in China in de eerste eeuwen van onze jaartelling. Bovendien is bekend, zoals in *Chinese Buddhism* wordt gezegd, dat Bodhidharma de belangrijkste oprichter van de esoterische scholen werd, die in vijf hoofdtakken waren onderverdeeld.² De genoemde gegevens zijn op zich correct, maar elke conclusie is zonder uitzondering onjuist. In *Isis ontsluit* werd gezegd:

Boeddha verkondigt de leer van een nieuwe geboorte even duidelijk als Jezus. De hindoehervormer die wil breken met de oude mysteriën, waartoe het onwetende grote publiek niet kon worden toegelaten, geeft zijn denkbeelden in verschillende passages duidelijk weer, al zwijgt hij in het algemeen over meer dan één geheim dogma. Zo zegt hij: 'Sommige mensen worden wedergeboren; boosdoeners gaan naar de hel [avīchi]; goede mensen gaan naar de hemel [devachan]; zij die vrij zijn van wereldse verlangens bereiken nirvāṇa' (*Dhammapada*, 126). Op een andere plaats zegt Boeddha dat 'het beter is te geloven in een toekomstig leven waarin geluk of ver-

---

fische overwegingen; en 'de grote ijzeren berggordel' die avīchi omringt, en de zeven loka's die het 'westelijke paradijs' omringen, zijn heel nauwkeurige beschrijvingen van plaatsen en dingen waarmee de oosterse beoefenaar van het occultisme goed bekend is.

¹J. Edkins, *Chinese Buddhism*, 1880, blz. 166-7, 171.

²Edkins, *Op.cit.*, blz. 155.

driet kan worden ervaren, want als het hart daarin gelooft, zal het de zonde nalaten en deugdzaam handelen; en zelfs als er geen opstanding [wedergeboorte] is, zal zo'n leven hem een goede naam en algemeen respect brengen. Maar zij die geloven in vernietiging bij de dood, zullen, omdat ze niet geloven in een toekomstig leven, niet nalaten elke zonde te begaan die ze maar wensen.¹

Hoe is onsterfelijkheid dan 'onverenigbaar met de leer over nirvāṇa'? Het bovenstaande bevat slechts enkele van Boeddha's in het openbaar tot zijn uitverkoren arhats uitgesproken gedachten; de grote heilige zei veel meer. Als toelichting op de verkeerde opvattingen van de oriëntalist in onze eeuw, 'die vergeefs proberen de gedachten van Tathāgata te doorgronden', en die van brahmanen, 'die de grote leraar tot op de dag van vandaag afwijzen', volgen hier enkele oorspronkelijke gedachten in verband met de Boeddha en de studie van de geheime wetenschap. Ze zijn afkomstig uit een werk dat door een Tibetaan in het Chinees is geschreven, en dat in het klooster T'ien-t'ai is gepubliceerd om te worden verspreid onder de boeddhisten

die in andere landen wonen en het risico lopen om door de zendelingen te worden verpest,

zoals de schrijver terecht zegt, omdat elke bekeerling niet alleen voor zijn eigen geloof 'wordt verpest' maar ook voor het christendom een armzalige aanwinst is. Er wordt nu een vertaling gegeven van een paar passages uit dat werk, die voor dit boek welwillend is gemaakt.

Geen enkele niet-ingewijde heeft de machtige Chau-yan [geheime en verlichtende voorschriften] van wu-wei-chen-jen [de boeddha in Gautama Boeddha],² onze geliefde Heer en bodhisattva, gehoord, dus hoe kan men dan weten wat zijn gedachten werkelijk waren? De heilige Sangs rgyas pan chen³ gaf de niet-hervormde [niet-ingewijde] bhikku's nooit inzicht in de *ene werkelijkheid*. Zelfs onder de T'u-fan [Tibetanen] zijn er weinigen die haar kenden; wat de tsung-men⁴

¹ *Isis ontsluit*, 2:665; het laatste citaat komt uit Henry Alabaster, *The Wheel of the Law*, 1871, blz. 42.

² Het woord wordt door de oriëntalist vertaald met 'ware mens zonder rang' (?), wat erg misleidend is. Het betekent eenvoudig de ware innerlijke mens, of het ego, 'de Boeddha in Boeddha', wat aangeeft dat er zowel een *innerlijke* als een *uiterlijke* Gautama was.

³ Een van de titels van Gautama Boeddha in Tibet.

⁴ De 'esoterische' scholen of sekten, waarvan er in China veel zijn.

scholen betreft, ze gaan elke dag meer bergafwaarts. . . . Zelfs de Fa-hsiang-tsung¹ kan iemand niet de wijsheid geven die in de echte rnal 'byor spyod pa² [Sanskriet: Yogāchāra] wordt onderwezen: . . . het is allemaal 'de leer van het oog', en meer niet. Het verlies van een betugelende leiding wordt gevoeld, omdat de ch'an-shi [leraren] van innerlijke meditatie [zelfoverdenking, of chung-kuan] zeldzaam zijn geworden, en de Goede Wet wordt vervangen door afgodendienst [hsiang-chiao]. Over deze [afgoden- of beeldenverering] hebben de barbaren [westerlingen] gehoord; ze weten niets over sbas pa dharma [de geheime dharma of leer]. Waarom moet de waarheid zich verbergen zoals een schildpad in zijn schild? Dat komt omdat ze nu als het tonsuurmes van de lama is geworden,³ een wapen dat zelfs voor de lanoe te gevaarlijk is om te gebruiken. Daarom kan de kennis [geheime wetenschap] aan niemand vóór zijn tijd worden toevertrouwd. De 'phags pa thogs med zijn zeldzaam geworden, en de besten hebben zich in de gezegende Tuṣita-hemel teruggetrokken.⁴

Verderop wordt iemand die de mysteries van de esoterie probeert te doorgronden vóór de ingewijde ch'an-shi (leraren) hadden verklaard dat hij gereed was om ze te ontvangen, vergeleken met

iemand die zonder lantaarn en in een donkere nacht naar een plek zou gaan waar het wemelt van de schorpioenen, vastbesloten om

---

¹Een school voor contemplatie opgericht door Hsüan-Tsang, de reiziger, waar bijna niets van over is. Fa-hsiang-tsung betekent 'de school die de innerlijke aard van de dingen onthult'.

²Esoterische of verborgen leer van yoga (Chinees: yü chia mi ch'uan).

³Het 'tonsuurmes' is gemaakt van meteorijzer en wordt bij de eerste wijding van een noviet gebruikt om de 'geloftelok', of het haar van zijn hoofd, af te snijden. Het heeft een tweezijdig lemmet, is scherp als een scheermes en ligt verborgen in een hol handvat van hoorn. Door een veer te ontspannen, schiet het mes er bliksemsnel uit en schiet even snel weer terug. Er is veel behendigheid nodig om het te gebruiken zonder het hoofd van de jonge gelong en gelongma (kandidaten om monnik of non te worden) te verwonden tijdens de voorbereidende rituelen die openbaar zijn.

⁴'Phags pa thogs med is de Tibetaanse naam van Āryāsaṅga, de stichter van de yogāchāra of rnal 'byor spyod pa school. Deze wijze en ingewijde zou in Tuṣita (een hemels gebied waarover hij heerst) in 'wijsheid' zijn onderwezen door Maitreya-boeddha zelf, de boeddha van het zesde ras, en de vijf boeken Byams chos sde lnga van hem hebben ontvangen. De geheime leer zegt echter dat hij uit Dejung (bde 'byung), of Śambhala, kwam, dat de 'bron van geluk' ('verworven wijsheid') wordt genoemd en door sommige oriëntalistena als een 'fabelachtige' plaats wordt bestempeld.

op de grond te zoeken naar een naald die zijn buurman heeft laten vallen.

En ook:

Wie de heilige kennis wil verwerven, moet, vóór hij verdergaat, 'de pit van zijn lamp van innerlijk begrip fatsoeneren' en dan 'met behulp van dit goede licht' zijn verdienstelijke daden 'gebruiken als een stofdoek om elke onzuiverheid op zijn mystieke spiegel te verwijderen,¹ zodat hij in staat is om de getrouwe weerspiegeling van het Zelf in volle glans te zien. . . . Als eerste dit; dan stong pa nyid,² ten slotte sammā-sambuddha.³

In *Chinese Buddhism* is een bevestiging van deze verklaringen te vinden in de *Aforismen van Lin-chi*:

Binnen het lichaam dat gewaarwordingen mogelijk maakt, kennis verwerft, denkt, en handelt, bevindt zich de 'ware mens zonder rang', wu-wei-chen-jen. Hij maakt zich duidelijk zichtbaar; zelfs het dunste vliesje verbergt hem niet. Waarom herkent u hem niet? . . . Er is overal bevrijding als het denkvermogen niet bewust wordt geacti-

---

¹Het is misschien niet verkeerd om de lezer eraan te herinneren dat de 'spiegel' deel uitmaakte van de symboliek van de Thesmophoria, een deel van de Eleusinische mysteriën; en dat deze werd gebruikt bij het zoeken naar atmu, de 'verborgene', of het 'zelf'. In zijn uitstekende inleiding van het boek over bovengenoemde mysteriën zegt dr. Alexander Wilder uit New York: 'ondanks de bewering van Herodotus en anderen dat de bacchische mysteriën Egyptisch waren, bestaat er een grote kans dat ze oorspronkelijk uit India kwamen en šaivistisch of boeddhistisch waren. Korē-Persephoneia was slechts de godin Paraśupāṇī of Bhavānī, . . . en Zagreus komt uit Chakra, een land dat zich van oceaan tot oceaan uitstreckte. Als dit een Turaans of Tataars verhaal is, kunnen we in de 'horens' gemakkelijk de halve maan herkennen die door lama-priesters wordt gedragen, en als we de godennamen interpreteren als louter priesterlijke omschrijvingen, dan kunnen we aannemen dat de hele legende [de fabel van Dionysos-Zagreus] gebaseerd is op een verhaal over lama-opvolging en transmigratie. . . . Het hele verhaal van Orpheus . . . heeft een hindoeïstische ondertoon.' (Thomas Taylor, *The Eleusinian & Bacchic Mysteries*, 3de ed., 1875, blz. xv voetnoot.) Het verhaal van de 'lama-opvolging en transmigratie' kwam niet van de lama's, die pas van de zevende eeuw dateren, maar van de Chaldeeën en de brahmanen, lang voor die tijd.

²De toestand van absolute vrijheid van elke zonde of elk verlangen.

³De toestand waarin een adept de lange reeks van zijn vorige levens ziet, en al zijn vroegere incarnaties in deze en andere werelden opnieuw doormaakt. (Zie de bewonderenswaardige beschrijving in *The Light of Asia*, boek 7, 1884 ed., blz. 166.)

veerd. . . . Wat is Boeddha? Antwoord: Een helder en tot rust gekomen denkvermogen. Wat is de Wet? Antwoord: Een helder en verlicht denkvermogen. Wat is tao? Antwoord: Overal vrijheid van belemmeringen, en zuivere verlichting. Deze drie zijn één.¹

De eerwaarde schrijver van *Chinese Buddhism* maakt zich vrolijk over de symboliek van de boeddhistische ascese. Toch vinden de ‘kaakslagen’ en ‘maagstoten’ die ze aan zichzelf toebrengen hun tegenhangers in de mortificaties van het lichaam en zelfkastijding – ‘de discipline van de roede’ – van de christelijke monniken, vanaf de eerste eeuwen van het christendom tot op de dag van vandaag. Maar bedenk wel dat de genoemde schrijver een protestant is, die zelfkastijding en ascese vervangt door een goed en comfortabel leven. Over de zin van Lin-chi:

De ‘ware mens zonder rang’, wu-wei-chen-jen, is gehuld in een steekelige schil, zoals de kastanje. Hij kan niet worden benaderd. Dit is boeddha, de boeddha in u,²

wordt gelachen. Maar werkelijk:

Een kind kan de zeven raadsels niet begrijpen!³

---

¹J. Edkins, *Chinese Buddhism*, 1880, blz. 163-4.

²Edkins, *Op.cit.*, blz. 164.

³*Op.cit.*

Index

Index

- Aarde
als element 124-5vn, 190
beweging van, om zon 63, 394, 403-4
bolvorm van 63
heeft eigen ziel 405
water en, kunnen ziel voortbrengen 279
zeven gebieden van 452-3&vn
- Aardketen
zeven bollen van 300
- Aäron
sterft twee keer 210
- Aartsengelen (zie ook engelen)
en bestuur van de wereld 378
functies van 251-4
scheppers van de wereld 137-8
zeven 130, 138
- Aartsvaders
oervormen van 116-7
zeven 17, 237
zonen van de aarde 117
- Abammon, Egyptische priester 45vn
- Abarbanel
over vis-mens Dagon 185
- Abba
de Vader en de duade 249
rabbi 202
- Abel
Kaïn en 180, 186, 189-90, 220, 360
- Abgath
kabbalistisch stelsel 119
- Abhidharma* 76
- Abhijñā
bovennatuurlijk vermogen 509
- Abraham
Arba en 116vn
betekenis van 117, 206, 208-9
en Abram of niet-brahmaan 115, 117
Izaäk en 189
Sarah/Sarai en 117vn
taal van 209
- Abraxas
de hoogste Onbekende 138-9
- Absolute, het 70, 248, 270, 278, 448-9, 492, 521
als hoogste term in een onbegrensde reeks 448
- Achamoth
moeder van Ialdabaoth 239
Sophia of 66
- Adam(s)
betekenis van naam 208, 368-9
boek gegeven aan, voor zijn val 208
Chaldeeuwse 232
dochters van H-Adam 87, 234-5
eerste en tweede 232
Eva en 64vn, 189, 220, 232, 243, 360
hemelse 218
Jehovah en 64, 220, 243
piramide en het Kaïn-, vierkant 189
schepping van 175
Sevekh en 237
vader van de zeven 237-8
val van 237-8
(wortel)rassen en 207-8
- Adam-Kadmon
androgyn 175, 220
betekenis van naam 83
hemelse mens 255
Jehovah en 64, 255
logos en 255
oorspronkelijke mens 122, 372
sefira of 22
sefiroth en 359
zevende schepping 232
- Adam-Mars 190
- Adem
eeuwigdurende beweging wordt 273
van de elohim 272
- Adems/ademtochten
vormloze 511
zeven 452-3
- Adept(en) (zie ook meesters)
biografieën van 165-72
echte, in Europa 339
incarnaties van 446&vn, 448, 450
inwijding van 193
karma oefent macht uit over 479

- Adept(en) (vervolg)
 leven van 458-60
 van linkerhand/linkerpad 53, 129, 318
 van rechterhand/rechterpad 33vn, 53, 129
 vermogens van 132, 161-3, 450, 504, 527
 zoon van God en zoon van het licht 340vn
- Adeptschap
 graden van 509-10
 maatstaf voor echt 163vn
 moeilijkheden voor kandidaat voor 76
- Ādi
 naam voor eerste sprekende rassen 207-8
- Ādi-boeddha 464-5&vn
 oorspronkelijke wijsheid 444, 446, 474
- Ādi-buddhi 498-500
- Aditi
 ākāṣa en 484
 astrale licht en 223-4
 oerwater van de ruimte 224, 481vn, 484, 491
 sefira en 111, 223-4, 232
 vader en moeder van de goden 484vn
 wateren van het leven 278
 zoon/zonen van 232, 462
- Adonai(os)
 Adon en 238
 adonim en 406
 elohim en 235, 406
- Aeacus 49
- Aelianus
Nimrod over havik 208-9
- Aether (zie ook ether)
 Pater, of Jupiter/Jezus 50, 198
- Aevum
 van de Romeinen 112
- Afgodsbeelden 283ev
- Agni
 vuurgod 117
- Agrippa, Cornelius 119, 123, 200, 347
- Ahrens, H.L.
 over rangschikking letters in Hebreeuwse boekrollen 229
- Ahriman
 diepten van 255, 412
- Ahura-Mazda (zie ook Ormazd) 254, 393
- Aima
 grote moeder 249-50
- Ain
 grenzeloos zijn 222
 of niets 217
- Ain sof
 Amitābha of 498-9
 duisternis 270
 eerste oorzaak 218
 en eerste van de sefiroth 491&vn
 het 'het' van het oneindige 411-2
 oneindige eenheid 219, 270
 parabrahman of 111, 217, 230, 270, 492
 shekinah en 111
 van de Chaldeeën 218
 zijnd en niet-zijnd 491
- Aja
 de ongeborene of het lam 470
- Ākāṣa/ākāśische
 Eliphas Lévi verwijst naar laagste gebied van 274-5vn
 lichaam adept omhuld door, schil 74
 nirvāṇa en 481&vn, 484
 ruimte en 481&vn, 484, 485
- Akh
 het aardse verstand 453
- Akiba, rabbi 122, 380
- Akkadiërs
 hymnen van 236
- Al, het
 bron van het bestaan 371
 het absolute, en het Ene 248, 270, 449
- Alabaster, Henry
The Wheel of the Law 524-5
- Alaim
 zeven 242-3
- Alaya
 adept in dharmakāya en 514
 beschrijving van 513-4
- Ālaya vijñāna 496
- Albath
 kabbalistisch stelsel 119, 122
- Albumazar 363
- Alchemie
 in Egypte 368

- spirituele en fysieke 369
- Alchemisten
kabbala en 200-1
magie bij 81
taal van 65, 200
- Aldebert, priester
Alberti Parvi Lucii libellus de mirabilibus naturae arcanis 130
- Alef
de stier en 242-3
- Aleim
hemelse machten 406
- Alesia
stad in Gallië 364-6, 382-3
- Alexandrië
bibliotheek van 44-5, 365, 384
- Alhim
hemelse machten 397
zeven, of elohim 231
- Allerzielen 123
- Al-om-jah
hoogste Egyptische hiërofant 358-9
- Ambrosius, Sint- 389, 392
- Amen
het woord 306
- Amenti
devachan of 298
Osiris-geworden ziel en 312
ziel of ego in 298, 312
- Amida (of Amita) Boeddha 498-502, 523-4
- Amida Sūtra* 524
- Amitābha Boeddha (Tibetaans 'Od dpag med) 467, 482, 499-500
betekent grenzeloos licht 482vn
- A-mi-to Fo 498
- Ammianus Marcellinus
Historiën 285, 289
Rerum gestarum 23-4, 25
- Ammonius Saccas
beïnvloedde het jodendom 379
'door god onderwezen' 12, 13, 375-6, 379
grondlegger van het neoplatonisme 11vn, 12, 375-6
liefhebber van waarheid 13&vn, 376, 377
morele discipline van 378
over boeken van Thoth 58
over doel van Christus 377
- wilde verschillende stelsels met elkaar verzoenen 377
- Amon
Amun of 306
voorgesteld als ram 296
- Amphitritë 124vn
- Amrita
onsterfelijkheid ontstaan bij karnen oceaan 353, 476
- Amshaspends
dhyāni-chohans of 253-4, 491vn
elohim of 231vn, 491vn
scheppers 253-4
zeven 231vn, 253-4, 392-3, 419, 491vn
- Am-smen
paradijs van de acht 233
- Amun (zie ook Pot-Amun) 306
goddelijke wijsheid 371, 376
- Anaël, engel 386&vn
- Anāgāmin
één van 4 inwijdingsgraden 509&vn, 523-4vn
- Analogie
wet van, bij mens en natuur 416
- Anandamayakośa (buddhi) 330-1
- Ananta
slang of cyclus van eeuwigheid 353-4
- Anastasius de Sinaïet
Patrologae cursus completus 145
- Anaxagoras 55vn
- Āṅguttaranikāya* 490-1&vn
- Anima mundi
ādi-boeddha of 474
ākāśa of astraal licht of ruimte of 485
Amitābha en 498-9
geen godheid maar een manifestatie 486
universele archaëus of 10vn
- Anquetil-Duperron, A.H.
Mémoires de l'Académie royale des inscriptions et belles-lettres
over ferouer 93vn
- Ansatakruis
levensboom 184
- Antichrist 389, 392-3
- Anubis 285, 296-7
- Anugraha
achtste schepping 232

- Anuvatsara 426-7
 Apocriefen 135
 Apollo
   als goede herder 356
   als zonnegod of Helios 166, 339, 392, 396, 419
   Christus en 389, 412
   heeft Python gedood 358
   zevensnarige lier van 339, 340vn
 Apollonius van Tyana
   hoofdstuk over 155-64
   kon in toekomst zien 370-1
   was geen avatāra 70vn
   was genezer 320
 Apostelen
   hadden plicht tot geheimhouding 53, 60, 178-9
   herkennen Jezus niet en wezen hem af 457
   ontleenden opvattingen aan boek *Henoch* 100-1, 102-3
   ontvingen een geheime leer van Jezus 178-9, 193, 468-9
 Apuleius, Lucius 149
 Aquino, Thomas van
   La somme théologique 416
   Opuscula 385, 390, 401
 Arabieren
   alchemie van 369
   rekenkunde bij 429-30
   Yarab voorouder van 229
 Arago, François
   Annuaire pour l'an 1833
   over invloed zon, maan, en planeten 414
 Archaeus
   anima mundi of 10vn
 Archont(en), hemelse wezens
   Basileus was, van Athene 140
   kosmokrates of 413
   Paulus over 140
   toezichhouders van Eleusinische mysteriën 140
   van de lucht 255, 412
   twee klassen van, bij Iamblichus 393
 Arhat(s)
   één van de 4 inwijdingsgraden 509&vn
   van Boeddha 443, 510, 517
   vermogens van 482, 504
   vertrek uit India en Tibet 501-2, 504
 Ariosto
   Orlando Furioso
   over vallei op de maan 65
 Aristaeus 49
 Aristaeas 212
 Aristobulus 11vn, 376
 Aristophanes 308-9, 324
 Aristoteles
   adepten en mysteriën in de tijd van 338-9
   De generatione animalium 289
   Metafisica 71
 Arius
   leringen van 173
 Ark
   van het verbond 216vn, 229vn
 Arles
   hoofdstad van Gallië 366
 Arnobius
   Adversus gentes 25
 Arnold, Edwin
   The Light of Asia
   over inwijding 259vn
   over vorige levens 527vn
 Arnolphinus Lucensis, Franciscus
   Tractat de lapide 120vn
 Arrianus
   ziet overeenkomst tussen Hercules van Thebe en die van de hindoes 315-6
 Ārya's (zie ook Indo-Europese)
   beschaving van, is oud 430
   de oorspronkelijke 106
   eerste, ontvingen leringen van Atlantiërs 326
   sterrenkunde van oude 430-2&vn
   wiskunde van 430
 Āryabhaṭṭa
   de 6 het exoterische getal van 428-9
 Āryāsaṅga (Tibetaans 'Phags pa thogs med) 469
   boeddhistische ritueel van 194
   stichter van yogāchāra school 509-10, 526vn
 Āryāvarta, of India
   centrum van wijsheid 381
 Asclepiaden 39, 46
 Ashmole, Elias
   vrijmetselarij en 348

- Asiatic Researches* 435-8
- Assiah
vierde wereld 372-3
- Assyrische
tabletten 4, 224, 231
zeven, lumazi of elohim 236
- Astaphaios 235
- Astra
vernietigingswapen 129vn
- Astra(a)l(e) licht
ākāśa en 128, 485
betreft psychische en ectenische krachten 486
- Astrolatrie
hoofdstuk over 413-21
- Astrologen
Egyptische 413, 417
joodse 419
voorspellingen van 418
- Astrologie
astronomie en 167, 391vn, 397, 414
bij Grieken 419-20
bij Romeinen 417, 418vn
ceremoniële 413, 421
Chaldeeuwse 413, 420
echte 49
essentie van 414-5
exoterische en esoterische 413-4
hoofdstuk over 413-21
horoscopische 302, 414, 417-8, 420-1
in Tibet 402vn
Kepler en 405-6
ouderdom van 416-7
verval van 413-4, 419
witte en zwarte 416
- Astronomie 117vn
astrologie en 167, 391vn, 397, 414
Indiase 427-8&vn, 431-3vn, 438
occulte 261ev
- Athēna, godin 66
- Athenagoras 13, 16, 375, 377, 379
- Atlantiërs
reuzen 315
tovenarij bij 89, 311
verdorvenheid van 318
- Atlantis
ingewijden van 319
mysteriën van 317-8vn, 319
ondergang van 107, 114, 214
van Plato 66
- Ātma-buddhi
-manas 462
overziel van de mens 69
van dhyāni-chohans 238
- Ātman
7de beginsel 245vn, 458, 475
buddhi en 70, 245vn, 459
het (hoger) zelf 68, 158-9, 327, 463
- Atsiluth
eerste wereld 372
- Atum
Egyptische 238
- Augustinus 63
De genesi ad litteram 244vn, 418vn
- Aum
heilig woord 112, 505
- Aupapāduka's
dhyāni-boeddha's of 359-60
ouderlozen 236, 359-60
- Avalokiteśvara
Gautama Boeddha en 467
- Avataṃsaka Sūtra* 354, 496
- Avatāra(ʼs)
Boeddha Gautama is geen 72-3&vn, 443-4
goddelijke incarnaties of 446
jīvanmukta en 447
kalki- 423, 510
keuze van 453
Mahā-Vishṇu en 444
neerdaling, vóór pralaya 422
omschreven 446-7
- Avesta* 76
-fragmenten in *Dodenboek* 232
Zend- 12
- Avīchi
523-5&vn
- Azara
Chaldeeuwse priester 210
- Azazel, engel 208
- Azriel ibn Menachem
Commentaar op de tien sefiroth 88-9
- Azteken 26
- Ba
Egyptisch beginsel voor hogere ziel 453
- Baäl
verering van 225-6, 387

- Baäl (vervolg)
 zon of 351
- Baalbek
 tempels van 258
- Baalim
 uit de *Bijbel* 351
- Baalshem 127
- Baarmoeder (of moederschoot)
 van de macrokosmos 72, 360
 van de schepping 237
- Babel
 toren van 214
- Babinet
Revue des deux mondes 262-3
- Babylonië/Babylonisch(e)
 cilinders 130
 geschriften 202-3
 mythologie van 115
 planetarium 402
 scheppingslegende 233
 tijdcyclussen 429
- Bacchus
 Dionysos of 342
 Jehovah en 341-2
 mysteriën van 181, 308, 527vn
 zonnegod 395
- Bacon, Roger 5
- Bailly, Jean-Sylvain
Histoire de l'astronomie ancienne
 414
- Baladeva 313-6
 Balarāma of 313
 Hercules is 313-4
- Ballanche
 citaat 331
- Bamoth
 uit de *Bijbel* 351
- Baronius 49-50, 92
Annales ecclesiastici 156-7vn
- Baruch* (profeet) 390
- Basilides 92, 138, 194
 ontkende dat Jezus een echt lichaam
 had 445
 over orde van engelen 245
 over zeven eonen 138
- Bath-Kol
 dochter van goddelijke stem 287
- Beal, Samuel
*A Catena of Buddhist Scriptures
 from the Chinese* 496-7vn
- Bede, Eerw. 63
- Beer, Grote
 sterrenbeeld 236-7, 405
- Beer, Kleine
 sterrenbeeld 236
- Beginsel(en)
 ene onvoorwaardelijke 253
 mannelijke 138-9vn, 362
 van de mens 245, 453, 455-6,
 458-60, 464
 vierde, en maan 171
 vrouwelijke 138-9vn, 279-80, 362
 water is vijfde, van kosmos 279
 zevende 70, 78vn, 101, 170-1, 329,
 358, 378, 453, 456, 458, 463, 475
- Behemoth 237
- Bel(-Jupiter)
 schepper 231
 zon of 351, 389vn, 418
- Bentley 434, 437
*A historical view of the Hindu
 Astronomy* 234, 433
- Bergen, Carl Fredrik Berndt von
Lezingen in Zweden 423vn
- Berosus 44
 over antediluviale dynastieën 208
 over heerschappij van Bel en Mylitta
 418
Antiquitates
 over dat Cham de eerste
 Zarathoestra is 50
- Beschaving
 een machtige, in het verleden 216
- Beschermengelen (beschermgoden) 69,
 285, 289, 386, 388, 392, 453vn
- Bestuurders
 zeven, of engelen 419
- Beweging
 eeuwigdurende 270, 401-2, 492
- Bewustzijn
 causaal 452, 459
 gesymboliseerd door dubbele drie-
 hoek 452
 ontwikkeling van 452
 zonder lichaam is geen gevolg maar
 oorzaak 459
- Bewustzijnstoestanden
 verschillende 459
- Bhagavad Gītā* 76, 277, 391, 434, 445,
 506

- Bhāgavata-Purāṇa* 315, 434
- Bhante yul
 het land of de zetel van de broeders
 496vn
- Bhāvaviveka 513
- Bhūmi
 aarde of 403
- Bhūta 292
- Bhuvana 329
- Bibliotheken
 geheime 46-7, 304, 306
 van Alexandrië 44-5, 365, 383-4
- Bibracte, stad 365-6, 382
- Bigandet, bisschop 464vn
- Bija 193, 444
- Bijavidyā 505
- Bijbel*
 bronnen van 86-7, 224, 234-6
 echte mozaïsche, en verminkte 224,
 227
 esoterie in 56, 88-9, 98, 108, 209-10,
 341vn
 fallisme in 243-4
 Grote Piramide en 189, 228-9, 243
 Hebreeuwse alfabet en 205-6
 kabbala en 224
 naar de letter opgevat 56, 244, 271
 Ralston Skinner en 59-60, 225-7,
 228-9&vn
 samenstellers van 228
 symboliek in 83, 86, 230-1, 234
- Binah
 chokhmah en 223
 intelligentie/verstand of 223, 249-50
 Jehovah en 64vn, 221vn, 222, 223,
 254vn
 kether, chokhmah en 222, 249, 253
 vrouwelijk vermogen 223
- Blavatsky, H.P.
De geheime leer v-vi, 11vn, 177vn,
 219vn, 236vn, 239&vn, 385vn
- Isis ontsluit*
 alle boeken in oudheid geschreven
 voor ingewijden 155
 Boeddha leert wedergeboorte 524-5
 essenen waren chrēstenen 352
 leringen over reïncarnatie in 454
 over Apollonius van Tyana 158-9
 over boeken met het 'Woord'
 518-9
- over broederschap van ingewijden
 30, 140
 over chrēstos 352
 over David en Jehovah-dienst 388
 over Democritus 27
 over Dionysos 342&vn
 over dogma van verzoening 331vn
 over echte *Evangelie van Mattheus*
 178-80
 over Egyptische indeling van de
 mens 453
 over geheimhouding van occulte
 wetenschap 68-9
 over gemagnetiseerde beelden
 309-10
 over goddelijke leraren 68-9
 over heilige getallen van
 Pythagoras 84
 over hemelse maagd 363vn
 over het heelal 485
 over Josephus 118
 over kabbala 57
 over magie 20-4
 over onzichtbare meester 347
 over ouderdom van de magie 382
 over Paulus de ingewijde 149-51
 over Paulus en de archonten 140
 over Paulus als stichter van het
 christendom 147
 over Petrus 152-4
 over piramiden 25-6vn, 299
 over Plato en de mysteriën 7-8
 over prototypen van grote figuren
 454
 over risico's voor neofiet 380-1
 over ruimte en māyā 492
 over transmigratie bij Egyptenaren
 299
 over zien van astrale vorm van
 pitri's 347
 verhaal over gevaren van
 inwijding 380vn
- Lucifer* ('Tibetan Teachings') 496vn,
 506vn
- Lucifer* ('Was Cagliostro a
 'charlatan?') 348vn
- The Secret Doctrine Würzburg
 Manuscript* v, 86vn, 113vn, 128,
 329&vn, 335-6, 339, 392,
 396&vn, 406-10

- Blavatsky, H.P. (vervolg)
The Theosophist ('Animated statues') 284vn
The Theosophist ('Reincarnations in Tibet') 501
The Theosophist ('Transmigration of the life atoms') 488
- Bnei-elohim 372-3
- Boaz 128
- Bo-bomen 34
- Bodhi
 wijsheid of 510
- Bodhidharma 522-4
- Bodhisattva('s)
 Boeddha en 76, 511
 dhyāni-boeddha's en 359-60, 463-4
 en bereiken van nirvāna 473-4
 mānushya/menselijke 465, 478, 510
 omschreven 463-4, 469vn
 oorsprong van 444
- Bodhisme 1
- Bod yul (zie Tibet)
- Boeddha (zie ook Gautama) 66vn
 Amida- 498-502, 523-4
 Amitābha- 467, 482&vn,
 499-500&vn
 Apollonius van Tyana en 157-8
 avatāra van Vishṇu 443-4
 betekenis van naam 498&vn
 bodhisattva's en 76, 464-5, 469vn,
 473, 511
 dhyāni-boeddha's en 446, 464,
 469vn, 476
 doel van 507
 hoofdstuk over mysterie van
 461-72
 hoogste, of logos 474-5
 incarnaties als 443-4, 473-80,
 501-2&vn
 leringen van 76, 158-9
 leven van 168, 473-4, 478-9&vn
 Maitreya- 194, 423, 510-1, 526
 manifesteert zich in 3 bestaans-
 werelden 463-4
 pratyeka- 496, 509-10
 Śāṅkarāchārya en 462-7, 470-1
 schaduw van, in grot van Pehawar
 20-1
- Boeddha's (zie ook dhyāni-boeddha's)
 hemelse 501
 mānushya/menselijke 359-60, 443,
 462-4, 476
 opeenvolging van 476
 volmaakte 509-11
- Boeddhisme
 brahmanen/brahmanisme en 354,
 482, 486
 Chinees 520
 esoterisch 486-7, 517-20, 523-6
 Griekse leringen en 493
 Tibetaans 475, 498-9, 516-7
 verval van 509
 vervolging van, in India 504
 westerse beoordeling van 482, 487-8,
 507-10, 516-7, 520-3
- Boeddhisten
 filosofie van 493, 512-3
 noordelijke en zuidelijke 518
- Böns 501, 508, 517
- Boom
 van kennis (van goed en kwaad) 26,
 81&vn
 van leven 81, 170, 184, 476
- Borrichius, Olaus 369
- Bouwers
 van het heeal 66, 170, 253vn
 zeven klassen van 197vn, 223, 385,
 399-400, 475
- Brahe, Tycho 406
- Brahmā
 Abraham en 115vn, 116vn
 Adam en 218
 androgyne 220, 232
 betekenis van het woord 274vn
 dag(en) van 412vn, 448vn
 de Oude/Sanat of 220
 dood van 218
 ei van 218, 278
 en de lotus uit de navel van Vishṇu
 278vn
 heeal van 218, 481&vn
 hoofd van, getooid met 7 stralen 409
 jaar/jaren van 412vn, 448vn
 mannelijke 221, 223vn, 278
 prajāpati en 220, 278
 schepper 220, 231, 254vn
 Vishṇu, Śiva en 86, 124, 221
 zonen van 71-2, 116-7, 354-5,
 359-60, 399-400, 452-3vn
- Brahmaloka 448vn

- Brahman
 betekende kracht, wil, wens 327
 Brahmā en 218
Brāhmaṇa(’s) 66, 273-4vn, 277, 521
Sākhāyana- 431
Śatapatha- 431
- Brahmanen
 afstamming van 24vn
 Boeddha en 470-1
 kaste van 317vn
 macht van 382-3
 magische rituelen van 382
- Brahmanisme
 christendom en 277
Brahmā-Siddhānta 432-3vn
 Brahmātmā 182, 505
 Brahmā-Virāj 221
- Bram ze yul
 het land van de brahmanen 479
- Brewster, David 310
- Briah
 tweede wereld 372
- Brihaspati 188vn, 426-7
- Broederschappen
 geheime 29-31
- Bruce, James 99vn
- Buddhapālita 513
- Buddhi
 ego en 458-9
 goddelijke ziel of 70, 245vn, 459
 omschreven 498vn
 oorsprong van 446
 zesde beginsel 245vn, 498vn
- Bulwant Trimbuk
 ‘Hindu Music’ 229-30
- Bunsen 294, 300vn
Egypt’s Place in Universal History
 45vn, 117vn, 153&vn, 209&vn,
 367&vn
- Burnouf, Eugène 482, 508, 521
- Butler 206vn
- Byams chos sde lnga
 de vijf boeken van Maitreya 526vn
- Bythos
 diepte van gnostici 188
- Caesar 365-6, 420
Commentaren 382&vn
- Cagliostro 348
- Carnac 31
- Carpenter, W.B. 300vn
- Carpocrates 92, 138
- Cassels, W.R.
Supernatural Religion 139&vn, 180
- Cassianus 368
- Catechismus
 boeddhistische 490-1
 esoterische 155, 197vn
- Cedrenus
Compendium historiarum 402
- Ceres 196, 326
- Cerinthiërs 180
- Cerinthus 92, 138, 445vn
- Chabas, François
Le papyrus magique Harris 291,
 293, 294vn, 300-6, 310
- Chaitanya 169
- Chaldeeën
 alfabet van 120-1
 astrologie van 413
 astronomie van 290, 403
 geschriften van 44-5, 203
 hiërofanten van 319
 invloed van, op joden 42, 204-6
 invloed vanuit India op 115&vn,
 419
 orakels van 42, 419
 religie van 41-2
- Chaldeeuwse *Boek van de getallen*
 121, 207, 224, 241-2&vn
- Cham (zie ook Hamieten) 50-2, 87
- Chammanim 351
- Champollion 45-6, 254, 300vn, 417
 twee broers 46, 294
- Champollion-Figeac, J.J.
Égypte ancienne 46, 403-4, 421
- Chandragupta 316
- Chandrakīrti (Zla ba grags pa) 513
- Ch’an-shi (leraren) 526
- Chaos
 afgrond of 231, 271
 bron van schepping 280
 diepte of 138, 272, 279, 281
 duisternis en 220, 272, 278
 Griekse opvattingen over 274-5
 kosmos, theos en 280
 numerieke waarde van 281
 oorspronkelijke 188
 oorspronkelijke stof en 270
 ruimte of 280

- Chaos (vervolg)
 vrouwelijk beginsel 138vn, 242-3
 water(en) of 242-3, 271, 278-80
- Charcot, Jean-Martin 33
- Chārvāka-materialisten 490, 513
- Chau-yan
 geheime voorschriften 525
- Chela's
 boeken voor gezworen 82
 en bewuste incarnaties van adepten
 448
 meester en 347
- Chelaschap
 voorwaarden en gevolgen van 77vn,
 197vn, 380
- Chemie
 Egypte bakermat van 51
- Chemmis
 prehistorische stad 51vn
 vuurstad 50-1
- Chemnu
 Egyptische hiërofant 34
- Cheng-fa-yen tsang*
 'het mysterie van het oog van de
 goede leer' 519
- Cherubijnen 251, 372, 394-5, 406
- China/Chinezen
 boeddhistische arhats weken uit naar
 501-2
 beschermers van 18-9
 esoterische scholen/leringen in 518,
 519-20, 525-6&vn
 tijdcyclussen van 429
 wiel van Henoch in 118
 zeven pagoden van 409
- Chiun (of khiyun; zie ook kiun), joodse
 god 397
- Chnubis 237
- Chokhmah 222-3, 249-50, 253vn
- Chos sku (zie dharmakāya)
- Chrēstenen 106, 352
- Chrēstos 53, 106, 108, 112&vn, 148,
 178, 187, 191, 351-3, 355-6, 361
- Christendom
 heidense geloofsdenkbeelden in
 375-8, 390
 oorsprong van 92, 99-102, 243-4,
 423-4
 Paulus stichter van 147
 ware oorspronkelijke 142
- Christenen
 eerste 179, 185
 God van 446
 vroege 106, 220vn
- Christos
 chrēstos en 112&vn, 148, 187, 351-2
 hoger ego of 112vn
 Jezus en 191
 messias 185, 331vn
 nazarenen volgelingen van 106
 van gnostici 112vn, 193-4, 331vn
 zegevierende christus 148
- Christus
 doel van 377
 ferouer/fravashi van 94, 475
 geboorte van 165-6, 363vn, 423-4
 goddelijkheid van 173, 179-80&vn
 Horus of 363vn
 Jehovah en 395
 Jezus en 53, 445vn
 komst van 340
 kruisiging van 165-6
 levensbeschrijving van 422
 logos/woord of 340-1
 Michaël en 393, 475
 opstanding van 165-6, 193
 Paulus over 149
 zon/zonnegeest of 257, 388-9, 391-5
 zoon van God 357
- Chronologie
 bijbelse 103, 209, 233, 235, 313
- Chrysostomus, Johannes 151vn, 257
De incomprehensibili natura Dei 411
- Cicero 324, 418vn, 420
De divinatione 49
De legibus 308
De officiis 318
- Cirkel
 driehoek en 219, 242
 een godheid 83, 241-2vn
 het oneindige of 242
 kwadratuur van 229vn, 243vn
 middellijn van 138-9vn
 punt binnen 119
 symbool van het ene zich niet
 manifesterende beginsel 139
 verhouding middellijn en omtrek van
 63, 243vn
 vlak van de, als de oneindigheid
 138-9vn

- Clemens van Alexandrië 11vn, 16, 50-1vn, 63-4, 106, 194, 343-4, 369, 375
 ingewijd in mysteriën 56, 63, 344, 394
Paedagogus 185
Stromateis 45vn, 47-9, 56-7, 66, 91, 112, 211, 288, 324, 391, 394-5, 478vn
Clementijnse homilieën 180, 194
Codex Nazaraeus (Ginza Rabba) 76, 141
 Colebrooke, Henry Thomas
Asiatic Researches 428
Essai sur la philosophie des Hindous 311
Transactions of the Royal Asiatic Society, etc. 16
 Coleridge, Samuel Taylor
Complete Works 391vn
 Collins, Mabel
Door de gouden poort 280vn
 Commodus, keizer 349
 Concilies, kerkelijke 173-5
 Confucius 13, 53, 323
 Constantijn, keizer 14vn, 166, 180, 189, 226, 366
 Contemplatie
 vier graden van 474
 Copernicus 394, 416, 451&vn
1 Corinthiërs 76-7&vn, 140, 150, 417vn, 470
2 Corinthiërs 69, 149
 Cory, Isaac Preston
Ancient Fragments 7vn, 42, 159
 Cousin, Victor
Course of the History of Modern Philosophy 482-3
 Cowper, William 98
 Credner, Karl August
Zur Geschichte des Kanons 179vn
 Creuzer, G.F. 40, 46
Religions de l'antiquité 387
 Cruden, Alexander
A Complete Concordance, etc. 287
 Csoma de Kőrös 480, 508, 515
 Cudworth, Ralph
The True Intellectual System of the Universe 219
 Cusanus, kardinaal
De docta ignorantia 450-2&vn
 Cyclopen
 zeven, van de Grieken 409
 Cyclus(sen)
 ontwikkeling in 84, 360, 373-4, 448vn, 507
 van noodzakelijkheid 252, 299, 373
 Cyprianus van Antiochië
 hoofdstuk over 195-9
 Dāgoba
 omschreven 182&vn
 Dagon
 vis-mens 185, 226
 Daimonen 40, 378&vn, 393
 Daiviprakriti
 licht van de logos 220vn
 Daksha
 vervloekt Nārada 355-6
 Dalai lama 109vn, 408, 501-2vn
 Damascius
Dubitationes et solutiones de primis principiis 236, 393
 Damis
 dagboek van, over Apollonius van Tyana 155-6, 160-1
 Dan
 Chinese term voor esoterische scholen 522
 Daniël
 ingewijde 419
 profet 166
Daniël (boek) 213
 geciteerd 166, 293vn
 Dan-Schorpioen
 het teken 180, 190
 Dante
Inferno 65
 Dardanus
 de Arcadiër 284vn
 Dat
 waaruit alles voortkomt 273
 David
 adept in kabbalistische leer 203
 afgodsbeelden en 283vn, 286
 dans van 387
 schild van 127
 De bzhin gshegs pa (zie ook Tathāgata) 473, 477-8
 Delphi
 orakel van 76-7

- Delrio
Disquisitionum magicarum libri sex
 418vn
- Dēmētēr 196vn, 331
- Demiurg(en) 259, 407vn
 bouwer/architect van de wereld 255,
 411-2
 logos 254, 328
 schepper 254, 371
 zeven 409
- Democritus 27, 162, 321, 369, 395,
 421
- Denkvermogen
 universele 9
- Desātīr* 346
- Deuteronomium* 210, 218
- Dev/daeva
 Perzische 93-4vn, 394
- Deva('s) 115vn, 490
 daeva's en 394
 dhyāni-chohans of 253-4, 411vn,
 417vn, 454
 elohim of 104
 engelen of 104, 411, 417vn, 454
 in geschiedenis van mensheid 454
 schepper of 254
- Devachan 499-500vn
 Elysese velden of 308-9
 karma wachtend op drempel van 298
 opstijging naar 456vn, 514, 524
 wereld van de goden 330, 509vn
- Devanāgarī
 taal van de goden 120-1, 126,
 230&vn, 322vn
- Dhammapada* 524
- Dhāraṇī (Tibetaans gzungs)
 mystiek woord of mantra 474,
 501vn, 515
- Dharma 437
- Dharmakāya (Tibetaans chos sku)
 toestand 449, 456, 462, 465&vn,
 469, 474vn, 479, 511&vn, 514&vn
- Dhyāna 522
 abstracte meditatie 464, 467, 474,
 495
- Dhyani-boeddha('s) 465, 467, 469vn,
 473vn, 476
 dharmakāya's van vorige manvan-
 tara's 469
 hoofd van 474-5
- oorzakelijke 464
 zeven 408
- Dhyāni-chohans
 aartsengelen of 253, 417vn, 501
 Boeddha en 444
 bouwers of 399-400
 derde ras kregen instructies van 428
 dhyāni-boeddha's of 474-5
 elohim of 272, 491vn
 engelen of 180, 245, 399-400, 452,
 491vn
 goden of 452
 godheid en 245
 hoofd van 474-5
 kabiren en 399-400
 monaden en 454
 orden van 315
 planeetgeesten of 399-400
 scheppende 180, 253-4, 272
 sefiroth of 491vn
 zeven 66, 72, 399-400, 444, 452, 475
 zevenvoudige aard van 238
- Dhyāni-pitaraḥ 116-7
- Diepte
 grote, of wateren 272, 281
- Dierenriem
 draaien van 436-7
 Egyptische 288, 417
 Kaïn en 189-90
 ouderdom van 417
 van hindoe-astronomen 435-8
 tekens (12) van 155, 169, 289,
 387-8vn, 394-5, 432-3vn
 tekens van, en relatie met lichaams-
 delen van de mens 416
- Dieu, Louis de 283-4
- Dīgha-Nikāya* 505-6
- Dio, Lucius Cassius
Romeinse geschiedenis 163
- Diodorus Siculus 124-5vn, 308, 313-4,
 324, 342vn, 343
Bibliotheca Historica 290, 326, 420
- Diogenes Laërtius 167, 289
Leven en leer van beroemde filosofen
 27, 45vn, 49&vn, 71vn, 376
- Dionysius de Aeropagiet 165-6, 389,
 491
De coelesti hierarchia 244&vn
De divinis nominibus 408
 Dionysius van Thracië 401-3

- Dionysos(-Zagreus) 331vn, 342&vn, 527vn
Dodenboek, Egyptisch 86, 153, 232, 236, 297, 300, 358
 Dodenboek van Nebqed 295
 Dodona
   orakel van 307vn
 Döllinger, J.J.I. von
   Paganisme et judaïsme 287, 309
 Dolmens
   diepe betekenis van 34
 Don dam pa'i bden pa (zie paramārtha-satya)
 Dood
   leven en 177-8, 180-2, 190
   toestand na 455-7&vn
   tweede 456-7vn
 Doop
   betekenis van 193, 279
 Dorjechang/Dorjedzin (zie Vajradhara)
 Dorjesempa (zie Vajrasattva)
 Dostojevski, Fjodor
   'The Grand Inquisitor' 457vn
 Douglas, bisschop 158
 Dowson, John
   A Classical Dictionary of Hindu Mythology 154vn, 329, 355-6, 405vn
 Draak
   Egyptische 236-7
   met 7 koppen 236-7
   Rāhu of grote 475-6
   Satan of 475-6
   slang en 236-7
   sterrenbeeld 236
   zonne- 237
 Drach, Chevalier P.L.B. 256-7, 260
   De l'harmonie entre l'Église et la Synagogue 257
 Draper, John William
   History of the Conflict between Religion and Science 331vn, 384
 Drie
   verband tussen de één en de 218-9, 242, 249
 Drie-eenheid
   christelijke 11, 173-4
   Egyptische 219
   Griekse 219
   kabbalistische 202vn
   mannelijke en vrouwelijke 250
 Driehoek
   dubbele 127, 452
   gelijkzijdige, en symboliek 242
   symbool voor de Eeuwige 124
 Drietand 124vn, 242-3
 Drival, abbé Van 297
 Dromen 459-60
 Druiden 29, 34, 325-6, 364-6, 382
 Drummond, Sir William
   The Oedipus Judaicus 361
 Duade 70, 123, 248-9, 486
 Dualisme 41-2, 183-4
 Dubbel
   astraal 245vn, 456
 Dugpa('s) 32, 129-30, 508, 515vn
 Duif
   heilig dier en symbool 157, 185, 191&vn, 296-7
 Duisternis
   beeld van verborgen godheid 270-1
   licht en 245, 278
   oorspronkelijke eeuwige 219, 272
 Duivels 93, 95, 378vn
 Dunlap, S.F. 284vn
   Söd, the Son of the Man 41vn, 57vn, 179vn, 385&vn
   Vestiges of the Spirit-History of Man 342vn
 Dupuis 94, 395, 436
 Dus kyi 'khor lo 464vn, 515-6&vn (zie ook Kālachakra)
 Duw
   Keltische naam voor het Al 381
 Dvangs-ma
   gezuiverde ziel 482&vn, 484
 Dvija (zie ook tweemaal geborene)
   twee maal geboren ingewijden 168-9, 340vn, 343, 496-7, 501
 Dyeus
   van de Indo-Europeanen 381
 Dynastieën
   goddelijke, van koningen 68, 208-9, 282, 313
 Dzyan, *Boek over* 108, 218-9, 242, 453, 495, 498-500
 Ea
   de eerste vader 237-8
 Ebionieten 178-80&vn

- Ecliptica
 veranderlijke stand van 432-3, 436
- Eden
 Hof van 114-5, 209, 237, 331vn
- Edkins, Eerw. J.
Chinese Buddhism 498-9&vn,
 502-4&vn, 517, 519-20, 522-4, 528
- Edom
 koningen van 219
- Een/het Ene/eenheid
 ene grenzeloze 278
 onkenbare goddelijke geest 137
 oorspronkelijke ondeelbare 248
 symbolen voor 242
 veelheid en 82-3, 252-3, 486
- Eerstgeborene
 logos of 253vn
 van Satan 146
 zoon van God 339-40
- Efeziërs* 374, 417vn
- Efod
 van hogepriester 283, 286&vn
- Ego
 goddelijk 78vn
 hoger 112vn
 individueel 455
 lager 112vn
 persoonlijk 456
 persoonlijk en onpersoonlijk 511
 reïncarnerend 298
 spiritueel 300, 370, 455-6
 ware 481
- Egoïsme 53-4, 60, 62, 316, 471
- Egypte
 alchemie in 368-9
 begrafenis mysterie 300
 begrafenisrituelen in 294-5, 302,
 358, 408
 dierenriemen in 417
 goden van 298, 389vn
 koningsgraven in 417
 ouderdom van 367-8
 piramiden (zie aldaar)
 tempels van 89, 403
 therapeutae van 376-7
- Egyptenaren
 alfabet van Thoth 130
 astronomie bij 401-3
 dynastieën van 292, 300, 305, 376,
 417
- heilige boeken van 45vn
 hiërofanen van 23, 66, 229, 299,
 306, 309, 312, 319-20, 328-32,
 358, 364, 397
 joden namen terafim over van 287
 kennis over samenstelling van mens
 bij 453
 kennis van 89
 koningslijsten van 202
 ontleenden kennis aan Indiërs 219
 priesters van 23, 27, 287, 318-9,
 321&vn, 367-8, 376
 reïncarnatie bij 297-9
 taal van 121
- Ei
 kosmische betekenis van wereld-
 218, 231, 278
- El (of God) 243, 251
- Eleazar, rabbi 202
- Elektriciteit
 occultisme en wetenschap over
 261-2
- Element(en)
 elementaire geesten van 285
 elementalen en 285
 het ene (oorspronkelijke, eeuwige)
 245, 272, 274vn, 485
 vijfde 50
- Elementalen
 elementen en 285
 geesten/schillen en 144&vn,
 197&vn, 275, 285, 288, 414
- Eli, eli, lama sabachtani 175-6, 186,
 191
- Elia 78, 159, 191
- Élien, Claude
Histoires diverses 287
- Ellenborough, Lady
 talisman van 184
- Elohim
 Adam en 221vn, 232
 adem van 272, 274
 architecten of 248
 betekenis van het woord/de naam
 243vn, 246-7, 249-51, 275-6
 B'rash ithbara elohim 88, 241, 246,
 276
 drie en 248-9
 engelen of 104, 247
 getal 31415 en 243vn

- goden of 88, 231&vn, 254
 Jehovah en 63, 251, 406
 levende 122
 mens en 239
 pitri's of 235
 scheppers of 233-4, 239, 246-7
 sefiroth of 222vn, 223, 279, 491vn
 uit *Genesis* en de *Bijbel* 137,
 231-2&vn, 234, 246-52, 272, 279
 zeven 231&vn, 234-6, 406
 zijn geen planeetgeesten 248
 zonen van 234-5
 zonen van goden of 372
- Elohisten 216-7
- El-shaddai
 van de kabbalisten 475
- Elyesese velden 308-9&vn
- Emanatie(s)
 bron van alle 381
 eerste 137, 372
 leer over 137, 248, 486
- Emepht 386vn
- Emerson, Ralph Waldo 370
- Empedocles 49&vn, 162, 309
- Empousa 162
- Encyclopaedia Britannica, The* 377-8vn
- Energie
 emanatie en 253vn
- Engelen
 bij protestanten 399
 bij rooms-katholieken 399-400,
 406-8, 410
 herkomst van 245
 lagere 245, 247
 leger/menigte/orde van 223, 245,
 251-2, 400
 rebelse 233
 scheppende 139, 245, 251
 val van/gevallen 234, 303, 385, 398
 zeven 139, 244-5, 255, 385, 398,
 400, 412, 452, 491vn
- Ennemoser, Joseph
The History of Magic 368
- Eonen
 dhyāni-chohans of 180, 195vn
 emanaties of 255, 411
 engelen of 138, 180
 sterrengeesten 195vn
 zeven 138
- Epictetus 164, 324
- Epicurus 47, 71&vn, 484
- Epiphanius 148
Panarion 136&vn, 179vn, 180
- Epopotai 149
- Epopoteia 150, 344-6
- Erasmus 210
- Eratosthenes 363vn
- Esau 189
- Esoterie 3, 89
 oosterse 64, 215
- Essenen 54, 77vn, 127, 331vn, 352,
 364, 376
- Essentie
 ene universele eeuwige 218-9, 245,
 270, 379, 469vn
- Ether (zie ook Aether)
 element 125vn
 vuur of 220
- Euclides 119
- Eudoxus 321
- Euripides 324, 341, 342vn
De waanzin van Heraklēs 170
Orestēs 386-7
- Eusebius 11vn, 13-4vn, 148, 174, 202,
 340, 376-7
Kerkgeschiedenis 179vn
Praeparatio evangelica 419
- Eustathius 49
- Eutyches 174
- Eva
 betekenis van naam 83, 222
 Chavah en 237
 moeder van alle levende wezens 187,
 221
 Sefira en 187vn
 slang en 81, 221vn
 Vāch en 187vn
- Evangelieën 3, 105-6, 135, 186, 422
- Everard, John
The Divine Pymander, etc. 385vn
- Evolutie
 involutie en 360, 470
- Exodus* 90-1, 120, 222vn, 283, 342, 475
- Extase 70vn, 75, 143, 157vn, 370-1,
 381
- Ezra 205, 210-1&vn, 215vn, 227, 230
- F, letter 122
- Faber, G.S.
The Origin of Pagan Idolatry 326vn

- Fabre d'Olivet, Antoine 224
 Fallisme 210, 240, 242vn, 244, 351
 Farizeeën 148, 215, 371, 378vn
 Feniciërs
   alfabet van 121, 242
   goden van 235, 341-2&vn
   kosmogonie van 188
   mythologie van 236
 Ferouer/fravashi
   betekenis woord 93-4&vn, 178,
   392-3, 475
 Filosofie
   betekenis van 322&vn
   boeddhistische 150vn, 493, 512
   esoterische 3vn, 77, 137, 272,
   399-400, 445vn, 462, 464, 469
   hermetische 44, 48, 128, 155, 269vn
   occulte 269-70, 272, 277, 354
   oosterse 10vn, 15, 246
Five Years of Theosophy (zie ook *The Theosophist*) 74vn, 214vn, 338-9,
 349, 462vn, 466&vn, 467vn,
 478vn
 Flammarion, Camille
   La nature: revue des sciences, etc.
   406-7&vn
 Fludd, Robert 200
 Fohat 244vn
 Forsyth, J.S.
   Demonologia; or Natural Knowledge
   Revealed 383vn
 Foucher, abbé
   Histoire de l'Académie royale des
   inscriptions et belles-lettres 395
   Mémoires de l'Académie royale des
   inscriptions et belles-lettres 93vn
 Franck, Adolphe
   La kabbale 57, 81, 380vn
 Fravashi (zie ferouer)
 Freppel, Charles-Émile
   Les apologistes chrétiens, etc. 160-1
 Fürst, Julius
   A Hebrew and Chaldee Lexicon, etc.
   188, 400
 G, letter 124
 Gabalis, graaf De 65-6
 Gabriël, aartsengel 125, 386vn, 400,
 406
 Gaffarel 117
Galaten 57
 Galileo 63, 394-5&vn
 Ganesha 116vn
 Gauḍapādāchārya
   Sāṃkhya-bhāṣhya 400
 Gautama (zie ook boeddha)
   avatāra 447-8, 490
   Boeddha 133, 320, 457, 461-72,
   478-9, 498-500, 510, 525vn
   dood van 108-9vn, 443, 466-7
   geboorte van 446-7
   jīvanmukta 447
   leringen van 3, 20, 158, 443, 461-2,
   470-1, 484, 490-3, 506, 507, 510,
   518-20, 522, 524-5
   parallel tussen Jezus en 133, 454,
   461, 468-9, 471, 524
   reïncarnaties van 462-3, 473-80, 490
 Gebed
   motivatie en gevolgen van 62
 Geboden, tien 205vn, 393vn
 Geboorte
   invloeden bij 301-2
   tweede 168-9, 181, 353, 390-1vn
 Gedachtelezen 24
 Geest
   eeuwigheid en ondeelbaarheid van
   menselijke 379-80
   goddelijke 137, 145, 157vn, 189vn,
   228, 278, 378vn, 385, 446
   heilige 136-7, 141-2, 174, 191vn,
   220&vn, 249-50
   onsterfelijkheid van 345, 358, 380
   raakt gewikkeld in de stof 373-4,
   470
   stof en 49-50, 84, 121-2, 139, 280,
   341-2vn, 470, 487-8
   universele 137
   vanuit de stof opstijgen naar 373-4
   woord, stem en 250
 Geesten
   zeven 231-2&vn, 244vn, 255, 400,
   407-9
 Geheimhouding
   van innerlijke leringen 7-8, 13-4,
   53-80, 108, 194, 316, 364, 378-81,
   504-5
 Gelugpa lama's 495
 Geluid
   logos of 280

- Gelukzaligheid
 lichaam van 330, 465vn
- Gematria 119, 122, 250
- Geneeskunde 294, 320, 365
- Genesis*
 Akamauth/wijsheid of 66vn
 allegorieën van, vastgelegd op
 Babylonische kleitabletten 203
 betekenis van bereshith 276
 betekenis van eerste woorden en
 verzen van 88, 111, 231&vn, 241,
 243, 246, 281
 door Mozes geschreven 204-5
 drie Henochs in 109vn
 eerste 14 letters van 241
 eerste 4 hoofdstukken van, bevatten
 samenvatting van rest *Pentateuch*
 86-7
 Grote Piramide bevat in haar archi-
 tectuur heel 243
 kosmogonie van, en mysteries van
 de piramide 90, 243
 leeftijd toegeschreven aan Henoch in
 109
 niet oorspronkelijk in Hebreeuws
 geschreven 204-5
 Nimrod of reuzen van 386
 numerieke symboliek in 205, 243,
 281-2
 over engelenmenigte 252, 399
 over schepping 175, 231-3, 235,
 237-8, 241, 246
 permutatie van namen in 221
 sterrenkundige sleutels in 237,
 243&vn, 281
 tweevoudige aard van personen in
 189, 221, 232
 verwarring in de tekst van 217
 voortbrengende krachten in 275-6,
 281
 zonen van God genoemd in 369
- Genieën 455
- Genii 296
- Geometry in Religion and the Exact
 Dates in Biblical History* (1890)
 205vn
- Geslachten
 scheiding van 238vn
- Getallen 82-4
 Chaldeeuwse *Boek van de* 121, 207,
 224, 241-2&vn
 denkbeelden en 83-4
 eenheid en veelheid 83
 geluks- en ongeluks- 123
 goden en 123
 letters en 122, 125-6, 214, 429-30
 meetkundige figuren en 83, 121
 symboliek van 120-6
 waarzeggerij en 120, 123
- Ginsburg, Christian David
The Kabbalah 113vn, 202vn, 217-8
- Ginza Rabba* 76vn, 141vn
- Glanvill, Joseph
Saducismus triumphatus 36-7vn
- Gnostici
 Egyptische 138, 232
 elohim bij 235-6, 239, 247
 Heilige Geest bij 220vn
 leer van de emanaties bij 137-8
 rooms-katholieke kerk en 92, 412
 verschillende leringen van 194, 247,
 411
- Gobi-woestijn 19, 22-3
- God
 drie levensbeschrijvingen van elke,
 in de oude pantheons 115
 fallische rol van 278
 geest van 219
 heelal is gewaad van 217
 mens en een 66, 68-80, 248, 357-8,
 445-6, 455
 natuur en 122
 persoonlijke 275
 scheppende 88, 138-9, 220, 238,
 241
 zoon/zonen van 2, 66, 109-10, 168,
 313, 340, 357-8
- Godbole, Krishna Shastri
 'Antiquity of the Vedas' 429-34
- Goden
 androgyne 361
 330 miljoen 278
 geloof in 71&vn
 karnen de oceaan 476
 moeder van 188
 scheppende 231, 253
 zeven 231, 235, 253, 419, 452
- Godheden
 androgyne 361
 zeven 278

- Godheid
 androgyne 183-4
 ene/oneindige/absolute 245, 248,
 278, 317, 491
- Godwin, William
Lives of the Necromancers 369
- Goed en kwaad 81&vn, 123, 139, 288,
 512
- Gopī's 387-8&vn
- Graetz 166
- Grattan Guinness, H.
The Approaching End of the Age
 233
- Gregorius van Nazianze 195
- Grieken/Grieks(e)
 alfabet 250
 cyclus van 6 eeuwen 429
 denkbeelden ontleend aan 8-16
 magie bij 27
 numeriek stelsel van 429
 religie van 309
- Guptavidyā 131
 hoofdstuk over 200ev
- Guru 193, 347, 443, 447-9, 471-2, 496
- Gymnosofisten 23-4, 161-2
- Gzungs (zie dhāraṇī)
- H-adam, dochters van 87, 234-5
- Hades 50, 177, 245, 275, 353, 395
- Hadrianus, keizer 163, 320, 420-1
- Haia Gaon
 theorie van de sefiroth 204
- Halevi, Juda 204
- Haller, Albrecht von 268
- Hamieten (zie ook Cham) 51, 113vn,
 128
- Handelingen van de apostelen* 74,
 99-100, 135, 141, 147-8, 179
- Handelingen van Petrus en Paulus* 135
- Hardy, Robert Spence
A Manual of Buddhism 512
- Hari, naam voor Viṣṇu 219
- Hari-aśva's 355-6
- Hartmann, Eduard von 486-7
- Haug, Martin 24vn
- Havik
 als symbool 177, 208-9, 298
- He, letter
 symbool voor (baar)moeder 221, 243
- Hebreeën, Evangelie van de* 141-2
- Heelal
 gewaad uit substantie van godheid
 217
 omschrijving van 485
 onvolmaaktheid van 253vn
 oorsprong en vorming van 253
- Held
 drie levensbeschrijvingen van elke,
 in de oude pantheons 115
- Helderziendheid 49, 171, 426vn
- Heliopolis
 heiligdom van 321
 priester van 324&vn
- Helios, de zon 339
- Hemel
 oorlog in 233-4, 373, 409, 476
 scheiding van, en aarde 231
 schepping van, en aarde 241, 244
- Hemellichamen
 door intelligenties/zielen geleid 401,
 405
 dualiteit van alle 393
 invloed van, op lot van mensen 405,
 416, 418
 oorsprong bewegingen van 265-7
- Hemelse menigte(n) 195, 355, 397, 413
- Hemelse wezens 251, 411, 452, 467
- Henoch 89, 109, 208, 220-1&vn, 476
 betekenis van naam 104, 109
 mensenzoon 109, 221vn
 visioenen van 100-3
 wiel van 117-8
 zonnejaar 117, 138vn
- Henoch*, het boek 46, 59, 81, 96-107,
 109, 113-4, 118, 141, 234, 237,
 476
- Hercules/Heraklēs 168-70, 313-5
- Hermafrodit, mysterie van de
 derde wortelras en 361
 eerste rassen en 106
- Hermes (Mercurius)
 god van wijsheid 66vn
- Hermes(-Trismegistus) 44, 259, 364,
 391, 402
 algemene titel 155
 boeken van 36, 45-6&vn, 44, 49-50,
 86, 121-2, 141, 371, 413, 416
 geciteerd 385, 403-4
 kosmogonie van 111
 Thoth of 58, 117

- vier werelden van 66
 zeven rectoren van 401
 zonnejaar of 117
Liber XXIV Philosophorum 451-2
Minerva mundi 259
Tabula smaragdina 120vn
Tractatus de transmutatione metallorum 120vn
 Herodes, koning 169
 Herodotus 25-6vn, 39, 210-1&vn, 307vn, 309, 312, 339, 343, 363, 527vn
Historiën 313
 Herschel, William 263-4&vn, 267
 Hersenen
   vijand van spirituele geheugen 73
 Hesiodus 46, 339, 363
 Hesychius van Miletus 49
 Hiërarchie(ën)
   mens weerspiegelt goddelijke 71-2
   van adeptschap 509-10
   zeven 71-2, 458
 Hiërofant(en)
   eerste, van menselijk ras 104-5
   gewelddadige dood van 108, 330-2
   kennis van 8
   symboliseren zon en scheppend
     beginsel 332
   taal van 229
 Hiëronymus 11, 126, 157-8vn, 164, 178-80&vn, 394, 401
Brief aan Nepotianus 192
Commentaar op Mattheus 178
De viris illustribus 13-4vn, 156-7vn, 178
Dialogi contra Pelasgianos 178-9vn
Ep. ad Paulinam 164
Sancti Eusebii Hieronymi Operum 179
 Higgs, Godfrey 16vn
The Celtic Druids 428
 Hilaire, Jules Barthélemy Saint- 108vn, 521
 Hilkia, hogepriester 211, 419
 Himālaya
   grote leraren die in, wonen 498
 Hīnayāna-stelsel 509-10
 Hindoes
   astronomie van 430-9
   astronomische cyclussen van 422-3, 426-9
   eerbied van, voor de zon 170-1
   goden van 116-7
   kennis van, en joden vergeleken 428-30
   kosmogonie van 276
   kruis bij, en boeddhisten 182-3
   occulte wetenschap bij 23
 Hippocrates 39-40
 Hippolytus 142, 144
Philosophumena 144-5
 Hiram 332-3
 Hiram Abiff 225, 334, 336, 348
 Hiranyagarbha 218-9
 Homerus 7, 12, 39, 341
 Horne, Thomas Hartwell
   An Introduction to the Critical Study and Knowledge of the Holy Scriptures 224, 227-8
 Horoscopische voorspellingen/astrologie 302, 406, 414, 417-8, 420-1, 427
 Horus 177, 285
   Anubis en 297
   Isis en 363
   Isis, Osiris en 333
Hosea 283
 Hsin-yin
   leer van het hart 520
 Hsüan-tsang 502vn, 520, 526vn
Si-yu-ki 20-1
 Huc, abbé 402vn, 516
 Hutchinson, Anne 212
 Hymnen
   orfische 46, 363
 Hypatia 383
 Hypnose/hypnotisme (zie ook mesmerisme) 24, 31-3, 36, 49, 73, 144vn
 Iabe
   het Al van de Samaritanen 381
 Ialdabaoth 193-4, 231vn, 235, 239
 Iamblichus 66, 167, 340, 343-4&vn, 370, 375, 393, 395, 402, 417
De mysteriis 45vn, 307-8, 381
Life of Pythagoras 343
 Iaō 235, 307vn, 341-2&vn, 359, 381
 Iaō-Chnubis 237
 Iarchus, koning 155-6
 Ibis 177

- Ideatie
 universele 486
 Idvatsara 426-7
 IE, of Jah 372
 Ierland 258, 326vn
 ronde torens van 350-1
 Ierne 326
 Īkshvāku 114vn
 Ili
 zeven, of goden 236
 Illusie(s)
 heelal van 481, 493
 werkelijkheid en 511, 514
 Incarnatie(s)/wedergeboorten
 cyclus van 70, 73, 136, 314-5, 336,
 446vn, 447, 455, 469, 502, 527vn
 goddelijke (en menselijke) 70, 73,
 444, 446
 India
 bakermat van menselijk denken 311
 land van kennis en wijsheid 23
 tempels van 403
 Individualiteit
 en persoonlijkheid 446
 Indo-Europese
 vijfde of, ras 317-8
 Indra 117, 307vn
 olifant van 116vn
 Ingewijde(n)
 afkomst van 359-60
 astraal lichaam van elke 299-300
 doorgeven van het Woord aan
 nieuwe 330-2&vn
 eerstgeborene 340&vn
 geheimhouding door 53ev
 kennis/wijsheid van 317, 320, 347
 mislukkende 513-4
 nieuwe geboorte van 157, 181, 343
 spoor van, sinds vierde wortelras 17
 symboliseerden zon en scheppend
 beginsel 332
 taal van 125-6, 204-5, 213, 229
 vermogens/talenten/deugden van een
 318, 320, 473, 505, 514
 volmaakten of 77vn
 voorschriften door, onderwezen 323
 zonne- 112, 327-37
 Inman, Thomas
Ancient Faiths and Modern 489vn
 INRI 190
 Involutie
 evolutie en 360, 470
 Inwijder(s)
 hoogste 107
 van eerste mensheid 75
 van ingewijden 75
 Inwijding
 beproevingen bij 34, 51vn, 107,
 168-9, 176, 197vn, 329-30, 332,
 353, 358-9, 380-1&vn, 390-1vn,
 443
 Egyptische, (in Grote Piramide) 177,
 181&vn, 193, 278, 348, 358-9,
 367-8
 graden van 358-9
 hoogste 112vn, 154
 kandidaat (neofiet) voor 12, 34,
 51vn, 97vn, 107, 176, 193-4,
 329-31&vn, 332, 347, 349, 350-1,
 353, 358-60, 380-1&vn, 390-1vn
 kruis/kruisiging bij 168, 329
 leringen/kennis onthuld bij 112,
 258vn
 mysterie(s) van 168-9, 198vn, 339
 omschreven 322-3
 ontstaan van 316
 petrōma gebruikt bij 152-4, 349
 plaatsen/crypten/tempels van 201,
 293vn, 350-1
 zegen van 308
 zon van 258
 Inwijdingsgedicht
 boek *Job* is 359
 Inwijdingsritue(e)l(en) 97, 169, 193,
 198vn, 329-30, 340, 350, 360,
 364, 478-9
 Inwijdingssymbolen 186
 Irenaeus 148, 152, 504
Tegen ketterijen 136, 179vn, 232,
 235vn, 239
 Isarim 331vn
 Isis
 lotus gewijd aan 124-5
 maan en 188vn
 Nijl en 285
 symbool voor de aarde 188vn,
 279-80, 362
 verschillende betekenissen van 187,
 362
 Isocrates 324

- Issa
 Iessus en 363 vn
 vrouw of moeder 187
 Īśvara 446
 Izaäk 79, 115vn, 189
- Jaar
 het grote 429
 Jablonski, Paul Ernst 306
 Jachin, en Boaz 128
 Jacob
 droom van 452
 Ezau en 189
 kussen van 190
 zonen van 24vn
 Jacob, majoor G.A. (vertaler)
A Manual of Hindu Pantheism: The Vedānta Sāra 483, 512
 Jacobi, Eduard Adolf
Dictionnaire mythologique universel
 93vn
 Jacobus 150, 191
 Jafeth 87
 Jah 223, 249, 251, 372
 Jah-veh 64vn
 Jain-kruis 242
 Jains 490
 'Jam dbyangs bzhad pa
 teksten van 514
 Japan 382, 402-3vn
 Jared 109, 368, 439
 Ja-va, mysterie-Heer 340vn
 Java-aleim, mysteriën van 214
 Jehovah
 betekenis en waarde van naam 83,
 220-1
 een sefira 222vn, 223-4
 God van christenen 251
 God van voortplanting 278
 Ialdabaoth en 193, 239&vn
 IAÖ of 307vn, 342
 Indra en 307vn
 is Adam en Eva verenigd 64vn, 220
 is gemanifesteerde Virāj 254vn
 jehovisten over 217
 Jezus en 186, 242vn
 kabbala en 201, 255
 kabbalisten over 221
 kabiren en 387-8, 397, 409
 Kaïn en 63-4, 190-1, 221, 400
 mannelijke 221, 223, 278, 351
 man-vrouwelijke (androgyne) 64vn,
 220-1, 360
 mensheid of 220-1
 Michaël en 409, 475
 Saturnus en 64vn, 139, 387, 397, 410
 sefiroth en 222-3
 stamgod van joden 62, 139, 254,
 286-7, 288-9, 307vn, 341, 394-5,
 397
 uitspreken van naam 50-1vn
 zon of 395
 Jehovisten 216-7
 Jennings, Hargrave
Phallicism 41, 147, 361-2
 Jeremia 407vn
Jeremia 206
Jesaja 385-6&vn, 409, 475
 Jethro, priester van Midië 208vn
 Jetsirah, derde kabbalistische wereld
 372
 Jezuïeten 94-5, 130, 160, 333-6
 Jezus
 Abel of 180, 186, 191
 christos en 193
 dood van 180-1, 193
 geboorte van 363vn, 445-6&vn
 geciteerd 457
 gnostici over 192-3, 445vn, 468
 ingewijde 149, 175-6, 192,
 351-2&vn, 353
 Johannes de Doper 165-6
 Jozua en 185
 kruisiging van 191, 193
 leringen van 69, 77vn, 141-2, 149,
 178-9, 378-9&vn
 niet de stichter van het christendom
 147-8
 over leven van 166-76, 179vn, 186,
 191, 353, 461
 over wedergeboorte 79-80
 overeenkomsten tussen Apollonius
 van Tyana en 157&vn, 161, 166
 symbolen die herinneren aan 185
 Vader van 77vn, 242vn
 Jīva('s)
 levenskracht of 245vn
 monade en 70-1
 Jīvanmukta of mahātma 73, 149, 447,
 449, 482, 512, 514vn

- Jīvātman
 alomvattend leven 222
- Jñāna, of occulte kennis 470
- Job
 Arabische ingewijde 28
- Job*, boek 156-7vn, 359
- Jod 125, 184, 221, 242-3
 voortbrengende beginsel 124
- Joden
 alfabet/taal van 120-1, 126, 204-5,
 209, 212-3, 214, 216, 242, 250,
 275-6
 boekrollen van 207, 215, 225, 229
 engelen-theorie van, uit Perzië 394
 esoterie van 214-5&vn
 fallisme bij 83, 210, 240
 geloofsovertuigingen van oorspron-
 kelijke 225
 getallenleer van 428-30
 god(heid) van 221
 kabbalistische literatuur van 202-3,
 204-5
 Karaïm- 207
 karma van 226vn
 kosmogonie van 207
 monotheïsme van 203
 mysteriegoden van 341vn
 mysteriën van 56
 patriarchen van 319vn
 symboliek van 189vn
 zwarte, van Cochin 207
- Johannes (zie ook *Openbaring*) 156-7,
 160-1
- Johannes de Doper 41, 165-6, 407vn
- Johannes* (evangelie) 69, 78, 79, 96,
 151vn, 166, 457, 469vn
- Jones, Sir William 213, 419, 427-8,
 468
Ordinances of Menu 382
- Jordaan
 doop in 193
- Josephus 45, 54, 88, 118, 212, 287,
 376
Tegen Apion 7-8
- Jowett, Benjamin 3-5, 8-12, 14-5&vn
- Jozef, zoon van Jacob
 een ingewijde 324
- Jozua
 Mozes en 207, 215
 ingewijd door Mozes 332
- Juda 115vn
 de stam 352-3
- Juda Halevi
Kuzari 204
- Judas 106
Brief van Judas 100
- Judas Maccabeus 215
- Julianus, keizer 85, 258-9&vn, 383,
 390-1vn, 420-1
- Julien, Stanislas 508, 521
Histoire de la vie de Hiouen-Thsang
 20&vn
- Jupiter (god)
 het Al of 381
 verband met Michaël 410
- Jupiter (planeet)
 bestuurder/bezielende geest van
 386-7, 409&vn
 kabiren en 386
 verpersoonlijking van almacht van
 godheid 406
- Justinus de Martelaar 106, 156, 179vn,
 396, 413
- Juvenalis
Satires 418vn
- Jyotisha* (een van de *Vedāṅga*'s) 428,
 431-2
- Ka
 de god 521
 een van de menselijke beginselen
 453
- Kabbala
 basisfiguur van 120
 betekenis van het woord 204
 Chaldeeuwse 220vn, 245, 270,
 331vn, 386vn, 496
 christelijke 223-4
 esoterie van 58-9, 81, 131, 371
 getallen in 82
 invloed van het christendom op
 200-1
 methoden/stelsels van 119ev
 oorsprong van 207, 224
 over godheid 247
 over schepping 111, 247-8, 274
 Pico della Mirandola over 202vn
 sleutel(s) van/in 126, 200-1, 247
 vrijmetselarij en 87, 201
 wetenschappelijk basis van 127

- Kabbalisten/kabbalisme
 christelijke westerse 31, 82-3, 200-2, 399
 godheid van 499
 joodse 82, 280
 Michaël bij 410
 opvattingen, versus die van occultisten 82
 over geest en stof 280
 over het kruis 178, 181-2
- Kabiren 236, 341, 385-8&vn, 397, 400, 409
- Kailāsa, gebergte 114&vn, 516-7
- Kaïn 50&vn, 52, 83, 180-1, 189-91, 400
- Kaïnieten 50
- Kālachakra 464vn, 465, 475, 515-6
- Kālama Sutta* 490-1
- Kālīyanāga, zwarte slang 358
- Kalpa (zie ook mahākālpa)
 periode van 4.320.000 jaar 78vn, 79vn, 423, 448vn, 510
- Kāma
 hindoeëgodin van het verlangen 188vn
- Kāmaloka 74, 245, 274vn, 307, 448, 454, 456
- Kāmarūpa 245vn, 448
- Kaṃsa, oom van Krishṇa 169
- Kandelaar, de zes (zeven) armen van een 391-2, 394, 400-1, 408
- Kanjur* 475, 497vn, 516vn
- Kant 487
- Kapila
 Sāṅkhya-leer van 76
- Kāraṇātman, of oorzakelijke ziel 74, 78, 446
- Kāraṇaśarīra 70vn, 464
- Kardee, Allan 77
- Karma
 adepten en 33&vn, 446vn, 469, 477, 479&vn
 getuige van, van mensen 328
 reïncarnatie en 80, 297-8, 453-4, 462
 vrije wil en 415
 wet van vergelding 298, 300
- Kāsyapa, leerling van Boeddha 519-20
- Kenealy, E.V.H.
The Book of God 55vn, 205-6, 207vn, 208-11vn, 213-4, 227-8, 324-6&vn, 428vn
- Kennedy, kolonel Vans 117
- Kennis
 goddelijke 128
- Kenrick 51
- Kepha
 Egyptische eerste moeder 236-7
- Kepler 302, 405-6
- Kerk (rooms-katholieke)
 dogma's van 95, 143, 172, 256, 410, 412vn
 lofzangen en gebeden van 339-40
 magie en 29, 142-3
 oorsprong van 92
 priesters van 30, 32
 vergeleken met protestantse 72
- Kerkvaders 12-3, 30, 56, 63, 384, 412
- Kether 222-3, 249, 253vn
- Kha, of lichaam 453
- Khaba, astrale vorm of schaduw 453
- Khem 51&vn
- Khnumu, zeven Egyptische 231vn
- Khonsu, god 302, 305-6, 310
- Khorsid-metatron 3923
- Khu
 astraal lichaam of 292, 296, 300
 twee soorten 302-3, 305-6
- King, C.W.
The Gnostics and their Remains 116vn, 119vn, 182, 184-5vn, 193-4
- Kircher, pater Athanasius 44, 189, 283
Oedipus Egyptiacus 285, 363vn, 413, 491
- Kischuf 128
 schrift van de 129
- Kiun (of Kivan; zie ook Chiun), joodse god 284vn
- Kiute (Tibetaans rgyud sde; zie ook rgyud)
 -boeken 495-6
- Klaproth, H.J. von
The Asiatic Journal 205-6, 213
- Klaros, orakel van 341, 395
- Klu sgrub (zie Nāgārjuna)
- Knight, R.P. 64vn
- Koe
 symboliek van 360-1
- Koningen
 genezen van zieken door 320-1&vn

- Koningen (vervolg)
 zeven 233
Koningen 332
 1 *Koningen* 159, 387
 2 *Koningen* 101vn, 341
 Koninkrijk van de hemel 76, 194, 379
 Köppen, Karl Friedrich 502vn, 521
Crata Repoa, etc. 358-9&vn
Die Religion des Buddha 516-7
 Kośa's (zie ook anandamayakośa)
 vijf 458
 Kosmogonie
 occulte 8, 207, 271
 Kosmokratores 393, 413-4, 417
 Kosmos
 architecten en bouwers van 253&vn
 beginselen van 245, 279
 manifestatie van 220
 overeenkomsten tussen mens en 245
 werelden van 245
 Kracht(en)
 drie mystieke 479-80
 en stof 485-8
 in engelenhiërarchie 264, 411
 intelligente 261-2
 kosmische 393
 scheppende 247, 251
 wetenschap over 264-5
 zeven, in kosmos/mens 239, 458
 Kriṣṇa
 Baladeva broer van 314-5
 geboorteplaats van 315-6
 gekruisigd 356-7
 gopī's en 388
 incarnatie van Viṣṇu 314-5
 Kaṁsa oom van 169
 levensverhaal van 169-70
 mysteriën van eerste 97vn
 Nārada en 354-5
 Pradyumna zoon van 455-6
 zonnegod 387-8vn, 392
 Krokodil
 symboliek van 236-7
 Kronidae
 zeven wachters 233-4
 Kronos
 of tijd 235-6
 (Sevekh-) of Saturnus 237, 419
 Kruis
 christelijke 181, 184
 en verpersoonlijkte zon 357
 Latijns 181-2
 mens aan het 191
 ouderdom van 178
 verschillende betekenissen van 168,
 177-8, 190-1, 225-6
 Kruisiging 190-1, 329, 356-7, 457
 Kuan-shih-yin 482vn, 499
 Kuan-yin 482&vn, 498-9, 502-3
 Kubus
 viertal en 123, 220, 223
 volmaakte 123
 Kuei, Chinese 18-9
 Kumāra's
 en (aarts)engelen 400
 klasse van dhyāni-chohans 399-400
 omschreven 400
 weigerden te scheppen 237-8
 zonen van Brahmā 72, 237-8
 Kun rdzob gyi bden pa (zie
 saṁvritisaṭya)
 Kurukshetra-ritueel 97vn
 Kwaad
 oorsprong van 253
 Labarum van Constantijn 178, 180, 186
 Lacour, P. 138
Aeloim, ou les dieux de Moïse 397
 Lactantius 63
 Lagrange, Joseph-Louis 266
 Lam
 symbool van 185, 296-7, 392-3, 470
 Lam rim, geheime boeken over 495-7
 Lamaïsme 19-20, 498, 501
 Lamaklooster(s) 476, 496, 502-3
 Lampridius
Alexander Severus 163vn
 Lane-Fox, St. George 143vn
Laṅkāvatāra Sūtra
 nirvāṇa in, geen nihilisme 489-90
 Lapide, Cornelius a 252, 399
Commentaria in Apocalypsin 400-1
 Laplace, Pierre-Simon
Exposition du système du monde 266
 Lassen, Christian 508
Indische Alterthumskunde 516vn
 Laurence, aartsbisschop R. 96, 98,
 99-100&vn, 101-2, 107vn
 Laurens, J.L.
Essais historiques et critiques sur la

- Franche Maçonnerie* 319, 321vn
 Le Bas, Philippe
     Dictionnaire encyclopédique de la France
         over astrologie 414-6
 Lecouturier, Charles-Henri
     Le musée des sciences 405-6, 421
 Leer, geheime (van het Oosten) 27-8,
     36, 64vn, 487vn, 495vn
 Leer van het hart 492vn, 503, 520
 Leer van het oog 492vn, 520, 526
 Leeuw
     sterrenbeeld 187, 190
     van stam Juda 352-3
 Lenormant, François 294
 León, Moses de 203-4
 Lepsius 305-6&vn
     Königsbuch 352
 Letronne, Jean-Antoine 308vn, 417
 Letters
     betekenis en getalswaarde van 120,
         122, 124-6&vn, 214&vn,
         229-30&vn, 242, 250-1
     en muziknoten 229-30&vn
     oorsprong van 121
 Lévi, Éliphas 113-4, 155-6, 269-77
     Dogme et rituel de la haute magie
         33-4, 83, 117, 124, 178, 347-8,
         410, 421
     Grimoire des sorciers 303
     Histoire de la magie 276-7
 Leviathan 237
 Levieten 78, 190, 211, 216vn
 Leviticus 323
 Lha('s) of geesten 19, 482
 Lhun grub (in tekst: hlun chub)
     hoogste graad van zienerschap
         478-9&vn
 Lichaam/lichamen
     astrale 74-5, 330, 456-7&vn, 492
     astrale, als beginsel 72, 245vn, 450
     drie 465vn, 511vn
     nirvāṇisch 465vn
     oorzakelijk (zie ook kāraṇaśarīra)
         70vn
     van gelukzaligheid 465vn
     verband tussen astrale en fysieke
         245vn
 Licht
     oer- 66-7vn, 272-3, 278
     oorsprong van het 271-4
     zonen van 89, 116-7, 328, 333,
         340vn, 444, 462, 469
 Limbus 274-5&vn, 456
 Lin-chi
     aforismen van 527-8
 Liṅga 223vn, 351
     yoni en 362
 Livius, Titus 311, 368
 Locke, John 98, 459
 Logos
     een energie 253vn
     eerste oorzaak 218
     geest van God 219
     geluid of 280
     licht van 220vn, 372vn
     oorsprong van 272
     vrouwelijke 360-1
     zevende beginsel 463
     zon en 259, 403
 Lohans of adepten 19, 501-3, 523-4vn
 Lokapāla's 116vn
 Loka's
     veertien 452
 Longinus 384
 Longs spyod rdzogs pa'i sku (sam-
     bhogakāya) 465&vn, 511vn
 Lot/noodlot 167, 360, 418, 421
 Lotus
     als symbool 124-5
 Love, C.E.
     *Essai sur l'identité des agents pro-
         ducteurs du son, de la lumière,
         etc.* 262
 Lucanus, Marcus Annaeus
     Pharsalia 326
 Lucas 79, 388-9&vn, 457vn
 Lucht
     element 124vn, 189-91&vn, 220
     geest of 191
     ontstaan van 220
 Lucianus 290
     De astrologia 420
     De Syria dea 306&vn
     Philopseudēs 27
 Lucifer (zie Blavatsky)
 Lucifer
     Satan en 385-6
     Venus morgenster 386, 388vn
 Lully, Raymond 347-8

- Lully, Raymond (vervolg)
De secretis naturae seu de quinta essentia 120vn
- Lumazi
zeven, van de Assyriërs 236
- Lundy, John P.
Monumental Christianity 94-5, 356-8&vn, 388
- Lustrum
van Romeinen 427
- Lycurgus 163, 321
- Lysis 124vn
- Maagd
hemelse 192-3, 362, 363vn
sterrenbeeld 363vn, 423
- Maan
afgodsbeeld van 283, 289-90
betekenis van 171
bij joden 288
Gabriël komt overeen met 386vn
Newton over 267
Socrates over 55vn
verband tussen aarde en 171
verbanden tussen zon en 171, 418, 426
vierde beginsel van ons planetenstelsel 171
- Machten
zeven 452
- Mackenzie, Kenneth R.H.
The Royal Masonic Cyclopaedia
29-30, 92, 120, 269-70, 334-5, 350, 352
- Mackey, Albert G.
An Encyclopaedia of Freemasonry
366vn
- Mackey, S.A.
A Reply, intended to be made to the various disputants, on an essay on chronology, etc. 434-9
- Macrobius
Saturnalia 386
- Macrokosmos
hemelse Adam of 218
microkosmos en 245, 374
- Macroprosopus 201
- Mādhyamika-scholen 465, 513
- Madhyāntika 502vn
- Magie
astrologische 186, 414
- Atlantische 89
ceremoniële 32
Egyptische (hoofdstuk over) 291-312
heeft altijd bestaan 24-35, 36vn, 45-51
omschrijvingen/verwijzingen 24-35, 47-9, 54, 81-2, 88, 120, 142-3, 308-9, 381-3&vn
witte (goddelijke) 133, 273-4vn, 382
witte versus zwarte 18, 34, 48, 81, 126, 131, 291-2, 300, 332
zwarte 17-8, 31-4, 50vn, 81vn, 82, 89, 294, 310-1, 414, 501
- Magiërs 22, 42-3, 54, 66, 236, 325-6, 391, 412vn
van Perzië 371
- Magikon* (anoniem) 84
- Mahābhārata* 129, 313-4, 355
- Mahāchohan 495-6vn
- Mahāguru 447
- Mahākālpa 23, 448vn, 464-6, 479vn
- Mahā-prajñā-pāramitā* 520
- Mahātma(’s) 3vn, 347, 505, 510, 523
- Mahā-Vishṇu 193vn, 444
- Mahāyāna-school/stelsel/boeken 463, 465, 499, 509-11&vn
- Mahāyānasūtra’s (*Theg pa chen po mdo*) 65
- Maimonides
Moreh nevukhim 55, 284, 304-5vn
- Maitreya-boeddha 194, 423, 510-1
vijf boeken van 526vn
- Malakhim of boodschappers 409-10
- Maleachi* 389
- Malech/Melech 410
- Malhandrini, H.
Ritual of Initiations 359
- Manas 245vn, 456
denkvermogen of 70, 373
ego of 80vn
monade in verband met 70-1, 80vn
vijfde beginsel 80vn, 373, 404
- Mānasaputra’s 240, 355
- Mandara, berg 353
- Māṇḍūkyaopanishad* 73
- Manes, Egyptische en Romeinse 123, 163&vn, 302, 312
- Manetho 45vn, 312
- Mani 142, 195&vn
- Mani Kambum* 500

- Manna
hemels brood 390vn
- Mantra('s) 204, 273-4&vn, 474,
501-2&vn
- Manu('s)
Brahmā schiep zichzelf als 221
over emanatie van heelal 485
regeerperiode van een 436
veertien 436
zeven 235
- Mānushī's of mensen 105
- Mānushya-bodhisattva's 465
- Mānushya-boeddha('s) 360, 462, 464,
467
- Manu-Smriti of Mānava-dharma-śāstra*
(*Wetten van Manu*) 117, 382,
450vn, 485
- Manvantara('s) 418
Henoeh bespreekt eerste 5 rassen van
105
ruimte brengt, voort 281
veertien 436
- Māra, koning 169
- Marcion, gnosticus 92, 139
- Marcus 53
- Marcus Aurelius 324
- Maria, Maagd 362-3, 407vn
- Maria-Boodschap 125, 165
- Mariette, Auguste
Mémoire sur la mère d'Apis
254-5&vn, 339-40
- Markham, Clements
Narratives of the Mission of George
Bogle to Tibet 495-6vn
- Mars (god) 180-1
- Mars (planeet)
gepersonifieerde macht van de
onpersoonlijke god 406
komt overeen met Samaël 386vn
voortbrenger 187
- Mashalim*
spreuken van Salomo 66vn
- Masonic Review, The* 87-8
- Masorah van joden 88, 213, 215vn,
241-2vn
- Maspero, Gaston 413vn
Guide du visiteur au Musée de
Boulaq 295vn
- Massey, Gerald
The Hebrew and Other Creations
Fundamentally Explained 231-2,
234-40
- Matat 300
- Maten
oorsprong en stelsels van 87-9, 116,
189-91
- Materia, prima 220, 279-80
- Mathers, S.L. MacGregor 245-51
The Kabbalah Unveiled 113vn
- Matter, J.
Histoire critique du gnosticisme 16
- Mattheus 156-7vn, 178-80, 192
- Mattheus* 53, 54-5, 77vn, 133, 175-6
- Maurice, Thomas
Indian Antiquities 428
- Maury, L.F. Alfred 138
Histoire des religions de la Grèce
antique 39, 307vn
La terre et l'homme 264vn
- Māyā
drie-eenheid van 492-3
getal van 123
illusie of 123, 446
- Mazdeëen/mazdeeaans 258, 393-4
- Meditatie (zie dhyāna)
- Meester van wijsheid (zie guru)
- Meetkunde 83-4, 87-8, 214-5
- Melchizedek 189, 236
- Memphis 86vn, 258, 321, 367
- Menander 92
- Menes 292, 338, 367
- Mens
drievoudige aard van 458
goddelijke 403
hemelse 217, 238, 403
innerlijke 370
oorsprong van (eerste) 71, 90, 208,
247-8, 452-3
spirituele 232, 455
ware 527-8
zevenvoudige 449, 453, 458
- Mensenzoon 100-2, 221vn, 239
- Mensheid
leiders en leraren van 319-320, 496,
511
- Mercurius (god) 55vn, 177-8, 181, 406
- Mercurius (planeet)
Budha of 468, 498vn
genius van 386vn, 468
Jezus en genius van 468

- Merkabah 99
 inwijding in 57
 voertuig van hogere kennis 67
 schrijver van *Zohar* kende 112-3
- Merlijn 130
- Meru, berg 437
- Mesmerisme (zie ook hypnose) 24, 44,
 49, 163, 293
- Messias 93, 101-2, 166-7, 185, 352-3,
 422-3, 510-1
- Metatron 255, 385vn, 412, 475
- Metcalf, Samuel Lytler 261
- Metempsychose 162, 297-8, 493, 523
- Meteoren 268
- Mētis 66vn
- Metrodorus 47, 71
- Metrologie 87-8
- Meursius, Johannes
Denarius Pythagoricus 121
- Mexico/Mexicanen 26, 193, 349, 351
- Micha 286
- Michaël, aartsengel 178, 355, 386, 392-4,
 400&vn, 406, 409-10&vn, 475-6
 draak en 409vn, 475-6
 Satan en 475-6
- Microkosmos 245, 300, 374, 466
- Midrash* 88, 203-4
- Milton, John
Paradise Regained 28
- Minerva
 of goddelijke wijsheid 137
- Mirandola, Pico della 202, 256
- Mirville, J.E. de
 citeert door protestanten verworpen
 teksten 390
 over epidemie van spiritisme 93
 over occultisten 63, 411-2
 over taro/rota van Henoch 114
 schreef met goedkeuring van Rome
 160
 verdedigt katholicisme 92-3
 verdraait heidense symboliek 93,
 95-6, 198&vn, 408-9, 411-2
 zijn Mémoires over Satan 160
Des esprits
 bedacht dubbele reeks engelen 94,
 392-3
 beschrijft Michaël 409
 bespot Saturnus van de nabateeërs
 409
- betekenis van engelen volgens
 137, 252, 407
 citeert Pétaménoph-papyrus 416
 over Apollonius' verschijning aan
 Aurelianus 163-4&vn
 over confessie van Cyprianus
 196-8&vn
 over dagboek van Damis 160-1
 over de zon en de oostelijke deur
 389
 over engelenleer van Paulus
 411-2&vn
 over Galileo en Urbanus VIII
 63vn
 over heidense goden als ferouer/
 fravashi 93-4&vn, 392-3, 406-7
 over Hiëronymus' verdraaiing van
 teksten 156-7&vn
 over krachten in de ruimte 261-2
 over magie van Simon 144
 over magische vermogens van
 Apollonius 161
 over nederlaag van Apollonius
 156-7&vn
 over oude astrologie 418&vn
 over planeetengelen 407
 over spitsvondigheid van jezuïeten
 95, 406-7&vn
 over waarzegwielen 130-1
 over zonneverering 390-3
 pausen vereren ster-geesten 408
 vergelijkt heidense rituelen en
 christelijke dogma's 95, 97,
 387-93, 407-9
 zijn list om de kerk te beschermen
 160-1, 411-2
- Mishnah* 57, 184vn, 207, 380vn
- Mitford, Godolphin
 'The elixir of life' 462&vn
- Mithra 392-4
 mysteriën van 390vn
 tempel van 196
- Mlac van de joden 418
- Moderatus 119
- Moeder (natuur, ruimte) 279-80
- Moederschoot (zie baarmoeder)
- Moksha 79vn, 447, 484, 488-9
- Molitor, Franz Joseph
*Philosophie der Geschichte oder
 über die Tradition* 126-7

- Moloch 225-6, 410
 Mommsen, Theodor
Roman History 311
 Monade(n)
 als goddelijk ego 78vn, 455
 archetype/prototype of 70, 454-5
 ātma-buddhi-manas 462
 blijft tot einde kalpa 78vn
 eerste manifestatie op objectief gebied 249
 eeuwige 458
 goddelijke 80vn, 459, 470
 oorsprong van 419, 453-5
 ouder-monade 419
 Monier-Williams, M. 3
 Monotheïsme 63vn, 72, 203, 446, 492
 Moor, Edward
The Hindu Pantheon 356-7&vn
 More, Henry 36-7vn
 Mosheim, J.L. von
An Ecclesiastical History 135, 138, 378vn
Historical Commentaries on the State of Christianity 377
 Moslims 77, 134, 208, 279
 Mousseaux, R.G. des
La magie au XIXme siècle 402vn
Les médiateurs et les moyens de la magie 93vn
 Movers, F.C.
Die Phönizier 341-2vn
 Mozes
 boeken van 3, 11vn, 201, 205-7, 211, 216vn, 227, 230, 277, 419, 496
 getalswaarde van zijn naam 191&vn
 god van 90
 ingewijde 89, 207-8&vn, 215vn, 229&vn, 279, 342
 kamp van de Israëlieten door, opgeslagen 189-90
 leringen en wetten van 90-1, 120, 215-6&vn, 279
 leven van 90-1, 210, 226vn, 332
 verkreeg kennis in Egypte 89
 wonderen van 49
 zeventig oudsten van 62
 Mthong lam
 de weg van het zien, helderziendheid 517
 Mthong lam pa
 een ziener 474
 Mūlaprakriti
 omschreven 88, 270
 parabrahman en 111
 Müller, Max 3, 5
 voorwoord bij *Rigveda Saṃhitā* 431
A History of Ancient Sanskrit Literature 521
Chips From a German Workshop 21-2, 327-8, 429, 447vn, 489vn
 Mullukurumba's, van Nilgiri 32, 129
 Munk, Salomon
Mélanges de philosophie juive et arabe 204
Palestine 41vn
 Mut, Egyptische 187-8
 Muzieknoten
 letters en 229-30&vn
 Myer, Isaac
Qabbalah 58vn, 204vn
 Mylitta 418
 Mystai (ingewijden) 140, 181, 346, 374
 Mysteriegoden 51vn, 328-9, 339, 341, 352, 386, 409
 Mysteriën
 christelijke 336
 cirkeldans in 387-8
 doelstellingen van 343-9
 echte 339
 Egyptische 56, 321-2, 338, 353, 358-9, 367, 491
 Eleusinische (grote) 56, 140, 150vn, 181, 309, 343-4, 370, 527
 geheimhouding in 258-9vn, 368, 378-80
 Griekse 55-6&vn, 150-1&vn, 323-4, 338
 heiligheid van 12, 324, 343-4
 in Agrae 339, 344
 instellen van 201, 323, 355, 363
 kleine 339, 344, 348-9, 366
 kritiek op 343-4
 nut van 317
 onthullen van 258-9&vn
 oorsprong van 313, 316, 317-8vn, 321-2, 343, 349
 ouderdom van 313, 338-9, 363
 Plato over 6-7, 323, 343-4
 somadrank bij 150, 345vn

- Mysteriën (vervolg)
 toegang tot 140
 van essenen 331
 van Samothrake 343
 verval van 310-1, 338, 349, 364-6
 vrijmetselarij en 201
 waarheden in toneelstukken weer-
 gegeven 374
- Mysterieplaneten 387vn, 403
- Mysterietaal 200, 202-3, 214, 226
- Mystici 6
 Chinese 22
 christelijke 107, 201, 230
 hindoe- 159
 neoplatonische 370
- Mythe(n)
 betekenis van 39-40
- Naam, onuitsprekelijke 159, 182,
 307vn, 386
- Naamah
 Eva-Venus- 188
- Nabatean Agriculture* (zie Wahshiyya)
- Nabateeërs 41&vn, 409
- Nachmanides 88
- Nāchnī-meisjes 388
- Nāga('s), slang 353-4, 510
- Nāgārjuna 354, 509-10, 524
- Nāgasena 447, 489
- Nagy, Charles
Mémoire sur le système solaire 262
- Nam mkha'
 heelal of 481&vn
- Nara 281
- Nārada 354-6
- Nārāyaṇa, over de wateren bewegende
 geest 102, 220vn, 254vn, 278, 388
- Naros, tijdcyclus 429
- Natuurgeesten 285vn, 414
- Nazarener/nazarenen 41vn, 106, 141-2,
 148, 154, 178-80, 192-3, 231vn,
 468
- Nazars 223
- Nazireeër 341vn
- Nebo, god van wijsheid 66, 468
- Neith, maangodin 66vn, 254&vn, 420
- Neoplatonisten 3-5, 7, 11-5&vn, 69,
 73, 370-1, 375-84
- Neptunus (planeet) 124vn, 263-4&vn
 manen van 263
- Nevelvlek(theorie) 111, 264vn
- Newton, Sir Isaac 37, 210, 267
- Ngawang Lobsang
 5de dalai lama 501-2vn
- Ngo bo nyid med par smra ba
 (Tibetaanse school) 513
- Nicephorus
Stochometrie 179vn
- Nidāna's 300
 twaalf 481, 507vn
- Nimrod 386
- Nirmānakāya('s) (Tibetaans sprul pa'i
 sku) 70vn, 193, 446, 448-9, 457,
 459, 463, 465-6&vn, 470,
 511&vn, 514&vn
- Nirukta* 329, 338vn
- Nīrvāṇa
 afstand doen/opgeven van 74, 446,
 449, 462, 469, 474
 bereiken/ingaan 76, 79&vn,
 447-50&vn, 459, 464, 473, 474vn,
 493, 507-8, 509vn, 513
 paden naar 461, 465-6
 toestand van 448vn, 474vn, 484,
 488-94, 511vn, 523-4
- Nīrvāṇī 447-50, 455-7, 459, 473-4,
 511
- Nissa
 berg Sinai of 342
- Noodlot (zie lot)
- Norberg, M.
*Codex Nasareus, liber Adami
 appellatus* 76vn
- Notarikon 119&vn
- Nous
 ferouer van 93vn
- Numa Pompilius 129, 225, 368
- Nun of vis 185, 191
- Nuraghi van Sardinië 351
- Occultisme/occultist(en)
 moet onbevreesd zijn 108-9
 oosters en westers (hoofdstuk over)
 269ev
 plicht van elke 132-4
 rechtvaardiging en overwinning van
 het 29
 theoretisch 81
- Oceaan
 karnen van, door goden 476

- 'Od dpag med (Öpame, of Amitābha)
 467, 482, 495-6vn, 499-500&vn
 Odin 23
 Ofanim
   wielen of kosmische rotatie 223,
   253&vn
 Offer
   inwijding en een echt 470
   van Boeddha 470
 Ofieten 128
 Ogdoade 255, 262-3, 387
 Olcott, H.S.
   brief van M. Müller aan 3vn
   Boeddhistische catechismus 490-1
 Olshausen, H.
   Nachweis der Echtheit sämmtlicher
   Schriften des Neuen Testaments
   178vn
 Omhulsels, astrale (zie schillen)
 Onderras(sen)
   van het derde wortelras 104-5, 373
   van het vierde wortelras 128
   van het vijfde wortelras 109, 114
 Onsterfelijkheid
   leer over nirvāṇa en 523-5
 Oog
   het boze 300
   leer van het 492vn, 520, 526
   van Ormazd 339, 391-2, 393
 Oorzaak
   eerste 217-8
   ene/oorzaakloze 89, 270, 317
Openbaring (van Johannes) 141, 142,
   143-4, 179, 182, 233-4, 236-7,
   250, 385vn, 391-2&vn, 409vn,
   476
 Ophieten 128, 192-3
 Opstanding 79, 170, 353
 Orifël 386vn
 Origenes 56, 384
   Commentarii in evangelium Joannis
   142
   De principiis 57
   Homilia in Leviticum 56
 Ormazd/Ormuzd (zie ook Ahura-
   Mazda) 254, 351
   hoofd van amshaspendis 392-3
   Mithra en 394
   oog van 339, 391-2, 393
   zon en 339, 391-2
 Orpheus 46, 53, 86vn, 170, 321, 338-9,
   342, 351, 355, 363, 379, 420,
   527vn
   lier van 339
 Osiris
   begeleidt een overledene 296-7, 312,
   453
   benaming van 352
   god van leven en voortplanting
   279-80
   Hiram Abiff of 333, 348
   Isis en 154, 278-80, 333, 362
   Mercurius en 177-8, 181&vn
   oog van 391-2
   over geboorte van 342&vn
   overwinnaar van luchtdemonen 300
   tempel van Salomo en 332
   Typhon en 348, 351
   zonnegod en symbool van de zon
   177-8, 181, 332-3, 339, 389vn,
   396
   zwarte god 278
 Oude, Heilige 253
 Oude van Dagen (kabbalistische) 201,
   253, 499
 Ovidius 258vn
   Metamorfosen 275
 P, letter 122
 Padmasambhava 19-20
 Palenque, ruïnes van 349
 Pamphilus 178
 Pan, god van de natuur 51vn, 112,
   124-5vn
 Pañcha 124-5vn
 Pāṇḍu's 338-9, 480
 Pāṇini 4
 Pantaenus 13, 16, 377, 379
 Papyrus(sen)
   Egyptische 203, 224, 291-7, 300-12,
   416-7
 Parabrahman 111, 248, 278vn, 324,
   449, 466, 492, 513vn
   logos en 254
 Paracelsus 5, 72, 200-2, 347-8
 Paramārtha 354, 511
 Paramārthasatya 511
 Paramātman 450vn, 485
 Paranirvāṇa 465, 474&vn, 514
 Parinishpanna 511

- Parivatsara 426-7
 Parker, John A. 229vn
 Parmenides 276vn, 309
 Parnassus, berg 114-5&vn, 342vn
 Pārsī's 42, 171, 258, 339, 341
 Pārvaṭī Pamīr, berg 114
 Pātāla 328, 330, 355
     Amerika werd in India, genoemd 353
 Paulus
     echte stichter van christendom
         147-51
     ingewijde 63, 140, 149
     1 *Corinthiërs* 76, 140, 150, 470
     2 *Corinthiërs* 69, 149
     Handelingen 147-8
 Paulus, bisschop van Samosata 173
 Paus
     Petrus-titel en 152
 Pausanias 163, 308
 Pauthier, J.P.G. 311&vn
 Penna, Francesco Orazio della
     Breve notizia del regno del Thibet
         495-6vn
 Pentagram 277
Pentateuch
     bewerkt en veranderd 106, 205,
         209-10, 215-6vn, 224, 227
     engelen in 399
     fallisme in 210
     Samaritaanse 66, 205-6&vn, 215vn
     symboliek in 98, 202-3
 Peripatetici 11vn
 Persoonlijkheid
     verlies van 323
 Peru 22, 349
 Perzen 330-1vn, 394
 Petrōma 152-4
 Petronius
     Satyricon 27
 Petrus 132-3, 135-6, 139-40, 145-6,
     150-1
     rol bij ontstaan kerk 139, 152-4
     Eerste brief van 352vn
     Tweede brief van 325, 388&vn
 'Phags pa thogs med (zie Āryāsaṅga)
 Pherecydes 44, 47, 49-50
 Philalethen 13, 29, 378-9, 384
 Philalethes (Thomas Vaughn) 200
 Philo (Judaëus) 11vn, 59, 212, 230-1,
     253vn, 376
     De septen 165-6
     De specialibus legibus 309
     Praeparatio evangelica 340&vn
 Philo van Byblos 49
 Philolaus 10vn, 259-60
 Philostratus 155, 160-1, 164vn, 166,
     402
 Phorminx, zevensnarige lier 339
 Phre, zonnegod 324
 Piazzī Smyth, Charles 25-6vn, 116,
     216vn
 Pindarus 324, 342vn
     Thrēnoi 308
 Piramide(n)
     bouw en maten van 116, 189-90&vn,
         216vn, 226, 228, 243&vn, 258,
         299
     doel en betekenis van 25-7&vn, 34,
         90, 124vn, 299
     Grote (van Cheops) 189&vn, 216vn,
         228-9&vn, 243, 367
     in Egypte 25
     in Mexico 26, 349
     tempel van Salomo en 87,
         228-9&vn, 332
 Pīṭhasthāna 154
 Pitri's
     voorouders/vaderen 2, 235, 347
     zeven 235
 Pius V, paus
     over ster-verering 407-8
 Planeetgeesten (-engelen, -goden,
     -genii) 139, 197, 248, 262, 306-7,
     370, 397-8, 402, 410
     zeven 235, 245, 261-3, 385&vn, 405
 Planeetkamers
     tocht van ziel door zeven 300
 Planeten
     beweging van 261, 266-7, 401-3&vn
     bijzondere conjunctie van 426
     dualiteit van 393
     goden en 397-8
     heersers van 139, 245, 284, 397-8,
         400, 413
     symbolen van, in tempels en kerken
         288
     zeven 112, 139, 171, 245, 263,
         386-7&vn, 394, 399-400, 405
     zon en 386-7, 390-1, 394-6, 398,
         403, 414

- Planten
 verborgen krachten van 320
 Plato 3-12, 14-6, 39, 78vn, 84, 395
 deductieve methode van 492
 goden van 7
 godheid van (gaat meetkundig te werk) 9-10, 83, 87-8, 486
 ingewijde 6, 8, 90
 Pythagoras en 15-6, 379
Brieven 7vn, 16
Cratylus 7, 397-8
De Staat 255, 340, 411
Gastmaal 7
Parmenides 7
Phaedo 323
Phaedrus 7, 90, 343, 345-6
Timaeus 3-4, 6-11, 15, 90
 Pleroma 195, 255, 412
 Plinius 420
Naturalis historia 25, 382
 Plotinus 12, 13vn, 69-70&vn, 219, 375, 384
 Plutarchus 39, 167, 324, 401, 403
Ethica 187, 308
 Pluto 123, 170, 365
 Pneuma 142, 385
 Pococke, Edward
India in Greece 114-5vn
 Poimandres 46, 231
 Polo, Marco 19, 20-1
 Polybius 39
 Polyhistor, Alexander 117vn
 Polytheïsme 72, 86, 242vn, 446
 Pomponius Mela 382vn
 Pope, Alexander 44, 60-1
 Porphyrius 12, 13vn, 66, 70vn, 309, 370, 375, 381, 384, 419
De abstinentia ab esu animalium 288
De vita Pythagorae 119
 Pot-Amun 376
 Pradyumna 455-6
 Prajāpati's
 eenentwintig 452-3vn
 elohim of 231vn, 247-8, 491vn
 rishi's of 237-8, 452-3vn
 scheppers of scheppende krachten 237-8, 247-8, 253-4, 452-3vn
 sefiroth en 11, 253-4, 491vn
 tien 452-3vn
 zeven 231vn, 237-8, 452-3vn, 491vn
- Prakriti
 purusha en 247, 466vn
 Pralaya
 overstroming genaamd 435, 438
 tijd van ontbinding 485
 van rassen 422
 Prāṇa
 beweging van het bestaan 222
 liṅgaśarīra voertuig van 245vn
 menselijk beginsel van leven 245vn
 Prasaṅga-school 512-4
 Prāsaṅgika-mādhyaṃika school 465, 513
 Pratyekaboedha's 496, 509-10
 Preecessie van equinoxen 234, 429, 432
Prediker 279, 390
 Pressensé, Edmond de
Histoire des trois premiers siècles de l'église chrétienne 142
 Pretextatus 324
 Prideaux, Samuel 227
 Proclus 12, 375, 379, 402
Commentaar op Plato's Cratylus 159
Commentaar op Plato's De Staat 346
Theologie van Plato 344, 379vn
 Prometheus
 mysterie/mythe van 90, 108, 238vn
 Protestanten 72, 94, 335-6, 388-90&vn, 394, 396, 399
Psalmen 96, 162, 176, 207, 213, 254, 257, 279, 395
 Psellus 42, 310
 Psychologie 43, 167vn
 esoterische 479
 Ptah 86vn
 zonen van 236, 386vn
 Ptolemaeus, Claudius 420
Tetrabiblos 415
 Ptolemaeus (1) 122
 Ptolemaeus (2) Philadelphus 45, 212
 Ptolemaeus (6) Philometor 11
Purāṇa ('s) 95, 129vn, 247-8
 achtste schepping in 232
 allegorisch 64-5
Bijbel en 221
 ouderdom van 277
 versluisde taal van 3, 313, 520-1
Bhāgavata- 315, 434
Vishṇu- 218-9, 238, 314-5, 425-6

- Purusha 188, 220, 470
 prakriti en 247, 466vn
 Purushottama 254vn, 278
 P'u-t'o (Putuo), heilig eiland 502
 Pyrrhus 320
 Pythagoras
 adept/ingewijde 53-4, 68, 167-8,
 343, 345vn, 379, 403
 bestudeerde astrologie 416
 esoterische en exoterische leringen
 van 54, 66-7, 379
 getallenstelsel van 84
 god van 485-6vn
 intelligenties van 255, 411-2
 letter van 126
 leven en dood van 108, 163, 167-9
 macrokosmos van 372
 mysteriën van 162
 school van 160
 symboliek van 119
 verschillende leringen van 7, 13-4, 402
 zocht wijsheid in Egypte 58, 309,
 321, 343&vn
 zoon van Mercurius 55vn
 Pythagoreeërs
 boeddhistische leer en 493-4
 Pythagorisch(e)
 driehoek 119, 123, 219
 duade 123
 getal tien 122, 138-9vn, 485
 getal vijf 185vn
 vierkant (tetraktis) 119, 123
 zeshoek 127
 Python, draak 358
- Questions of King Milinda, The* 447vn
 Qūthāmā, Chaldeeuwse wijze 86, 283,
 290
- R, letter 122
 Ra, Egyptische 236, 420
 Rafaël, aartsengel 386vn, 400, 406
 Ragon, Jean-Marie
 hoofdredacteur van *Hermes* een
 vrijmetselaarsblad 366vn
*Cours philosophique et interprétatif
 des initiations anciennes et
 modernes* 317-9&vn, 321-4, 366vn
Orthodoxie maçonnique 122-5&vn,
 331vn, 333, 348, 363vn, 364-8
- Rāhu, draak 476
 Raivata
 legende van, en zijn dochter 314-5
Rāmāyana 129vn
 Ramses (verschillende farao's) 291-2,
 304-6&vn, 413&vn
 Ras(sen) (of wortelras(sen), zie ook
 onderras)
 eerste 106, 323
 einde van ons 103
 vijfde 311, 318, 323, 325, 372-3,
 423
 zesde 526vn
 zeven 103, 188, 239, 300
 zevende 79vn, 373
 Rāsamaṇḍala 387-8&vn, 403
 Rawlinson, George 115vn
Rechters 284vn, 286, 329vn, 341, 387
 Rectoren (zeven) 355, 401, 408, 411-2
 Regiomontanus 406
 Reïncarnatie(s) (zie ook weder-
 geboorte) 137, 450, 451vn
 cyclische 445, 453-4
 geloof in 77, 162, 326
 van adepten 450
 van Boeddhā 463, 466, 473-80, 498
 van (dalai en tashi) lama's 109vn,
 444
- Religie(s)
 geen, hoger dan de waarheid 394
 karma van elke 394
 magie en 24
 oorsprong van 24, 326vn
 wetenschap en 445vn
- Rémusat, Jean-Pierre Abel- 519, 521
 Renan, Ernest 138, 267
Essais de morale et de critique 38
*Nouvelles considérations sur le
 caractère général des peuples
 sémitiques* 39
- Reuchlin, Johannes 200-2, 256, 334
 Reuvens, C.J.C. 310
*Lettres à M. Letronne sur les
 papyrus bilingues et grecs, etc.*
 307-8, 417vn
- Reynaud, Jean
Terre et ciel 267
- Rgyud (zie ook Kiute) 475, 495, 515
- Rin chen sna bdun (zeven kostbare
 gaven) 473&vn

- Rishi's
 aantal en indeling van 24vn, 452-3vn
 hemelgewelf met zeven 236
 patriarchen en 319vn
 scheppers 237-8, 452-3vn
 tien 452-3vn
 zeven 24, 223, 236vn, 237-8, 243vn,
 355, 409, 419, 452-3vn
 zonen van Brahmā 355, 359-60,
 452-3vn
- Rnal 'byor spyod pa school (zie
 yogāchāra)
- Romeinen 123, 182, 184
 getallen weergegeven door letters
 429-30
 tijdrekening van 427
- Romeinen 486
- Romulus 145-6, 163, 186
- Ronde(n)
 tweede 197vn
 zeven 474vn
 zevende 79
- Rooms-katholieke kerk (zie kerk)
- Roos, als symbool 362
- Rossi, Giovanni Batista De
La Roma Sotteranea Cristiana 352
- Rougé, Emmanuel de 291-2, 294, 297,
 310
*Essai sur une stèle de la collection
 Passalacqua* 340vn
Étude sur une stèle égyptienne 153
*Études sur le rituel funéraire des
 anciens Égyptiens* 300, 408-9vn
- Rozenkruisers 81, 86, 201, 336, 350,
 361-2
- Ruach 189vn, 247, 249-50
- Ruimte
 gedachten over 484-5
 moeder of 280
 tijd en 281
 water(en) van de 109, 224, 274, 278,
 281
- Sabaoth 111, 252, 397
- Sabbat 198&vn, 207
 betekenis van 231
 dag van Saturnus 50-1vn, 139, 409-10
- Sabeëen/sabaeïsmen 41&vn, 43, 98,
 208-9, 245, 260, 341, 389vn, 394,
 397-8, 407, 410, 414
- Sadduceëen 78-9, 207, 215&vn, 226vn,
 230, 312
- Sādhu's 162vn, 504, 506
- Sah
 (Egyptisch) beginsel van de mens 453
- Saïs, Egyptische stad 321
- Sakridāgāmin
 één van de 4 inwijdingsgraden 330,
 509
- Śakti('s) 86, 253vn, 473vn, 480
- Salomo 203, 210-1&vn, 369
 spreuken van 66vn
 tempel van 87, 183, 210-1vn, 215vn,
 216vn, 228-9, 283, 288, 332
 zegel van 127, 184&vn
- Salverte, Eusèbe
The Occult Sciences 27
- Samādhi 74, 381, 444vn, 514&vn
- Samaël 386vn
- Samaritanen/Samaritaans 205-7&vn,
 215vn, 381
- Śamatha-vipaśyanā
 abstracte religieuze meditatie 473-4
- Śambhala (Tibetaans Bde 'byung) 423,
 426, 472, 515, 522, 526vn
- Sambhogakāya (Tibetaans longs spyod
 rdzogs pa'i sku) 465&vn, 511vn
- Samghārāma 482&vn
- Sammā-sambuddha 527
- Sam-sam van sabeëen 209
- 1 *Samuel* 216vn, 283vn, 286vn
 2 *Samuel* 387
- Samvatsara 426, 427, 431-2, 434
- Samvritisatya 511
- Sana, een kumāra 400vn
- Sanaka, een kumāra 400vn
- Sanandana, een kumāra 400vn
- Sanat, de Oude of Brahmā 220
- Sanātana, een kumāra 400vn
- Sanat-Kumāra 400&vn, 455-6
- Sanat-Sujāta, een kumāra 400&vn
- Sanchoniathon 235-6, 343
- Sangs rgyas 484, 498, 501
 pan chen is titel van Gautama
 Boeddha 525&vn
- Śani, of Saturnus 29, 50-1vn
- Śaṅkara
 Hari, Hiranyagarbha en 218-9
 Śaṅkarāchārya 74-5, 163vn, 167, 446,
 484

- Śaṅkarāchārya (vervolg)
 dood van 471-2, 476-8
 een avatāra 463-4, 466-7
 en Gautama Boeddha 462-7, 470-1
 inleiding tot *Śvetāśvatara Upanishad* 512
- Sanskriet 120-1, 214vn, 229-30, 299vn
- Saoshyant
 kalki-avatāra of 423, 510-1
- Saptaparṇa (Sattapaṇṇī)
 grot waar Boeddha verbleef 467vn
 mens vergeleken met, -plant 467vn
- Sarasvatī 121, 188-9, 331vn
- Saros (Sar), of cyclus 209
- Sat (het ene, de werkelijkheid) 222, 276
- Satan
 en de kerk 388
 en de slang 353-4, 409&vn
 en gevallen engelen 385, 398
 en zijn menigte 195
 God en 398
 is niet de vorst van de wereld 197vn
 Lucifer of 386, 398
 Saturnus of 409
 steunpilaar van geloof 49
 volgelingen van, volgens de kerk 128
- Saturninus van Antiochië 92, 139, 245
- Saturnus (god)
 Jupiter en 410
 Satan en 409
 Śiva of 284vn, 397
 symbool van tijd 209
 vader van goden 405
- Saturnus (planeet)
 leringen van, aan de maan verteld 289-90
 Michaël en 409
 mysteriën van kabiren geleid door 386-7
 Orifiël komt overeen met 386vn
 Śani of 29, 50-1vn
 zaterdag (sabbat) dag van 50-1vn, 139, 409
- Sāyaṇāchārya 463
- Sayce, A.H. 4-5
The Hibbert Lectures 4, 232, 238
- Sbas pa dharma (of geheime leer) 481-2, 526
- Sbyin sreg (vuuroffers) 508
- Scarabee 296
- Schepper 138-9, 251-4
- Scheppers 127, 235, 237-8, 245, 452vn
 echte 252
 zeven 253
- Schepping(en)
 Anugraha- (achtste) 232
 betekenis van woord 280vn
 dageraad van 278
 eerste 239vn
Genesis en 231&vn, 238-40, 241, 243, 246-7
 geweigerd door kumāra's 238
 in zes dagen 231
 primaire 248
 tweede 238-9&vn
 uit niets 111, 188-9, 265-6, 275-6, 280vn, 488
 zeven 231
 zeven dagen van 231&vn, 243&vn
 zeven treden van 280
 zevende 231vn, 232
- Schillen (omhulsels)
 achtergelaten in kāmaloḥka 307
 astrale 457
 bezielde 288
 rāja gaat verlaten, binnen 74-5
 uiteenvallende 74
- Schlagintweit, Emil 508
Buddhism in Tibet 354, 464-5, 473vn, 476, 478-9vn, 511-7&vn
- Schliemann, Heinrich 22, 39-40
- Schmidt, I.J. (vertaler)
Geschichte der Ost-Mongolen 22, 473vn
- Schopenhauer, A.
Parerga und Paralipomena 487-8
- Schorpioen
 sterrenbeeld 180, 186-7, 190
 symboliek van 353
- Seb
 Egyptische god 410
- Secchi, pater 261-2
- Sefer *Jetsirah* 86, 111-2, 122, 200, 204, 220, 241-2&vn, 250
- Sefer *Toledoth Jeshu* 154
- Sefira
 aditi en 111, 187, 491vn
 binah 64vn

- derde 250, 254vn, 331vn
 drievoudige 222vn
 sefiroth en 222-3
 zevenvoudige 222
- Sefiroth**
 amshaspends of 491vn
 -boom 271
 drie 122, 122, 245, 253
 drie groepen 222
 emanatie van 222, 248, 372
 ene oorzaak manifesteert zich door 89
 engelen van de tegenwoordigheid 245, 419, 491vn
 scheppers 253-4
 tien 218, 223
 vier werelden geëmaneerd uit 372
 zeven 122, 222, 245, 253, 491vn
- Seiss, Joseph A.**
A Miracle in Stone, or the Great Pyramid 94
- Seldenus (John Selden) 287**
De diis Syriis 285, 398
 Seleucus Nicator 179, 290
- Sem 87**
- Semothiërs 382**
- Seneca, Lucius Annaeus**
Epistulae morales ad Lucilium 324
Hercules Oetaeus 324-5
Quaestiones naturales 324
- Senzar 121, 125vn, 498**
- Septuagint 206vn, 212, 215vn, 284, 286, 395**
- Serafijnen/serafim 122, 251, 283, 284vn, 372**
- Serapeum 181, 258**
- Serapis 283, 285**
- Śesha**
 duizendkoppige slang 353
Śesha Jyotisha 431
- Seth**
 mannelijke Jehovah 64vn, 221
 zoon van 109vn, 220, 360, 368
- Sevekh 236-7**
- Seyffart, Gustav 64vn, 165-6, 209**
Beiträge zur Kenntniss 187
- Shakers 34, 388**
- Shekhinah 111, 220&vn, 222**
- Shen, Chinese term 18-9**
- Shimeon ben Shetah 122**
- Shimon ben Yochai, rabbi 57, 112-3, 202-4, 256**
- Sibillijnse boeken 49, 389**
- Silo**
 dans van dochters van 387
- Simon Magus 73, 135-7, 139-46, 151vn, 157vn, 293vn**
- Simson 329vn, 341vn**
- Sinaï, berg 57, 90, 120, 215vn, 342**
- Sinnett, A.P.**
Esoteric Buddhism 1, 274vn, 373, 444, 463
- Sippara, stad**
 en Zippora vrouw van Mozes 208&vn
- Sirach 82**
- Śishta's 75, 426**
- Śiva 86, 116vn, 221, 223vn, 331vn, 446**
 avatāra of incarnatie van 447, 463
 Kiun/Kivan/Khiyun van joden 284vn, 397
- Skinner J. Ralston**
 ongepubliceerd manuscript 281-2
The Masonic Review 87-8
Source of Measures
 datering van Grote Piramide 216vn
 equinoxen, zonnewendes en bijbelse gebeurtenissen 165, 186-7
 Henoch, Hermes en Thoth zijn zonnejaar 117
 maten uit een Hebreeuwse bron 191
 maten van Grote Piramide 216vn, 229vn, 243
 maten van piramiden en openingszin *Genesis* 243
 Nieuwe Testament en *Het leven van Apollonius* vergeleken 165-7
 over Abram 116vn
 over Egyptische zodiakale verbanden 187-8
 over eigenaardigheden van de *Bijbel* 59-60
 over Eli, Eli, lama sabachtani 175-6
 over Griekse en Hebreeuwse manuscripten 175

- Skinner J. Ralston (vervolg)
Source of Measures
 over hemelse hoerij 234-5
 over INRI symboliek 190
 over Jehovah, Kaïn en elohim
 63-4, 190
 over kruis en labarum 180-1, 186
 over Paulus en Jezus 148
 over twee messiassen 352-3
 spirituele doel van *Bijbel* nu
 weinig begrepen 225-7, 229vn
 Thoth, Hermes en Mozes
 numeriek identiek 117
- Sku gsum (trikāya) 474&vn
- Slang
 bezeten door een god 196&vn
 en Eva 221vn
 Satan de verzoekende 354
 symbool voor adepten 354, 510
 symbool voor onsterfelijkheid
 284vn
 van wijsheid 26
 zevenkoppige 237
- Smith, George 232
*Ancient History from the
 Monuments, etc.* 94vn
- Snying po
 of alaya 514
- Socrates 13-4, 47, 55vn, 62, 69, 258vn,
 323-4, 341, 384, 418vn, 482vn
- Socrates Scholasticus
Kerkgeschiedenis 181vn, 195vn
- Sod
 het geheim van de wet 216
- Soefi's 207-8
- Solinus, Gaius Julius
Polyhistor 27
- Solon 321, 363
- Solus, de ene God 123, 340-1
- Sophia, of goddelijke wijsheid 66vn,
 137-8, 192-3, 232, 239, 255, 331
- Sozomen
Kerkgeschiedenis 181
- Speusippus 486
- Spijkerschrift 4, 113vn, 205
- Spiritisme 25-6, 29, 32, 93, 303
- Spiritualiteit 74, 157-8, 226vn, 361,
 448, 457
- Sprul pa (tulpa)
 incarnatie van adept in kind 474&vn
- Sprul pa'i sku (zie ook nirmānakāya)
 465&vn, 511&vn
- Srotāpanna
 één van de 4 inwijdingsgraden
 320-1, 509&vn
- Śruti
 openbaring of 462, 470
- Stammen
 van Israël 107vn, 207, 210-2&vn,
 319vn
- Stellato, Marcello Palingenio
Zodiacus vitae 66
- Stem
 en geest en woord 250
- Ster(ren)
 invloed van 414-7, 421
 leidende intelligentie van 390
 symboliek van 385ev
 vaste 264&vn, 428, 451vn
 verering van 397ev
 zielen van 405ev
- Ster-engelen 17, 285, 400, 406-8
- Ster-geesten 195vn, 407-8
- Sterrenbeelden
 zeven 236, 238
- Sthulaśarīra 245vn
- Stier
 sterrenbeeld 186-7, 325
 symboliek van 242-3&vn
- Stobaeus
Eclogue 486vn
- Stof
 dode en levende 488
 drievoudige manifestatie van 493vn
 geest en 49-50, 84, 121-2, 139, 280,
 341-2vn, 470, 487-8
 kracht en 485-8
 oerstof of oorspronkelijke 270,
 279-80, 341-2vn
 val in de 60, 238, 273, 323, 360,
 470
- Stoicheia, of ster-engelen 285
- Stonehenge 31-2, 428
- Stong pa nyid, toestand van 527&vn
- Strabo 45, 308
Geografie 326
- Stralen
 zeven 237, 243, 409, 452
- Strauss, David Friedrich
Vie de Jésus 39

- Subba Row
   'Personal and impersonal god' 466
   'Prakriti and parusha' 466vn
   'The twelve signs of the zodiac'
     214vn
 Substantie
   ene eeuwige 245
   goddelijke 217-8, 220, 270
   oorspronkelijke 188, 492
 Suetonius Tranquilius
   Nero 145
 Suidas
   Saturnalia 386
 Sukhāvati
   of devachan 499-500vn, 514
 Sūrya, vedische zonnegod 117, 170,
   328, 403
Sūrya-Siddhānta 432-3vn
 Sūtrātman 72
 Svabhavat 270
 Svarga's, zeven 409
 Svasamvedanā 511
 Svātantrika-mādhyamika school 513
 Swedenborg, Emanuel 162, 348
   The Apocalypse Revealed 518
 Sydik (Melchizedek) 236
 Symbolen/symboliek
   esoterische 3&vn, 116vn
   occulte 189vn, 241-4
 Syncellus 312
 Synesius 86vn

 Taal
   één universele, in de oudheid 214,
     225-6, 228, 326vn
   Egyptische 121, 209, 216
   van goden 230, 322vn
   van ingewijden 205, 229
 Tabernakel 287-8
 Tacitus 418vn
 Taijasa, van Vedānta 72-3
 Talisman(nen) 127, 129-30, 182, 184,
   302, 310, 362, 516vn
 Talmoed/talmoedisch 184-5 &vn, 203,
   207, 215, 222, 380vn, 468, 488
   Babylonische 184vn
Tanjur 497vn
 Tannaim 57, 141, 203, 380vn
 Tāntrika
   -ritueel 515
   -sūtra's 129
   -werk(en) 127, 214vn, 230
Tāntrika Śāstra's 214vn
 Tāntrika's 154
 Tāraka-rājayoga 458
 Tarchon, de Etrusk 129
 Targes, de Chaldeeër 129
 Taro(t) (of rota) 51, 130
   van Abraham 117-8
   van Henoch 113-4&vn, 117-8
 Tashi (teshu) lama('s) 109, 495, 498,
   501-2&vn
 Tathāgata 502, 517
   betekenis term 473vn
   door brahmanen afgewezen 525
   in het Tibetaans De bzhin gshegs pa
     473, 477-8
   leraar van mensen en deva's 522
   toevlucht voor mensen 471
   weigerde paranirvāṇa 474&vn
 Tatianus 13-4vn, 179vn
 Tau 181-4, 242
   in de zeshoek 127-8
   op borst van ingewijde 181, 397vn
 Taylor, Thomas 310vn
   The Eleusinian and Bacchic
     Mysteries 140vn, 152, 344-6,
     527vn
 Temura 119&vn, 122
 Teocalli's van Mexico 351
 Terafim (orakels, afgodsbeelden) 117,
   283-90, 305, 386, 397, 421
 Terebinthus 195vn
 Tertullianus 99
 Testament, Nieuwe
   esoterie van 56
   God in het 423vn
   Het leven van Apollonius en 166
   opmerkelijke gebeurtenissen van 165
   ouderdom van 331vn
   schrijvers van 62-3, 188vn
   taal van 212
   verband tussen boek *Henoch* en 99-
     102
   zorgvuldig bedachte legende 135,
     147
 Testament, Oude 117, 185-6
   esoterie van 56
   leringen van, ontleend aan *Henoch*
     106

- Testament, Oude (vervolg)
 opmerkelijke gebeurtenissen van 165
 schrijvers (samenstellers) van 62,
 228-30
 symboliek van 56, 64-5
 Tetragrammaton 127, 184
 Tetraktis 71, 119, 123
 Thales 4, 47, 279, 309, 321
 Thar pa'i lam
 pad van bevrijding 474
 Thebe 294, 301, 305, 314-5, 321, 358,
 364-5, 367
Theg pa chen po mdo (mahāyāna-
 sūtra's) 65
 Theodoretus 151vn
 Theofanie 69, 70vn, 73, 85, 345-6,
 444vn, 455
 Theogonie, occulte 221
 Theologie, christelijke 375
 Theon van Smyrna
Mathematica 344-5
 Theopathie 70vn
 Theopneustie 70vn, 73&vn
 Theosophical Society 376, 379
Theosophist, The 81, 269&vn
 'Animated statues' (Blavatsky)
 284vn
 'Antiquity of the Vedas' (Krishna
 Shastri Godbole) 429-34
 'Hindu music' (Bulwant Trimbuk)
 229-30
 'Leaflets of esoteric history' 349
 'Personal and impersonal god'
 (Subba Row) 466
 'Prakriti and parusha' (Subba Row)
 466vn
 'Reincarnations in Tibet' (Blavatsky)
 501
 'Śākya Muni's Place in History'
 467vn, 478vn
 'The elixir of life' (G. Mitford)
 462&vn
 'The Grand Inquisitor' (Dostojevski)
 457vn
 'The twelve signs of the zodiac'
 (Subba Row) 214vn
 'Transmigration of the life atoms'
 (Blavatsky) 488
 'Was writing known before Pāṇini?'
 (een chela) 338-9
- Thibaut, George F.W.
Sacred Books of the East (34) 466vn
 Tho og (of ruimte) 481vn, 484vn
 Thoth 177
 Tiani-Tsang
 incarnatie van Boeddha 477-8&vn
 Tibet (Bod yul) 478, 498-502, 505-7,
 515-8
 Tijd
 vader of grenzeloze 281
 Tijdperk(en)
 bronzen 435, 437-8
 cyclische 23
 esoterische cyclussen 427-39
 goddelijke 412vn
 gouden 376, 423-4, 426
 grote en kleine 423-9
 ijzeren (zwarte, kali-) 314, 424-5
 Tijdrekening (zie chronologie)
Timotheus, 1ste Brief aan 151vn, 375,
 469vn
 Tod, J.
*The Annals and Antiquities of
 Rajasthan* 313-4
 Tohu-vah-bohu 220, 270-5, 280-1&vn
 Torens
 ronde, van Ierland 258, 350-1
 Tovenarij 31-3, 81-2, 300, 501
 goddelijke wetenschap verlaagd tot
 110
 T'phillin 226
 Transmigratie 474
 bij Egyptenaren 299
 in dieren 297
 lama-opvolging en 527vn
 van zielen 523vn
 Trikāya (Tibetaans sku gsum) 474&vn
 Trimūrti 102, 124
 Trithemius, Johannes 200, 334
De septum secundis 245
 Tritons 124
 Troje 39-40
 Tronen (in engelenhiërarchie) 130, 251,
 417
 Tsaba (of aartsengelen) 137, 252, 386,
 397-9, 406, 409
 Tsaddik 400
 Twee
 verband tussen de één en de 123-4,
 248-9

- Tweemaal geborene (zie ook dvija)
168-9, 340vn, 343, 352, 360vn
- Tyndall, John 5, 10
- Typhon 170, 348
god van duisternis 389-90
Grote Beer 236-7
zoon of Osiris- 351
- Udravatsara 427
- Upādhi('s) 466
drie 458
- Upanishad(s)* 277, 431, 448
betekenis en inhoud van 3&vn, 65, 86
Brihadāranyaka- 328
Māṇḍūkya- 73
- Upham, Edward
The History and Doctrine of Buddhism 182-3vn
- Uranus (planeet) 387vn, 403
- Urbanus VIII, paus 63vn
- Vāch
Brahmā en 232
(melodieuze) koe 188, 360
moeder van al wat leeft 187-8vn, 221
mystieke spraak in mantra's 220, 502
śata-rūpa 221
vrouwelijke logos 360
- Vāchīśvara 482vn
- Vader
en moeder en zoon 219
en zoon en heilige geest 137, 174
God de 248, 410
in de hemel 77vn, 239, 398
in de kosmogonie 281, 446
moeder en, in de kosmogonie 281
zonen van 446
zoon en, in de kosmogonie 76, 173, 423vn, 446
- Vāgevuur 274vn, 456
- Vaidhātra
patroniem van kumāra's 399-400
- Vaishṇava's 278
- Vaivasvata-manu 221
- Vajradhara (Tibetaans Dorjechang of Dorjedzin) 465, 474-6
- Vajrasattva (Tibetaans Dorjesempa) 465, 474-6
- Vala's
rituelen van priesteressen 25
- Valckenaer, Lodewijk Caspar 11vn
- Valentinus, gnosticus 92, 138
- Vallancey, Charles 326vn
- Van, tataarse cyclus 429
- Varro, Marcus Terentius 386
- Vasiljev, Vasili 508, 515
- Vāsuki 353
- Veda('s)*
betekenis en inhoud van 12, 65, 83, 86, 229-30, 273-4vn, 430-1
cyclus van 428
eisen geheimhouding 59
ouderdom van 203, 382, 428, 430, 434
Atharva- 188vn, 502vn
Rig- 117, 170, 277, 327-9, 354, 470, 484vn
- Vedānta
en stelsel van neoplatonisten 371, 376
leringen van 72, 77, 111, 270, 482-3&vn, 492
vijf kośa's van 458
- Vedānta-Sāra* 512
- Vedānta-Sūtras* 466&vn
- Venus (maangodin) 187
- Venus (planeet)
kabiren en 385-6
leidende geest van 386&vn, 409vn
-Lucifer 326
- Vergilius
Aeneis 170
Eclogae 389, 423-5
- Vespasianus 320, 420
- Viertal
kabbalistisch 220
symbool voor onsterfelijkheid 124-5vn
- Vijñāna
innerlijke kennis 513
- Vijñānamayakośa 70
- Vikartana
Sūrya- 336
zoon ontdaan van zijn stralen 171, 328, 332, 350
- Villa Nova, Arnaldus de
Rosarius philosophorum 120vn
- Vishṇu
aantal namen van 282

- Vishṇu (vervolg)
 Ananta 353-4
 avatāra van 108-9vn, 446-7
 draak verbannen door 476
 het heelal en 218
 lotus in navel van 278vn
 Nārāyaṇa en 388
 Śeṣha-nāga en 353-4
 twee aspecten van 444
 zegel van 184vn
 zeshoek is teken van 127
Vishṇu-Purāna 218-9, 238, 314-5, 425-6
- Viśiṣṭadvaitī's 513
- Vissen (sterrenbeeld) 185&vn
- Viśvakarman 170-1, 332, 336, 350, 352
 architect van het heelal 328-9
- Vīta-nama-ahmi 254vn
- Vīṭhobhā
 gekruisigde 329, 356
 Viśvakarman en 329
- Vlammen
 de zeven 446
- Volney, C.F.
*The Ruins or a Survey of the
 Revolutions of Empires* 192
- Voltaire (François Marie Arouet) 317
- Voorspellingen (waarzeggerij) 49,
 102-3, 283-290, 301-2, 418&vn,
 420-1
 sibillijnse 423-5
- Voortplanting
 val in de 104-5&vn, 360
 vuur, aarde en water bij 279-80
- Vopiscus, Flavius 164&vn, 165
- Vriiddhagarga 426
- Vrijmetselaars/vrijmetselarij
 basis van 87, 201, 348
 huidige tegenover oude 201, 225, 348
 inwijdingsrituelen van 332-4, 348,
 350
 jezuïeten tegen 333-5
 meester-metselaar 150
 over Salomo 210-1&vn
 symbool van zon in 350
- Vril
 van Bulwer-Lytton 129
- Vulgaat* 192, 206vn, 252, 284, 286,
 395, 399
- Vuur, element 124-5&vn, 189-91
 water en 279-80
- Vuurnevel
 zonen van 328
- Wachter(s)
 zeven 233-4, 452-3&vn
- Wahshiyya, Ibn
Nabatean Agriculture 86, 283&vn
- Walton, bisschop
Prolegomena 206
- Warburton, William
*The Divine Legation of Moses
 demonstrated* 344
- Warren, John
A Collection of Memoirs, etc. 427
- Water(en)
 als derde element 124vn, 190, 220
 doop met 279
 heelal door, gebouwd 279
 Thales over 279
 van de ruimte 278
 van het leven 278-9
 vijfde beginsel 278
 vrouwelijk beginsel 279-80
- Weber, Albrecht 95, 508
The History of Indian Literature 518
- Wedergeboorte (zie ook reïncarnatie)
 cyclus van 72
 spirituele 78
- Weegschaal (sterrenbeeld) 187, 190,
 423
- Werelden (sferen, gebieden) 448vn,
 461, 481-2&vn
 drie bestaans- 463
 ontstaan/vorming van 111
 over ontbinding van 324-5
 zeven 65, 245, 353-4
- Wereldziel 370
 of anima mundi 486
- Werkelijkheid
 de ene 245, 253, 458, 510, 525-6
- Wetenschap(pen)
 hedendaagse en oude 2-6, 36-7&vn
 in de oudheid maar één 128, 214
Wetten van Manu (zie *Manu-Smṛiti*)
- Whitelocke Bulstrode
*An Essay of Transmigration, in
 defence of Pythagoras* 493-4
- Wijsheid
 esoterische 66-7&vn, 224

- goddelijke 136-7, 193, 371, 381, 520
 helpster van Schepper 66vn
 -religie 1, 89, 171, 209, 375-6, 462
Wijsheid 82
Wijsheid van Jezus 66vn
Wijsheid van Jezus Sirach 390
Wijsheid van Salomo 66vn
 Wilder, Alexander 284vn
   inleiding van Thomas Taylors
     Eleusinian, etc. 152, 527vn
     New Platonism and Alchemy 12-4,
       16, 54, 58, 66-7&vn, 70, 167,
       370-9, 381, 383-4, 456-7vn
     'Paul and Plato' 140
     The Evolution 148
 Wilford, kapt. Francis
   Asiatic Researches 436
 Wilson, H.H.
   vertaler van *Vishṇu-Purāṇa* 219
   A Glossary of Judicial and Revenue
     Terms 515
 Wise, rabbi 58
 Wiskunde
   in de oudheid 54, 88, 226, 429-30
   ware 84
 Wolff, Eerw. Joseph 207vn
 Wonderen
   bestaan van en geloof in 20, 27,
     113-4&vn, 132-3, 135, 141, 143,
     158, 161-2, 193, 309-10, 504
 Woord
   doorgeven, door hiërofant 337
   engel en het 392
   goddelijk geworden 70
   Gods 325
   heilige 114, 184, 333
   hoogste 332
   mystieke 481vn, 505
   of Christus 340
   verloren gewaande 518
   vlees geworden 273-4vn
 Wordsworth, bisschop 271
 Wortel
   eeuwige, van alles 270, 485
   wortelloze 88
 Wu-liang-shou (Amitābha)
   498-500&vn
Wu-liang-shou-ching 524
 Wu-wei-chen-jen 527, 528
   de boeddha in Gautama Boeddha 525
 Xenocrates 486
 Xisuthros 208
 Y, de letter 126
 Yadu 115vn
 Yarab, stamvader van arabieren 229
 Yaska 338vn
 Ya-Yakav 86
 Yoga 513vn
   definitie van Wilson 515
   haṭha- 509
   -kracht 329, 480
   (tāra)kāra- 81vn, 458, 514
   -vidyā 162vn
   zonen van wil en 318
 Yogāchāra('s)
   boeddhistische school 509-12, 526vn
   volgelingen van die school 513-4
 Yogī('s) 3vn, 149, 159, 296, 450vn,
   509
   kennis van 383
   rozenkrans van 282
   wonderen verrichtende 504-5
 Yudhishṭhira
   heerschappij van 435-9
 Yuga('s)
   dvāpara- 272-3
   kali- 3, 273, 315, 424-6&vn, 432,
     435, 437-8, 502, 505
   Krishṇa wordt in elk, geboren 445-6
   mahā- 281, 426, 435-6, 438
   prajānātha- 438
   satya- 316, 405, 426
   tretā- 89, 438
   tweede 90
   vier 314
   vijf, of cyclussen 427
 Yule, kolonel 19vn, 20

Zacharia 408
 Zachariël 386vn
 Zadkiël 391
 Zadok, stichter van sadduceeën 215vn
 Zagreus 342, 527vn
 Zaliwsky, Joseph 261
   La gravitation par l'électricité 261
 Zarathoestra (zie ook zoroastriërs)
   93vn
   dood van 108
   eerste 50

- Zarathoestra (vervolg)
 en magie 25
 leringen van 13-4, 42, 378
- Zeeën, zeven 231
- Zelf
 één of alles 327
 goddelijk 74, 327-8
 hoger 69, 71, 73vn, 74-5, 137, 375,
 450, 456, 463, 470, 475, 514vn
 spirituele 456, 483
- Zem-zem
 het Arabische 208-9
- Zend-Avesta* (zie *Avesta*)
- Zeruan 209
- Zeshoek
 als symbool 127
- Zeus
 Aether of 50
 betekenis van, als god 381
 de zon en 341, 395
 Dionysos en 342vn
 in tempel van Dodona 307vn
- Zeven
 oorspronkelijke, zonen van licht 89
 uit het denkvermogen geboren 88
- Zevenvoud
 heilige, en zevende sleutel 127-8
 in Hebreeuwse allegorieën 231-40
- Zhi gnas lhag mthong (śamatha-
 vipaśyanā)
 abstracte religieuze meditatie 473-4
- Ziel
 C.E. Love over 262
 dierlijke 445, 453
 individuele, straal van het universele
 513vn
 menselijke 70, 245vn, 373
 omvat en is het viertal 123
 onsterfelijkheid van 7, 10vn, 297, 382
- Zippora
 vrouw van Mozes 208vn
- Zirtūst, profeet 346
- Zla ba grags pa (Chandrakīrti) 513
- Zohar*
 drie ontcijferingsmethoden van 119
 geciteerd 58, 217-8, 373
 geheime leer en 218-9, 256
 geschiedenis van 202-4, 256, 331vn
- leringen en mysteries van 200-4,
 256-7
 over ofanim en sefiroth 253&vn
 schrijvers/samensteller van 57,
 112-3, 202-4, 256
 symboliek in 86
- Zon
 aarde bevrucht door 362
 als godheid 171, 389, 391-2, 395-6
 centrale spirituele 259-60, 341
 drieledige/drievoudige, (van
 inwijding) 258, 393
 elektriciteit in 261
 geest/engel van 257, 386vn, 390,
 405, 409vn
 havik symbool van 208
 hoogste zelf gesymboliseerd door
 328
 in de vrijmetselarij 332-3
 in Stier 325
 inwijdingskandidaat gesymboliseerd
 door 328
 leidende intelligentie van 257, 390,
 392, 395
 mysterie van 258&vn, 328
 Plato over 395
 tweeledig aspect van 351
 uiterlijke manifestatie van zevende
 beginsel 171
 verborgen en zichtbare 258-60, 341
 verering 42, 257-60, 339-41, 388-93,
 405ev
 ziel gesymboliseerd door gloed van
 328
- Zondvloed 50-51&vn, 66, 104-5&vn,
 107, 114, 206vn, 282, 325
- Zonen, zeven 232, 236, 400, 444
- Zones, zeven 208, 231, 428
- Zoroastriërs (zie ook Zarathoestra) 42
 amshaspends van 231vn, 254, 491vn
 opvattingen van, uit India 394
 overeenkomsten tussen, en
 christenen 393
 Stier bij 325
- Zuil
 symbool voor boek 208
- Zwaartekracht 265, 487

